

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
חֵלֶק י"ז

וְהוּא קִבְּץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנוֹכַע
מִקּוּר חֲכָמָה יִסְדָּתָם, עֲנִינִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, עֲצוֹת יְקָרוֹת,
הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוּרוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְּרָגָה
וּדְרָגָה מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה.

* * *

בְּנוֵי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוֹצֵינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַגְּאוּן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבִּי נֵתָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים, וּמֵאֲמֵרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְּרָשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
בְּנֵאֵל
עִיר בְּרֶסְלָב, בְּגָלִיל
שְׁנַת תשע"ו

ספר
אֲשֶׁר בַּנְחָל

ניתן להשיג
את הספר הקדוש הזה
ועוד שאר ספרים
"קרן הדפסה והפצה
חסידות ברסלב"
יבנאל
טל. 04-6708356
נייד. 054-2287882

הדפסה:
כתר הוצאה לאור בע"מ
טל. 02-6557822
ירושלים

גרפיקה ועימוד:
 יצחק ישראל יוקר
054-6554554
כריכה
הרב אברהם אוחיון

פֶּתַח דְּבָר

הִנֵּה חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחֲל", נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפָּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁמַחֲיִים וּמְחַזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חַיּוֹתָם וְהַתְּמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וַיְמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לְיוֹקָחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֱלֹה נִדְפְּסוּ עַד עֵתָה שְׁלֹא כְּסֹדֵר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְף מְעַרְבִים מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמָנוּ לְסֹדֵר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחֲל", מִהַמְּכַתֵּב הָרִאשׁוֹן שְׁנִדְפָּס עַד עֵתָה, דְּבָר הַמְּסַתֵּם בִּיּוֹתֵר מֵעֲשָׂרִים אֶלֶף מִכְתָּבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתָּבִים עַל-פִּי סֹדֵר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְתָּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲר־כֵּן מִכְתָּב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינֵי הַדְּפוּס, וְכַמוֹ-כֵּן סִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתָּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִלְפִי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְּקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ז"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמְבִיא תְּמִצִּית הַנוֹשָׂאִים שְׂמֵדְבָר עֲלֵיהֶם
בְּמִכְתָּב.

וּלְאַחַר עֵמֶל וַיִּגְיַעַה רַבָּה, אָנוּ מְדַפְּיִסִים עֵתָה אֶת כָּרְךָ
יז, וּמְקוּיִם לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאָר הַכָּרְכִים
כְּפִי סֵדֶר הַשָּׁנִים, כָּרְךָ אַחַר כָּרְךָ, וּבִלְבָנוּ תִקְוָה, שְׂכָל מִי
שִׁיקְרָא בְּזָה, יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֱלוֹ
הֵם אוֹצֵר כְּלֵי חֲמֻדָּה, הַפּוֹתְחִים דְּרָךְ חֲדָשָׁה בְּפְרוֹשִׁים
נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי תנ"ך וְעַל מֵאֲמָרֵי חז"ל הַקְּדוֹשִׁים בְּגִמְרָא
וּמְדַרְשִׁים וּבְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ וְכוּ', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת
אֱלֻקוֹת, מְלַבְּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מְלַבּוֹשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר
אֶפְלוּ הַיְרוּד וְהַנְּמֹךְ בְּיוֹתֵר, יוֹכֵל גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
הַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֶפֶן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מְשַׁכֵּל עֲלִיוֹן
לְשַׁכֵּל תַּחְתּוֹן, מַעֲלֵא לְעֵלּוּל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֵה מִי שְׂרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מְעַמָּד עַל כָּל מֵה שְׂעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּפָרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שְׂעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזָה הָעוֹלָם מִקָּטָן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְּמִיד בָּהֶם, וְאֵז יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיִּזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אָמְתִי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִבְּלִים נִפְלוּ לְנוֹ
בְּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצִּפּוֹן שְׂעָלָיו נֶאֱמַר עֵינַי לֹא רָאִתָּה
אֱלֻקִּים זִוְלָתֶיךָ יַעֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה שִׁלְמִ'ה', אָמֵן וְאָמֵן!

הַמוֹצִיאִים לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מבואר בלקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס"א: על-ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור. הינו מכל הלמודים שאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה משפט מעקל, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד משפטי הנהגות, שידע איך להתנהג — הן לעצמו והן לאחרים, שמתנהגים לפי דעתו כל אחד ואחד כפי בחינתו, וכפי הממשלה והרפנות שיש לו, הן לרב או למעט, וכל זה זוכים על-ידי אמונת חכמים וכו'.

והנה עקר שלמות אמונת חכמים הוא, כשיזכה לסלק את דעת עצמו לגמרי, וידע ויבין באמת באיזה מעמד ומצב אני נמצא, ועל-פן עלי לסלק את דעתי לגמרי, וכל מה שאומר לי החכם הרב האמת, אני צריך לקבל עלי כל אשר יאמר כהוא זה — דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ספרי, שופטים יא): אפלו אומר לה על ימין שהוא שמאל וכו'; ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשארו אצלו שכל עצמו, הוא אינו בשלמות ואינו מקשר ומקרב לצדיק, אבל כשיזכה לבטל את עצמו לגמרי אל הצדיק והרב האמת, אז יכול לקבל ממנו עצות על כל דבר, הן לו והן לאחרים — החפצים לשמע בקולו (עין לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), וגם יזכה לצאת משגעונו

ומשטיותיו, שנדבקו בו על-ידי עוונותיו (עין שיחות-הר"ן, סימן סז), כי הצדיק הוא מלא עצות וחדושים נוראים ונפלאים מגדול ועד קטן, דרי מעלה ודרי מטה, ועל-כן עלינו רק להעתיק דברי הצדיק בפשוטם ולהלבישם בכלים מכלים שונים לכל השואלים אותנו דבר השם, ולבלי לומר ולהמציא סברות פרסיות וכו', כי כל אלו החולקים על הצדיק, למודם הוא ממותרות, אשר משם יוצא משפט מעקל, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, מכל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים וכו'.

ועל-כן העקר לשוב על פגם אמונת חכמים, וכשאחד שואל איזה דבר או איזו עצה בעבודת השם, העקר להשיב דברי הצדיק האמת, ועל-ידי שזה מקשה ושואל, וזה משיב ומתרץ את השאלה, על-ידי-זה נעשה ספר שאלות ותשובות, ועל-ידי-זה יתחדשו הרבה ספרים לגלות ולפרסם את הרב האמת, שהוא שכל הפולל כל העולמות וכל הדרגות וכו'.

ואמר רבנו ז"ל: יש כמה ספרים עכשו וגם עתידים להיות עוד כמה ספרים, וכלם צריכים לעולם, ואסור ללעג עליהם, חס ושלום (עין לקוטי-הלכות, קדושין, הלכה ג), כי רק הספרים המדברים מחקירות צריכין להרחיקם במטחוי קשת, ולבערם מביתו בבעור חמץ ושאר ויותר ויותר וכו', וראוי לגזר שלא להדפיסם עוד, כי שורפים נשמות הקוראים בהם וכו', אבל כל הספרים ההולכים בדרכי התורה הקדושה, בדרך אבותינו, בדרך האמונה הקדושה, בודאי מצוה גדולה להדפיסם להרבבות ספרים בחול הים, כי כל ספר שמדבר מעניני תורה הן בדרך פשט, או דרוש, או רמז, או סוד, או פרוש, או באור, או ספרי הפוסקים ושאלות ותשובות, או ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו יתברך, הנעלם בתורה ובמצוות, ובודאי אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם צרה בשרואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם כאלו

מְצַטְעָרִים עַל הָרָאשׁוֹנִים, שֶׁכָּבַר יֵשׁ הַרְבֵּה סִפְרִים, וְלָמָּה לָהֶם עוֹד; וּבְאֵמֶת לֹא בְדַעַת יִדְבְּרוּ, כִּי "לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל חֶפֶץ" (קִהְלֹת ג, א), כִּי מִי יִכְרִיחַ אוֹתָם לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנָאֵי לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר הַחֲדָשׁ, רַק יִבְלוּ יְמֵיהֶם בְּסִפְרִים שְׂיֵשׁ מִכָּבֶר, מִי יִמְחָה בְיָדָם, וּמָה אֲכַפֵּת לָהֶם, שְׂיֵשׁ עוֹד סִפְרִים בְּעוֹלָם, אוּלַי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁמִּסְגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דּוֹקָא, כְּמוֹ שְׂרוּאִים בְּחוּשׁ, שְׂיֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂיֵשׁ לָהֶם חֵיוֹת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁמְחִיָּה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ שְׁנוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לְפַעֲמִים מִתְעוֹרֵר לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי דְבָר זֶה שֶׁבְּסֵפֶר זֶה, וְלְפַעֲמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל-יְדֵי דְבָרֵי תוֹרָה וּמוֹסֵר שֶׁבְּסֵפֶר אַחֵר, וְגַם מִי שֶׁנִּפְשׁוֹ חֲשָׁקָה בַתּוֹרָה, וּמִבְּלָה יָמָיו עָלֶיהָ כְּרָאוּי כִּי לִכְךָ נוֹצֵר, יֵשׁ פְּנָאֵי בִימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה לְעֵין וְלִהְבִּיט בְּסִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁרָאוּנוּ כַּמָּה גְּדוֹלִים, שֶׁהָיוּ בְּקִיָּאִים בְּכַמָּה סִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וְחֹמֶר מֵהַגּוֹיִם, שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכָל עֲנִינֵי חֲכָמָתָם בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא הֶבֶל וְרִיק, צֶל עוֹבֵר, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סִפְרִים בְּאֵרִיכוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֶצְלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וְכַמְעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בְּרַבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמְדוּעַ נִבְגַּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהִקְפִיד, חַס וְשָׁלוֹם, עַל רַבּוּי הַסִּפְרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְאֶרְךָ יָמֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ אֶרְךָ וְטוֹב לְעוֹלָמֵי עַד וּלְגִצַּח נְצֻחִים?! וְהֵלֵא כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׂים וְכַמָּה סִפְרִים לְאֶלְפִים וְלִרְבָּבוֹת מַחְבָּרִים בְּשִׁבִיל עֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וְחֹמֶר בֵּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וְחֹמֶר כַּמָּה אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבֵּי רַבְּבוֹת רַבְּבוֹת וְכוּ' סִפְרִים עַד אֵין קֶץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וְלִהְדַּפֵּס בְּשִׁבִיל הַתְּכֵלִית הָאֲחֻרוֹנָה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהִכִּין לְעֶצְמָנוּ צִידָה לְדַרְכָּנוּ הַרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וְכָבֵר נִלְכְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בְּתַאוּת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבִהְבִּלְיוֹ וּבְטַעֲיוּתוֹ וְכוּ', וְכַמָּה סִפְרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסֵּפֶר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לְמַצֵּא עֲצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנַפְשׁ בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלִינִים בְּנוֹ לְהַצִּיל כָּלֵם מִנֵּי שַׁחַת, וְלִהְחִיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נְצֻחִים,

לקרבם אל התורה ואל העבודה, וגם פי העולם אומרים בשם הבעל-שם-טוב הקדוש, כי תורת ה' תמימה, כי לא נגעו בה עדין.

נמצא, שכל הספרים הקדושים והנוראים שכבר נמצאים בעולם, עדין לא נגעו בעצם התורה, ועתה ראה והבן כמה ספרים צריכים עוד, עד שנתחיל לגע בתורה, מכל שכן וכל שכן לבוא לחדריה ולירד לעמקה, על-כן כל הספרים הקדושים שחברו עד הנה, עדין אינם חלק אחד מאלף מעמק רבוי הספרים שיתגלו עוד, בעת שיתגלו סתרי ורזי התורה האמתיים, על-כן צריכים להזהר לא ללעג ולבזות שום ספר ההולך על-פי דרך התורה הקדושה, על-פי הגמרא והמדרשים וספרי הזהר הקדוש והאריז"ל, כי כלם צריכים לעולם, וגם כי יש כמה וכמה מדינות ועירות של ישראל, ובמקומות אלו מתפשטים אלו הספרים והם מחיין את עצמן בהם, ובמקומות אחרים מחיין את עצמן בספרים אחרים דיקא וכו'.

והנה תמצית הספר הזה היא מכתבים, אשר נכתבו למקורבים חדשים, אשר תהלה לאל, באים ומתקרבים אל האור הגנוז והנעלם, אורו של רבנו ז"ל, ומריצים מכתביהם להורותם הדרך, לראות אור ולצאת מהחשך והרע שנלכדו בו וכו', וכו', והמכתבים האלו נכתבו תשובות על מכתביהם.

ובאמת לא נתחדש בו שום דבר, באשר יראה הרוואה, רק נלקט מכל ספרי רבנו ז"ל בכלים מפלים שונים, וכדרך הרופא אשר מערב כמה סמים יחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), כי כל הרפואות הן הרפבות, דהיינו שלוקחים סם פלוני ועשב פלוני במדה ובמשקל כף וכף, וכן עשב אחר, שמשקלו כף וכף, וכן שוקלים מכמה מינים, וכל עשב ועשב יש לו כח אחר, ומערבין אלו המינים ביחד, ועושין מהם ההרפבה, וזאת ההרפבה יש לה כח לרפא החולאת, כי עקר הרפואה הוא על-ידי הרפבה דיקא, שנעשה לה כח אחר חדש, על-ידי הכח שקבלה מכל אלו

העשבים שנתערבו, ובזה הכח החדש של ההרכבה דוקא מרפאין כל מיני חולאות וכו', עין שם; ודבר זה יכול כל אחד מאנשי שלומנו ומחייב לעשותו — לגלות ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, ולהציל נפשות מרדת שחת, ובפרט אם בא אחד ושואל אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, כי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם תרחקו בעונה של שקר, אתה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו החסד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה — כשזוכין להכניס את הדעת האמת בחבריו, ובפרט בעתים הללו אשר החשף והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעוונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהינו ישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות נערי ישראל, אשר עוברים עליהם בעתים הללו נסיונות כאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבות, אשר רבים נתפסו בזה ביודעים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחברא חברי אית ליה, וחברא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל ידי זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, כאשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: כשיגיע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, כי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשך, כי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, כי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנסקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ח).

על-כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי

הַקְדָּמָה

י

הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקות כל בית ישראל, ותקות כל הדורות ותקות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל דור, שהם צדיקי האמת שבדור, כי כל אחד מאנשיו הוא איבר לצדיק, ובהתחברותם יחד, שם כל הצדיק וכו'.

ואז יזכה לתקון אמתו ונצחיו, ויזכה להתגלות האור הגנוז, אשר עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה ויזכה לגאלה שלמה, אמן פן יהי רצון!

ספר

אשר בנחל

חלק יז

ב' שח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, ידידי היקר לי מאוד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו אייר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי. מה אמר לך, בכל יום עוברים על כל אחד מרירות ויסורים שונים, ועקר עבודת האדם היא להמתיק מרירותו, ואלו כל הלמודים שקבלנו מרבנו ז"ל ומתלמידו הקדוש מוהרנ"ת ז"ל, אשר זכה בכח רבנו ז"ל להלביש את ההשגות הנוראות של רבנו ז"ל בלשונות ובכלים וצמצומים כאלו, עד אשר קטנים ומגשמים כמונו היום גם כן נזכה להתחזק. לכן, ידידי היקר, עלינו להתחיל להתמיד הרבה בספרי רבנו ז"ל, ועל ידי זה נזכה שימתקו מאתנו כל הצמצומים וכו' (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סא); העקר תעשה כל מיני פעלות שבועולם להיות שמת ב'חלקו תמיד, שהוא היסוד ועקר הכל, שכל קיום האדם תלוי בזה ברוחניות ובגשמיות.

ידידי היקר! אל תירא ואל תחת משום ברירה, כי מה יעשה לך אדם בלעדי רשותו יתברך?! וכשתזכה להכניס מחך ודעתך באמונה הקדושה, אז יצילך השם יתברך מכל פגעי ומקרי הזמן,

יב אֲשֶׁר ב' שט בְּנַחַל

וְכָל הַקָּמִים עָלֶיךָ יָפְלוּ תַחְתֶּיךָ, וְתִהְיֶה לָהֶם מִפְּלֵה גְדוֹלָה, אֶתָּה בְּרַח לָךְ בְּרָגַע זֶה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאִז תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת, כְּמֵאֲמַר רַבֵּנוּ ו"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת יְשׁוּעָה, סִימָן ג'): "עַל-יַדֵּי הַתְּבוּדוֹת בָּאָה יְשׁוּעָה", עֵינֵי שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר רְאֵה ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבִי, אַחִי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מְכַתְּבֶךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. יְדִידֵי הַיָּקָר! יָמֵי אֱלוֹל הַקְּדוּשִׁים מִמְשַׁמְשִׁים וּבָאִים, וְעָלֵינוּ לְהִתְיַשֵּׁב הַיָּטִב הַיָּטִב עַל-פִּי דַעַת רַבֵּנוּ ו"ל הֵיכָן אֲנַחְנוּ בְּעוֹלָם, וְאֵיךְ שָׂאִין שׁוֹם תְּכִלִּית אַחֲרַת בְּעוֹלָם, רַק לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וְזֶה חֲלַקְנוּ לְנִצָּחַת נְצָחִים.

יְדִידֵי הַיָּקָר! לְמַעַן הַשָּׁם אֶתָּה אֵל תְּבַלְבֵּל אֶת דַּעְתְּךָ מִהַמְחַלְקֵת וְהַקְּטוּרִיגִים שֶׁנִּתְהוּוּ עֲכָשׁוּ עַל-יַדֵּי "נְחֹשׁ" אַחַד. מַה לַּעֲשׂוֹת, הַהֲכָרַח לְדָם וְלִשְׁתֵּק, וְלִקְבֹּל הַכָּל בְּאַהֲבָה, וּבִפְרָטִיּוֹת שֶׁהַדְּבָר בְּרוּר לְכָל, כִּי אֲנִי חָף מִפֶּשַׁע לְגַמְרֵי בְּנִדּוֹן הַסְּפָסָלִים וְכוּ', מַה לַּעֲשׂוֹת? כֶּף הוּא מִסְתַּרֵּי הַבְּחִירָה, שֶׁיִּתְעוֹרְרוּ עַל הָאָדָם מִחֲלַקֵּת בְּחִנּוּם, אֵךְ אֶתָּה רְאֵה לְקִיָּם מֵאֲמָרָם ו"ל (כְּתוּבוֹת עו): "אֵין אָדָם דֵּר עִם 'נְחֹשׁ' בְּכַפִּיפָה אַחַת; וְזָכַר מֵאֲמָרָם ו"ל (בְּבֵא קָמָא כג:): "אָרְס 'נְחֹשׁ' בֵּין שְׁנָיו הוּא עוֹמֵד וְכוּ'; אָרְס 'נְחֹשׁ' מֵעֲצָמוֹ הוּא מְקִיא, עֵינֵי שָׁם, וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂהָ.

חֲמִדַּת לְכַבִּי! הַעֲקָר זֵיךְ אֵין גְּאֻנְצָעֵן אֵיבְעֵר גְּעֵבֵן צוֹ הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ^א, עָלֵינוּ רַק לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ וְלֹא לְהַכְנִס בּוֹכּוּחִים, כִּי לֹא

(א) לְמִסֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

אָשֶׁר   ב' שִׁי   בַּנְחָל   יג

רק שלא יועיל אלא גם יקלקל, עלינו לדעת כי הדבור הוא יקר מאוד מאד, ואפלו אם עדין אנחנו מנחים בעמק הרע והחשף, אם נרגיל את עצמנו לדבר עמו יתברך, אזי נזכה לצאת מהרע והחשף שגלפדנו שם (עין לקוטי-מוֹהַר"ן, חלק א', סימן עח); אשרינו ואשרי חלקנו, שאנו יודעים מרבי אמת כֶּזֶה, טוב להודות להשם יתברך על נעימות גורלנו. חזק ואמץ להיות רק בשמחה עצומה, ותראה להסתיר את עצמך בתורה הקדושה, המסתירה ומכסה את האדם מכל רע, ובאמת כשפתכניס מחך בתורה ואמונה, אז תהיה כעמוד תקיף, ואל תירא ואל תחת משום ברִיָּה שבעולם.

הדורש שלומך...

ב' שִׁי.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ושמחתי מאד מאד, שפלה לאל, התחלת לשמח על נעם חלקנו, שאנו זוכים לידיע מרבי אמת כֶּזֶה.

והנה, ידידי היקר, בעתים הללו צריכים להתחזק ולהתאמץ מאד מאד בשמחה זו, שפלה לאל, אנו יודעים מרבנו ז"ל, ועלינו להרגיל את עצמנו לילך בדרךכו ועצותיו הקדושות בתמימות ובפשטות גמורה בלי שום חכמות כָּלֵל, כי בעוונותינו הרבים, התגברה ההתנגדות מאד בפרט בפנים, ומגבירים את הדמיון המכסה את החן והפאר והיפי האמתי של רבנו ז"ל, כי הם מהפכים את הלמוד של מאורי אור אל מאורי אש (עין לקוטי-מוֹהַר"ן, חלק ב', סימן סז); הינו כי באמת כל הגלוי של רבנו ז"ל הוא גלוי אלקותו יתברך במדרגה עליונה מאד מאד, "באורך נראה אור" (תהלים לו,

י, שְׁזָהוּ מְאוּרֵי אוֹר שְׁמֵאִיר עֵינֵי הַדְּבָקִים בּוֹ, שְׁתַּפְתַּחְנָה עֵינֵיהֶם וַיִּזְכּוּ לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמָם בְּאִיזָה מַעֲמָד וּמִצָּב הֵם נִמְצְאִים, וְעַל-יְדֵי שְׂשׂוּבִים בְּתִשׁוּבָה, מִתְחִיל לְהֵאִיר בָּהֶם אוֹרוֹ יִתְבַּרַךְ בְּהֶאֱרָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה. מֵה שְׂאִין בֶּן, אִם הֵהֱתַקְרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל אֵינָה עִם אָמַת וְעַם הַתְּמִימוֹת הָאֲמֵתִית, אֲזִי אֵינּוּ מִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ רַק עַל הָאֲחֵרִים... וּמִזָּה נִתְעוֹרְרִים הַמְּאוּרֵי אֵשׁ, שְׁמִתְחִילִים לָרִיב זֶה עִם זֶה "אֵיבָעֵר דִּיר אִיז דָּאס גִּינְוֵאֲרִינ־ב" (עֵין סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת, מַעֲשֵׂה ג' מִהַחֲגָר), וְהוֹרְגִים אֶת עֲצָמָם זֶה עִם זֶה, וּמִכָּל זֶה נִתְעוֹרֵר אֵשׁ הַתְּאוּת וְאֵשׁ הַמַּחְלָקָת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

עַל-כָּל-פְּנִינִים עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הֵהֱתַקְרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּתִמְימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, אֵינִי צְרִיף אֶת שׁוּם בְּרִיָּה רַק אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וְעַלִּי לְהִתְמַיֵּד מְאֹד מְאֹד בְּסַפְרֵי הַקְּדוּשִׁים מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְלִקְבֹּל דְּעֵתוֹ הַגְּנוּזָה בְּסַפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, כִּי פְּנִיּוֹ, שְׁכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ הֵם בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים: קַעג, קַצב), אִף מֵאֲחֵר שְׂבִיזָה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד יְרִידוֹת וּבְלִבּוֹלִים וְחִלְשׁוֹת הַדְּעַת וְכוּ' וְכוּ', הֵהֱכַרְח לְהִתְחַבֵּר עִם חֻבְרִים טוֹבִים; וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְהִתְעוֹד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הָאֲמֵתִיִּים וְהַתְּמִימִים דִּיקָא, וְלִדְבַר אִישׁ עִם רַעְהוּ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ כְּפִי שְׁקִבֵּל כָּל אֶחָד מִרַבְּנוּ ז"ל, כִּי בְּכָל אֶחָד יֵשׁ גְּקָדָה מֵה שְׂאִין בְּחֻבְרוֹ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לֵד), וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחֵב לְבָנוּ וְדַעַתָּנוּ, וְנִזְכָּה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרַךְ, וְנִסְפָּר לוֹ אֶת כָּל לְבָנוּ וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ.

דִּידֵי הַיְקָר! יֵשׁ וַיֵּשׁ, תְּהִלָּה לְאֵל, לְהֶאֱרִיף בְּזָה, אִף אֵין הַפְּנֵאִי עֲכָשׁוּ.

מָה אֵמֵר לָךְ, צְרִיכִים לְבָרַח מִמַּחְלָקָת כְּמוֹ שְׂבוּרָחִים מֵאֵשׁ מִמָּשׁ, וְכִבֵּר אֵמֵר הִתְחַבְּרִים: "אֲחֵרִית כָּל קִטְטָה — חֲרֻטָּה, וְאֲחֵרִית כָּל

עגנה — שלום"; הינו כשתסבל את מחרפיה ומבזיה, ותקטין את עצמך, לבסוף תראה שמחרפיה ומבזיה יתבטלו לפניך ויהיו עמך בשלום. ולהפוך — אם לא תוכל לסבל, רק תצא לריב ולהתקוטט עם מצעריך ומחרפיה ומבזיה, אז לבסוף תתחרט.

על-כן, אהובי, אחי, שתק שתק! ואל תתערב בריב שאינו שלך, עשה עצמך כחרש לגמרי, ואז תצליח דרךך בחייה; כי אי אפשר לעבור בשלמות את זה העולם, כי אם כשסותם אוניו, כאשר ספר רבנו ז"ל מהבעטליר החרש (עין ספורי-מעשיות, מעשה יג, מיום ב'), דיקא מפני שלא הטה אוננו לשמע חסרונות העולם, הנה חי חיים טובים, עין שם; כי לא ימלט האדם שלא יבזהו אחד בכל יום, פעם אשתו, פעם בנאו, פעם איזה ערל, פעם חבריו, כי כל אחד מכרח שיהיה לו איזה צער בכל יום (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עז), ואם שותק תכף-ומיד, ואינו עונה למחרפו ולמצערו, ועושה עצמו כחרש לא ישמע, אז תכף-ומיד ימתק הכל, אבל אם עונה, אז מוסיף שמן על המדורה וכו' וכו'. ואמר החכם: "מי שלא סבל דבר אחד, ישמע דברים הרבה", ואמר: "אני שומע דבר רע ולא אשגיח עליו. אמרו לו ולמה? אמר: מפני שאני ירא שאשמע קשה ממנו"; ואמר: "השתיקה לכסיל היא תשובתו"; מפל זה ראה גם ראה איך שצריכים לסתם אוניו לבלי להשמיע להם שום דברים בטלים ומחלקת, ואפלו ששומע כבר, יעשה עצמו כחרש שאינו שומע, ועל-ידי-זה יהיה נצול מפל רע, ויחיה חיים טובים, חיים נעימים. ויש לומר (יהושע ב, א): "וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש" וגו', הינו כששלח יהושע אנשים לחפר את הארץ, נתן להם עצה זו, שיעשו עצמם כחרשים לגמרי, אז דיקא יזכו לטעם ולהרגיש את טוב הארץ, והבין; ובאמת כפי מה שמתעורר בכל פעם פמה מיני מחלוקות ומריבות בפרט בבית-המדרש, אין עצה אחרת, רק לסתם אוניו ולא לשמע, ואז ממילא לא יצטרך להכניס את עצמו במחלוקת ובמריבות, וכן הנה נוהג האיש האלקי ר' אברהם בר' נחמן ז"ל (בעל מחבר ספר באור הלקוטים), שתמיד דבק עצמו בו יתברך בדבקות אמת, ולא היה

אִכְפַּת לוֹ כָּלֵל מֵהַ שְׁנַעֲשֶׂה סְבִיבוֹ, וְאִף שֶׁהָיוּ כַּמָּה פְּעָמִים אֵילֹו
מִחֻלְקַת וּמְרִיבוֹת בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ, וְרָצוּ לְהִכְנִיסוֹ בְּתוֹךְ הַסְּכֻסוּף וְהָרִיב
וְכוּי, הוּא עָשָׂה עֲצָמוֹ כְּאֶבֶן דּוּמָמַת, וְלֹא הִשִּׁיב לְשׁוֹם בְּרִיָּה, וְרַק
הָיָה מְנַעֲנַע עִם שִׁפְתוֹתָיו תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת,
וּבִשְׂבִיל זֶה הָיָה נִדְמָה לְכַמֶּה אֲנָשִׁים, שֶׁדָּמּוּ עֲלָיו כְּאֵלוֹ הוּא, חֵס
וְשְׁלוֹם, חֵסֵר דְּעָה וְכוּי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וּבִשְׁעַת מַעֲשֶׂה לֹא דַעַת וְלֹא
תְבוּנָה הָיָה בָּהֶם לְהִבִּין וּלְהִשְׁפִּיל, כִּי אָדָם זֶה הוּא בְּטֵל וּמִבְטָל בּוֹ
יִתְבַּרֵךְ, וְאֵין לוֹ שׁוֹם הַסְּתַפְלוֹת בְּזַה הָעוֹלָם, וְאֵין לוֹ שׁוֹם שְׁמִיעָה
בְּזַה הָעוֹלָם וְכוּי וְכוּי. וְעַכְשָׁיו אַחַר תְּקוּפַת אֲרֶכָּה כְּזוֹ שֶׁל יוֹתֵר
מִחֻמְשִׁים שָׁנָה, מִתְחִילִים לְהִרְגִישׁ וּלְהִבִּין, אוֹי גִּיוּוּאֵלָד, הֵלֵא אָדָם
זֶה הָיָה דְבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אָמֵת כְּזוֹ, מִי יִתֵּן וְהִינּוּ יְכוּלִים
לְהִתְנוַעַד עִמּוֹ וּלְהִיּוֹת בְּמַחִיצָתוֹ וְכוּי. וְדַבֵּר זֶה נוֹהֵג בְּכֹל דּוֹר וְדוֹר;
כִּי בְשַׁעַת שְׁאָדָם חִי, וְהוּא דְבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אָמֵת, אֲזַ שׁוֹם
בְּרִיָּה אֵינָה מְרַגִּישָׁה בּוֹ, אֲדַרְבָּה נִדְמָה לָהֶם עֲלָיו כְּאֵלוֹ אֵינּוּ
מִהִישׁוּב, וּכְאֵלוֹ הוּא בַּעַל גְּאֻנָּה, וּכְאֵלוֹ הוּא צְבוּעַ וְכוּי וְכוּי, וּמִזֵּה
כָּא שְׁמַבְזִים וּמְחַרְפִּים אוֹתוֹ וּמְצַעְרִים אוֹתוֹ, וּלְבִסוּף כְּשֶׁמִּפְשִׁיט
לְבוּשׁוֹ הַגְּשָׁמִי, אֲזַ מִתְחִילִים לְהִצְטַעַר, הֵלֵא הָיָה בֵּינֵינוּ אִישׁ נְעִים
כְּזֶה, שֶׁתְּמִיד עוֹרֵר וְחִזֵּק אוֹתָנוּ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהָיָה מְחִזֵּק
וּמְאַמֵּץ אוֹתָנוּ בְּשַׁעַת מְרִירוֹתָנוּ וְכוּי, וְאֲנַחְנוּ רְדַפְנוּ אוֹתוֹ, וְהִינּוּ
מִתְלוֹצְצִים מִמֶּנּוּ, וְלֹא כִּבְדָנוּ אוֹתוֹ וְכוּי וְכוּי, אֲבָל כְּבָר מְאַחֵר. וְאִם
הִיִּיתִי רֶשֶׁם לָךְ רַק אֶחָד מֵאַלְף מִמָּה שֶׁשְׁמַעְתִּי מֵאֲנָשִׁי שְׁלוּמֵנוּ
הַיְקָרִים, שֶׁהִפִּירוּ אֶת ר' אֲבָרְהָם ז"ל, מִמָּה שֶׁעָבַר עֲלָיו, וְאִיךְ הִקְלוּ
בְּכַבּוּדוֹ מְאֹד, הִיִּיתָ נִבְהָל וְנִשְׁתַּוְּמִם; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי, מִהִיּוֹם
וְהִלְאָה כִּלְךָ מִסְּכֻסוּכִים וּמְרִיבוֹת וּמִחֻלְקַת, אֲתָה תִּהְיֶה רְגִיל לְבָרַח
רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְיִתְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה,
וְתִסְתֵּם אֲזַנֶּיךָ לְגַמְרִי לְבָלִי לְשִׁמְעַ מֵהַ שְׁסִבִּיבוֹתֶיךָ, וְאִף שְׁמַלְחָשִׁים
עֲלֶיךָ וְכוּי — מֵהַ בְּכָךְ, אֲתָה עֹשֶׂה עֲצָמְךָ כְּחֶרֶשׁ שְׁאֵינּוּ שׁוֹמֵעַ כְּלוּם,
"נַעַם זֶיךָ קִיִּינָמַל גִּישָׁט אֲן אוֹיף קִיִּין שׁוֹם צִד"^ג. תְּדַמָּה בְּדַעְתְּךָ

ג) אל תתקח את עצמך לעמד לשום צד.

כָּאֵלוּ אֵינְךָ כְּכֹר מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְאָז דִּיקָא תִּזְכֶּה לְחַיּוֹת חַיִּים נְעִימִים.
וּמְתַקִּים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שׂיָא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר רְאֵה ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי,
הָאֲבָרְךָ הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצַּח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבְךָ דְבָרֵי אֱמֶת יִקְצְרוּ הַמּוֹן
יְרִיעוֹת, וּבִפְרֻט כִּי סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדֶיךָ — הַפֶּה בְּהֵם, וְשֵׁם תִּמְצָא
מִרְגּוּעַ לְנַפְשֶׁךָ.

חֲמֻדַּת לְכַבִּי! הַרְגַל עֲצָמְךָ בְּמַדַּת הַשְּׂתִיקָה — לְדָם וְלִשְׁתֵּק
לְמַחְרָפֵי וְלִמְבֹזֵי נַפְשֶׁךָ, אַתָּה הַדּוֹבֵק רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִשִּׁיחַ וְיִתְדַבֵּר
עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵה דִּהְיָה — הִנֵּה, עַל-כָּל-פָּנִים מְרַגֵּעַ זֶה קִבֵּל עַל
עֲצָמְךָ לֹא לְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע וְרִכִּילוֹת הָעוֹקְרִים אֶת הָאָדָם מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ, וּמִגְבִּירִים בּוֹ אֶת הַמְדַמָּה (עֵינֵי לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵינֵי, חֶלֶק א', סִימָן נד);
אֵל תִּסְתַּפֵּל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, מֵה לֶךְ עִמָּהֶם, אַתָּה בָּרַח לֶךְ רַק אֲלִיו
יִתְבָּרַךְ, וְתִשִּׁיחַ וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְךָ וְכֹל מֵה שְׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ בְּפֻרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְאָז סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה
לִישׁוּעוֹת וּלְנִסִּים נִגְלִים כָּאֵלוּ שְׁלֹא שְׁעֵרְתָּ מִיָּמֶיךָ.

רְאֵה, אַחֵי הַיְקָר, הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת עוֹבְרִים בְּחֻשֶׁךְ וּבְרִיק, וּמְבַלִּים
אֶת הַיּוֹם וְהַלֵּילָה עִם וּכְחוֹתִים: זֶה צוֹדֵק... לֹא... זֶה צוֹדֵק... וְכָךְ
עוֹבְרִים הַיּוֹם וְהַלֵּילָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, הֲלֹא אֵינְךָ יוֹדֵעַ בְּבִרְרוֹר כִּי סוּף
כָּל סוּף תִּהְיֶה גּוֹסֵס וְנֵמֵת, וַיִּקְבְּרוּ אוֹתְךָ מִתַּחַת לְאֲדָמָה, וְתִשְׁאָר יְחִידֵי
בֵּין אֲלֵפֵי מֵתִים, עִם מִי תִפְטָפֵט אָז? עִם מִי תִתְּכַח אָז? ! מְדוּעַ לֹא
תִּנְחַח אֶת הַהֶבֶל עַל-כָּל-פָּנִים מְרַגֵּעַ זֶה, וְקִבֵּל עַל עֲצָמְךָ קַבְלָה חֲזָקָה

לא לדבר מאחרים כָּלֵל יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, וְאִף שֶׁתִּסְבֵּל בְּשִׁבִיל זֶה בְּזִיוּנוֹת — מֵה בְּכָךְ, הֲלֹא אֵינְךָ זֹכֵר אֶת רַבּוּי עֲוֹנוֹתֶיךָ וְכוּ'. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּפֵרוּשׁ, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו', וּבְחֶלֶק ב', סִימָן פז), שֶׁזוֹ נִקְרָאת בְּנוֹת אֱלֹהִים לְעִבְדָּה — כְּשֶׁאֶחָד מִתְּרַף וּמְבַזֶּה אוֹתָהּ. בְּנִי, יִקְרִי! אֵל תִּשָּׁיב לְמַחְרְפֶיךָ וְלִמְבִזֶיךָ דָּבָר, רַק קָשׁוּר אֶת עֲצָמְךָ אֲזוּ בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וְתִשָּׁיחַ וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל, וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים, מֵה לֵךְ עִמָּהֶם וְכוּ'.

יְדִידֵי הַיָּקָר! צְרִיךְ שֶׁתִּדַע וְתַחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, שְׂאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיךָ יִתְבַרֵךְ כָּלֵל, וְהַפֵּל לְכָל: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ מִמֶּשׁ, אִין אָדָם נוֹקֵף אֲצַפְעוֹ מִלְמֻטָּה אֲלֵא אִם-כֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:); וְאֶפְלוּ רִישׁ גְּרֻגִיתָא מִן שְׂמֵיָא מִנּוּ לִיה (בְּרַכּוֹת נח.); אִין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמוֹכֵן לְחִבְרוֹ, וְאִין מְלַכּוֹת נוֹגֵעַת בְּחִבְרָתָהּ אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא (יוֹמָא לח.); וְאֶפְלוּ צַפְרָא כְּלִילָא מִבְּלַעֲדֵי שְׂמֵיָא לֹא מִתְצַדָּא (ירוּשְׁלָמִי שְׁבִיעִית ט, א); וְאֶפְלוּ קֵשׁ תְּבָן אִינוּ נוֹפֵל מִהַעֲגָלָה מִבְּלַעֲדֵי הַשְּׂגָחַתוֹ יִתְבַרֵךְ הַפְּרֻטִי פְּרֻטִית (הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ); וְעַל-כֵּן כְּשֶׁתַּחַקֵּק יְדִיעוֹת אֱלֹהִים הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, כְּבָר לֹא תִתְיָרָא מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לֵךְ אָדָם, הַכֹּל שְׁלוּחִים מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ; וְעַל-כֵּן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו): כְּשֶׁאָדָם שׁוֹפֵט עֲצָמוֹ לְמֻטָּה, עַל-יְדֵי-זֶה גִּסְתִּלְקִים מִמֶּנּוּ הַיָּרְאוֹת וְהַפְּחָדִים שֶׁנִּתְלַבְּשׁוּ בְּאֱלוֹ הָעֲנֻנִים לְהַפְחִידוֹ, כִּי כְּשִׁישׁ דִּין לְמֻטָּה — אִין דִּין לְמַעְלָה (דְּבָרִים רַבָּה ה, ה); וְאֲזוּ לְבוֹ רַחֵב מְאֹד, וְאִינוּ מִתְיָרָא מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְאֲדַרְבָּה, כָּל מֵה שֶׁזּוֹכֶה לְהַדְבִּיק יוֹתֵר בּוֹ יִתְבַרֵךְ, יוֹתֵר מִתְפָּרְדִים מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְאֱלוֹ הָאֲנָשִׁים הַחוֹשְׁבִים מַחְשְׁבוֹת אִיךָ לְהִרְעֵ לּוֹ, נוֹפְלִים תַּחְתּוֹ, כִּי הֵם נִכְנָסִים בְּצָרוֹת כְּאֱלוֹ, עַד אֲשֶׁר כְּבָר שׁוֹכְחִים מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי. "וּוֹאֲרוֹם אֲזוֹ מֵעַן הָאֵט אִין זִינְעֵן יַעֲנֵם וְעַרְט מֵעַן פֶּאֲרָנוּ מֵעַן מִיט זִיך"7.

(ד) כְּשֶׁמִּתְעַסְקִים עִם הַשְּׂנִי נִהְיִים עֲסוּקִים עִם עֲצָמוֹ.

אֲשֶׁר   ב' שִׁיב   בְּנַחֵל   יט

ועל-כן, אהובי, אחי! העבר אין, מה דהנה — הנה, על-כל-פנים מרגע זה עשה התחלה חדשה, ולכל תכניס בדעתך שום ברירה שבעולם, לא אזהבך ולא שונאך, רק הדבק בו יתברך, ותכניס במחשבתך אמתת מציאותו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, הדבק בו יתברך, ותכניס במחשבתך אמתת מציאותו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, ותציר בדעתך היטב איך שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין, לית אתר דפגיה מניה, ועל-ידי-זה ימתקו ממך כל הדינים, העקר לא להתפחד כלל, כי הבעל-דבר רק מאים איומים, ער וועט דיר דאס טהון וכו', און דאס טהון וכו', והכל דמיון גדול, כי מה יעשה לך מבלעדי רשותו יתברך.

ידידי היקר! ברח לך ברגע זה אליו יתברך, ותגלה לו את כל לבך, ותאמר לו שאתה מתחרט על העבר, ואתה רוצה לעשות התחלה חדשה מעכשו, ובזה תזכה לצאת מהחשך, ולהכנס אל הקדשה, ותזכה להאיר נפשך בהארה ובנעם ובזיו אורו יתברך המאיר בכל הארץ, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו" וגו'.

הדורש שלומך...

ב' שִׁיב.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל האברך היקר לי מאד שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה ... זכותו יגן עלינו.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות לשון הרע, זהו עון החמור מאד, פמוכא בספרי הפהן

(ה) הוא יעשה לך זאת ויעשה לך זאת.

כ   אֲשֶׁר   ב' שִׁב   בַּנְּחָל

הַגְּדוֹל מֶרֶן "הַחֶפֶץ חַיִּים" ו"ל, שְׁלֵקֵט וְקַבֵּץ מִכָּל דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים אֶת הַלְּאוּיִן וְהַעֲשִׂינָהּ וְהַאֲרוּרִין שְׂבָאִין עַל חֲטָא הַחֲמוּר
הַזֶּה, אָבֵל עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים תָּמִיד לְדַעַת אֶת הַכָּלֵל הַגְּדוֹל שֶׁל
לְמִיחַשׁ מִבְּעֵינָא וְכוּ'. וְלֵךְ וּרְאֵה מַה קָּרָה לְגַדְלֶיהָ בֶּן אַחִיקָם, שְׁלֹא
רָצָה לְהֵאמִין וּלְבַסּוֹף הִרְגוּ אוֹתוֹ, נִמְצָא, שֶׁכֵּן צְרִיכִים לְמִיחַשׁ, אָנִי
לֹא מִכְרַח לְקַבֵּל לְשׁוֹן-הֶרֶע, אָבֵל אָנִי צְרִיךְ לְשָׁמֵר מִהֶרֶשֶׁע.

וּבְאֵמַת מוּבָא בַּ"בֵּית יוֹסֵף" וּבְפָרִישָׁה (אִרְח חַיִּים, סִימָן תַּקֻּמַּט)
בְּשֵׁם רַבְּנֵי יְרַחֵם, שְׂבָאֵמַת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִהְרַג, אֲלֹא שְׁנֹדְחָה הַתַּעֲנִית
לְיוֹם חַל. וּמוּבָא שָׁם בְּטוֹר, לְמַה נִּסְמָךְ וְנִכְתַּב צוּם גְּדֻלְיָה סְמוּךְ
לְתַעֲנִית תְּשַׁעָה בָּאָב? אֲלֹא לְלַמְדֵךְ שְׁשִׁקוּלָה מִיַּת הַצְּדִיקִים כְּשֶׁרַפַּת
בֵּית אֱלֹקֵינוּ, וְהַכָּל נִתְהַוָּה מִלְּשׁוֹן-הֶרֶע וְאִי זְהִירוֹת, שְׁלֹא רָצָה לְשָׁמֵר
עֲצָמוֹ מֵאֵלוֹ הֶרֶשֶׁעִים.

וּמִכָּל זֶה תָּבִין וְתִשְׁכִּיל אֶת כָּל הַעֲנָנִים שֶׁדַּבְּרָנוּ אוֹדוֹת רֵאשׁ
הַשָּׁנָה וְכוּ'. וְאִנִּי חֹזֵק בְּזֶה — מִי שְׁנֹדְחָה מִכּוֹת, צְרִיכִים לְתַת לוֹ
מִכּוֹת, וְלַעֲשׂוֹתוֹ בְּעַל מוּם בְּלִי שׁוּם רַחֲמָנוּת, אִם אֶחָד מִגְּבִיָּה יָד
עַל חֲבֵרוֹ — נִקְרָא רָשָׁע, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּיוֹם הַדִּין הַנּוֹרָא רֵאשׁ הַשָּׁנָה
שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל בְּעַת הַקְּבוּץ, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, וְצְרִיכִים לְתַת לְרָשָׁע
מִרְשָׁע כְּזֶה לְטַעַם טַעַם מִכּוֹת, שְׁלֹא יוּכַל לְזוּז כְּמַה חֲדָשִׁים וְכוּ',
וְלַעֲשׂוֹתוֹ בְּעַל מוּם, שִׁיְהִיָּה לוֹ לְזַכְרוֹן כָּל יְמֵי חַיָּיו, שְׁעַל יְהוּדֵי לֹא
מִגְּבִיָּהִים יָד. כֵּן זֶה אִמְרַתִּי וְזֶה כְּתַבְתִּי וְזֶה יִדְפַס וְזֶה יִתְפָּרֵס בְּשָׁמַי,
וְאִנִּי חוֹזֵר בִּי, אֲדַרְבֶּה הַגִּיעַ הַזְּמַן לְהַעֲמִיד אֶת הַעֲזֵי פָּנִים עַל
מְקוֹמָם, מִי שְׂבָא בְּאֵלִימוֹת וְכוּ' יִקְבְּלוּ אוֹתוֹ בְּאֵלִימוֹת וְכוּ', וְכִבֵּר
יִתְחַרֵּט עַל הַכָּל. מַה לַּעֲשׂוֹת, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, נִתְעַרְבוּ גַם בֵּין
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עֲזֵי פָּנִים, אֲשֶׁר לֹא מִזְרַע יִשְׂרָאֵל הֵמָּה, וְכִמְאֲמָרָם ו"ל
(בְּרִכּוֹת ו.) : הֵאִי דוֹחֲקָא בְּכֻלָּהּ מִיְּנִיָּהּ הוּא הוּא; הֵינּוּ מֵאֵלוֹ הַשְּׂדִיִן
יְהוּדָאִין הַדוֹחֲקִין אֶת הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים אֲמַתִּיִּים. וְכֵן מוּבָא בְּדְבָרֵי
רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי-מִזְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ע"א) : כְּשִׁיּוֹרֵד נֵעַם הָעֲלִיּוֹן, אִז
בָּאִים גַּם אֵלֵינוּ הַחוֹבְלִים לְהַתְּקֵן, וּבְמִקּוֹם לְקַבֵּל תְּקוּן — עוֹד
מְקַלְקְלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהַתְּפַחַד מֵאֵלוֹ

אֲשֶׁר   ב' שיג   בַּנְחַל   כא

הַרְשָׁעִים, וּכְבֵר מִזְמַן אֲמַרְתִּי, שְׁיָבֵא הַיּוֹם שְׂאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים יַעֲשׂוּ מַנְיָנִים בְּנִפְרָד, וּבִפְרָט כְּשֶׁנוּכַל לְהִתְקַבֵּץ אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וַיְבוֹאוּ אֲלֵפִים וַיְרַבּוּת מִכָּל הָעֲדוּת, יִהְיֶה הַהִכָּרַח לַעֲשׂוֹת מַנְיָנִים רַבִּים, וְעַל-כֵּן כָּל אֶחָד יִמְשֹׁף אַחַר הַמַּנְיָן שְׁמֵתָאִים לוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שיג.

בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר רֵאֵה ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי. וְהִנֵּה לְהַשְׁיִיבֶךָ דְבָרֵי אֲמֵת יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, אַף כָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֲגִיגָה ג): אִי אֶפְשָׁר לְבֵית-מִדְרָשׁ בְּלֹא חֲדוּשׁ, בִּפְרָט בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֵׁם תְּהִלָּה לְאֵל, מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, עַל-כֵּן עָלֵינוּ לְרַשֵּׁם עַל-כָּל-פָּנִים עַל פְּנֵי הַכְּתָב כָּל מָה שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ בְּבֵית מִדְרָשְׁנוּ.

חֲמִדַת לְכַבִּי! בְּאֲמַת רוּאִים, אִם זוֹכִים לְהַכְנִיס מַחוּ וְדַעְתוֹ בְּתוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל, אִזּוּ מְרַגִּישִׁים טַעַם אַחַר בְּחַיִּים, לְכֵן עָלֵינוּ לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמֵנוּ, הֵן לְהַכְנִס בְּכָל פַּעַם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", וְלִשְׁמַע מָה שֶׁמִּתְחַדֵּשׁ אֶצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הָאֲמִתִּים הַתְּמִימִים, וְהֵן לְהַכְנִיס מַחוּ בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּנְחַדֵּשׁ בּוֹ בְּעֲצָמֵנוּ חֲדוּשִׁים אֲשֶׁר לְפִי דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם תְּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה); וּבִפְרוּשׁ אָמַר, שְׂאֲפִלוּ דְבוּר אֶחָד שְׂזוֹכִים לְחֲדוּשׁ, הוּא עֲנִין נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, עֵין שָׁם; וּכְבֵר יְדַעְתָּ, אַהוּבֵי, אַחֵי, אֲשֶׁר עָקַר הַחֲדוּשׁ הָאֲמִתִּי הוּא חֲדוּשׁ עֲצָמוֹ, לְהַכְנִיס בְּדַעְתוֹ בְּכָל פַּעַם הַתְּחַדְּשׁוֹת בְּאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לְהֵאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת

כָּל הַבְּרִיאָה, וְדוֹמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ מִמֶּשׁ, וְהִנֵּה מִבְּאֵר בְּלִקוּטֵי-מִוְהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ב'),
שֶׁהִסְתַּרְת "פְּנִים" נִקְרָא דִין, הִינּוּ כְּשֵׁאִין זֹכִים לְרֹאוֹת אֶת "הַפְּנִים"
שֶׁל כָּל דְּבַר שֶׁהוּא הַתְּגַלּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, זֶהוּ עֵקֶר הַדִּין, וְכֹל
תְּפִלְתָּנוּ הִיא שְׂאִיר ה' פְּנֵיו אֵלֵינוּ, וְנִזְכָּה לְהַפְּרִיז יִתְבַרֵךְ בְּפִרְטֵי
פִּרְטִיּוֹת, לִידַע שֶׁבְּכֹל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שֵׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ,
וְעַל-כֵּן כָּל שִׁיחַתָּנוּ וַתְּפִלְתָּנוּ צְרִיכָה לִהְיוֹת: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנֵי
לְאִמּוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, וְאִזְכָּה לְהַרְגִישׁ אֶת עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, זִיו
אוֹרֵךְ הָאֵין סוּף הַמְּלַבֵּשׁ בְּגִשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְתְּקוּ
מִמְּנֵי כָּל הַדִּינִים, וְאִזְכָּה עַל-יְדֵי תַקְּף גְּלוּי הָאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה
לְהֶאֱרִיךְ אִפִּי עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלַי, וְלֹא אֶצֵּא לְרִיב וּלְהִתְקוּטֵט עִם
הַמְּחַרְחָרֵי רִיב, הַמְּבַזִּים וּמְחַרְפִּים אוֹתִי. אָנָּה יְהוָה אֱלֹהֵי, חֲנּוּנֵי וְעַנְנֵי
וְשָׁמַע תְּפִלְתִּי, שְׂאִזְכָּה לְבוֹא בְּמַהֲרָה אֶל מַדְרַגַת הָאִמּוּנָה בְּתַכְלִית
הַשְּׁלֵמוֹת שֵׁאִין שְׁלֵמוֹת אַחֲרֶיהָ, וּבִזְכוּת הָאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה תִּמְתִּיק
וַתְּבַטֵּל מִעָלַי כָּל מִינֵי דִינִים וּמְרִיבוֹת וְיִסּוּרִים וְקִטְרוּגִים. רְאֵה אָבִי
שֶׁבְּשָׁמַיִם כָּמָה כָּבֵד סְבֵלְתִי בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהַפֵּל הִיָּה מִחֲמַת קֶלְקוֹל
הָאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה, זַכְּנֵי עַל-כָּל-פְּנִים מִעֲכָשׁוּ לְבוֹא אֶל אִמּוּנָה
אֲמִתִּית כְּאֲשֶׁר גְּלוּת לָנוּ עַל-יְדֵי רֹאשׁ צַדִּיקִיךָ, שֶׁהָאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה
הִיא הָעֵקֶר, וְעַל יְדֵה יְכוּלִים לְזַכּוֹת וְלְבוֹא אֶל כָּל הַמַּדְרַגוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
וְלַחֲיוֹת חַיִּים מִיִּשְׁבִּים, חַיִּים טוֹבִים וְנְעִימִים, חַיִּים שֶׁל שְׁלוֹה וְנַחַת,
כִּי עַל-יְדֵי תַקְּף הָאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה אִזְכָּה לְהִדְבֵּק בָּךְ, וְלִידַע בִּיִדְעָה
בְּרוּרָה וּמְחַלְטֵת כִּי אֵין שׁוֹם טֹבַע כָּלֵל, וְהַפֵּל בְּחֻשְׁבוֹן צֶדֶק וּמִדְּיָק
מִמֶּךָ; וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לִי לְהִצְטַעַר עַל עוֹלָם שֵׁאִינוּ שְׁלֵי, וְלָמָּה
לִי לְצַאת וְלָרִיב עִם מְחַרְפֵי וּמְבַזֵי נַפְשִׁי, הָאֵר פְּנִיךָ עַל עַבְדְּךָ וְאוֹשַׁע
מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן".

וְהִנֵּה אוֹדוֹת שֶׁנִּחַלְשָׁת מְאֹד. חֲמַדַּת לְכַבֵּי! אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (עֲרוּבִין נד): חֵשׁ בְּכֹל גּוֹפּוֹ יַעֲסֵק בַּתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְלֹכֵל
בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא", עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (מְדַרְשׁ תְּנַחוּמָא פְּרַשְׁת יתרו, סִימָן ח'):
אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין מְכָה שֵׁאִין לָהּ רְפוּאָה, וְנִכְפַּרְת רְפוּאָתָהּ
וְסָמָה שֶׁל כָּל מְכָה וּמְכָה, אִם מִבְּקֵשׁ אֶת שְׁלֵא יִגִּיעַ לְגוֹפְךָ צָרָה —

עסק בתורה, שהיא רפואה לכל הגוף, עין שם; על-כן הרגל עצמה בלמוד התורה הקדושה, ותקבע לעצמה שעורים קבועים כסדרן כרצונו של רבנו ז"ל, וזה חלקה לנצח. ועכשו אחר חמשה-עשר באב יכולים כבר להתחיל השעורים של ימי אלול הקדושים, כי איתא בספרים הקדושים, שמיום חמשה-עשר באב מתחילה כבר להאיר הארת הימים הנוראים, ועל-כן עלינו להכין את עצמנו לקבלם עם הכנה בתורה ובתפלה ובהתבודדות. וראינו אצל אנשי שלומנו הקדושים, שהיתה עבודתם בימי אלול יוצאת מהכלל — הן בהתמדה בלמוד והן בשקידה בהתבודדות, ובפרט במעוט שיחה.

ובאמת כשזוכים להתישב רואים, כי ימינו כצל עובר, ועל-כן גם כל השנה צריכים למעט בשיחה של מה בכך, אשר אין לה שום תועלת, ומכל שכן וכל שכן איך שצריכים לשמר את עצמו מדבורים אסורים של לשון-הרע ורכילות דער האט אזוי גיזאגט... דער האט אזוי גיזאגט... אשר רק גורמים מחלקת ושינאת חנם, אשר כבר ידוע מדברי חכמינו הקדושים את גנות וחמר המחלקת והקנאה והשנאה, רחמנא לצלן, שגאבדים לגמרי, רחמנא לצלן, על-כן עלינו לעשות התעוררות גדולה בין המקרבים התדושים, שיתרחקו מבעלי המחלקת וכו' כמו שמתרחקים מגנע צרעת, כי אם לאו, חס ושלום, לא ישאר מהם שום דבר, באשר היה ר' נחמן טולטשינער רגיל לומר בשם מוהרנ"ת ז"ל איהר זאלט זיך האלטן אין איינעם, היט זיך פון מחלקת, אויב עס וועט זיין צווישען אייך מחלקת וועט פון אייך גארנישט בלייבען! ודבר זה ראו בחוש בכל הדורות, אותם היראים והקשרים מאנשי שלומנו, שהתרחקו ממחלקת, גדלו והצליחו והמשיכו את דעת רבנו ז"ל בעולם. ולהפוך — אלו אשר הכניסו את עצמם במחלקת — לא נשאר

(ו) זה אמר רב, וזה אמר רב.

(ז) תחזיקו את עצמכם ביחד, ותשמרו את עצמכם ממחלקת, אם תהיה בינכם מחלקת, לא ישאר מאתכם שום דבר.

כד אֲשֶׁר ב' שיד בנחל

זכר מהם. ובאמת כך הוא בכל דור ודור, יש חדושים נוראים ונפלאים בין אנשי שלומנו הדבקים בו יתברך בדבקות אמת, וזכו בכח עצותיו הקדושות של רבנו ז"ל להגיע אל מדרגות והשגות גדולות בעבודת השם יתברך, אך בשביל הבחירה והנסיון קמים עליהם פמה בעלי מחלקת פוחזים ובורים מרב קנאה ושנאה וכו', והם אשר גורמים מה שגורמים, רחמנא לצלן; ועל-כן אל יקשה בעיניך מה שנעשה עכשו וכו' וכו', כי כן ממש היה בכל הדורות. ואם היית יודע מה שעבר על מוהרנ"ת ז"ל מבית ומבחוץ, היית נבהל ונשתומם איך בשר ודם היה בכחו לסבל מה שסבל לו לא עזרת השם.

הדורש שלומך...

ב' שיד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי. חמדת לבבי! העקר להכניס בדעתו אהבת ישראל, שבזה יזכה להדבק בו יתברך, כי קדשא בריך הוא וישראל חד הוא (זהר הקדוש, פרשת אחרי עג); ובתפלין של הקדוש-ברוך הוא מאי פתיב בהו (ברכות ו): "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", ובפרוש הזהירנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רכב) לדון את כל אחד מישראל לכף זכות, כי אפלו הגרוע שבגרועים מלא מצוות פרמון (ברכות נו); ואמרו (שם נג): מה יונה אינה נצלת אלא בכנפיה, אף ישראל אינן נצולין אלא במצוות. נמצא שכל אחד כפי רבוי מצוותיו פמו-כן נצול. ותהלה לאל, זה ברור, שכל אחד מישראל מלא מצוות, ובפרט היראים והכשרים בודאי מלאים מצוות. וכמאמרם ז"ל (ירושלמי, ברכות, פרק ט', הלכה

אֲשֶׁר   ב' שיד   בנחל   כה

א': אין לך אדם מישראל שאינו עושה מאה מצוות בכל יום וכו',
עין שם; ועל-כן מה ולמה לחפש מומין וחסרונות בישראל, ומכל
שכן לרדף את אחד מישראל, כי הלא השם יתברך יבקש את
הנרדף, ובפרטיות כשהנרדף יברח אליו יתברך, אזי אי אפשר לשער
את הענש שייסבב את הרודף, ואל תחשב כי הנרדף רחוק הוא ממנו
יתברך, כי אפלו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם
שבשמים (פסחים פה:), ומכל שכן וכל שכן כשהנרדף בא לפניו
יתברך בלב גשבר ונדכה, אזי כל העולמות פתוחין לפניו; ועל-כן,
חמדת לבבי, הוי דן את כל אדם לכף זכות (אבות א), ולעולם תברח
מלרדף את שום בר ישראל, ואז תצליח דרךך, כי כשאוחז עצמו
ביחד עם ישראל, על-ידי-זה זוכה למח מישב, ובנגל לו להתדבק
בו יתברך, ואמרו חכמינו הקדושים (ספרי ברכה): כשישראל שוין
בעצה אחת מלמטה, שמו הגדול של הקדוש-ברוך-הוא משתבח
מלמעלה; וכן אמרו (תנא דבי אליהו רבה, פרק כח): אמר להם
הקדוש-ברוך-הוא לישראל, בני, אהובי, מה אני מבקש מכם? אלא
שתהיו אוהבים זה את זה, ותהיו מכבדים זה את זה, עין שם; וידוע
איך שמסר מוהרנ"ת ז"ל את נפשו בשביל ישראל למצא זכות על
כל אחד ואחד אפלו על מתנגדיו. ופעם אחת אמר, שיש לו ללמד
זכות אפלו על הגרוע שבגרועים, שאם יכתב את הזכות, ימלא כמה
בויגין^ח, ונשמע מפיו שהוא המליץ של המלך, ועל-כן זכה להשאיר
השארה המחיה אנשים זה כמה דורות, והכל בכת רבנו ז"ל, לכן
עלינו ללכת בדרך, שהיא דרך רבנו ז"ל להטות כלפי חסד תמיד,
ואשר בדרך זו יכבש משיח את כל העולם (עין לקוטי-הלכות, השפמת
הבקר, הלכה א'), כי משיח יסתכל רק על הטוב שיש בכל אחד
מישראל, ובכח זה יחזירו בתשובה שלמה.

הדורש שלומך...

צריך שתדע, אהובי, אחי, כי לזכות לאהבת ישראל צריכים

ח) גליונות.

כו אֲשֶׁר ב' שטו בנחל

הרבה הרבה תפלות ובקשות ובכיות רבות, והעקר לבקש הרבה שלא יראה שום רע אצל שום בר ישראל, ואפלו אלו המצערים ומבזים אותו ידונם לבף זכות, כי הם לא חזיבים בזה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו' בסופו), ורק עוונותיו גרמו זאת, וכשישוב בתשובה אמתית אז ימתק ממנו הכל, ותתבטל ממנו כל המחלקת, ועל-פן החולקים עליו הם זכאים, ועליו לדון את כל הכל לבף זכות.

הנ"ל...

ב' שטו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור החכמה העליונה משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי וכן המעות להדפסה, וכן קבלתי המעות לפדיון בעבור ... גרו יאיר, ובעזרתו יתברך בכת זכות רבנו ז"ל שאנו חוסים בצלו הקדוש, ימתקו כל הדינים מעל ... גרו יאיר.

חמדת לבבי! חזק ואמץ מאד מפל מה שעובר עליך, כי בודאי לא יעזב אותך השם יתברך, ובפרטיות פשתהיה חזק בעבודת "ההתבודדות" להיות רגיל לדבר עמו יתברך בלשון שאפה רגיל בה, על-ידי-זה ימשכו עליך אמונה ובטחון חזק, ולא תירא ולא תפחד משום בריה שפעולם, כי מה יעשה לה אדם. וצריך שתדע, שכל דבור ודבור שזוכים לדבר עמו יתברך הוא הצלחה נצחית, שאי אפשר לשער בשכל אנושי כלל, כי כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך, הוא כלי להמשכת השכינה בעולם, ומכניס באדם בטחון חזק, כי מי שמרגיל את עצמו לספר לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו, אדם זה כבר אינו בוטח על שום בריה

שְׁבַע עוֹלָם, כִּי נִסְכָּם וְנִחְקַק בְּדַעְתּוֹ וּבִלְבָבוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְבַטַח רַק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מְנַחוֹת כּט): כָּל הַתּוֹלָה בְּטַחֲנוֹ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָרִי לוֹ מַחְסֵה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עַיִן שָׁם; כִּי הַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ מְדַבְּקִים אֶת נִשְׁמַת הָאָדָם בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּדַבְּקוֹת עֲצוּמָה, אִם יִתְמִיד בְּזֶה. וּבְאֲמַת "הַתְּבוּדוֹת וּבְטַחוֹן" הֵם דְּבַר אֶחָד, כִּי לְמָה מִתְּבוּדָד עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וּמִבְקֵשׁ צָרְכָיו רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ? כִּי מֵאֲמִין וּבוֹטַח שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ יַעֲשֶׂה חֲפָצוֹ וּמִשְׁאֲלוֹת לְבוֹ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת שׁוֹפְטִים, פְּרָשָׁה ה', סִימָן ט'): כָּל מִי שְׁבוּטַח בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זוֹכֵה לְהֵיוֹת כְּיוֹצֵא בּוֹ; כִּי עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת נִכְלָל בְּמַחְיָב הַמְּצִיאוֹת (עַיִן לְקוּטֵי-מִוֵּהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן נב); וְרוֹאִים שְׂאֵלוֹ הַמְּתַרְשָׁלִים מִהַתְּבוּדוֹת הִיא מִסְבָּה שְׂיֻדְעִים בְּאֲמַת מַעֲשֵׂיהֶם וְכוּ', וְעַל-כֵּן הֵם אֵינָם מֵאֲמִינִים בַּפְּחוֹת שֵׁישׁ לָהֶם אֶפְלוֹ עֲכָשׁוּ, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר אַחֲרֵי חֲטָאִים וְיִרִידוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ', יִשְׁמַע הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ תְּפִלָּתוֹ?! וּבְאֲמַת טְעוֹת גְּדוֹלָה הִיא זֹה, כִּי בְּפִרוּשׁ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (הוּבָא בְּיַלְקוּט תְּהֵלִים, רְמֵז תשיט): "רַבִּים מְכַאוּבִים לְרָשָׁע וְהַבוֹטַח בֵּה' חֶסֶד יִסּוּבְכֶנּוּ" (תְּהֵלִים לב, י) — אֶפְלוֹ רָשָׁע וּבוֹטַח בֵּה' חֶסֶד יִסּוּבְכֶנּוּ; כִּי בְּנִי-אָדָם טוֹעִים בְּדַבַּר זֶה, כִּי חוֹשְׁבִים מֵאַחַר שִׁחְטָא כְּבָר, אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְבַטַח בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּבְאֲמַת הִיא טְעוֹת גְּמוּרָה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ הוּא אָב הַרְחֵמֵן הַמְּרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וַיְכוּלִים לַפְּעַל אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵּךְ כָּל מָה שֶׁמִּבְקָשִׁים, וְאֶפְלוֹ שְׂאֵין בּוֹ שׁוּם זְכוּיוֹת, רַחֲמֵיו הֵם עַל כָּל מַעֲשָׂיו; וּמִוָּבֵּא בְּמִדְרַשׁ שׁוּחַר טוֹב (תְּהֵלִים קמא): אָמַר דָּוִד, יֵשׁ שֶׁהוּא בּוֹטַח עַל מַעֲשֵׂים נָאִים, וַיֵּשׁ שְׁבוּטַח עַל מַעֲשֵׂה אָבוֹתָיו, וְאֵנִי בּוֹטַח אֶף-עַל-פִּי שְׂאֵין בִּי מַעֲשֵׂים טוֹבִים, עַיִן שָׁם; הָרִי שֶׁפִּתַח דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, פִּתַח וְדַרְךְ, שְׂיַדַע הָאָדָם, אֶף שְׂאֵין בּוֹ מַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְאֵין בּוֹ שׁוּם זְכוּיוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא יְכוּל לְבַטַח בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְזֶהוּ הַפְּרוּז הַנּוֹרָא שֶׁהַכְּרִיז רַבֵּנוּ ז"ל, וְקוּלוֹ נִשְׁמַע מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ: "גִּיּוּוֹאֵלָד, זַיִט אֵיךְ נִישֵׁט מִיָּאֵשׁ" ["אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל"]; כִּי עַל-יְדֵי שְׁגָלָה לָנוּ אֶת פִּתַח וְשַׁעַר הַתְּפִלָּה, עַל-יְדֵי-זֶה מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת הַמְּגַנִּים וְהַיְרוּדִים יְכוּלִים

כח   אֲשֶׁר   ב' שטז   בַּנְחַל

לשוב אליו יתברך, כי מכל מקום שרק ירד ונפל לשם, ירגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, וידבר את כל אשר עם לבבו עמו יתברך, ועל-ידי-זה יזכה לצאת מהחשך, ולהאיר נפשו בהארת נעם ערבות זיו שכנית עזו יתברך המאירה בכל הארץ, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו וגו'; אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו להתודע מרבנו ז"; מה טוב ומה נעים אם תוכל לעיין ולחזור בספר המדות ובלקוטי-עצות באות בטחון, ושם תמצא מרגוע לנפשך בענין מדת הבטחון שבקשף לחזקה.

הדורש שלומך...

ב' שטז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, ידידי היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

מכתבך המלא מרירות לנכון קבלתי. והנה מרב מחלקת וקטרוגים שנתהויו עלי אודות הספרים שהדפסתי בכלל ואודות שכתבתי ... בפרט, לכן לא אוכל לעשות רצונך ולכתב לך מכתב באריכות מענינים אלו, ובפרט שכבר נדפסו הרבה הרבה מכתבים מענינים אלו בחלקי "אשר בנחל" שכבר יצאו לאור, ועוד מה שעדין מוכנים לדפוס (יזכני השם יתברך להדפיסם בקרוב), בודאי אתה צודק, כי עובר על בני הנעורים, רחמנא לצלן, בעתים הללו מה שעובר, ואין אף אחד מגדולי ישראל בכלל ומגדולי אנשי שלומנו בפרט, שיכניס את עצמו בסגיה זו שנקראת "סגית בחורים", לעזרם ולהושיעם ולהרחיב דעתם, לחזקם ולאמץם ולגלות להם הדרך והפתח איך לצאת וכו'. מה אמר לך, ידעתי וגם ידעתי, אבל מה אעשה, אין בכחי ובמחי לסבל עוד רדיפות כאלו,

אֲשֶׁר   ב' שִׁיר   בְּנַחַל   כַּט

ישיחוּ בִּי יוֹשְׁבֵי שַׁעַר, וּמֵה גַם הִרְבֵּה נִפְשׁוֹת שְׂבִימֵי נְעוּרֵיהֶם הָיוּ
פְּגוּמוֹת מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְעַל-יַדֵּי אֱלֹהֵי הַמַּכְתָּבִים שֶׁנִּדְפְּסוּ
וְיִדְפְּסוּ עוֹד לְהֵבֵא בְּחֻלְקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחַל", עַל יָדָם יֵצְאוּ מֵהַחֲשֵׁךְ, וְעַל
יָדָם הִרְגִּילוּ אֶת עַצְמָם בְּשִׂקִּידָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
וַיֵּשׁ אֲשֶׁר זָכוּ כְּבָר עַל-יַדֵּי אֱלֹהֵי הַמַּכְתָּבִים לְסִיִּים כַּמָּה עֲשָׂרוֹת פְּעָמִים
וַיּוֹתֵר וַיּוֹתֵר שְׁשֵׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְהִרְבֵּה גַם זָכוּ לְסִיִּים ש"ס וְאַרְבָּעָה
חֻלְקֵי שְׁלֶחַן עָרוּךְ וְכוּ' וְכוּ', וְעַכְשָׁו בִּימֵי גְדֻלָּתָם שְׂכָחוּ הַכֹּל, וְגַם
הֵם עוֹשִׂים לְיִצְנֹנֹת וְכוּ', וְדוֹקְרִים אוֹתִי בְּחֻרָב לְשׁוֹנֵם וְכוּ', וְעַל-כֵּן
לֹא אוּכַל לְהַאַרִיךְ בְּעֵנְיָנִים אֱלֹהֵי, וּבִכְפֻרְטִיּוֹת שֶׁיִּזְכְּנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
לְהִדְפִּיס סֵפֶר "תְּקוּנַת הַבְּרִית", שֶׁם יִהְיֶה מְבֹאֵר הַכֹּל בְּבֹאֵר הַיֵּטֵב, כִּי
סֵפֶר זֶה נִבְנָה עַל כָּל קוֹמַת הָאָדָם וְכוּ', בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דַעַת רַבְּנֵנוּ
ז"ל. חֲמֻדַּת לְבָבִי! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים חֲזוּק רַב עַד הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה
וְהַרְגַע הָאֲחֵרוֹן, לֹא לִפְלִ בְּדַעַתוֹ וְלֹא לְצִאֵת לְרִיב עִם שׁוֹם בַּר
יִשְׂרָאֵל, בְּפֶרֶט עִם מִי שֶׁעָשָׂה לוֹ טוֹבוֹת וְלָמַד עִמּוֹ תּוֹרָה, וְנָתַן לוֹ
עֲצוֹת אֵיךְ לְצִאֵת מֵהַחֲשֵׁךְ שֶׁנִּלְכַּד בּוֹ וְכוּ', כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל כְּשֶׁאָדָם
בַּעַת צָרָה, אִזּוֹ כָּל דְּבוּר שֶׁל הַתְּחִינּוֹת, כָּל הַנּוֹרְאָה אֵיךְ לְצִאֵת
מֵהַחֲשֵׁךְ — יִקְרִים מְאֹד, וּכְשֶׁנִּתְרַחַב לוֹ, אִזּוֹ מֵהֵפֶךְ אֶת הַקְּעֵרָה עַל
פִּיהָ, וְחוֹלֵק וּמִתְלוּצֵץ וְכוּ', וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְבַקֵּשׁ הִרְבֵּה, שְׁלֹא נִהְיֶה
בְּכָלֵל אֱלֹהֵי הַמְּשֻׁלְמֵי רְעָה תַּחַת טוֹבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שִׁיר.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רֵאָה ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, יְדִידֵי
הַיָּקָר, הָאֲבִירָה הַשְׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מַכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי. תִּדַע כִּי שְׁלַחְתִּי לְךָ אֶת הַסְּפָרִים זֶה יוֹתֵר
מִשְׁלֵשָׁה שָׁבוּעוֹת, מִסְתַּמָּא בְּעֶרְךָ עוֹד שְׁלֵשָׁה שָׁבוּעוֹת יִגִּיעוּ אֵלַיךְ,

כי לוקח כְּשֶׁשָׁה שְׁבוּעוֹת, כִּן אָמְרוּ לִי בַדְאָר.

והנה אודות ... שְׁמֹדְבַר עָלִי — מַה בְּכֶךְ, כָּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (דְּמַאי פ"ג): אֵין אָנוּ אַחְרָאִים לְרַמָּאִים, מִי אֹמֵר שֶׁהוּא
גְדוֹל? ! זְכַר מְאָמְרָם ו"ל (סוּטָה כב): אֵל תִּתְיָרָאִי מִן הַפְּרוּשִׁים וְלֹא
מִמֵּי שְׂאִינָן פְּרוּשִׁין, אֶלֶּא מִן הַצְּבוּעִין, וְדו"ק; כִּי כָּלֵל זֶה תִּנְקֹט
בְּיָדְךָ, מִי שֶׁהוּא בְּאֵמֶת יֵרָא הַשֵּׁם וְדְבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ הוּא לֹא יִרְדֵּף
אֶת אַחַר אֶפְלוֹ שֶׁבְּרוּר שֶׁהָאֲחֵר הוּא בְּשֶׁקֶר וְכוּ', כִּי מִי שֶׁהוּא בְּאֵמֶת
יֵרָא הַשֵּׁם, וְדְבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עוֹשֶׂה לְעֶצְמוֹ חֶשְׁבֹּן — מִי אֲנִי וּמַה
חַיִּי, שְׂאֵרְדֵּף אֶת חֲבֵרִי, וְאֶפְלוֹ שְׂאוּמְרִים לוֹ שְׂזוּ מִצְוַה רַבָּה, הוּא
בוֹרַח מִמִּצְוֹת כְּאֵלוֹ, כִּי הֵלֵא לֹא לְעוֹלָם אַחִיָּה, וּכְשֶׁאֲגִיעַ אֶל הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן בְּמַה אֶתְפָּאֵר? בְּזֶה שֶׁחֲתַמְתִּי עַל חֲבֵרִי? וְעַל-יְדֵי-זֶה הוֹרָאתִי
הֵתֵר לְפוֹחֲזִים וְהַיּוֹשְׁבֵי קַנְנוֹת שִׁישְׁפְּכוּ דָם נְקִי, כִּי בְּמַה שֶׁהִזְקִנִים
חוֹתְמִים הַנְּעָרִים מוֹרִים הֵתֵר לְעֶצְמָם לְבִישׁ בְּרָבִים וְלִשְׁפָף דָם נְקִי,
עַד שִׁישׁ בֵּין הַנְּעָרִים שְׂמַרְיָמִים יִדְיָהֶם לְהַפּוֹת וְכוּ', אוֹי לָהֶם וְאוֹי
לְזַקְנֵיהֶם שֶׁחֲתַמוּ, כִּי מִי שִׁיתְּבַע עֲלֵבּוֹן הַנְּרָדָף מִיַּד רוֹדְפֵיהֶם, הוּא
יִתְבַּע גַּם מִהִזְקָנִים שֶׁגָּרְמוּ לְכָל זֶה. וְאַצֵּל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הַכֹּל גְּלוּי,
וְלְעוֹלָם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תוֹבַע דְּמָן שֶׁל נְרָדְפִין מִן הָרוֹדְפִין (מְדֻרָשׁ
רַבָּה, פְּרֻשַׁת אֲמַר, פְּרָשָׁה כו, סִימָן ה').

חֲמֻדַּת לְבָבִי! חוֹסָה עַל נַפְשֶׁךָ, כָּבָר מְסַרְתָּ אֶת נַפְשֶׁךָ כָּל-כָּף
בַּהֲתַקְרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ו"ל, כְּמַה מִיַּנִּי מְרִירוֹת וּבִזְיוֹנוֹת סְבֻלָּת, כְּמַה
וְכַמַּה מְנִיעוֹת וְעַכּוּבִים שְׁבַרְתָּ, עַד שֶׁזְּכִיתָ לְהַקְרֹא בְּשֵׁם רַבְּנוּ ו"ל
— "בְּרַסְלָבֵר חֲסִיד", וְעַכְשָׁו בְּשִׁבִיל ... גַּם אֲתָה תִּתְחִיל לְרִיב וְלִרְדֵּף
אֶת זֶה ... אוֹ אֶת זֶה ... חוֹס וְרַחֵם עָלֶיךָ, אֵל תַּעֲשֶׂה זֹאת, כִּי לְבַזוֹת
אֵיזָה אָדָם זֶה רְצִיחָה מִמֶּשׁ, כִּי הַבְּזִיּוֹן שֶׁמְבִזֵּין אֵיזָה אָדָם, הוּא אֲזִיל
סוּמְקָא וְאֲתִי חִיּוֹרָא (בְּבֹא מְצִיעָא נח:); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(פְּסִיקְתָא דְּרַב כְּהֵנָא, פְּרָשָׁה כא): "לֹא תִרְצַח" — לֹא תַעֲשֶׂה הַדָּם צוֹרַח
עָלֶיךָ, עֵינֵי שָׁם; כִּי דָמוֹ שֶׁל זֶה שְׁבִישְׁתָּ יִהְיֶה צוֹרַח עָלֶיךָ, וּבַפְּרָטִיּוֹת
אִם מוֹרִים הֵתֵר לְנְעָרִים, אֲזִי יְבוֹאוּ לְרְצִיחָה בְּפַעַל מִמֶּשׁ, כִּי יִכּוּ
אוֹתוֹ עַד שְׂמִימוֹת תַּחַת יָדָם; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה,

אֲשֶׁר   ב' שׁוֹ   בְּנַחַל   לֹא

פְּרָשָׁה ב', סִימָן יז): עַל כָּלֵם יֵשׁ סְלִיחָה חוּץ מִשְׁפִּיכוֹת דָּמִים, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ זֹוֹטָא, פְּרָשָׁה יא: הַשּׁוֹנָא אֶת חֲבֵרוֹ, הָרִי גָּה מִשׁוֹפְכֵי דָּמִים, עֵינֵי שָׁם; עַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, אַחֵי, כֹּלֶךְ מִחֲבֹרָה כְּזוֹ הָרוֹדְפִים בְּנֵי-אָדָם, כִּי חָבַל עַל הַזְּמַן הַיָּקָר, וַיִּמָּה גַם שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עוֹקְרִים אֶת עֲצָמָם מִרְבֵּנוּ ו"ל לְגַמְרֵי, כִּי עֲנִין דְּבַר רַבֵּנוּ ו"ל הוּא גְלוּי שְׂכִינָה וְגְלוּי אֱלֹקוֹתָיו: יתְבַרְךָ בְּתַכְלִית הַמְּדַרְגָּה הַעֲלִינָה, וְשָׁם הוּא שְׁלוֹם וְשִׁלְוָה, אֶהְבָּה, אַחְוָה וְרַעוּת; וְעַל-כֵּן הָעֵבֶר אֵין, מִכָּאן וְלְהַבָּא שְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ לֹא לְרִדְף אֶת שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, אֲפֹלוּ אֵלוֹ הָרוֹדְפִים אַחֲרֶיךָ וּמִקְפָּחִים פְּרַנְסָתְךָ וּמִצְעָרִים אוֹתְךָ. שְׂתַק, שְׂתַק, שְׂתַק, אֶהוּבֵי, בְּנֵי, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכָּה לְכַר לְכַב, וְתִזְכָּה לְלֵב אֲמֵת, לְהִיּוֹת דְּבִיּוֹק בּוֹ יתְבַרְךָ, וְלְהִיּוֹת עֵיל בְּלֹא בַר תְּמִיד. וְאֵיתָא בְּמַדְרַשׁ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת עַל תַּבַּת "לֹא תִרְצַח" — אַל תִּתְחַבֵּר לְרוֹצְחִים, הַתְּרַחֵק מִחֲבֹרָתָם, שְׁלֹא יִלְמְדוּ בְּנֶיךָ מַעֲשֵׂה רִצְחָנוֹת, עֵינֵי שָׁם; וְצָרִיכִים לְחַנּוּךְ אֶת בְּנֵי עוֹד מִקְטָנוֹתָם, כִּי אֲסוּר לְבַזוֹת וְלְרִדְף אֶת שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא עוֹן רִצְיָחָה מִמֶּשׁ. וּבְכָל הַדּוֹרוֹת רָאוּ אֲצֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמֵתִיִּים, שֶׁבְּרַחוּ מִמַּחְלַקַת וּמִלְרִדְף אֶת אַחֲרִים, כִּי כָּךְ לָמַד אוֹתָנוּ מוֹהֲרַנְיָת ו"ל, וְהָאֲרִיךְ בְּזֶה מְאֹד מְאֹד בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (י"ן גִּסוּד, הַלְכָה ד'; וּבְרֵבִית הַלְכָה ה'), עֵינֵי שָׁם; שְׁמֵרְבָה לְדַבֵּר וּלְכַבֵּר אֶת גְּנוּת הַמַּחְלַקַת וְהַרְדִּיפוֹת שְׁבָאוֹת בְּדֶרֶךְ כָּלֵל מִהַחֲטָאִים וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְדַעַת כִּי אֵין לָךְ עוֹד דְּבַר שְׁמֵלְבִישׁ אֶת עֲצָמוֹ הַבְּעַל-דְּבַר בְּמַצּוֹת כָּמוֹ בְּמַצָּנָה זוֹ, שְׁנֹדְמָה לוֹ וְנִסְפָם בְּדַעַתוֹ שְׁמַצָּנָה לְחַלֵּק וְלְרִדְף אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי לְפִי קִלְקוּל מַחוּ, חֲבֵרוֹ אֵינּוּ מִתְנַהֵג בְּטוֹב וְכוּ', עֵינֵי שָׁם בְּאֲרִיכוֹת גְּדוּלָה, כִּי חֲבֵר אֶת הַהֲלָכוֹת הָאֵלוֹ בְּתַקְוָה רַעַשׁ הַמַּחְלַקַת שְׁהִיְתָה עָלָיו, שְׁקָמוּ אֲנָשֵׁי בְּלִיעַל וּרְדִפוּהוּ חֲנָם עַל לֹא דְבַר, וְהוֹשִׁיבוּהוּ בְּבֵית אֲסוּרִים בֵּין רוֹצְחִים, וּלְכַסּוֹף הִנָּה, שְׁכָל אֵלוֹ שְׁרַדְפוּהוּ, הִיְתָה לָהֶם מַפְלָה גְּדוּלָה, מַפְלָה מְגַנָּה, וְהוּא זְכָה עַל-יְדֵי-זֶה לְמָה שְׁזָכָה — "עֵינֵי לֹא רָאִתָּה אֱלֹקִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ" (יְשַׁעְיָה סד, ג); וְעַל-כֵּן, חֲמֵדַת לְבָבִי! עַל-כָּל-פָּנִים מְרַגַע זֶה, חֲזֹר כָּךְ, חֲזֹר כָּךְ, אַל תִּרְדֹּף אֶת שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל שְׁבַעוֹלָם, אֲפֹלוּ אֵלוֹ הַמְּצַעְרִים וּמַעֲיָקִים לָךְ, מְסַר אֶת הַמְּלַחְמָה אֵלָיו יתְבַרְךָ, וְאַתָּה,

לב אשר ב' שיח בנחל

בני, תשתק ויתגלה עליך על-ידי-זה מלך הכבוד בהארה ובנעם
ובזיו חיות בזה שלא שערת מימיה. וצריך שתדע, כי שמעתי מאחד
מאנשי שלומנו, שהבין בפרוש מפי האיש האלקי ר' אברהם בר'
נחמן ז"ל, שהעקר שזכה לגלויים נוראים ונפלאים כאלו, היה
בזכות רב הבזיונות והרדיפות שבוזו ורדפו אותו כל ימי חייו, והיה
ללעג ולקלס גם מבפנים ומכל שפן מבחוץ, והיה רגיל לומר,
שעל-פני זכה מוהרנ"ת ז"ל להשאיר השארה גדולה כזו, אוצרי
אוצרות כאלו, ספרים קדושים המתיים ומחזקים ומאמצים את נפש
כל חי ההוגה בהם. כל זה זכה מרבוזי הבזיונות והשפיות דמים
שסבל כל ימי חייו הקדושים, כידוע אצלנו מה סבל ומה עבר עליו.

אקנה להשם יתברך, שתוציא רמזים לעצמך ממכתבי זה, כי
גם לי נצרך מכתב זה, ולקיימו באמת — לדון את מחרפי ומבזי
לכף זכות, ולהיות עמהם רק באהבה, אחנה ורעות, אם ישובו אליו
יתברך, אז ימחל להם, ואם לאו — גתלים הם חותים על עצמם.
תאמין לי שיש להאריך בענין הנורא הזה במאה או באלפי עמודים,
אך אין הפנאי מרב בלבולי עכשו.

הדורש שלומך...

ב' שיח.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן
עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך האריך לנכון קבלתי. ידידי היקר, אסור להמשיך על
עצמו פחדים יתרים, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (גטין ע.): אחד
מהדברים שמכחישין כחו של אדם הוא פחד, עין שם; עליך
להרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך, ולשפט את עצמך בכל דבר,

אָשֶׁר   ב' שִׁיחַ   בְּנַחֵל   לַג

וּבְזוֹה יִסּוּרוּ מִמֶּךָ כָּל הַפְּחָדִים, וְתַתְּעֵלָה אֶצְלֶךָ הַיְרָאָה, וְתִשָּׂאֵר אַךְ יִרְאֵת ה' וְלֹא יִרְאֶה אַחֲרָת, כִּי כִשְׂאִין אָדָם דָּן וְשׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ, אָזִי דִנִּין וְשׁוֹפֵטִין אוֹתוֹ לְמַעְלָה, כִּי אִם אֵין דִּין לְמִטָּה, יֵשׁ דִּין לְמַעְלָה (דְּבָרִים רַבָּה, פְּרָשָׁה ה', סִימָן ה'), וְכִשְׂשׁוֹפְטִים אֶת הָאָדָם בְּמִשְׁפָּט דְּלַעֲלֵא, אָזִי הַדִּין נִתְלַבֵּשׁ בְּכָל הַדְּבָרִים, וְכָל הַדְּבָרִים נַעֲשִׂים שְׁלוּחִים לְמַקּוֹם לַעֲשׂוֹת בְּזוֹה הָאִישׁ מִשְׁפָּט כְּתוּב, וְזוֹה שְׁהָאָדָם מִפְּחָד אֶת עֲצָמוֹ מֵאִיזוֹה דְּבַר מִשְׁר אוּ מִגְּנָבִים וְשָׂאֵר פְּחָדִים, זֶה הוּא שְׁהַיְרָאָה נִתְלַבֵּשׁת בְּזוֹה הַדְּבַר, כִּי אִם לֹא הִיְתָה נִתְלַבֵּשׁת הַיְרָאָה בְּזוֹה הַדְּבַר, לֹא הִיָּה כַח בְּזוֹה הַדְּבַר לְהַפְחִיד אֶת הָאָדָם, אֲבָל כִּשְׂשׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ וְכִשְׂשִׁישׁ דִּין לְמִטָּה — אֵין דִּין לְמַעְלָה, וְאֵין הַיְרָאָה מִתְלַבֵּשׁת בְּשׁוֹם דְּבַר לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם, כִּי הוּא בְּעֲצָמוֹ מִתְעוֹרֵר (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו).

חֲמֻדַּת לְבָבִי! בְּזוֹה שְׁתַּדְּבַר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ — יִתְחַזַּק לְבָבְךָ, וְלֹא תִירָא וְלֹא תַחַת מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם; כִּי בְּאֶמֶת מִמָּה בָּאִים פְּחָדִים? מַעֲוֹנוֹת, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ רַבָּה, שִׁיר הַשִּׁירִים, פְּרָשָׁה ג', סִימָן יד): עַד שְׁלֹא יַחֲטֵא אָדָם נוֹתְנִים לוֹ אִימָה וַיְרָאָה, וְהַבְּרִיּוֹת מִתְפַּחְדִּים מִמֶּנּוּ, כִּינּוֹן שֶׁהוּא חוֹטֵא, נוֹתְנִין עָלָיו אִימָה וַיְרָאָה, וּמִתְפַּחֵד הוּא מֵאַחֲרֵים, עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא בְּזוֹהֵר הַקְּדוּשׁ (פְּרָשַׁת וַיְחִי קַצַּח): אֵית מֵאֵן דְּדַחִיל וְלֹא יָדַע מִמָּה אִיהוּ בְּגִין אֵינּוֹן חֲטָאוּי דְּלֹא יָדַע דְּאֵינּוֹן חֲטָאִין וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהוּ"ט וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא שָׁם בְּדָף ר"ב: כָּל מֵאֵן דְּאֵית חוּבִין בְּיָדוּי דְּחִיל תְּדִיר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר' (דְּבָרִים כח, טו): "וּפְחָדְתָּ לִילָה וַיּוֹמְם" וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם הֵם עַל עֲצָמוֹתָיו, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (יִחְזַקְאֵל לב, כז): "וַתְּהִי עֲוֹנוֹתָם [חֲקוּקָה] עַל עֲצָמוֹתָם"; וְעַל-יַדֵּי וְדוּי דְּבָרִים יוֹצֵא מִעֲצָמוֹתָיו (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'); וְעַל-כֵּן אִם תִּתְּמִיד בְּעֵנִין זֶה וְתַדְּבַר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתַתְּוֹדָה תְּמִיד וְתִשְׁפָּט אֶת עֲצָמְךָ, עַל-יַדֵּי-זוֹה

ט) יֵשׁ מִי שְׂיָרָא וְאֵינוֹ יוֹדַע מִמָּה, זֶה בְּגִלְל חֲטָאִים אֵלּוֹ שְׂאֵינוֹ יוֹדַע שְׁהֵם חֲטָאִים.
 י) כָּל מִי שִׁישׁ חֲטָאִים בְּיָדוֹ, מִפְּחָד תְּמִיד, כְּמוֹ שְׂנַאָמַר...

לד אֲשֶׁר ב' שֵׁט בְּנַחַל

יִתְבַטְּלוּ מִמֶּךָ כָּל הַפְּחָדִים שֶׁל הַכֵּל וְתִהְיֶה לְךָ רַק יְרֵאָה מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִפְחָדוּ מִמֶּךָ וְלֹא אֶתָּה מֵהֶם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שֵׁט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר רֵאָה ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבִירָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק בַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹרַת חֲכָמָה, זְכוּתוֹ נִגְן
עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַת נְצָחִים.

שְׁלַחְתִּי לְךָ חֲמִשִּׁים סְפָרֵי "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן הַחֲדָשִׁים שְׁזָכִיתִי
לְהַדְפִּיסָם עִכְשָׁו בְּקִיץ הַזֶּה, וְכִשְׁתִּקְבְּלָם תִּכְתֹּב לִי.

יְדִידֵי הַיָּקָר! תִּרְאֶה לְהַפִּיצָם שָׁם בְּעִירְךָ, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם,
בְּקָרוֹב אֲשַׁלַּח לְךָ יְתֵר הַסְּפָרִים שֶׁהִדְפַסְתִּי: הַ"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת",
וְ"סֵפֶר הַמַּדּוֹת", וְהַ"קְצוּר-לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְהַ"לְקוּטֵי-עֲצוֹת", וְכֵן
אֲשַׁלַּח לְךָ גַּם מֵהַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שְׁזָכַנִי הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ.

לְמַעַן טוֹבֶתְךָ הַנּוֹצְחִית, רֵאָה לְהַפִּיץ סְפָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּמִקְוֹם
שְׂאֵתָה שָׁם, כִּי בּוֹדְאֵי הַכֹּל מֵאֵת הַשֵּׁם הוּא, שֶׁהַצְּרִכָתָ לְהַתְגַּלְגֵּל
וְלָבוֹא אֶל הַמְּקוֹם הַזֶּה דוֹקָא, מְקוֹם רְחוּק כְּזֶה, כְּדֵי שְׁתוּכַל לְהַפִּיץ
וּלְפָרְסָם דַּעְתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וְכֵן תוּכַל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ שָׁם,
וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׂיחָתְךָ וְכֹל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּלְדַבֵּק עֲצָמְךָ עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ,
כִּי צָרִיף לִידַע, כִּי כָּל הַדְּרָכִים מֵאֵתוֹ יִתְבַרֵךְ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים לז,
כג): "מֵה' מִצְעָדֵי גְבוּר", וַיֵּשׁ כְּנֹנָה עֲמָקָה אֲצִלוֹ יִתְבַרֵךְ, לָמָּה הוּא
צָרִיף דוֹקָא לִילָף בְּדַרְךְ הַזֶּה וְכוּ'; וְעַל-כֵּן עָלֵינוּ לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמֵנוּ
בְּכָל מְקוֹם בּוֹאֵינוּ לְהַפִּיץ סְפָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְכֵן לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ, כִּי
(וְיוֹשְׁלָמֵי בְּרֻכּוֹת, פָּרָק ד', הַלְכָה א'): כָּל הַדְּרָכִים בְּחֻזְקַת סְכָנָה —
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, עַל-כֵּן עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלָנוּ לְדַבֵּק עֲצָמֵנוּ
בּוֹ יִתְבַרֵךְ בְּשִׂיחָה זֹאת תְּפִלָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהַנְצִיל מִכָּל מִינֵי

אֲשֶׁר   ב' שֵׁט   בְּנַחַל   לַה

פְּגָעִים, כִּי מִי שֶׁזֹּכֵה לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, זֹכֵה שְׁמַאִיר עָלָיו אִוֵּר וְנֹעַם עֲרֻבוֹת זֵיו שְׁכִינַת עֲזֹו יִתְבַּרְךָ, וּמִרְגִּישׁ אֵיךְ שְׁמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵיךְ שְׁאִין שׁוֹם מְצִיאֹוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְהוּא מְסַבֵּב עִם אֲמוּנָה כְּבִית. וּמֵה גַם שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֲרוּבֵין נד.): הַמְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ וְאִין עִמוֹ לְנִיָּה — יַעֲסֵק בַּתּוֹרָה; וְכִבֵּר יְדוּעָה לָנוּ מִרְבֵּנוּ וְ"ל מַעֲלַת הַזֹּכֵה לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁמַעֲלָה שְׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר לֹא עָלוּ עֲדִין שְׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ מִימוֹת עוֹלָם (עֵין לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כה), וְדָבָר זֶה בְּנִקְל לַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם בְּשַׁעֲה שֶׁהוֹלֵךְ עַל הַדֶּרֶךְ, שְׁיַעֲשֶׂה תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, שִׁיחוֹת וְדַבּוּרִים, תְּחִנּוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, מְכַל לַמּוֹדֵי הַתּוֹרָה שְׁזוֹכֵר, וְיַעֲשֶׂה תְּפִלוֹת נְאוֹת לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, שְׁיִזְכֶּה לְקַיֵּם כָּל מֵה שְׁלָמַד, וּבְזֶה יִקְיִם בְּשִׁלְמוֹת מְאֲמָרָם וְ"ל לַעֲסֵק בַּתּוֹרָה בְּדֶרֶךְ, כִּי אֵל דָּבָר זֶה אִין צְרִיכִים אֵיזָה מִחֵ אוֹ יְשׁוּב הַדַּעַת, פְּשׁוּט הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וּמְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן שְׁיִזְכֶּה לִהְיוֹת כְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע כִּי בְּעֵתִים הִלְלוּ שְׁהַדְרִכִּים מְקַלְקְלוֹת עַד מְאֹד, הַהֲכַרַח לִהְיוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלִהְדַבֵּיק מִחֲשַׁבְתּוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל־יְדִי־זֶה יִהְיֶה בְּטוֹחַ שְׁיִנְצַל מְכַל רַע; כִּי הַמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר תְּמִיד עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְשִׁפְתוֹתָיו נְעוֹת תְּמִיד בְּתְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, עַל־יְדִי־זֶה יִנְתַּק מִחֲשַׁבְתּוֹ מְכַל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא יִרְגִּישׁ מִשׁוֹם דָּבָר רַק אֲמַתַּת מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ.

חֲמֻדַּת לְכַבֵּי! דָּבָר זֶה רָאוּ אֲצֵל הָאִישׁ הָאֶלְקִי ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחְמָן וְ"ל (בְּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר "בְּאוֹר הַלְקוּטִים"), שְׁתְּמִיד דִּבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְהָיוּ שִׁפְתוֹתָיו נְעוֹת בְּתְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, וְלֹא הָיָה אֲכַפַּת לוֹ שׁוֹם דָּבָר הַנֶּעֱשֶׂה סְבִיבוֹ, וְדַרְכּוֹ הָיְתָה לְהַתְחַבֵּא מְכַל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאִף מְאֹלוֹ שְׁיִדְעוּ גְדֻלוֹתוֹ הָיָה מִתְחַבֵּא, וּכְשָׁבֵא לְבֵית־הַמְּדַרְשׁ יִשָּׁב אֶת עֲצָמוֹ מִן הַצַּד, וְהָיוּ שִׁפְתוֹתָיו נְעוֹת בְּתְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, וְלֹא הָטָה אֲזָנוֹ כָּלֵל אֵל כָּל מֵה שְׁנַעֲשֶׂה בְּבֵית־הַמְּדַרְשׁ. וְסֵפֶר לִי ר' לױ יִצְחָק [נִירוֹ יֵאִיר] (ו"ל), שְׁבַעֲנִין הַסִּפְרָה וּלְהַחֲבִיא עֲצָמוֹ הָיָה חֲדוּשׁ נִפְלֵא, הָיוּ לוֹ מְקוֹמוֹת קְבוּעִים, שְׁהָיָה מְבַלְּה שָׁם רַב הַיּוֹם, וְשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא

לו אֲשֶׁר ב' שֶׁכּ בְּנַחֵל

יְדַעַה הֵיכֵן הוּא, וְהוּא ר' לוי יִצְחָק עִם חֲבֵרָיו הָיוּ אֶזְרָא בְּחֹרִים
צְעִירִים, הִסְפִּימוּ בְּדַעְתָּם בְּכָל יוֹם לְהִסְתַּכֵּל אַחֲרָיו וְלִרְאוֹת לְהֵיכֵן
נֶעְלָם, אֵךְ בְּשׁוּם פֶּעַם לֹא עָלְתָה בְּיָדָם, כִּי בְּכָל יוֹם הִתְחַמַּק מֵהֶם
בְּאִפְסוֹ אַחֵר. וְאָמַר לִי ר' לוי יִצְחָק (נִרְוֹ יְאִיר) [ו'ל]: לֹוֹלֵא תְּפִלְתּוֹ
שֶׁהִתְפַּלֵּל הִרְבֵּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁיזְכֶּה לְהִסְתִּיר וּלְהַעֲלִים אֶת עֲצָמוֹ
וְלֹא יִמָּצְאוּ אוֹתוֹ, לֹא הָיָה יָכוֹל לְהִתְחַבֵּא, כִּי רָאוּ עֵינַי בְּעֵינַי שִׁישׁ
כָּאֵן כַּח אֱלֹקֵי, הוֹלְכִים אַחֲרָיו בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ, וְלֹא מְנִיחִים אוֹתוֹ
כְּרַגַע, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן מִתְחַמַּק מֵהֶם וְנֶעְלָם. וְדָבָר זֶה הָיָה יוֹם יוֹם
בְּהִיּוֹתוֹ בְּאוֹמֵן, וּבִפְרָט בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל שֶׁם הָיָה נֶעְלָם לְגַמְרֵי, שׁוּם
בְּרִיָּה לֹא יְדַעַה מִמֶּנּוּ, וּמִסְפָּרִים שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב תָּמִיד עַל הַבּוֹיָדָם שֶׁל
אֶחָד מִבְּתֵי הַמְדַרְשׁוֹת שֶׁבְּעִיר הָעֵתִיקָה, וְשֵׁם בְּלָה אֶת רַב הַיּוֹם
בְּהִתְבּוֹדָדוֹת וּבְלַמּוּד תּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּחִדוּשֵׁי דְאוֹרֵיָתָא
שֶׁכָּתַב הִרְבֵּה מְאֹד, וְהָיָה הַבּוֹיָדָם מְלֵא נִירוֹת וּפְנֻקְסִים עִם חִדוּשָׁיו,
שֶׁחִדַּשׁ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ וְהִשְׁאִירָם שָׁם, וְכָל זֶה זָכָה רַק עַל-יְדֵי שֶׁנִּתְקַן
אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ מִכָּל הַבְּלִי הָעוֹלָם, וְתָמִיד חָשַׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ
וְהַדְּבִיק מִחֲשַׁבְתּוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלֻקְנוּ, שֶׁזְּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מִרְבֵּנוּ ו'ל וְלִילָךְ קִצַּת
בְּדַרְכּוֹ וְהוּא תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוֹת שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ.

נָא וְנָא אַל תְּפַל בְּדַעְתְּךָ וְאַל תִּחְשַׁב מִשׁוּם בְּרִיָּה, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה
לְךָ אָדָם, אִתָּה עֲשֶׂה אֶת שְׁלֹךְ לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם דַּעַת רַבֵּנוּ ו'ל בְּמְקוֹם
שֶׁאִתָּה שָׁם וְכֵן תְּדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שֶׁכּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לַיּוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר רְאָה ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבָי, אַחֵי וְרַעֵי,
הַאֲבִרְךָ הַיְקָר לִי מְאֹד, נִר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן

עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי, ואודות שבקשתך לרשם לך אילו עניינים על התורה "קרא את יהושע" בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו', שהיא פונת אלול לעבודה ולמעשה.

מה אמר לך, ידידי היקר, מה יש להוסיף או לגרע מדברי רבנו ו"ל, עלינו רק לחזור הרבה בדבריו הקדושים, ולהוציא לעצמנו עצות, כל אחד כפי מחו ודעתו והשגתו בתמימות ובפשטות גמורה, כי תורתו נאמרה ברוח-הקדש נוראה ונפלאה פזו, עד אשר כל אחד ואחד יכול להוציא לעצמו עצות והנהגות התחזקות והתעוררות, איך להתנהג ולעבר את חיי היום יום, וכל אחד יש לו הבנה והשגה אחרת בדבריו הקדושים כפי דעתו ומדרגתו. והנה תמצית התורה לזכות להכליל בו יתברך, ולהיות נעשה אדם, לשבת על הכסא, הינו שיאיר בו נשמתו ויתבטל "הגוף" לגבי "הנשמה", "העולם הזה" לגבי "העולם הבא", שיאיר לפני עיניו תמיד אורו יתברך, שהוא השגת עולם הבא, ויזכה לכבוד אלקי, להיות בטל ומבטל בו יתברך דבוק בדבקות אמת, כל זה זוכים על-ידי מדת השתיקה, שירגיל את עצמו לדום ולשתק בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, הינו בכלליות יחזיק במדת השתיקה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (חלין פט): מה אמנותו של אדם בעולם הזה? ישם עצמו כאלם, עין שם; ועל-ידי-זה ינצל מרבות רעות הבאות על-פירב רק מחמת הדבור, כמו שכתוב (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו", ופרש רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לח): עקר הרוח סערה נמשך ונתנהיה רק מחמת פגם הדבור, ועל-ידי שמלכלך את גיד הלשון בכתמים, על-ידי-זה בא לחלי נופל, רחמנא לצלן, ברוחניות ובגשמיות, שנופל מחו ונתבלבל לגמרי (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט), עין שם; ואמרו (פסחים צט): יפה שתיקה לחכמים קל וחמר לטפשים, שנאמר (משלי יז, כח): "גם אויל מחריש חכם יחשב", עין שם; ובפרטיות יחזיק במדת השתיקה כשאדם מתרף ומבזה אותו ומצער אותו ודוקרו בחרב לשונו, אז

לח אשר ב' שכ בנחל

עקר העצה רק לדום ולשתק למחרפו ולמבזו, ולא לצאת לריב עמו, שזהו עקר השלמות שאין שלמות אחריה, כי בזה מראה לדעת, אשר אין שום מציאות בלעדיו ותברך כלל, ומה שזה מחרף ומגדף אותו, אין זה כי אם "ה' אמר לו קלל" (שמואל-ב טז, י). ואמרו חכמינו הקדושים (מדרש שוחר טוב, תהלים טז): כל מי ששומע קללתו ושותק נקרא חסיד (עוד שם פו): כל מי ששומע קללתו ושותק — נעשה שתיף להקדוש-ברוך-הוא, עין שם; ואמרו (קדושין עא:): כד מינצו בי תרי בהדי הדדי חזו הי מינייהו דקדים ושתיק אמרי האי מיחס טפי, עין שם; ובפרטי פרטיות יחזיק במדת השתיקה בשעה שעובר עליו בעצמו צרות ויסורים ומרירות, ידם וישתק ולא יקרא תגר, חס ושלום, רק סובל על כל הבא עליו, כמו שנאמר אצל אהרן (ויקרא י, ג): "וידם אהרן", ופרש רש"י, שקבל שכר על הדמימה, שלא קרא תגר. ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות סב.): קבלה דיסורי שתיקותא; וכן הוא (בירושלמי שם): סמא דכלא משתוקא, עין שם; וזהו בכלל הבקיאות שהוא בקי ברצוא, ותמיד יודע שהוא צריך לעלות מעלה מעלה וכו'. והוא בקי בשוב, שאינו נופל בדעתו כלל מפל מה שרק יעבר עליו.

ידידי היקר! חזק ואמץ מאד מאד על-כל-פנים מעכשו, ואל תדאג כלל, כי בודאי לא יעזב אותך השם ותברך, ועוד תזכה לראות נסים נגלים, פלאי פלאות שיעשה עמך השם ותברך, וישפע עליך שפע, העקר החזק במדת השתיקה, שאז חיים חדשים, חיים נעימים ומתקים תרגיש.

למען השם, אל תפל בדעתך מפל מה שעובר עליך, כי הפל משגח בהשגחה פרטי פרטית מדין שמים מצמצם בחשבון צדק, למען יתפפרו עוונותיך המרבים. על-כן נא ונא, סבול תסבל, אחי, ואל תענה למחרפיך דבר, הדבק במדת השתיקה, ואז תזכה לבטל

(כ) כששנים רבים בנייהם, תתבוננו מי מקדים ושותק — זה מיחס יותר.
(ל) קבלנו שהשכר על היסורים זו השתיקה (הינו לקבלם באהבה).

אָשֶׁר   ב' שְׂכָא   בְּנִחַל   לט

ישותף וגופף, עד שתזכה להכלל לגמרי בו יתברך, ותזכה לכבוד
אלקי שפע הכתר.

הדורש שלומף...

ב' שְׂכָא.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר ראה ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהֲוֵבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הַאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נִחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח נִצָּחִים.

מִכְתָּבָךְ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. מָה אֵמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, רְאוּי לָנוּ
לְשִׂמְחָה מְאֹד עַל נֵעַם חֲלֻקְנוּ וְגוֹרְלָנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהַתְּנוּדַע מִרְבֵּנוּ ז"ל,
וּתְהִלָּה לְאֵל, אֵין אָנוּ מִתְּנַגְּדִין עֲלֵיו, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּזָה בְּעֲצָמוֹ רְאוּי
לָנוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמָנוּ. וְהִנֵּה עֲצוּתֵי הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, עֲמַק
עֲמַק מִי יִמְצְאֵם. וְעַקֵּר הָעֲמַקוֹת הוּא בְּהַתְּמִימוֹת, כִּי הַתְּמִימוֹת
וְהַפְּשִׁיטוֹת שֶׁבְּכָל דְּבוּר וְעֵצָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הוּא לְהַפְּלִיא, פְּלֵאֵי
פְּלֵאוֹת, וְעַל-כֵּן עִם חֲכָמוֹת וְלִיצְנוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל כָּל דַּעַת רַבְּנוּ
ז"ל, וְכָל מָה שֶׁמְכַנִּים בְּדַעַתוֹ יוֹתֵר תְּמִימוֹת, כְּמוֹ-כֵן יִקַּבֵּל יוֹתֵר
מִרַבְּנוּ ז"ל. וְכִבֵּר אֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נְדָרִים ל.ב): כָּל הַפְּתָמִים
עֲצָמוֹ, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְתָמִים עִמוֹ. וְרוֹאִים מִהֵתָם הַקְּדוּשׁ, אֵיךְ
זָכָה לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגָּה הַכִּי גְבוּהָה עַל-יְדֵי תְּמִימוֹתוֹ וּפְשִׁיטוֹתוֹ, עַד
שְׁזָכָה לְדַבֵּר עִם הַמָּלָךְ (עֵין סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ט' מִהַחֲכָם וְהַתָּם).
וּבְפָרֵט עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת אֵלֶיהָ, כִּי אִם
עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְכָל מָה שֶׁהוּא תְּמִים בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן
יְדַבֵּר יוֹתֵר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַתְּבוּדָּדוֹת וְתְּמִימוֹת הֵם עֲנִיָּן אַחֵד,
וּמִחֲמַת שְׁטָבַע הָאָדָם לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ לְחֲכָמוֹת, עַל-כֵּן קָשָׁה
וְכִבֵּד לְעוֹלָם לְקַבֵּל עַל עֲצָמָם עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, וְאֲדַרְבָּה
נִרְאָה פְּחוּכָא וְטְלוּלָא, וְעַל-כֵּן עֲלֵינוּ לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַבָּל הַחֲכָמוֹת,
וְלְהַכְּנִים עֲצָמָנוּ אֶל תּוֹךְ הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת הָאֲמִתִּית, וְעַל-יְדֵי-זֶה

מ אֲשֶׁר ב' שֵׁכַב בְּנַחֵל

נזכה לקבל באמת מרבנו ז"ל.

הדורש שלומך...

ר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ז"ל] רגיל לספר, אשר התמימות והפשיטות שראו אצל אנשי שלומנו, הנה להפליא, פלאי פלאות, כל עבודה הנה לה חן ונעם פנה, אשר אין לשער, הטבילה במקוה, החצות, התפלה, הצדקה והכנסת האורחים, ואפלו הלמוד שעורים כסדרן הנה לו חן מיוחד. הכל הנה בישוב הדעת אמתי ובדבקות עצומה, וזה הנה אפלו אצל הבעלי בתים הפשוטים, כמו החיטים והסנדלרים והנגרים וכו', ומכל שכן אצל הבעלי תורה והלומדים הנה יוצא מן הכלל. וספר, שפעם אחת נכנס אצל אחד מאנשי שלומנו סנדלר אדם פשוט לגמרי לתקן את הנעלים שלו, ומצאו בדבקות עצומה באמצע המלאכה, ושאלו הסנדלר שאלה פזו: "האם מתר לי לחשב מהשם יתברך, ולהשתוקק אחריו יתברך באמצע המלאכה, הלא אני אוהו נעלים בידי, ואני מכרח לרחץ ידי"?"... ונתפעל מאד מאד מהשאלה, איזו השגה יש לאדם פשוט פנה... לחשב מהשם יתברך ולהשתוקק אחריו יתברך... אשרי עין ראתה צדיקים כאלו אשר אל כל מדרגתם וכו' להגיע דיקא על-ידי תקף מדת התמימות והפשיטות.

הנ"ל...

ב' שֵׁכַב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך הארך לנכון קבלתי, והנה אודות מה שעובר עליך

אָשׁוּר   ב' שִׁכְב   בְּנַחֵל   מַא

בפגם המקרה כבר גלה לנו רבנו ז"ל, שהעקר שלא יחשב בזה כלל, ולא יבלבל את עצמו כלל, ובפרוש אמר שתכף-ומיד פשוטים לומר את "התקון הכללי", זאל מען מעהר נישט איבער טראכטן, כי הוא תקון גמור (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רה; ובחלק ב', סימן צב; ובשיחות-הר"ן, סימן קמא). והנה שמעתי מאחד מאנשי שלומנו, שפעם אחת בא לפניו אחד, והתנצל שבכל לילה יש לו מקרה, ואינו יודע לשית עצות לנפשו, ונתן לו עצה, שבכל לילה קדם השנה ילמד קצת "לקוטי-מוהר"ן", ועל-ידי-זה ינצל, וספר הנ"ל — שקיים זאת, והיתה לו לשמירה מאז והלאה. ועל-כן ראה גם-כן לקיים זאת, ויועיל גם לה. ותדע שאיתא בספרים הקדושים, שטוב ללמד אגדה קדם השנה, ועל-ידי-זה ינצל ממקרה, על-כן ראה ללמד, ולעין אחר הקריאת שמע שעל המטה במאמרי האגדה של חכמינו הקדושים בגמרא, מדרש וזהר הקדוש שהדפסתי בתקון קריאת שמע שעל המטה, ועם מאמרים אלו תישן ויועיל לה לשמירה מעלה. (ברוך השם, זפני השם יתברך בחסדו הנורא להדפיס את התקון קריאת שמע שעל המטה עם כל השיף אליו ארבע פעמים בכל פעם אלפים טפסים. ותהלה לאל, נתפשט מאד בכל קצוי תבל, יזכני השם יתברך שידפס ויחזר וידפס, כי היא זכות הרבים נפלאה מאד, כי סגלת אמירת הקריאת שמע שעל המטה נסח האריז"ל, הוא תקון גדול לפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה (עין לקוטי-הלכות, קריאת שמע שעל המטה, הלכה ב'), והלמוד והעיון במאמרי חכמינו הקדושים שגדפסו שם, הם שמירה מעלה להנשמה, ובפרט אם זוכה לומר גם התפלות מ"לקוטי-תפלות" שגדפסו שם, זה עולה על הכל, כי על-ידי תפלה יכולים לפעל הכל). על-כל-פנים איך שהוא, חמדת לבבי, אסור לפל בדעתו משום דבר שבעולם יהיה איך שיהיה, העקר לשמר את מחשבתו כל היום, כמו שאמר פעם רבנו ז"ל: "סע האט א פנים אז מע מוז זיך פון א הרהור זייער הוטן" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיד), ואמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה כ:): ונשמרת מפל דבר רע, שלא יהרהר אדם ביום, ויבוא לידי טמאה בלילה, עין שם; ולהכניס

מב אשר ב' שג בנחל

בדעתו רק מחשבות של תורה ואמונה פשוטה, שהשם יתברך מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין, פי מחשבות של תורה ואמונה מצלת את האדם מכל ר'ע, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות דרבי נתן, פרק כ'): כל הנותן דברי תורה על לבו, מבטלין ממנו הרהורי חרב והרהורי רעב, הרהורי שטות, הרהורי זנות, הרהורי יצר הרע והרהורי אשת איש, הרהורי דברים בטלים, הרהורי על בשר נדם וכו', עין שם; פי תכף-ומיד כשיכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, ואיך שאין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ויהרהר בדברי תורה, תכף-ומיד יתבטלו ממנו כל מיני הרהורים רעים ומחשבות של הבל ושל דברים בטלים ושל פחדים. וכן איתא בזהר הקדוש (פרשת וישב קצ): כד חמי בר נש דהרהורין בישין אתיין לגביה יתעסק באורייתא, עין שם.

חמדת לבבי! דבר זה ראו אצל גדולי אנשי שלומנו, שמחם היה דבוק תמיד בתורה ובעבודת השם יתברך ובדבקות הבורא יתברך — אשריהם ואשרי חלקם! וראוי לנו גם-כן להרגיל את עצמנו לילך בדרךם הסלולה, בדרךי רבנו ז"ל. ולמען השם, לברח מלצים שמסתובבים בינינו בעתים הללו וכו', עלינו להתחבר רק עם תמימים אמתיים, אשר רק בהם מאיר אור רבנו ז"ל.

הדורש שלומך...

ב' שג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שופטים ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויךדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור הנקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מִכְתָּבְךָ מִב' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ תַּמּוּז הַיּוֹם קִבְּלָתִי, וְהִנֵּה אֲנִי מִתְּפִלָּא
מֵאֵד מֵאֵד, לְמָה אַתָּה מִבְּקֵשׁ מִמֶּנִּי ... הֲלֹא שְׁלַחְתִּי לְךָ חֲזָרָה עַל-יַדִּי
חֹתָנִי, וְהוּא אָמַר לִי שֶׁבֹא בַּחֹר וְקִבְּלֵם, אֲקַנְהָ שֶׁקִּבְּלָתָם. תִּרְאֶה
לְכַתֵּב לִי תַכְף-וּמְיָד מִכְתָּב.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיֶּקֶר, יְמֵי אֱלוֹל הַקְּדוּשִׁים מִמְשַׁמְשִׁים
וּבָאִים, וְעֲלִינוּ לְחִזּוּק אֶת עֲצֻמְנוּ בְּכֹל מִינֵי חֲזוּקִים. וְעַקֵּר הַחֲזוּק
צָרִיכִים עַל עֲבוּדַת הַשִּׁיחָה וְהַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(בְּרִכוֹת ל.ב): אַרְבָּעָה צָרִיכִים חֲזוּק, וְאַחַד מֵהֶם הִיא תְּפִלָּה; כִּי אִין
לְנו "חֲרָב" אַחֲרַת רַק פִּינוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ
שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים קמט): פִּיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא חֲרָבָם, שְׁנֹאֲמַר (תְּהִלִּים
קמט, ו): "וְחֲרָב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם", עֵינֵי שָׁם; וּבְחֲרָב הַזֶּה יִכְבֹּשׁ מְשִׁיחַ
אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְיִתְקַן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א',
סִימָן ב'), כִּי עַל-יַדִּי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצֻמוֹ תָּמִיד לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ
בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, עַל-יַדִּי-זֶה נִמְשַׁכֵּת עַל הָאֵדָם הָאֶרֶז
עֲצוּמָה, וּמֵאִיר עֲלָיו אֹר נִפְלָא מִהָאֶרֶת זֵיו שְׁכִינַת עִזוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר
"מֵלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"; כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַמְשַׁכֵּת הַשְּׁכִינָה
בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְעֶסֶק בְּזֶה תָּמִיד, וְצָרִיכִים לִידַע שֶׁאִין
בְּלִעְדֵי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל תְּלוּי רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּבִן-אֵדָם לֹא יוּכַל
לְהִיטִיב עִמוֹ אוֹ לְהַרַע לוֹ, כִּי הַכֹּל מְשַׁגַּח בְּהַשְּׁגָחַה פְּרִטֵי פְּרִטִית.
(חֶלֶץ ז): אִין אֵדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֲלֵא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עֲלָיו
מִלְמַעְלָה, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן אִין עֲלִינוּ לְעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר, כִּי אִם
לְבַקֵּשׁ וְלְהַתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא בְּנֹדָאֵי יַעֲזְרֵנוּ, כִּי הוּא שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וּבְפִרְט כִּשְׁהוּא בְּהַתְקַשְׁרוֹת לְהַצְדִּיק הָאֲמַת, אֲשֶׁר הוּא
מַעֲלָה אוֹתָהּ אֶל הַשַּׁעַר וְהַשְּׁבֵט הַשִּׁיף אֶלֶיָּהּ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק
א', סִימָן ט').

יְדִידֵי הַיֶּקֶר! הִנֵּה רוֹאֶה בְּעֲצָמְךָ כֹּחַ הַתְּפִלָּה שְׁלֵךְ, הַתְּפִלַּת אֶל
הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ וְשְׁלַחְתִּי לְךָ אֶת כָּל... רֹאֶה לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְבַקֵּשׁ
כָּל עֲנִינֵיךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְתִרְאֶה נִפְלְאוֹת. הַעֲקֵר זִיף אִין גֹּאנְצֵעַן צוֹ

מד אשר ב' שד בנחל

השם יתברך איבער געבן זיך^מ, ולבקש רק ממנו יתברך כל הצטרכותו הפרטי פרטית, ואולי אל זה פונו חכמינו הקדושים (ברכות יד.): כל הנותן שלום לחברו קדם שיתפלל כאלו עשאו במה וכו', כל העושה חפציו קדם שיתפלל כאלו בנה במה וכו', עין שם; כי האדם צריך להרגיל את עצמו שכל הצטרכותו הרוחנית והגשמית יבקש ויתפלל רק אליו יתברך (עין שיחות הר"ן, סימן רלג). וצריך להיות כל-כך דבוק בו יתברך בדבקות אמת, עד שלא יוכל לעשות שום דבר בלי קדימת התפלה. ותכף-ומיד כשנותן שלום לחברו או עושה חפציו קדם התפלה, צריך שידע שבנה במה, רחמנא לצלן. והוא על דרך שפרש הבעל-שם-טוב הקדוש (תהלים לב, ב): "אשרי אדם לא יחשב ה' לו עוין", אשריו של אדם שהוא דבוק כל-כך בו יתברך, אשר תכף-ומיד שמיסח דעתו לרגע, ואינו חושב ממנו יתברך כבר מחזיק לעצמו לעוין והבן, ואל תחשב שהוא דבר קשה, רק בתמימות ובפשטות, להיות רגיל לספר לפניו יתברך את כל לבו בכל פעם, ולא יעשה שום דבר בלי תפלה, ואז יצליח דרכו תמיד.

הדורש שלומך...

ב' שד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר שופטים ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ומאד אני מצטער בצערך הקשה ממה שעובר עליך, שרודפים ומבזים אותך, מה אמר לך, אם אמרת לי לנחם אותך, אין לי דבורים, כי מעלת הנרדף למעלה גבוהה מאד

(מ) למסר את עצמו לגמרי אליו יתברך.

אֲשֶׁר   ב' שָׂכַד   בְּנַחֵל   מֵה

מֵאֵד, וְאֶפְלוּ צְדִיק רוּדָף אֶת הַרְשָׁע "אֱלֹקִים יִבְקֹשׁ אֶת גְּרוּדָף" (קִהְלֵת ג'), וּמִכָּל שָׁפָן וְכָל שָׁפָן כְּשֶׁהַגְּרוּדָף הוּא צְדִיק, וּבוֹרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְחַבֵּא בְּסִתְרָוּ צֵל כְּנָפָיו, בְּוֹדָאֵי אֱלֹקִים יִבְקֹשׁ אֶת הַגְּרוּדָף, וְאוֹי לוֹ לְמִי שְׁיִגַע בּוֹ, כִּי לֹא יֵאבֶה ה' לְסַלַּח לוֹ, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְבִקְשׁ בְּכָל יוֹם: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמַרְנֵי וְהַצִּילֵנִי מִכָּל מִינֵי מַחְלָקֹת וּסְכֻסּוּכִים, וְלַעוֹלָם אֵל אֲרוּדָף אֶת שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, זַפְנֵי לְבָרַח תָּמִיד רַק אֵלֶיךָ, וְלַהֲרַגִּיל אֶת עַצְמִי לְדוֹם וְלִשְׁתַּק לְמַחְרָפֵי וְלִמְבֹזֵי, וְלֹא אֲשִׁיב לָהֶם כָּלֵל, רַק אֲבָרַח אֹז אֵלֶיךָ, וְתִמְחַל לִי עַל כָּל חַטָּאֵי וְעוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי, שְׁחַטְאֵתִי, עֲוִיתִי וּפְשַׁעֲתִי נִגְדָדָךְ מִנְעוּרַי עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

וְאָמַר ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחְמָן ו"ל, שְׁאֵל כָּל הַמְּדַרְגּוֹת וְאֵל כָּל הַהִשְׁגוֹת יְכוּלִים בְּנִקְל לְזַפּוֹת עַל-יְדֵי בְּזִיוּנוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים. וְאִם הִיָּה הָאָדָם יוֹדֵעַ מַעֲלַת הַבְּזִיוּנוֹת וְהַשִּׁפְיכוֹת דָּמִים הִיָּה רֵץ קָדָם לְמַקְנֶה כְּמוֹ שְׂרָצִים קָדָם קְבֵלַת קִדְשָׁה עָלֵינוּ. וְלֵךְ נָא וּרְאֵה מֵה שְׁפּוֹתֵב רַבְּנוּ ו"ל אֵל אֲחִיו ר' יְחִיאֵל (עֵינ בְּחֵי-מוֹהֲרֵן נְסִיעָתוֹ לְנֵאוֹוֹאֲרִיטְשׁ), וְזוֹ לְשׁוֹנוּ הַקְּדוּשָׁה בְּאִמְצַע דְּבָרָיו: "כִּי כָל זֶה לְגַדֵּל אוֹתָךְ וְלַהֲרַבּוֹת כְּבוֹדָךְ וְלְגַדֵּל שְׁכָלְךָ, כִּי כְּמוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְכָל מִינֵי זְרַעוּנִים לְבּוֹא לְתַכְלִית גְּדוּלָם אֲלֵא עַד שְׁנוֹתַנִּין מִתְחַלֶּה הַגְּרָעִין בְּעַפְרָה, וְאַחֲרֵי-כֵן הַגְּרָעִין נִתְבַּלֶּה וְאַחֲרַי בְּלוֹתוֹ יִפְרַח וְיִצְיֵן וְנַעֲשֶׂה אֵילָן גָּדוֹל, כֵּן דְּבַר הַזֶּה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה שְׁמִשְׁפִּילִין אוֹתָךְ עַד עַפְרָה, עַל-יְדֵי-זֶה תִּתְגַּדֵּל וְתִפְרַח בְּעוֹלָם. אֵלּוּ הֵיוּ יוֹדְעִים אֵלּוּ הַרְשָׁעִים מִזֶּה, בְּוֹדָאֵי לֹא הֵיוּ מְבֹזִין אוֹתָךְ, כִּי כָל בְּוֹנֵתָם לְרַע", עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוּ; וְעַל-כֵּן מֵה יֵשׁ לְהוֹסִיף עַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל, לְדַעַתִּי, בְּדְבָרִים אֵלּוּ תוֹכֵל לְהַתְּנַחֵם וְלַהֲתַחֲזֹק. וְהִנֵּה בְּוֹדָאֵי כָּל מִי שְׁיָכוֹל לְמַחּוֹת וְאִינוּ מוֹחָה, הַחַטָּא הוּא עַל צְוֹאָרוֹ וְכוּ', וּמִכָּל שָׁפָן וְכָל שָׁפָן כְּשֶׁרוֹאִים אֵיזָה כָּתֵב פְּלִסְתֵּר וְזִלְזוּלִים עַל אַחַד, אִם אֵינוּ קוֹרֵעַ אֶת זֶה הוּא עוֹבֵר עַל "לֹא תַעֲמֹד עַל דָּם רַעַף" (וַיִּקְרָא יט, טז), אוֹי לְנוּ שְׁפָךְ עָלֵתָה בְּיָמֵינוּ, שְׁנַעֲרִים יִלְבִּינוּ פְּנֵי זְקֵנִים, וּבֵין כֵּף עוֹבְרִים הַיָּמִים וְשׁוֹכְחִים מִהַתְּכָלִית הַנִּצְחִית, וּמֵה נְשִׁיב לְשׁוֹלְחָנוּ דְּבַר וְכוּ' !

חֲמַדַּת לְבָבִי! לְדַעַתִּי, חֲזַק אֶת עַצְמְךָ בְּזֶה, שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, שָׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נִפְשָׁךְ בְּחַיִּים, וְאֵינְךָ רוּדָף אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה, בְּזֶה בְּעַצְמוֹ

מו אֲשֶׁר ב' שְׂכָה בְּנִחָל

יכולים להחיות את עצמו, אל תדאג כִּלְל אם תהיה רגיל להתחבא בסתר צל כְּנַפְיוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוא יִשְׁמְרֶךָ מְכַל רַע. אֵךְ אֲבָקֶשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, אֵיךְ שֶׁהוּא אֵל תְּהִיָּה לְךָ שׁוֹם שְׁנֵאָה בְּלִבְךָ עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שְׁלֹא תַעֲבֹר אִתָּהּ, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל "לֹא תִשְׁנֵא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְכֶךָ" (ויקרא יט, יז). אִתָּהּ בְּרַח לְךָ רַק אֱלֹוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּתְבַטֵּל אֶת עֲצֻמְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְתִהְיֶינָה תְּמִיד שְׁפֹתוֹתֶיךָ נְעוֹת בְּתַפְלָה וּבִקְשָׁה, וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי בְּנֵי-אָדָם הַמְּלַעֲיָגִים עֲלֶיךָ — מַה בְּכֶךָ, הֲלֹא סוּף כָּל סוּף יִהְיֶה הַהֲכָרַח לַהֲפָשִׁיט אֶת הַגּוּף, וְהַנְּשָׁמָה תַעֲלֶה מַעֲלָה מַעֲלָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן מַה בְּכֶךָ שְׁנֵה יִצְחָק מִמֶּךָ וְכוּ', אוּ יִדְבַר עֲלֶיךָ וְכוּ', אִתָּהּ הַדְּבָק רַק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֵז טוֹב לְךָ לְנִצַּח נִצָּחִים. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שְׂכָה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה לְאַהוּבֵי יְדִידֵי הַיְקָר, הַבְּחוּר הַשׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מְכַתְּבְךָ הַקָּצֵר בְּתוֹךְ מְכַתֵּב ... גֵּרוֹ יֵאִיר, לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי.

אַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיְקָר! כִּלְךָ מְדַרְךָ זוֹ, מַלְהִיּוֹת מְעַרֵב בְּמַחְלָקַת וּבִשְׁטִיּוֹת כְּאֵלוֹ ... אֲשֶׁר לֹא יְבִיאוּךָ אֶל שׁוֹם מְקוֹם, רַק יִשֶׁר אֶל הַשְּׂאוֹל תִּחְתִּית. מַה וְלָמָּה לְךָ לַהֲתַעַרֵב בְּמַחְלָקַת?! מַה וְלָמָּה לְךָ לַהֲדַבִּיק מוֹדְעוֹת וְזוֹלוֹלִים?! מַה וְלָמָּה לְךָ לְסַפֵּר לְשׁוֹן-הַרַע וּרְכִילוֹת וְלִיצְנוּת?! אֲשֶׁר עֲנָשׁוּ קָשָׁה מְאֹד מְאֹד. רְאֵה כַּמָּה מְנִיעוֹת שְׁבַרְתָּ, עַד שְׁזָכִיתָ לְבוֹא אֶל בֵּית מְדַרְשָׁנוּ, וְעַכְשָׁו בְּשִׁבִיל פְּתִיּוֹת הַיְצָר וְהַדְּמִים הַבוֹעֲרִים בְּךָ, תִּכְנִיֵס עֲצֻמְךָ בְּמַעֲשִׂים כְּאֵלוֹ — לְרַדְף כְּשָׂרִים וּרְאִים?! הֲלֹא כָּל עֲנִיָן רַבְּנוּ ז"ל הוּא דְרָכֵי נַעַם, וְרַק תּוֹרָה וְתַפְלָה וְהַתְּבוֹדְדוֹת. תָּזַר בְּךָ, תָּזַר בְּךָ, בְּרַח לְךָ יוֹתֵר טוֹב אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה וְאֵל תּוֹךְ הַתַּפְלָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יַעֲזֹרְךָ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אֲשֶׁר   ב' שְׁכוּ   בְּנַחֵל   מִז
ב' שְׁכוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבִירָה הַיָּקָר לִי מְאֹד נָר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ נִגַן
עֲלֵינוּ ... נָרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי וְגַם ... נָרוּ יְאִיר, סִפֵּר לִי בְּפִרְטֵי
פְּרִטִיּוֹת מַה שְׁעָבַר עָלֶיךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטָעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה. אֶף
מְאִידֶךָ גִּיסָא רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נֵעַם חֲלֻקְנוּ, אֲשֶׁר בְּנַחֵל
הַנוֹבֵעַ שָׁם גּוֹרְלָנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנִעְיָמִים. מָה הֵינּוּ עוֹשִׂים
בְּלַעֲדֵי רַבְנוּ ו'ל וּבְלַעֲדֵי עֲצוּתֵי הַקְּדוֹשׁוֹת?! חֲמֵדַת לְבָבִי! הַמְצַב
אֵינוֹ גְרוּעַ עוֹד, כְּמוֹ שְׁאַתָּה מְדַמָּה וְחוֹשֵׁב בְּדַעְתָּךְ. אֲנִי זוֹכֵר שֶׁהָיוּ
זְמַנִּים שְׁעָבְרוּ עָלֶיךָ וְכוּ' חוֹמוֹת בְּרִזָּל, וְעַנְנִים שְׁחוֹרִים הָיוּ סְבִיבוֹתֶיךָ
וְכוּ', וּבְחֲסָדֶיךָ וּבְרַחֲמֶיךָ עֲזָרְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כְּמוֹ-כֵן בְּיָדָי גַּם עֲכָשׁוּ
יַעֲזֹר לָךְ, וְתִרְאֶה בְּקִרְוֵב מְאֹד מְאֹד נְסִים נִגְלִים מִמֶּשׁ. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
יִשְׁלַח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּפִלְיוֹת וְכוּ', וְתִזְכֶּה שֶׁהַפְּלִיּוֹת תִּהְיֶינָה
נוֹבְעוֹת לָךְ עֲצוֹת וְחִדּוּשִׁים אִיךָ לְשׁוֹב וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. הַעֲקָר
אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי בְּיָדָי לֹא יַעֲזֹבְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְפִרְטֵי שְׁכָל
עֲסָקֶיךָ הֵם לְמַעַן טוֹבוֹת הַכָּלָל, בְּיָדָי זְכוּת הַרְבִּים תִּלְוֶינָה בָּךְ.
וּבְזְכוּת אֱלוֹ הַרְהוּרֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁהַכְּנֶסֶת בֵּין חֲבָרֶיךָ וַיִּדְיָדֶיךָ וְכוּ',
יַעֲזֹר לָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן אֵל תִּפִּיל רוּחֶךָ וְאֵל תִּחַלֵּשׁ דַּעְתָּךְ, כִּי
בְּיָדָי תִּזְכֶּה לְצֵאת מִהַחֲשֵׁךְ וְהַצְמָצוּמִים שְׁסָבִיבְךָ. אֵל תִּדְאָג כָּלָל,
כִּי הַכֹּל יִהְיֶה עַל נִכּוֹן, תִּרְאֶה לְהַפִּיךָ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאַנְחָה לְשִׂמְחָה
(עֵינ לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כג).

גַּם אֲבָקֶשׁ אוֹתְךָ, רְאֵה לְלַמֵּד מְעַט בְּכָל יוֹם עִם בְּנֵךְ תּוֹרָה, כִּי
הִיא מְצוּה רְבָה — "וְשִׁנַּנְתָּם לְבַנְיָד" (דְּבָרִים ו, ז), הֲלֹא הוּא הָעֵינ
שְׁלָךְ, הוּא תְּכִלִּיתְךָ, הוּא יִשְׁאֵר מִמֶּךָ, עַל-כֵּן חֲמַל עָלָיו וְאֵל תְּבִישׁוּ,
חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, רַק אֲדַרְבֶּה מִכָּאן וּלְהִבָּא תִרְאֶה רַק לְחִזְקוֹ
וּלְאַמְצוֹ וּלְהַגְדִּילוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּדַרְךָ כָּלָל קָטָן אוֹ מִי שֶׁהוּא בְּמַחִין

מח אֲשֶׁר ב' שְׂכֹז בְּנַחֵל

דְּקַטְנוּת, אוֹהֵב מְאֹד כְּשִׁמְפָּאָרִים אוֹתוֹ. וְתִדַּע שְׂדִבְרָתִי עִמּוֹ הִרְבֵּה, תְּהִלָּה לְאֵל, הוּא יֵרָא שָׁמַיִם גְּדוֹל, וַיֵּשׁ לוֹ נְטִיָּה גְּדוֹלָה לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל־פִּי דְרָךְ רַבְּנוּ ו"ל, עַל־כֵּן שָׁמַר עָלָיו מְאֹד מְאֹד, וְתִקְנָה לוֹ מִתְּנֹת רַק שֶׁתִּתְרַחֵב דַּעְתּוֹ. אֲקַנְיָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁתִּרְוָה מִמֶּנּוּ עוֹד הִרְבֵּה נַחַת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

כָּבֹד יְדוּעָה שִׁיחַת רַבְּנוּ ו"ל לְמוֹהֲרֵנוּ תְּו"ל: אוֹן וּוִידְעַר אֶ קִינֵד שְׁלֵאֲגִט מְעַן? וַיֵּ עַל־כֵּן שָׁמַר מְאֹד מִכָּאֵן וְלִהְבֵּא לֹא לְהַפּוֹת וְלֹא לְצַעֵק עַל בְּנֵךְ, כִּי זֶה לֹא בְּכָלֵל חֲנוּךְ כָּלֵל, הֶעֱקַר בְּנַחַת וּבְסִבְלָנוּת, כְּאֲשֶׁר מוּבָא בְּאַרְיִכוֹת קֶצֶת בְּסִפְר "אַרְךָ אִפְיִים", עַיִן שָׁם.

הַנ"ל...

ב' שְׂכֹז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עַרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְר שׁוֹפְטִים, רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבִי, אַחִי וְרַעִי, הָאֲבָרָךְ הִיקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבַּלְתִּי.

חֲמִדַת לְכַבִּי! אֵינִי מִבִּין מַה נַּעֲשֶׂה עִמָּךְ, וְלָמָּה פִּתְאוּם אֶתָּה נוֹפֵל כָּל־כֶּף בְּדַעְתָּךְ, עַד שֶׁנִּדְמָה לָךְ שְׂאֵבֵד מְנוּס מִמָּךְ. הֲלֹא כָּבֹד רְאִיתָ נְסִים וְנִפְלְאוֹת מַה שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַד עַכְשָׁיו, אֶל עַנְיָנִים לְמַעַלָּה מִדְּרָךְ הַטָּבַע וּמִשְׁכָּל אֲנוּשֵׁי זְכִיתָ, וְעַכְשָׁו תִּהְיֶה שְׁבוּר כָּל־כֶּף, עַד שֶׁתִּחַשֵּׁב כְּאֵלוֹ אֵבֵד מְנוּס מִמָּךְ. זְכוּר כִּמָּה וְכִמָּה פְּעָמִים הֵייתָ בְּצָרָה גְּדוֹלָה וּמָרָה יוֹתֵר מִצָּרָה זוֹ, וְאַף שֶׁנִּדְמָה לָךְ שֶׁצָּרָה

(ג) וְשׁוֹב, לִילָד מִכֵּים! ?

כְּזֹאת עֲדִין לֹא הִיָּתָה לָךְ, בְּאֵמֶת אֵינִי כֵּן, כִּי אֲנִי בַעֲצָמַי זֹכֵר מֵהַ שְׁעָבֵר עָלֶיךָ... וְאִף-עַל-פִּי-כֵן עֲזָרְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֲזוּ בְּנִסִּים נִגְלִים, שְׂדוּד הַטֹּבֵעַ יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל, בּוֹדֵאי גַם עֲכָשׁוּ לֹא יַעֲזֹבְךָ. הַעֲקָר בְּטַח בְּהַשֵּׁם, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ עֲכָשׁוּ אֵת כָּל סִפְקוֹתֶיךָ וְכָל בְּלִבּוֹל דַּעְתְּךָ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, וְתִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ שְׂיַעֲזֹר לָךְ, וְאֲזוּ תִרְאֶה נִפְלְאוֹת, פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! עֲבָרָה עָלֶיךָ כִּכָּר מְרִירוֹת דְּמִרִירוֹת, וּבִקְשָׁתָּ וְדַבְרָתָּ עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעֲכָשׁוּ תִפֹּל כָּל-כָּף בְּדַעְתְּךָ, מֵהָר מֵהָר עֲמֵד וּבָרַח לָךְ בְּרַגְעַ זֶה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו אֵת כָּל פְּנִימִיּוֹת לְבָבְךָ, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מַשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, כִּי מֵהַ יַעֲשֶׂה לָךְ אָדָם, וְעַל-כֵּן בָּרַח לָךְ מִבְּנֵי-אָדָם שְׂאִינָם יְכוּלִים לַעֲזֹר לָךְ, כִּי יִשׁוּעַתְךָ אֵינָה תְלוּיָהּ בְּיַד בֶּן-אָדָם רַק בְּיַדוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּבְמִדְרָשׁ רַבָּה פְּרָשָׁה זוֹ (פְּרָשָׁה ה', סִימָן ט'), זֶה שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ו, ג): "אֵל תִּבְטָחוּ בַּנְּדִיבִים בְּכֵן אָדָם שְׂאִין לוֹ תִשׁוּעָה". אָמַר ר' סִימוֹן בְּשֵׁם ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן ל״ו: כָּל מִי שְׁבוֹטֵחַ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֹכֵה לְהִיּוֹת כִּיּוֹצֵא בּוֹ, מִנֵּיִן? שְׁנֵאֵמֵר (ירמיה י"ז): "בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בִּיה' וְהִזָּה ה' מִבְּטָחוֹ" וְכוּ', רַבֵּנָן אָמְרִי: כָּל מִי שְׁנֹשָׁעַן בְּכֶשֶׁר וְדָם עוֹבֵר, אִף פְּרוֹסְטִיָּא שְׁלוֹ (חֲסוֹת וְהַגָּנָה שְׁלוֹ) עוֹבְרָת, שְׁנֵאֵמֵר: "בְּכֵן אָדָם שְׂאִין לוֹ תִשׁוּעָה". מֵהַ כְּתִיב אַחֲרָיו? "תִּצֵּא רוּחוֹ יָשׁוּב לְאֲדָמָתוֹ", עֵינֵי שָׁם; רָאָה וְגַם רָאָה מֵהַ שְׁחַכְמִינוּ הַקְדוּשִׁים מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ, אִיךָ שְׂצָרִיכִים לְבָרַח מִבְּנֵי-אָדָם וְלֹא לְבַטַּח בָּהֶם, כִּי אֵין בָּהֶם שׁוּם תִּשׁוּעָה. עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבִּי, זֵיי נִשְׁט אֲזוּי גִּיפֵאלִין בֵּי זֵיךְ^ס, כְּאֲשֶׁר עֲזָרְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַד עֲכָשׁוּ, כְּמוֹ-כֵן תִּזְכֶּה עוֹד לְרֵאוֹת הַרְבֵּה יִשׁוּעוֹת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא אָב הַרְחֻמָּן, וְהוּא מְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו וְאוֹהֵב אֵת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בַּפְּרִטִי פְּרִטִיּוֹת. כְּמוֹ שְׂאֵמֵרוּ חַכְמִינוּ הַקְדוּשִׁים (שָׁם בְּמִדְרָשׁ, סִימָן ז'): כָּף אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מִכָּל הָאֲמוֹת שְׁבָרָאֲתִי אֵינִי אוֹהֵב אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנֵאֵמֵר (הוֹשַׁע י"א, א): "כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְיֶה", עֵינֵי שָׁם; בּוֹדֵאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ,

(ס) אֵל תִּהְיֶה כָּל-כָּף נִפּוֹל בַּעֲצָמָךְ.

נ אָשֶׁר ב' שִׁכַּח בְּנַחֵל

רק בְּרַח לָךְ אֱלֹיו, וְאַל תִּשְׁמַע לְשׁוֹם מִחֻשְׁבָּה וּבְלִבּוֹל הַמְעַקְמָת
וּמִשְׁבֵּרֶת אֶת לִבְךָ, כְּאֵלוֹ אָבָד מְנוּס, כִּי הִכַּל הֶבֶל הֶבְלִי הֶבְלִים, הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ הוּא אָב הַרְחֵמֶן וְאוֹהֵב אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, וּמְחַכֶּה וּמְצַפֶּה
שֶׁתִּפְתַּח בְּרַגְעַ זֶה פִּיךָ, וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְךָ
וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ. מֵהָר מֵהָר לָךְ בְּרַגְעַ זֶה לְמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם
בְּנֵי-אָדָם, וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שִׁכַּח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שׁוֹפְטִים ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֹהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי,
הַאֲבִירֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ בְּצִרוּף הַמַּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְהִנֵּה
לְהַשִּׁיבְךָ דְבָרֵי אֲמַת יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט אֵלֶיךָ... אַחֲרֵי
שֶׁאֲתָה כּוֹתֵב לִי דְבָרִים כְּאֵלוֹ... מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, רְאוּי לָנוּ
לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֻלְקָנוּ וְגוֹרְלָנוּ, שֶׁזְּכִינוּ לְהַתְּוַדַּע מִרְבֵּנוּ
וְ"ל, מָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלַעֲדֵינוּ?! הַיּוֹם בִּפְקָר קָדָם הַתְּפִלָּה לְמִדְתֵּי
אֶת הַתּוֹרָה: "אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים", בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב',
וְאָמַרְתִּי עָלֶיךָ הַתְּפִלָּה. וְתִהְיֶה לְאֵל, הַחֲיִיתִי אֶת עֲצָמֵי עִם הַתּוֹרָה
הַזֹּאת מְאֹד מְאֹד, וְכָל הַדְרָךְ לְמִקְנָה וְאַחֲרֵי-כֵן לְבֵית-הַכְּנֶסֶת
הַתְּבוּדָתִי הַרְבֵּה עַל פִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְרְאִיתִי עֵינַי בְּעֵין אֵיף שֶׁתּוֹרָה
וְתְפִלָּה מִ"לִקוּטֵי מוֹהַר"ן" וְ"לִקוּטֵי תְּפִלוֹת" יְכוּלִים לְהַחֲיוֹת אָדָם.
וְאַחֲרֵי-כֵן אַחַר הַצְּהָרִים סְמוּךְ לְמִנְחָה נִכְנַס לְבֵיתִי אֲבָרְךָ אַחַד מֵאַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, וְלְמַדְנֵנוּ יַחַד הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן חֶלֶק א', סִימָן קַעֲת,
וְאָמַרְנוּ אַחֲרֵי-כֵן עָלֶיךָ הַתְּפִלָּה מְלִקוּטֵי-תְּפִלוֹת תְּפִלָּה צַט, וְגַם אֲז
הַחֲיִיתִי אֶת עֲצָמֵי בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְתִהְיֶה לְאֵל, הֵיוּ דְבוּרֵי יָקָרִים.

הַכֶּלֶל, אֶהוּבִי, אָחִי, אֵינִן זֶה שׁוֹם עֲצָה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצֻמְךָ אֶל הַצֵּעֵר, בְּרַח לְךָ אֶל סִפְרֵי רַבְנֵי ז"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשְׁךָ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר, מָה עוֹשִׂים הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַמְפֹזְרִים בְּמִקְוֹמוֹת רַבִּים, שְׂאִין לָהֶם אַחֲרֵים עִם מִי לְדַבֵּר, אֵיךְ הֵם מְתַחַזְקִים? עַל-כֵּן רָאָה גַם רָאָה לֹא לִפְלִי כָּל-כָּף בְּדַעְתְּךָ, בְּנֹדָאֵי כָּף הוּא, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תַּעֲנִית כ.ג.): אוֹ חֲבָרוֹתָא אוֹ מִיתוּתָא, אֵיךְ גַּם בְּזֶה תִּרְאֶה אֵיךְ שֵׁישׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, שְׂאִין לָהֶם שׁוֹם בְּרִיָּה, וְהֵם יוֹשְׁבִים בְּבֵיתָם בְּעֲצָמָם, וְאֵיךְ-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם, אֲדַרְבָּה הֵם מְנַהֲיִגִים דְּרָכֵי הַחַיִּים כְּפִי הַמְקוֹם וְהַזְּמַן וְכוּ', וְעַל-כֵּן גַּם עָלֶיךָ מִנַּח הַחוּב לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לֹא לְאָבֵד אֶת עֲצֻמְךָ (נִישְׁט צו פֶּאָרְלִירִין זײך, חֵס וְשְׁלוֹם) יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, וְתִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת לְעֲצֻמְךָ שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן בְּגִמְרָא וְשִׁלְחָן עָרוּף וּבְמִדְרָשִׁים וְזֶה־וְכוּ', וְתִרְאֶה לְהַרְגִּיל עֲצֻמְךָ בְּחִדוּשֵׁי תוֹרָה (אֲפִלוּ שְׂאִין בְּדַעְתְּךָ לְהַדְפִּיסָם) — מָה בְּכָף? ! תִּרְאֶה לְכַתֵּב לְעֲצֻמְךָ סִפְרִים, וּבְזֶה תִּהְיֶה עָסוּק וְטָרוּד וְכוּ'.

הַכֶּלֶל — אֲסוּר לְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן הַיְקָר אֲפִלוּ רַגַע, כִּי הַבְּטָלָה מְבִיאָה לִידֵי שְׁעָמוּם וְלִידֵי זְמָה רַחֲמָנָא לְצַלָּן (כְּתוּבוֹת נט.), וּמָה גַם כִּי רַב הַצְּרוּת וְהַמְרִירוֹת שְׁעוּבָרִים עַל כָּל בְּרִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא מֵרַב בְּטָלָה, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה חוֹשֵׁב אַחֲרֵי-כֵן הַרְבֵּה מִהַרְפֵּתִקְאוּתִיו וְצָרוּתִיו וְכוּ', וְזֶה מְמַרְרוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ, כִּי אָבֵד מְנוּס וְתִקְוָה מְמַנּוּ, חֵס וְשְׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן הֵהֱכִיחַ לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת תָּמִיד עָסוּק בְּאִיזָה עֵסֶק, וְלֹא לְחַשֵּׁב "נִישְׁט אֵיבְעֵר טְרַאכְטֵן"י, אֶל תְּדַאָג כָּלֵל, כִּי בְּנֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וּכְמוֹ שְׂרַאֲיֵת עַד עֲכָשׁוּ יְשׁוּעוֹת, כְּמוֹ-כֵן עוֹד תִּזְכָּה לְרִאוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת, רַק עַל תְּפַחַד וְאֶל תַּחַת מְשׁוֹם דְּבָר, הַדְּבִק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

נב אֲשֶׁר ב' שֶׁכַּט בְּנַחַל
ב' שֶׁכַּט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תֵצֵא ה'תש"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבֵרָה הַיְקָר לִי מְאֹד, נִרְ לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵן
עֲלֵינוּ ... נִרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאֲרוֹךְ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי.

יְדִידֵי הַיְקָר! אֵל תִּפְּל כָּל-כֶּף בְּדַעְתְּךָ, כִּי לְהַשֵּׁם הַיְשׁוּעָה. זָכֹר
כִּמָּה פְּעָמִים בְּקִשְׁתָּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעָנָה לְךָ, וְזָכִיתָ לְרֵאוֹת יְשׁוּעוֹת
רְבוֹת לְמַעַלָּה מִהַטָּבַע. וְעַל-כֵּן גַּם עָתָה רְאֵה לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
תִּיחַד לְעֲצָמְךָ מְקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וּתְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּעֵקֶשׁנוֹת גְּדוּלָּה, אֲזִי תִרְאֶה יְשׁוּעוֹת. וּכְבָר
אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְרוּשְׁלָמֵי בְּרָכוֹת, פָּרָק א', הַלְכָה א') עַל הַפְּסוּק:
”וְהִיָּה כִי הִרְבִּיתָ לְהִתְפַּלֵּל” — מִכָּאֵן שֶׁכָּל הַמְּרַבֵּה בַתְּפִלָּה נִעְנָה,
עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ (בְּרָכוֹת לב:): אִם רוֹאֵה אָדָם שֶׁהִתְפַּלֵּל וְלֹא נִעְנָה —
יִחְזֹר וְיִתְפַּלֵּל וְכוּ'; וְאָמְרוּ (שָׁם): כָּל הַמְּאָרִיךְ בַתְּפִלָּתוֹ — אֵין
תְּפִלָּתוֹ חוֹזֶרֶת רִיקָם, עַיִן שָׁם; וְכֵן הוּא (יוֹמָא כט:): לָמָּה נִמְשָׁלָה
תְּפִלָּתְךָ שֶׁל צְדִיקִים כְּאֵילָת? מָה אֵילָת זוֹ כָּל זְמַן שֶׁמְגַדֵּלֶת קִרְוָיָה
מִפְּצִילוֹת, אַף צְדִיקִים כָּל זְמַן שֶׁמְרַבִּין בַתְּפִלָּה — תְּפִלָּתְךָ נִשְׁמַעַת,
עַיִן שָׁם.

הַעֲקָר, חֲמִדַּת לְבָבִי, לְמַסֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וּלְכַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדָרִין מג:): מִי שֶׁדַּעַתוֹ
שֶׁפִּלָּה — אֵין תְּפִלָּתוֹ נִמְאָסַת, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים נא, יט): ”לֵב נִשְׁבֵּר
וְנִדְכָּה אֱלֻקִּים לֹא תִבְזֶה”, עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ (סוֹטָה ה:): אֵין תְּפִלָּתוֹ שֶׁל
אָדָם נִשְׁמַעַת, אֲלֵא אִם בֵּן מִשִּׁים לְבוֹ כְּבִשָּׁר, עַיִן שָׁם; עַל-כֵּן, חֲמִדַּת
לְבָבִי, עֲכָשׁוּ מִמִּילָא לְבָךְ נִשְׁבֵּר וְנִמַּס כְּפִמִּים מִרְב צְרוּתִיךָ
וְהִרְפַּתְקָאוֹתֶיךָ, לָךְ עֲכָשׁוּ לְמְקוֹם מִיחַד, וּתְסַפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל
צְרוּתֶיךָ וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּפִרְטֵי פְּרִטִיוֹת, וְאֲזִי תִרְאֶה נְסִים
וְנִפְלְאוֹת; כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא אֵב הַרְחֵמֵן וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל בְּרִיָּה,

כְּמוֹ שֶׁכֶּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ה, יח): "קְרוֹב ה' לְכָל קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת". וְאָמְרוּ (מִדְרָשׁ תַּנְחומָא וּגְרָא): אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ זְהִירִין בְּתַפְלָה, שְׂאִין מְדָה אַחֲרֵת יָפָה הַיְמִנָה, וְהִיא גְדוּלָה מְכֹל הַקְּרִבְנוֹת, וְאֶפְלוּ אִין אָדָם כְּדָאֵי לַעֲנוֹת בְּתַפְלָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת עֲמוֹ חֶסֶד, כִּינּוּן שְׂמֵתַפְלִיל וּמְרַבָּה בְּתַחֲנוּנִים, אֲנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמּוֹ, עֵינַן שָׁם; כִּי הַתַּפְלָה מִמְשַׁכֶּת רַחֲמִים וְחֶסֶדִים וְיִשׁוּעוֹת, נְסִים וְנִפְלְאוֹת, וְעַל-כֵּן אֵל תְּהִיָּה בְטָלָן, וְאֵל תִּחְלֹשׁ דְּעֵתָךְ, וְאֵל יִפֹּל רוּחְךָ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד וּמְצַפֶּה וּמְחַכֶּה עַל תַּפְלָתְךָ, מִהֵרָ מִהֵרָ רוּיָן עֲכָשׁוּ אֱלִיוּתְךָ וְיִתְבָּרַךְ עִמּוֹ, וְתִהְיֶה עֲקָשָׁן גְּדוֹל עַל דְּבַר זֶה, אֲזַ תִּרְאֶה נְסִים וְנִפְלְאוֹת. הַעֲקָר הַתַּחֲזִיקוֹת וְעֲקָשְׁנוֹת יְהִיָּה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, כִּי הַבַּעַל-דְּבַר יִחְלִישׁ דְּעֵתָךְ, וְיִכְנִיס בְּךָ סִפְקוֹת, וְיִפִּיל רוּחְךָ כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס מִמָּךְ, וְכִאֲלוֹ אִין שׁוֹמְעִים לְךָ, וְכִאֲלוֹ אִין אַתָּה יְכוֹל לַפְעַל, וְכִאֲלוֹ נִסְתַּמּוּ הַשְּׁעָרִים מִמָּךְ וְכוּ' וְכוּ' וְכִדּוּמָה פִּתּוּיִים כְּאִלוֹ. אַתָּה, בְּנִי, חֲבִיבִי, צִיַּת אֵת רַבְּנוּ ז"ל, וְתִהְיֶה עֲקָשָׁן גְּדוֹל, וְתִבְקֹשׁ אֵת כָּל מַה שְׂאֵתָה צְרִיךְ בְּפִרְטֵי פְרִטְיוֹת בְּפֶה מְלֵא, וְאֵל תִּתֵּן דְּמִי לוֹ, וְאַף שְׂעוּבָרַת תַּפְלָה אַחַר תַּפְלָה, וְעַדִּין לֹא נוֹשַׁעַת — מַה בְּכֶךְ? אַתָּה עֲשֵׂה אֵת שְׁלָךְ, וְאֲזַ אִם תִּהְיֶה עֲקָשָׁן גְּדוֹל, וְתִהְיֶה חֲזַק מְאֹד בְּדַעְתְּךָ יְהִיָּה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, וְלֹא תִפֹּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבַר שְׂבַעוֹלָם יְהִיָּה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, וְאֶפְלוּ שְׂכַבְרֵי הַתַּחֲלָתָה כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר לְהַתַּפְלִיל בְּכּוֹנֵנָה וְלְהַתְמִיד בַּלְמוּד וְכוּ' וְכוּ', וְאַחֲרֵי-כֵן נִפְלְתָ מְזֶה, אָסוּר לְךָ לַפֹּל בְּדַעְתְּךָ כָּלָל, רַק תַּעֲשֶׂה הַתַּחֲלָה חֲדָשָׁה. וְכֵן בְּכָל פַּעַם יִשְׁתַּדֵּל הָאָדָם לַעֲשׂוֹת הַתַּחֲלָה חֲדָשָׁה, וְיִשְׁפַח וְיִסְלַק וְיַעֲבִיר מִדַּעְתּוֹ אֵת הָעֶבֶר, וְיַחֲדַשׁ אֵת עֲצָמוֹ בְּכָל עֵת וְרַגַע, כִּי הָאָדָם רְאוּי שִׁיְתַדְמָה לְקוֹנוֹ, וְאֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת וְרַגַע פְּרָצוּף כָּל הַעוֹלָמוֹת, וְנַעֲשִׂים עֲגֻנִים חֲדָשִׁים נִפְלְאִים לְגַמְרֵי וְכוּ', מַה שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג וְלַתְּפֹס בְּשִׁכְלִי אֲנוּשִׁי, כַּמּוֹבָא בְּכִתְבֵי הָאֲרִיז"ל, וְדַבָּר זֶה תְּלוּי בְּאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי שְׂאָדָם זוֹכֵה לְהַכְנִיס אֵת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְיוֹדַע וְעַד אֲשֶׁר אִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלָל, וְהַכֵּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁנֹתִלְבֹּשׁ עֲצָמוֹ בְּלִבּוֹשִׁים הָאֵלוֹ: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, שְׁלֵמָרָאָה עֵינָיו, כְּמוֹ-כֵן זוֹכֵה לְהַתְחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת

נד אשר ב' של בנחל

ורגע, ושום ברִיָּה ושום דְּבָר לא יוכלו להפילו ולהחליש את דעתו,
מאחר שהוא אוֹחֵז את עצמו באמונה הקדושה.

ידידך...

ב' של.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר פי תצא ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סְלָה גִיעוּ ויִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אחי ורעי,
האֲבִירָה הִיקָר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חֲכָמָה, זכותו יגן
עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ומאד נשבר לבי בקרבי מרב
הרפתקאות שעוברות עליך. מה אמר לך, הכל כְּדִי לזַכֵּךְ אוֹתָךְ, פי
כְּשֶׁעוֹבְרוֹת על האדם קטנות ודחוקות, ירידות ונפילות וחלישות
הדעת, ולבו נשבר בקרבו לגמרי, בְּזֶה מִזְדַּכֵּךְ מְאֹד מְאֹד, והוא יותר
מאלף תעניות. ואם יש לו דעת ושכל, ובורח אז בלב נשבר אליו
יתברך, אז יזכה שיתהפך הכל לטובה, וימתקו ממנו כל הדינים,
וימשכו עליו ישועות וחסדים.

יצריך שתדע, אהובי, אחי, פי דיקא אז כשנדמה לו שאבד
מנוס וכו', אם אינו מחזק את עצמו, הוא בסכנה גדולה, שלא יפל
לגמרי, חס ושלום, חס ושלום. ועל-כן עליך להתחזק מאד מאד,
ולעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות חזק בדעתו, ותהלה לאל,
ספרי רבנו ז"ל מלאים עצות רבות איך להתחזק ולעמד על עמדו
ולא לאבד עצמו, זיך נישט פארלירין, אפלו במצבים הכי גרועים.

חמדת לבבי! אל תפל בדעתך, פי השם יתברך הוא אב הרחמן,
ורוצה בך מאד מאד, רק מבקש ממך דבר אחד עכשו — שתפתח
פיך ותדבר עמו יתברך, ותספר לפניו את כל לבך, וכל מה שעובר
עליך בפרטי פרטיות.

הדורש שלומך...

אָשֶׁר   ב' שלא   בַּנְחַל   נה

ב' שלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר פִּי תִצָּא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבִירָה הַיְקָר לִי מְאֹד, נָר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נָרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח נִצְחִים.

מְכַתְּבָךְ לְנֶכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי פֶּעַל כָּל הַיּוֹם.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, תִּהְיֶה לְאֵל, אַחֲרֵי כָּל הַהִרְפָּתָאוֹת שֶׁעָבְרוּ עֲלֵינוּ, וְעַדִּין אָנוּ אוֹחֲזִים אֶת עֲצֻמְנוּ בְּרַבְנוּ ו'ל, זֶהוּ עֵקֶר הַחֶסֶד, וּבְזֶה רְאוּי לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצֻמְנוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, וּמָה נָעִים גּוֹרְלָנוּ.

וְהִנֵּה הָעֵקֶר לְשִׂמְחָה אֶת עֲצֻמוֹ עִם מָה שְׂיוּכָל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחַב לְבוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ וְלִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הוּא יְסוֹד וְעֵקֶר גְּדוֹל בְּדַעַת רַבְנוּ ו'ל. וְרַבְנוּ ו'ל הַפְּלִיג מְאֹד מְאֹד בְּעֵנִין הַתְּבוּדוֹת, וְאָמַר עַל עֲצֻמוֹ (שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן קנ"ד), שֶׁעֵקֶר מָה שֶׁהִגִּיעַ לְמִדְרַגְתּוֹ הָיָה רַק עַל-יְדֵי עֵנִין פְּרָאִסְטִיק^ב, שֶׁהִיָּה מְדַבֵּר הַרְבֵּה וּמְשִׁיחַ הַרְבֵּה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, עֵינֵי שָׁם.

עַל-כֵּן, חֲמֻדַת לְבָבִי, מָה דַּהֲוָה הֵנָּה, הָעֵבֶר אֵינִי, הַרְגַּל עֲצֻמָּךְ עַל-כָּל-פְּנִים מְרַגֵּעַ זֶה לְדַבֵּר רַק עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ סֹפֵר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה עֵקֶשׁן גְּדוֹל עַל דְּבָר זֶה בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, הָעֵקֶר אֵל תַּכְנִיס בְּדַעְתָּךְ שׁוֹם בְּרִיָּה, וְצָרִיךְ שֶׁתַּחַקֵּק הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתָּךְ, פִּי אֵינִי מִי שֶׁיַּעֲזֹר לָךְ אוֹ מִי שֶׁיַּרְעֶה לָךְ, פִּי אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, פִּי אִתָּהּ רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי שֶׁתַּכְנִיס בְּדַעְתָּךְ יְדִיעָה זֹו, כְּמוֹ-כֵן תִּזְכֶּה לְהִגָּאֵל, פִּי הִגָּאֵלָה תְּלוּיָהּ רַק בְּאִמּוּנָה פְּשׁוּטָה, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ אֲשֶׁר מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם. (חֲלִין ז'): אֵינִי אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מְלַמְטָה, אֵלָּא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מְלַמְעָלָה; (בְּרִכוֹת נח.). אֶפְלוּ רִישׁ

(ב) פְּשִׁיטוֹת.

נו אֲשֶׁר ב' שלב בנחל

גרגורתא מן שמיא מנוו ליה; (יומא לח.): אין אדם נוגע במוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפלו כמלא נימא; (ירושלמי שביעית כה:): אפלו צפרא כלילא מבלעדי שמיא לא מתצדא וכל שפן בר אינש.

ידידי היקר! חזר חזר מאמרים אלו, עד שתחקק בך אמונה פשוטה, שהכל משגח ממנו יתברך, ועל-פן מה ולמה תצטער על עולם שאינו שלך, או מה ולמה תהיה לך קנאה ושאנאה על זה או על זה, הלא אין בלעדיו יתברך כלל, והכל אלקות גמורה היא, דומם, צומח, חי, מדבר, הוא התלבשות אלקותו יתברך.

אל תהיה בטלן, אהובי, ידידי, שום ברירה לא יכולה להזיק לך מבלעדי רשותו יתברך, אתה שתק שתק, ואל תענה למחרפיד ולמצעריד דבר, הדבק בו יתברך, והוא יוליך אותך כרצונו יתברך, השם יתברך וועט דיר בודאי אויס פירען, זארג גארנישט, זיי נאר פרייליך.^צ

הדורש שלומו...

ב' שלב.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר פי תצא ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי, ידידי היקר, האברך השוטה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ושמחתי מאוד מאוד לקראת הבשורה הטובה, שזכית להפיץ כל-כף הרבה מאוד ספרי רבנו ז"ל בעולם.

מה אמר לך, ידידי היקר, בזה בעצמו ראוי לך להחיות את

צ) השם יתברך בודאי יוציא עניגך מהכח אל הפעל, אל תדאג כלום, תהיה רק בשמחה.

עצמך כל ימי חייך, כי אין עוד דבר גדול בעולם מהפצת ספרי רבנו ז"ל בעולם, אשר זה גורם קרוב גאלתנו. בנדאי וועט דיר דער הייליגער רבי גישט לאזן פאליץ, ובקרוב מאד יבוא אליך שפע בזה, שלא שערף, ויהיה לך מהיכן לשלם חובותיך. העקר אל תדאג כלל, ראה וגם ראה כמה בני-אדם נכנסו במסחרים, אשר הם למעלה מכחם, והסתבכו בחובות לאלפים ולרכבות וכו', והמסחר הוא בעסקי עולם הזה וכו', ואתה, תהלה לאל, נכנסת במסחר של עולם הבא, מסחר של התקרבות הגאלה, והשלכת נפשך מנגד, בנדאי לא יעזב אותך השם יתברך, העקר אל תפל כל-כך בדעתך, "השילך על ה' יהבך והוא יכלכלך, כי לא יתן לעולם מוט לצדיק" (תהלים נה, כג), ראה רק לברח אליו יתברך, ולספר לפניו את כל לבך וכל מה שעובר עליך, ותבקש רק ממנו יתברך כל ענייך, ואז תראה ישועת השם כהרף עין.

הדורש שלומך...

ב' שלג.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר פי תצא ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל האברהם היקר לי מאד, שותה ממני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך.

עליך לדעת, אשר עקר הצרות של האדם בזה העולם, הוא רק כשפוקיר את דבורי פיו, ומדבר כל העולה על רוחו, ורואים אשר כמעט כל הצרות שאדם סובל, הן רק מחמת שמדבר כל אשר לבו חפץ. וזה סימן של שוטה, שפיו פתוח, ותמיד מדבר את אשר אינו צריך. לא-כן חכם — שותק תמיד, כי סג לחכמה — שתיקה.

(ק) הרבי הקדוש לא יתן לך לפל.

וְלִכְּנֹן אִם רְצוֹנְךָ לְהִצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ, הַרְגֵּל אֶת עֲצֻמְךָ לְשֵׁתק וְלֹא לְדַבֵּר
 כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, תַּרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ יְדִידֵי הַקָּר, לֹא לְהִתְחִיל
 לְדַבֵּר עִם שׁוֹם בְּרִיָּה, אִם אֶחָד בָּא וּמְדַבֵּר עִמָּךְ — תַּעֲנֶנּוּ לוֹ, וְאִם
 אֵינוֹ מְדַבֵּר — אַל תַּעֲנֶנּוּ לוֹ, וְאִז תִּלְךָ בְּטוֹחַ בְּדַרְכְּךָ.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר עֲוֹן לְשׁוֹן-הָרַע חֲמוֹר מְהֵפֵל, כְּמֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (עֲרִכִין טו:): כָּל הַמְּסַפֵּר לְשׁוֹן-הָרַע מְגַדִּיל עֲוֹנוֹ גּוֹנֵד
 עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, כָּל-כֶּף חֲמוֹר דְּבוּר
 לְשׁוֹן-הָרַע. וְכָל פֶּגַם הַבְּרִית, שְׂאֵדָם נִפְגָּם בְּבְרִיתוֹ, זֶה רַק מִחֲמַת
 שְׂמִפְקִיר אֶת דְּבוּרוֹ, וּמְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל דַּעַתוֹ. וְרוֹאִים שְׂבָנֵי-אָדָם
 נִכְשָׁלִים בְּחֻטָּאִים עֲצוּמִים שֶׁל פֶּגַם הַבְּרִית, וְהֵפֵל בָּא לָהֶם מִחֲמַת
 שְׂהִפְקִירוֹ דְּבוּרָם לְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת וּדְבָרִים בְּטָלִים.
 וְעַל-כֵּן אִם רְצוֹנְךָ לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, רְאֵה יוֹתֵר טוֹב לְסַגֵּף אֶת
 עֲצֻמְךָ בְּדַבּוֹר פֶּה, הֵינּוּ לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, מְלַסְגֵּף אֶת
 עֲצֻמְךָ בְּאִכִּילָה וּשְׂתִיָּה. מֵה לֶךְ לְהִתְעַנּוֹת וּלְהִחְלִישׁ אֶת כַּח גּוּפְךָ,
 שְׁלֹא תוּכַל לְלַמֵּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וּלְקַיֵּם
 אֶת מְצוּוֹתָיו יְתִבְרַךְ, יוֹתֵר טוֹב לֶךְ לְקַבֵּל עַל עֲצֻמְךָ תַּעֲנִית דְּבוּר —
 לֹא לְדַבֵּר. וְעַל-כֵּן פְּנִימִים לֹא לְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד, רַק כְּשֶׁאֶחָד
 שׁוֹאֵלךָ תַּעֲנֶנּוּ לוֹ. וּבִאֲמַת כָּל הָעֲנִין שֶׁל תַּעֲנִית דְּבוּר, הוּא דְבָר גְּדוֹל
 מְאֹד, אִךְ כְּשֵׁישׁ לְאָדָם אִשָּׁה וְיִלְדִים, אֲזִי צָרִיךְ לְדַבֵּר עִמָּהֶם תּוֹרָה
 וְיִרְאָת שָׁמַיִם, לְחַנּוּכָם עַל-פִּי דְרָכֵי הַתּוֹרָה, אֲבָל לְפִטְפֹט בְּעֵלְמָא, זֶה
 אֲשֶׁר הוֹרֵס אֶת הָאָדָם. וְלִכְּנֹן עַקֵּר הַסְּגוּף שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְסַגֵּף עֲצֻמוֹ,
 זֶהוּ בְּשִׁמְרַת הַדְּבוּר, לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וְזֶה מוֹעִיל יוֹתֵר
 מֵאֵלֶּף תַּעֲנִיּוֹת, כִּי מוּבָא בְּשֵׁם הַגִּבּוֹר. וְלִכְּנֹן רְאֵה לְשִׁמּוֹר מְאֹד עַל
 דְּבוּרֵי פִיךָ, וּמְכַל שֶׁכֵּן לֹא לְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע וּרְכִילוֹת. וְאִם כָּבֹד
 פִּגְמָתָ בְּזֶה, רְאֵה לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמֵאֲמָרֵם ז"ל
 (שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים יב): אִם הִפֵּף לְשׁוֹנְךָ לֹאמַר לְשׁוֹן-הָרַע עַל חֻבְרָךְ,
 לֶךְ וּשְׁנֹנוּ בְּדְבָרֵי תּוֹרָה; וְכֵן אָמְרוּ (עֲרִכִין טו:): מֵה תִקְנָתוֹ שֶׁל מְסַפֵּר
 לְשׁוֹן-הָרַע? אִם תִּלְמִיד חָכֵם הוּא — יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה. כִּי בְּזֶה שֶׁדְּבָר
 רַע עַל חֻבְרוֹ, יִלְךָ וּיִתְקַן, וּמֵהֵיּוֹם וְהִלְאָה לֹא יְדַבֵּר עַל שׁוֹם בְּרִיָּה
 שׁוֹם דְּבָר רַע, וְיִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה

אָשֶׁר   ב' שֶׁלֶד   בְּנִחָל   נט

לתקוֹן הַדְּבוּר; כִּי אֵין לָךְ תְּקוּן הַדְּבוּר כְּמוֹ לַמּוֹד הַתּוֹרָה, וְלַעֲסֵק בַּתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה וְלַהֲתַבּוֹד עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ. וְלִכֵּן רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמֶיךָ מֵהַיּוֹם וְהַלְאָה לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחֶךָ, וְתִתְמִיד בְּלַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְהַעֲקֵר שְׁתַּדְּבֵר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כִּי אֵין עוֹד דְּבַר גְּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה, שְׂאָדָם גּוֹשׁ עֶפֶר, קְרוּץ חֹמֶר, מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְלֵךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, אֲשֶׁר מְלַאכִים וּשְׂרָפִים רוֹעֲדִים וְזוֹחֲלִים וִירָאִים מִמֶּנּוּ; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁחָזַק בְּעַבְדוּתָהּ הַקְּדוּשָׁה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶיךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

מַה טוֹב וּמַה נָּעִים בָּאֵם תִּקַּח סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְתַפְיֵצֵם בֵּין אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵה תְּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא עַל פְּגָם הַבְּרִית, כִּי כִּנְגֵד זֶה שְׂאָדָם עָקַר אֶת עֲצָמוֹ מִחַי הַחַיִּים, יִלָּךְ וַיִּקְרַב אֶת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל חַי הַחַיִּים. אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמֻזְפָּה אֶת הָרַבִּים.

ב' שֶׁלֶד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר כִּי תִצֵּא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי, הָאֲבֵרָךְ הַיָּקָר גֵּר לְהַצְדִּיק גַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַת.

מִכְתָּבֶיךָ לְנִכּוֹן קַבְּלַתִּי, מַה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, רַבְּנוּ ז"ל לְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֶת הַדְּרָךְ הַנּוֹרָאָה וְהַנִּפְלָאָה שֶׁל "אַזְמַרְהָ לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן רפב), לְחַפְּשׁ וּלְבַקֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ וּבְאַחֲרֵים נִקְדוּת טוֹבוֹת וְלָדִין אֶת הַכֹּף לְכַף זְכוּת. וּכְבָר יְדוּעַ מְדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא וּבְמִדְרָשִׁים וּבַזְהַר הַקְּדוּשׁ חֹמֶר הָעוֹן הַמֵּר שֶׁל מַחֲלָקַת, וּבְפָרֻט בְּחֻדְרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל צְרִיכִים לְרְאוֹת שְׂיִהְיֶה רַק שְׁלוֹם וְאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיָּקָרִים, וְלַהֲזַהֵר מְאֹד

ס אֲשֶׁר ב' שְׁלֵה בְּנַחֵל

מֵאֵד לֹא לְדַבֵּר אִישׁ עַל רֵעֵהוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבְאָמֶת
כְּשֶׁתִּסְתַּכַּל בְּעֵינַי הָאֵמֶת תִּרְאֶה שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
כְּנֻנְתּוֹ לְשָׁמַיִם, וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לְדַבֵּר עַל זֶה... אוֹ עַל זֶה...

חֲמִדַת לְבָבִי! כְּשֶׁמְכַנִּיסִים אֶת עֲצָמוֹ בְּאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, לִידַע
כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה אוֹהֲבִים אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת,
כִּי הֵלֵא הַכֵּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַתוֹ יִתְבָּרֵךְ הַפִּרְטִיּוֹת, וּמֵה שֶׁיָּדָה כָּאֵן רְצוֹן
עֲצָמִי, שְׁאֵדָם יִצְעַר וַיִּבְזֶה אוֹתִי, חֵס וְשְׁלוֹם, מְרֻצוֹן עֲצָמִי, הֵלֵא הַכֵּל
שְׁלוֹחֵי הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, וּבִידֵיעָה זֹו יִתְפָּרְדוּ מִמֶּךָ כָּל פּוֹעֲלֵי אָנָן,
וְתִזְכֶּה לְקַבֵּל בְּאֵמֶת מִרְבֵּנוּ ו"ל, שֶׁהוּא רֵאשׁ הָאֲמוּנָה, וְהוּא הַיִּידַע
אֶת נִגּוֹן וְשִׁיר הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, שְׁיִהְיֶה הָעוֹלָם תְּבֵא שָׁל כָּל
הַצְּדִיקִים (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֵק א', סִימָן סד; וּבְחֵלֵק ב', סִימָן ח'); אֲשֶׁרִינוּ
וְאֲשֶׁרִי חֵלְקָנוּ, שְׁאָנוּ זוֹכִים לִידַע מִרְבֵּנוּ ו"ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם
יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲכָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שְׁלֵה.

בְּעֵזְרַת הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תֵצֵא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אָחִי,
הַבְּחוֹר הַיָּקָר מְאֹד, גֵּר לְצַדִּיק נַחַל גּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן
עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

בְּאֵתִי לְקַיֵּם דְּבָרֵי אָחִיךָ שֶׁבִקֵּשׁ אוֹתִי לְכַתֵּב לָךְ, וְאֵף שֶׁטְרַדוֹתִי
רְבוּ מְאֹד עִכְשָׁו, עַל-כֵּל-פְּנִיִם אֲמַרְתִּי לְרֵשֵׁם לָךְ שׁוֹרוֹתִים אֵלוֹ אוֹדוֹת
אָבִיךָ שֶׁנִּחְלָה וְכוּ'. בְּנֻדְאֵי כַח הַתְּפִלָּה גְדוֹל מְאֹד, וַיְכוּלִים לִפְעַל
אֲצִלוּ יִתְבָּרֵךְ הַכֵּל, אֲבָל נָא וְנָא לֹא לִפְלֵ בִיאוּשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲשֶׁר
זֶה גְרוּעַ מְאֹד יוֹתֵר מֵעֲצָם הַמְּחַלָּה. וְהִנֵּה רְאוּי לָךְ לְלַמֵּד עִכְשָׁו
בְּלֻקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֵק ב', סִימָן ג', וְלוֹמַר עֲלֶיךָ הַתְּפִלָּה מ"לְקוּטִי-

אָשֶׁר   ב' שֶׁלוּ   בְּנַחֵל   סא

תפלות", וכן עשיתי עם אחיך, למדנו עכשו התורה הנפלאה הזאת, ואמרנו יחד התפלה. ובכלל טוב ונעים שתרגיל עצמך ללמד ספרי רבנו ז"ל, ושם תמצא מרגוע לנפשך.

חַמֵּדָת לְבָבִי ! מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׁפֵל הַחֲלָאִים בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת נִמְשָׁכִים לְהֶאֱדָם רַק עַל-יְדֵי הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֵר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כג); וְעַל-פֶּן עֲשֵׂה מָה שֶׁתַּעֲשֶׂה לְהִיּוֹת אִיךָ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאֵל תַּנִּיחַ אֶת הָעֲצָבוֹת אֲצִלְךָ כְּרַגַּע, וְאִז עַל-יְדֵי רַבּוּי שִׂמְחָה, יִתְרַחֵב לְבָבְךָ וְדַעְתְּךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבְךָ, אֲשֶׁר זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

מה טוב ומה נעים אם היינו זוכים להתועד יחד, ואז נזכה לדבר פנים אל פנים ואיש את רעהו יאמר חזק.

ב' שֶׁלוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבִירָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי.

מָה אִמַּר לְךָ, אֵל תַּצְטַעַר כָּלֵל, בְּזֶה שְׂדֵבְרָתָ עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, כִּי הִיא מִצְוָה רַבָּה עַד מְאֹד. זְכֹר אִיךָ הַחֲנִיטָתְךָ אֶת עֲצָמְךָ בְּשַׁעָה שֶׁדַּבְּרוּ עִמָּךְ אֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ, וְהִנֵּה לְךָ לְחִזּוּק גְּדוֹל וְכוּ'.

הַעֲקֹר תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ כְּשִׁבְאִים אֲלֶיךָ בְּנֵי הַנְּעוּרִים, תִּלְמַד עִמָּהֶם תּוֹרָה מִ"לְקוּיטִי-מוֹהֵר"ן", וְתֹאמַר עִמָּם יַחַד אֶת הַתְּפִלָּה

שְׁעָלֶיהָ, וְעַל-יַד־זֶה תִּהְיֶה תּוֹעֵלֶת לְשָׁנֶיכֶם.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! אֹדוֹת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁהַתְּפִלָּה
וְהַתְּבוּדוֹת פֶּל הַיּוֹם, בְּנֻדְאֵי תִרְאָה בְּקִרְוֹב יְשׁוּעוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת,
וְאֵין שׁוֹם דְּבוּר נֶאֱכָד, חֵס וְשְׁלוֹם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא אָב הַרְחֻמָּן,
וְשׁוֹמֵעַ הַיֵּטִב תְּפִלָּתְךָ, וּבְנֻדְאֵי בְּקִרְוֹב מְאֹד תִּמְשָׁךְ עָלֶיךָ הַיְשׁוּעָה
בַּפֶּעַל מִמֶּשׁ.

אֹדוֹת אֲמוּנָה, זֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה — לְהִיּוֹת בְּטֹל
וּמְבֹטֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִמִּימוֹת וּבְפִשִּׁיטוֹת גְּמוּרָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שְׁלוֹ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא הַיְתַשְׁלִ"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי,
הָאֲבָרָךְ הַיֵּקֶר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. מָה אִמַּר לָךְ, אָסוּר לִפְל בְּדַעְתּוֹ
מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם יִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, כִּי בְנֻדְאֵי לֹא
יֵאָרַע עִמָּךְ דְּבָר מִפְּנֵי רְצוֹן בְּשׂוֹר וָדָם, כִּי הַכֹּל בְּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן
עָלֶיךָ לְבִטֹּל רְצוֹנְךָ לְרְצוֹנוֹ, וְהוּא יוֹלִיךָ עִמָּךְ בְּרְצוֹנוֹ. וּכְבָר אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת, פָּרָק ב'): בְּטֹל רְצוֹנְךָ לְרְצוֹנוֹ, כְּדֵי שְׁיִבְטֹל
רְצוֹן אַחֲרֵים לְרְצוֹנְךָ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! עֵקֶר הַתְּכִלִּית בְּזֶה הָעוֹלָם לְזָכוּת לְבוֹא לְבִטּוֹל
כְּזֶה, עַד אֲשֶׁר לֹא יִרְצֶה רְצוֹן אַחַר מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁזֶה נִקְרָא
עֲלִית הַמְּלָכוֹת לְשִׁרְשָׁה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קַעז). וְאִיךָ
זוֹכִים לְבוֹא לְבִטּוֹל כְּזֶה? עַל-יַד־רַבּוּי הַתְּבוּדוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן נב), שְׁעַל-יַד־זֶה זוֹכִים לְבוֹא לְבִטּוֹל אֲמַת, וַיּוֹדַע וְעַד,

אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְהִכַּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיִּיּוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, וְהוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית.

יְדִידֵי הַיָּקָר! אֲנִי מִבֵּין צַעֲרָךְ הַקָּשָׁה מֵרַחוּק, אֲבָל אֵין זֶה עֲצָה לְפַל כָּל-כָּף בְּדַעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם מִכָּל מְאָרַע וּמְאָרַע שֶׁנֶּאֱרַע עִמָּךְ, צָרִיךְ שֶׁתַּדַּע כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ הוּא אָב הַרְחֻמָּן וְאוֹהֵב אוֹתְךָ וְרוֹצֵה לַעֲזֹר לָךְ, רַק מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ אֶת הַדְּבֹר, שֶׁתִּמְסַר אֶת עֲצָמְךָ לְגַמְרֵי אֱלֹוֹ יִתְבַּרְךָ, מַה וְלָמָּה לָךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מִבֶּשֶׁר וְדָם, אֲשֶׁר לֹא יְכוּל לַעֲזֹר לָךְ, יוֹתֵר טוֹב לְמַסֵּר אֶת עֲצָמְךָ אֱלֹוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפְרָטֵי פְּרָטִיּוֹת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! זֶה יוֹתֵר מוֹעִיל מִהַכָּל, וְכָלֵל זֶה תִּנְקֹט בְּיָדְךָ — לַעֲוֹלָם אַל תִּסְפֹּר אֶת צְרוּתֶיךָ וּמְרִירוֹתֶיךָ לְפָנָי בֶּשֶׁר וְדָם, וְאִז תִּצְלִיחַ דְּרָבְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֻדֵּר כִּי תֵצֵא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבִי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמַּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קִבְלָתִי.

מָה אִמַּר לָךְ, אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְךָ וּמַה נִּעִים גּוֹרְלְךָ.

חִזַּק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבַר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ. הַעֲקֵר חִזַּק מְאֹד בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וְתִדְבֹר רַק עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁתִּלְךָ

תראו רק לדבר עמו יתברך. וצריך שתדע פי רק זה בית מנוסף הנצחי, ומכל מה שעובר עליך, המקום היחידי והמקום הבטוח הוא רק אצלו יתברך.

הדורש שלומך...

ב' שלט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר פי תצא ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ומצטער אני מאד בצערך הקשה. מה אמר לך, ידידי היקר, רבנו ז"ל גלה לנו בפרוש, אשר אין שום יאוש בעולם כָּלֵל, ואפלו במצבים הכי קשים וכבדים אסור להתיאש בשום אפן שבעולם, ובפרט אם מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה, בנדאי סוף כל סוף יראה נסים ונפלאות, אך העקר צריכים לסבלנות ולחכות הרבה עד בא יום ישועתך. לא טובה השמועה, אשר אתה ממשיך את עצמך כל-כך אל הצער, הלא אל מאומה לא יביא אותך, טוב יותר לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ולסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא, ולהרגיל עצמו ליחד השמות של הנוקבא דפרדשקא: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, והכתרים שלהם: קנ"א, קמ"ג, קס"א (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), כֹּאֲשֶׁר דִּבְרָנוּ יַחַד פְּנִים אֶל פְּנִים. ולפי דעת האריז"ל עסק היחודים עולה למעלה למעלה, וממשיך על האדם ישועות ונסים ונפלאות. מה ולמה לך להצטער על עולם שאינו שלך, בנדאי מכאן ולהבא תשמר את עצמך מאד מאד לא להכנס במשא ומתן שהוא למעלה מכחך. ורבנו ז"ל אמר בפרוש, אם האדם עושה משא ומתן כפי ממונו ואינו לנה מעות וכו', הוא מקיים "ובכל מאדך", אך מאחר שכבר נכנסת בחובות, ונפלת בעמק רע כזה וכו', אשר

אֲשֶׁר   ב' שֵׁם   בְּנַחֵל   סה

הַבְּעֵלִי חוֹבוֹת מְסֻבָּבִים אוֹתָךְ וְכוּ', וּמַר וּמְרוֹר לָךְ מְאֹד מְאֹד. חֲמַדַּת לְכַבִּי! אִם יִהְיֶה לָּךְ בְּעֵת וּבְרִגְעֵי הַזֶּה הַחֲרָטָה הָאֲמֵתִית, וּתִקְבַּל עַל עֲצֻמְךָ קִבְלָה חֲזָקָה עַל-כָּל-פָּנִים מְעַכְשׂוֹ תִּזְהַר מְחוֹבוֹת, תִּרְאֶה נְסִים וּנְפִלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא שְׁעָרְתָּ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שֵׁם.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבִי, אַחִי וְרַעִי, הָאֲבִירָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נַר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נִרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַ נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד, אֵיךְ שִׁתְּהַלֵּךְ לְאֵל, אַתָּה מִתְחַזֵּק בְּעֵתִים הַלְלוּ אֶךְ שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵה שְׁעוֹבֵר וְכוּ'. מָה אָמַר לָּךְ, אֶהוֹבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, זֶהוּ הָעֵקֶר וְהַיְסוֹד שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרְבּוֹנוּ ו"ל לְחִזּוֹק אֶת עֲצֻמָּנוּ בְּכֹל מִיָּנִי מַצָּבִים, וְלֹא לִפְלֵ בְדַעְתָּנוּ מִשׁוֹם דְּבָר שְׁבָעוּלָם, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת הַכֹּל בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וְכֵן לְנוֹס אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה שְׁעוּרִים פְּסֻדֵרְן: מְקַרָּא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ וְכוּ' וְכוּ'.

מָה אָמַר לָּךְ, תְּאֲמִין לִי שֵׁשׁ לִי גַם-כֵּן עֲגַמַת נֶפֶשׁ גְּדוּלָה, כִּי הַבְּנִי שֶׁהָיָה בְּדַעְתִּי לְקִנּוּת, נִתְבַטַּל הַמְקַח מִפָּנֵי כְּמָה סְבוּת וְכוּ', וְהָעֵקֶר — כִּי בּוֹדְאֵי מְסַבֵּב כָּל הַסְּבוּת לֹא רָצָה מְטַעְמִים הַכְּמוּסִים, וְדַעְתָּנוּ קִצְרָה מְלֵהֲבִין, אֶךְ אֶךְ-עַל-פִּי-כֵן הָיָה לִי צָר מְאֹד, כִּי הָיָה בְּדַעְתִּי לְבָנוֹת כְּאֵן מְבַצֵּר חֲזָק לְמַעַן הַפְּצַת דַּעַת רְבּוֹנוּ ו"ל בְּכֹל אַרְצוֹת הַבְּרִית וְקִנְיָה, וְתִתְהַלֵּךְ לְאֵל, זְכִיתִי בְּחֻדְשִׁים אֵלֶּה לְהַדְפִּיס מִחֻדֵּשׁ אֶת כָּל סְפָרֵי רְבּוֹנוּ ו"ל בְּתַכְלִית הַהַדּוּר וְהַיְפִי: "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "סְפָר-הַמְדוּת", "סְפָרֵי-מַעֲשֵׂיּוֹת", "קְצוּר-לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "לְקוּטֵי-עֲצוֹת", וְגַם הַדְּפֻסְתִּי חֵלֵק א' מְלְקוּטֵי-הַלְכוּת,

השם יתברך יזפני להדפיס את כל החלקים בקרוב, ולעת עתה "להנ"ה הישועה", ואני עומד ומצפה לנסים, שיזמן לי השם יתברך בנזן חדש, ונזכה להשלימו למען יגדיל תורה ויאדיר, ויותר מזה אין לי עכשו שום חדשות.

הדורש שלומך...

בענין ... אל תפחד כלל, דבר רבנו ז"ל אינו מצמצם במקום אחד ואצל אדם אחד, רבנו ז"ל הוא מתנה לכלל ישראל, ועלינו לגלותו ולפרסמו לכל העולם. וכבר אמר פעם רבנו ז"ל: וואס האבן מיר זיך צו שעמין וכו'.

הנ"ל...

ב' שמא.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר כי תצא ה'תשל"ו.

שלוש וברכה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי עם המעות להדפסה, אשריך ואשרי חלקך, שאתה עוזר בזכות הרבים, אשר אין למעלה מזה.

חמדת לבכי! העקר עזות דקדשה, ולהיות עקשן גדול הינה איך שיהיה, אני את מקומי לא אניח. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כב), שעל ידי עזות דקדשה זוכים לעלות מדרגה לדרגה. ומבאר בלקוטי הלכות (מעקה ושמירת נפש, הלכה ד'), כי עקר הנהדות תלוי בהתחזקות, שהוא עזות דקדשה, שכל מי שמחזק את עצמו בכל פעם אפלו כחוט השערה, כמו-כן הוא נכנס בגבול הקדשה,

(ר) מה יש לנו להתבייש! ?

וּנְכַנְס וּמִתְקַרֵּב יוֹתֵר אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, עַיִן שָׁם. כִּי בְּאֵמֶת עוֹבְרוֹת
עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם קִטְנוֹת וַיְרִידוֹת וַחֲלִישוֹת הַדַּעַת, וְהוּא
נִמְשָׁךְ מִהֵיכָל הָרַע שֶׁמִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קְדוּשֵׁין ל:): בְּכָל יוֹם וַיּוֹם יֵצְרוּ שָׁל
אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו, וְאֵלֵּמָּלֵא הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ לֹא יָכוֹל לוֹ,
הֵינּוּ כִּי עָקֵר הַתְּגַבְרוֹת הַיֵּצֵר הָרַע עַל הָאָדָם הוּא, שֶׁמְכַנִּיס בּוֹ
הַתְּרַשְׁלוּת וַחֲלִישוֹת הַדַּעַת וְכוּ', וְכֵאלוֹ אֵבֶד תִּקְוָה וְכֵאלוֹ אֵין לוֹ
מָנוֹס, חֵס וְשָׁלוֹם, חֵס וְשָׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִחְלָשֶׁת דַּעְתּוֹ וּמִתְגַּבְּרַת
בּוֹ עֲזוֹת דִּסְטְרָא אַחְרָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְרַחֵק מִתּוֹרָה וּמִתְפַּלֵּה וְכוּ',
עַד שֶׁרַב אֵלוֹ שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מִהֵיחֲדוּת, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן, לְגַמְרֵי הֵיךָ מִסַּבַּת
חֲלִישוֹת דַּעְתָּם וְהִרְפַּתְקָאוֹתֵיהֶם שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם.

אִךְ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ שׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר צַדִּיקִים יְסוּדֵי עוֹלָם,
אֲשֶׁר מְחִיִּים וּמְחַזְקִים אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְפִיחִים בָּהֶם חַיּוֹת
וְהַתְּחַזְקוֹת בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ, לְבַל יִתְיַאֲשׁוּ וּלְבַל יִסְגּוּ אַחֲרָי, חֵס
וְשָׁלוֹם, רַק שִׁיתְחִילוּ בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ, וַיִּתְגַּבְּרוּ בְּעֲזוֹת וּבְעִקְשָׁנוֹת
דְּקַדְשָׁה, וְלוֹלֵא זֹאת לֹא הֵיךָ לָנוּ קִיּוֹם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְהוֹדוֹת
וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ עַל כָּל הַחֲסִדִּים וְהַרְחָמִים הַגְּמוּרִים
שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁזִּכְיֵנוּ לְהִיּוֹת בְּחֻלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל וּמִלְמִידוֹ
הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וְרֵאוּי לָנוּ לְהַטּוֹת אֶזְנוֹן אֶל
סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל הַנְּאֻמֵּר בָּהֶם, עַד שֶׁנִּזְכָּה גַם-כֵּן
לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּאֵמֶת.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, רְאֵה מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּעֵתִים הַלָּלוּ,
מִדּוּעַ לֹא תַעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּהַתְּקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, הֵן בְּלִמּוּד
"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְלוֹמַר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה מ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת",
אֲשֶׁר הוּא זְכוּת וְזִכּוּךְ הַנְּפֶשׁ, וְהֵן בְּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְהֵן בְּשַׁעֲוִירִים
כְּסֻדְרָן, אֲשֶׁר רַק זֶה הֵיחָה מְגַמְתוֹ הַקְּדוּשָׁה, כְּפִי שֶׁמוּכָא הַרְבֵּה
בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן וּבְחַיֵּי-מוֹהַר"ן — קַחֵם מִשָּׁם.

תֵּאֱמִין לִי, שֶׁרֵאוּי לָנוּ לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם עַל כָּל הַחֲסִד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ
הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁאֵנוּ זֹכִים לִידַע מִרַבְּנוּ ז"ל. נָא וְנָא לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן

הִקָּר בְּרַבּוּי טוֹב, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר עֵינֵינוּ, וְנִזְכֶּה לְשׁוֹב אֲלֵיו
יִתְבָּרַךְ בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

חֲמַדַּת לְבָבִי! תִּדַע פִּי כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם כָּל יְמֵי חַיָּיו,
אִם יִזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְאַמֵּץ בְּכָל עֵת יִהְיֶה אִיךָ שְׂיֵהִיָּה, תִּתְּנֶנּוּ
סוּף כָּל סוּף כָּל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת לְעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת, עַל-כֵּן, לְמַעַן
הַשֵּׁם, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּל-כָּף עֲכָשׁוּ, פִּי בְּנֹדָאֵי יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

ב' שִׁמְב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר פִּי תְּבֵא ה'תשל"ו.

כְּתִיבָה וְחִתִּימָה טוֹבָה בְּסִפְרֵךְ שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים יִכְתֹּב וְיִחַתֵּם,
שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִרְדְּפוּ וְיִגִּיעוּ אֶל אֹהֲבָי, יְדִידֵי הִקָּר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, אִךָ לֹא הֵייתִי בְּבֵיתִי, וְכֹל טְרִדוֹתֵי רַבּוּ
עֲכָשׁוּ מְאֹד, כִּי תִהְלֶה לְאֵל, זְכִיתִי לְהִדְפִּיס עֲכָשׁוּ בְּמִשְׁךָ שְׁנֵי חֲדָשִׁים
כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, הֵינּוּ הַ"לְקוּטִי-מוֹהַר"ן", וְהַ"סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת",
וְהַ"סֵּפֶר הַמְּדוּוֹת", וְהַ"קְּצוּר-לְקוּטִי-מוֹהַר"ן", וְהַ"לְקוּטִי-עֲצוֹת",
וְתִהְלֶה לְאֵל, יֵצֵא בְּהַדּוּר רַב, וְכֵן תִּתְחַלְּתִי לְהִדְפִּיס אֶת כָּל חֲלָקֵי
הַ"לְקוּטִי-הַלְּכוֹת" בְּפּוֹרְמַט גְּדוֹל, וְתִהְלֶה לְאֵל כְּכֹר יֵצֵא מִבֵּית
הַדְּפוּס חֲלָק א', וְכֵן עֲכָשׁוּ אֲנִי בְּאֲמָצַע קְנִיַת בְּנֵי יִפֶּה לְצַרְךָ יִשִּׁיבָה
וְכוֹלֵל עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, וּמִכָּל אֵלוֹ הַטְּרִדוֹת לֹא הִשְׁבַּתִּי לָךְ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֵל תִּירָא וְאֵל תִּחַת, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, לֹא
קִבְּלָתִי שׁוּם לְשׁוֹן-הֶרַע עֲלֶיךָ, וְכֵן אֵינִי מְקַבֵּל, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס
וְשְׁלוֹם, שׁוּם לְשׁוֹן-הֶרַע עַל שׁוּם בֵּר יִשְׂרָאֵל, תִּהְלֶה לְאֵל, אֲהַבְּתִי
אֲלֶיךָ הֵיא עַד אֵין סוּף, וְכֵן תִּהְלֶה לְאֵל אֲנִי בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה עַל נַעַם

חֲלָקִי וְגוֹרְלִי שְׁזַכִּיתִי לְהִתְנוּדַע מִרְבֵּנוּ ז"ל, וּבִפְרָטִיּוֹת עַל שְׁזַכִּיתִי
בְּמִשְׁךָ שְׁנוֹתִי לְפָרְסָם וּלְגִלוֹת דַּעַת רְבֵנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וּבְרוּךְ הוּא
וּבְרוּךְ שְׁמוֹ אֵינִי בְּעֶצְבוֹת, אֹזֵן אֵיךְ בֵּין גְּאֹרְנִישֵׁט צוֹ בְּרֵאכֶן^ש, חֵס
וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲדַרְבֶּה אֲנִי רוֹקֵד בְּכָל יוֹם, תְּהַלֵּה לְאֵל, הֲרַבֵּה
מְאֹד מְאֹד.

וְאוֹדוֹת הֲרַעַשׂ שְׁהִיָּה עָלֵי וְכוּ', אֲנִי מְחִיָּה אֶת עֲצָמֵי עִם הַדְּבוּר
שֶׁל רְבֵנוּ ז"ל, שְׁאָמַר עַל הַפְּסוּק: "בְּזֹאת יִדְעֹתִי כִי חִפְצָתָ בִּי, כִּי לֹא
יָרִיעַ אוֹיְבֵי עָלַי"^(עֵין שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן פב), בְּזֶה שְׁאוּיְבִים שְׁלִי אֵינָם
רָעִים, כִּי צַדִּיקִים חוֹלְקִים עָלַי, בְּזֹאת יִדְעֹתִי כִּי חִפְצָתָ בִּי, עֵינֵן שָׁם;
אֲשַׁרִּינוּ וְאֲשַׁרִּי חֲלָקְנוּ שְׁזַכִּינוּ לְהִתְנוּדַע מִרְבֵּנוּ ז"ל. טוֹב לְהוֹדוֹת
לְהֵשֵׁם יְתַבְרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וְהִנֵּה יְמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְאֵין בְּמָה לְתַפְסֵם, כִּי אִם עַל־יְדֵי מַעַט
שִׁיחָה, לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמֵנוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת
גְּמוּרָה, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יְתַבְרַךְ אֶת כָּל לְבָנוּ וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ
בִּפְרָטִיּוֹת, וְכֵן לְחֻטָּף בְּכָל יוֹם שְׁעוֹרִים כְּסֻדְרָן כְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל רְבֵנוּ ז"ל,
וְיוֹתֵר מִזֶּה אֵין שׁוּם תְּכִלִּית בְּעוֹלָם, וְהַכֵּל דְּמִיּוֹן "זְקֵנִים עִם נְעָרִים",
אֵין לָנוּ רַק אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, הָאֵב הַרְחֻמָּן הַמְּרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו,
וּבִפְרָטִיּוֹת עַל אֱלוֹ הַבָּאִים וּמִשְׁתַּטְּחִים לְפָנָיו בְּכָל יוֹם בְּרַחֲמִים
וּבְתַחֲנוּנִים.

מֵה אָמַר לָךְ, הָעֵקֶר לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה עַל נַעַם חֲלָקְנוּ,
וּבִפְרָטִיּוֹת עֲכָשׁוּ שְׁיָמֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשִׁים נִכְנָסִים, וְנִזְכָּה לְהִיּוֹת
אֶצֶל רְבֵנוּ ז"ל, כִּי בְּכָל קְבוּץָ שְׁאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים מִתְקַבְּצִים
בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה — שָׁם רְבֵנוּ ז"ל.

וְהָעֵקֶר — לְדַבֵּר מִתּוֹרוֹתָיו וְעֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וְיוֹתֵר מִזֶּה הַכֵּל
הַכֵּל, הַכֵּל הַבְּלִים. רְבֵנוּ ז"ל נִמְצָא רַק בְּמָקוֹם שְׁמִדְבָרִים מִמֶּנּוּ, וְאֵינוּ
נִמְצָא בְּמָקוֹם שְׁמִדְבָרִים עַל אַחֲרִים וְכוּ' אוּ מִפְּטָטִים בְּכוֹחִים
וְלִשׁוֹן־הֲרַע וְלִיצְנוּת וְכוּ' וְכוּ'.

(ש) וְאֵנִי בְּכֻלֵּל לֹא שְׁבוּר.

אָנָּא, אֶהוּבִי, אָחִי, נִתְחִיל לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה עַל-כָּל-פְּנִים
 מֵעַכְשָׁיו לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים וְלֹא לְדַבֵּר מֵאַחֲרִים וְלֹא לַחֲשֹׁב
 מֵאַחֲרִים, אִין לָנוּ בְּעוֹלָמְנוּ כִּי אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַצַּדִּיק וְהַתּוֹרָה
 וְהַתְּפִלָּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

וְשָׁלוֹם לְאַהוּבִי, יְדִידִי ... זָכַר אֵיךְ שָׁלָא הָיָה יוֹם שָׁלָא בָּאת
 לְבֵיתִי פַּעַם בְּיוֹם וּפַעַם בְּלֵילָה, וּבְכָל פַּעַם בְּלִיתִי עִמָּךְ כַּמָּה שְׁעוֹת
 רְצוּפוֹת, וּבִטְלִיתִי הַרְבֵּה תוֹרָה וְתְפִלָּה וְכוּ', וּלְבִסוּף עַל-כָּל-פְּנִים
 שׁוֹרָה אַחַת מִשְׁלוֹמָךְ קָשָׁה לָךְ לְכַתֵּב לִי, וּמִכָּל שָׁכֵן וְכָל שָׁכֵן שְׂוִיכְלוּ
 לְבַלְבֵּל דַּעְתָּךְ עָלַי, אֲשָׁאֵל אוֹתָךְ רַק שְׁאֵלָה קְטָנָה: תִּרְאֶה לִי בְּאַצְבָּע
 עַל אֶחָד מִכָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מִהַזְּקָנִים וְעַד בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְכוּ', אִם
 הָיָה מְבֹטֵל כָּל-כָּךְ בְּעִבּוּרְךָ? ! הֲלֹא הָיִיתָ בְּבֵיתִי יוֹתֵר מִיְלָדִי, כְּאֲשֶׁר
 תִּזְכֶּיר לְעִצְמָךְ, אֵיךְ שָׁלָא עָבַר יוֹם שָׁלָא הָיִיתָ בְּבֵיתִי שְׁעוֹת שְׁעוֹת
 וְסִבְלִיתִי וְסִבְלִיתִי וְכוּ' וְכוּ', וְכּוֹנְנִיתִי הֵיטָה שְׁתַּצָּא לָךְ טוֹבָה וְכוּ',
 וּלְבִסוּף אֲפִלוּ שׁוֹרָה אַחַת קָשָׁה לָךְ לְכַתֵּב.

עַל-כָּל-פְּנִים מִכָּל זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, כִּי "שׁוֹא תְּשׁוּעַת אָדָם"
 (תְּהִלִּים ס, יג), וְאִם אָדָם אֵינוֹ דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא עֲלוּל לְשָׁלֵם
 רְעוֹת תַּחַת טוֹבוֹת, וְלִהְרֹג אֶת מִי שֶׁחָזְקָה אוֹתוֹ, וְהִלִּיצְנוֹת הִיא
 קְלִפָּה חֲזָקָה גְּדוּלָה כָּל-כָּךְ, אֲשֶׁר יְכוּלָה לְהִתְלַבֵּשׁ בְּאַבְרָכִים
 הַנִּקְרָאִים יְרָאִים וְעוֹבְדֵי הַשֵּׁם, וּלְנַתֵּק אֶת אַחֲרִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי
 כָּלֵל זֶה עֲלִינוּ לְחַקֵּק בְּדַעַתְנוּ, כִּי דָּבָר רַבֵּנוּ ז"ל הוּא לְקָרֵב אֶת
 כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ אֱלִיו יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל, וְלָדוֹן אֶת
 הַכֶּלֶל לְכַף זְכוּת, וְאִם שׁוֹמְעִים בְּמָקוֹם אֶחָד אֵילוּ קְטְרוּגִים
 וְלִשׁוֹן-הָרַע עַל אֶחָד, צָרִיכִים לִידַע שְׂאִין שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל כָּלֵל,
 וְהוּא תְּכִלִּית הַהַפּוּךְ מִדַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל לְגַמְרִי. דַּעַם רַבֵּינִים זָאָךְ
 וְעַט זִיךְ אוֹיִס פִּירְעֵן, בְּאִיזָה אַפֵּן שָׂרַק יְהִיָּה, מַעַן זָאֵל יָא מְסָכִים
 זִיין, מַעַן זָאֵל נִישְׁט מְסָכִים זִיין, דַּעַם רַבֵּינִים זָאָךְ וְעַט זִיךְ אוֹיִס

אֲשֶׁר   ב' שִׁמְג   בְּנַחַל   עֵא

פִּירְעוֹת, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבָנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שִׁמְג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּי תְּבוּא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבֵרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן
עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְחִשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמַהְתִּי לְהִשְׁיֵבךָ
כְּרִצוֹנְךָ.

וְהִנֵּה בְּעֵצָם הָעֲנָנִים, לְדַעְתִּי יֵשׁ טְעוֹת גְּדוֹלָה... כִּי עֲלֵינוּ לְבָרַח
רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִם אַתָּה רוֹצֵה לְהִתְחִיל לְהַפְגִּס מִחֲדָשׁ בְּעִבּוֹדַת
הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, הַהֲכָרַח לְשִׁפְחָ אֶת כָּל הָעֵבֶר וְלִשְׁפַח מֵאַחֲרֵים לְגַמְרִי,
כִּי בְּאֵמַת עֵקֶר הַמְרִירוֹת וְהִיסוּרִים וְהַקְטָנוֹת וְהַדְחָקוֹת וְהַדִּינִים
וְהַצְמָצוּמִים הָעוֹבְרִים עָלֶיךָ וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פְּרִטִיּוֹת, הוּא
רַק כְּשֶׁעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ לְאִיזוֹ מְצִיאוֹת בְּעוֹלָם, אִזּוֹ דִּיקָא הוֹלֵךְ לוֹ שְׁלֹא
כְּסִדְרָן, וּמְרִים מִמֶּנּוּ חַיִּיו, אֲבָל תִּכְף-וּמִיד כְּשׂוֹזָכָה לְבִטֵּל עֲצָמוֹ
בְּכַטּוֹל גָּמוֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְנַעֲשֶׂה בְּבַחֲיַנַּת מָה לְגַמְרִי, וּמוֹסֵר עֲצָמוֹ
לְהִשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרֵךְ הַפְּרִטִית, אִזּוֹ חוֹזֵר וְהוֹלֵךְ לוֹ כְּסִדְרָן (עִין לְקוּטִי-
מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פב); וְלֹא עוֹד אֵלָא עַל-יְדֵי שְׁמִבְטֵל עֲצָמוֹ לְגַמְרִי
בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְנִתְבְּטֵל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ לְגַמְרִי, עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח הַמּוֹשֵׁף
לְהַמְשִׁיךְ שְׂכִינַת עֲזוֹ בְּעוֹלָם, וְכֵן מִמְּשִׁיף בְּנִי-אָדָם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ (עִין
לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ע').

חֲמַדַּת לְכָבִי ! מִחֲשָׁבוֹתֵינוּ וְרִצּוֹנוֹתֵינוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת תָּמִיד אִיךָ
לְהַגְדִּיל וּלְפָאֵר אֶת שֵׁם הַצְדִּיק בְּעוֹלָם, לְרְאוֹת לְבָנוֹת וּלְפָרְסָם דַּעְתוֹ
בְּעוֹלָם, הֵאֵם יֵשׁ חִלּוּק עַל-יְדֵי מִי נִתְגַּדֵּל וְנִתְרַבֶּה שֵׁם הַצְדִּיק

(ת) דָּבָר רַבְּנּוּ ו"ל יִצָּא מִהַכֹּחַ אֶל הַפְּעֵל בְּאִיזָה אִפֵּן שָׂרָק יְהִיָּה, שְׂיִסְפִּימוּ אוֹ שְׁלֹא יִסְפִּימוּ,
דָּבָר רַבְּנּוּ ו"ל יִצָּא אֶל הַפְּעֵל.

עב אֲשֶׁר ב' שִׁמְג בְּנַחֵל

בעולם? אדרבה אנחנו צריכים להיות שמחים בשמחה אין סופית, כשאנו רואים שנמצאים בדור הזה בני הנעורים המוסרים נפשם בכנין דעת הצדיק בעולם. זו שמחתנו וזה חלקנו. ולמען השם, לא להסתפל על אחרים בעין רעה, חס ושלום, חס ושלום, אשר מגביר את פח הדמיון, ומסתיר את אור השגחתו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד).

מה אמר לך, ידידי הנקר, העבר אין והעתיד צדין וההנה כהרף עין. שכח את כל העבר, ותעשה התחלה על-פל-פנים מרגע זה לברח אליו יתברך. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (עדות, פרק ה'): מעשיך יקרבוד ומעשיך ירחקוד. אתה, בני, חביבי, מה לך להכניס עצמך במחלקת ובמריבות, אשר יורידו ממך כל זיק של יראת שמים, ויבטלוך מתורה ומתפלה וכו', יותר טוב להסיח דעתך מרגע זה מכל העולם, ולהכניס בדעתך רק אמתת מציאותו יתברך. וצריך שתדע, ששלמות הוא רק אצלו יתברך, ועל-פן כל מה שהאדם זוכה להכלל יותר בו יתברך, כמו-כן יותר שלמות תהיה אצלו. ואף שלכתחלה ידמה שאין לו ממשלה, אבל סוף כל סוף הכל יתבטלו לפניו. העקר להכלל בו יתברך במסירות נפש, ולא להסתפל על שום בריה שבעולם, אם מסכימים עמה או לא, אתה צריך לברח רק אליו יתברך, ולמסר את נפשך לגדל ולפרסם אלקותו יתברך בעולם, ולהגדיל ולפרסם את דעת רבנו ז"ל ביתר שאת וביתר עז, לכנס את כל השבורי לב, ולחזקם ולאמצם, ולהכניס בהם התחזקות והתעוררות לדבר עמו יתברך וללמד שעורים כסדרן, אשר זו תקנתנו ותכליתנו.

אל תירא ואל תחת, פי השם יתברך יהיה בעזרה, וימלא משאלות לבך לטובה.

הדורש שלומך...

חמדת לבבי! צריך שתחזק היטב היטב בדעתך, כי ישועתך והצלחתך ברוחניות ובגשמיות תלויה רק בידו יתברך, וכל מה

אֲשֶׁר ב' שדמ – ב' שמה בַּנְחַל עג

שְׁתַּבַּרַח אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, כְּמוֹ-כֵן תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לִישׁוּעָה וּלְהַצְלָחָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת. וְזָכֹר כָּלֵל זֶה תְּמִיד, אֲשֶׁר הַכְּתָבֶת שְׁלֶךְ הֵיא רַק הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, וְרַק מִמֶּנּוּ תִּבְקֶשׁ עֲנִינֶיךָ הַרוּחָנִיִּים וְהַגִּשְׁמִיִּים.

הַנִּ"ל.

ב' שדמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תִבֵּא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלַח נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעִי, הָאֲבָרְךָ הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גָּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְגַם בְּרַגַע זֶה טִלְפֵן לִי גִיסָךְ ... גָּרוּ יֵאִיר.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ מְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְעֲלֶיךָ לְמַסֵּר אֶת עֲצָמְךָ עֲכָשׁוּ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, וְלִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁתִּתְנַהֵג עִמָּךְ הַהַשְׁגָּחָה, בְּוַדָּאֵי הַכֹּל לְטוֹבָה וּלְהַשֵּׁם הַיִּשׁוּעָה, אֵל תִּדְאָג כָּלֵל, כִּי בְּוַדָּאֵי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, עֲלֶיךָ רַק לְהִיּוֹת עֲכָשׁוּ יוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה וּמִיחַל וּמְקַנָּה, וּבְוַדָּאֵי הַכֹּל יִגְמַר בְּכִי טוֹב, אֵל תִּפְחַד כָּלֵל, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנָנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תִבֵּא ה'תשל"ו.

שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיִגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעִי, הָאֲבָרְךָ הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גָּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַ נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאֲרָךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, מְבֹאֵר

בלקוטיי-מוהר"ן (חלק א', סימן ו'): כְּדֵי לִינֹק מִהֲנִקְדָּה הָעֲלִינָה, עַד שְׂיִזְכֶּה לְהַכְלִיל לְגַמְרֵי אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ, הֵהָכֵרַח שְׂיִסְבֵּל בְּזִיּוֹנוֹת וְשִׁפְכוֹת דָּמִים. עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי, אֵל תַּחֲלֵשׁ דְּעַתְּךָ, וְאַל יִפֹּל רוּחְךָ מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בַּפְּרָטִי פְּרֻטִיּוֹת... כִּי כֵן הוּא הֵהָכֵרַח מְטַעְמִים הַכְּמוּסִים עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂרוּצָה לְזַכּוֹת אוֹתְךָ שְׂתִזְכֶּה לְהַכְלִיל בּוֹ, אַךְ מָה לַעֲשׂוֹת כִּי אֵינְךָ רוּצָה בְּכַבּוּד אֱלֻקִּים רַק בְּכַבּוּד מְלָכִים (עֵינִי בַּפְּנִים שֶׁם בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן).

חֲמֻדַּת לְבָבִי! רְאִיתִי בְּכַתֵּב יָד אֶחָד הַמֵּיחָס לְרַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל, וְהוּא מִנְחָ בְּאִיזוֹ סִפְרֵיהַ גְּדוּלָּה, וּמִבֵּיא שֵׁם סִפּוֹר, שֶׁהֶעֱתֵק אֶצְלוֹ מִכַּתֵּב יָד יֶשֶׁן נוֹשֵׁן, שֶׁפָּעַם אַחַת הִיְתָה חֲבוּרָה שְׁלֵמָה שֶׁל נְבִיאִים, וְהָיָה לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד שֶׁלְּמַד עִמָּהֶם דְּרָכֵי הַנְּבוּאָה, וְהָיוּ עוֹסְקִים בְּשִׁירוֹת וּתְשַׁבְּחוֹת, פָּעַם אַחַת בָּא לְפָנֵיהֶם אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְעַנֶּה הַרְבֵּה, וְסִגְף עֲצָמוֹ מְאֹד לְמַעַן גַּם-כֵּן יִזְכֶּה לְנְבוּאָה, וְשָׂאֵל לָהֶם: הֵיִתְכֵן שֶׁהוּא מִתְעַנֶּה וּמְסַגֵּף אֶת עֲצָמוֹ כָּל-כֶּף יָמִים וְשָׁנִים, וְעַדִּין לֹא זָכָה לְנְבוּאָה? וְשָׁלַחוּ אוֹתוֹ אֵל הָרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ גַּם-כֵּן אֶת הַשְּׂאֵלָה הַנִּזְכָּר. וְהֵשִׁיב לוֹ: אִם אַתָּה רוּצָה לְזַכּוֹת לְנְבוּאָה, תִּקַּח סֵל מְלֵא תְּאֲנִים, וְתִלֵּה אוֹתוֹ בְּצִוְאַרְךָ, וְתַצֵּא לְשׁוֹק וְתִכְרִיז: כָּל מִי שְׂיִבְזֶה אוֹתִי, אֲנִי נוֹתֵן לוֹ תְּאֲנִים בְּחֻנָּם. אִם תּוּכַל לְקַיֵּם זֹאת אֵינְךָ צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת וּלְסַגֵּף אֶת עֲצָמְךָ, וְתִזְכֶּה לְנְבוּאָה, וְאִם אֵינְךָ יְכוּל לְקַיֵּם זֹאת, חָבַל עַל הַגּוּף שֶׁאַתָּה מְסַגֵּפוֹ בְּתַעֲנִיּוֹת בְּחֻנָּם, כִּי מִמִּילָא לֹא תִזְכֶּה לְנְבוּאָה. וְהֵשִׁיב הָאִישׁ לְרֹאשׁ הַנְּבִיאִים: מָה אִמַּר לָכֶם, אֶת הַכֹּל אוֹכֵל, אֲבָל לֹא אֶת זֹאת, כִּי אֲנִי אִישׁ מְכַבֵּד מְאֹד, וְאֵיךְ אוֹכֵל לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמֵי כָּל-כֶּף בְּשִׁפְלוּת וּבְבִזְיוֹן כְּזֶה, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! רְאֵה וְגַם רְאֵה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְשׁוֹם קְדוֹשׁ וְדַעַת, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁשׁוֹתֵק וְדוּמָם לְמַחְרָפוֹ וְלְמַבְזוֹ, כִּי אִזּוֹ מִרְאֵה לְדַעַת, כִּי מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי יוֹדַע וְעַד, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן כָּל מָה שְׁנֹאֲרַע עִמּוֹ מִבְּעַל בְּחִירָה יוֹדַע תִּכְף-וּמִיד כִּי הוּא

אָשֶׁר   ב' שמו   בנחל   עה

שְׁלִיחַ הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן לָמָּה לִי לְקַצֵּף עָלָיו. וְתִכְףּוּ-וּמְיָד שְׂכּוּעִים וְקוֹצֵף עָלָיו, מוֹרִיד מִמֶּנּוּ הַהִשְׁגָּחָה, וְעַל-כֵּן נֶעְקַר מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ לְגַמְרֵי. וְדַבֵּר זֶה הוּא דַקּוֹת מִן הַדַּקּוֹת, כִּי אָסוּר לְהַקְפִּיד אֲפֹלוּ בַלֵּב, וּמִכָּל שֶׁכֶּן וְכָל שֶׁכֶּן שְׁלֵא לְהוֹצִיא מִפִּיו, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֶּן וְכָל שֶׁכֶּן שְׁלֵא יִתְקוּטֵט עִם מְבוּזוּ וּמִצְעָרוּ וּמִחֲרָפוּ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן אִם יִשְׁמַר אֶת עֲצָמוֹ מִכַּעַס וּקְפִידוֹת, וְלֹא יִהְיֶה אֲכַפֵּת לוֹ כָּלֵל אִם מִצְעָרִים וּמְבוּזִים אוֹתוֹ, אוֹ אִם מְכַבְּדִים אוֹתוֹ, הוּא רַק בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲזוּ דִיּוּקָא יְכוֹל לְזַכּוֹת לְנִבּוּאָה וּלְמַח בְּרוּר, שְׁמַאִיר לוֹ מִהָאֲרַת זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרֵךְ.

יְדִידֵי הַיָּקָר! מַה דְּהִנּוּה הָיָה, עַל-כָּל-פָּנִים מֵהַיּוֹם שֶׁשָּׂמַר אֶת נַפְשָׁךְ מְאֹד, וְאֵל תְּדַבֵּר עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, אַתָּה בְּרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִדְבֵר תְּמִיד רַק עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֲפֹלוּ שְׂיָבִזוּ וַיִּחְרְפוּ אוֹתְךָ, תִּבְרַח יוֹתֵר וַיּוֹתֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ. וְרָאָה לְדַבֵּר עִם חֲבֵרֶיךָ וְעִם מְיַדְעֶיךָ רַק מִעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְאֵל תִּפְגַּס בְּשׁוֹם וּכְוָחִים עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם, וְאֲזוּ תִצְלִיחַ דְּרַכְךָ לְנִצָּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תִבֵּא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה נִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ נִגַן עָלֵינוּ ... גַּר וַאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי.

אַהוֹבֵי, אַחֵי! אֵל תִּדְאָג כָּלֵל, כִּי הַדְּאָגוֹת תִּכְלִינָה אֶת חַיֶּיךָ לְגַמְרֵי, וּבִפְרָט בְּעִנְיַי רַבֵּנוּ וְ"ל אָסוּר לְדָאָג כָּלֵל, הַכֵּל מִתְנַהֵג כְּרַצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ וְ"ל, וְאִין לָנוּ לְהַתְעַרֵב בְּדַבְרֵים שֶׁהֵם לְמַעְלָה מִשְׁכְּלָנוּ וְדַעַתְנוּ, מִי יִתֵּן שְׂיִתְרַבּוּ בְּתֵי מְדַרְשׁוֹת עַל שֵׁם רַבֵּנוּ וְ"ל

עו אָשֶׁר ב' שמוּ בַּנְחַל

בְּכָל עִיר וָעִיר. מָה אַכְפֵּת לָךְ, הַלֹּאִי שִׁיְהִיָּה בְּכָל שְׂכוּנָה בְּרִסְלָבֶר
שְׁטֵיבֶל יָפָה כְּמוֹ שְׂנִבְנָה כָּאֵן. תִּרְאֶה לְהוֹצִיא אֶת עֲצָמָךְ מִהַקְּנָאָה
וְהַשְׁנָאָה אֲשֶׁר אֵל מְאוּמָה לֹא תִבְיָאָךְ.

וְהִנֵּה עֲנִינֵינוּ הוּא לְקַבֵּץ אֶת כָּל בְּחֹר וְאַבְרָךְ הָרוֹצֶה רַק לְשִׁמְעַע
וּלְדַבֵּר לְפָנֵיהֶם דְּבוּרִים מִהַתְּכָלִית הַנְּצָחִית, דְּבוּרֵי הַתְּחִזְקוֹת
וְהַתְּעוֹרְרוֹת עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אִם מְסַלְקִין דַּעַת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי,
וּמְכַנִּיסִים אֶת עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, אָז דִּיקָא חַיִּים חַיִּים טוֹבִים
וְנִעְמִים. כִּי הַמְּאָמִין בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרִטִי פְּרִטִית, לֹא יִכָּאֵב לְבוֹ
כָּלֵל, וְלֹא אַכְפֵּת לוֹ כָּלֵל מָה שְׁנַעֲשֶׂה עִם אַחֵר, לְבוֹ וְדַעַתוֹ דְּבוֹקִים
רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן הוּא סְבָלֵן גְּדוֹל עִם בְּנֵי בֵיתוֹ וּבְנָיו.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה עַל-כָּל-פָּנִים מְעַכְשׁוֹ
לְהַתְּמִיד בְּסַפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, לְלַמֵּד "תּוֹרָה" מִ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן",
וְתֹאמַר עָלֶיךָ "תְּפִלָּה" מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וְאִז תִּרְגִּישׁ חַיִּים חֲדָשִׁים,
וּמְכַל שְׁפָן וְכָל שְׁפָן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְעֵין בְּחֻדוֹשִׁים עַל הַתּוֹרָה מִ"לְקוּטֵי-
הַלְּכוֹת", אָז עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיִּיךָ. כִּי אֵין לָךְ עוֹד נְעִימוֹת וּמְתִיקוֹת
כְּמִי שְׁזוֹכָה לְהַגּוֹת וּלְהַתְּמִיד בְּסַפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת עֲנִינְךָ הַפְּרִטִי, אֵין שׁוּם עֲצָה, רַק לְתַלּוֹת עֵינֶיךָ
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים בְּתַמִּימוֹת
וּבְפִשְׁיטוֹת, וּלְחַפּוֹת וּלְקוֹוֹת לְחַפּוֹת וּלְקוֹוֹת וְכוּ', וְאִף שְׁכַמְעַט
תְּתַפּוּצֵץ מְרַב צַעַר וְעִגְמַת נַפְשׁ, הַהִכָּרַח לְחַפּוֹת וּלְקוֹוֹת, עַד שִׁיִּגְמַר
הַבְּנִין וְהַכְּלִי לְקַבֵּל הַיְּשׁוּעָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שמוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֻדֵּר כִּי תִבָּא ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבָיו, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וּמְאֹד אָנִי מַצְטַעַר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשָׁה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. אַךְ מָה אֵמַר לָךְ, מֵרַב הַמַּחְלָקֶת וְהַקְטְרוּגִים שֶׁהָיוּ עָלַי בְּחֻדְשִׁים אֵלוּ, עַל-כֵּן לֹא אוֹכַל לְהִרְבוֹת בְּעִנְיָן זֶה, וּבַפְּרָט שְׁפָכְרָה נִדְפְּסוּ הַרְבֵּה מִכְתָּבִים בְּחֻלְקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחַל" שֶׁנִּדְפְּסוּ עַד הַנְּהָ, קָחַם מִשָּׁם. אִם יִהְיֶה בְּרַצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, בּוֹדָאֵי אַדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר "תְּקוּן הַבְּרִית", וְשֵׁם מְבָאָר בְּאַרְיֵכוֹת נִפְלְאָה. עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם שֶׁל אֵלוּ הַחוֹלְקִים עַל הַסְּפָרִים הַחֻדְשִׁים, וְאוֹמְרִים מַה שְׁאוּמְרִים וְכוּ', אִם הֵייתִי מֵרְאֶה מִכְתָּבְךָ וּמִכְתָּבִים שֶׁל שָׂאֵר בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁכָּתְבוּ לִי בַּפְּרָטִיּוֹת מַה שְׁעוֹבֵר עָלֵיהֶם, לְהַזְקִינִים זְקִנֵי הַדּוֹר שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת, מָה הָיוּ אוֹמְרִים?! וּבְאַמַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאֵמֶת יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר כּוֹנֵן הֵיטָה לְטוֹבָה, וּכְשֶׁהִתְחַלְתִּי לְהוֹכִיחַם וּלְגַלּוֹת לָהֶם קִצַּת מַה שְׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים בְּעֵתִים הַלְלוּ, לֹא רָצוּ אֲפֹלוּ לְשִׁמְעַ, וְאַחֲדִים גַּם עָשׂוּ לִיצְנוּת וּבִזּוּ אוֹתֵי בְּרַבִּים וְכוּ'. וְעַל-כֵּן מַה לַעֲשׂוֹת? הַהִכָּרַח לְדוּם וְלִשְׁתַּק עַד בֹּא עֵת דְּבָרוֹ.

עַל-כָּל-פָּנִים אַתָּה, בְּנֵי, חֲבִיבִי, אֵל תִּפְחַד מִשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵל תִּחְלַשׁ דַּעְתְּךָ כָּלֵל, וְאֵף שֶׁצָּרְתְּךָ הִיא צָרָה גְדוֹלָה וּמְרָה. כִּי מִי שֶׁנּוֹפֵל בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מֵר לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְחִיּוֹ אֵינָם שׁוֹיִם לוֹ כָּלֵל, וְנִדְמָה לוֹ שְׂאִין לוֹ תִּקְנָה וְתוֹחֶלֶת, וְכַמְעַט שְׂיֵאבֵד עֲצָמוֹ לְדַעַת מֵרַב מְרִירוֹת, וְעוֹלָם חֲשׂוֹף בְּעֵדוֹ. עַל-כָּל-פָּנִים צְרִיךְ שֶׁתִּדַּע, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל נִשְׁלַח לְדוֹרוֹתֵינוּ אֱלֹה לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְלְהֵאִיר בָּהֶם הַדַּעַת הָאֵמֶת, "אֲשֶׁר אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל", וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא אָב הַרַחֲמָן, וְרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָתְךָ שֶׁל רְשָׁעִים, וְאַדְרָבָה כָּל מַה שֶׁנּוֹפֵל בְּעֵמֶק רַע יוֹתֵר, אִם שָׁב אֵלָיו, מַעֲלָתוֹ גְּבוּהָה מְאֹד מְאֹד. וּבַפְּרָטִיּוֹת פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, הוּא יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ שְׁנֵתֵהוּהָ לָךְ כֹּל זֶה רַק מִחֲמַת שְׂאִין לָךְ

עַה   אֲשֶׁר   ב' שְׂמַח   בְּנִחָל

בת זוגך, ועל-כן אם תבוא אליו ותברך עכשו בלב נשבר, ותספר לפניו את כל לבך, בודאי אינך זו משם עד שימחלו לך הכל. ולמען השם, אל תשמע ואל תאבה לדברי מוסר של הסמ"ך-מ"ם המשבר לבך ומחליש דעתך, כאלו אבד מנוס ממך, תלעג לו, ותבטח בכחו הגדול של רבנו ז"ל, שבפרוש אומר: וואס האט איר צו זארגן איך גיי פאר אייך^א; העקר להפך את היגון ואנחה לשמחה עצומה. עין בספר "מקור השמחה" אות ברית מה שכתוב שם.

הדורש שלומך...

ב' שְׂמַח.

בעזרת השם ותברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר כי תבא ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברה הקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי.

מה אמר לך, ידידי הקר, כל זמן שלא תקבע היטב היטב בלבך ובדעתך אמתת מציאותו ותברך, ואיך שאין בלעדיו ותברך כלל, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חלין ז:); ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנו ליה (ברכות נח.); ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו (יומא לח.); אזי תהיה בצרות ובמרירות, ויעבר עליך מה שיעבר, ותהיה בכעס ובקפידות, במחלקת ובמריבות וכו' בביתך ובחויך.

ידידי הקר! מה אתך? האינך יודע, שהשם ותברך מנהיג את העולם בהשגחה פרטי פרטית, ואפלו עלינו נופל מהאילן מבלעדיו השגחתו ורצונו ותברך הפרטי פרטית, ואשר אין בשכל

(א) מה יש לכם לדאג, מאחר שאני הולך לפניכם.

אָשֶׁר   ב' שִׁמְח   בְּנַחֵל   עֵט

אָנוּשִׁי כַח לְהַשִּׁיגוֹ וּלְתוֹפְסוֹ וְכוּ', וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה תִּהְיֶה כָּל-כָּךְ מְבַלְבֵּל, אֵתָּה בְּרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֵת כָּל לְבָבְךָ, וְיִוָּתֵר מִזֶּה אֵל תְּכַנִּיס בְּדַעְתְּךָ שׁוֹם דְּמִיּוֹן וְכוּ', כִּי מָה יַעֲשֶׂה לָךְ אָדָם מְבַלְעָדִי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ?! אַךְ הַהֲכָרַח שִׁיְהִי לָךְ בְּזִיוּנוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, וְלֹא תוּכַל לְהִתְחַבֵּא מִזֶּה. אֵתָּה רַק מְסוֹר אֵת עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ לְגַמְרִי לְגַמְרִי, וְיִוָּתֵר מִזֶּה אֵל תְּבַלְבֵּל אֵת עֲצָמְךָ כָּלָל, בְּנֹדָאֵי יִהְיֶה הַכֹּל עַל גְּבוּלֶךָ. וְצָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֶהְיֶיבִי, אָחִי, כִּי צָרִיכִים לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְדוֹן אֵת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וְאֶפְלוֹ בְּמַחְשָׁבָה אֲסוּר לְחַשֵּׁב אִיזוֹ רָעָה עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל. אֵתָּה, בְּנִי, חֲבִיבִי, הַדְּבִק בְּקוֹנֶךָ, וְהִתְחַבֵּא אֵת עֲצָמְךָ עַל-כָּל-פָּנִים מֵעַכְשָׁו בְּקֶרֶן זְוִית, וְתִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִקְנֶה אֵת שְׁלֵמוֹתֶךָ. הֶעֱקַר תְּצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ שְׁמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ סְבִיבָךְ, וְאִין בַּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלָל, כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ הִיא עֲצָם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בַּהֲתַלְבְּשׁוֹת הַזֶּה אֲשֶׁר לְמַרְאֵה עֵינֶיךָ, וְאִזּוֹ דִּיקָא תַחֲזֶה חַיִּים חֲדָשִׁים, חַיִּים מְתַקִּים, חַיִּים גְּעִימִים. הֶעֱקַר אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מְשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי מָה יַעֲשֶׂה לָךְ אָדָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אִין לָךְ גְּעִימוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ הַדְּבִקוֹת הָאֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל כָּל זֶה זֹכִים רַק עַל-יְדֵי קְדֻשַׁת הַשְּׁבָעָה גְרוֹת: "הַעֵינִים, הָאָזְנוֹת, הַחֻטָּם וְהַפֶּה". לְמַעַן הַשֵּׁם, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֵל תִּפַּל בְּדַעְתְּךָ אִם פְּגַמְתָּ וְנִפְלַת עַד עַכְשָׁו בְּמָקוֹם שְׁנִפְלַת וְכוּ', עַל-כָּל-פָּנִים מֵעַכְשָׁו תִּשְׁתַּדֵּל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַרְגִּיל אֵת עֵינֶיךָ לְהִסְתַּכֵּל רַק בְּנַעַם עֲרֻבוֹת אִוְרוֹ הָאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא הַמְּאִיר בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (יִחְזַקְאֵל מ.ג, ב): "וְהָאָרֶץ הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ" וְכוּ'. וְתִטֶּה אֲזַנְךָ לְשִׁמְעַ רַק אֵת הַקּוֹל הַפְּנִימִי שְׁבָכָל הַנְּבִרָאִים, וְתִשְׁמַר אֵת עֲצָמְךָ מִכַּעַס וּקְפִידוֹת, וְעַל כָּלֵם — פִּיךָ יִדְבֵּר תְּמִיד רַק דְּבוּרֵי תּוֹרָה וְאֲמוּנָה וְהִתְחַזְּקוֹת.

הַנִּלְ

פ אֲשֶׁר ב' שֵׁמֶט בְּנַחֵל
ב' שֵׁמֶט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שֵׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר כִּי תֵבֵא ה'תּשׁל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעִי,
הָאֲבִירָה הַצְּמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל
נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גִּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבֶיךָ קִבְּלָתִי כְּכֹר כְּמָה פְּעָמִים, אַף מְרַב טְרַדוּתֵי הַרְבּוֹת
בְּעֶסֶק הַרְבִּים לֹא הִיָּה הַפְּנָאִי לְכַתֵּב לָךְ, כִּי אֲנִי עָסוּק מִמָּשׁ בַּיּוֹם
וּבְלִילָה בְּלֵי הַרְף. וְתִהְיֶה לְאֵל, כָּל חַיּוּתֵי הַיָּא, כִּי עֶסְקִי הוּא בְּעֶסְקִי
רַבְנּוּ ז"ל — לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם וּלְהַפְיֵץ דַּעְתּוֹ בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר כָּל עוֹד
נִפְשֵׁי בִי אֶמְסֹר נִפְשֵׁי בְּעַבּוֹר זֶה, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה. וְהִנֵּה בְּנֹדָאֵי כְּכֹר
קִבְּלָתָ אֶת כָּל הַסְּפָרִים שֶׁהִדְפַּסְתִּי, הֵינּוּ: ה"לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן,
וְה"סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת", וְ"סְפָר־הַמְדוּת", וְ"הַקְּצוּר־לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן,
וְה"לְקוּטֵי־עֲצוֹת", וְחֶלֶק א' מ"לְקוּטֵי־הַלְכוֹת". וְעַכְשָׁו עֵינַי מְצַפּוֹת
וּמְיַחַלּוֹת מֵאִיֵּן יָבֵא עֲזָרִי, לְגַמֵּר אֶת כָּל חֶלְקֵי ה"לְקוּטֵי־הַלְכוֹת".
וּבִפְרָטִיּוֹת אֶת ה"לְקוּטֵי־תַפְלוֹת" (וְאֵם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אַחֲר־כֵּךְ ה"עֲלִים
לְתַרוּפָּה" בְּאוֹתִיּוֹת חֲדָשׁוֹת).

חֲמַדַּת לְבָבִי! תִּהְיֶה לְאֵל, הַכֹּל בְּסֵדֶר, וַיֵּשׂ אֲהַבָּה, אַחֲנָה וְרַעוּת
בֵּינֵן אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים, וְתִהְיֶה לְאֵל, אָנוּ דְנִים לְכַף זְכוּת אֶת
כָּל בְּרָיָה, וּבִפְרָטִיּוֹת אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים. אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ
שְׁזָכִינוּ לְהַתְּוֹדֵעַ מִרַבְּנּוּ ז"ל. וּבְזֶה רָאוּי לָנוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמֵנוּ,
וּבִפְרָטִיּוֹת אַתָּה, תֵּאֱמִין לִי שֶׁהִיָּה בְּדַעְתִּי לְכַתֵּב לָךְ כָּל הַזְּמַן, אַף
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ יֵשׁ טְרַדוֹת אַחֲרוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּשַׁבּוּעוֹת אֵלּוּ הִיָּתָה
לִי עֲגָמַת נֶפֶשׁ וְצַעַר וּבְלָבוּלִים רַבִּים, כִּי כְּכֹר הָיוּ בְּיָדֵי שְׁתֵּי פְּעָמִים
בְּנִינִים יָפִים בְּעַבּוֹר יְשִׁיבָה, וּלְבַסּוֹף נִתְבַּטַּל, וְעַכְשָׁו אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל עוֹד
פְּעַם. עַל־כָּל־פְּנִים מִזֶּה תִּבִּין אֶת בְּלָבוּלֵי וְטְרַדוּתֵי הַרְבִּים, וְתִדוּן
אוֹתִי לְכַף זְכוּת. אֵל יִרַע לְבָךְ וְאֵל תִּחַלֵּשׁ דַּעְתְּךָ, אֲהַבְתִּי אֶלֶיךָ הַיָּא
עַד אִין סוּף, וּבִפְרָטִיּוֹת אַחֲרֵי שְׁעֲזַרְתָּ לִי כָּל־כֵּךְ, וְאֶקְוֶה לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתַּעֲזֹר לִי עוֹד לְגַמֵּר אֶת כָּל חֶלְקֵי ה"לְקוּטֵי־הַלְכוֹת".

אָשֶׁר   ב' שִׁמְט   בְּנַחֵל   פֶּא

מָה אָמַר לָךְ, אָנִי רוֹאֶה בְּחוֹשׁ, כִּי אֵין שׁוּם תְּכִלִּית אַחֲרֵת
בְּעוֹלָם, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמִכָּל הַבְּלִבוֹלִים וְהַמְרִירוֹת אֵין בַּיִת
מְנוּס לְבָרַח, כִּי אִם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּצְרִיכִים לְהִכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי
אֵל תּוֹף הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע וּלְהֶאֱמִין, אָשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרֵךְ מִמֶּלֶא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין,
דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֵּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבַּרֵךְ, וְאֵין שׁוּם דָּבָר נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ. וּבִידִיעוֹת אֵלָיו יִתְפָּרְדוּ מִמְּנוֹ
כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן.

וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן ל"ג): אֲצֵל הָעוֹלָם אֲמוּנָה הוּא
דְּבַר קָטָן וְאֲצֵלֵי אֲמוּנָה הוּא דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, וְעַקֵּר הָאֲמוּנָה הוּא בְּלִי
שׁוּם חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת כָּלֵל, רַק בְּפִשְׁיטוֹת גְּמוּרָה, עֵינֵן שָׁם; וּבִבְאֻמַּת
מִי שֶׁמְכַנִּיס אֶת עֲצָמוֹ בְּאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, חַי חַיִּים טוֹבִים וְנֹעִימִים
מְאֹד מְאֹד, וְסוֹבֵל כָּל הַבָּא עָלָיו, וּבוֹטָח בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְצַלִּיחַ תָּמִיד
בְּדַרְכּוֹ, וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַחוּמוֹת וְהַמְּנִיעוֹת, וּמְנַצֵּחַ בְּמִלְחָמָה וְכוּ'.

לְזוֹאת, אֶהוּבִי, אָחִי, הָעֶבֶר אֵין, עַל־כֹּל־פְּנִים מַעֲכָשׁוּ מִרְגַע זֶה
עֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ וְלִהְיוֹת רַק
בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה עַל נַעַם חֻלְקֵנוּ, וְנִרְגִיל אֶת עֲצָמֵנוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ
בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת, וְנִסְפָּר לְפָנָיו אֶת כָּל לַבְּנוֹ וְכָל מֶה שֶׁעוֹבֵר
עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְנִתְחִיל לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן כְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּבְפִרְטִיּוֹת לְהִתְמַיֵּד
בְּ"לְקוּטִי־הַלְכוֹת" אָשֶׁר הִיא הַתּוֹרָה שְׁבַע־לֶפֶס בְּכִרְסֵלְכֶר חֲסִידוֹת.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, עוֹבְרִים הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת, הַשְּׁבוּעוֹת
וְהַחֲדָשִׁים וְכוּ' וְכוּ', וְלֹא יִהְיֶה נִשְׂאָר מֵאֲתָנוּ כְּלוּם, רַק מֶה שֶׁחֲטַפְנוּ
בְּכָל יוֹם: צִיצִית וְתַפְלִין, תּוֹרָה וְתַפְלָה, צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֶסֶד, שִׁבְת
וְכוּ' וְכוּ'; וְעַל־כֵּן עֲלֵינוּ לָקִים כָּל גְּקֻדָּה וְגְקֻדָּה מְגֻקֶּדֶת יְהוּדוּתֵנוּ
בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְכֵן עֲלֵינוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְזוּלַת
יְהִי אֵיךְ שִׁיְהִי בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּבְפִרְטִיּוֹת בְּהַפְצַת הַמַּעֲיָנוֹת
מֵעֵינֹת הַחֲכָמָה חוֹצָה, וּבְזֶה נִקְרָב אֶת גְּאֻלְתָּנוּ וּפְדוּתֵנוּ נַפְשֵׁנוּ.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

תכתב לי אם קבלת את הספרים ששלחתי לך, ובקרוב אשלח לך הרבה מכל ספר כרצונך ותחלקם ותפיצם בין חבריך, ומי יתן והיה שהיית יכול לתבע מהם מעות על "הדפסה", ובזה תהיה ממוזפי הרבים, כי בעסק "ההדפסה" ראוי לכל בר ישראל שיהיה לו חלק בזה, כי אין עוד ספרים המבינים את האדם ומדברים עמו בפרטיות, ועוזרים לו בכל מצוקותיו והרפתקאותיו כמו ספרי רבנו ז"ל כאשר אתה יודע מעצמך. על-כן אנא, אחי, תראה לעורר את חבריך האברכים שבמחנה, ותתבע מהם על "הדפסה". וכבר אמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה נא, ז): ישראל נתבעים ונותנים.

ב' שֵׁן.

בעזרת השם ותבון, מוצאי-שבת-קדש לסדר פי תבא ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברהם הנקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גג עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ושמתתי מאד לקראת הבשורה הטובה...

חמדת לבכי! העקר להרגיל את עצמו לא להתבלבל משום דבר שבעולם, ולא להסתפל על שום בריה יהיה איך שיהיה, ולמען השם, שתק, שתק! ואל תשיב למחרפיד דבר, ואז תצליח דרכך. ראה מה היה עם מוהרנ"ת ז"ל, ששתק למחרפו, ועל-כן זכה והשאיר אחריו ברכה — חדושי תורה כאלו המתיים ומחזקים כל ההוגה בהם. ומה נשאר ממתנגדיו? א פולע בודים מיט ליידיגע פלעשער וכוי² (כידוע שיחה זו בינינו). וצריך שתדע שפן היה עם

(ב) עלית הגג מלאה בקבוקים ויקים. כידוע אשר המתנגד הגדול על מוהרנ"ת ז"ל נחלה בחלי כבד על המעים, והיו צריכים לרפאותו על ידי ששתה זין מיתר המועיל למחלה, ומזה נשארו בקבוקים ויקים רבים בעלית הגג.

הַאִישׁ הַאֲלָקִי ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ז"ל, שֶׁהָיוּ לוֹ מִתְנַגְדִּים רַבִּים אֲפֵלוּ מִבֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה לֹא הָיָה יָכוֹל לְלַמֵּד בְּקִלוּזוֹ, וְלַמַּד בְּבֵית אַחֻתּוֹ וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן רָאָה וְגַם רָאָה מָה נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ, הַהִשְׁאַרָה מִרַבְּנוֹ ז"ל נִשְׁאַרָה עַל יָדוֹ דִּיקָא, כִּי הוּא הָעֵמִיד תְּלַמִּידִים מִפְּלָגִים כְּאֵלוֹ, עוֹבְדֵי ה' אֱמִתִּיִּים, שֶׁעַל יָדָם מְאִירָה דַעַת רַבְּנוֹ ז"ל עַד הַיּוֹם. וְעַל-כֵּן אֶסוּר לָךְ לְהַחְלִישׁ דַּעְתָּךְ כָּלֵל יְהִיָּה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, הָעֵקֶר מִסֹּר אֶת עֲצָמְךָ לְגַמְרֵי אֱלִיוֹ תִּתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה שֶׁתַּעֲקֹר מִמֶּךָ מִדַּת הַכַּעַס וְהַקְפִּירוֹת. וְרַבְּנוֹ ז"ל אָמַר, שִׁזְכָּה עַל-יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַגִּיעַ לְאַרְיִכוֹת אַפִּים כְּזֶה, אֲשֶׁר לֹא אִכְפַּת לוֹ כְּכֹר כְּלוּם אֲפֵלוּ בְּלֵב עַל הַמַּצְעִרִים וְחוֹלְקִים עֲלָיו, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא אֲמוּנָה (עֵינִי לְקוּטִי-מִוִּהְרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ז'); וְעַל-יְדֵי אֲמוּנָה זֹכִים לְעֵבֵר עַל הַכֹּל (עֵינִי שָׁם, סִימָן קנ"ה); וְעַל-כֵּן חֲמַדַּת לְבָבִי, חֲזֹר חֲזֹר הַרְבֵּה עַל נִקְדַּת הָאֲמוּנָה. וּכְמֵאֵמֶר רַבְּנוֹ ז"ל (עֵינִי שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן ה'), שֶׁצָּרִיכִים לְחַפֵּשׂ מְאֹד מְאֹד אִיךָ אוֹחֲזִים בְּאֲמוּנָה, כִּי יֵשׁ סוֹבְלֵי חֲלָאִים, שֶׁעֲקָר הַחוֹלְאָת שְׁלֵהֶם בָּא רַק מִחֲמַת חֲסֵרוֹן הָאֲמוּנָה, עֵינִי שָׁם; וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע, לְהִיּוֹת עֲצָבָנִי תָמִיד זֹהִי מַחְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי כַּעַס בָּא מֵעֲצָבָנוֹת — עַר אִיז נַעֲרֹוּיִזוּ שֶׁטֵּעֲנִידִיגִי, וְהִיא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מַחְלָה כְּמוֹ שְׁאָר מַחְלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהוּא בָּא מִפְּגָם הַדַּעַת. כִּי "כַּעַס בְּחִיק כְּסִילִים יְנוּחַ" (קִהְלַת ז', ט), וְחֲזִיוֹ אֵינָם חַיִּים. עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחִי, עַל-כָּל-פָּנִים מֵעַכְשָׁו לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ בְּאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע שְׂאִין בְּלַעֲדִיו תִּתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְאִין שׁוּם דְּבַר נֶאֱרַע עִם הָאָדָם בְּלִמִּי הַשְּׂגָחַתוֹ הַפְּרִטִי פְּרִטִית, וְעַל-כֵּן אַל יֵרַע לְבַבְךָ וְאֵל תִּחְלַשׁ דַּעְתָּךְ, וְאֵל יִפֹּל רוּחְךָ עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, בְּרַח לָךְ רַק אֱלִיוֹ תִּתְבָּרַךְ וְתִהְיֶה תָמִיד רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

פד אֲשֶׁר ב' שְׁנָא בְּנַחַל
ב' שְׁנָא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר נְצִיבִים-וַיִּלְךְ ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבֵרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן
עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְחֲשָׁתִי וְלֹא הִתְמַהֵמְהֵתִי לְהַשִּׁיבָךְ.
כָּבֵר כְּתִבְתִּי לְךָ פְּמָה פְּעָמִים, כִּי יִרִידַת וּנְפִילַת הָאָדָם הִיא רַק עַל-יְדֵי
פָּגַם הַדְּבוּר, שְׁמַדְבֵּר כָּל מָה שְׁעוֹלָה עַל רוּחוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִפְגַּמַת
דְּעֵתוֹ, וְכֹא לִיְדֵי נְפִילָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת (עֵינִי לְקוּסֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק
א', סִימָן כט), כִּי נִלְחָצִים הַמַּחֲזִין שְׁלוֹ וְכוּ'. וּבְאֲמַת לְהַפִּיר אָדָם הַיִּכָּן
אוֹחֵז, זֶה נִכְרַר רַק עַל-יְדֵי דְבוּרוֹ, כִּי כָל אֶחָד מְגַלֵּה מָה שֶׁהוּא... וְמָה
עָשָׂה... וְאֵיךְ אוֹחֵז... וְעַל-כֵּן הָעֵקֶר לְקַדֵּשׁ אֶת הַדְּבוּר וְלֹא לְדַבֵּר כָּל
מָה שְׁלִבּוֹ חֲפֵץ, וְתַמִּיד יֵצִיר בְּדְעֵתוֹ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹמֵד עַל יְדוֹ,
וְעַל-כֵּן כָּל מָה שְׁמַדְבֵּר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שׁוֹמֵעַ, וְעַל-כֵּן בְּאֵילוֹ פְּנִיִם יָכוֹל
לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ דְּבוּרִים וּפְטָפוּטִים שֶׁל מָה בְּכָף, וּמְכַל שֶׁכֵּן אִם
יֵשׁ בְּדְבוּר אֵיזָה לְשׁוֹן-הֶרַע אוֹ רְכִילוֹת וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּוִדְאֵי
מְגַנָּה מְאֹד. וְכִבֵּר יְדוּעַ מְאֹמֵר הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ עַל פְּסוּק
(תְּהִלִּים קלא): "אִם לֹא שְׁוִיתִי וְדוּמַמְתִּי", אִם אֵין לְפָנָי עֵינָיו (שֵׁם טו,
ח): "שְׁוִיתִי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד", אֲזִי הַעֲצָה "וְדוּמַמְתִּי" — לְשִׁתֵּק
לְגַמְרֵי, וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חֵן; עַל-כָּל-פְּנִיִם אֵיךְ שֶׁהוּא דוֹק וְתִשְׁפַח, כִּי
כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַשְּׁלֵכוֹת שֶׁלָּךְ נִמְשָׁכוֹת מִפָּגַם הַדְּבוּר, וְעַל
כֵּן מִי חַיֵּב לָךְ?! עַל-כָּל-פְּנִיִם מְעַכְשׂוֹ רְאָה וְגַם רְאָה לְשִׁמּוֹר פְּתַחֵי
פִּיךָ, וְתִקְבַּל עַל עֲצָמְךָ לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית,
וְתִקְצֹר מְאֹד מְאֹד בְּדְבוּרְךָ, אֲזִי תִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה רַבָּה. וּבְאֲמַת אִם
תִּעֲזֵן וְתִסְתַּפֵּל אַחֲרַי אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמֵתִיִּים עוֹבְדֵי ה', הֵם יוֹשְׁבֵי
בְּקֶרֶן זְוִיּוֹת וְאֵינָם מִתְּבַלְבְּלִים מְאַחֲרִים כָּלֵל, רַק כָּל מַחֵם וּמְחַשְׁבֵּתָם
דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, וְשִׁפְתוֹתֵיהֶם מְרַחֲשׁוֹת
תְּמִיד בְּתַפְלוֹת וּבִבְקָשׁוֹת, וּמִדַּת הַבּוֹשָׁה עַל פְּנֵיהֶם, וּמִתְּבַיְשִׁים מְאֹד
מְאֹד מִמֵּנוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי מֵרַב דְּבַקוֹת נִפְשָׁם בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כָּל תְּנוּעָה

אֲשֶׁר   ב' שָׁנָא   בְּנַחַל   פֶּה

וּתְנוּעָה שְׁעוֹשִׂים, וּמְכַל שְׁכֵן כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמֵדְבָרִים מִיַּד רוֹתְתִים
וּמְתַבְּשִׂים אוֹלֵי לֹא הָיָה בְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּדְבָרִים אֵלּוּ אֵי אֶפְשֶׁר לְצִיֵּר
בְּכֶתֶב כָּלֵל; אֲשֶׁרֵי הַמְתַּאבֵּק בְּאֵבֶק רִגְלֵי אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים כְּאֵלוֹ.

וּבִימֵי נְעוּרַי זְכִיתִי לְרֹאוֹת וּלְהִתְבַּוֵּן בְּהֶרֶב הַחֲסִיד ר' שְׁמוּאֵל
הוֹרְבִיץ ז"ל, וְהָיָה אֵשׁ לוֹהֵט, כְּלוֹ אוֹמֵר קְדוֹשׁ, דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ
בְּדַבְּקוֹת נִפְלְאָה, וְהָיוּ פְּנֵיו מְאִירוֹת בְּשֶׁבֶת מְאֹד מְאֹד, וְהֵלֶךְ בְּרַחוּב
וְדָבַר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן שָׂאֵר אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הָאֲמֵתִיִּים דְּבָקִים בּוֹ
יִתְבַּרֵךְ מְאֹד מְאֹד — אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָם.

מָה אָמַר לָךְ, מִי שְׁמַצִּית אֶת רַבְּנוֹ ז"ל בְּזֵה הָעוֹלָם בְּתַמִּימוֹת
וּבְכַפְשִׁיטוֹת, זוֹכֶה לְדְבָרִים נִפְלְאִים, מָה שְׂאִין נֶכֶד מִבְּחוּץ, וְלִהְפֹּךְ מִי
שְׂאִינוֹ מַצִּית אֶת רַבְּנוֹ ז"ל, גּוֹזֵק עִם שְׁטִיזוֹתָיו, עַר בְּלִיבֵט אֵיִן
אֶלְטֵעַר נֶעַר; זְקָנִים, שְׂאִין בְּהֶם שְׁלֵמוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן
ד'), וְלֹא דֵי לוֹ בְּשִׁטּוֹתוֹ אֶלָּא מְלַעִיג וּמְתַלְוִצֵץ כְּשָׂרֶק שׁוֹמֵעַ אֶל מָה
יְכוֹלִים לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי רַבְּנוֹ ז"ל. וְלָךְ נָא וּרְאֵה מָה שְׂאֵמַר רַבְּנוֹ ז"ל
(עֵין תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן תְּקִיח'): יֵשׁ אֶצְלֵי אֲנָשִׁים שְׁלִפְעָמִים הֵם מְתַלְהָבִים
לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ וּסְמוּכִים לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ בְּאֲמֵת, וְהֵם אֲזוֹ בְּמִדְרַגָּה
טוֹבָה, שְׂאֶפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם אוֹחֲזִים בְּזֵה וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם.
עַל-כֵּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא מָה דְּהוּא הָוָה, עֲשֵׂה הַתְּחִלָּה תְּדַשֶּׁה
עַל-כֵּל-פָּנִים מַעֲכָשׁוֹ, וְאֵל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמָךְ מִהָעֶבֶר כָּלֵל, כִּי הָעֶבֶר
אֵין, וְעֵתִיד עֲדִין, וְהַהוּוֹ כְּהֶרֶף עֵין, וּמִי יוֹדֵעַ מָה יֵלֵד יוֹם, בְּרַח לָךְ
מִדְּמִיוֹנוֹת, אֵינִי מִבִּין לְמָה אַתָּה רֵץ כֵּל-כָּךְ אַחֵר הַכְּבוֹד
וְהַתְּנַשְׂאוֹת, אֶפְלוּ שְׁכֻנְתָּךְ לְשָׂמִים, הֲלֹא אֵינְךָ יוֹדֵעַ (תְּהִלִּים קכז, א):
"אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׁוֹא עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ"; הָאֵם אֵינְךָ יוֹדֵעַ שֶׁהַכֵּל
מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַה פְּרִטִי פְּרִטִית, וְכֵל זָמַן שְׁלֹא רוֹצִים מְלַמְעָלָה לֹא
תְּצַלִּיחַ, וְתִכְף-וּמֵד כְּשִׁיחָה בְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, תִּכְף-וּמֵד יְסוּבֵב סְבוֹת
לְטוֹבָה וַיִּגְמַר בְּכִי טוֹב.

חֲמַדַּת לְכִבִּי! כֵּלֶךְ מִבְּלִבּוֹלֵי חַנּוּם, וְהַשְׁלֵךְ אֶת הַיְלָדוֹת וְהַקְּטָנוֹת
מִמְךָ, מְסֹר עֲצָמָךְ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתַצִּיר בְּדַעְתָּךְ אֲמֵתֵת מְצִיאֹתוֹ
יִתְבַּרֵךְ, וְאֵיךְ שְׂאִין בְּלַעַדְיוֹ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם

אלופו של עולם, אתה תראה להתחבא בבית-מדרש צנוע, ותתמיד בתורה ובתפלה ובהתבודדות, או בביתך — בחדרך המיוחד, ואם יבא מישהו אצלך תראה לדבר עמו רק בעבודת השם יתברך, וביחד תלהבו את עצמכם בעבודת השם יתברך.

הדורש שלומך...

ב' שֵׁנב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר נצבים-וילך ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו ... נרו ואיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, והנה להשיבך יקצרו המון יריעות. בענין היסורים שיש לך מפניך, מה אמר לך, ידידי היקר, אין עוד טוב בעולם כמדת הסבלנות, ואין עוד דבר וענין בעולם שצריכים להשתמש כמדת הסבלנות כמו עם חנוף הבנים והבנות, וכבר ידוע לך שרבנו ז"ל לא אחז מלהפנות את הבנים, וכמו שאמר פעם למוהרנ"ת ז"ל: און ווידער א קינד שלאגט מען? פי להפנות את ילדיו אין זו דרך, והוא מתבלבל יותר וכו', וכל הבית מתהפף לגיהנום ממש וכו', מתקוטטים ורבים. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ז): קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם כמלחמת גוג, עין שם.

והנה לתן לך עצות בעבור זה, תאמין לי כי אין שום עצה רק תפלה. צריכים להרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך ולספר לפניו יתברך את כל לבו וכל מכאוביו וכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות, ולבקש ולהתחנן הרבה הרבה לפניו יתברך, ואז בודאי סוף כל סוף תראה נסים ונפלאות, אבל לא על-ידי הכאות ומריבות,

(ד) ושוב, וכי את ילד מכים?

אֲשֶׁר   ב' שנג   בְּנַחַל   פז

אתה עשה את שלך — לדבר ולבקש ממנו יתברך, ואחר-כך לך ותסביר בנחת לבניך מה שאתה רוצה וכו'. והעקר תהיה רגיל לדבר עמם מהתכלית הנצחית, ואיך שאין שום תכלית אחרת בזה העולם רק לעבדו יתברך, ואל תחשב כי הוא עוד צעיר וכדומה, כי בפרוש מבאר בדברי רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות בנים, סימן סד): צריך ללמד את התינוק דרך ארץ מנעוריו, עין שם; ומכל שכן וכל שכן שצריכים לשמר את עצמו מאד מאד לא לקלל את בניו, חס ושלום, שהוא עון חמור עד מאד, ויש לומר דברי רבנו ז"ל (שם, סימן סז): מי שמקבל את היסורים באהבה, זוכה לזרע שיאריכו ימיהם; וכנ"ל אם סובל את הבנים ואינו מקללם, חס ושלום, חס ושלום, רק סובל את היסורים מהם ושותק, על-ידי-זה זוכה לזרע שיאריכו ימיהם, כי אם, חס ושלום, חס ושלום, מקללם, יכול להתקיים, חס ושלום "על-פן לא טוב עשית" וכו', על-כל-פנים מעכשו תראה לברך את בניך ובנותיך, ותבקש עליהם תמיד רחמים מבעל הרחמים, ואז תצליח ברכך תמיד, ותזכה לרוות רב נחת מבניך ומבנותיך, העקר תבקש הרבה ממנו יתברך שתזכה להשיאם בימי נעוריהם ממש, באפן שיהיו שמורים מחטאים, וצריך שתדע שתפלת אבות על בנים נשמעת למעלה מאד.

הדורש שלומך...

בדרך כלל ראו אצל אנשי שלומנו האמתיים, שלעולם לא הכו את בניהם, רק הלכו עמם בנחת ובסבלנות גדולה, והיו משמחים אותם מאד מאד, ועל-ידי-זה הרחיבו את דעתם, וקבלו אחר-כך דברי ההורים.

ב' שנג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר נצבים-וילך ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,

האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי. והנה אודות ענייניך, דע לך אין שום עצה רק תפלה ושמחה, להפך את כל היגון ונאנחה אל תוך שמחה עצומה, ולהתפלל ולהתבודד עמו יתברך, וצריך שתדע שתפלה שהיא בשמחה נכנסת בהיכל המלך, והיא ערכה ומתקה להשם יתברך (ספר המדות, אות תפלה, סימן פא); ומה שתפלה בשמחה יכולה לפעל שום דבר שבעולם לא יכול לפעל.

מה אמר לך, איך יעלה על דעתך שזה... יכול לקלקל המקח וכו', האם אינך יודע פי אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, והוא מתייה ומקיים את כל הבריאה: דומם, צומח, חי, מדבר, והכל משגח בהשגחה פרטי פרטית. ועל-כן פלך מבשר ודם, ואל תבטח בנדיבים בכן אדם שאין לו תשועה. תראה למסר את עצמך רק אליו יתברך במסירות נפש ממש, וכל מי שבא אליך תדבר עמו רק דבורי אמונה והשגחה פרטית, ותחזקו ותאמצו ותעוררו ותלהב את לבו לשוב אליו יתברך בשיחה זו תפלה ובשעורים קבועים כסדרן ובשמחה. אל תדאג כלל, גאט וועט דיר אויס פירען. למען השם, ראה לפרסם את דעת רבנו ז"ל במחנה, ואל תסתפל על שום מונע ומעכב יהיה איך שיהיה.

אודות האברך ... דע לך, מדות רעות יש לכל בריה שבעולם, ובפרט אצל ... אף רבנו ז"ל גלה שעקר המעלה למצא נקדות טובות ולא חסרונות (עין לקוטי-מוהר"ן, סימן רפב); צריך שתדע שעקר השנאה ששונאים אותו הוא רק מפני שמפיץ ספרי רבנו ז"ל, ולבעל-דבר הוא פקוץ מכאיב בעיניו, פי מגלה ומפרסם דעת רבנו ז"ל בעולם; ועל-כן, אהובי, אחי, אל תאבה ואל תשמע שום לשון-הרע עליו, פי הוא חשוב מאד מאד יהיה איך שיהיה, הוא מפייץ ספרי רבנו ז"ל בכל קצוי תבל, והיא זכיה עצומה.

אֲשֶׁר   ב' שַׁנַּד   בְּנַחַל   פֶּט

הַכֶּפֶל הַדָּבָר, חֲסֵרוֹנוֹת יֵשׁ אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן תַּנְיִחַ אוֹתוֹ וְתַדְיִן אוֹתוֹ תַּמִּיד לְכַף זְכוּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

הַיּוֹם הַיִּיְתִי בְּבֵית אַבְרָהָם אֶחָד לְלוֹת מְעוֹת, וּמָה מְאֹד שְׂמַחְתִּי, כִּי רָאִיתִי אֶצְלוֹ "סֵפֶר הַמִּדּוֹת" וְ"קִצּוֹר-לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וּמֵאַיִן יֵשׁ לוֹ דָּבָר זֶה, אִם לֹא עַל-יַדֵּי הָאַבְרָהָם הַנִּזְכָּר, שֶׁמִּסְתַּמָּא מְכָרוּ לוֹ. וְתִהְיֶה לָּאֵל, פֶּה בְּמִדְיַנְתָּנוּ זְכִינוּ לְהַפְיֵץ סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּמֶרֶץ גְּדוֹל, וְעַל-כֵּן אֵל תִּדְבֹּר עָלֵינוּ יְהִיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה.

הַנִּזְכָּר...

ב' שַׁנַּד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר גִּצְיָהוּ וְיִלְךָ ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאַבְרָהָם הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק בַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ שֶׁזְכִּיתִי עֲכָשׁוּ לְחַתֵּם חוֹזְהָ לְבַנְיָן יִפֶּה, וְתִהְיֶה לָּאֵל, אֵיֶסֶד כָּאֵן יְשִׁיבָה עַל שֵׁם רַבְּנֵנוּ ז"ל.

מָה אָמַר לָךְ, אֵת גְּדֹל הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים וְהַעֲגָמַת גִּפְשׁ וְהַחֲלִישוֹת הַדַּעַת וְהַצָּעֵר שֶׁהָיוּ לִי, עַד שֶׁתִּהְיֶה לָּאֵל עֲשִׂיתִי אֵת הַחוּזָה, אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל, עַל-כָּל-פָּנִים אִיךָ שֶׁהוּא כָּבֵד אָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (תִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רַנ"ג): כָּל מָה שְׁרוּצִים לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבְלֵנוּ, יֵשׁ עַל זֶה כְּמָה וְכְמָה מְנִיעוֹת וְעֲכוּבִים, כִּי כְּמָה וְכְמָה עוֹמְדִים וְאוֹרְבִים עַל זֶה לְקַלְקֵל הַדָּבָר שְׁרוּצִין לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבְלֵנוּ וְכוּ'. וְדָבָר זֶה נַעֲשֶׂה אֶפְלוּ עַל דְּבָרִים קִטְנִים מֵאַחַר שֶׁהֵם בְּשִׁבְלֵנוּ.

וְהִנֵּה בְּנֻדָּי סְבֻלְתִּי כָּבֵד, וְעַדִּין אֲנִי סוֹבֵל מְרִירוֹת וְהַרְפָּתָאוֹת

רבות אודות עסק ההדפסה מצד החובות שמעיקים לי וכו', אף מרירות כמו על הבנין שהיה לי — אין זה מגיע וכו', אבל כבר אמר רבנו ז"ל: "נצחתי ואנצח". ותהלה לאל, זכיתי לזה בזכיות חנם, ואקנה להשם יתברך שיהיה מבצר לחסידות ברסלב.

מה אמר לך, ידידי היקר, הדפסתי בשבועות אלו כמה רבבות ספרים מספרי רבנו ז"ל, ויצא, תהלה לאל, בהדור רב, ותהלה לאל, מתפשט בעולם ונמכר בדרך כבוד, ברוך השם. וראוי לך להחיות את עצמך בזה מאד מאד, כי תהלה לאל, יש לך חלק גדול בזה, ובפרטיות על הדפסת ה"לקוטי-הלכות", כל חלק הזכות שיכת לך, שעוררתני וחקקתני. ומה גם שהלויית לי סכום יפה, אבל הדפסתי לעת עתה רק חלק א' מארח חיים. והנה אמרתי לך על הטלפון, אם היתה לי איזו הלואה של ... למשך שלשה או ארבעה חדשים, הייתי קופץ אל תוף הדפסת עוד שני חלקי ארח חיים, ועל-ידי-זה כבר היה לי קצת יסוד לגמר שאר חלקים. על-כן ראה, אהובי, אחי, להתישב בדבר. מלבד ה... ששלחת לי (כמו שאמרתי לי בטלפון), היה חסד גדול ויסוד חזק, אם היית מלוה לי עוד... על שלשה או ארבעה חדשים, והייתי גומר עוד שני חלקי "לקוטי-הלכות". מה אמר לך, אי אפשר לצייר לך ולפרש לך הזכות הזו, כי היא זכות הרבים נוראה מאד מאד, כי יצאו אלפים סעט'ס "לקוטי-הלכות" בהדפסה מגדלת ובכריכה דה לוקס, על-כן ראה להתישב בינך לבין קונך, ותעשה חסד חנם להלוות את המעות כנ"ל.

אהובי, אחי! חזק ואמץ מאד מאד יהיה איה שיהיה, והרגל עצמך לדבר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, ותספור לפניו יתברך בפרטי פרטיות כל מה שעובר עליך, ובקש ממנו רחמים ותחנונים, כי רק הוא יכול לעזר לך וישועתך תלויה רק בידו יתברך, ותכף-ומיד פשיתברר לך כי הצלחתך תלויה רק בו יתברך, יתרחב לבך בשמחה עצומה, ותגיל ותשמח בו יתברך, אשר אין לך עוד שמחה בעולם כשמחת הדבקות בו יתברך. אשרינו ואשרי חלקנו, אשר בצל העובר הזה זכינו להתודע מרבנו ז"ל, ומכל שכן

אָשֶׁר   ב' שנה   בַּנְחָל   צא

אָתָּה שְׁזָכִיתָ לַעֲזֹר כָּל-כֶּף עַד עַכְשָׁו בְּהַדְפָּסֶת סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ו"ל, רְאוּי לָךְ לְשִׁמְחַת כְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וּבְיֹדָאֵי בְּזָכוֹת זֹו יִצְלִיחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דְּרַבְּךָ, וְתַעֲלֶה מַעֲלָה מַעֲלָה, וְיִהְיוּ אֲצִלָּךְ תּוֹרָה וּגְדֻלָּה וְעִשְׂרֵי־וַת בְּמָקוֹם אֶחָד. יִצְוֶה אוֹתָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הַבְּרָכָה בְּאַסְמִיךָ, וְתַעֲלֶה עַל בְּמַתִּי הַהֲצִלָּחָה, וְתַצְלִיחַ בְּכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, בְּעִשְׂרֵי־וַת וּבַתּוֹרָה.

יְדִידָךְ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שנה.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר גַּצְבִּים-וַיִּלָּךְ ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אָחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. מָה אִמַּר לָךְ, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, שְׂאֵנוּ זֹכִים לִידַע מְרַבֵּי אֱמֶת כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חָנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְרְאוּי לָנוּ לְשִׁמְחַת כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שֶׁעַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא אֵין אָנוּ מִתְנַגְּדִים עֲלָיו, וּבְזֶה בְּעִצְמוֹ רְאוּי לָנוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עִצְמָנוּ, וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שְׂאֵנוּ מִשְׁתוֹקְקִים לִילָךְ בְּדַרְכּוֹ הַתְּמִימָה וְהָאֱמֶתִית שֶׁסָּלַל לָנוּ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִי, אֵל תִּמְשִׁיךְ אֶת עִצְמָךְ אֶל הַצַּעַר וְהַמְרִירוֹת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ, וּבְפִרְטֵי־וַת כְּשֶׁתְּהִי רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּתִמְיָמוֹת וּבְפִשְׁטוֹת בְּלִשׁוֹן שֶׁאֲתָה רְגִיל בָּהּ, אֲשֶׁר דְּבַר זֶה נִקְרָא "הַתְּבוּדוֹת", אֵל מְלֵא לֹא בָּאנוּ לָזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם לְהַתְּרַדַע עַל-יְדֵי רַבְּנֵינוּ ו"ל מִהַעֲצָה הַקְּדוּשָׁה וְהַנּוֹרָאָה הַזֹּו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — הִיָּה דִי, וּמְכַל שֶׁכֵּן שְׁזָכִינוּ לְקַבֵּל מִמָּנוּ עוֹד עֲצוֹת כְּהִנֵּה וְכַהֲנֵה. וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהַתְּמִיד בְּיוֹתֵר בְּסִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ו"ל, וְחֻטָּף בְּכָל יוֹם כַּמָּה תּוֹרוֹת "מְלַקוּטֵי-מוֹהַר"ן" וְהַתְּפִלוֹת עֲלֵיהֶם "מְלַקוּטֵי-תְּפִלוֹת", אֲשֶׁר אֵין עוֹד טוֹב וְנִעַם וּמְתִיקוֹת מִהֵן. וְנָא וְנָא

צב אשר ב' שנו בנחל

אל יחסר לך יום מבלי "מקרא, משנה, גמרא, מדרש", "זהר ותקונים", "רמב"ם טור ושלחן ערוך", אשר זהו עקר חייך וארך ימך לנצח. ומה שתחטף בכל יום, זה חלקך לנצח.

מה אמר לך, אני יודע ומבין ומרגיש מכאובי לבך ונפשך וכו', כאשר ספרת וכתבת לי, אך אין זו עצה לפל כל-כף בדעתך בכל פעם כאלו אבד מנוס ותקנה, אדרבה תחביא את עצמך בתורה הקדושה, ושם תמצא מרגוע לנפשך.

ואודות ענייך, דע לך שאין שום עצה אחרת, רק למסר את עצמך אליו ותברך בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום חכמות, ולראות איה תנהג עמך השגחתו ותברך, כי צריך שתחלק בדעתך, כי אין אדם יכול להרע לך או להיטיב לך מבלעדי רשותו ותברך, ועל-כן מה לך לרדף אחרי בני-אדם, שאין יכולים לעזר לך, יותר טוב ברח לך אליו ותברך בבטחון חזק, וסוף כל סוף תראה נסים ונפלאות. העקר — אמונה פשוטה, לידע שאין שום מציאות בלעדיו ותברך כלל, וכל העולם מלא דמיונות, שהם הם הקלפות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: כה, נד, עין שם); ועלינו לעשות כל מיני פעולות שבעולם לשמח נפשנו בשמחה שאין בה סוף.

הדורש שלומך...

ב' שנו.

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר נצבים-ויגלף ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל אהובי, ידידי היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי. העקר הוא אמונה, למסר את עצמו לגמרי אליו ותברך, ואם יהיה ברצונו ותברך שתפגש עמו, הוא ותברך כבר יסבב סבות לטובה שתועדו יחד. ובענין השגחה הוא

אשר   ב' שנו   בנחל   צג

נפלאות תמים דעים, ותכף-ומיד כשנתבררת לו אמתת ידיעת
ההשגחה, הוא נגאל מכל צרותיו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנ);
אחי, אחי, אם תמסר את עצמך אליו יתברך בתמימות ובפשטות
בבטול כל הרגשותיך, הוא יתברך כבר יסבב סבות טובות בעבורך,
וזה ברור. העקר למסר את עצמך אליו יתברך.

הבעל-שם-טוב הקדוש הלך פעם אחת עם תלמיד אחד ביער
להתבודד, ובאמצע היער נצמא התלמיד מאד עד פלות הנפש, והיה
הצמאון מצערו מאד מאד, ואמר: רבי, אני במצב מסכן מאד מאד
מחמת הצמאון. ושאל אותו הבעל-שם-טוב הקדוש: האם אתה
מאמין באמונה אמתית, כי השם יתברך יכול להזמין גם-כן ביער
מים לשותות? והשיב התלמיד: רבי, אני מאמין באמונה פשוטה,
שהוא יתברך כל יכול, והוא יכול להזמין לי גם כן מים. ואמר לו
הבעל-שם-טוב הקדוש: אם-כן חכה מעט. וסגר עיניו והדביק עצמו
במקום שהדביק וכו', ופתאום בא לקראתם ערל אחד עם שני דליי
מים על כתפו, ונגש אליהם, וצוה הבעל-שם-טוב הקדוש, שיתן
לערל איזה מטבע, ויבקש ממנו מים לשתות, וכן עשה. ואחר שהחיה
את עצמו עם המים, שאל את הערל: מי הביאך כאן אל עמק היער,
מקום שמים? והשיב הערל: איני יודע מה היה לו לאדון שלי,
כמדמה שנשתגע, וצעק עלי שאמלא שני דליים מים, וארוץ אל תוך
היער. ענה ואמר הבעל-שם-טוב הקדוש: ראה מה שעשה הקדוש-
ברוך הוא לך על-ידי תקף אמונתך בו יתברך. אדון אחד נשתגע,
וצוה לעבדו לשאת שני דליים מים אל תוך היער, שיהיה לך לשתות.

והבן, ידידי היקר, מה גדל כח האמונה והבטחון בו יתברך
בלי שום חכמות כלל, ועל-כן אם אתה צריך משהו או את מישהו,
הכתבת הראשונה צריך להיות השם יתברך, ולבקש רק ממנו
יתברך, ואם לא נתמלאה בקשתך, צריך שתדע שמן השמים לא
רוצים שתתועד עם זה עכשו מטעמים הכמוסים וכו'. ועל-כן אל
תפל בדעתך כלל כי ה' הוא האלקים.

הדורש שלומך...

צד   אֲשֶׁר   ב' שנו   בנחל
ב' שנו.

בעזרת השם ותפילה, יום חמישי לסדר נצבים וילך ה'תשל"ו.

שלוש וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
האברה היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן
עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, והנה להשיבך יקצרו המון יריעות.
כלל גדול עליך לדעת, תכף-ומיד כשאחד מדבר על חברו, צריך
שתדע שיש בו איזה פגם, כי לא ידבר אחד על חברו אלא אם נפל
מהאמונה, כי המאמין בו יתברך, שהוא מלא כל הארץ כבודו,
ועומד על ידו ושומע קולו, לא ידבר על שום בריה שפעולם. וכן
צריך שתדע שעקר הפשולון הוא כשאחד מדבר על חברו, ותדע
שזה האיש לא יצליח דרכו כי יכשל, מה שאין פן אם תראה אדם
שנוהר מלדבר על אחרים יהיה איך שיהיה, לו תהיה הצלחה רבה,
ושום בריה לא תוכל לו, וזה ברור כשמש בצהרנים. והוא מבאר
בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א', שעל-ידי שאוחזים את עצמם
בשרשי נשמות ישראל, על-ידי-זה אין בו אחיזה מקנאת המלאכים,
ואי אפשר לו לפל, עין שם.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתודע מרבנו ז"ל, טוב
להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, חבלים נפלו
לנו בנעימים.

וראוי לנו לשמש את רבנו ז"ל בהפצת דעתו הקדושה בעולם,
ולמסר נפשנו בעבור זה. נא ונא אל תאבה ואל תשמע לאלו
המתקראים מאנשי שלומנו שאומרים אחרת, כי דעת רבנו ז"ל
ההכרח למען גאלתנו שתתפשט בעולם, וכל מה שתתפשט יותר,
כמו-כן תתקרב גאלתנו יותר, והשם יתברך יאיר עינינו במאור
תורתו.

הדורש שלומך...

אָשֶׁר   ב' שָׁנָה   בְּנַחֵל   צֶה
ב' שָׁנָה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֵדֵר נֶצְבִים-וְיִלְךְ ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבֵרָךְ הַקָּדוֹר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן
עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרְךְ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. מָה אֵמַר לָךְ, הַסְּפֵלָתָ מְאֹד מְאֹד
בְּזֶה שֶׁקִּבְּלָתָ לְשׁוֹן-הָרַע וְהַכְּנֵסָתָ אֶת עֲצֻמָּךְ בְּמַחְלָקַת שְׂאִינָה שְׂיִכַת
לָךְ. וּכְבֹר אֵמַר הַחֲכָם מִכָּל אָדָם (מִשְׁלֵי כו): "מִחֲזִיק אֲזַנִּי הַפֶּלֶב, כֵּן
הַמִּתְעַרֵב בְּרִיב לֹא לוֹ"; כִּי מָה אֲכַפֵּת לָךְ מִה שְׂזָה מְדַבֵּר עַל זֶה,
אַתָּה הַפְּתוּב הַשְּׁלִישִׁי, הַצָּרִיף לְהַכְרִיעַ בִּינֵיהֶם?! אַתָּה צָרִיף לְדַבֵּר
רַק מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִקְשֹׁר אֶת שְׁנֵי הַצָּדִדִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תִּתְבַטֵּל הַמַּחְלָקַת, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא הַשְּׁלוֹם, כִּי שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ
שְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לָךְ לַחֲנֹף פֶּעַם אֶת זֶה וּפְעַם אֶת זֶה,
וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאוּמָה לֹא תִפְעַל, כִּי זֶה מְדַבֵּר עַל זֶה וְזֶה מְדַבֵּר עַל
זֶה וּמִתְחַזְּקֵת וּמִתְרַחֶבֶת הַשְּׂנֵאָה וְהַמַּחְלָקַת.

חֲמִדַת לִבִּי! יֵשׁ דְּבוּר מִמוֹהֲרַנ"ת ז"ל: דוּרְךָ מַחְלָקַת וְוַעֲט פּוֹן
אֵיךְ גְּאֲרִנִישֵׁט בְּלִיבְךָ, עַל-כֵּן הָעֵבֶר — אֵינְ, אַתָּה, בְּנִי, חֲבִיבִי,
הַדְּבִק נִפְשָׁךְ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַתְנַפֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְיִתְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ כֹּל הַצְּטֻרְכוּתְךָ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים וּבְמִתְנַת חֲנֹם, וְהוּא
יִתְבָּרַךְ יִמְלֵא לָךְ כֹּל מִשְׁאֲלוֹת לְבָבְךָ לְטוֹבָה, אַךְ נָא וְנָא בְּרַח לָךְ
מִמַּחְלָקַת וְסַכְסוּכִים, לְעוֹלָם אֵל תֹּאמַר חֲנוּת דְּעָתָךְ בְּעֵבֹר שׁוֹם צַד,
צַדִּיק צָרִיף לְהִיּוֹת רַק הוּא יִתְבָּרַךְ, וְתִגְלֶה וְתִפְרָסֵם לְכֹל, כִּי אֵינְ שׁוֹם
תְּכִלִית אַחֲרַת בְּעוֹלָם, רַק לְעַבְדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת
גְּמוּרָה, וְרַק זֶה יְסוּד דְּעָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וְלְעוֹלָם תִּרְאֶה לְהִיּוֹת מְטָה
כְּלַפֵּי חֶסֶד וְתִדִּין אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת, וְאָמְרוּ בְּזִהַר חֲדָשׁ, שִׁיר
הַשִּׁירִים: "וּמִשָּׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו", אֵימַתִּי אֶסְתַּלֵּיק לִיקְרָא
דָּא פֶד חָאבוּ יִשְׂרָאֵל וְאוּלִיף עַלִיָּהּ זְכוּ; הֵינּוּ דִיקָא כְּשַׁחֲטָאוּ

(ה) עַל-יְדֵי מַחְלָקַת לֹא יִשְׁאָר מִכֶּם כְּלוּם.

צו אֲשֶׁר ב' שנט בנחל

ישראל והוא מצא בהם טוב והתפלל בעדם דיקא, אז זכה שיאיר עור פניו בהארת זיו שכינת עזו יתברך; ועל-כן חמדת לבבי, העבר — אין, על-כל-פנים מעכשו אל התערב בשום מחלקת, ותמיד תהיה רגיל רק לגלות אותו יתברך, ובקש עניניך רק ממנו יתברך, כי ישועתך תלויה רק בו יתברך, אל תאבה ואל תשמע לשום ברירה שבעולם שאומרת אחרת, כי זהו עקר שלמות ברור וזכור האמונה הקדושה, זיך אין גאנצן צו השם יתברך, איבער געבן, ואף שקשה וכבד עליך עכשו הכל, מרב מרירות וצרות ויסורים ועגמת נפש שמסבבים אותך, אף-על-פי-כן צריך שתדע ותחקק היטב היטב בדתך, כי אין בלעדיו יתברך הוא, והוא יכול לעשות עמה נסים ונפלאות, אתה מסר את עצמך לגמרי אליו יתברך בלי שום חכמות, ובקש רק ממנו יתברך, והעקר בסבלנות — לחכות ולקוות עד בא יום ישועתך.

הדורש שלומך...

ב' שנט.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר נצבים-וילך ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו ואיר ויזרח לנצח.

מכתבך עם המעות להדפסה לנכון קבלתי, ידידי היקר, אודות ... אל תדאג כלל, ראה את גדל השנויים שיכולים להיות בן שבוע אחר. ביום ו' שבוע שעבר, לא עלתה על דעתך שיהיה לך ... ותהלה לאל, בשבוע זה ביום ששי יש לך ... ועל-כן אהובי, חזק ואמץ מאד מאד לברח רק אליו יתברך, גאט וועט דיר אויס פירען; העקר תפלה ושיחה בינך לבין קונך, ולבקש ברחמים ובתחנונים.

(ו) למסר את עצמו לגמרי להשם יתברך.
(ז) השם יתברך יוציא ענינו מהכח אל הפעל.

מָה אָמַר לָךְ, אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׁזַכִּינוּ לְהַתְּוֹדַע מִרְבֵּנוּ וְ"ל, אֲשֶׁר הוּא מֵאִיר עֵינֵינוּ וּמְרַחֵב דַּעְתָּנוּ. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וְהִנֵּה הָאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לִידַע מִצְבוֹ, וְמָה עָשָׂה עַד עַכְשָׁו וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה תָּמִיד יִזְכֶּה לְרֵאוֹת אֶת חֶסְדֵי יִתְבָּרַךְ; כִּי כִּשְׂאָדָם שׁוֹכַח מָה עָשָׂה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא תָּמִיד בְּטַעֲנוֹת וּבַעֲקוּמוֹמִיּוֹת וְכוּ' עָלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵלֹהֵי יֵשׁ כְּפָגְדוֹ עֲוֹת הַדִּין וְהַמִּשְׁפָּט וְכוּ', וּכְאֵלֹהֵי הַכֹּל שֶׁיֵּךְ אֵלָיו, וּמְחַיִּים לוֹ וְכוּ', אֲבָל כִּשְׂאָדָם זֹכֵה לְהִתְיַשֵּׁב בְּאַמֶּת בְּמַעֲשָׂיו הַמְּגֻנִים וְכוּ' שֶׁעָשָׂה עַד עַכְשָׁו וְכוּ', אִזּוֹ כָּל מָה שֶׁנֹּתֵן לוֹ הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ מְגִיעַ לוֹ, וְעַל-כֵּן הוּא שֶׁשׁ וְשִׁמַּח עַל נַעֲם חֲלָקוֹ, וְנוֹתֵן תָּמִיד תּוֹדָה לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! מָה שֶׁעָבַר — עָבַר, עַל-כָּל-פָּנִים מַעֲכָשׁוּ וּמַהִיוֹם הַזֶּה תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דֶרֶךְ הַתָּם וְהַפְּשׁוּט שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ וְ"ל. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, כִּי אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, לִידַע וְלַהֲוִידֵעַ וְלַהֲוֹדֵעַ, כִּי אֵין בְּלִעְדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֹּל מְשַׁח בְּהַשְׁגָּחַ פְּרִטִי פְּרִטִית, זֹהִי הַמְּדֻרְגָה הַכִּי גְבוּהָה בְּעוֹלָם, וְאֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, וְצָרִיךְ לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה — הֵן נִגְלָה וְהֵן נִסְתָּר, רַק בְּאִפְסָן כְּזֶה — לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מִכָּל הַלְמוּדִים צָרִיכִים לְהוֹצִיא לְעִצְמוֹ עֲצוֹת וְלְמוּדִים אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֲלָק א', סִימָן סא); וְזֶה זֹכֵרִים רַק עַל-יְדֵי מִדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת בְּצִרוּף הַהִקְדָּמוֹת הַנוֹרְאוֹת וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרְבֵּנוּ וְ"ל. חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים.

אָחִי, אָחִי! אֵל תְּהִיָּה בְּטֶלֶן כָּלֵל, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ מִכָּל מָה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ עַד עַכְשָׁו, בְּרַח לָךְ בְּרִגְעַ זֶה אֵל מְקוּם פְּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִפְּרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפְרִטִי פְּרִטִיּוֹת, וְלֹאט לֹאט תִּזְכֶּה לְהוֹרִיד מִמֶּךָ הַמְּחִיצוֹת וְהַהִסְתָּרוֹת שֶׁנִּתְּהוּוּ בֵּינְךָ לְבִינוּ יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה לְהַתְּעַנֵּג מִעֲרֻבוֹת נַעֲם זִיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּאִירָה בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִחְזַקְאֵל מַג, ב): "וְהָאָרֶץ הָאִירָה מִכְּבֹדוֹ" וְגו', וְכֵן

צח אֲשֶׁר ב' שם בְּנַחֵל

תַּעֲשֶׂה לְעֲצֻמָּךְ שְׁעוֹר כְּסִדְרָן בְּתַנְיָךְ וּבִשְׁלֵחַן עָרוֹף וּבִזְהַר הַקְּדוֹשׁ
וּבַמְדַרְשִׁים וּבַסְפָּרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וְאֵז טוֹב לָךְ לְנִצַּח.

עַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא כְּשִׁזְכָּה לִישָׁב בְּקֶרֶן זְוִית, וְשׁוּם בְּרִיָּה אֵינָה
יֹדְעַת מִמֶּנּוּ, וְהוּא עוֹסֵק בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וּבַהֲתַבּוּדוֹת, וּמִיַּחַד
יְחוּדִים — אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ. וְכָלֵל זֶה יִהְיֶה לָּךְ, פִּי בְּמָה
שֶׁהָאָדָם עוֹסֵק בְּזֶה הָעוֹלָם, אוֹתוֹ הָעֹסֵק יִהְיֶה לוֹ בְּבֹא; וְעַל-כֵּן, יְדִידֵי
הַיֶּקֶר, תִּרְאֶה לְצִיַּת אֶת רַבְּנֵי ז"ל, הַמְּאִיר בָּנוּ שְׂאִין שׁוּם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם
כָּלֵל, וּמִכָּל הַמְּקוֹמוֹת וְהִירִידוֹת יְכוּלִים לָשׁוּב אֵלָיו יְתַבְּרָךְ, וְאִף
שְׂנֵדָמָה לָּךְ שְׂמִירִידוֹת וְקִטְנוֹת וְהַשְּׁלָכוֹת וְכוּ' שְׂנַפְּלָתָ וְנִשְׁלַכְתָּ אֵינְךָ
יְכוּל לָשׁוּב, תִּדְעַ שְׂגָם בְּמְקוֹמָךְ אַתָּה יְכוּל לְמַצֵּא אוֹתוֹ יְתַבְּרָךְ, רַק
שָׁם רַבּוֹ הַלְּבוּשִׁים (עֵינִי לְקוּטֵי-מִוְהַרְזֵן, חֶלֶק א', סִימָן ג), וְתַכְּף-וּמְיָד
כְּשֶׁתַּפְּשִׁיט הַלְּבוּשִׁים, תִּמְצֵא אוֹתוֹ יְתַבְּרָךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' ש.ס.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יְתַבְּרָךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי נֶצְבִּים-וְיִלָּךְ הַיְתַשְׁלִי"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ אֵל הָאֲבָרָךְ הַיֶּקֶר לִי מְאֹד,
הַרוּצָה לְשִׁתּוֹת מִמִּי הַחֲכָמָה הַנוֹבְעַת מִמְּקוֹר עֲלִיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד
הַיּוֹצֵא מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מִכְּתַבְּךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. מָה אִמַּר לָּךְ, יְדִידֵי הַיֶּקֶר, שְׁוֹא תִּשׁוּעַת
אָדָם, יְשׁוּעָתָךְ אֵינָה תְּלוּיָה בְּיַד בֶּשֶׁר וְדָם כָּלֵל, וְכָל זְמַן שְׁלֵא תַחְקֵק
יְדִיעָה זֹה הֵיטֵב בְּדַעְתָּךְ, אֵז יִהְיֶה מֶר לָּךְ מְאֹד מְאֹד, וְתַכְּף-וּמְיָד
כְּשֶׁתַּחְקֵק יְדִיעָה זֹה בְּדַעְתָּךְ, אֵזִי אֵינִי לָּךְ עוֹד נֶעַם וְעֶרְבוֹת בְּעוֹלָם
מִיְדִיעָה זֹה, כִּי עַל גְּדָה יִפְתַּח לְבָבְךָ וְדַעְתָּךְ, וְתוּכַל לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְּרָךְ
כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל. וְאָדָם יְכוּל
לְלַמֵּד וּלְהַשִּׁיג כָּל מִינֵי לְמוּדִים וְהַשְּׂגוֹת, אִף אִם עֲדִין אֵינּוּ יְכוּל
לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְּרָךְ, זֶהוּ סִימָן שְׂעֲדִין לֹא נִקְלָט בּוֹ (עַס הָאֵט אֵיֵהם
נֶאֱרָף נִישְׁט דוֹרְף גִּינוּמְעֵן) הַתּוֹרָה וְהַשְּׂגַת אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְּרָךְ, יִהְיֶה מִי

שִׁיחָהּ, וְזֶה בְּרוּר.

על-פֶּן, יְדִידֵי הַיָּקָר, עֲשֵׂה מָה שֶׁתַּעֲשֶׂה עַל-כָּל-פָּנִים מֵעַכְשָׁו תִּרְגֵּיל עֲצֻמָּךְ לְהִתְחַבֵּא בְּמָקוֹם פָּנוּי שָׁאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל לִבְךָ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ. אוֹי, יְדִידֵי הַיָּקָר, רָאָה וְגַם רָאָה מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ זֶה כַּמָּה שָׁנִים שֶׁנִּתְגַּרְשָׁתָּ וְכוּ', וּבְנֶךָ וּבִתְךָ הֵם גְּדֻלִים בְּבָתִּים שׁוֹנִים, וְרַחֲמָנוּת גְּדוּלָּה עֲלֵיהֶם וְכוּ', וְעָלֶיךָ עוֹבֵרֶת עֲנִיּוֹת וְגֻלְיּוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עַד מָתִי עַד מָתִי תִהְיֶה עֲקֻשָׁן כָּל-כֶּף? ! מְדוּעַ לֹא תִצְיֵת אֶת רַבְּנוּ ו'ל, הַמְּאִיר בְּנוּ כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל? ! כָּל זְמַן שָׁאִין אָדָם מְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְכָל זְמַן שָׁאִין נֶחֱקֵק בְּדַעְתּוֹ הַיָּטֵב, כִּי יִשׁוּעָתוֹ תְּלוּיָהּ רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ, אָדָם זֶה הוּא מִנְּחַ בְּיְאוּשׁ וּבְמִרְהָ שְׁחוֹרָה, וְאִף שְׁלֹא נִרְאָה מִבְּחוּץ, כִּי צָרִיף שֶׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלָל, וְכָל הָעוֹלָם כָּלוֹ הוּא עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר מַחִיָּה וּמְקִיָּים וּמְהִיָּה אֶת הַבְּרִיאָה: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוּם מָקוֹם לְבָרַח וּלְהִתְחַבֵּא מִמֶּנּוּ (תְּהִלִּים קֵלֵט, ז): "אָנָּה אֵלֶיךָ מְרוּחָךְ וְאָנָּה מְפִיֶיךָ אֶבְרַח" וְגו', עַל-כֵּן מֵהַר עֲמֹד וּבְרַח לְךָ בְּרַגְעַ זֶה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאֵל תִּדְאָג כָּלָל, כִּי בְּנֻדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ. כִּי אִם הֵייתָ יוֹדֵעַ מַעֲלַת תְּפִלָּתְךָ אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִיךָ שְׂאֵתָהּ יְכוּל לַפְעֵל כָּל מַה שְׂאֵתָהּ רוּצָה, אִזּוֹ הֵייתָ עוֹסֵק בְּזֶה כָּל הַיּוֹם כָּלוֹ.

נָא וְנָא אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ תְּלוּיָהּ יִשׁוּעָתְךָ וְלֹא בְּיָד בֶּשֶׁר וְדָם, וְעַל-כֵּן מַה וְלָמָּה תְּרוּץ וְתִסְתַּוְּבֵב כְּקוֹרָא בְּהָרִים וְכוּ', יוֹתֵר טוֹב לְךָ לְהִרְגִיל עֲצֻמָּךְ רַק לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו כָּל דְּאֻגוּתֶיךָ וּמְרִירוֹת לִבְךָ, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ הַטּוֹב יִיטִיב עִמָּךְ, וְתִרְאָה רַק יִשׁוּעוֹת, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ו'ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת יִשׁוּעָה, סִימָן ג'): עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת בָּא יִשׁוּעָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ק אָשֶׁר ב' שסא - ב' שסב בַּנְחַל
ב' שסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר גַּצְבִּים־וַיִּלָּךְ ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבִירָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן
עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי עִם הַמְּעוֹת בְּעִבּוֹר הַסְּפָרִים, וְהִנֵּה בְּדַעְתִּי
לְשַׁלַּח לְךָ, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּשָׁבוֹעַ הַבָּא מֵאֵה "לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן"
וּמֵאֵה "סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת" וּמֵאֵה "סְפָר־הַמַּדּוֹת" כְּרִצּוֹנְךָ, אֶקְנֶה לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ שְׁתּוֹזָפָה לְהַפְּיֵצִם בְּמַחְנֶךָ. מָה אִמַּר לְךָ, אֵינְ עוֹד זְכוּת גְּדוּלָה
וְנוֹרָאָה מְלֵהֶפִיץ סְפָרֵי רַבָּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן הַבַּעַל־דָּבָר מִתְפַּשֵּׁט
עֲצָמוֹ עַל דָּבָר זֶה מְאֹד לְאַרְכּוֹ וּלְרַחְבוֹ, וְאֵינּוּ מֵנִיחַ לְעֶסֶק בְּזֶה,
וּמִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשֵׁים שׁוֹנִים וּבְטַעֲנוֹת וּבְדַמְיוֹנוֹת וְכוּ', הָעֵקֶר
כְּוִנָּתוֹ לֹא לְהַפְּיֵץ אֶת הַסְּפָרִים. אִךְ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלָנוּ, וְלֹא
לְהִסְתַּפֵּל בְּזֶה עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם כָּלֵל, וְעַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
בְּפָרֵט, כִּי דָּבָר רַבָּנוּ ז"ל הוּא מִתְּנָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל וְאֵינּוּ מִצְמָצֵם
אֶצֶל פְּרָטִי. חֲמִדַּת לְבָבִי! זְכֹר אֶת הַטּוֹבוֹת שְׁקִבְּלָתָ עַל־יְדֵי רַבָּנוּ ז"ל
בְּמִשְׁךָ כָּל אֵלוֹ הַשָּׁנִים שְׁזָכִיתָ לְהַתְּנִיעַ מִמֶּנּוּ, וְעַל־כֵּן מֵהַיִּשָּׁר
וּמֵהָרְאוּי שְׁתִּשְׁמַשׁ אֶת רַבָּנוּ ז"ל וְתַעֲזֹר לְהַפְּיֵץ דַּעְתּוֹ בְּעוֹלָם.

יְדִידֵי הַיָּקָר! אוֹדוֹת הַחֲבָרִים ... דַּע לְךָ, הַדְרָךְ הַטּוֹבָה וְהַנְּעִימָה
וְהַבְּטוּחָה הִיא לִישָׁב בְּקֶרֶן זְוִית וּלְהַתְּמִיד בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, וּמֵה
שְׁתַּצְטָרֵךְ יְבִיא כָּבֵר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵלֶיךָ לְבֵיתְךָ, וְעַל־כֵּן כָּלֵךְ
מִמַּחְשְׁבוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ', וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזָרֵנוּ לְבִטְחוֹן חֲזָק.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר גַּצְבִּים־וַיִּלָּךְ ה'תשל"ו.

אָשֶׁר   ב' שסב   בַּנְחָל   קא

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אָחִי וְרַעֲי
הַיָּקָר לִי מֵאֹד, נָר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ
... נָרוּ יֵאִיר.

יְדִידֵי הַיָּקָר! נָא וְנָא רְאֵה לְשַׁלַּח לִי הַלְנוּאָה עַל סוּךְ ... בְּאִפְּן
שְׁאֵגְמַר אֶת יְתֵר חֲלָקֵי הָאֲרֶח חַיִּים, הֵינּוּ חֲלָק ב' וְחֲלָק ג' וּבְיַחַד
שְׁלֹשָׁה חֲלָקֵי אֲרֶח חַיִּים נוֹכַח לְמַכַּר אֶת זֶה בְּנִקְל יוֹתֵר, הַהַלְנוּאָה הִיא
רַק לְשִׁלְשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה חֲדָשִׁים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנֵי אַחֲר־כֶּף לְהַדְפִּיס
אֶת יְתֵר הַחֲלָקִים. בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ נִגְמַר הַקְּנִיָן שֶׁל הַבְּנִיָן,
וַתְּהִלָּה לְאֵל, תִּכְף-וּמְיָד אַחֲרֵי סְכוּת נִפְתַּחַת פֹּה מִתִּבְתָּא לְבַח-וִרִים
טוֹבִים וְיֵרְאִי שְׁמַיִם.

חֲמֻדַת לְכָבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּמְקוֹם שְׁאַתָּה שָׁם, וְהַעֲקֵר
תְּהִיָּה חֲזַק בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, לְדַבֵּר הַרְבֵּה הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי בְּזֶה תְלוּיָה כָּל הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ
ו"ל, וְכָל מַה שְׁתַּרְבֵּה בַתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, יוֹתֵר יִזְדַּכֵּךְ מִחֶד וְדַעֲתָךְ,
וְתוֹזָכָה לְאַמוּנָה בְּרָה וּמְזַכֶּכֶת, עַד שְׁתַּמִּיד תְּהִיָּה לְפָנֵי עֵינֶיךָ אֲמַתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּמִבְּאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֲלָק א', סִימָן ב'), שְׁעַל-יְדֵי
חֲרֵב הַתְּפִלָּה נִפְתַּח לוֹ הָאֲרֶת מְשִׁיחַ מְנוּקָבָא דְפִרְדֵּשׁ-שְׁקָא (פִּתְחֵי
הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים), שְׁהֵם שְׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן; הֵינּוּ
שְׁעַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת נִזְדַּכֵּךְ הַמַּח וְהַדַּעַת, עַד שְׁתַּמִּיד
מְאִירִים לְפָנֵי עֵינָיו אֵלוֹ הַשְּׁמוֹת, שְׁהֵם הָאֲרָבְעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת,
בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה.

חֲמֻדַת לְכָבִי! נָא וְנָא אֵל תַּנִּיחַ אֶת הָעֲצָבוֹת אֲצִלְךָ אֲפִלּוּ רַגַע,
וּבִפְרָט שְׁתִּהְלֵה לְאֵל, יֵשׁ לְךָ חֲלָק גְּדוֹל בְּזְכוּת הַרְבִּים, כִּי רְאֵה וְגַם
רְאֵה כְּשֶׁנִּזְכָּה שְׁיִגְמְרוּ אֵלֶּפִים סְטִים "לִקְוִטֵי-הַלְכוּת" וְיִתְפַּשְׁטוּ
בְּעוֹלָם, אִיזוֹ זְכוּת יֵשׁ בְּזֶה, אִי אֲפָשֶׁר לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל, כִּי יִהְיוּ
מְכַרְכִּים בְּכִרְיָה אִיכוּתִית, וְנִדְפְּסוּ בְּפוֹרְמַט גְּדוֹל, וּבְגִי-אָדָם יִקְנוּ
אֶת זֶה לְדַרְשָׁה גִישָׁא-נִקְ", וְיִהְיֶה מִמֶּשׁ פָּאָר בְּכָל בֵּית אַבְרָהָם צְעִיר.

קב אשר ב' שסג בנחל

מה אמר לך, ידידי הנקר, אין לי דבורים לצייר לך את גדל התועלת וזכות הרבים שיצא משתגמר הדפסת כל החלקים, על-כן נא ונא להזדרז בהלואת הסך הנ"ל, והשם יתברך יאיר עינינו באור תורתו, ונזכה לכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים.

הדורש שלומך...

ב' שסג.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר נצבים-וילך ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך הנקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי. מה אמר לך, ידידי הנקר, לתזקך ולנחמך — הלא ספרי רבנו ז"ל בידך, הפך בהם דכלא בהם — עצות והתחזקות. ומה טוב ומה נעים שתהיה לך קביעות ב"לקוטי-מוהר"ן" וב"לקוטי-תפלות", לחטף בכל יום תורות, ולומר עליהן התפלות, אשר דבר זה הוא זכוף וטהרת הנפש מאד מאד. ועל כלם — תראה לדבר עם חברים מאנשי שלומנו בתמימות ובפשיטות דבריו ועצותיו הקדושות של רבנו ז"ל, וביוחד תחזקו את עצמכם בלי שום פניות ונגיעות עצמיות כלל, והוא עקר גדול בדרך רבנו ז"ל — לדבר יחד ולקבל נקדת החבר, שעל-ידי-זה תתבטלנה ממך החרפות השורות על לבך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד); כי מה שמעיק לך כל-כף הוא מפני שאינך מדבר יחד עם חברים, וראינו ושמענו בכל הדורות מימי מוהר"ן ז"ל עד עכשו, שעקר קיום דעתו של רבנו ז"ל הצליח במקום שדברו הרבה מעצותיו הקדושות בלי שום חכמות כלל, ואיש את רעהו חזק. ובפרטיות בעבור התבודדות צריכים חזוק עצום מאד, כי הבעל-דבר מחליש את הדעת, עד שנדמה לכל אחד כאלו אבד מנוס, וכאלו אין שומעין לו, וכאלו לו אין כחות לפעל וכדומה פתויים ודמיונות. ובאמת

אֲשֶׁר   ב' שסד   בַּנְחַל   קג

טעות גדולה היא זו, כי אין שום יאוש בעולם כלל, והשם יתברך שומע תפלת כל פה, וכל אחד יש בו כחות עצומים לפעל אצלו יתברך כל מה שרוצה, אך העקר הוא עקשנות, להיות עקשן גדול, "און נישט אפ לאזן", לא להניח את מקומו יהיה איה שיהיה.

הדורש שלומך...

ב' שסד.

בעזרת השם יתברך, יום ב' הסליחות ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך הנקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארך לנכון קבלתי, והנה להשיבך על בלבול דעתך ומחשבותיך וכו'. מה טוב ומה נעים אם תחטף עכשו קצת התבודדות, ותפרש את כל שיחתך וצערך הקשה אליו יתברך, וכן תראה ללמד עכשו התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רלד, ותאמר עליה התפלה מ"לקוטי-תפלות", תפלה קה, ושם מבאר, כי על-ידי שמדברים ומספרים מהצדיק, על-ידי-זה נודככים ונטהרים המחין. ועל-כן עלינו לדבר ולשוח ולספר עם כל מידעינו בכל יום ניום מרבנו ו"ל, ונרחיב בזה את הדבור מאד, ועל-ידי-זה נזכה לזכוך ולטהרת המחין.

והנה, ידידי הנקר, אודות ענייניך איני יודע מה להשיב לך, כי גם אני עכשו מבבל אודות... ועלי גם-כן לקים זאת, לפרש את שיחתי אליו יתברך, וכן ללמד את המאמר הנ"ל, ולומר עליו התפלה. ויותר מזה אין לי בעצמי שום עצה, ומכל שכן איה אוכל להשיב עצה אחרת לאחר?! :

אל תדאג כלל, אם תדבר עמו יתברך ותספר לפניו עכשו את כל לבך בפרטי פרטיות, בודאי תראה ישועות ונסים נגלים. כי

קד   אֲשֶׁר   ב' שסה   בְּנַחֵל

התפלה והשיחה שאדם מתפלל ומשיח אליו יתברך, זה עולה עד
אין סוף, וראוי לך להאיר דעת זו אצל חבריך, ואז גם אתה תהיה
חזק בזה.

השם יתברך הוא אב הרחמן, ורוצה להיטיב לכל בריותיו בכל
מיני ישועות והרחבות והצלחות, רק מבקש מאתנו דבר אחד —
שנדבר עמו ונספר לפניו את כל לבנו וכל מה שעובר עלינו בפרטי
פרטיות באשר ידבר איש עם רעהו.

חמדת לבכי! השלף ממך עכשו כל הילדות והקטנות, ומהר
ברח לך אליו יתברך, ואז תראה נסים ונפלאות, ויהיו לך מעות
לשלם כל חובותיך, אל תדאג כלל, רק ברגע זה רוץ אליו יתברך.
הדורש שלומך...

ב' שסה.

בעזרת השם יתברך, יום ג' הסליחות ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי, האברך
היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו
... נרו יאיר ויזרח לנצח.

הנה בדבר העסק ... ידידי היקר! צריך שתדע, כי כן הולך
דבר רבנו ו"ל, עומדים על כל פרט ופרט מעסקיו הקדושים מניעות
ויסורים כחומות ברזל, כי כל ענין ועסק השך לדבר רבנו ו"ל הוא
כחצים בעיני הסמ"ך-מ"ם, ועל-כן עושה מה שעושה וכו',
ומתלבש במי שמתלבש. לפעמים גם באלו המתקראים אנשי
שלומנו וכו'. ואף-על-פי-כן צריך שתהיה חזק ואמיץ בדעתך, כי
לא יעזב אותך השם יתברך, ובנדאי תראה עוד היום ישועה. העקר
תאמין בזה "כי לא ישש ה' את עמו ונחלתו לא יעזב" (תהלים צד,
יד). השם יתברך האמת יודע את פונתך האמתית, ובזכות זה ובזכות
רבנו ו"ל יתהפך הכל לטובה. זכר מה שצעק רבנו ו"ל: גאט איז

אֲשֶׁר   ב' שסו   בַּנְחַל   קה

גְרוֹיִם מְעַן וּוְיִיסָט גְּאֲרִנִישֵׁט וְכוּ"ט, כִּי לְגַדְלָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין חֶקֶר וְהוּא מְשַׁנֵּה הַעֲתִים וּמַחְלִיף אֶת הַזְּמַנִּים. עֲכָשׁוּ בְּרַגַע זֶה נִדְמָה לָךְ כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוֹס וְתִקְנָה מִמֶּךָ, וּבְעוֹד שְׁעָה תִזְכֶּה לִישׁוּעָה וּלְנִסִּים וּנְפִלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא שְׁעֲרַת וְכוּ". וְכָלֵל זֶה תִּנְקֹט בְּיָדְךָ — כִּי בְּכָל רְעָה וְצָרָה שְׁעוֹבְרַת עַל הָאָדָם, בְּיֹדָאֵי מְלַבֵּשׁ בְּזָה אֵיזָה טוֹב וְחֶסֶד. וְזָכֹר מֵהַ שְׁפָרַשׁ רַבְּנוּ ז"ל עַל הַפְּסוּק: "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי" (עֵין לְקוּוֹטִי-מוֹהֲרֵין, חֶלֶק א', סִימָן קצ"ה); אֲקַנְיָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיַעֲזֹר לָךְ, הַעֲקֹר אֶל תִּדְאָג כְּלָל וְאֶל תִּפְל בְּרוּחְךָ וְאֶל תִּחַלֵּשׁ דַּעְתְּךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם ג' דְּסִלְיָחוֹת ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, נִרְ לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֶכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נִרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. מָה אִמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהַתְּנִידַע מִרְבֵּי אֱמֶת כְּזָה, רַבֵּי הַמַּחְיָה וּמַחֲזִק אוֹתָנוּ. תְּהִלָּה לְאֵל, מְעַן הָאֵט זֵיךְ דַּעַרְלֵיִבֵט צוּ נֶאֱדָ אֵיִן רֹאשׁ הַשָּׁנָה' הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְנִזְכֶּה לְהַתְּפַלֵּל יַחַד בְּקִבוּץ הַקְּדוֹשׁ שְׁלָנוּ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, חֲבָלִים נְפִלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים.

יְדִידֵי הַיְקָר! תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת לְהַתְּפַלֵּל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, אֲשֶׁר בְּכָל קִבוּץ וְקִבוּץ שְׁנַתְּקַבְּצִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ — שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל אֶתֶם מִמֶּשׁ.

חֲמֻדַת לְכַבִּי! אֵין בְּפִי עֲכָשׁוּ דְבוּרִים מְרַב הַתְּלָאוֹת שְׁעָבְרוּ עָלַי

(ט) אֱלֻקִים גְּדוֹל! לֹא יוֹדְעִים כְּלוֹם.

(י) תְּהִלָּה לְאֵל, אָנוּ חַיִּים וְקַיִמִים לְעוֹד רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

קו אֲשֶׁר ב' שטו בנחל

בְּיָמִים אֵלֵינוּ מֵהַעֶסֶק הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל הַדְּפֶסָה, אֲבָל חֲסֵדֵי ה' כִּי לֹא תָמוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה עִמֵּי נְסִים וְנִפְלְאוֹת מִמֶּשׁ חוּץ מִדֶּרֶךְ הַטָּבַע, וּמִי שֶׁנִּכְנָס בְּעֶסֶק הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַדְּפֶסָה רוֹאֶה אֶת אֲמַתַּת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁאָמַר: נִצְחָתִי וְאֲנִצָּח, "אִיךָ הָאֵב אוֹיִם גְּעַפִּירֵט אוֹן וְוַעֲל אוֹיִם פִּירְעֵן".

עֲלִינוּ לְחִזֵּק אֶת עֲצָמֵנוּ בְּעֵתֵים הַלְלוּ בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בְּלִי שׁוֹם הַשְּׁפָלוּת וְחֻכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל וְכוּ', רַק בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, אֵין עוֹד מְלַבְּדוֹ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ, וּכְלֵי חַיּוֹת הַבְּרִיאָה הִיא אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ, רַק בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן נִתְלַבֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכִיכּוֹל בְּלִבוֹשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר לְמִרְאֵה עֵינֵינוּ (תַּיִי-מוֹהֲרֵן, סִימָן תְּקִיט). וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן יב): חַיּוֹת הַקְּלָפוֹת הוּא רַק מֵהַהִסְתָּרָה, וְעַקֵּר הַקְּדוּשָׁה שִׁיתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ; וְעַל-כֵּן עֲלִינוּ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרֵינוּ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת מֵהַאֲמוּנָה הַקָּדוּשָׁה וּמֵהַשְּׂגָחָה פְּרֻטֵי פְּרֻטֵי, וְלְחִזֵּק אֶת חֲבֵרֵינוּ בְּכָל מִינֵי דְבוּרִים הַמְּשִׁיבִים אֶת הַנֶּפֶשׁ — הֵן בְּעַל-פִּי וְהֵן בְּכַתָּב, וְלֹא נִטְעָה אֶת עֲצָמֵנוּ כָּלֵל, כִּי יִמִּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וּמֵה נִשְׂאָר לְאָדָם מִכָּל הַיּוֹם? רַק מֵה שֶׁחֻטַּף בְּזֶה הַיּוֹם דְבוּרֵי תוֹרָה, דְבוּרֵי תְּפִלָּה וְדְבוּרֵי אֲמוּנָה וְקִיּוּם הַמְּצוּוֹת.

חֲמַדַּת לְבָבִי! תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלוֹת לְשִׂמְחָה אֶת עֲצָמֶךָ, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וּבְנוֹדָי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, חַס וְשְׁלוֹם. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה לְתַת וּלְהַשְׁפִּיעַ לְךָ כָּל טוֹב שֶׁבְּעוֹלָם, רַק מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ דְבַר אֶחָד — שֶׁתִּדַּבֵּר עִמוֹ וְתִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפְרֻטֵי פְּרֻטֵי.

מֵה אָמַר לְךָ, אֵין עוֹד יַעֲזֶה אַחֲרַת לְתַן לְךָ, כִּי אֵין עוֹד טוֹב וְנִעִים בְּעוֹלָם כִּמוֹ תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, וּכְשֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, וּמְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּה, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבוֹ, הוּא הֵכִי מֵאֲשֶׁר בְּעוֹלָם; אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיאַחֲזוּ בְּזֶה.

אָשֶׁר   ב' שסז   בַּנְחַל   קז

הַעֲקָר וַיִּי נִישָׁט גִּיפֹאֲלִין בֵּי דִיר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְנוֹעַט דִּיר אוּיָךְ
הַעֲלֵפֶן^כ, וַיּוֹצִיא אוֹתָךְ מִצְרוּתֶיךָ וּמַחֲבוּתֶיךָ, וְתִזְכֶּה לְכַתִּיבָה
וְחַתִּימָה טוֹבָה בְּסִפְרֶךָ שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שסז.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם ג' דְּסִלְיַחוֹת ה'תשל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַבְּחֹר הַרוֹצֵה
לְהָאִיר אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת צַח הַצַּחֲצָחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה שׁוֹפֵף אֶת לִבְךָ מִכֹּל
מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִפְּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה.

רָאָה מֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה לֹא לְדַבֵּר יוֹתֵר מִזֶּה עִם אֵף אֶתָּה, כִּי רִבְנוּ
ו"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת נְבוּל פֶּה, סִימָן א'): מִי שֶׁמְדַבֵּר נְבוּל פֶּה,
בְּדוּעַ שְׁלִבּוֹ חוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת אָוֶן; וְלִכֵּן תִּקְבַּל עַל עֲצָמְךָ לֹא לְדַבֵּר
מִזֶּה עִם אֵף אֶתָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא
רַבָּה, פֶּרֶשֶׁה כּד, סִימָן ו'): "וְהִזָּה מַחְנֶךָ קְדוּשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבָר"
— עֲרוֹת דְּבוּר, זֶה נְבוּל הַפֶּה; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שִׁבְת
ל.ג.): כֹּל הַמְּנַבֵּל פִּי, וְאַפְלוֹ חוֹתֵמִין עָלָיו גְּזוֹר דִּין שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה
לְטוֹבָה, הוֹפְכִים עָלָיו לְרָעָה; כֹּל־כֶּף חֲמוֹר הָעֲנִין שֶׁל נְבוּל פֶּה, כִּי
הַדְּבוּר שֶׁאֲדָם מְדַבֵּר מִזֶּה גּוֹרֵם לוֹ אַחֲר־כֶּף הַרְבֵּה צְרוּת, וְנִסְתַּבֵּךְ עִם
בְּנֵי־אָדָם וּמִתְפָּרֵס לְרַבִּים, וְלִכֵּן תִּקְבַּל עַל עֲצָמְךָ תְּקוּן שְׁמֵהַיּוֹם
וְהִלָּאָה לֹא תִדְבֵר יוֹתֵר מִזֶּה, רַק תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֶל
הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּכֹל יוֹם וְלְהַתְּוֹדוֹת לְפָנָיו בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת,
וְתִגִּיד לוֹ אֶת כָּל מַה שֶׁעָשִׂיתָ, וְתִסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת מַה שֶׁקָּרָה אֶתָּה,
וְתִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ מַחִילָה סְלִיחָה וְכַפָּרָה, כִּי הַחֲטָא וְהָעוֹן הַזֶּה שֶׁל פְּגָם

(ב) אַל תִּהְיֶה נְפוּל בְּעֵינֵי עֲצָמְךָ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר גַּם לְךָ.

הברית — הוצאת זרע לבטלה הוא מאד מאד חמור, עד שכתוב בזהר (פרשת וישב קפח:) שעל פגם הברית בפרט מאן דאושיר זרעא ברקניא, חס ושלום, ואפיק זרעא למגנא בינא או ברגלא ואסתאב ביה וכו' וכו', אין על זה תשובה (עין זהר ויחי ריט:); אם אחד מוציא זרע לבטלה, הן ביד הן ברגל, ומטמא את עצמו בזה, אין לו תשובה כלל, עד שבא רבנו ז"ל, ואמר (שיחות הר"ן, סימן עא), שבאמת מועילה תשובה אפלו אם הרבה לפשע, חס ושלום, ובמאמר הזהר הזה אף אחד אינו מבין פשט רק הוא, והעקר שמכאן ולהבא לא יעשה את זה עוד, וצריכים לבקש הרבה מהקדוש ברוך הוא בכל יום שימחל לו, כי החטא והעון הזה גורם להרבה צרות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (ספר המדות, אות נאוף, סימן לג): מי שעובר על משכב זכור, על ידי זה נתפס בתפיסה, שזה יכול להיות בפעל ממש, שמעלילים עליו איזו עלילה, ומכניסים אותו בבית הסהר, או שגורם לעצמו תפיסה שהוא תפוס בבית סהר עצמי, והוא מסכן, אינו מוציא את המקום שלו, שכל זה כמו בית סהר, שאינו מוציא את מקומו, ומשתגע מרוב צער וכו'.

וכן אמר רבנו ז"ל (שם, סימן כו): על ידי הוצאת זרע לבטלה, בורא קלפות המתלבשים בבני אדם מתנגדים, וחולקים עליו ועושים לו יסורים; ועל כן עקר התקון לפגם הברית, אמר רבנו ז"ל (שם, סימן כט): מי שרוצה לשמר אות ברית, יאמר תמיד אמת, גם יעשה חסד עם מי שלא יצפה לתשלום גמולו. צריכים לשמר לא לדבר שקר, ולומר את האמת, וכן להשתדל לעשות חסד עם כל אחד, ואפלו שבטוח שהוא עושה עם מישהו חסד, והוא לא ישלם לו בחזרה, עם כל זאת יעשה עמו חסד, ובזה יכפר לו פגם הברית שפגם. וכן אמר רבנו ז"ל (שם סימן מא): תקון להוצאת זרע לבטלה, שישתדל להחזיר בני אדם בתשובה; ולכן תכניס את עצמך בעבודה הקדושה הזו, מהיום והלאה תשתדל לעשות חסד עם אנשים, וכן תשתדל לדבר עם אחרים בעבודת השם יתברך, אמונה פשוטה, ואם תזכה להפיץ את ספרי רבנו ז"ל, זה התקון הכי גדול, כי בזה שאתה חטאת ואתה הולך להחזיר עוד בני אדם בתשובה, אז הקדוש ברוך הוא

אֲשֶׁר   ב' שסז   בַּנְחַל   קט

יִמְחַל לָךְ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, וְאֵין עוֹד תִּקְוֶן לִפְנֵי הַבְּרִית, כְּמִי שֶׁמִּחְזֵיר אַחֲרֵים בְּתוֹשׁוּבָה, וְעַל-כֵּן עֵסֶק הַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי הוּא זוֹכָה וּמְזוּכָה אֶת הַרְבֵּים. וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (אָבוֹת ה, יח): כָּל הַמְזוּכָה אֶת הַרְבֵּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יָדוֹ, כִּי הַכֹּל יִכְפֹּר לוֹ.

תִּקְבַּל עַל עֲצֻמָּךְ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיֹת, כִּי מוּבָא מִגּוּרֵי הָאָרִיז"ל, שֶׁעַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיֹת, אֶפְלוּ בְּגִירָסָא, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרָע שְׁלוֹ. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט): אֶפְלוּ אוֹתָן בְּנֵי-אָדָם שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵהַ שְׁעוֹבֵר וְכוּ' וְכוּ', אִם יַעֲשׂוּ לְעֲצֻמָּן חֵק קְבוּעַ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כָּךְ וְכָךְ, יֵשׁ בְּכַח הַתּוֹרָה לְהוֹצִיאָם מִהַחֲטָא הַזֶּה; וּמִקְבַּל אֶצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁכָּךְ וְכָךְ זֶה אֲמִירַת ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיֹת, וְאֵף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁבְּתַחֲלָה יִהְיֶה לָךְ מְאֹד קָשָׁה, כִּי הַיֵּצֶר הָרָע יִכְעַר בְּךָ כְּמוֹ אֵשׁ, אֲבָל מֵאַחַר שֶׁהִדְלַקְתָּ כָּבֵד אֶת הָאֵשׁ וּבוֹעֵר בְּךָ הַמְּאֹרֵי אֵשׁ, עֲלֶיךָ לְהֵאִיר עַל עֲצֻמָּךְ אוֹר הָאוֹרוֹת, שֶׁיִּהְיֶה מְאֹרֵי אוֹר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז); וְזֶה עַל-יְדֵי הַגְּדֵלַת שֵׁם הַצְּדִיק, שֶׁתְּמִיד תִּדְבֵּר מִשְׁבַּח הַצְּדִיקִים; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁתְּמִיד מְסַפֵּר סְפוּרִים מִהַצְּדִיק, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכָה שֶׁנִּתְרַחֵב לוֹ הַמַּחַ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כט) וּבָא לְיַדֵי דַעַת, וְנִתְקַן לוֹ מֵהַ שֶׁפָּגַם בְּדַעַת, כִּי מֵאֵן דְּזָרִיק פְּרוּרִין דְּנִהְמָא, עֲנִיּוֹת רְדִיף אֲבַתְרִיהַ, כָּל שֶׁכֵּן מֵאֵן דְּזָרִיק פְּרוּרִין דְּמַחָא, עֵין שֵׁם; שְׁזֶה סוּד 'תִּקְוֶן הַכְּלָלִי'. וְכֵן תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ לוֹמֵר בְּכָל יוֹם הַעֲשֶׂרָה מְזוּמֹרֵי תְהִלִּים חֵק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הִבְטִיחַ, שְׁמִי שֶׁיֵּאמַר אֶת הַעֲשֶׂרָה מְזוּמֹרֵי תְהִלִּים, אֶפְלוּ אִם עֲצָמוּ וְגָבְהוּ חֲטָאֵיו וּפְשָׁעָיו, הוּא יוֹצִיא אוֹתוֹ מִהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו, וְלִכֵּן תִּקְבַּל עַל עֲצֻמָּךְ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ תַּכְּף-וּמִיד אַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית לְהַגִּיד עֲשֶׂרָה מְזוּמֹרֵי תְהִלִּים, וְכָךְ תִּדְעַ שֶׁקִּימַתְּ אֶת רְצוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְאִם תִּזְכָּה לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל — אֵין לְמַעְלָה מְזֶה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הִבְטִיחְנוּ הַבְּטָחָה חֲזָקָה, שְׁמִי שֶׁיֵּבֵא עַל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ, וְיֵאמַר שֵׁם אֶת הַעֲשֶׂרָה מְזוּמֹרֵי תְהִלִּים שֶׁגָּלָה בְּשִׁבִיל תִּקְוֶן הַבְּרִית, שֶׁהֵם הַתִּקְוֶן הַכְּלָלִי, אֶפְלוּ אִם עֲצָמוּ וְגָבְרוּ חֲטָאֵיו וּפְשָׁעָיו, הוּא יוֹצִיאָם מִשָּׁם; וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכָה לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְכָל

קי אשר ב' שסח בנחל

שכן וכל שכן מי שזוכה להוציא מהכח אל הפעל ולבוא שם על ראש השנה.

ועל כלם — תתחזק מאד להיות בשמחה עצומה, שאתה יודע מרבי אמת כזה, רבי נורא ונפלא כזה, אשר הבטיח להקדוש-ברוך-הוא, שלא ינוח ולא ישקט עד שיתקן את כל העולם כולו; בודאי הסמ"ך-מ"ם עיניו לטש ושניו חרק על זה, שהוא מציל נשמות ישראל מטלפיו המזהמות, ונכנס בתוך בית הבליעה, וההכרח לו להקיא את כל הנפשות האלו שבלע (לקויטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'); ולכן ראה להתמיד ביותר ב"לקויטי-מוהר"ן", ותעשה לעצמה חק קבוע בכל יום ללמד בספרו של רבנו ז"ל "לקויטי-מוהר"ן", כי הלמוד הזה עולה על כל הלמודים, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל, שעל-ידי הספר הזה, יהיה נעשה בעל תשובה ובעל מח ובעל שכל גדול, ולכן עשה מה שתעשה שבכל יום תלמד "לקויטי-מוהר"ן", אשר רבנו ז"ל יפתח את קשיות הגידים של האדם, ויכניס בו יראה ותשובה.

אם תעשה את זאת כל ימי חייך — ללמד הרבה "משניות" והרבה "לקויטי-מוהר"ן", נכון יהיה לך, שיכפר לך הקדוש-ברוך-הוא.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' שסח.

בעזרת השם יתברך, יום ה' דסליחות ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ושמתתי בעל כול הון. מה אמר לך, ידידי היקר, רצוני להרחיב מאד הדבור עמך, אף לא עכשו העת, מרב

אֲשֶׁר   ב' שסח   בנחל   קיא

טְרֻדוֹתַי עֲכָשׁוּ קִדְמֵי הַחֵג הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְעָקַר נְחֻמְתַּי שְׂאֵזְכָּה לְהִתְפַּלֵּל עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּקִבוּץ אֲשֶׁר רִבְנוּ ז"ל אָמַר (תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן תו): וְוַאֲס זָאל אֵיךְ אֵיךְ זָאגֵן קִיין גֵּרְעֶסְעֶרְס דְּעַר פּוֹן אִיז גִּישֵׁט פֶּאַרְהַאנְדֵן. וּמִי שְׂזָכָה לְהִיּוֹת אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, רְאוּי לוֹ לְשַׁמַּח כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה. וְדַבֵּר זֶה סוֹכֵב וְהוֹלֵךְ עַל כָּל קִבוּץ שְׂאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים מִתְקַבְּצִים — שֶׁם רִבְנוּ ז"ל מִמָּשׁ בְּלֵי שׁוּם סֶפֶק. וּבּוֹדָאֵי אִם נִזְכָּה לְנִסְעַ לְאוּמָן, אֵינן לְמַעְלָה מִזֶּה, עַל-כָּל-פְּנִימִים עֲכָשׁוּ בְּכָל מְקוֹם שְׂמִתְקַבְּצִים אֵיזָה קִבוּץ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — שֶׁם רִבְנוּ ז"ל וְזֶה בְּרוּר. וְצָרִיכִים לְבָרַח מִמַּחְלֶקֶת כְּמוֹ שְׂבוֹרְחִים מֵאִשׁ; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ שְׂזָכִינוּ לְהִתְנַדֵּעַ מִרִבְנוּ ז"ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד תַּנָּם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, כְּתִיבָה וְחִתִּימָה טוֹבָה בְּסִפְרָן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, בְּשָׁנָה זוֹ תִשְׁלַח זֹכֵינִי לְהַדְפִּיס מִחֲדָשׁ אֶת הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" וְאֶת הַ"סְפּוּרֵי-מַעֲשֵׂי־זוֹת" וְאֶת הַ"סֶפֶר הַמְדוּת" וְאֶת הַ"קְצוּרֵי-לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" וְאֶת הַ"לְקוּטֵי-עֲצוֹת" וְחֵלְקֵי א' מ' "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", מִלְּבַד זֶה מֵה שְׂזָכֵנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס שְׁלֹשָׁה חֲלָקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחַל", "שְׂמִירַת הַזְּמַן", קוּנְטֵרְס "סִדְרֵי דְרָךְ הַלְמוּד", "מְקוֹר הַשְּׂמֻחָה", "אֲרָךְ אִפִּים", "קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמָּטָה", "פְּעֻלַת הַצְּדִיק", וְתִהְיֶה לְאֵל, נִתְפַּשֵּׁט מֵאֵד בְּכָל תְּפּוּצוֹת יִשְׂרָאֵל בְּאִפְּן יוֹצֵא מִהַכֵּלֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זָמַן לִי כַּמָּה אֲנָשִׁים שְׁעָסְקוּ בְּהַפְצַת הַסְּפָרִים בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ מִמָּשׁ, כֵּן יַעֲזֹר לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְגַמֵּר אֶת הַדְּפֻסַת כָּל חֲלָקֵי הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְכֵן לְהַדְפִּיס אֶת הַ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת". מִלְּבַד זֹאת יִזְכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּפָרִים אֲשֶׁר תַּחַת יָדֵי בְּכַתֵּב יָד, עֲנִינִים וְחִדוּשִׁים נִפְלְאִים בְּתוֹרַת רִבְנוּ ז"ל, וּבְפִרְטִיּוֹת "שְׁפַת הַנַּחַל", וְהוּא חֲבוּר גְּדוֹל עַל כָּל הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא.

הַנִּל...ל

ל) מֵה אָמַר לָכֵס, דְּבַר יוֹתֵר גְּדוֹל מִזֶּה אֵינְנוּ בְּנִמְצָא.

קיב   אֲשֶׁר   ב' שסט   בנחל
ב' שסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי דְעֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אָחֵי וְרַעֲי, הָאֲבִירָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת כִּי סִפְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל בְּיַדְךָ — הַפֶּה בָּהֶם וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגּוֹעַ לְנַפְשֶׁךָ. וְרֵאוּ לָךְ לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמְךָ שְׁעוֹר כְּסִדְרָן בְּסִפְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל, וְלִלְמַד בָּהֶם בְּכֹל יוֹם כַּמָּה שְׁתוּכֵל, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִימָם וְתִתְחִיל עוֹד פֶּעַם כָּל יָמֵי חַיֶּיךָ.

מָה אָמַר לָךְ, אָהוּבֵי, אָחֵי הַיָּקָר, הַחַיִּים מְלֵאֵי נְסִיוֹנוֹת, עוֹבְרֵ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ מְרִירוֹת וּבִלְבוּלִים אַחֲרֵי, וְאֵי אֲפָשָׁר לְהַנְצִל מִפְּגַעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוֹ ו"ל, אֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים: מִכָּל תּוֹרָה יוֹצְאִים הַנְּהַגוֹת וְדַרְכִּים וְעֲצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת חֲדָשִׁים, וְכִלְלִיּוֹת כָּל הָעֲצוֹת הוּא "שְׂמִחָה וְהִתְבוֹדְדוּת" — לְשִׂמְחַ נִפְשׁוֹ בְּמָה שֶׁרַק יוּכַל, וְלִדְבַר עֲמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ.

מָה אָמַר לָךְ, אִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ עַל-כָּל-פָּנִים מֵהַיּוֹם הַזֶּה לְדַבֵּר עֲמוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְךָ וְכֹל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ — אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר אֶת גְּדֹל הַשְּׁנוּי לְטוֹבָה שֶׁיִּהְיֶה לָךְ. בְּוַדָּאֵי בְּתַחֲלָה יִדְמָה לָךְ כִּי אֵין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ וְכוּ', כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּגַם הָאֲמוּנָה; כִּי הַמְּאֲמִין בְּאֵמֶת אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּיּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְהוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, וְהַפֵּל לְכָל אֱלָקוֹת גָּמוֹר הוּא רַק נִסְתָּר וְנִתְלַבֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל בְּכַמָּה מִיְּנֵי הַסְּתָרוֹת וּלְבוּשִׁים בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן, וְעֲלֵינוּ לְהַפְשִׁיט הַלְּבוּשִׁים וּלְגַלוֹת הַהַסְּתָרוֹת וְכוּ', וְאֵיךְ? עַל-יְדֵי עֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּלָה בְּתַפְלָה

אֲשֶׁר   ב' שֵׁעַ   בַּנְחָל   קיג

ובשיחה בינו לבין קונו, ועל-פּן כְּשִׁידַע יְדִיעָה זו, וְיֵאֱמִין בְּאֵמֶת בּו יתְבַרֵךְ, אִז כָּבֵר לֹא יִהְיוּ לוֹ שׁוּם נְסִיווּת עַל זֶה, כִּי מֵה שָׁרֵק יַעֲבֹר עָלָיו, יְבָרַח אֵלָיו יתְבַרֵךְ, ויסַפֵּר לְפָנָיו יתְבַרֵךְ אֶת כָּל לְבוּ בַּפְּרָטִי פְּרָטִיוֹת.

אָחִי, אָחִי! אֵל תִּהְיֶה בְטָלָן, חֹזֵק וְאֵמֵץ בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְכֹל דְּבוּר וְדְבוּר שְׂאֵתָה מְדַבֵּר עִמּוֹ יתְבַרֵךְ אִינּוֹ גֵּאֲבָד כָּלֵל, וְסוּף כָּל סוּף תִּנְשַׁע בִּישׁוּעוֹת וּבְנִסִּים לְמַעַלָּה מִהַטָּבַע. זָכֵר, זָכֵר, בְּאֵילוֹ צְרוֹת הַיִּית כָּבֵר מְסַבֵּף, בְּאִיזוֹ מְרִירוֹת הַיִּית נִטְבַּע וְכוּ', וְעַל-יָדֵי שְׂאֵתוֹת אֶת חֶרֶב הַתְּפִלָּה בְּיָדָךְ — נִצַּחַת בַּמְלַחְמָה, וְיֵצֵאת מִהַצְרוֹת וְהַמְרִירוֹת שְׂסַבְבוּךָ וְכוּ', כְּמוֹ-כֵן עֲכָשׁוּ אִם תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, עַל-כָּל-פָּנִים מַעֲכָשׁוּ בְּעַקְשָׁנוֹת חֲדָשָׁה, וְתִדְבֵר וְתִסַּפֵּר לְפָנָיו יתְבַרֵךְ אֶת כָּל לְבָב בַּפְּרָטִי פְּרָטִיוֹת, יַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ נְסִים וְנִפְלְאוֹת וְשִׁדוּד הַטָּבַע מִמֶּשׁ, אִךְ הָעֵקֶר לִהְיוֹת חֹזֵק וְעַקְשָׁן גְּדוֹל, כִּי תְּפִלָּה הִיא הָעֲבוּדָה הַכִּי קָשָׁה, מַחֲמַת שְׁנִכְנִסוּ חֲלִישוֹת הַדַּעַת וְסִפְקוֹת בְּכֹל אָדָם, וְנִתְעַקֵּם לְבָבוּ בְּקִשְׁיוֹת וְכוּ', עַל-כֵּן הָעֵקֶר הוּא הַתְּחִזְקוֹת, "קְנֵה אֶל ה' חֹזֵק וְיֵאֱמֵץ לְבָב וְקְנֵה אֶל ה'" (תְּהִלִּים כו, יד), תְּפִלָּה אַחֵר תְּפִלָּה חֲזֵר וְקְנֵה (בְּרִכּוֹת לב:), חֲזֵר וְקְנֵה בְּסִבְלָנוֹת גְּדוֹלָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שֵׁעַ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי דַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אָחִי וְרַעִי, הַבַּחֲזוֹר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמַּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ דְּבָרֵי אֵמֶת יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, שְׂתַעֲיֵן הַרְבֵּה בַּסַּפֵּר "עָלִים לְתֵרוּפָה" מִכְתָּבֵי מוֹהֲרָנ"ת ז"ל, וְשֵׁם תְּמַצָּא מְרַגּוּעַ לְנַפְשָׁךְ.

קיד אָשֶׁר ב' שַׁע בְּנַחֵל

אודות ... אחי היקר! לא טוב הדבר וכו', כי אנחנו צריכים להיות רק באהבה, אחנה ורעות אחד עם חברו, ורבנו ז"ל אמר (ת"י-מוהר"ן, סימן רצב): העולם ראוי שיתמנהו על האהבה שבינינו; ועל-פן עלינו להשתדל לקיים את הדבור הזה, ולעשות כל מיני מאמצים להיות באחדות אחת עם אנשי שלומנו, ולא להבא את כל אחד בפּרטי פרטיות ולדונו לכף זכות, ואפלו אלו שאינם מסכימים עמנו — מה בכך, עלינו לעשות את שלנו, וכן לדון גם אותם לכף זכות, כי פונתם לשמים.

נא ונא מהיום והלאה אל תדבר על אנשי שלומנו היקרים, אשר כלם מאמינים ברבנו ז"ל, כל אחד כפי בחינתו וכו', ותכף-ומיד כשאחד ירצה לדבר עמך על אחד מאנשי שלומנו, תראה לסבב את השיחה והדבור בשיחה של עבודת השם, ועל-ידי-זה תהיה טובה גדולה לשניכם.

הכפל הדבר לשמר מאד מאד מהיום והלאה לא לדבר על שום ברירה שבועולם, ובפרטיות על אנשי שלומנו היקרים, העקר להיות רגיל לדון את כל אחד לכף זכות, ולהקדים שלום לכל אחד (ברכות יז.), כי המקדים שלום לכל אדם — סימן שהשכינה שרוינה בו, כי שמו יתברך שלום (שבת י:), ואין לה עוד טוב ונעם משלום ואהבה, וזה כל דבר רבנו ז"ל — אהבה והתחזקות ונעימות. אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו.

חמדת לבבי! תעשה התחלה חדשה על-כל-פנים מעכשו, ושכוח תשפח את כל העבר ומכל שפן את העולות שעשו לה וכו', ראה לאחז במדת האהבה והשלום, והשם יתברך לא יעזב אותך, גאט וועט דיר אויספירען בזכות דעם הייליגען רבי'ן.

הדורש שלומך...

אֲשֶׁר   ב' שְׁעָא   בַּנְחַל   קטו
ב' שְׁעָא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי דְעֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה גִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרְךָ הַיְקָר
לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק גַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ
יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי כְּעַל כָּל הַזֶּה.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נַעֲם
חֻלְקָנוּ, אֲשֶׁר בַּנְחַל שָׁם גּוֹרְלָנוּ. תְּהִלָּה לָאֵל, זְכִינוּ לְהִתְנוּעַ מִרְבֵּנוּ
ו"ל, אֲשֶׁר הוּא חַיִּינוּ וְהוּא תְקַוְתָנוּ וְהוּא גִחְמָתָנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ
בְּנַעֲמִים, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חָנָם שֶׁעָשָׂה
עִמָּנוּ.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת שְׂכַתְבָּתָּ ... צָרִיךְ שִׁתְּדַע, כִּי רַבֵּנוּ ו"ל הִזְהִיר מְאֹד
מְאֹד עַל אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת כָּלֵל (עֵינ שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן
לב), וּבִפְרוּשׁ אִמַּר (שָׁם ר"ז), כִּי עֵקֶר יְדִיעַת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
צָרִיךְ לְהִיּוֹת רַק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, שְׁעַל-יְדִידֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ יִזְכֶּה אַחֲרֵי-כֵן
לְהַגִּיעַ לְכָל מִינֵי הַשְּׂגוּת וְכוּ', עֵינ שָׁם; עַל-כֵּן כָּלֵךְ מִחֲקִירוֹת וְעִיוּנִים
זָרִים... כִּי דָבָר זֶה מְמַרר אֶת חַיִּיךָ וּמְעַצֵּב וּמְבַלְבֵּל אוֹתְךָ. הָעֵקֶר
תְּכַנִּים בְּעֶצְמָךְ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה לִידַע וְלַהוֹדִיעַ וְלַהֲוֹדַע, כִּי מְלֵא כָל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְכָל הַבְּרִיאָה כְּלָה דוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר — הֵם
אֵלֶקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ, רַק גַּחַל בְּלִבְשׁ בְּלִבוֹשִׁים כְּאֵלוֹ, וְעַל-כֵּן עֲלִיךָ
לְשׁוֹר אֶת עֶצְמְךָ עַל-כָּל-פְּנִים מֵהַיּוֹם לֹא לְדַבֵּר רַע עַל שׁוּם בְּרִיָּה
לֹא מִבְּעִיָּא עַל בֵּר יִשְׂרָאֵל אֲלֵא אֲפִלוּ וְכוּ', וּמוֹהַרְנ"ת ו"ל הַקַּפִּיד
מְאֹד עַל אֵלוֹ הַמְדַבְּרִים נֶגְדַּת הַמְּלָכוֹת, וְהִנֵּה רַגִּיל לֹאמַר: כְּתִיב (מִשְׁלֵי
כא, א): "לֵב מְלָכִים וְשָׂרִים בְּיַד ה'", מָה שִׁיךְ לְדַבֵּר עַל זֶה אוּ עַל
זֶה, הָעֵקֶר הוּא תְּפִלָּה — לְבַקֵּשׁ אֶת כָּל עֲגִינּוּ רַק מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ,
וְצָרִיךְ שִׁתְּדַע, כִּי תַכְּף-וּמִיד כְּשִׁתְּחַקֵּק בְּדַעְתְּךָ יְדִיעָה זוּ, אֲזוּ דִיְקָא
תְּחִיָּה חַיִּים טוֹבִים וְנַעֲמִים. וּבְרַב הַזְּמַן בְּרַב הַשְּׂקִידָה בְּלַמּוּד
הָאֲמוּנָה, תְּתַגַּלְהַ לָּךְ הָאָרְהָ וְתִשׁוּקָה עֲצוּמָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּקִבְעוֹת

קטז אֲשֶׁר ב' שֵׁעָ בַּנַּחַל

עצומה, ויתגלה לפני עיניך שמו יתברך, ויהיה מציר לפניך תמיד שם הנ"ה ברוך הוא, ותקים (תהלים טז, ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד". ודבר זה מבאר בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן ב'): על-ידי שתאחז בחרב התפלה תזכה אחר-כך להמשיך רוח חיים מנוקבא דפרדשקא, פתחי העולמות העליונים, שהם הארבעה שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שהם הארבעה עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, והכתרים שלהם: קס"א קמ"ג קנ"א.

ראה, אהובי, ידידי היקר, אל איזו נעימות ואל איזה זיו רבנו ז"ל רוצה להביא אותנו. "אתמול" היינו בנוקבא דתהומא רבא, ועל-ידי שנצית את רבנו ז"ל ונרבה בתפלה ובהתבודדות ובשקינה נפלאה, נזכה "היום" שיזדכך מחנו, ונזכה לאמונה ברורה ומזככת, עד שיאירו כל השמות של כל העולמות לפני מראה עינינו, ונטיל בהם כמו מי שמטיל בגן נהדר — אשרינו ואשרי חלקנו. על-כן פלך מחקירות ועיונים של הכל ... העקר תרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות, ותהיה עקשן גדול על דבר זה מאד יהיה איך שיהיה, ואז סוף הכבוד לבוא, שיתגלה עליך מלך הכבוד בהארה ובזיו נפלא.

חמדת לבבי! מה דהנה הנה, מפאן ולהבא אל תדבר עם שום ברנה מאחרים כלל, ראה רק לדבר מהאמונה הקדושה והשגחה פרטית, ותחזקו מאד מאד, שגם הוא ירגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז יהיה טוב לשניכם. ומובא בדברי רבנו ז"ל (בהשמות ללקוטי מוהר"ן): הדבור הוא בחינת גבורה, כמו שכתוב (תהלים קמה, יא): "וגבורתך ידברו"; אם מדבר דבורי אמונה, על-ידי-זה הוא גבורות דקדשה, ואם, חס ושלום, להפך הן גבורות דקלפה, עין שם; והחליק ביניהם יש לומר, פי גבורות דקדשה הוא איזהו גבור הכובש את יצרו (אבות ד, א), ולהפך — גבורות דקלפה הוא מחלקת ומריבות, ועל-כן לעולם ירגיז אדם יצר טוב — שהוא גבורה דקדשה, על יצר הרע — שהוא גבורה דקלפה. ואיך זוכים לזה? על-ידי שיהיה רגיל לדבר רק דבורי אמונה והשגחה

אֲשֶׁר   ב' שֵׁעַב   בְּנַחֵל   קיז

פְּרָטִי פְּרָטִית, וַיִּחְזַק אֶת חֲבֵרוֹ יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, וְאָז טוֹב לוֹ לְנַצַּח.
מָה אָמַר לָךְ, רָאוּי לָנוּ לְחֹזֵר וְלוֹמֵר: אֲשֶׁרִינוּ, שְׁאָנוּ יוֹדְעִים
מִרְבָּנוּ ו"ל. לְמַעַן הַשֵּׁם, תִּבְרַח מִלְצִים, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ,
חֲזַק וְאַמֵּץ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' שֵׁעַב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְתָּהּ הַאֲזִינוּ שְׁבַת שׁוֹבָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי,
הַאֲבִירָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנַצַּח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. וְהִנֵּה מִבְּאֵר בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (גְּזֻלָּה,
הַלְכָה ה'), שְׁכַל הַצְּרוּת שְׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אָדָם הֵן רַק מִחֲמַת דְּחִיקַת
הַשְּׁעָה, וְכָל הַקְּלֻקּוּלִים בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת נִמְשָׁכִים מִדְּחִיקַת
הַשְּׁעָה, שְׁרוּצָה תִּכְּף-וּמִידָה מֵהַ שְׁרוּצָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה כְּשֶׁאֵין נִתְקַנֵּם
רְצוֹנוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה נוֹפֵל לְגַמְרֵי וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּבְאֵמַת טְעוֹת גְּדוּלָּה
הִיא, כִּי הַהֲכָרַח לְהִמָּתִין עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיִּים בְּסִבְלָנוֹת גְּדוּלָּה,
וְאִפְלוּ בְּתַפְלָה אֲסוּר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה, שְׁמִכְרַח שְׁתַּתְקִים תִּכְּף-וּמִידָה
בְּקִשְׁתּוֹ, הָעֵקֶר הוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן — יִתֵּן (עֵינַי
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כ'); וּבְשִׁבְלֵי זֶה נִקְרָאת הַתַּפְלָה בְּחִינַת חֲטָם
(עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'), שֶׁהוּא עֲנִיָּן שֶׁל אֲרִיכַת אֲפִים —
לְחִכּוֹת וּלְחִכּוֹת וּלְקוּוֹת עַד בֹּא יוֹם יִשׁוּעָתוֹ. וְעַל-כֵּן, אַהוּבֵי, יְדִידֵי
הַיָּקָר, לֹא טוֹב הַדְּבָר שֶׁאֲתָה דוֹחֵק כָּל-כָּף אֶת הַשְּׁעָה בְּכָל דְּבָר
שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה תִּכְּף-וּמִידָה רְצוֹנָךְ בְּרַגַע שֶׁאֲתָה רוּצָה, הַהֲכָרַח לְחִכּוֹת
מִטְעָמִים הַכְּמוּסִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאוּלַי הוּא רוּצָה מִמֶּךָ עוֹד מִסְפָּר
תַּפְלוֹת שְׂיִהְיוּ כָּלִים לִישׁוּעָתְךָ. וְצָרִיךְ שֶׁתַּדַּע כִּי הָאָדָם דַּעְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ
מִצְמָצְמִים, אֲבָל כְּבִיכּוֹל הוּא יִתְבָּרַךְ אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵלוֹ

קיח   אֲשֶׁר   ב' שַׁעַג   בַּנְחָל

תְּשׁוּעַת ה' בְּהֵרֶף עֵינַי. אַתָּה חוֹשֵׁב בְּדַעְתְּךָ הַמְצַמְצַמֶּת מִי יוֹדֵעַ מַה יְהִיָּה, אָבָל אֲצִלוּ יִתְבָּרֵךְ תְּהִיָּה נִגְמָרֶת הַיְשׁוּעָה בֶּן רִגְעַ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר, אֵל תְּדַאֵג כָּלֵל, הַכֹּל יְהִיָּה עַל נִכּוֹן בְּעֵזְרֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּבִפְרֹט שְׁכַל הָעֶסֶק הוּא לְמַעַן כְּבוֹד רַבְּנוּ ו"ל, וַיֵּצֵא מִזֶּה קְדוּשַׁת הַשֵּׁם מְאֹד, בְּנֻדְאֵי אֵינְךָ צָרִיךְ לְדַאֵג, כִּי הַכֹּל יִגְמַר בְּכִי טוֹב, אַתָּה עֹשֶׂה אֶת שְׁלֹף לְהַתְמִיד בַּתְּפִלָּה, כִּי כָל עֶסֶק הַנּוֹגֵעַ לְרַבְּנוּ ו"ל, אֵי אֲפֹשֶׁר לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפֶּעַל, וּלְגַמְרוֹ בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אִם עַל-יַדִּי תִפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת. חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ. מִי הָאֱמִין שְׂבַעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת כְּזוֹ, שְׁעוֹבֵר עָלַי מַה שְׁעוֹבֵר, יִזְכְּנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְהַדְפִּיס מִחֲדָשׁ אֶת כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל: "לְקוּטֵי-מוֹהֵר"ן", "סִפְרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", "סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת" וְכוּ' וְכוּ', וְלִקְנוֹת הַבְּנִיָּן לִישִׁיבְתָנוּ, אֵין זֶה כִּי אִם נְסִים נִגְלִים בְּזִכּוֹת רַבְּנוּ ו"ל, וְעַל-כֵּן בְּנֻדְאֵי יִגְמַר כָּל הָעֶסֶק בְּכִי טוֹב, חַפְּזָה קָצַת וְאֵז יְהִיָּה הַכֹּל טוֹב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ב' שַׁעַג.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת־קֹדֶשׁ הָאֲזִינוּ, שְׁבַת שׁוֹבָה הַיְתַשְׁל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אָחִי וְרַעִי, הָאֲבִירָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, נַר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאֲרוֹךְ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד לְרֵאוֹת, אֵיךְ שִׁתְּהַלֵּה לְאֵל, אַתָּה זוֹכֵה לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְךָ עִם סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל. מַה אִמַר לְךָ, יְדִידִי הַיְקָר, רְאוּי לָנוּ לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִחֲדָשׁ עַל נַעַם חִלְקָנוּ, אֲשֶׁר בַּנְחָל שָׁם גּוֹרְלָנוּ, וְתִהְיֶה לְאֵל, אָנוּ מְאֲמִינִים בְּרַבְּנוּ ו"ל, וּמִשְׁתַּדְּלִים לִילֵף בְּדַרְכּוֹ הַנְּעִימָה, שְׁגִלָּה וְסִלָּל, וְהִיא — תִּפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת, וְאֲשֶׁר עַל-יַדִּי הֵרֶף זֶה יִכְבֹּשׁ מְשִׁיחַ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וַיִּתְקַן אֶת הַכֹּל.

אֲשֶׁר   ב' שֵׁנִי   בְּנַחֵל   קִיט

אהובי, ידידי! מה שאתה כותב... עליך לדעת, פי דבר רבנו ו"ל אינו מצמצם במקום אחד או אצל אדם פרטי, פי רבנו ו"ל הוא מתנה לכלל ישראל, ועלינו לגלותו ולפרסמו לכל בר ישראל, ועל-כן אסור לך לפל בדעתך בזה שאין אתה יכול להתועד כל-כך בקביעות עם אנשי שלומנו היקרים. בנדאי זהו דבר טוב וחזוק גדול כשמתחברים יחד הרבה אנשים, אשר אחזים בדעה אחת, ומחזקים איש את רעהו, אבל במצבך, שאי אפשר לך להתועד עמם, אסור לך לפל בדעתך כלל, אדרבה! ספרי רבנו ו"ל בידך — הפך בהם ושם תמצא מרגוע לנפשך. ומה טוב ומה נעים שתחפש ותמצא איזה חבר טוב ובניחד תדברו, אשר זה הוא ענין נורא ונפלא מאד. על-כל-פנים אם לא תמצא — אסור לך לפל בדעתך כלל, רק לחזר הרבה הרבה בספרי רבנו ו"ל, והם יחזקוה ויאמצוה, וכבר לא תצטרך שום דבר. תהלה לאל, בתחילת התקרבותי הייתי לבר כמה שנים, ולא הייתה לי שיכות אל שום ברך, רק חזרתי בעצמי על ספרי רבנו ו"ל, ובפרט ה"לקוטי-הלכות" פעמים אין מספר, וזה שעמד לי עד עכשו. ועל-כן, ידידי היקר, העקר זך גאר ארזין לייגען אין הייליגען רבינים ספרים, להיות רגיל מאד ללמד התורות מה"לקוטי-מוהר"ן הקדוש והנורא, ולומר על כל תורה התפלה מה"לקוטי-תפלות", וכן לחזר הרבה ב"ספר-המדות", פי המדות הן יסוד כל האדם, ובמדה שאדם מודד — בה מודדין עמו (מגלה יב). ותכנים עיונה ב"ספורי-מעשיות", אשר הוא מלא סודות התורה ומוסר והתעוררות רבה, אפלו על-פי פשטות, וביותר תהיה רגיל בשיחות שב"תי-מוהר"ן וב"שיחות-הר"ן", אשר מוהר"ן ו"ל אמר, שעל-ידי השיחות חלין של רבנו ו"ל הייתה לו הרגשה בו, פי שיחותיו הקדושות היו תורה ממש, ואז כשתהיה חזק בזה כל יום, לא תצטרך כבר שום ברך שבעולם, פי ספרי רבנו ו"ל מאירים את העינים. ומכל שכן וכל שכן כשתקשר עצמך גם בספרי מוהר"ן ו"ל, שהם ה"לקוטי-הלכות", אז עולמך תראה בתיך. אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו, אל תדאג כלל, פי בנדאי תזכה גם

(ג) להכניס את עצמו לגמרי בספרי רבנו ו"ל הקדוש.

קב אָשֶׁר ב' שַׁעַד בְּנַחֵל

אָתָּה לְתַקּוֹן נִצְחִי עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי פָּנִיו שְׂכָלוּ וְחֻכְמָתוֹ הוּא
בְּתוֹךְ סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים דִּיקָא (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן קצב);
וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָתָּה שׁוֹקֵד בְּדַבְרֵי הַקְּדוּשִׁים, אָתָּה מְקַרְבֵּ אֵלָיו. וְזוֹ
נִקְרָאת שְׁלֵמוֹת הַהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק — כְּשֶׁמְקַבְּלִים דַּעְתּוֹ. כִּי
לְהַפּוֹךְ — לְרְאוֹת אָדָם בְּעֵינֵי גֶשֶׁם, וְלֹא לְצִיַּת אוֹתוֹ, וּמְכַל שֶׁכֵּן לֹא
לִידַע דַּעְתּוֹ, אֵינִן זֶה נִקְרָאת הַהִתְקַרְבוֹת כָּלֵל. וַיֵּשׁ לְהַאֲרִיךְ בְּנִקְדָּה זֶה,
אִךְ אֵינִן הַפְּנָאֵי עֲכָשׁוּ לָזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שַׁעַד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְמַחְרַת יוֹם הַכַּפּוּרִים הַנִּקְרָא שֵׁם ה' ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, יְדִידֵי,
הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצַּדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עֲלֵינוּ ... גַּר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

הִנֵּה חִפְיָתִי עֲלֶיךָ כַּמָּה שְׁעוֹת וְלֹא בָּאתָ, עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי לְרִשֵׁם
לְךָ שׁוֹרְתִים אֵלּוּ בְּכַתְבִּי, וְהַסְפָּרִים מוֹכְנִים בְּעַבּוּרְךָ מֵאַחֲרֵי הַמְדַרְגּוֹת
עַל יַד הַדְּלֵת, לְךָ שְׁמָה וְתַמְצָאֵם, וְהַכֹּל שֶׁיְךָ לְךָ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר
לָנוּ לְהַפְיֵץ דַּעַת הָאֱמֶת בְּעוֹלָם, וַיְקַיֵּם (יְשַׁעְיָה י"א, ט): "וּמְלֶאכֶה הָאָרֶץ
דַּעָה" וְגו'.

מָה אֲמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֵינִן עוֹד דְּבַר גְּדוֹל בְּעֶסֶק רַבְּנוּ ז"ל
כְּמוֹ עֶסֶק הַהַפְצָה, שֶׁהוּא בְּמַדְרָגָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מֵהַדְּפָסָה, כִּי זֶה
שְׁמִפְיֵץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, הֵרִי הוּא עוֹסֵק בְּשְׁלֵמוֹת בְּיִשׁוּב הָעוֹלָם,
שְׁמִיִּשְׁבֵּב אֶת הָעוֹלָם עִם בְּנֵי דַּעָה, שְׂיִזְכּוּ לְהַפְיֵרוּ יִתְבָּרַךְ (עֵינִי
לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), וּמוֹהֲרָנִי ת"ז לְכָל מְקוֹם בּוֹאוֹ הַשְּׂאִיר
אֵיזָה סֵפֶר מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל. רְאֵה מָה שְׂכוֹתֵב בְּ"יְמֵי מוֹהֲרָנִי ת", חֶלֶק
ב', סִימָן צא (בְּנִסְעֵתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּאֲמֻצַּע דְּבַרְיוֹ:
"וְעַקֵּר הַכְּפֻנָה שְׁלִי, כִּי אֲמַרְתִּי, אוֹלֵי מֵאֵת ה' הוּא, שְׂאֲנִי מְכַרְח לִילָךְ"

אֲשֶׁר   ב' שַׁעַד   בְּנַחֵל   קַכָּא

לְהַאֲסִיקֵעַ, כְּדִי לְהַשְׁאִיר שָׁם אֵיזָה סֵפֶר מְסַפְּרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, כִּי אֵיךְ
אֶפְשֶׁר שְׁאֵהִיָּה בְּסֵטֶמְבוּל וְלֹא אֲשֶׁאִיר שָׁם שׁוּם סֵפֶר, חַס וְשָׁלוֹם,
וּמַחֲמַת זֶה נִתְחַזְּקֵתִי וְאִמְרָתִי, וַיְהִי מָה אֵלַי לְשָׁם" וְכוּ'. עוֹד שָׁם,
סִימָן צג: "וְכָל עֶקֶר בְּוִנְתִּי הָיָה כְּדִי לְמַצֵּא קוֹנִים עַל סֵפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל,
וְלֹא זְכִיתִי לְמַצֵּא קוֹנִים עַל סֵפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל עַד יוֹם רְבִיעֵי בִּבְקָר
שְׁמִכְרָתִי שֶׁשָּׂה סֵפְרֵי "לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵן" הַגְּדוֹלִים" וְכוּ'. עוֹד שָׁם,
סִימָן צד: "וְכָל זֶה הָיָה בְּעֵינֵינוּ לְפִלְא גְּדוֹל, וַיִּשׁוּעַת ה' נִפְלְא וְנוֹרָא,
שְׁזָכִיתִי בְּסֵטֶמְבוּל לְדַבֵּר מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְלִמְכּוֹר שָׁם סֵפְרָיו
הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם אֶתְחַלְתָּא דְגֵאֲלָה" וְכוּ'. עוֹד שָׁם, סִימָן קכח:
"וּבְתוֹכְכֶם קָנָה סֵפֶר "לְקוּטֵי מוֹהֲרֵן" וְסֵפֶר הָא"ב, וְזֶה יָקָר בְּעֵינֵי
מְאֹד, שְׁזָכִיתִי לְהַשְׁאִיר סֵפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּמִדִּינָה רְחוֹקָה כְּזֹאת". גַּם
ר' אֶהֱרֵן הַנ"ל קָנָה מִמֶּנִּי שְׁנֵי סֵפְרֵי "לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵן" וְשְׁנֵי סֵפְרֵי
אֶל"ף-י"ב, לְהוֹלִיכֶם לְסֵאלוֹנִיק, שֶׁהִיא עִיר גְּדוֹלָה לְאֶלְפִים
בְּמִדִּינוֹת יִשְׁמַעֵאל" וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

רָאָה וְגַם רָאָה אֵיךְ שֶׁהִחֲיָה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד, וּבְכָל בְּמִקּוֹם
בוֹאוֹ מְכַר וְהַשְׁאֵר סֵפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל. וּבְאַמַּת אֶסְפֵּר לָךְ, כִּי בְּתַחֲלִילַת
הַתְּקַרְבוֹתֵי רְאִיתִי דְבָר זֶה אֶצֶל כַּמָּה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁבְּמִקּוֹם בוֹאֵם
מְכָרוּ שָׁם סֵפְרֵים מְסַפְּרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל. הֵרַב הֶחְסִיד ר' יְחִזְקִאל מְרַגְלִיּוֹת
ז"ל, כְּשֶׁהָיָה כְּאֵן, הָיְתָה דְרָכּוֹ בְּכָל מְקוֹם בוֹאוֹ, וְהָיוּ בְּאַמְתַּחְתּוֹ כַּמָּה
סֵפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל — מְכָרֵם. וּפְעַם הִתּוֹעַדְתִּי עִמּוֹ, וְסֵפֶר לִי בְּשִׁמְחָה
עֲצוּמָה: "אֵיךְ הָאֵב הַיֵּינֵט אֵיבְעֵר גִּילְאֻט דְּאַרְטֵן (הֵינּוּ שְׁמִכְר
בְּאֵיזָה בֵּית-מִדְרָשׁ) "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת" אַחַד אוֹן שְׁנֵי "לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת"^ס,
וְגַדְל הַחִיּוֹת וְהַשְׁמָחָה וְהַמְּשִׁיבַת נֶפֶשׁ שֶׁהָיָה לוֹ מְזֵה — אֵינִי לְשַׁעַר,
עַד שֶׁעֲמַדְתִּי מִשְׁתוּמֵם, אֵיךְ אִישׁ יְחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ כֹּל-כָּךְ בְּהַפְּצַת
סֵפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל. וְכֵן כְּשֶׁהִיִּיתִי בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וּפְגַשְׁתִּי אֶת הֵרַב הֶחְסִיד
ר' תִּיִּים בְּנִימִין בְּרָאד ז"ל, רְאִיתִי אֶצְלוֹ גְּפִלְאוֹת, אֵיךְ שֶׁמְפִיץ סֵפְרֵי
רַבְּנֵנוּ ז"ל לְכָל עוֹבֵר וְשׁוֹב, וְהָיְתָה לוֹ הַתְּחַזְּקוֹת וְשִׁמְחָה עֲצוּמָה מְזֵה
— אֵינִי לְשַׁעַר. וְכֵן כְּאֵן בְּמִדִּינַתְנוּ הֵרַב הֶחְסִיד ר' ... עוֹסֵק בְּהַפְּצַת

ס) הַשְׁאֲרָתִי שָׁם הַיּוֹם "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת" אַחַד וְשְׁנֵי "לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת".

קכב   אָשֶׁר   ב' שַׁעַד   בְּנַחֵל

הספרים, ובכל פעם שמוכר איזה ספר, מספר לי בשמחה עצומה: "היינט האב איך פארקויפט איין 'לקוטי-מוהר"ן', היינט האב איך פארקויפט צווי ספר-המדות, היינט האב איך פארקויפט איין 'לקוטי-תפלות'". וגדל החיות והשמחה שלו — אין לשער. וכן הרב הקסיד ר'... ראיתיו בתחילת התקרבותי, שסבב בכמה בתי מדרשות עם מזודה (רענטצל) עם כל מיני ספרי רבנו ז"ל, ומכרם שם. ובכל פעם ספר לי בשמחה עצומה, שהיום מכר כמה ספרים, צוויי "שיחות-הר"ן", פינף "עלים לתרופה", איין "לקוטי-תפלות" וכו' וכו'. וכן הרב הקסיד ר'... היתה דרכו למכר המון ספרים מספרי רבנו ז"ל בבתי מדרשות וברחוב, תמיד הלך עם "לקוטי-מוהר"ן", ואת מי שרק פגש אחד ממידעיו, העמידו ומכר לו "לקוטי-מוהר"ן", והיה בשמחה עצומה עד מאד, שזכה לשמש את רבנו ז"ל בהפצת דעתו. והייתי מתפלא, איך יש לאנשי שלומנו חיות והתחזקות בהפצת הספרים, עד שמזה נתעורר בי חשק וכסופין עצומים גם-כן לעסק בזה. ותהלה לאל, אחרי כסופים של שנים ותפלות ובקשות הרבה, זכני השם יתברך בשנת תשכ"ה להדפיס את כל ספרי רבנו ז"ל, חשבון של שמונים וחמשה אלף ספרים, והפצתים במרץ גדול, ונמכרו כלם, כי מכרתים בזול גדול. ומאז תהלה לאל, נתעוררו עוד כמה מאנשי שלומנו להדפיס, ותהלה לאל, נדפסו כבר בשנים אלו גזמאות מספרי רבנו ז"ל, ונתפשטו בכל קצוי תבל. ובשנה זו שעברה תשל"ו, זכני השם יתברך לחזור ולהדפיס את כל ספרי רבנו ז"ל בתכלית ההדור והיפי, ותהלה לאל, זכני השם יתברך לכמה בחורים ואברך אחד נפלא, שתהלה לאל, מפצים את כל ספרי רבנו ז"ל במרץ ובמסירות נפש כזו, שלא קדמתם שום ברירה מאנשי שלומנו, כי, תהלה לאל, כמעט

ע) היום מכרתי לקוטי-מוהר"ן אחד, היום מכרתי שני ספר המדות, היום מכרתי לקוטי-תפלות אחד.

ב) שני.

צ) חמשה.

ק) אחד.

אָשֶׁר   ב' שעה   בַּנְּחָל   קכג

כָּל אֶחָד מֵאֲחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעִירָנוּ נְיוּ-יִוֵּרְק, יֵשׁ לוֹ סֵפֶר אֶחָד אוֹ כַּמָּה סֵפָרִים מִסֵּפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ אֲשֶׁר עַד כַּה עֲזָרְנוּ.

וְעַל-כֵּן, אַהוּבֵי, אַחֵי, רְאֵה וְגַם רְאֵה מַה לְפָנֶיךָ, הַסֵּפָרִים מוֹכְנִים בְּשִׁבְלֶיךָ, וְאַתָּה לֶךְ בְּכַתֶּךָ זֶה וְהוֹשַׁע אֶת יִשְׂרָאֵל, תִּרְאֶה לְהַפְיֵץ אֶת הַסֵּפָרִים בְּכָל מְקוֹם בּוֹאֶךָ, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבָעוּלָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלֶךָ. תִּרְאֶה לְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂאֲזַכֶּה לְהַדְפִּיס אֶת יְתֵר חֲלָקֵי הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוּת", כִּי עַד עַכְשָׁו הַדְפָּסְתִּי רַק חֲלָק אֶחָד מֵאַרְחַח חַיִּים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' שעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי דְחַל הַמוֹעֵד סְפוּת, ח"י תְּשֵׁרֵי, יוֹמָא דְהִילּוּלָא שְׁל רַבֵּנוּ ז"ל הַתְּשֵׁל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּר יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַנְּחוּץ לְתַשׁוּבָה הַיּוֹם קִבַּלְתִּי, וְכֵן כָּבֵר סֵפְרוֹ לִי מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַף שְׁזָהוּ חַל הַמוֹעֵד, אַף-עַל-פִּי-כֵן אֵין לֶךְ דְּבַר הָאָבֵד גְּדוֹל מְזָה, עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי תַכְף-וּמִיד אַרוּצָה דְּבָרֵי אֵלֶּה אֵלֶיךָ, אוֹלֵי אוּבָל לְחִזְקָךָ. וְהִנֵּה אוֹדוֹת הַדְפָּסַת הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, אֵין אַתָּה צָרִיךְ לְקַחַת שׁוּם הַסְּכָמוֹת מוֹעֵד הַדְפָּסָה בְּשׁוּם אִפֵּן שְׁבָעוּלָם, הַדְפָּסַת סֵפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל שְׂיִכַת לְכָל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּפִרְטֵי פִרְטֵי פִרְטֵי, וְאַדְרָבָה מְצָנָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַדְפִּיס סֵפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, אִךְ מִחֲמַת שְׁלֹא כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ הַכַּחוֹת וְהַעֲזוּת דְּקַדְשָׁה וְהַמְּסִירוֹת נִפְשׁ לְזָה, עַל-כֵּן רַק כַּמָּה יַחֲדִים עוֹסְקִים בְּזָה, וּמְצָנָה רַבָּה לְתַמְכֵם, אָבָל אֲסוּר לְמַנַּע

קכד   אָשׁר   ב' שעה   בַּנְחַל

וּלְעֵכָב אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה הַרוּצָה לְהַדְפִּיס, אֲדַרְבֵּה "יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֹּאדִיר" (ישעיה מ"ב, כ"א). וּמִי יִתֵּן שְׁכַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יַעֲסֹק בְּהַדְפַּסֵּת וְהַפְצַת דַּעְתּוֹ הַקְדוּשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל.

אָהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד לְהַדְפִּיס מִחֲדָשׁ אֶת הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן פְּרָצוֹנֵךְ, וְתֹאמִין לִי שְׂאִין לִי בְּזֶה שׁוֹם נְגִיעָה, אֲדַרְבֵּה זֶה כְּחֻדְשִׁים שֶׁהַדְפַּסְתִּי אֶלְפִּים סְפָרֵי "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְהֵרַב עֲדִין תַּחַת יָדַי, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי מִחֲזַק אוֹתָךְ שֶׁתְּדַפִּיס עוֹד פְּעַם, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ וַיֵּשׁ מְקוֹם לְכָל אֶחָד לְהַדְפִּיס, וְכַמָּה שָׂרָק יִדְפִּיסוּ לֹא יִהְיֶה דַי, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ אֲרַבְּעָה-עָשָׂר מְלִיוֹנִים אַחֲיֵנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כֵּן יִרְבוּ, וְעֲלִינוּ לְהַשְׁתַּדֵּל שְׁלֹכַל אֶחָד יִהְיֶה "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְעַל-כֵּל-פָּנִים בְּכָל בַּיִת, וְעַכְשָׁו מַה יִּהְיֶה כְּבָר אִם גַּם אֲתָה תְּדַפִּיס, לְמִי תִגְרַם הַפְּסֵד? ! הַכֹּל שְׁטִיּוֹת... אֵל תִּשְׁאַל אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה, תְּדַפִּיס כָּל מַה שֶׁתְּחַפֵּץ, הַעֲקֹר רְאֵה לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לְהַפִּיצֵם בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל בְּעֻזּוֹת דְּקֻדְשָׁה.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! כְּבָר דְּבַרְנוּ כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי אָסוּר לְהַתְּבַלְּבֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁאָסוּר לְסַפֵּר לְפָנַי בְּשׂוֹר וְדָם יִרְדְּתָךְ וּבִלְבוּלֶיךָ וְכוּ' וְכוּ', כִּי גַם הוּא בְּשׂוֹר וְדָם כְּמוֹךְ, וּמִי יוֹדֵעַ אוֹלֵי הוּא עַכְשָׁו בְּקֻטְנוֹת הַמַּחֲזִין, וְתַחַת שִׁיחֲזֹק אוֹתָךְ עוֹד יִשְׁבֵּר אוֹתָךְ וַיַּחֲלִישׁ דַּעְתְּךָ וַיַּפִּיל אוֹתָךְ לְגַמְרֵי; עַל-כֵּן כַּלֵּךְ מִבְּנֵי-אָדָם, תִּרְגֵּיל אֶת עֲצָמְךָ רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּלְפָנָיו יִתְבַּרְךָ תִּסְפָּר אֶת כָּל לְבָבְךָ בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת, וְאִז תִּרְאֶה נִסִּים וְנִפְלְאוֹת.

תִּהְיֶה לְאֵל, אֲתָמוּל בְּלִילָה עֲשִׂינוּ סַעֲדָה גְדוֹלָה, וְדַבַּרְנוּ הַרְבֵּה עַל-פִּי הַתּוֹרָה בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז', הַמְדַּבְּרַת מַגְדֵּלַת הַצַּדִּיק וּמְרַחֲמֵנוּתוֹ, וְאִיךְ שֶׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא לְמַעַלָּה שִׁיְהִיָּה גַם לְמַטָּה, וְשֵׁם מְדַבֵּר הַרְבֵּה מִמַּשָּׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא הַיּוֹם יוֹמָא דְּאוּשְׁפִיזִין דִּילִיָּה. וְתִהְיֶה לְאֵל, הֵיוּ דְבוּרִים טוֹבִים, יִסְפָּר לְךָ חֲבֵרְךָ ... וְאַמְרַתִּי לוֹ שִׁישְׁלַח לְךָ קֶסֶטָה פְּרָצוֹנֵךְ; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ. חֲזַק וְאַמֵץ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אֲתָךְ, עִמְךָ וְאַצְלָךְ.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אָשֶׁר   ב' שְׁעוֹ — ב' שְׁעוֹ   בְּנַחֵל   קַכָּה

ב' שְׁעוֹ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר נַח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל יְדִידֵי, הָאֲבָרָה הַשּׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ עִם הַפֶּסֶף לְהַדְפָּסָה, מָה אִמַּר לָךְ אֵין
לְמַעַלָּה מִזֶּה, הֵינּוּ צְדָקָה לְהַדְפָּסָה, כִּי זֶה זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת,
כִּי אֲנִי רוֹאֶה בְּעֵצְמִי, שְׂאֲנִי יוֹשֵׁב בְּחַדְרֵי וּמִתְבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְאַחֲר־כֵּן נִפְתַּח הַלֵּב, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁפִּיעַ דְּבוּרִים וְנִרְשָׁמִים
בַּסֶּפֶר, וְאַחֲר־כֵּן נִדְפָּסִים וּמוֹפְצִים וּמְחִיִּים אֲנָשִׁים לְמֵאוֹת וְלֶאֱלָפִים
וְלִרְבֻבוֹת וְכו', וְתִהְיֶה לְאֵל, אַחֲר־כֵּן הֵם זוֹכִים לְבֵא לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל
בְּאוֹמֵן, אָשֶׁר אֵין עוֹד זְכוּת יוֹתֵר גְּדוּלָּה מִזֶּה, וְזֶה תְּקוּן נִפְלָא לְפָגַם
הַבְּרִית, כִּי זְכוּי הַרְבִּים זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל.

נָא וְנָא רְאֵה לְחִזּוֹק עֵצְמְךָ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, כִּי גְדוּל
אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ; הַעֲקֹר הַרְגַּל עֵצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָשֶׁר כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב' שְׁעוֹ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר נַח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיְקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ
יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ, וְגִדְל שְׂמִחָתִי לְשִׂמְעַ הַטּוֹב מִמְּךָ —
אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִיּוֹת סִבְלָן גְּדוּל מְאֹד,

קכו אֲשֶׁר ב' שעה בַּנְחַל

וְאִי אֶפְשֶׁר לְעֵבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלִי מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וּבִפְרָט מִהִלָּדִים, שֶׁהֵם כָּל-כָּךְ מְעַצְבָּנִים אֶת הַהוֹרִים, עַד שְׁיִכּוּלִים לְהִתְפּוּצֵץ מֵהֶם, וְצָרִיכִים סְבָלָנוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אַחֲרַת חֻבֵּל עַל הַיְגִיעָה וְהִטְרָחָה שְׁמִתִּיגָעִים וְטוֹרְחִים.

גַּא וְנָא תַעֲשֶׂה מַה שְׁתַּעֲשֶׂה הָעֶקֶר שְׁלֹא תִתְעַצְבֵּן, וְתִהְיֶה סְבָלָן גָּדוֹל, וְאִז תִּרְאֶה נְסִים נְגָלִים שְׁיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שְׁבַעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתָמִיד תִּמְצָא אֶת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שְׁיִישׁ בָּךְ, וְאֶסוּר לָךְ לִפְלֹ בְדַעְתָּךְ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, וְאִז תִּרְאֶה מַה יִּקְרָה.

לְדַעְתִּי, אִם תִּלָּךְ בְּצוּרָה כְּזוֹ, אִז תִּרְאֶה נְסִים נְגָלִים שְׁיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר נֵחַ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שְׁבַעוֹלָם, וְתִחַשֵּׁב הַיֵּטֵב הַיֵּכֵן אַתָּה נִמְצָא עֹכָשׁוּ. אֲנִי מְאֹד מְקַנֶּה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבָקְרוֹב מְאֹד אַתָּה עוֹמֵד לְהַנְּשֵׂא, אִף שְׁזֵה נִרְאֶה לָךְ כְּחִלּוּם בְּאֶסְפְּמִיָּה. לָכֵן רְאֵה לְקַחַת אֶת עֲצָמָךְ בְּיַדֶּיךָ, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל בְּחוּרִים אַחֲרִים בְּיִשְׁיבָה, כִּי הֵם מְבַטְלִים אֶת הַזְּמַן בְּהִבָּל וּבְרִיקָה, וְלֹא יִשְׂאֵר מֵהֶם מְאוּמָה; אִף אַתָּה אִם לֹא תִנִּיחַ אֶת עֲצָמָךְ, וְיִהְיֶה לָךְ שֶׁכֵּל לְחַשֵּׁב הַיֵּטֵב, וְתִלְמַד בְּהִתְמַדָּה גְּדוֹלָה בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרִשְׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, וְהִרְבֵּה פְּרָקִי מִשְׁנִיּוֹת וְהִרְבֵּה דְפִי גְמָרָא, וְהִרְבֵּה סִימָנִים

אֲשֶׁר   ב' שַׁעַח   בְּנַחֵל   קִזוּ

טור וְשִׁלְחַן עֲרוּךְ, וְהִרְבֵּה פְרָשִׁיּוֹת בַּמְדַּרְשׁ וְדַפִּים בְּזֵהָר וּבִתְקוּנִים, זֶה יִחַקֵּק בְּךָ הַיֵּטִב הַיֵּטִב, וְאָז תִּרְאֶה שְׂבִמְשֻׁךְ הַזְּמַן תִּזְדַּכֵּךְ לְגַמְרִי; כִּי סוּף כָּל סוּף מַה יִּשְׁאָר מֵאֲתָנּוּ? רַק הַתּוֹרָה שְׂאֲנַחֲנוּ לִוְדָמִים; וְאִין לְהִסְתַּכֵּל עַל אֵף אֶחָד, אֲלֵא צְרִיכִים לִילֵךְ בְּסִדְרֵ-דֶרֶךְ-הַלְמוּד שְׂגִלָּה לְנוּ רַבְּנוּ ו"ל. כַּמּוּבָא (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), שְׂצְרִיכִים לְהִתְחִיל לְגַרְסַּם מִהִתְחַלֵּת הַמְשָׁנִיּוֹת עַד הַסּוּף, וְלֹא לְחֹזֵר עַד שְׂמַסִּים אֶת כָּל הַשָּׂשָׁה סִדְרֵי מְשָׁנָה, וּכְמוֹ-כֵן לְהִתְחִיל אֶת הַשָּׂס מִהִתְחַלָּה, וְלֹא לְחֹזֵר עַד שְׂמַסִּים אֶת כָּל הַשָּׂס, וְכֵן עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם כָּל יְמֵי חַיָּיו. וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל — תִּהְיֶה רְצִינִי בְשַׁעַת הַתְּפִלָּה, וְתִתְפַּלֵּל שְׂחֲרִית, מְנַחֶה וּמְעָרִיב מִתּוֹךְ הַסְּדוּר, וְכֵן בְּרֶכֶת-הַמְּזוֹן וְקִרְיַת שְׂמַע שְׂעַל הַמְּטָה מִתּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא, וּכְשִׁיִּהְיֶה לָּךְ זְמַן פְּנוּי, תִּתְבַּדֵּד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשַׁעַת הַשָּׁלֶךְ, וְזֶה יִלְוֶה אוֹתָךְ עַד הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (תְּנָא דְבֵי אֲלֵהוּ, פֶּרֶק טו): לְפִי שְׂכָל הַמְּרַבֵּה שִׁיחוֹת וְתַפְלוּת, הֵן מְלוּיִם אוֹתוֹ עַד שְׂמַגִּיעַ אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ. תִּתְאָר לְעֲצָמָךְ אָדָם אִין לוֹ חֲבָרִים, וְאֵף שְׂחוֹשֵׁב שְׂיֵשׁ לוֹ חֲבָרִים — טוֹעֵה לְגַמְרִי, כִּי כְּשִׁישׁ לוֹ אִיזוּ צָרָה, חֵס וְשָׁלוֹם, כָּלִם בּוֹרְחִים מִמֶּנּוּ, וְלֹאֵף אֶחָד אִין אֲכַפֵּת מְזוּלָתוֹ, וְזוֹ מְצִיאוֹת וְעִבְדָּה מְחֻלָּטָה, וְאֵל יִטְעֶה אוֹתָךְ יִצְרָךְ, כְּאֵלוֹ אֶחָד יַעֲזוֹר לָּךְ בַּעַת צְרוּתִיךָ. לֹא! לֹא! אִין דְּבַר כְּזֶה, אֲלֵא עֲלִיךָ לְקַחַת אֶת עֲצָמָךְ בְּיָדֶיךָ, וְכִיצַד? עַל-יְדֵי שְׂתַרְגִּיל אֶת עֲצָמָךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבִפְרָט כְּשִׁתְּחַתֵּן, אֲזוֹ תִצְטַרֵּךְ אוֹתוֹ תִתְבַּרֵּךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי הִיא תִצְטַרֵּךְ אוֹתָךְ, וְאִתָּה תִצְטַרֵּךְ אֲלֵיוֹ תִתְבַּרֵּךְ, וְכֵן תִצְטַרֵּךְ לְפִרְנָסָה וְאֲכָל לְאֲכָל וּבְגָד לְלִבָּשׁ, וְאָז לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֵף אֶחָד רַק אוֹתוֹ תִתְבַּרֵּךְ. עַכְשָׁו אִתָּה עֲדִין בְּחוּר צְעִיר וְאִינְךָ תוֹפֵס אֶת זֹאת, אֲבָל כְּשִׁתְּקִים בֵּית וְתִהְיֶה עֲצָמָי, תִּרְאֶה עַד כְּמָה אִתָּה צְרִיךְ אֲלֵיוֹ תִתְבַּרֵּךְ יוֹתֵר מִהַכֹּל. וְלִכֵּן רְאֵה לְהַקְדִּים עַכְשָׁו בִּימֵי הַנְּעוּרִים לְדַעַת שְׂאִין לָּךְ רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן אֵל תִּסְתַּכֵּל עַל לְצִים, כִּי יֵשׁ בְּחוּרִים שְׂהֵם מְלֵאִים לִיצְנוּת, וּמִתְלוֹצְצִים מִדְּבוּרִים אֵלוֹ, וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעוֹלָם לְקַחַת אֶת עֲצָמָךְ בְּיָדֶיךָ.

רְאֵה לְלַמֵּד הִרְבֵּה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמָךְ חֵק קְבוּעַ

קכח   אָשֶׁר   ב' שעה   בַּנְחָל

לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, כִּי רַבֵּנוּ ו"ל אָמַר, שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה פּוֹתַח אֶת קַשְׁיוֹת הַגִּידִים וְכוּ', וְהַסֵּפֶר הַזֶּה עוֹשֶׂה אֶת הָאָדָם לְבַעַל מַח וְלְבַעַל הַשָּׂגָה, וְיָכוֹל לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה לְהִיּוֹת בְּעַל תְּשׁוּבָה גָדוֹל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְלַמֵּד הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַקְרִיא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ו"ל, אֶלָּא כְּשֶׁמְתַמְיָדִים בְּתַשׁוּבָה עֲצוּמָה בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל; וְכֵן תִּלְמַד בְּכָל יוֹם בְּ"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", שֶׁמְעוֹרְרִים מִהַשָּׁנָה, וְכֵן תִּתְמַיֵּד בְּ"סְפֵר-הַמַּדּוֹת", כִּי הַמַּדּוֹת הֵן יְסוּד הָאָדָם, כִּי בְּלִי מַדּוֹת, אָדָם הוּא כְּתִיזָה טוֹרְפָה. וְרוֹאִים בַּחּוּרִים בְּעַלֵּי מַדּוֹת רַעוּת, מַדּוֹת מְגַנּוּת, תַּאֲוֹת אֲכִילָה, שְׂאוּכָלִים וְשׁוֹתִים, זוּלָלִים וְסוּבָאִים וְכוּ' לְלֹא שׁוּם דְּרָךְ אֲרָץ. וְלָכֵן אַל תִּסְתַּכַּל עֲלֵיהֶם כָּלָל, אֲתָה הַסְתַּכַּל רַק עַל הַכְּתוּב בְּ"סְפֵר-הַמַּדּוֹת". וְכֵן תַּעֲיִן בְּכָל יוֹם בְּשִׂיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל, הַמּוּבָאוֹת בְּסֵפֶר "שִׂיחוֹת-הַר"ן ו"תֵּי-מוֹהַר"ן, עַד שֶׁתִּהְיֶה בְּקִי בָהֶן בְּעַל-פֶּה. וְרַק זֶה נִקְרָא 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד' אֲמַתִּי — רַק מִי שֶׁבְּקִי בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל, כִּי אִם לֹאוּ, אֲזִי הוּא מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ וּמְטַעֵה אֶת אֲחֵרִים.

תַּחֲקֵק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּלִבְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ שֶׁאֲנִי אוֹמֵר לָךְ, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד אֲתָה עוֹמֵד לְהַתְחַתֵּן, וְאֲזוּ תִּבְנֶה בֵּית, וְתִהְיֶה הַמְּאֻשֶׁר בְּיוֹתֵר, רַק תִּכְבֵּד אוֹתָהּ מְאֹד, כִּי אֲתָה הָאִשָּׁה צְרִיכִים לְכַבֵּד וְלִיקַר עַד מְאֹד; כְּמוֹ שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּבֹא מְצִיעַ נט): אוֹקִירוּ לְגִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דִתְתַעֲתְרוּ; תִּכְבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם, כְּדֵי שֶׁתִּתְעַשְׂרוּ; כִּי עַקֵּר הַעֲשִׂירוֹת תְּלוּיָהּ כְּפִי הַכְּבוֹד שֶׁנּוֹתְנִים לָאִשָּׁה (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סט); כִּי הַכֶּסֶף בָּא מִמְּנָה וּבְזָכוּתָהּ, כְּמוּבָא שָׁם; וְלָכֵן עֲלֶיךָ לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ תְּמִיד לְתַתּ לָהּ אֶת הַצֶּדֶק, וְאִךָ שֶׁאֲתָה יוֹדֵעַ שֶׁאֵינְךָ זֶה כֶּף וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת תִּהְיֶה וְתֵרֵן בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד. וְזָכַר הַיֵּטֵב, כִּי יָבֵא יוֹם שֶׁתִּתְחַתֵּן, וְאִךָ אַחַד לֹא יִלְמַד עִמָּךְ דְּבָרִים אֵלּוּ, וְאֲזִי תִהְיֶה בְּבַעֲיָה וְכוּ', וְלָכֵן רְאֵה לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ אִךָ פַּעַם לֹא לְרִיב אֲתָה, וְאִם תִּלָּךְ בְּצוּרָה כְּזוֹ, תִּהְיֶה הֵכִי מְאֻשֶׁר בְּחַיֶּיךָ.

לְמָה אֲנִי כּוֹתֵב לָךְ דְּבַר זֶה? כִּי אֲנִי רוֹאֶה שֶׁיֵּשׁ בֵּינְךָ הַבַּחּוּרִים לִיְצָנִים

אֲשֶׁר   ב' שַׁעַט   בְּנַחַל   קַבֵּט

גְּדוּלִים, וּמִבְטָלִים אֶת הַזְמַן הַיָּקָר בְּהֶבֶל וְרִיק, וְאֵין לָהֶם דְּרוֹךְ אֲרִץ
כָּלֵל וְעֵקֶר, וּמִכְלִים אֶת הַזְמַן בְּשִׁטּוֹת, וְעַל-כֵּן אֵינִי רוֹצֵה שְׁתַּלְמַד
מֵהֶם, אֶלָּא כָּל חִפְצֵי וּרְצוֹנֵי לְרֹאוֹת בְּהַצְלַחְתָּךְ וְלֹא בְּכַשְׁלוֹנְךָ.
וְתַחֲקֵק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב דְּבוּרִים אֵלֹו בְּתוֹךְ לְכַבֵּד, וְאִזּוּ טוֹב לָךְ כָּל
הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שַׁעַט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֹדֵר נַח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרו
יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה, יַעֲזֹר הַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ הוּא, שְׁתַּעֲזֹר לִי תְמִיד לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין
לְמַעַלָּה מִזֶּה.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָעֵקֶר בְּזַה הָעוֹלָם לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ
לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, הֵינִי לִידַע וְלַהוֹדִיעַ וְלַהֲנַדֵּעַ, אֲשֶׁר
אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַחֲיָה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר — הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת
אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה כָּל הַתְּכָלִית בְּזַה הָעוֹלָם — לְהַפְּךָ הָעוֹלָם הַזֶּה
לְגַן-עֵדֵן, וְהוּא הַמְשַׁכֵּת הָאוֹר אֵין סוֹף מִבְּחִינַת הָאֲצִילוֹת אֶל הָעֲשִׂיָּה
הַגְּשָׁמִית וְהַחֲמֵרִית דִּיקָא, אִךְ אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה, אֶלָּא עַל-יְדֵי
בְטוֹל שְׂמִיכָה אֶת עֲצָמוֹ; כִּי כָּל מָה שְׂאָדָם מִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר
אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ-כֵן נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא,
כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִגִיעַ אֶל הָאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אֶלָּא עַל-יְדֵי
בְטוֹל; וְלָכֵן עָלִיד לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שְׂבַעֲוֹלָם, אִךְ שְׂשׁוּבָרִים
אוֹתָךְ הֵן בְּבִית וְהֵן בַּחוּץ וְכו', כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי שְׂאֵתָה נִשְׁבָּר
וְאֵתָה כָּבֵר שְׂבָר כְּלִי, כְּמוֹ שְׂאֵתָה כּוֹתֵב לִי, דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תַּחֲזִיק

מעמד, ותהיה כלי להמשכת השכינה אל זה העולם, ותהיה מרפכה לגבי האין סוף ברוך הוא, ותדע אשר כל הצדיקים האמתיים לא זכו להגיע אל מדרגתם, אלא על-ידי שבטלו את עצמם לגמרי מכל וכל. והעקר — לסתם את הפה לא לדבר, כי על-פי-רוב כשאדם נופל בצרה ובקטנות המחין, מתחיל לדבר כל מיני שטיות ודברים בטלים, ויש, רחמנא לצלן, באלו שנפלו כל-כף, שלא יכלו להחזיק מעמד, אלא התחילו לקלל ולחרף ולגדף כלפי מעלה, רחמנא לישזבן. ראה זה פלא, הנה אדם יכול להיות בטל ומבטל באין סוף ברוך הוא, ולהרגיש את הקדוש-ברוך-הוא כדגמת עולם הבא, והנה אדם נופל בנוקבא דתהומא רבה, על-ידי שפותח פיו ומדבר כל העולה על רוחו, ועוקר את עצמו משרשו העליון, ועל-כן ראה מה לפניה, או שתזכה להכלל ולעלות מעלה מעלה, או שתפל בנוקבא דתהומא רבה, ועל-כן הבחירה בידי, ראה לחזק את עצמך מאד לא להשבר משום דבר.

אל תשים לב לכך שבגיי-אדם מזלזלים בך, כי כפיככול גם בהקדוש-ברוך-הוא מזלזלים, כי הצדיקים הנכללים לגמרי באין סוף ברוך הוא, ועל-כן כפי שמכבדים את יראי השם יתברך, כמזל-כן מכבדים אותו יתברך (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד), כי זה תלוי בזה; אם אדם זוכה, והוא בטל אל האין סוף ברוך הוא, והוא מרגיש את אמתת מציאותו יתברך, הוא ירגיש גם בגדלת מעלת הצדיקים הנכללים באין סוף ברוך הוא, אבל אם אדם רחוק ממנו יתברך, על-ידי-זה הוא יזלזל בצדיקים. וזה הסימן אם אדם הוא בטל ומבטל באין סוף ברוך הוא — אם הוא מכבד את יראי השם, ויש לו הרגשה אל יראי השם, סימן שהוא בטל אל האין סוף ברוך הוא, אבל אם אדם מזלזל ביראי השם האמתיים הדבקים באין סוף ברוך הוא, והם בטלים לגבי האין סוף, והם מרפכה לגלוי שכינה, כי אין למראה עיניהם רק את הקדוש-ברוך-הוא, ואינם שומעים אלא קולות וכוהנים מלמעלה, ואינם נושמים רק אורו יתברך, ואינם מדברים רק את אמתת מציאותו יתברך, ואינם הולכים אלא על אלקותו יתברך, ואינם מתנענעים אלא על אלקותו יתברך, צדיקים

אֲשֶׁר   ב' שַׁעַט   בְּנַחַל   קְלָא

כָּאֵלוּ שְׁבֻטִים לְגַבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, מִי שְׁמַכְבֵּד אוֹתָם, סִימָן שֵׁשׁ לוֹ הִרְגָּשָׁה אֶל רוּחַנִיּוֹת, וּמִי שְׁאִינוּ מְכַבְּדִים — סִימָן הוּא שְׂרָחוּק מְאֹד מְרוּחַנִיּוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אָסוּר לָךְ לְהִתְבַּטֵּל מֵאֶפֶס אֶחָד, אֲלֵא לִידַע שְׁנֵה סוּד הַבְּרִיאָה, וְאִם הָיוּ בְּגִי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הַבְּטוּלִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, הָיוּ מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי מִמְצִיאוֹתָם, וּמָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא? בְּשִׁבְלֵי הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן הַקִּים כָּל מִיגֵי שְׁקֵרָנִים, צְבוּעִים וְרַמָּאִים, אֲשֶׁר שָׁמַם מִתְפָּרֵסִים בְּעוֹלָם, שְׁנֵה פְּרִסוּם שֶׁל הַסְּטָרָא אַחְרָא, מָה שְׁאִין כֵּן כְּשִׁמְתְּפָרְסִים הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים, זֶה פְּרִסוּם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (לְקוּטִי־מֹהֲרָ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז); כִּי כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה שְׁמוֹ שֶׁל הַצְּדִיק בְּעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּלָּה שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁנֵה סוּד מְאוּרֵי אוּר, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת מְאִיר אֶת אוּרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, מָה שְׁאִין כֵּן אִם מִתְגַּבְּרִים אֵלָיו הַשְּׁקֵרָנִים, הַצְּבוּעִים וְהַרַמָּאִים וְכוּ', אִזּוֹ מִתְפַּשֵּׁט מְאוּרֵי אֵשׁ, שְׁבוּעֶרֶת אֵשׁ הַתְּאוּוֹת וְהַמְּחַלְקֵת וְהַקְּנָאָה וְהַשְּׁנָאָה בְּעוֹלָם.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, מְאֹד שְׁזָכִיתִי לְהִתְנוּדַע וְלְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵי ז"ל, בּוֹעֵר בְּלִבִּי אוּר כְּזֶה, שְׁאִנִּי רוֹצֵה לְהָאִיר אֶת הָאוּר הַזֶּה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְהוֹלֵךְ לִי בְּנַפְשִׁי שְׁיִתְגַּלָּה וְיִתְפָּרֵס אוּרוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ז"ל בְּכָל לְבוֹת יִשְׂרָאֵל, אֵךְ מָה לַעֲשׂוֹת? שְׁקָם עָלֵי הַסְּמ"ךְ־מ"ם הַרְּשָׁע, יִמַח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, עִם אֲנָשָׁיו, שֶׁהוּא מְפִיר אוֹתָם מְכַבֵּר (עֵין סְפוּרֵי־מַעֲשִׂוֹת מַעֲשֵׂה ז'), וְחוֹלְקִים וְרוֹדְפִים אוֹתִי מְאֹד, עִם כָּל זֹאת זָכִנִּי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעִזּוֹת וּבְעֵקֶשְׁנוֹת דְּקַדְשָׁה, שְׁאִינִי מִתְפַּעֵל מֵהֶם, אֵךְ לְהִגִּיד לָךְ שְׁנֵה לֹא כּוֹאֵב לִי וְכוּ'? בְּזֶה כּוֹאֵב לִי מְאֹד מְאֹד, אֵךְ מָה לַעֲשׂוֹת? זֶה הַבְּחִירָה, וְאִנְחֵנו צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמָנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵךְ שְׁמַחְרָפִים וּמְבֹזִים וּמְגַדְפִים אוֹתָנוּ, וּמְדַבְּרִים עָלֵינוּ כָּל דְּבַר אָסוּר, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲעוֹלָם.

נָא וְנָא תְּכַנִּיס אֶת דְּבוּרֵי אֵלֹהֵי בְּתוּךְ לְבָבְךָ, וְאִזּוֹ תִּרְגִּישׁ עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חִיּוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וְרוֹאֵה לְפָנָיו עוֹלָם אַחַר לְגַמְרֵי.

קלב אָשר ב' שפּ בַּנחל

מה אמר לך, ידידי היקר, יכולים לחיות בְּזֶה העולם כְּדַגְמַת עולם הבא, שְׂמוֹרִידִים אֶת האור אֶל זֶה העולם, ועושים אֶת העולם הַזֶּה גִּן-עֵדֶן מִמֶּשׁ, וְחַס וְשְׁלוֹם, אִם אֵין לְאָדָם שְׂכָל, הוא עוֹשֶׂה מִהָעוֹלָם הַזֶּה גִּיהֵנוֹם מִמֶּשׁ, שֶׁהוא חוֹלֵק וְרַב עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְנִכְנָס בְּכּוֹחֵים. וְלָכֵן, ידידי היקר, מֵהַיּוֹם וְהַלָּא תִּסְתַּם אֶת פִּיךָ, וְתִבְטֹל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרִי, שְׁנֵה סוּד הַכְּרִיעוֹת שֶׁל "מוֹדִים", בְּטוֹל אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, תִּבְטֹל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרִי אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְתִתֵּן לוֹ תוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל כָּל הַחֲסָדִים וְהַרְחָמִים גְּמוּרִים שְׁעוֹשֶׂה עִמָּךְ, וְאֵף שְׁחוֹלָקִים וְרוֹדְפִים אוֹתְךָ, תִּקְבַּל אֶת זֶה בְּאַהֲבָה לְכַפֵּרֶת עוֹנוֹת; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַצִּית אֶת דְּבַרְיִנִּי, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שפּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שלישי לְסֵדֶר נח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבֵרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרוּךְ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה וְעִם הַכֶּסֶף לְפִדְיוֹן, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂיִמְתְּקוּ מִמָּךְ כָּל הַדֵּינִים עַל-יָדִי פְּלֵא עָלְיוֹן, וְתִזְכֶּה לְהַכְּלִל בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא.

נָא וְנָא אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהַחֲזִיק מֵעַמְד בְּזֶה הָעוֹלָם, רְאֵה לְשִׁמּוֹר מְאֹד עַל הַדְּבוּר, לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, וְאִם תִּהְיֶה חֲזוּק בְּזֶה, אֵז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

רַבְּנוּ יו"ל אָמַר (לְקוּשְׁטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קעח): פְּגָם הַחֲטָא הוּא בְּנַפְשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ הִיא סוּד הַדְּבוּר; וְעַל-כֵּן לְמִדֵּים מְזֵה, שְׂכָל הַחֲטָאִים בָּאִים רַק עַל-יָדֵי דְּבוּרִים אֲסוּרִים, שְׂאָדָם מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ; כִּי בְּאַמַּת הַדְּבוּר הוּא כְּלִי הַשִּׁפְעַע, וְאִם אָדָם מְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר אֶת

אֲשֶׁר   ב' שפ   בְּנַחֵל   קלג

דבורו, הוא יכול להמשיך על עצמו שפע גדול (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), ועל-כן צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם לשמר על דבורו, כי הדבור הוא יסוד האדם, ועל-ידי הדבור יכולים להפיר את האדם, ולכן צריכים מאד מאד לשמר על הדבור, ובני-אדם אינם יודעים את זאת, כי אם היו יודעים מעלת הדבור, היו שומרים מאד על מוצא פיהם.

מה אמר לך, ידידי הקר, ראוי לנו לשמח מאד שיש לנו רבי כזה, רבי נורא ונפלא כזה, ומה היינו עושים בלי רבנו ז"ל?! ועל-כן עלינו להתבטל לגמרי אל רבנו ז"ל, וללמד הרבה את ספריו הקדושים, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך, יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, גדול אדוננו ורב להושיע, הקדוש-ברוך-הוא בודאי לא יעזב אותנו, אדם צריך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם. הן אמת אני מבין את הצרות והיסורים שעוברים עליך, אבל לדעתי, כבר אמר החכם מכל אדם (משלי כא, כג): "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו"; כי הצרות והיסורים והמרירות שעוברים עליך, זה רק מחמת הדבור שהפקרת, ולכן ראה להיות חזק כזה, לשמר מהיום והלאה את דבור פיך, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

אל תהיה בטלן, אלא ברח לך אל התורה הקדושה, ותעשה לעצמך שעור קבוע ללמד הרבה פרקים משניות בכל יום בגרסא, הינו שתפתח משניות, ותתחיל לגרס ולומר פרק אחר פרק מהתחלת ברכות, עד שתזכה לסיים, ואז תתחיל עוד מסכתא ועוד מסכתא, עד שתזכה לעבר ולסיים את כל הששה סדרי משנה, וכן תעשה בש"ס להתחיל מברכות דיקא, דף אחר דף, עד שתזכה לסיים את כל המסכתא, ותתחיל מסכת שבת, עד שתזכה לסיים את כל הש"ס, ואל תסתפל על כך שצוחקים ממך, כי מה יש לך מאחרים?! זכור תזכר שביא היום שתצטרך לשכב לבד בקבר, ואף אחד לא יחוס וירחם עליך, אלא אלו הפרקי משניות והדפי גמרא שלמדת, זה מה שיועיל לך; אשרי מי שמכניס את דברינו אלו אל תוך לבו, ואינו

קלד אֲשֶׁר ב' שפא בנחל

מסתפל על שום ברִיָּה, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' שפא.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר נח ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל היקר והנעלה, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

העקר בזה העולם הוא רק להתחזק, ולא לפל ביאוש בשום פנים ואפן, וכמו שצ'עק רבנו ו"ל: "אין שום יאוש בעולם כלל". ואף שזה דבר פשוט, וכל אחד מבין את זאת, שאסור להתיאש, עם כל זאת רבנו ו"ל נתן לנו כלים כאלו, שהם חדושי תורה נוראים ונפלאים עד מאד, שעל ידם לא יוכל האדם להתיאש. ועל-כן אשרי מי שמתמיד בספרי רבנו ו"ל בכל יום; כי באמת אי אפשר להיות מקרב אל רבנו ו"ל, אלא על-ידי התמדה רבה בספריו הקדושים, וצריכים להיות בקי בעל-פה בספר "לקוטי מוהר"ן" ישר והפוך, כי רבנו ו"ל מאד מאד רצה, שנהיה בקיאים בספרו ישר והפוך, ואמר (תיי-מוהר"ן, סימן שמו), שהספר הקדוש שלו "לקוטי מוהר"ן", הוא אתחלתא דגאולה; ואמר: מאחר שיצא בעולם, אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה, עד שיהיה שגור בעל-פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדולה מאד להשם יתברך, אשר אין ערך אליו. ואמר בפרוש, שהלמוד בספריו הקדושים, הוא אתחלתא דגאולה, ואמר, שטוב לקב'ע לעצמו שני שעורים ללמד בספרו הקדוש והנורא "לקוטי מוהר"ן", שעור אחד פשוט, ללמד במהירות הרבה מאד, כדי שיהיה שגור בעל-פה, ושעור אחד ללמד בעיון גדול, כי יש עמקות גדולה ונפלאה בספריו הקדושים; אשרי מי שמקיים זאת, ואז טוב לו כל הימים.

אֲשֶׁר   ב' שֶׁבַב   בְּנַחֵל   קִלְהָ

מָה טוֹב וּמָה נְעִים אִם תִּחְזֹר הַרְבֵּה בְּשִׂיחוֹתַי הַקְדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל הַמְדַפְּסוֹת בְּ"חֵי-מוֹהַר"ן וּבְ"שִׂיחוֹת-הַר"ן", וְאִם תִּהְיֶה רְגִיל בְּשִׂיחוֹתַי הַקְדוּשׁוֹת, אָז תִּבִּין אַחֲרַת בְּסִפְרוֹ הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", אֲשֶׁר הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ, וְהוּא שֶׁעַר וּמִפְתָּח לְכָל כְּתָבֵי הָאָרֶז"ל, וּמִי שֶׁבָּקִי בְּסִפְרוֹ הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, יְכוּל לְסַלֵּל לְעֲצֻמוֹ דְּרָף לְלַמֵּד בַּזֶּהר הַקְדוּשׁ וּבִתְקוּנֵים, וּבְכַתְבֵי הָאָרֶז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שֶׁבַב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר נח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָאֲבֵרָךְ הַרוֹצֶה לְהֵאִיר אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצְחָצְחוֹת, הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אִם רוֹצִים לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ו"ל צְרִיכִים לְצִיַּתוֹ עַד הַסּוּף. וְיִדוּעַ שְׂדַעַת רַבְּנוּ ו"ל הִיָּתָה לְהַתְחִיל אֶת הַסֵּפֶר מִהַתְחִלָּה וְלֹא לְהַפְסִיקוֹ עַד שְׁמֻסִּים, וְדִיָּקָא בְּצוּרָה כְּזוֹ יֵשׁ לְאָדָם הַצְּלִחָה גְדוּלָה מְאֹד, לֹא-כֵן אִם הוּא לּוֹמֵד פֶּה וְלוֹמֵד שֵׁם וְכוּ' וְכוּ', לְבַסּוּף נִפְסָק לוֹ הַחֲשֵׁק. וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה לְעֲצֻמָּךְ שְׁעוֹר בְּתַנּוּף מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְעֲצֻמָּךְ שְׁעוֹר בְּמִשְׁנֵיּוֹת כְּסֻדְרָן, וְאִם תּוּכַל לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וְהַעוּלָה עַל הַכָּל — תַּעֲשֶׂה לְעֲצֻמָּךְ שְׁעוֹר בְּש"ס כְּסֻדְרָן דִּיָּקָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה תַּצְלִיחַ דְּרַבְּךָ. וְעֲלֶיךָ לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ מָה שְׁעוּבָר עֲלֶיךָ וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכְּתַבְתָּ לִּי, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה, אֲלֹא בְּכָל יוֹם תִּלְמַד כַּמָּה דְּפִים גְּמָרָא, וְאִז תִּרְגִּישׁ חִיּוֹת אַחֲרַת לְגַמְרֵי, כִּי אֲפִלוּ אֲמִירַת גְּמָרָא מְזַכֶּכֶת אֶת הַנְּשֻׁמָה כְּמוֹ

קלו אשר ב' שפג בנחל

אמירת זהר. ומה טוב ומה נעים אם אדם זוכה בכל יום לומר פרקי משניות ודפים גמרא ודפים זהר כסדרן דיקא, אשר דבר זה מזכך את המוח מאד מאד, ומזכך את הנשמה מכל מיני חלדה.

נא ונא הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך כל מה שאתה צריך, ועל-ידי-זה תראה ישועות גדולות שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

התמד מאד בספרי רבנו ז"ל, כי אין לנו יותר טוב מזה, כי רבנו ז"ל מאיר את נפשנו באור וזיו וחיות ודבקות; אשרי מי שמתמיד בספרי רבנו ז"ל, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' שפג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר נח ה'תשל"ו.

שלום וברכה אל הבחור היקר לי מאד, שותה ממני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו .... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הכסף להדפסה, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שתמיד תעזר לי להדפיס את ספרי רבנו ז"ל.

עליך לדעת שהכל הוא הדבור, כמו שכתוב (משלי יח, כא): "מות וחיים ביד לשון", ואמרו חכמינו הקדושים (ערכין טו:): וכי יש יד ללשון? לומר לך, מה יד ממיתה אף לשון ממיתה וכו', הרי שעל-ידי דבורים רעים שמדברים על זולתו, יכולים להרגו, ובפרט כשמוציאים שם רע על אדם, זה יכול להרג אותו כמו שהורגים אדם ביד, ועל-כן צריכים מאד לשמר על הדבור. ובאמת רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מור"ן, חלק א', סימן כט), שכל הצרות והבעיות הבאות על האדם עד שדמיו מתיזים במחו, זה רק מפגם הדבור; וכן אמר (שם, סימן לח): שכל הרוח סערה הבאה במחו של האדם, זה רק

אֲשֶׁר   ב' שפד   בַּנְחַל   קלז

על-ידי הדבור; ועל-פני צריכים מאד לשמר על הדבור, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ערכין טו): דבְּעֵי — חיים בלישנא, דבְּעֵי — מיתה בלישנא; אם אדם רוצה — יש לו חיים על-ידי לשונו, ואם רוצה — יש לו מיתה על-ידי לשונו; כי כפי שאדם מדבר — כך יש לו. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד), שהדבור הוא כלי השפע, אם אדם מדבר דבורים טובים, דבורי אמונה והשגחה פרטית, על-ידי-זה ממשיך על עצמו חיים, אם מדבר רק בפירות ואפיקורסות עליו יתברך, אזי יש לו מות. ועל-פני צריכים לשמר מאד על הדבור, כי זה יסוד גדול בחיי האדם, כי הדבור יכול להרגו לגמרי. לזאת ראה לשמר מאד על דבורך, ואז תראה נסים נגלים שייעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' שפד.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר נח ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל האברך היקר לי מאד, שותה ממִי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע, שכל ענין תבת נח מובא בדברי רבנו ז"ל לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימנים: ט, קיב), שהוא ענין תבת התפלה, שאדם הרוצה להנצל ממִימי המבול, שהם המחשבות הרעות, כמובא בדבריו ז"ל (שם, סימן מד), עליו להרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יַעֲבֹר אֶת הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה; כי באמת עוברים על כל אחד ואחד כל-כך הרבה צרות ויסורים, עד שאי אפשר להנצל אלא על-ידי המשכת אור אלקי, כשאדם מתבודד להקדוש-ברוך-הוא, נמשך עליו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו, ועל-פני ראה לברת רק אליו

קלח אֲשֶׁר ב' שפה – ב' שפו בַּנְחַל

יְתַבְרַךְ, וְלִדְבַר הַרְבֵּה עִמּוֹ יְתַבְרַךְ, וְזֶה יִטְהַר אֶת כָּל מַחְשַׁבְתְּךָ מִהַדְמִיּוֹנוֹת וְהַשְׁטִיּוֹת שְׁנֹכְנָסוּ בְּךָ. וּבְזֶה שְׁאֲדָם מִתְבּוֹרֵד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר הַשְּׁבֵת, שֶׁהוּא אוֹר הָעוֹלָם הַבָּא, בְּטוֹל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְעַל-כֵּן דוֹר הַמְּבוּל הָיָה מְלֵא נְאוּף וְגִזְלֵל, וְדוֹר הַהַפְּלָגָה הָיָה כְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת. וּמוֹבָא (מַגּוּרֵי הָאָרֶץ ל'), שֶׁבְּדוֹר הָאֲחֵרוֹן יָקוּמוּ עוֹד פְּעַם בְּגִלְגּוּל אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת וְיִצְרְכוּ לְהַתְקַן, וְעַל-כֵּן בְּדוֹר הַזֶּה הָעֶקֶר לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְלַעֲבֹד הַרְבֵּה עַל טְהָרַת הַמַּחְשָׁבָה וְטְהָרַת הַמַּעֲשִׂים, שִׁיְהִיו נִקְיִים מִכָּל מִיּוֹנוֹת וְחַטָּאִים; אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיִּכְנִיס דְּבוּרִים אֵלּוּ לְתוֹךְ לְבוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסֵדֵר נֹחַ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל הַבַּחֲוֵר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנְּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

בְּעֵינַי כָּל מַה שֶׁפְּתַבַּת לִי וְכוּ', עָלֶיךָ לְזַכֵּר שֶׁכָּל עֵינַי שְׁבֵת, שֶׁמִּמֶּנָּה נִתְבָּרְכִין כָּל הַשָּׁשָׁה יָמִים, זֶה עֲדוֹת שְׁבוֹ שְׁבֵת וַיִּנְפֹּשׁ, וְכָל הַמְּלָאכוֹת בְּטוֹלוֹת בּוֹ, וְהוּא קִיּוֹם כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית לְהוֹדִיעַ לְבְנֵי-אָדָם, כִּי לֹא בָכַח הָאָדָם לְהוֹצִיא מִיָּדוֹ לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, רַק עַל-יְדֵי הַבְּטוֹל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהִבֵּן לְמַעֲשֵׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר לְךָ-לְךָ ה'תשל"ז.

אָשֶׁר   ב' שפּו   בַּנְחַל   קַלֵּט

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה שׁוֹפֵף אֶת לְבָבְךָ מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ' וְכוּ'.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שְׁבָעוּלָם, וְאַל תִּהְיֶה שְׁבוּר, כִּי תִהְלֶה לְאֵל, סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָּע לְנַפְשְׁךָ. וּבִאֲמַת מִי שֶׁזָּכָה לְהִתְוַדֵּעַ מִרַבְּנוּ ז"ל, עֲתִיד לִתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם שְׂאִינוּ לוֹמַד אֶת סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל. וּבִאֲמַת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר פְּעַם: "עֲכָשׁוּ שֵׁשׁ הַ"לְקוּטֵי־תַפְלוֹת" בְּעוֹלָם עֲתִידִין לִתֵּן דִּין וְחֲשָׁבוֹן עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם שְׁלֹא אָמְרוּ אוֹתָן, "וְהוֹסִיף תִּלְמִידוֹ ר' נַחֲמָן טוֹלֵט שֵׁינָעַר ז"ל: "וְעֲכָשׁוּ שֵׁשׁ לָנוּ אֶת סְפָרֵי 'לְקוּטֵי־הַלְכוֹת', עֲתִידִין לִתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּל יוֹם שְׁלֹא לָמְדוּ 'לְקוּטֵי־הַלְכוֹת'. וּבִאֲמַת שְׁנֵיהֶם צְרִיכִים, טוֹב מְאֹד לְלַמֵּד תּוֹרָה מִהַ"לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, וְלוֹמַר עָלֶיךָ אֶת הַתַּפְּלָה מִהַ"לְקוּטֵי־תַפְלוֹת", וְכֵן טוֹב מְאֹד לְלַמֵּד הַהַלְכוֹת מִהַלְקוּטֵי־הַלְכוֹת הַמְדַבְּרוֹת מֵאוֹתָהּ תּוֹרָה, הַמְּבַאֲרִים בְּבִאוּר בְּהַרְחָבָה גְּדוֹלָה אִיף לְקַיֵּם אֶת עֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל.

מַה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁרִינוּ מִה טוֹב חֲלַקְנוּ וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שֵׁשׁ לָנוּ רַבֵּי כְּזֶה, סְפָרִים כְּאֵלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֲסֵד חַנּוּם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

בְּעִנְיַן אֲמִירַת תְּהִלִּים בְּלִילָה, מוֹכָא בְּסִפּוֹר "אֲשֶׁל אֲבָרָהִם" מִהַגְּאוֹן מְבוֹטְשָׁאטֵשׁ ז"ל (אַרְח חַיִּים, סִימָן שׁו) שְׁבָפְרוּשׁ מִתִּיר לוֹמַר תְּהִלִּים בְּלִילָה בְּעִבּוּר חוּלָה, כִּי זֶה רַק בְּדֶרֶךְ תַּפְּלָה וְלֹא בְּכָלֵל לְמוֹד מְקַרָּא, שֶׁהַזְּהִיר הָאֲר"י ז"ל הַקְּדוּשׁ שְׁלֹא לְלַמֵּד מְקַרָּא בְּלִילָה, וְעַל־כֵּן אֵין שׁוּם אֲסוּר לוֹמַר תְּהִלִּים בְּלִילָה, אִם הַפְּנִינָה לְתַפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת.

וְאוֹדוֹת לְמוֹד מְקַרָּא שֶׁהַזְּהִיר הָאֲר"י ז"ל כָּל־כֶּף לֹא לְלַמֵּד בְּלִילָה, אֵין זֶה אֶלָּא כְּשִׁקּוּרָא סֵתָם מְקַרָּא, אֲבָל אִם לוֹמַד עִם פְּרוּשׁ

קמ אָשָׁר ב' שפז בנחל

רש"י וְהִרְמַבֵּן הַקְדוּשׁ וְהָאוֹר הַחַיִּים הַקְדוּשׁ וּשְׁאֵר פְּרוּשִׁים אֵינוּ בְּכֻלָּל הָאֲזֵהָרָה, כִּי מִקְרָא בְּעֵשֶׂיָהּ, אָבָל אִם לֹמְדִים עִם פְּרוּשׁ רִש"י, זֶה בְּכֻלָּל תּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵיהֶּ, כֵּן מוֹבָא בְּשִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "לְבוֹשֵׁי מְרֻדְכֵי" סִימָן קפו, וְכֵן מוֹבָא בְּשִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אַבְנֵי צֶדֶק" יוֹרֵה דְעָה, סִימָן קב, וְכֵן מוֹבָא בְּשִׂאלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "יִשְׁכִּיל עֲבָדֵי", חֵלֶק ד', סִימָן ב', שְׁמֵבָאָר בְּאַרְיִכוֹת סוּדָן שֶׁל דְּבָרִים, עֵין שָׁם. וְרֵאִיתִי אֶצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוּמְנוּ שְׁבָכָל פַּעַם שְׁבָאוּ אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּלִילָהּ אָמְרוּ אֵת הָעֵשֶׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים, וְלֹא חָשְׁשׁוּ כָּלֵל, כִּי בְּאַמַּת זֶה רַק עֲנִין תְּפִלָּה וְלֹא לְמוֹד מִקְרָא בְּלִילָהּ, וְכִמוֹ-כֵּן רֵאִיתִי כָּל אֱלוֹ שְׁבָאוּ בְּלִילָהּ אֶל צִיּוֹן הַקְדוּשׁ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי בְּמֵרוֹן, שְׁאָמְרוּ שָׁם תְּהִלִּים בְּלֵי שׁוּם פְּקֻפּוּק כָּלֵל, וְהַכֵּל בְּכֻנָּה לְשֵׁם תְּפִלָּה וּתְחִנוּנִים וְלֹא בְּכֻנָּת לְמוֹד מִקְרָא בְּלִילָהּ, וְזֶה בְּרוּר.

מֵאֵד מֵאֵד נְהִינֵיתִי שְׁאֵתָה חוֹתֵר לְהִבִּין אֵת הַהֲלָכָה בְּכָל דְּבָר, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ מֵאֵד עַל לְמוֹד פּוֹסְקִים, וַיֵּשׁ דְּבוּר מֵרַבְּנוּ ז"ל: "אַתֶּם יְכוּלִים לְקַמֵּט אֵת סִפְרֵי לְאִינָה צַד שְׁאֵתֶם רוֹצִים, אָבָל מִסְּעִיף קִטָּן אֶחָד בְּשִׁלְחָן עֲרוּף לֹא תִטּוּ", כִּי אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל הָיָה הָעֶקֶר לְמוֹד שִׁלְחָן עֲרוּף, וּמֵאֵד מֵאֵד הִזְהִיר אֵת אַנְשֵׁי שְׁלוּמְנוּ, שִׁילְמְדוּ בְּכָל יוֹם שִׁלְחָן עֲרוּף וּפּוֹסְקִים; אֲשֶׁרֵי הַמְּקִיִּם אֵת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מֵאֵד...

ב' שפז

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר לְדִ-לֶךְ הַיְתַשְׁל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מֵאֵד, גַּר לְהַצְדִּיק נִחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנֻכוֹן קַבְּלֵתִי אֵת מִכְתָּבְךָ.

בְּעֲנִין אֲשֶׁתְּךָ שְׁפַתְכֶת שְׁאִין לָהּ וְסַת קְבוּעַ וְכוּ', הִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סִפְרֵי-הַמְּדוּת, אוֹת גְּדָה, חֵלֶק ב', סִימָן ב'): אֲשֶׁה שְׁאִין לָהּ וְסַת —

אֲשֶׁר   ב' שפח   בַּנְחַל   קמא

תתענה (ויכולה לקבל על עצמה תענית של חצי יום, ולבקש אז ממנו יתברך, כי התפלה בעת תענית מאד מקבלת, ושמעתי מכמה שעשו זאת, וזה הצליח). וכן מובא שם (סימן ב'): סגלה להחזיר לאשה וסתה — על-ידי הכנסת אורחים. וראיתי בספר "טהרת ישראל", סימן קפד, אשה שאין וסתה בא פסדר, אלא פעם מקדים ופעם מאחר, טוב לכוון בעת אמירתו בברכת הלבנה בתבות "שלא ישנו את תפקידם", וכוון בראשי תבותיהם "אשתי", ויכוון בתפלה שגם אשתו לא תשנה את סדר וסתה, אלא כדגמת הלבנה ששני שבועות מתמלאת ושני שבועות הולכת וחסרה וכו', עין שם.

עליך לדעת, אשר אסור לצער את האשה בענינים האלו, כי מה היא חייבת וכו' וכו'?! אדרבה עליך לחזקה ולאמצה, ולעודדה ולשמחה, וזו המצוה הכי גדולה. וכמאמרם ז"ל (ראש השנה ו): אשה — בעלה משמחה; ואשרי מי שזוכה לקימו בתמימות ובפשיטות, ואז ניקא יהיה לך שלום-בית אמת.

נא ונא ראה להרגיל עצמך לדבר אליו יתברך, אשר זה עקר הצלחת האדם בגשמיות וברוחניות גם יחד, כי מעלת השיחה בינו לבין קונו עולה על הכל. ורבונו ז"ל רצה שכל אנשי שלומנו יהיו חזקים בזה.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' שפח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר לך-לך ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו ויירדפו אל האברך הנקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לא טוב בעיני הוֹכֹחִים שִׁישׁ לָךְ עִם הָאֲפִיקוֹרְסִים, כִּי הֵם יְכוּלִים לְהוֹרִידְךָ אֶל שְׂאוֹל תַּחֲתִית וּמַתְחַתִּיו, כִּי עִם רְשָׁעִים אַרְוִירִם אֲסוּר לְהִתְעַרֵּב כָּלֵל וּכְלָל, וּבִפְרָט אֱלוֹ הָעַרְב־רַב, יִמַּח שָׁמַם וְזָכָרָם, שְׁכָל כּוֹנֵנָתָם הִיא לְהִשְׁפִּיחַ שֵׁם הַשָּׁם מֵעַם יִשְׂרָאֵל, תַּפַּח רוּחָם וּנְפֹשָׁם, וַיִּפְלוּ נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, וַיִּתְבַּטְּלוּ לְגַמְרִי, לֹא יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל שׁוֹם דְּבָר, וְאִף שֶׁעֲכָשׁוּ יֵשׁ לָהֶם כַּחוֹת עֲצוּמִים, כִּי שִׁטְנָא נִצְחִי, עִם כָּל זֹאת לְבִסוּף יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרִי, וְאֱלוֹ הַיְרָאִים וְהַשְּׁלָמִים יַעֲלוּ מַעְלָה מַעְלָה. וּבִאֲמַת מוּבָא בְּסִפְר "אֵילִימָה" לְהַרְמ"ק ז"ל, שִׁישְׂרָאֵל מוּמַר שְׂאִינוּ מְאָמִין בְּכֹלוֹם, הוּא יוֹתֵר גְּרוּעַ מְגוּי הַמְאָמִין, עַד כְּדֵי כָּךְ גְּנוּתוֹ. וְכֵן מוּבָא בְּדִבְרֵי הַחֲת"ם סוֹפֵר ז"ל (דְּרוּשׁ לְשׁוֹכְבֵי"ם): אֲפִיקוֹרְסִי יִשְׂרָאֵל גְּרַע טְפִי, אֲסוּר לְהִתְקַרֵּב אֶל פֶּתַח בֵּיתוֹ שֶׁל אֲפִיקוֹרְסִי, וְהוּא גְרוּעַ יוֹתֵר מְאֲפִיקוֹרְסִי גוֹי, עֵינֵי שָׁם; הָרִי שֶׁלָּךְ לְפָנֶיךָ, שְׂאֲסוּר לָנוּ לְהִתְעַרֵּב עִם אֱלוֹ הָרְשָׁעִים, וּבִאֲמַת אֱלוֹ הָעַרְב־רַב הָרַע־בָּנִים הֵם הַחַיִּיבִים בְּדִבְרֵי, כִּי אִם לֹא הָיוּ נוֹתְנִים לָהֶם כַּחַת, הָיוּ מְזַמְּנִים מִתְבַּטְּלִים, אֲלֵא שְׁלִיחֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שֶׁהֵם הָרַע־בָּנִים הַנּוֹתְנִים לָהֶם כַּחַת, הֵן הֵן הַגּוֹרְמִים שֶׁיְהִיָּה לְהָעַרְב־רַב שְׁלִיטָה, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִהָעַרְב־רַב הָאֱלוֹ בְּתַכְלִית הַרְחוֹק, וְשִׁלֵּא יְהִיָּה לָנוּ שׁוֹם שְׂיָכוֹת עִמָּהֶם.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי רַב אֲמַתִּי וִירָא שָׁמַיִם גְּמַדָּד רַק כְּפִי רְחוּקוֹ מְאֹלוֹ הָעַרְב־רַב, וְאִם הוּא רַק חוֹנֵף לָהֶם, וַיֵּשׁ לוֹ שְׂיָכוֹת עִמָּהֶם, זֶה כְּבָר מְרָאָה אֲשֶׁר לֹא בְּחֻנָּם הוֹלֵךְ הָעוֹרֵב אֶל הַזְּרוּזִיר, אֲלֵא מְפִנִי שֶׁהוּא בֵּן מִינוֹ. וְלְדַעַתִּי, כָּל הַחֲרָפָן עָשׂוּ הָעַרְב־רַב רַק עַל-יְדֵי שְׁלוּחֵיהֶם הָרַע־בָּנִים, כִּי עִם יִשְׂרָאֵל הֵם מְאָמִינִים בְּנֵי מְאָמִינִים וְהוֹלְכִים בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּכְשָׁבָאִים אֵלֶּה הָעַרְב־רַב עַל-יְדֵי שְׁלוּחֵיהֶם הָרַע־בָּנִים, אֲזִי הַמּוֹנֵה-הָעַם מְאָמִינִים. וְזֶה מְקַבֵּל שְׂצָרִיכִים לְכַבֵּד רַבָּנִים, אִף אִינָם יוֹדְעִים אֲשֶׁר אֱלוֹ רְשָׁעִים אַרְוִירִים "רַע־בָּנִים" וְלֹא "רַבָּנִים", וְצְרִיכִים הַרְבֵּה רַחֲמִים לְהַנְצִל מֵהֶם.

הָעֵקֶר בְּעֵתִים הֵלְלוּ רַק לְדַבֵּר מִהֲאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְגַלּוֹת

אֲשֶׁר   ב' שפּט   בַּנְחַל   קמג

וּלְפָרְסִים לְכֻלָּם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְּבַרֵךְ, וְעַל זֶה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ, וּכְכֹל שְׂיִתְגַּבֵּר הָאוֹר — כֵּן יִתְמַעַט הַחֹשֶׁךְ. וְאֵינְנו צְרִיכִים לְפַחַד מֵאֵף אֶחָד, וּבַפְּרָט לֹא מִהָעֶרְב־רַב הָאֱלוֹ שֶׁהֵם רַע־בְּנִים, כִּי לְשֹׁקֵר אֵין רְגֵלִים, וְאֵף שֶׁעֲכָשׁוּ פָחַם גָּדוֹל וְכוּ', הַכֹּל כְּלַפֵּי חוּץ, אֲבָל בְּאֲמַת אֵין לְשֹׁקֵר שׁוֹם שֶׁרֶשׁ לְמַעֲלָה כָּלֵל.

וּבְאֲמַת כָּל אֱלוֹ הַרַע־בְּנִים, הֵם הֵם הַמְּחַרְיָבִים אֶת פָּרִים יִשְׂרָאֵל, וְלוֹלֵי הֵם כְּבָר מְזַמֵּן הֵינּוּ נִגְאָלִין, וְהֵם חַיִּבִים בְּכֹל דְּבָר, וְלֹא בְּחֻנָּם שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת קִלְט.): אִם רְאִיתָ צְרוּת רַבּוֹת בָּאוֹת עַל יִשְׂרָאֵל צֹא וּבִדֵּק בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל פְּרַעְנוֹת שֶׁבָּאָה לְיִשְׂרָאֵל לֹא בָּאָה אֲלֵא מֵהֶם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְהֵן הֵן הָעֶרְב־רַב רַע־בְּנִים.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יְצִילֵנוּ מֵהֶם וּמִהַמּוֹנָם, וְאֵין לָנוּ מֵה לְהִתְפַּחַד כָּלֵל.

הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שפּט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְּבַרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדֵּר לְדִלֵּךְ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֲמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַרְּבֵה הַתְּחִזְקוֹת בְּכֹל יוֹם מִחֲדָשׁ, כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל־כַּף הַרְּבֵה צְרוּת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים, עַד שֶׁאֲדָם יְכוֹל לְצֹאת מִדַּעְתּוֹ מֵרַב צַעַר, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת תְּדָשָׁה בְּכֹל פַּעַם. וְעַקֵּר הַהַתְּחִזְקוֹת הִיא בְּאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ג, כג): "תְּדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ". בְּכֹל בִּקְרָר צְרִיכִים לְהַתְּחִזֵּק בְּאֲמוּנָה מִחֲדָשׁ, כִּי הָעַקֵּר בְּזֶה הָעוֹלָם

קמד אֲשֶׁר ב' שפט בַּנְחַל

הוא אמונה פשוטה בו יתברך, לידע ולהודיע ולהודיע, אשר הוא יתברך מחיה וממהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכפי שאדם מכניס בעצמו ידיעות אלו, אז ממשיך על עצמו ערבות, נעימות, ידידות, זיו, חיות שכינת עזו יתברך; אשרי מי שזוכה להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, וזה עקר ההתחזקות של האדם, שהוא מאמין באל עולם, ואינו הולך אחר רוח הזמן, ובפרט עכשו שהערב-רב ימח שמם וזכרם, מתפשטים בארצנו הקדושה ומטמאים את כל השמנים, שהם המחין של בני-אדם, עד שיש רבים מאחינו בני ישראל התועים אחר העבודה זרה הזו, ועוד מברכים "שהחינו", ואומרים "הלל", רחמנא לצלן, מהאי דעתא שפלה, ומה גם שהרע-בנים הם אשר גורמים מה שגורמים, על-כן בזה שאנחנו מאמינים באל עולם באמונה ברורה ומזככת, ואנחנו איננו מחליפים את הגאלה האמתית, בטמאת העבודה זרה, בזה בעצמו עלינו להתחזק ולהיות בשמחה, כי באמת רק הוא יתברך יגאלנו ולא אחר, וצריכים להוציא מהראש את כל השטיות והדמיונות שמהלכים עכשו בעולם, ובפרט בארצנו הקדושה, שבאו טמאים מטמאים, שליחי הסמ"ך-מ"ם, שהם הרע-בנים העוזרים להפיץ את הרעיונות הכוזבות של האמונה הטפלה לקחת את הגאלה בידיים, כאלו הגאלה תלויה בידנו, וכאלו אנחנו יכולים להגאל בעצמנו, אשר זו כפירות ואפיקורסות, כי אנו נמצאים רק בידי הקדוש-ברוך הוא ולא בידי בשר ודם, ואנו מוכנים להשרף ולהשחט ולהתרג ולהתנק בעבור שמו יתברך, ואיננו צריכים שום מלכות וממשלה נגדו יתברך, חס ושלום, אשר זו מלכות המינים, וזה ברור, אין אנו מקבלים על עצמנו שום על מלכות של בשר ודם, אלא מלכותו יתברך, ואת זאת צריכים להחזיר עמק בלבנו תמיד, ועל זה אנו אומרים פעמים ביום בערב ובבקר: "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", שאנו ממליכים על עצמנו את אחדותו יתברך, אשר זו מלכות דקדושה, וכל זמן שנגזרה עלינו הגזרה שנהיה מפזרים בין האמות, עלינו לשפך שיח ותפלה אליו יתברך, ובפרט בעת

אֲשֶׁר   ב' שפט   בַּנְחַל   קמה

חצות, לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ שְׂיַחֲוּס וַיִּרְחַם עָלֵינוּ, וַיּוֹצִיאֵנוּ מִהַגְלוֹת הַמֶּרְהָה הַזֹּה, אֲבָל יוֹתֵר מִזֶּה אֵין לָנוּ מָה לַעֲשׂוֹת, רַק תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, וְאִפְלוּ אֱלוֹהֵי הַמִּתְלוֹצְצִים מֵאֲתָנוּ וְכוּ', וְכוּ', אֲבָל גַּם הֵם תְּלוּיִים בְּאֲמוֹת עוֹלָם, וּמָה הֵם מְשַׁקְרִים וְכוּ', וּמָה מְדַבְּרִים גְּדוּלוֹת וְכוּ', כָּל מְשַׁלְּתָם וּמְלֻכּוֹתָם הִטְמֵאָה תְּלוּיָה וְעוֹמְדָת רַק בַּחֲסָדֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, וּבַפְּרָט אֲרֻצוֹת-הַבְּרִית, שְׁמִשָּׁם מְקַבְּלִים אֶת כָּל הַכְּסָפִים, וְעַל-כֵּן אֶת מִי יִטְעוּ כָּאֱלוֹהֵי כָּבֵד נִגְאַלוּ וְזֶה אֶתְחַלְּתָא דִּגְאֵלָה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, מִהַדְּעַת הַקְּלוּשָׁה הַזֹּה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְדַעַת, שְׁנִשְׁמַתְנוּ אַף פַּעַם לֹא הִלְכָה לְגִלוֹת, אִפְלוּ שְׁכָבֵר אֱלֹפִים שְׁנָה אֲנַחְנוּ מְפֹזְרִים וּמְפֹרְדִים בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת נִשְׁמַתְנוּ אַף פַּעַם לֹא הִלְכָה בְּגִלוֹת, תְּהִלָּה לְאֵל עִם יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבָם, הֵיכָן שְׁבָאוּ בְּנוֹ בְּתֵי כְּנַסִּיּוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת וּמְקַנְאוֹת וְתַלְמוּדֵי תוֹרָה, לְמַעַן חֲנוּף יִלְדִיָּהֶם, וְקִיְמוּ אֶת הַמִּצְוֹת בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ, וְזֶה הַשֵּׁבַח הַכִּי גְדוֹל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁיֵשׁ לוֹ אִמָּה כְּזוֹ הַנִּרְדַּפֶּת מְכַל הָאֲמוֹת, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן מְאֲמִינִים בְּאֵל עוֹלָם, וְלֹא יַחְלִיפוּ וְלֹא יִמִּירוּ אוֹתוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפְּן, עַד שְׁבָאוּ אֱלוֹהֵי הָעַרְב־רַב רְשָׁעִים אַרְוּרִים, וְעַם הָרַע-בְּנִים הָעוֹזְרִים לָהֶם, אֲשֶׁר הֵם מַחְדִּירִים כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְצְרִיכִים לוֹמַר לָהֶם "צֵא צֵא טָמֵא", וְאַסוּר לְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁתִּהְיֶה לָּהּ אֵיזוֹ שְׂיִכּוֹת עִם הָרַע-בְּנִים הָאֵלוּ. וְאַף שְׁאֲנִי יוֹדַע שְׁגָם עַל זֶה יָבֹאוּ עָלֵינוּ עוֹד בְּמַחְלָקָת, אַף מֵאַחַר שֶׁהַקְּבוּצָה שְׁלָכֶם שְׁלֵאֲחֻרּוֹנָה נִתְקַרְבָּה אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ו"ל, וְהִרְאֵשׁ שְׁלָכֶם הוּא בָּא מִהַחֲדָר הַזֶּה, שְׁלֵמַד בְּבֵית-סֵפֶר מְעַרְבַּ בְּנִים וּבְנוֹת, וְעַתָּה הוּא הוֹגֵה דַעוֹת בְּדַעַת רַבְּנוּ ו"ל, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, וּמְכַל שְׁכֵן לוֹמַר עָלָיו שֶׁהוּא עוֹבֵד הַשֵּׁם וְכוּ', וְהוּא מְלֹאֵף אוֹ שֶׁרַף וְכוּ' וְכוּ', כָּל מִינֵי לְשׁוֹנוֹת כָּאֱלוֹהֵי אֲשֶׁר לְפָנָי דְּבַר כָּל דְּבַר אֲסוּר עַל הַחֲרָדִים לְדַבֵּר הַשֵּׁם, וְאִיךָ יְכוּל שׁוֹטָה כְּזֶה לְהַקְרִיא בְּשֵׁם 'עוֹבֵד הַשֵּׁם' !? אֵין זֶה אֶלָּא שְׁכַלְכֶם עַדִּין צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לְבַל תִּתְפָּסוּ בְּכַפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת.

הַהֲכָרַח לִי לְהֲאָרִיף לָכֶם, כִּי אֲנִי רוֹצֵה שְׁתִּרְאֶה אֶת הַמְּכַתֵּב הַזֶּה כָּל הַחֲבוּרָה, כִּי כָּל זְמַן שְׁיֵשׁ לְאָדָם אֵיזָה קֶשֶׁר אוֹ שְׂיִכּוֹת אֶל

קמו אֲשֶׁר ב' שצ בנחל

הַעֲרֵב-רֵב וּלְמַלְכוּת הַרְשָׁעָה, צָרִיף לַיָּדַע, שְׁעָלְיוֹ לַצֶּעַק הַרְבֵּה אֵלָיו
יִתְבַּרֵךְ שְׁיִנְקָה אֶת עֲצָמוֹ מִהַעֲבוּדָה זָרָה הַטְּמְאָה הַזֹּאת, כִּי כָל דְּבַר
שֶׁהוּא נִגְדֵּד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זֶה עֲבוּדָה זָרָה גְמוּרָה, וְכָל עֲנִיָּן רַבְּנוּ
ז"ל הוּא לְבִטּוֹל אֶת כָּל עֲנִיָּנֵי הַעֲבוּדָה זָרָה שֶׁבְּעוֹלָם, וְלִזְכוּת לְאַמוּנָה
בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכַת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלִהְיוֹת בְּטוֹל וּמְבִטֵּל בְּחַי הַחַיִּים בְּאִין
סוּף בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשׁוֹקֵד עַל דְּלִתֵי סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב
לוֹ כָּל הַיָּמִים.

תִּרְאֶה אֶת הַמַּכְתָּב הַזֶּה אֵל כָּל הַחֲבוּרָה שְׁלָכֶם.
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שצ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, אִז לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֵר לְךָ-לְךָ הַיְתַשְׁלִיזוּ.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל יְדִידֵי הָאֲבָרָה, שׁוֹתָה מִימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוּר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

נָא לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מַחִיר, כִּי גְדוֹל אֲדוּנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְעוֹד
יִהְיֶה לְךָ טוֹב בְּחַיִּים, אֵל תִּתְיַאֵשׁ. וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ עַל זֶה מְאֹד
מְאֹד, וְאָמַר בְּפִרוּשׁ, שֶׁהַיְאֹשׁ הוּא גְרוּעַ מִהַכֵּל, כִּי כָל זְמַן שֶׁהָאָדָם
אֵינוֹ מִתְיַאֵשׁ, יֵשׁ לוֹ תַקְוָה לְתַקֵּן הַכֵּל.

הַעֲקֵר תְּדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִבְקֵשׁ כָּל מָה שֶׁאַתָּה צָרִיף, כִּי אֲצִלוּ
יִתְבַּרֵךְ מְאֹד חֲשׂוּבָה תִּפְלָה, וְאֶפְלוּ דְבוּר אֶחָד שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ
— זֶה הַצִּלְחָה נְצִחִית, כִּי מָה נִשְׁאָר מִהָאָדָם? כְּלוּם, רַק הַדְּבָקוּת,
שֶׁהִיא דְבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ; וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ
רַק דְּקָה אַחַת בְּיוֹם, זֶה כְּבָר הַצִּלְחָה נְצִחִית, הַצִּלְחָה אֵין סוּפִית,
מְכַל שֶׁכֵּן בְּשַׁעֲרֵי שֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא זוֹכֵר מִמֶּנּוּ, זֶה כָּל תַּקְנֵת
הַנִּשְׁמָה — שֶׁתִּהְיֶה דְבוּקָה וְאַחֲזָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְזוֹ הַצִּלְחָה גְדוֹלָה
וְנִצְחוֹן לְהַנְשָׁמָה. וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלוֹ, הַחֲזוֹק מִעֲמֵד, וְאִז טוֹב

לך כל הימים.

הדורש בשלומך כל הימים...

מוהרנ"ת ז"ל אמר פעם לאנשי שלומנו: לא מבעיא, שמיום שהתקרבתי לרבנו ז"ל, שאיני יכול לחדש איזה חדושי תורה בלי הקדמות רבנו ז"ל, אלא אפלו דברי צחות איני יכול לומר בלי ההקדמות של רבנו ז"ל.

גם אמר: מיום שנתקרבתי לרבנו ז"ל, לקחתי לעצמי את הדרך של תפלה והתבודדות; עד שכבר אינו יכול לעשות שום דבר בלי שידבר קודם עם הקדוש-ברוך-הוא, ויתיעץ עמו בכל דבר שצריך; כל-כך הרגיל עצמו בעבודה הקדושה הזו. ודבר זה הביא אותו לשמר על הזמן היקר מכל.

ב' שצא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר לך-לך ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל הבחור היקר לי מאד, שותה ממני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לקנות לעצמך מדת הסבלנות. ועליך לדעת, כי בלי סבלנות אי אפשר לעבר את זה העולם, ובפרט מי שפגם בפגם הברית, ורכו להיות בכעס ובקפידות, ועל-כן אהה צריך לקנות לעצמך מדת הסבלנות, ולברח מפעס ומקפידות, ומה טוב ומה נעים אם תלמד בכל יום את התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנה, ולומר עליה את התפלה מ"לקוטי-תפלות", ששם מדבר רבנו ז"ל מאמונה ומאריכת אפים, ושם מובאות עצות נפלאות עד מאד איך לזכות לעבר את זה העולם בנקל, העקר הוא סבלנות אשר זה תקוון

קמח   אָשֶׁר   ב' שצב   בַּנְחָל

הַבְּרִית, שְׁכַל זֶה הוּא בְּחִינַת חֹטֵם, הַמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מִוְהַרְ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב', שֶׁתְּקוּן הַבְּרִית הוּא בְּחִינַת חֹטֵם, הֵינּוּ אַרְיַכְת אַפִּים, וַיְכַבֵּר אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁאֵת הַנּוֹאֵף אֶפְשָׁר לְהַפִּיר עַל-יְדֵי הָאֵף שְׁלוֹ, וַיֵּשׁ לֹאמַר בְּפִשְׁטוּת אִם רוֹאִים אָדָם שֶׁהוּא כֹּעֵס וְקַפְדָּן, וְעַל כָּל דָּבָר קָטָן הוּא מְקַפִּיד וְכוּעֵס זֶה סִימָן שֶׁהוּא פָּגַם בְּבְרִית, וְזֶה שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁאֵת הַנּוֹאֵף מְפִירִים עַל-יְדֵי הָאֵף, וְעַל-כֵּן מִי שִׁיּוֹדֵעַ שְׁפָגַם בְּפָגַם הַבְּרִית, עָלָיו לְהִתְאַזֵּר בְּמַדַּת הַסְּבָלָנוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ דְּרַכּוֹ תָּמִיד.

נָא וְנָא הַרְגֵל אֵת עֲצָמָךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמַדְבָּרִים עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ שֶׁאֵין לְתַאֲרָ וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְכָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמַדְבָּרִים עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, זֶה הַמְּשַׁכֵּת שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרֵךְ לְמַטָּה; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁחֲזַק בָּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר לְךָ-לְךָ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַבְּחֹר, יִנִּיחַ וְחַפִּים, הַרוּצָה לְהַאִיר אֵת נַפְשׁוֹ מֵאוֹר הָאוֹרוֹת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֵת מַכְתְּבֶךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְשִׁמְעַ מִמֶּךָ, אֵיךְ אֶתָּה רוּצָה לְהִתְקַרֵּב אֵל רַבְּנּוּ ז"ל.

הַעֵקֶר רְאֵה לְהֵיּוֹת זֶהִיר בְּכַבּוּד אָב וְאִם, וְזֶה צְרִיף לְהֵיּוֹת אֲצִלְךָ יְסוּד גְּדוֹל, וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְקַפִּיד עַל הַדְּבָר הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא: לְשִׁמְעַ בְּקוֹל הוֹרִים, רַק עָלֶיךָ לְהַסְבִּיר לָהֶם שְׁכַל חִיּוּתָךְ הִיא עַל-יְדֵי רַבְּנּוּ ז"ל, וְעַל-יְדוֹ אֶתָּה לֹאמַד טוֹב, וְכֵן קוֹנֶה לְעֲצָמָךְ מַדּוֹת טוֹבוֹת, וְאִם תִּבְהִיר לָהֶם שֶׁאֵין לָךְ שׁוֹם כְּוָנָה לְהַשְׁתַּלְּל וְכוּ', אוֹ לְהִתְחַצֵּף וְכוּ',

אֲשֶׁר   ב' שצג   בְּנַחַל   קמט

אֲזִי לְדַעְתִּי, יַעֲזֹבוּ אוֹתְךָ, וּמָה גַם אִם תִּרְאֶה לָהֶם דְּגִמָּא שֶׁהֵנָּךְ לֹמֵד
בְּהַתְמַדָּה, וּמִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן וּמִתוֹךְ הַסְדוּר מְלֵה בְּמֵלֵה, וְכֵן יֵשׁ לְךָ
מִדוֹת טוֹבוֹת, אֲזִי אֲדַרְבֶּה הַהוֹרִים יַעֲזְרוּ לְךָ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו"ל,
וְזֶה בְּרוּר. וְכָל הַצְרוֹת שֶׁהֵיוּ מִנֵּת חֶלְקֶם שֶׁל בַּחוּרִים שֶׁרָצוּ לְהִתְקַרֵּב
אֶל רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר הַהוֹרִים הִתְנַפְּלוּ עֲלֵיהֶם, הַכֹּל הִיָּה רַק מִחֲמַת
שֶׁהִתְחַצְּפוּ נִגְדָם וְכו', וְכֵן נִגְדָה רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה וְכו'. וּבְכַאֲמַת זֶה לֹא דָרָךְ
רַבְּנוּ ו"ל, רַק דָּרָךְ פְּרָאִים אֲשֶׁר מִשְׁלִיכִים אֶת זֹאת עַל שֵׁם רַבְּנוּ ו"ל,
וְגוֹרְמִים חֲלוּל הַשֵּׁם נוֹרָא מְאֹד, אִךְ מָה לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּשִׁבִיל
הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, כִּי אוֹר רַבְּנוּ ו"ל הוּא אוֹר כָּל-כָּף גְּדוֹל, אֲשֶׁר
פְּגוּמִים כְּמִנּוּ לֹא רְאוּיִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, וְלִכֵּן עָשָׂה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם
שֶׁהֵבִיא מִחֲצָפִים כְּאֵלוֹ, וְהֵם גּוֹרְמִים לָנוּ אֶת כָּל הַצְרוֹת, וְעַל-כֵּן
הִתְרַחַק מֵהֶם וְהִתְחַבֵּר רַק אֶל יִרְאִים וּשְׁלָמִים, וְתִזְהַר מְאֹד בְּכַבוֹד
הַהוֹרִים, וְתִקְפִיד מְאֹד עַל מִצְוֵה חֲשׂוּבָה זֶה, וְכֵן תִּתְמִיד בְּלִמּוּד
הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל עֲנָן רַבְּנוּ ו"ל הוּא רַק
תּוֹרָה וְתַפְלָה וְתִקּוּן הַמִּדּוֹת.

וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְזֶה
תְּצַלִּית וְדַרְכְךָ תִּתְמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבְּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר לְךָ-לְךָ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ
יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתְּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שֶׁמִּחֲתִי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב
מִמֶּךָ שְׂאֵתָה מִתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, כָּל הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ו"ל תְּלוּיָה

רק כפי התמדתו בספרי רבנו ז"ל ולא יותר, ואף אחד לא יבלבל לך את המח כאלו יש עצות ותרגילים להיות מקרב אל רבנו ז"ל מבלי ללמד ספרי הקדושים, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: קצב, קעג) אֲשֶׁר פָּנִיו, שָׁכְלוּ וְחִכְמָתוֹ שָׁם נִמְצְאוּ, הֵינּוּ בְּתוֹךְ דְּבוּרֵי הַצַּדִּיק שָׁם נִמְצְאוּ פְּנֵי הַצַּדִּיק, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה לְקַבֵּל פְּנֵי הַצַּדִּיק בְּכָל יוֹם, אֵז יִתְמִיד מְאֹד וַיִּלְמַד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵז יִהְיֶה דְּבוּק אֵלָיו.

מה שכתבת שעובר עליך הרבה מחשבות רעות, כבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות הרהורים, סימן ה'): מִי שֵׁשׁ לוֹ מִחֲשָׁבוֹת רְעוּת, יְדוּן אֶת כָּל בְּנֵי-אָדָם לְכַף זְכוּת תְּמִיד; וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁאָדָם דָּן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת, אֵין לוֹ כְּבָר שׁוֹם מִחֲשָׁבוֹת רְעוּת. וְלִכֵּן רָאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמָּה רַק לְדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וְכֵן לֹא תִתְבַּלְּבַל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְעוֹלָם.

בענין הבלבולים וההרהורים רעים, היה טוב מאד שתלמד הרבה בספר המדות, אות הרהורים, תשתדל לקיים את כל העצות המובאות שם. ועקר העצה היא תפלה — לבקש הרבה ממנו יתברך שלא יהיו לו שום מחשבות רעות ושום הרהורים רעים, כי כל הרהור והרהור פוגם מאד מאד בכל העולמות, וצריכים לשמר את עצמו מאד מהרהור. ושמעתי מאנשי שלומנו אשר להרב החסיד ר' סענדר מעיר טירנוויץא היה אח ושמו היה ר' ליב, והוא היה עובד ה' גדול מאד, אבל היה הצנע לכת, לא כמו אחיו ר' סענדר, שהיה עובד השם בגלוי ובהתלהבות גדולה, ור' ליב היה התפאר פעם לפני אנשי שלומנו בפורים בעת שכרותו, שתפס את זקנו בידו ואמר: די בארד, האט שוין פינעף און צוואנציק יאהר נישט קיין הרהור"ש. אשרי אדם שיכול להתפאר כך, שכבר עבר עליו חצי יובל שנים בלי הרהור רע. ובאמת כשאדם מדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, ותמיד חושב רק ממנו יתברך, על-ידי-זה הוא נצול מהרהורים רעים. ולכן תשתדל תמיד רק לחשב ממנו יתברך, וציר

ש) הַזְקֵן הַזֶּה כְּבָר אֵין לוֹ הַרְהוּר עֲשׂוּרִים וְחֻמֵּשׁ שָׁנָה.

אָשֶׁר   ב' שצד   בַּנְחַל   קנא

בְּדַעְתָּךְ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם כִּסָּא לְאֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְכֹכֵל שְׂתַכְנִיִּים בְּעֶצְמָךְ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, כֶּךָ תִּזְכֶּה שִׁיזְדַּכְּךָ מִחֶדֶךָ,
כִּי עַל-יְדֵי אֲמוּנָה בְרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת מְזַדְכֶּךָ הַמַּח, כִּי כָל מָה שֶׁאָדָם
מְכַנִּים עֲצָמוֹ בְּאִמְתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה שֶׁמִּתְעַלֶּה
בְּעֵלְיָה אַחַר עֵלְיָה; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁחֻזַּק בְּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.
הַדוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' שצד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי לְסֵדֶר לְךָ-לְךָ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר, שׁוֹתֶה מֵימֵי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוּר
חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הָעֵקֶר הוּא לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאֵין לָךְ עוֹד
מְצוּה גְדוּלָה יוֹתֵר מִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַבְּעַל-דְּבָר יוֹדֵעַ זֹאת,
וְעַל-כֵּן מִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמַצּוּוֹת, הָעֵקֶר שֶׁלֹּא לְלַמֵּד תּוֹרָה, בְּיָדְעוּ כִּי
לַמּוֹד תּוֹרָה שׁוֹבֵר וּמַבְטֵל אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (קְדוּשִׁין ל:):
אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּרָאֲתִי יֵצֵר הָרַע, בְּרָאֲתִי תּוֹרָה תְּכַלִּין
כְּנִגְדּוֹ; וּבִפְרוּשׁ אָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'),
שֶׁהַתּוֹרָה יֵשׁ בָּהּ כַּח לְשֹׁבֵר אֶת הַשְּׂגָעוֹן שֶׁנִּדְבַּק בְּהָאָדָם, כִּי בַעַל
עֲבָרָה נַעֲשֶׂה מְשָׁעַע מִמֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּכְמֵאֲמָרָם ו"ל (סוֹטָה ג.):
אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם-כֵּן נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת; וּכְתִיב (שְׁמוֹת
יז, ח): "וַיָּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלְחַם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפְדִּים", וְדָרְשׁוּ חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (תָּנָא דְבֵי אֱלֹהֵי רַבָּא, פָּרָק כג), שֶׁרַפּוֹ יְדִיהֶם מִלְמוּד תּוֹרָה
וּמְקִיּוּם הַמַּצּוּוֹת; וַיֵּשׁ לוֹמַר, שְׁנֵה הַפְּרוּשׁ "וַיָּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלְחַם עִם
יִשְׂרָאֵל", שֶׁיִּרְפוּ עֲצָמָם מִלְמוּד תּוֹרָה וּמְקִיּוּם הַמַּצּוּוֹת, שְׁנֵה
"בְּרַפְדִּים", וְהֵבִין לְמַעֲשֶׂה.

הַדוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

קנב אָשר ב' שעה – ב' שצו בנחל
ב' שעה.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר לך-לך ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל האברהם היקר לי
מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו
יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לחזק את עצמך לשמר על הזמן היקר, ואל תבלבל את
עצמך משום ברחה שבעולם, ואפלו מאשתי ומילדיך אינה צריכה
להתבלבל, עליך תמיד להסתכל רק קדימה, ואז ממילא כלם
יתבטלו לפניך, כי כל הבלבולים והטרדות והעגמת נפש והחלישות
הדעת שיש לך מביתה, הינו מאשתי ומילדיך, זה רק מחמת שיש
לך פנאי להסתכל אחורנית ולחשב אולי לא נהגו כבוד בך וכו',
אולי לא עשו את רצונך וכו', וכדומה קטנות הדעת והמחין שאדם
נופל בזה, אבל תכף-ומיד כשתדבק את עצמך באין סוף ברוך הוא,
ולא תבלבל את עצמך משום ברחה שבעולם, אז לא יהיה לך זמן
אפלו לחשב מכל השטיות האלה, ועל-כן ראה להתחזק בכל מיני
אפנים שבעולם, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-
הוא, העקר אל תבלבל את עצמך משום דבר, כי העקר לשכח את
העבר ולעשות בכל פעם התחלה חדשה, ואשרי מי שחזק בזה ואז
טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' שצו.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר לך-לך ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל האברהם היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו .. גרו יאיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֲבָרְהֶם אָבִינוּ גָּלָה אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ
 בְּכָל מִיָּנִי לְבוֹשִׁים שְׁבַעוּלָם, וְהֶעֱקַר עַל-יַדֵּי גִשְׁמִיּוֹת — אֲכִילָה
 וּשְׁתֵּיה, כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת שְׁמָאֵד מְאֹד קָשָׁה לְאָדָם לְהַשִּׁיג רוּחַ־נִיּוֹת
 אֱלֹקוֹת, כִּי כָל אָדָם הוּא טָבַע גִּשְׁמִי וְחֲמָרִי, וְחֲמָר עֵב וְגַם מְאֹד קָשָׁה
 לוֹ לְהַשִּׁיג רוּחַ־נִיּוֹת אֱלֹקוֹת, וְעַל-כֵּן הִצָּרָךְ אֲבָרְהֶם אָבִינוּ לְהַלְבִּישׁ
 אֶת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלְבוּשִׁים גִּשְׁמִיִּים וְחֲמָרִיִּים, וּבְאִפְּן הַזֶּה קָרַב אֶת
 נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית
 רַבָּה, פָּרָשָׁה מַג, ל): אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאֲבָרְהֶם, אֲנִי לֹא הִיָּה
 שְׁמִי נִכְר לְבְרִיּוֹתִי, וְהִפְרַתְּ אוֹתִי לְבְרִיּוֹתִי, מֵעַלָּה אֲנִי עָלֶיךָ כְּאֵלוֹ
 אֲתָה שִׁתְּףָ עִמִּי בְּבְרִיתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם; כִּי זוֹ הִיָּתָה דְרָכּוֹ שֶׁל אֲבָרְהֶם
 אָבִינוּ, שֶׁהִיָּה מְכַנֵּס אוֹרְחִים וְנוֹתֵן לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וְאַחַר-כֵּן
 צִוָּה לָהֶם לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכֵן הִחְדִּיר בָּהֶם אֲמוּנָה
 בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, עַד שֶׁהִפִּירוּ אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וּבִשְׂבִיל זֶה
 הִיָּתָה מֵעַלְתוֹ שֶׁל אֲבָרְהֶם אָבִינוּ גְדוּלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי הִיָּה יָכוֹל
 לְצַמְצֵם אֶת עֲצָמוֹ לְהַכִּי יְרוּדִים וּפְחוּתִים, לְהִחְדִּיר בָּהֶם הָאוֹר הָאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל-יַדֵּי לְבוּשׁ גִּשְׁמִי וְחֲמָרִי שֶׁל אֲכִילָה וּשְׁתֵּיה.
 בִּשְׂבִיל זֶה כָּל-כֵּךְ הִפְלִיגוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בְּמַעַלַת מַצּוֹת הַכִּנְסַת
 אוֹרְחִים, עַד שֶׁאָמְרוּ (שֵׁבַת קַז) גְּדוּלָה הַכִּנְסַת אוֹרְחִים יוֹתֵר מֵהַשְׁכַּמַּת
 בֵּית-הַמִּדְרָשׁ; כִּי בְּזֶה שְׂאֵדָם מְכַנֵּס אוֹרְחִים בְּבֵיתוֹ וּמְאֲכִילֵם
 וּמְשַׁקֵּם, בְּזֶה הוּא מִחְדִּיר בָּהֶם הָאֶרֶת הַשְּׁכִינָה, וּכְבָר אֵינוֹ צָרִיךְ לְבֹא
 לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ בִּשְׂבִיל זֶה. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אֲבוֹת דְּרַבִּי
 נְתַן, פָּרָק ז): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאִיּוֹב, עֲדִין לֹא הִגַּעְתָּ לְאֲבָרְהֶם,
 אֲתָה יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ וְאוֹרְחִים נִכְנָסִים אֶצְלֶךָ, אֲבָל אֲבָרְהֶם מְהַדֵּר
 בְּעוֹלָם וְכֹשִׁימְצָא אוֹרְחִים — מְכַנֵּסִם לְתוֹךְ בֵּיתוֹ; כִּי זוֹ הִיָּתָה
 עֲבוּדָתוֹ שֶׁל אֲבָרְהֶם אָבִינוּ, שֶׁהִיָּה עוֹשֶׂה מִבֵּיתוֹ בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וְדִיקָא
 עַל-יַדֵּי אֲכִילָה וּשְׁתֵּיה שֶׁהֵם תְּכֵלִית הַגִּשְׁמִיּוֹת, הַלְבִּישׁ בָּהֶם אֱלֹקוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ וְכֵן קָרַב רְחוּקִים, וְהִבֵּן לְמַעֲשֵׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

קנר אשר ב' שצז בנחל
ב' שצז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ונרא ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל הבחור היקר לי מאד שותה ממני הנחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לחזק את עצמך במדת האהבה לאהב את כל בר ישראל,
וכן תאהב את עצמך. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ד'):
אח"ד גימטריה אהב"ה, פי מי שמתחזק את עצמו באהדותו יתברך,
הוא יאהב את כל בר ישראל, ויאהב גם את עצמו. וזו היתה
העבודה של אבותינו הקדושים: אברהם, יצחק, יעקב, על-פני יש
בשמותיהם י"ג אותיות כנגד מספר אח"ד ומספר אהב"ה, פי זו
היתה עבודתם של האבות הקדושים, להכניס אהבה בין הבריות,
ובינם לבין קונם ברוך הוא יתברך שמו, ולכן ראה גם אתה להכניס
בך אהדותו יתברך, ועל-ידי-זה תהיה לך אהבה שתאהב את כל
הבריות, וממילא תאהב גם את עצמך, פי אין זו חכמה לשנא את
עצמו ולשנא את הבריות, ועל זה יש לנו גלוי נפלא ונורא מאד
מרבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב) שצריכים לדון את עצמו
לכף זכות, וצריכים לדון את אחרים לכף זכות, וכפי שדנים את
אחרים לכף זכות, כך דנים את עצמו לכף זכות, וכפי שדנים את
עצמו לכף זכות כך דנים את אחרים לכף זכות, ועל-ידי-זה יכולים
לצאת מהבוץ והחשך שנפל לשם, אשרי מי שחזק בזה.

ראוי לך לשמח מאד מאד על נעם חלקנו על אשר בנחל שם
גורלנו, ואנו יודעים מרבי אמת כזה, רבי נורא ונפלא כזה, ומה
היינו עושים בלי רבנו ז"ל, וזו צריכה להיות כל ההתחזקות,
שאנחנו מקרבים אל רבי אמת כזה, רבי נורא ונפלא כזה; אשרי מי
שחזק בזה, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' שצח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וירא ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל הבחור היקר לי מאד, שותה ממִי הנחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות מה שאתה שואל על משה רבנו, שכתוב (במדבר טז, ד):
"וישמע משה ויפל על פניו", ע"ן בתרגום יהונתן: ושמע משה היך
קניין כל חד מנהון ית אינתתיה לאשקיותיהן מיא בדוקיא מטול
משה ונפל על אנפוי מן כיסופא; הינו שכל אחד הביא את אשתו
אל הכהן, כי חשדו את משה באשת איש, ונפל על פניו מרב בושה,
ואתה שואל אם משה רבנו היה בטל ומבטל לאין סוף ברוך הוא,
והוא היה בבחינת מה, למה שיתפעל ממה שבני-אדם מדברים?
אלא התרוץ יובן על-פי הספור הידוע, שמוהרנ"ת ז"ל בא פעם אל
רבנו ז"ל, ומצא את רבנו ז"ל שוכב על הספר ובוכה מאד, ושאל
מוהרנ"ת ז"ל בבהלה גדולה את רבנו ז"ל: על מה זה ולמה זה
הוא בוכה? ענה ואמר רבנו ז"ל בבכי רבה, בזו הלשון: דבר פנה
לחשד בי וכו', דבר פנה לחשד בי וכו'?! כי אז חשד הנזקן על
רבנו ז"ל דברים מאד לא יפים, כאלו הוא מפת וכו', ופרסם את זה
לצדיקי הדור, ומוהרנ"ת ז"ל החל לנחם את רבנו ז"ל, אבל רבנו
ז"ל לא רצה לקבל שום נחמה, רק שאל בלשון תמיהה, שיחשד
עלי דבר פנה וכו'?! ובאמת מוהרנ"ת ז"ל אמר, שכמה שנים לא
הבנתי את רבנו ז"ל, מה אכפת שכלב נובח עליך וכו', בשביל זה
צריכים כל-כף להתפעל וכו'?! אבל אחר שעברו שנים על גבי
שנים, והיתה גם עליו מחלקת עצומה, וראה מה שהנזקן גרם על-ידי
נביחתו על רבנו ז"ל, איזה חרבן הוא גרם, עד שרב נשמות ישראל
נתרחקו מהלמוד הקדוש של רבנו ז"ל, אז הבין את רוח קדשו של
רבנו ז"ל, כי הוא ראה מה שראה, ומה שהוא בעצמו לא הבין
בשעת מעשה, ורבנו ז"ל כבר הבין שנביחת הכלב וכו', תגרם

קנו   אָשֶׁר   ב' שצט   בנחל

העלמה והסתרה של הצדיק. ובנה יובן גם למה נפל משה רבנו ז"ל על פניו מפני הבושה, כי הוא ראה ברוח קדשו אם עליו יכולים לחשד דבר כזה, אז בכל דור נדור יקומו רשעים ארורים, והם יחשדו בצדיקים קדושים במה שיחשדו. כי מסתובבים קלים, ריקים ופוחזים, מלאים עוונות וכו' וכו', בורים ועמי הארצות וכו' וכו', ועושים מהם מי יודע מה וכו', כאלו הם הצדיקים הכי גדולים וכו' וכו', ויש להם אנשים נכסף ופרסום וכבוד רב מאד וכו' וכו', והם בסך הכל כלים ריקים וכו' וכו', והמונעם רצים אחריהם וחושבים מי יודע מי הם, וצדיקים קדושים הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, הם ללעג ולקלס בעיני כל, והם צריכים לסבל חרופין וגדופין מאינשי דלא מעלי, וזה כבר ראה משה רבנו ז"ל, ומחמת זאת הצטער מאד; כי באמת מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר זן, חלק א', סימן עט), אשר כל צדיק וצדיק יש בו בחינת משה, כי כל מנהיג הדור נקרא משה, ועל-כן ראה משה רבנו שאם בו חושדים באשת איש וכו', מה יהיה בדורות העתידים, שיקומו העזי פנים, ויחשדו את האנשים הפשרים בדבר זה.

ובאמת אנתנו עדים, שבכל דור נדור הצדיקים הקדושים סבלו מה שסבלו — חרופין, וגדופין מאינשי דלא מעלי, ועל-ידי-זה נתרחקו מהם המונעם.

עין בבעל הטורים "וישמע משה" בגימטריה "מכאן שחשדוהו באשה" (סנהדרין קי).

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' שצט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וירא ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל האברך היקר לי מאד, שותה ממיי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אֲשֶׁר ב' ת בְּנַחַל קִנּוּ

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה שׁוֹפֵךְ לִבְךָ מִכָּל
מָה שְׁעוֹבֵר עָלַיךָ.

הַעֲקֹר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא מֵדַת הַסְּבֻלָּנוּת, אָדָם צָרִיף לִהְיוֹת סְבֻלָּן,
וְלֹא לְהַפְגִּס בְּעֻצְבִים וּבְכַעַס וּבְקַפְיִדוּת, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ
דְּרָכּוֹ, וְכָל מִי שֵׁישׁ לוֹ עֻצְבִים חֲזָקִים יוֹתֵר וְהוּא סְבֻלָּן וּוְתָרָן,
עַל-יְדֵי-זֶה הוּא עוֹבֵר אֶת הָעוֹלָם בְּנֶקֶל, וּמִצְלִיחַ דְּרָכּוֹ.

וְרֵאוּי לָךְ לְלַמֵּד עֲכָשׁוּ אֶת הַמְּאָמֵר בְּלִקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֵק א',
סִימָן קִנְה, אֲשֶׁר שָׁם מְדַבֵּר מְאֻמּוֹנָה וְאֲרִיכַת אִפְסִים. וּכְשֶׁתִּהְיֶה חֲזָק
בְּזֶה, תִּעְבֹּר עַל הַכָּל, כִּי יִהְיֶה לָךְ כַּח הַגָּדֵל וְכַח הַצּוּמַח, כַּמּוּבָא
שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' ת.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיְרֵא ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ
יֵאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה שׁוֹפֵךְ אֶת לִבְךָ
מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלַיךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְחֻזֵק אֶת עֲצָמְךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחֵר הֵרַע יְבוֹא
הַטּוֹב.

אָדָם צָרִיף לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ לוֹ כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת
וְעֻכּוּבִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ-הוּא, כִּי מֵרַב עוֹנוֹתָיו בְּרָא
מְשַׁחִיתִים, שֶׁהֵן הֵן הַמְּנִיעוֹת שְׁמוֹנְעוֹת אוֹתוֹ לְהַגִּיעַ אֶל הַדָּבָר
שֶׁבְקֻדְשָׁה, שֶׁהוּא צָרִיף לְהַשִּׁיג, וְעַל-כֵּן אִם הוּא לֹא יִתְחַזֵּק, הוּא
עָלוּל לְאֲבֹד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת גַּם יַחַד; וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַכְנִים אֶת

קנח   אֲשֶׁר   ב' ת   בְּנַחֵל

עצמו בתוך ספרי רבנו ז"ל, ולומד הרבה ספרי רבנו ז"ל ומתחזק. כי בזה העולם צריכים הרבה התחזקות; כי אין לך אדם שלא יעבר עליו איזה משבר או איזו צרה, ועקר השלמות הוא התחזקות, להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ולא להתבהל ולא להתפחד משום ברִיָּה שבעולם, כי סוף כל סוף מה יעשה לו האדם?!

נא ונא תדבר אליו יתברך, ותהיה בשמחה; כי שתי העצות האלו, הן היסוד בדרכי רבנו ז"ל. מצד אחד צריכים להיות מאד מאד שמח, שזכינו לדעת מעצות נוראות כאלו, והתחזקות כאלו, ודבורי אמונה כאלו, ומצד שני צריכים הרבה לבכות להקדוש-ברוך-הוא, שיחוס וירחם עלינו, שנוזק באת לא להטעות את עצמנו.

ראה, ידידי היקר, להתחזק, וזכור היטב דבורים אלו, אל תדאג, עוד יהיה לך טוב בחיים, יהיו לך ימים טובים, ותזכה לרוות רב נחת מכל יוצאי חלצריך, והכל יעבר.

ראיתי במדרש תלפיות, ששלמה המלך היתה לו טבעת, שהיו חקוקות בו שלש אותיות: ג' ז' י', ובכל פעם שעבר עליו איזה משבר או איזו צרה הסתכל על הטבעת, ושאלו עבדיו: אדוננו המלך, מה זה? וענה ואמר שאלו ראשי תבות: ג'ם ז'ה י'עבר. והדבר הוא פלא, וכפי הנראה שגם עליו עבר מה שעבר, וכמו שאמר בעצמו (קהלת א, יח): "יוסיף דעת יוסיף מכאוב", וכבר גלה רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עז), שכל אחד מישראל אפלו צדיק גדול, צריך שיהיה לו איזה צער בכל יום, וגם מי שדעתו יותר גדולה — צערו גדול ביותר. נמצא, שעל כל אחד צריך לעבר בכל יום איזו צרה, אבל הוא צריך להתחזק מעמד, ולא להשבר משום דבר, וזה עקר גדלת בר ישראל, שלא נשבר משום דבר אלא מחזיק מעמד.

זכור תזכר את דברי אלו, ואז טוב לך כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תא.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וי'רא ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֵל טוֹב סֵלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יָאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ הָאָרוֹךְ.

רָאָה לֹא לְבַלְבֵּל אֶת עֲצֻמְךָ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם. וְזֶה לְמַדְנֵנו מִרְבֵּנוּ ו"ל, שְׁגָלָה לָנוּ נִפְלְאוֹת נוֹרְאוֹת עַל הַפְּסוּק (יחזקאל לג, כד): "אֲחַד הֵיָה אֲבָרָהֶם", שְׁאֲבָרָהֶם אָבִינוּ עָבַד אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא הִסְתַּכַּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, אֲלֵא תָמִיד הִסְתַּכַּל רַק עַל עֲצֻמוֹ, לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצֻמוֹ עִם כָּל מָה שֶׁהוּא יָכוֹל, וְלֹא לְהַבְהִיל וּלְהַתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שֵׁישׁ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה שְׂקָצִים וְעֻזֵי פָנִים, אֲסוּר לְהַבְהִיל מֵהֶם כָּלֵל, כִּי כֶּף מְבָאָר בְּלִקְוִיטֵי-הַלְכוֹת (הוֹשַׁעֲנָא רַבָּה, הַלְכָה ב', אוֹת א'), שְׁאֲבָרָהֶם אָבִינוּ שְׁגָלָה אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְחִפְר בְּאֵרוֹת, בָּאוּ הַפְּלִישְׁתִּים וּסְתַמוּם, וַיִּצְחַק אָבִינוּ חִפְר בְּאֵרוֹת, וּבָאוּ הַפְּלִישְׁתִּים וּסְתַמוּם, וּמָה אֵלֹו הַבְּאֵרוֹת? אֵלֹו הֵן חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, שֶׁחֲדָשׁוּ וּגְלוּ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזוּ בָאוּ הַלְצִים שֶׁהֵם הַפְּלִישְׁתִּים וּסְתַמוּם, שֶׁעָשׂוּ צְחוּק מִהַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁזָה פָּגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וּבִפְרָט אָבִימֶלֶךְ שֶׁעָשָׂה צְחוּק; כִּי הִמְתַּנְּגָדִים עַל הַקְּדוּשָׁה שֶׁהֵם הַפְּלִישְׁתִּים, אֲנָשֵׁי אָבִימֶלֶךְ, רָצוּ לְקַלְקֵל וּלְסַתֵּם תְּקוּן זֶה, שְׁאֲבָרָהֶם אָבִינוּ וַיִּצְחַק אָבִינוּ רָצוּ לְגַלּוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהֵם רָצוּ לְהַעֲלִים אֶת הַדְּרָךְ הַזֶּה מִהָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן תָּמִיד כְּשֶׁחֲבָרוּ סְפָרִים חֲדָשִׁים בָּאוּ אֵלֹו הַפְּלִישְׁתִּים אֲנָשֵׁי אָבִימֶלֶךְ, וּסְתַמוּם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; רוֹאִים מִכָּאן, שֶׁכָּל אֵלֹו הַחוֹלְקִים עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים, הֵם בְּכֻלָּל הַפְּלִישְׁתִּים, שֶׁהֵיוּ נוֹאֲפִים גְּדוּלִים. וְלָכֵן בָּרַח לָךְ מִרְשָׁעִים אֲרוּרִים אֵלֹו, וּבֵל יִהְיֶה לָךְ שׁוּם חֵלֶק אִתָּם, אֲתָה תְּתַמֵּד בְּסְפָרִים שֵׁישׁ לָךְ חַיּוֹת בָּהֶם, וְאֵל תִּסְתַּכַּל עַל אֶף

קס אָשר ב' תב בנחל

אָחד, וְאָז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

רְאֵה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְתִדַּע שְׁכָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמִדְבָרִים עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — הוּא הַצְּלָחָה נְצִיחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ שְׂאִין לְתֵאָר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה שְׁתַּהֲיֶה חֶזֶק בְּדַבֵּר זֶה — לְדַבֵּר לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזוֹ תַהֲיֶה הַכִּי מְאֹשֶׁר בְּחַיֶּיךָ; אֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֲזוֹ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה מְאֹד...

ב' תב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׂשִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, שׁוֹתֵה מְמֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מְכַתְּבְּךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסָה, יַעֲזוֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּמִּיד תּוּכַל לַעֲזוֹר לִי לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר הַזְּכוּת הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַזְּכוּתוֹת.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי אִין זֶה עֲצָה לְפַל בְּדַעְתְּךָ, אֲדַרְבֵּה! רַבְּנוּ ו"ל לְמַד אוֹתָנוּ דֶּרֶךְ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אִיךָ זוֹכִים לְהַתְחַזֵּק, וְזוֹ גְּדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל — שְׁזוֹכָה לְהַתְחַזֵּק מְעַמָּד, וְאִינוֹ נִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר. וְלִכֵּן רְאֵה לְהַתְמִיד הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וּבִיּוֹתֵר תִּשְׁקַד בְּשִׁיחּוֹתָיו הַקְדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל הַמְּדַפְּסוֹת בְּ"חַי-מוֹהֲרֵן" וּבְ"שִׁיחּוֹת-הַר"ן", אֲשֶׁר מִשָּׁם יְכוּלִים לְהִבִּין גְּדֻלַּת רַבְּנוּ ו"ל, וְכֵן תִּתְמִיד הַרְבֵּה בְּלִמּוּד "לְקוּיֵי-הַלְכוּת", אֲשֶׁר חֲדַשׁ מוֹהֲרֵן"ת ו"ל בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ו"ל. וּבְאֵמַת יֵשׁ בְּהֵם הַרְבֵּה דְּבָרִים שְׁקִבְּל מִרַבְּנוּ ו"ל בְּעַל-פִּיה וְהַכְּנִיסֶם בְּתוֹךְ סִפְרוֹ הַקְדוּשׁ, כִּי לֹא יִמְלֹט אֲשֶׁר מוֹהֲרֵן"ת ו"ל לֹא שָׁמַע אֶת אֱלוֹ הַדְּבָרִים מִרַבְּנוּ ו"ל, כִּי מוֹהֲרֵן"ת ו"ל הָיָה דְּבוּק כָּל-כָּף בְּרַבְּנוּ ו"ל, עַד שְׁכָל מַה שְׁכַתֵּב

אֲשֶׁר   ב' תב   בַּנְחַל   קסא

הִיָּה לוֹ שֶׁרֶשׁ בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ו"ל. וּמוֹהֲרַנ"ת ו"ל הִתְבַּטָּא פַּעַם בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: מִיָּלָא, מִיּוֹם שֶׁהִתְקַרְבְּתִי אֶל רַבְּנוּ ו"ל, אֵינִי יָכוֹל כְּבָר לְחַדֵּשׁ שׁוּם חֲדוּשׁ אֲלָא עִם הַהִקְדָּמוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, אֲלָא אֶפְלוּ שִׁיחַת חֲלִין שְׂאֵנִי מְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם, אֵינִי יָכוֹל לְדַבֵּר בְּלִי הַהִקְדָּמוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל; וְעַל-כֵּן בְּוֵדָאֵי בְּתוּךְ הַהֲלָכוֹת שֶׁחֲדַשׁ מוֹהֲרַנ"ת ו"ל בְּסִפְרוֹ הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי-הֲלָכוֹת", בְּוֵדָאֵי יֵשׁ שָׁם דְּבוּרִים שֶׁקָּבַל מִרַבְּנוּ ו"ל בְּעַל-פֶּה וְזֶה בְּרוּר. וְלָכֵן אֲשַׁרִּי מִי שְׂזוּכָה לְהִתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּ"לְקוּטֵי-הֲלָכוֹת", וְאִזּוֹ יִהְיֶה לוֹ חֲזוּק כָּל יְמֵי חַיָּיו.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, רְאֵה לְשֹׁמֵר עַל הַזְּמַן הַיָּקָר, וְאֵל תְּבַלֶּה אֶת הַזְּמַן בְּהִבָּל וּבְרִיק, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כח): רְאוּי לְאָדָם שִׁיעֵבֵר וְיִלָּךְ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים וְלִלְמַד בְּכֻלָּם, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה בְּכָל מְקוֹם, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָא אֲצֵל הַשָּׂרִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁהוֹלְכִים וְעוֹבְרִים בְּמַדִּינוֹת, וּמוֹצִיאִים הוֹצָאוֹת רַבּוֹת עַל זֶה, כְּדֵי שִׁיּוּכְלוּ אַחֲרֵי-כֵן לְהִתְפָּאֵר וְלוֹמַר שֶׁהָיוּ בְּמַדִּינוֹת, כְּמוֹ שֶׁדִּרְךָ הַשָּׂרִים לְהִתְפָּאֵר וְלוֹמַר: הֵייתִי בְּנוֹרָשָׁא וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, כְּמוֹ-כֵן רְאוּי שִׁיְהִיָּה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת הַקְדוּשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְהִתְפָּאֵר בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהִיָּה בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה. וְלַעֲתִיד לְבוֹא מְזֻכָּרִים לְאָדָם כָּל מָה שֶׁלְּמַד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל-כֵּן מָה טוֹב וּמָה נָעִים, אִם תַּעֲשֶׂה לְעֶצְמְךָ סֵדֵר בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים, וְכַךְ תִּהְיֶה עֶסוּק.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, עֲשִׂיתִי לְעֶצְמִי קְבִיעוֹת לְעֵין בְּכָל יוֹם כְּמָה שֶׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת מְסַפְּרֵי שׁו"תִּים, וְזֶה מְחַדֵּד אֶת הַמַּח, כִּי דְבָרֵי תּוֹרָה — עֲנִיִּים בְּמְקוֹמָם וְעֲשִׂירִים בְּמְקוֹם אַחֵר (ירושלמי ראש השנה ג, ה), כִּי זֶה שׁוֹאֵל וְזֶה מְקַשֶּׁה, וְזֶה מְשִׁיב, וּמְתַרְץ וְהוּא מְבִיא מְקוֹם לְמְקוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְתַחַדֵּד הַמַּח, וְעַל-כֵּן הָעֵיוֹן בְּשׁו"ת מְאֹד מְסַגֵּל לְחַדֵּד אֶת הַמַּח, וְלִקְנוֹת לְעֶצְמוֹ בְּקִיאוֹת בְּסִגְיוֹת הַש"ס.

רְאֵה לְשַׁפֵּךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וּתְדַבֵּר הִרְבֵּה עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתַדַּע אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא הַצְּלָחָה הַנּוֹצְחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ שֶׁאֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר

קסב   אָשֶׁר   ב' תג   בַּנְחַל

כָּלֵל; וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמֹדֶבֶר בְּכָל יוֹם אֱלִיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִז טוֹב לוֹ
כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיֵּרָא ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ...
נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ. בְּעֵינַי הַדְּפַסְתָּ וְהַפְצַתָּ סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל,
אֵין מַלִּים לְפָרֵשׁ אֶת מַעְלָתָהּ. וּמֵאִז שִׁזְכִּיתִי לְהַתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל
הוֹלֵךְ לִי בַחַיִּים לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ עִם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִף
שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ שֶׁכָּל הַסֵּבֵל שְׁאֵנִי סוֹבֵל עֲכָשׁוּ — מַחְלוּקוֹת וּמְרִיבוֹת
וְכוּ' מֵאֵינְשֵׁי דְלָא מַעְלֵי וְכוּ', הַכֹּל — מִפְּנֵי שְׁאֵנִי מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם
אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל; כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשֵׂיֹת (מַעֲשֵׂה ז' מִהַזְּבוּב
וְהַעֲפָבִישׁ): קֹדֶם שִׁיַּרְדָּה נִשְׁמַתוּ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הַסֵּמ"ך-מ"ם עָשָׂה
רַעַשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאָמַר: אִם הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת תִּרְדֶּה, אֵין לִי כֶּבֶד מִה
לַעֲשׂוֹת, וְאָמְרוּ לוֹ: הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת צְרִיכָה לְרִדְתָּ, וְאִתָּה צָא וּמָצָא לָךְ
עֲצָה מִה לַעֲשׂוֹת וְכוּ', אֲזִי יֵצֵא וְכוּ', וְחִזַּר עִם זְקַן וְצַחֲקוֹ, וְאָמַר
שֵׁשׁ לוֹ כֶּבֶד עֲצָה נִגְדַּת הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְאָמְרוּ אֲנִשֵּׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַפְּרוּשׁ הוּא, שֶׁכָּל דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל יִהְיֶה צַחֲקוֹ, שִׁיִּצְחָקוֹ
מִזֶּה. וְתִהְלֶה לְאֵל, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַכְּנִיס בִּי עֲזוּת וְעַקְשָׁנוּת
דְּקִדְשָׁה, שְׁאֵינִי מִפְּחַד מֵאִף אֶחָד, וְאֵינִי מִתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּעַל דְּמִיּוֹן
וְלֵץ, וְאֵנִי הוֹלֵךְ וּמְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ,
וְתִהְלֶה לְאֵל, כֶּבֶד אֲרַגְנָתִי בַחֲוָרִים וְאֲבָרְכֵם הַהוֹלְכִים בְּצוֹתָא עִמִּי
בְּכָל בְּתֵי-הַכְּנִסְיֹת וּבְתֵי-הַמְדַרְשׁוֹת וּבִישִׁיבוֹת וּבְכָל הַרְקָבוֹת
וְהָאוֹטוֹבוֹסִים וְכוּ' וְכוּ', בַּחֲוָצוֹת וּבִשְׁוֹקִים וְכוּ' וְכוּ', וּמְפִיִצִים אֶת
סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל. וְתִהְלֶה לְאֵל, חַפְּץ הַשֵּׁם בְּיַדִּי הַצְּלִיתָ, כִּי הַסִּפְרִים

אֲשֶׁר   ב' תג   בְּנַחַל   קסג

עוֹשִׂים פְּעֻלָּה גְדוֹלָה מְאֹד, וְלִכְּנָן גַּם אַתָּה תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיַדְיָךְ, וְאִם אַתָּה רוֹצֵה לְזַכּוֹת לְתַקוּן נִצְחִי, רְאֵה לְהִדְפִּים וּלְהַפְיִץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִם אֵין לְךָ כֶּסֶף לְהִדְפִּים, רְאֵה עַל-כָּל-פְּנִים לְהַפְיִץ, כִּי לְדַעֲתִי, הַהִפְצָה הַרְבֵּה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִהַדְפָּסָה, כִּי בַּהִפְצָה סוֹכְלִים חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים מְאִינְשֵׁי דָלָא מְעַלִּי, וַיֵּשׁ אֲנָשִׁים שְׂדוּקָרִים אוֹתָךְ בְּאָרֶס לְשׁוֹנָם וְכוּ'. וְאִם מְבַלְיָגִים וְשׁוֹתְקִים לָהֶם וּמְמַשִּׁיכִים לְהַפְיִץ, בְּזֶה זֹכִים לְתִשׁוּבָה אֲמִתִּית. כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר'), אֲשֶׁר עֵקֶר הַתִּשׁוּבָה הוּא יִשְׁמַע בְּזִיּוּנוֹ וַיִּדַּם וַיִּשְׁתַּק. וּבְאֲמַת אִם רַק נִתְיָשָׁב מִה חֲטָאֲנוּ, מִה עֲוִינוּ וּמִה פִּשְׁעֵנוּ נִגְדוּ יִתְבַּרֵךְ, אֲזַי כֹּלָא כָּל הַבְּזִיווּת וְהַשְׁפִּיכוֹת דְּמִים שְׂאֲנַחְנוּ סוֹכְלִים, וּכְדָאֵי וּכְדָאֵי הַכֹּל כְּדֵי שְׁתַּהֲיֵה לָנוּ כַּפְרַת עֲוֹנוֹת. וּבְכַרְט שְׂאֲנַחְנוּ זֹכִים וּמוֹזְכִים אֶת הַרְבִּים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

לְזֹאת רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, לְלַכֵּת יוֹמָם וּלְלֵילָה לְהַפְיִץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה הַתַּקוּן הַכִּי גְדוֹל, כִּי רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, שְׂאִם גַּלְךָ וְנִגְבָּה חוֹבוֹת שֶׁל זִוְלַתְנוּ, עַל-יְדֵי-זֶה יִמְחַל לָנוּ מְלָךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים עַל חוֹבוֹתֵינוּ (תִּי-מִוֵּהֲר"ן, סִימָן תמז); וְעַל-כֵּן אַל תַּהֲיֵה בְּטָלָן, וְתַעֲשֶׂה לְעֲצֻמָּךְ חֲשׁוֹבֹן, מֵאַחַר שְׁחַטְאֲתִי, עֲוִיתִי, פִּשְׁעֵתִי נִגְדוּ יִתְבַּרֵךְ עַל-כֵּן, לִכְּנָן רְאוּי לִי לְמַלְא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֹּל בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

נָא וְנָא הַרְגַל אֶת עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתַלְךָ לְמָקוֹם שְׂאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְשָׁם תְּדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּבְכֹל פֶּעַם כְּשֶׁתִּמְצָא לְעֲצֻמָּךְ אֵיזָה מְקוֹם פְּנוּי, שְׂאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, תִּתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלֹךְ, כְּפִי שְׂאֵתָה רְגִיל לְדַבֵּר, וְתִבְקֶשׁ וְתִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ שְׂיַחֲוֶם וִירַחֵם עָלֶיךָ וַיַּעֲזֹר לְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה תִרְאֶה נְסִים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אַל תַּהֲיֵה בְּטָלָן, אֶלָּא בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם קַבַּע אֶת עֲצֻמָּךְ בְּקַבִּיעוֹת חֲזָקָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְתַקִּים אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׂפָרַשׁ אֶת מַאֲמָרָם ז"ל (שְׁבַת לא:), שְׂשׁוּאָלִים אֶת הָאָדָם: קַבַּעַת עֵתִים לַתּוֹרָה? קַבַּע הוּא לְשׁוֹן גְּזֻלָּה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (מְשַׁלִּי כב, כג): "וְקַבַּע

קסד אָשׁר ב' תד בנחל

אַתְּ קִבְעִיהֶם נֶפֶשׁ", הִינּוּ שְׁשׂוּאָלִים אֶת הָאָדָם אִם גּוֹל מֵהַזְמַן שֶׁהוּא טְרוּד בַּעֲסָקִיו, אִם גּוֹלָתָּ מֵהֶם עֵתִים לַתּוֹרָה, כִּי צְרִיךְ הָאָדָם לַחֲטֹף וּלְגוֹל עֵתִים לַתּוֹרָה מִתּוֹךְ הַטְרָדָה וְהַעֲסָק (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפד); עַל-כֵּן רָאָה לְגַנֵּב בְּכָל יוֹם זְמַן לְלַמֵּד, כִּי יִמְנֶנּוּ כָּצֵל עוֹבֵר, הִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּאֵן, וְעוֹד מְעַט אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִפֶּה, וְחָבַל עַל כָּל שְׁעָה שֶׁהוֹלְכֵת לָנוּ לְאֵבוּד. וְאֲנֹשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁלְמוֹהֲרַ"ת ו"ל הָיוּ הֲרֵבָה שְׁעוֹנִים בַּבַּיִת, עַל כָּל קִיר הָיָה שְׁעוֹן, וּבְכִסֵּי הָיָה לוֹ שְׁעוֹן, וְתַמִּיד הִסְתַּפֵּל עַל הַשְׁעוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵאָבֵד אֶפְלוּ רִגַע אֶחָד. וְאֲנֹשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אָמְרוּ עַל זֶה בְּדֶרֶךְ צַחוּת: "אֵין לָךְ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שְׁעָה"; כִּי צְרִיכִים הֲרֵבָה שְׁעוֹנִים לְהִסְתַּפֵּל עַל הַשְׁעָה שֶׁלֹּא תֵלֶךְ לְאֵבוּד. וְרוֹאִים בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בַּחוּרִים צְעִירִים וְאַבְרָכִים צְעִירִים הַמְבֹטְלִים אֶת הַזְמַן בְּהִבָּל וּבְרִיק, לְדַבֵּר וּלְפַטֵּט שְׁעוֹת עַל גְּבִי שְׁעוֹת בְּדַבְרִים בְּטֵלִים וְכוּ' וְכוּ', וּכְשֶׁבָּאִים לְלַמֵּד — אֲזַי מִתְרַשְׁלִים מְאֹד; וְלִכֵּן רָאָה לְהֵיזוֹת חֲכָם. וְכִבֵּר אָמַר הַחֲכָם מִכָּל אָדָם: "אִם חֲכַמָּת — חֲכַמָּת לָךְ, וְלִצֵּתָ — לְבַדְּךָ תִּשָּׂא" (מְשַׁלֵּי ט, יב); אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַכְנִים דְּבוּרִים אֵלוּ בְתוֹךְ לָבוּ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תד.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר חַיֵּי-שָׁנָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, שׁוֹתֵה מִמִּימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ הָאָרֶךְ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְרָפְסָה.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֵין צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוּלָּה מְלַתֵּת לְהַדְרָפִים וְלְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל, כִּי סוּף כָּל סוּף עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד כָּל-כֶּף הֲרֵבָה צְרוּת וְיִסוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים, וְאֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְנַחֵם אֲלָא בְּדַבְרֵי הַנוֹרָאִים וְהַנְּפִלְאִים שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל, וְאֲנַחְנוּ צְרִיכִים מְאֹד

אֲשֶׁר   ב' תה   בנחל   קסה

מאד להתחזק, שתהלה לאל, אנחנו איננו חולקים על ספרים קדושים כאלו, על עצות נוראות ונפלאות כאלו, אלא אנו משתדלים ללכת עם העצות האלו, וזו צריכה להיות כל שמחתנו.

אשרי האיש מאנשי שלומנו היקרים, הזוכה להפיץ את אור רבנו ז"ל בעולם, וזה עקר תקון הברית, כי כנגד זה שאדם חטא ופגם וכו' וכו', עליו להתחזר אחרים בתשובה, ואי אפשר להתחזר אחרים בתשובה, אלא על ידי עצותיו הקדושות של רבנו ז"ל; ועל-כן אשרי ואשרי מי שזוכה להכניס את דבר רבנו ז"ל בעולם. וזו צריכה להיות עבודתו של כל אחד מאנשי שלומנו בלי יוצא מן הכלל, ותהלה לאל, זה שנים על גבי שנים, שאני זוכה לעסק בעסק הקדוש הזה במסירות נפש כל-כף גדולה, ולא בחנם שהסמ"ך-מ"ם וכת דיליה לקחו את עצמם עלי כל-כף הרבה לארצה ולרחבה, ואני סובל סבל נורא מאד. מה אמר לך, ידידי היקר, ראה גם אתה להפיץ את אור רבנו ז"ל, ותראה איך שהכל יתהפך סוף כל סוף לטובה.

ראה לדבר אליו יתברך, כי הוא יתברך שומע תפלת כל פה, ואשרי מי שחזק בעבודה הקדושה הזו, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי-שרה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ידי היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך, אשר בו אתה שופך את לבך מכל מה שעובר עליך, ברוחניות ובגשמיות.

עֲלִיף לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם מְכַרְחִים אֶת מִדַּת הַסְּבָלָנוּת, כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד כָּל-כֶּף הַרְבֵּה צְרוּת, כָּל-כֶּף הַרְבֵּה יְסוּרִים, כָּל-כֶּף הַרְבֵּה מְרִירוֹת, עַד שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהַחְזִיק מִצְמַד, אֲלֵא עַל-יְדֵי מִדַּת הַסְּבָלָנוּת, וְלִכֵּן אַתָּה צְרִיף לְעַבֵּד הַרְבֵּה עַל מִדַּת הַסְּבָלָנוּת וְלֹא לְהִיּוֹת בְּכַעַס. וְרַבְּנֵנוּ ו"ל אָמַר (לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנח), שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַסְּבָלָנוּת, אֲלֵא עַל-יְדֵי אֲמוּנָה, כְּשֶׁאָדָם מֵאֲמִין שֶׁהַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אָז הוּא עוֹבֵר עַל הַכֹּל, וְשׁוֹם רוּחַ רָעָה לֹא יִכּוֹלָה לְעַקֵּר אוֹתוֹ; כִּי כְּשֶׁאָדָם נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵינוֹ רוֹצֵה רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָז אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם לֹא יִכּוֹל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ. וְעַל-כֵּן בְּשַׁעֲהַ שְׁעוֹבֵרְת עֲלִיף אֵיזוֹ צָרָה וְכוּ', אוֹ אֵיזוֹ מְרִירוֹת, אֵל תִּפְנֶה אֶל שׁוֹם בֶּן אָדָם, אֲלֵא אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ; כִּי כֶּף אֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְרוּשְׁלָמִי בְּרֻכּוֹת, פָּרָק ט', הֵלְכָה א'): אִם בָּאָה עַל הָאָדָם צָרָה, לֹא יִצְוַח לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֲלֵא לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּלִבָּד; וְעַל-כֵּן זֶה עָקַר הָעֲצָה, בְּשַׁעֲהַ שְׁעוֹבֵר עֲלִיף מְרִירוֹת וְיְסוּרִים, קִטְנוּת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, תְּבָרַח אֱלֹהֵי יִתְבַּרֵּךְ, וְתִדְּם וְתִשְׁתַּק, וְאֵל תַּעֲנֶה לְמַחְרַפֵּיךְ שׁוֹם דָּבָר, כִּי הָעָקֵר הוּא רַק לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תַּעֲבֹר עַל הַכֹּל.

רְאֵה לְהַתְחַזֵּק לְלַמֵּד הַרְבֵּה "לְקוּטִי-הֵלְכוֹת", כִּי מִי שְׁלוּמֵד "לְקוּטִי-הֵלְכוֹת", יֵשׁ לוֹ הַתְּחַזְּקוֹת אַחֲרַת לְגַמְרֵי. וְשִׁמְעָתִי מֵאֲנָשִׁי שְׁלוּמֵנוּ הַיְקָרִים, תְּלַמִּידֵי ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ו"ל, וְהֵם ר' לִוִי יִצְחָק וְר' חַיִּים, שֶׁשִּׁמְעוּ מִמְּנוֹ פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, שֶׁאָמַר: כָּל אֱלוֹהֵי שְׁלֹמֵדוֹ הַרְבֵּה "לְקוּטִי-הֵלְכוֹת", 'הָאֲבֵן זִיף שֶׁעֲנַעַר דְּעַר הָאֵלֶטֶן' — הַחֲזִיקוּ מִצְמַד הַרְבֵּה יוֹתֵר יָפָה; וְעַל-כֵּן רְאֵה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כְּסִדְרָן "לְקוּטִי-הֵלְכוֹת". וְאֵנִי הַפְּרַתִּי אָדָם אֶחָד, שֶׁלַּמֵּד כָּל הַיּוֹם "לְקוּטִי-הֵלְכוֹת", וְהָיָה אָדָם פְּשוּט מְאֹד, אֲבָל הָיָה תְּמִיד מְלֵא שְׂמִחָה. וּבִימֵי נְעוּרָי, בַּתְּחִלַּת הַהִתְקַרְבוּת, לְמִדַּתִּי רַב הַיּוֹם רַק "לְקוּטִי-הֵלְכוֹת", וְזָכִיתִי לְסִיִּם בְּכָל חֹדֶשׁ אֶת כָּל סִפְרֵי הַ"לְקוּטִי-הֵלְכוֹת", וְזֶה אַרְךָ לִי שְׁלֹשִׁים חֲדָשִׁים לְעַרְךָ, שֶׁלַּמֵּדִתִּי בְּרָצִיפוֹת, כָּל חֹדֶשׁ סִימַתִּי אֶת הַ"לְקוּטִי-הֵלְכוֹת", וּמִשָּׁם אֲנִי מְקַבֵּל עַד הַיּוֹם אֶת הַהִתְחַזְּקוֹת שְׁלִי.

אֲשֶׁר   ב' תו   בַּנַּחַל   קסז

ועל-כן גם אתה ראה לחזק את עצמך, ותלמד הרבה "לקוטי-הלכות", ואז טוב לך כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי-שרה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל הבחור היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך איך שאתה משתוקק להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא.

העקר אל תהיה בטלן, כי הנה אתה עומד להתחתן, אזי תקח את עצמך בידיך. ורבנו ז"ל אמר על מאמרם ז"ל (כתבות טז): כיצד מרקדין לפני הפלה? ופרש: איך מרקדים ומדלגים מה שהיה לפני הפלה, הינו קדם החפה. ואני רגיל לומר את השיחה הזו לחתנים, שישכחו מה היה אתם קדם. ובאמת רבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן כו): אצל העולם השכחה הוא חסרון גדול בעיניהם, אבל בעיני יש בהשכחה מעלה גדולה, כי אם לא היתה השכחה, לא היה אפשר לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, כי אם היה זוכר כל מה שעבר עליו, לא היה יכול לזוז כלל וכו', מרב עצבות ומרירות שעוברת עליו. ואמר רבנו ז"ל (שם), שאצלו הדרך, שכל מה שעבר והלך — הוא כבר שוכח מזה, וכבר לא בא על דעתו. ובאמת זו עצה נוראה ונפלאה מאד — לשכח את העבר שלו ולעשות התחלה חדשה.

לזאת ראה לקחת את עצמך בידיך, ואל תהיה בטלן, תהיה בכל יום שמת, ותרקד בכל יום, וכן תרגיל את עצמך לומר בכל יום ניום תהלים, באפן שתזכה לסיים בכל שבוע את ספר התהלים.

קסח   אֲשֶׁר   ב' תז   בַּנְּחֹל

וּמַעֲלַת אַמִּירַת תְּהִלִּים — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עג): עַל-יַדֵּי אַמִּירַת תְּהִלִּים זוֹכִים לְתִשׁוּבָה; וְעַל-יַדֵּי אַמִּירַת תְּהִלִּים זוֹכֵה לְהַכְּנִס אֶל הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח וְהָאוֹר שֶׁל שָׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, עֵינַי שָׁם; וְתַעֲשֶׂה לְעֶצְמָךְ חֶק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְגַנֵּב "יּוֹם תְּהִלִּים", בְּאִפְּן שֶׁתְּהִיֶּה אֶצְלֶךָ קְבִיעוֹת לְסִיִּם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים, וְזֶה מְבִיא לְאָדָם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדָיו; כִּי הִרְגִיל בַּתְּהִלִּים רוֹאֶה נְסִים.

וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְקַחַת אֶת עֶצְמָךְ בְּיַדֶּיךָ, שֶׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם: מְקַרָּא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, אֲשֶׁר הָאֲרַבְעָה לַמּוֹדִים הָאֵלֶּה הֵם כְּנֻגָד הָאֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה; וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאִפְּן שֶׁתְּסַיֵּם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת פְּרִשְׁת׃ הַשָּׁבוּעַ, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְסִיִּם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת הַמְדֻרָשׁ שֶׁל פְּרִשְׁת׃ הַשָּׁבוּעַ. וּמִי שֶׁלּוֹמַד מְדֻרָשׁ כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ שׁוּם סֵפֶר מוֹסֵר אֲחֵר; כִּי כִּךָ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִפְרֵי פְּרִשְׁת׃ עֲקֹב): רְצוּנָךְ לְהַפִּיר אֶת מִי שֶׁאָמַר וְהִיָּה הָעוֹלָם — לְמַד בְּאַגְדָּה; וְכֵן תְּהִיָּה קְבוּעַ לְלַמֵּד הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת בְּכָל יוֹם, וְאִם תִּזְכֶּה לְסִיִּם בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת — אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה; כִּי כִּךָ מוּבָא מִגּוֹרֵי הָאֲר"י ז"ל, שֶׁהַלּוֹמַד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת הוֹרֵג אֶת הַיְּצֵר הָרָע. וְעַל כָּלֵם — תְּהִיָּה רְגִיל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְּפִים גְּמָרָא, כִּי אֶפְלוּ סֵתֵם אַמִּירַת גְּמָרָא מְזַכֶּכֶת וּמְטַהֶרֶת אֶת הַנַּפְשׁ מִכָּל מִינֵי חַלְדָּה. וְנֹא וְנֹא אֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, תִּקַּח אֶת דְּבָרֵי בְּרַצִּינּוֹת, וְאִזּוֹ לֹא תִפְסִיד אֶלֶּא רַק תִּרְוִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַעֲקֹר תִּתְחַזַּק בְּאִמְץ לֵב, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר חַיִּי-שָׁרָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה ... גֵּרוּ יֵאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנֶכוֹן קִבַּלְתִּי.

רָאָה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּאֻמוֹנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּרְבֵנוּ ז"ל
אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מֵד), שֶׁהָאֻמוֹנָה תּוֹלָה בְּפֶה שֶׁל הָאָדָם,
הֵינּוּ אִם אָדָם מְדַבֵּר הֶרְבֵּה מֵאֻמוֹנָה, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לְאֻמוֹנָה, כְּמוֹ
שֶׁפְּתוּב (תְּהֵלִים פֶּט, ב): "אוֹדִיעַ אֲמוּנָתְךָ בְּפִי". כִּי בְּזֶה שֶׁמְדַבְּרִים
מֵאֻמוֹנָה, זֶה בְּעֲצָמוֹ אֲמוּנָה. וּמִחֲמַת זֶה צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד מִדְּבוּרִים
שֶׁל כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא אוֹמֵר אֶת זֶה מִלְּבוֹ, הֵינּוּ
שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ מֵאֲמִין וְאֵינוֹ כּוֹפֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק שֶׁחֲזוֹר וְאוֹמֵר
דְּבָרֵי אִפִּיקוֹרְסוֹת, שֶׁשָּׁמַע בְּשֵׁם אֲחֵרִים שֶׁהֵם אִפִּיקוֹרְסִים, וּמִתְלוֹצֵץ
מִזֶּה, גַּם אֶת זֶה אָסוּר, כִּי עַל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוֹם
לִיִּצְנּוֹת וּצְחוֹק, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעִנְשׁוֹ כְּבֹד מְאֹד; וְעַל-כֵּן רָאָה לְדַבֵּר
תָּמִיד דְּבוּרֵי אֲמוּנָה, וְאֵל תִּפְחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי בְּרַגַע
שֶׁאָדָם מְדַבֵּר דְּבוּרֵי אֲמוּנָה עִם בְּנֵי-אָדָם, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא שׁוֹרֵף אֶת
כָּל הַקְּלָפוֹת, כִּי בְּזֶה שֶׁמְגַלִּים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה
יֵשׁ מִפְּלֶה לְכָל הַשׁוֹנְאִים, וְנִתְקַיֵּם (תְּהֵלִים צב, י): "יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי
אָנוֹן". וּבִשְׂבִיל זֶה הִסְמִיךְ-מ"ם מְאֹד מִפְּחַד שֶׁיִּדְבְּרוּ דְּבוּרֵי אֲמוּנָה,
וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁיִּתְאַחֲדוּ בְּיַחַד תִּלְמִידֵי הַצַּדִּיק, וַיִּדְבְּרוּ דְּבוּרֵי אֲמוּנָה,
מִזֶּה הוּא חוֹשֵׁשׁ מְאֹד. וְעַל-כֵּן תַּעֲשׂוּ בְּדִיוֹק הַהֶפֶץ — לְהִתְקַבֵּץ יַחַד
וּלְדַבֵּר דְּבוּרֵי אֲמוּנָה. וּבְכֹלֵל טוֹב מְאֹד שֶׁיְהִיוּ שְׂגוּרִים בֵּין אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ תָּמִיד דְּבוּרִים שֶׁל הַתְּכֵלִית, וְכֵן הִפִּירוּ אֶת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ
הַיָּקָרִים בְּדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים, כְּשֶׁדְּבָרוּ דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהִשְׁגָּחָה פְּרֻטִית
— יָדְעוּ שֶׁהוּא בְּרִסְלָכָר. וְלָכֵן רָאָה אֶתָּה בְּעֲצָמְךָ לְדַבֵּר דְּבוּרֵי
אֲמוּנָה, וְכֵן תַּעֲזֹר אֶת חֲבֵרֶיךָ שֶׁיִּדְבְּרוּ רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה, כִּי אֵין לָנוּ
דְּבוּרִים אֲחֵרִים.

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים אִם תִּקְבַּע לְעֲצָמְךָ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם: מִקְרָא,
מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, אֲשֶׁר הָאֲרַבְעָה לַמּוֹדִים הָאֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד
הָאֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וּכְשֶׁאָדָם לוֹמֵד

קע אָשר ב' תח בנחל

אַתּ הָאַרְבָּעָה לַמּוֹדִים הָאֵלוּ בְּכֹל יוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ מִהָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה. וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם פְּרִשָׁה חֲמֵשׁ וָרֶשֶׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, בְּאַפֵּן שְׁתַּסִּים בְּכֹל שְׁבוּעַ אֶת פְּרִשַׁת הַשְּׁבוּעַ, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְגַמֵּר בְּכֹל שְׁבוּעַ אֶת הַמְדַרְשׁ רַבָּה שֶׁל פְּרִשַׁת הַשְּׁבוּעַ. וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְהַתְמִיד מְאֹד לוֹמַר בְּכֹל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, כִּי מוּבָא מִגּוּרֵי הָאַרְיִז"ל, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי לַמּוֹד ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת שׁוֹרְפִים אֶת הַקְּלָפוֹת. וְזֶה יִהְיֶה לָךְ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְאִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ בְּזֶה, תִּרְאֶה בְּרַכָּה בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, אֵינְ עוֹד טוֹב בְּעוֹלָם כְּמוֹ לַמּוֹד גְּמָרָא, כִּי בְּזֶה שְׁאַדָּם לוֹמַד גְּמַר'א', מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אַרְבָּעָה מְלָאכֵי הַשְּׁמִירָה: גְּבִרְיָאֵל, מִיְכָאֵל, ר'פָּאֵל, אִוְרִיאֵל, עַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁחִזַק בְּלַמּוֹד גְּמָרָא בְּכֹל יוֹם, שְׁאַז הוּא נֶאֱחָז בְּמַרְכָּבָה הָעֲלִיוֹנָה.

רְאֵה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֹל מָה שְׁאַתָּה צְרִיךְ תְּבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאַז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר חַיִּי-שְׁרָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרָהָה הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ הָאַרְךָ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, עֲלֵינוּ לְשַׁמַּח מְאֹד, שְׁזָכִינוּ לְהַתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, וְעַקֵּר הַהַתְקַרְבוֹת אֶל רַבֵּנוּ ז"ל הִיא לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵינוּ

אֲשֶׁר   ב' תח   בַּנְּחָל   קעא

הַקְדוּשִׁים, וְלִכְּנֵן תַּעֲשֶׂה לְעִצְמְךָ קְבִיעוֹת חֲזָקָה בְּכָל יוֹם לְלַמֵּד
"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" בְּהַתְמַדָּה וּבִשְׂקִידָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאוֹה מְאֹד, וְאִם
תִּזְכֶּה לְסַיֵּם בְּכָל חֹדֶשׁ אֶת כָּל הַסֵּפֶר הַקְדוּשׁ וְהַנוֹרָא "לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן" — אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הִבְטִיחֵנוּ, שְׁעַל-יְדֵי
הַסֵּפֶר הַזֶּה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה בְּעַל תְּשׁוּבָה, וְיִפְתַּח קְשִׁיּוֹת גִּידְיוֹ הַסְּתוּמִים,
וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה בְּעַל תְּשׁוּבָה אֲמִתִּי וּבְעַל הַשְּׂגָה גְּדוֹל. וְלִכְּנֵן רָאָה לְקַבֵּעַ
לְעִצְמְךָ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם אֶת הַסֵּפֶר הַקְדוּשׁ "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן". וְרַבְּנוּ
ז"ל אָמַר, כִּיִּנּוּן שְׂאֲדָם לֹאֵמַד אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה, הוּא כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ
שׁוּם סֵפֶר מוֹסֵר. וְלִכְּנֵן תַּעֲשֶׂה לְעִצְמְךָ קְבִיעוֹת חֲזָקָה בְּכָל יוֹם לְלַמֵּד
שְׁעוֹר גְּדוֹל בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְזֶה יִהְיֶה הַסֵּפֶר מוֹסֵר שְׁלָךְ. וְיִדוּעַ
שְׂרַבְּנוּ ז"ל אָמַר לְמוֹהַר"ן תּוֹרָה ז"ל, שְׂרַצוֹנוֹ מְאֹד שְׂתִּהְיֶינָה נַעֲשׂוֹת
מִתּוֹרָתוֹ תְּפִלוֹת, וְאִזּוּ יִרְאוּ אֶת גְּדֻלַּת הַהִתְעוֹרְרוֹת שְׂיִישׁ בְּכָל תּוֹרָה
וְתוֹרָה, וְעַל זֶה חִבֵּר מוֹהַר"ן ז"ל אֶת סֵפֶרוֹ הַנוֹרָא "לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת",
שְׂכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", יֵשׁ עַל זֶה תְּפִלָּה, אֲךָ מִחֲמַת
הַמַּחְלָקֶת נֶאֱבָדוּ הַמּוֹן תְּפִלוֹת, וְתִהְיֶה לְאֵל, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹר
לִי לְהַשְׁלִים אֶת כָּל הַתְּפִלוֹת שְׂחִסְרוֹת, מִי יִתֵּן שְׂאֲזַכֶּה פַעַם
לְהַדְפִּיסָם.

מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים, אִם תִּרְגִּיל אֶת עִצְמְךָ לַעֲשׂוֹת בְּעִצְמְךָ תְּפִלוֹת
מְכֹל תּוֹרָה וְתוֹרָה שְׂאֲתָה לֹאֵמַד, וּבְכַפְרֵט בְּעֵת הַהִתְבוֹדְדוֹת, אֲזוּ תִדְבֵּר
הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה מְ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", כִּי כָל
תּוֹרָה וְתוֹרָה הִיא עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק וְאֵיךְ לְעַבֵּד
אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ; וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, אֲלֵא תִקַּח אֶת
עִצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתִתְחִיל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִזּוּ תִרְאֶה יְשׁוּעוֹת
גְּדוֹלוֹת.

וְכֵן טוֹב מְאֹד שְׂתִרְגִּיל אֶת עִצְמְךָ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כְּסִדְרָן בְּסִפְרֵי
"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" הַקְדוּשִׁים, שְׂחִבֵּר מוֹהַר"ן תּוֹרָה ז"ל, כִּי שְׂמַעְתִּי מֵאֲנָשִׁי
שְׂלוֹמֵנוּ הִקְרִים, שְׂכָל אֵלוֹ שְׂהִתְמִידוֹ בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", הִיָּתָה לָהֶם
הִתְחַזְקוֹת לְכָל הַחַיִּים; כִּי בְּאֲמַת בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד
כָּל-כַּף הַרְבֵּה צְרוֹת וְיִסוּרִים, כָּל-כַּף הַרְבֵּה מְרִירוֹת, שְׂיִכּוֹל לְהִתְפּוֹצֵץ

קעב   אָשֶׁר   ב' תח   בַּנְחַל

מרב צער ויסורים, כי אין אדם יודע מה מוכן לו בשעה הבאה, ומכל שכן ביום הבא, ומכל שכן וכל שכן בשבוע הבא וכו', וכו', אבל אם אדם מרגיל את עצמו ללמד בכל יום "לקוטי-הלכות", אז יש לו התחזקות עצומה להתחזק מעמד; כי בזה העולם העקר הוא התחזקות. וכן רבנו ז"ל גלה לנו למה זכה להגיע למה שהגיע? רק על-ידי מדת ההתחזקות. וצריכים בזה העולם הרבה התחזקות, כי עובר על כל אחד כל-כף הרבה צרות ויסורים, אשר לא יאמן כי יספר, ועל-כך אשרי ואשרי מי שמחזק את עצמו. ועקר ההתחזקות מקבלים על-ידי שקידה רבה ב"לקוטי-הלכות", וזה צריך להיות להן חק ולא יעברו, בכל יום ללמד "לקוטי-מוהר"ן" ו"לקוטי-הלכות", ומה טוב ומה נעים אם גם תזכה לומר בכל יום "לקוטי-תפלות", ומלבד זאת טוב להיות בקי בשיחות רבנו ז"ל המדפסים בספר "תיי-מוהר"ן" ובספר "שיחות-הר"ן", כי בפרוש גלה לנו מוהר"ן ת"ל, אשר דיקא על-ידי שיחות אלו זכה להגיע אל מה שהגיע, כי לא הייתה לו שום השגה ברבנו ז"ל, אלא על-ידי שיחות הקדושות, והן הן השיחות המובאות ב"תיי-מוהר"ן" וב"שיחות-הר"ן"; ועל-כך ראה להתמיד בשיחותיו הקדושות, עד שתהיה בקי בהן בעל-פה.

נא ונא הרגל את עצמך ללמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום, באופן שתזכה לסיים בכל שבוע את פרשת השבוע — שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י ז"ל, שזה מכניס באדם הרהורי תשובה, וזוכה ליראת שמים, וזוכה להיות ירא השם, וכן תתמיד בלמוד משניות. ועליך לדעת, אשר כל פרק ופרק במשניות שלומדים, ממשיכים על עצמם אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו. ואשרי מי שזוכה ללמד בכל יום דף גמרא, רש"י ותוספות, שזה אור לנשמה, כי למוד גמרא הורס לגמרי את הטמאה ואת הקלפות שבאו לאדם על-ידי חטאותיו. וכן תלמד שעור במדרש שהוא אגדה. ואמרו חכמינו הקדושים (ספרי עקב): רצונך להפיר את מי שאמר והיה העולם — למד באגדה. ומחמת שהמדרש ארוך מאד ויש פרשיות ארכות, אז טוב מאד ללמד בכל

אֲשֶׁר   ב' תט   בַּנְחַל   קעג

יום פְּרָשָׁה או שְׁתֵּי פְּרָשִׁיּוֹת מִהֶתְחִלָּה, עַד שֶׁתְּזַכֶּה לְסִיּוֹם אֶת כָּל הַמְּדַרְשׁ רַבָּה, וְתִתְחִיל עוֹד פְּעַם. וּמִי שֶׁמְרַגֵּל אֶת עַצְמוֹ בְּלִמּוּד מְדַרְשׁ, כְּכֹר אֵינּוּ צָרִיךְ שׁוֹם סֵפֶר מוֹסֵר, כִּי הָאֲגָדוֹת חַז"ל הֵן הֵן מִמְּשִׁיכִים אֶת לֵב בֵּר יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁלוֹמֵד בְּכָל יוֹם מְדַרְשׁ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר חַיֵּי-שָׁרָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עַצְמָךְ בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא הַיְסוּד בְּחַיֵּי הָאָדָם, וּבְלִי שִׂמְחָה אֵי אֶפְשָׁר לְעַבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם; כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם — צָרוֹת וּמְרִירוֹת וּמְכַאוֹבִים מְרוֹרִים, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד אֶלָּא עַל-יְדֵי שִׂמְחָה, וּצְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, מַחֲמַת שֶׁהַשִּׂמְחָה בְּאֵה לְאָדָם מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי זוֹ הַמְּדַרְגָּה הַכִּי גְדוֹלָה שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְזַכּוֹת אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם. וְהָאֲר"י וְ"ל גָּלָה לְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר הוּא לֹא זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל מְדַרְגָּתוֹ הַנִּפְלְאָה וְהַנוֹרָאָה מְאֹד, עַד שֶׁזָּכָה לְגִלוּיִים בְּאֵלוֹ, שֶׁפְּתוּחִים לְפָנָיו כָּל הָעוֹלָמוֹת, אֶלָּא עַל-יְדֵי שִׂמְחַת הַמְּצוּוֹת, וְהִיָּה כָּל-כֵּךְ שִׂמְחַת בְּעֵשִׂית הַמְּצוּוֹת, שֶׁאֶפְלוּ הִיוּ נוֹתְנִים לוֹ כָּל הוֹן דְּעֵלְמָא, זֶה לֹא הִיָּה מַגִּיעַ אֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁהִיָּתָה לוֹ בְּעֵת עֵשִׂית הַמְּצוּוֹה. וּבְאַמַּת מְעֻטִים זוֹכִים אֶל שִׂמְחָה כְּזוֹ; כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתְּנוּ עוֹבְרִים כָּל-כֵּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וַיְסוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאוֹבִים בְּכָל יוֹם: זֶה מְעַצְמוֹ, וְזֶה מֵאַשְׁתּוֹ, וְזֶה מִלְּדָיו, וְזֶה

קעד אָשר ב' תט בנחל

מפּרַנְסָתוֹ, וְזֶה מְשַׁכְנִיו, וְזֶה בַעֲבוּדָה וְכוּ' וְכוּ'. וְלִכֵּן נוֹפֵל עַל הָאָדָם
 דְּכַאֲוֵן וְעַצְבוֹת, וּמָלֵא אַכְזָבוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן
 אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְדַלֵּג עַל הַכֹּל, וְשֵׁשׁ וְשֵׁמֶחַ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמְשַׁמַּח
 אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבַרֵךְ, שְׂאֵז כָּל חַיֵּי הוֹלְכִים כְּכֹר בַּצּוּרָה אַחֲרָת.

נָא וְנָא הִרְגַל אֶת עַצְמֶךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, אֲשֶׁר הִדְבּוּר
 שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כּוֹז שְׂאֵין לְתָאֵר
 וְאֵין לְשַׁעַר כְּלָל, וְתִהְיֶה חֲזֵק בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְתִלְךָ לְמָקוֹם פְּנוּי
 שְׂאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִצְעַק הִרְבֵּה אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, שְׂיַחֲוֶס וְיִרְחַם עָלֶיךָ
 לְהִגִּיעַ אֶל שְׂמִחָה. וְכֵן כָּל מֵה שְׂאֵתָה צְרִיךְ — אֵיזוֹ מְדָה טוֹבָה אוֹ
 אֶפְלוֹ פְּרַנְסָה, אוֹ דְבָרִים גְּשָׁמִיִּים, תְּבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ, כִּי אֵין
 לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵל תְּבַטַּח בְּנִדְיָבִים בְּכֵן
 אָדָם שְׂאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה, כִּי אֵז יִהְיֶה לְךָ אַכְזָבוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד; כִּי עָלֶיךָ
 לְהִבִּין, אֲשֶׁר בְּנֵי-אָדָם הֵם רַמָּאִים וְצָבוּעִים מְאֹד גְּדוּלִים, וְכִמוֹ
 שְׂאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קטו, יא): "אֲנִי אִמְרָתִי בְּחַפְזִי כָּל הָאָדָם
 כְּזָב". וְרוֹאִים בְּנֵי-אָדָם רְצִים אַחַר מִיֶּשְׁהוּ, וְחוֹשְׁבִים שְׂיֵשׁ בְּיָדוֹ
 מִשְׁהוֹ הַיְכֹוֹל לַעֲזֹר לָהֶם, וּלְבַסּוֹף מְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ, וְנוֹפְלִים
 בְּאַכְזָבוֹת גְּדוּלוֹת. וְעַל-כֵּן כִּלְךָ לְךָ מִבְּנֵי-אָדָם צָבוּעִים, רַמָּאִים
 וְשֶׁקֶרְנִים, הַמּוֹלִיכִים אוֹתָךְ שׁוֹלָל, יוֹתֵר טוֹב שֶׁתְּדַבֵּק אֶת עַצְמֶךָ
 בְּאֵיזֶה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂיַחֲזֵק וְיַעֲוֹרֵר אוֹתָךְ עַל תּוֹרָה וְתַפְלָה
 בְּכּוֹנֵה, כִּי רַק זֶה נִשְׁאָר מִהָאָדָם — מֵה שְׁזוֹכָה לְחַטָּף בְּכָל יוֹם:
 מְקָרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, רַמְבַּ"ם טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוּף, זֶה־
 וְתַקּוּיִים, זֶה מֵה שֶׁמְלֹוֶה אֶת הָאָדָם, וְכֵן מֵה שְׁזוֹכָה לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיָן
 עָרַב וְבִקְרָ וְצִהְרִים, וּמִתְבּוֹנֵן הַיֵּטֵב בְּתַבּוֹת הַתְּפִלָּה, וּמִתְפַּלֵּל
 בְּמִתִּיקוֹת וְעַרְבוֹת, בְּחִינַת מִיֵּן נוֹקְבִין, כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֵק א', סִימָן נ'); וְהַדְּבּוּרִים שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַרֵךְ
 וּמְשִׁיחַ אֶת לְבוֹ לְפָנָי קוֹנוֹ, זֶה מֵה שֶׁנִּשְׁאָר לְאָדָם, זֶה מֵה שֶׁאָדָם
 לוֹקַח עִמּוֹ. וְאֵי אֶפְשֶׁר לְהִגִּיעַ אֶל זֶה אֶלֶּא עַל-יְדֵי שְׂמִתְקָרְבִים אֶל
 יְרֵאֵי הַשֵּׁם אֲמִתִּיִּים, הַדְּבּוּקִים בְּצַדִּיק הָאֱמֵת; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְסִתּוֹבֵב
 בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר כָּל חַפְצֵיהֶם הוּא רַק עַבּוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבַרֵךְ, וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁבוֹרַח מִלִּיצָנִים. וְתַדַּע, שְׂגַם בֵּין אַנְשֵׁי

אָשֶׁר   ב' תי   בַּנְחַל   קעה

שְׁלוֹמֵנוּ מִסְתּוֹכְבִּים הַרְבֵּה לִיצְנִים, וְצָרִיכִים לְשׁוֹמֵר מֵהֶם כְּמוֹ שְׁשׁוּמְרִים מֵאֵשׁ שׁוֹרְפֶת, יוֹתֵר טוֹב לְחַפֵּשׂ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ תְּמִימִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר קָמִים בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת וּמִתְבוֹדְדִים אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, רַק אֲצֵלָם תֵּלֵךְ, וְאִם תִּשְׁמַע אֲצֵלָם הַתְּחִזְקוֹת — הַדְּבֵק בָּהֶם, כִּי הֵם יָבִיאוּ אוֹתָךְ אֶל תְּכִלֶּיִךְ הָאֲמִתִּית.

וּמָה שְׁמֹדְבָרִים עָלַי כָּל דְּבַר אָסוּר וְכוּ' וְכוּ' — מָה אֶעֱשֶׂה, עוֹנוֹתַי גָּרְמוּ לִי אֶת כָּל זֹאת, וְאֲנִי צָרִיךְ לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. וְאֵל תְּשִׁים לִב אֶל זֶה, כִּי כָּבֹד אָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹתֵר"ו, חֶלֶק א', סִימָן ה'), שְׁכָל מִצּוֹתָא וּמְרִיכָה אֵינּוּ אֶלָּא בְּשִׁבְלֵךְ, כְּדִי לְגַרֵשׁ אוֹתָךְ, וְזֶה כָּל הַנְּסִיּוֹן — שְׁצָרִיכִים לְשַׁמַּע מִמַּחֲלָקָת, וּמִי שְׁאִין לוֹ שְׁכָל — בּוֹרַח, וּמִי שְׁיֵשׁ לוֹ שְׁכָל — הוּא זוֹכֵה לְהִשָּׂאֵר. וְהָאֲרִיךְ בְּזֶה מוֹהֲרֵנִי ת"ו"ל (לְקוּטֵי־הֶלְכוֹת, תְּפִלִּין, הֶלְכָה ד'), שְׁזֶה הַנְּסִיּוֹן שֶׁל כָּל אָדָם שֶׁפָּגַם בְּבְרִית, שְׁבִמְקוֹם שְׁיָבֹוא אֶל הַצְּדִיק, הוּא שׁוֹמַע מִחֲלָקָת עָלָיו, וְעַל־כֵּן הַטּוֹב בְּעִינֶיךָ עֲשֵׂה.

הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשׁוֹמַע תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְחַנֵּן, אוֹלֵי אֲזַכֶּה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְכֵן עַל כָּל אֵלוֹ הַרוֹצִים לְהִתְקַרֵּב שְׁלֵא יִתְרַחֲקוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תי.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, אוֹר לְיוֹם חַמִּישִׁי לְסֵדֶר חַיִּי־שְׁרָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת תִּקּוֹן הָעֶצֶה וְכוּ', יְדוּעַ שְׁרַבְנוּ הַזֵּהִירְנוּ מְאֹד מְאֹד לְבִקֵּשׁ

קעו אָשׁר ב' תי בנחל

וּלְהַתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ הַרְבֵּה עַל תְּקוּן הָעֲצָה, וְכֵן מוֹהֲרָנִי ת"ו לְדַבֵּר הַרְבֵּה מְאֹד עַל תְּקוּן הָעֲצָה, כִּי הָעֵקֶר בְּזֶה הָעוֹלָם לְדַעַת עֲצָה מֵהַ לַעֲשׂוֹת, וְעַל זֶה לֹא יְכוּלִים לְהַחֲלִיט תַּכְף־וּמִיד. וּפַעַם אַחַת דִּבֶּר רַבֵּנוּ ז"ל עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וּבְאֲמָצַע דְּבוּרוֹ שָׁמַע אִיךְ אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ עוֹמֵד בַּפִּנֵּה וּמִתְפַּלֵּל עֲרֻבִית, וְכִשְׁהִגִּיעַ לְתַפִּילַת "הַשְּׂכִיבֵנוּ", חָטַף אֶת הַבִּקְשָׁה "וְתִקְנֵנוּ בְּעֲצָה טוֹבָה", וְאָמַר אֶת זֹאת בְּזְרִיזוּת. עָנָה וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: תֵּרְאוּ אִיךְ שֶׁהוּא חוֹטֵף אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, הֲלֹא עַל בִּקְשָׁה זוֹ: "וְתִקְנֵנוּ בְּעֲצָה טוֹבָה", צְרִיכִים לַעֲצֹר בָּהּ וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ הַרְבֵּה מְאֹד: "וְתִקְנֵנוּ בְּעֲצָה טוֹבָה". וְכֵן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ עַד הַיּוֹם, שֶׁכִּשְׁמַגִּיעִים אֶל הַקְּטָע: "וְתִקְנֵנוּ בְּעֲצָה טוֹבָה", אָז מִבְּקָשִׁים וּמִתְחַנְּנִים הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, שִׁיזְכוּ לַעֲצָה שְׁלֵמָה, כִּי זֶה לֹא בָּא בְּנִקְלָה, לְהִגִּיעַ לְדַבֵּר בְּזֶה. וְלִכֵּן תִּרְאֶה לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם לַעֲצָה שְׁלֵמָה, אֲלֵא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, כִּי עַל כָּל דְּבַר קָטָן צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְדַעַת מֵהַ לַעֲשׂוֹת, כִּי אָדָם כָּל־כָּף מְסַבֵּף בְּחַיִּים, וְעוֹבְרִים עָלָיו צְרוּת וְיִסוּרִים וְכוּ' וְכוּ', וְאִם לֹא יְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, שִׁיזְכֶּה לַעֲצָה טוֹבָה, הוּא יִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרִי, וְעַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים, שֶׁתְּהַיִּינָה לָךְ עֲצוֹת טוֹבוֹת אִיךְ לְהַתְחַנֵּן בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט, וְאִם תְּבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אָז לֹא תִזְוֶה מִשָּׁם עַד שֶׁתּוֹשַׁע.

נָא וְנֵא תַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי שִׁמְחָה מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת וְהַמַּחֲשָׁבָה. וּבְאֵמַת "בְּשִׁמְחָה" הֵם אוֹתִיּוֹת "מַחֲשָׁבָה" (תְּקוּנֵי־זֹהַר, תְּקוּן כ"ב, דף טז.), כִּי עַל־יְדֵי שְׂאָדָם בְּשִׁמְחָה, הוּא יוֹדֵעַ אִיךְ לְהוֹלִיךְ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ לְטוֹב אוֹ לְהַפֵּךְ (לְקוּטֵי־מוֹהֲרָנִי, חֶלֶק ב', סִימָן י').

נָא וְנֵא תִשְׁתַּדֵּל לְהַתְּבוּדֵד הַרְבֵּה לְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְכָל מֵהַ שְׂאֵתָה צְרִיךְ — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת תְּבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי בְּלֵי תְּפִלָּה אֵין לָנוּ כְּלוּם, וְהָעֵקֶר אֲצִלְנוּ תְּפִלָּה, וְצְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט, כִּי

אֲשֶׁר   ב' תיא   בַּנְחַל   קעז

זֶה כָּל הַחַיִּים שְׁלֵנוּ, רַק לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכְּן תַּעֲשֶׂה
כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל מָה שְׁאַתָּה צָרִיךְ,
וּבְזֶה תִּצְלִיחַ וְרַכָּךְ תִּמְיֵד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי-שְׂרָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גְּרוּ
יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתְּבְּךָ הָאֶרֶךְ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה שׁוֹפֵךְ אֶת לִבְךָ
מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבִגְשָׁמִיּוֹת, וּבִפְרֹט שְׁאַתָּה נִכְשָׁל
בַּפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכו', וְחֲשַׁבְתָּ שְׁאַחֲרֵי
שְׁהַתְּחַתְּנַתְּ תִּהְיֶה נֹצֵל מִהַחֲטָא הַמֵּר הַזֶּה, וּלְבִסּוֹף עוֹד נִתְגַּבְּרָה עָלֶיךָ
הַתְּאַנּוּהַ הַזֶּה וְכו'.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר, הִיָּה טוֹב מְאֹד אִם נִתְנוּעַד פְּנִים אֶל
פְּנִים, וְאֲדַבֵּר עִמָּךְ כַּמָּה עֲנִינִים מְאֹד חֲשׁוּבִים, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְדַבֵּר
הַכֹּל עַל פְּנֵי הַכֶּתֶב, וּבִפְרֹט בְּעֲנִינִים אֱלֹהִים שְׁלֵמָדוֹ אוֹתָךְ הַרְף
הַפְּרִישׁוֹת וְכו', שְׁזֶה בְּעֲצָמוֹ גּוֹרֵם לְךָ לַעֲבֹר עַל הַחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה.
וּבְאֲמַת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי לֹא טוֹב לְחַיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם וְאֶפְלוּ יוֹם אֶחָד
וְלַחֲטָא בַּפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכו'. וְעַל-כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ
מִי לְמַד אוֹתָךְ הַנְּהַגוֹת שֶׁל פְּרִישׁוֹת וְכו', שְׁזֶה עֲצַת הַנְּחָשׁ שְׁמוּסִיף
עַל הַצּוּוֵי וְכו', כְּדִי שִׁיִּגְרַע אַחֲרֶ-כֶּךָ יוֹתֵר וְיֹתֵר וְכו', תִּהְלֶה לְאֵל,
לְנוּ יֵשׁ שְׁלִחָן עֲרוּף, וְאֲנַחְנוּ אֲסוּרִים לְצֵאת מִגְּדְרֵי הַשְּׁלִחָן עֲרוּף, לֹא
לְהוֹסִיף וְלֹא לְגַרֵעַ. וְשִׁמְעֵתִי כַּמָּה פְּעָמִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁשִׂאֲלוּ
אוֹתָם הַנְּהַגוֹת אֵיךְ הִתְנַהֵג רַבְּנוּ ז"ל וְכו', עֲנוּ וְאָמְרוּ: תִּפְתָּחוּ אֶת
הַשְּׁלִחָן עֲרוּף, וְתִדְעוּ אֵיךְ שְׂרַבְּנוּ ז"ל הִתְנַהֵג... כְּאוֹמְרִים שְׂרַבְּנוּ ז"ל

קעח   אָשֶׁר   ב' תיא   בַּנְחַל

לא הוסיף מהשליחן ערוף ולא גרע מהשליחן ערוף. ובאמת זו שטות גדולה מאד לקבל הנהגות מצדיק זה או מצדיק זה וכו' וכו', פי כל אחד הלך כפי מדרגתו, ועשה גדרים וסגים כפי בחינתו וכפי שרש נשמתו, ולא שיך לחקות את הזולת; והשליחן ערוף הוא תמצית תורה שבעל-פה, ורק על-פיו אנחנו מצוים להזהר ולקיים את כל הנאמר בו. ורבנו ז"ל אמר לאנשי שלומנו: אתם יכולים לחדש בספרי "לקוטי-מוהר"ן" כפי שאתם רק רוצים, ולקמט את הספר מכל הצדדים, אבל לא להטות מסעיף קטן בשליחן ערוף. וזה יסוד גדול מאד; ובאמת כבר מובאים דברים אלו בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יח, שאלו המחדשים חדושי תורה, צריכים אנשי חיל מקדם ואחר-כך, וזה — על-ידי למוד פוסקים. וכונתו בפשיטות; פי מי שמחדש חדושי תורה, צריך לראות שלא ימצא דין חדש, אלא יעמד כפי גדרי השליחן ערוף, ואז יצליח דרכו תמיד.

וא ונא הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך, פי הדבור שמדברים עמו יתברך הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל, ואלמלא לא זכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, אלא להתנדע מהעבודה הקדושה הזו של תפלה והתבודדות, הִיָּה כבר פדאי; פי באמת היכן נברח בעת צרה אם לא אל הקדוש-ברוך-הוא?! ולכן הרגל את עצמך לדבר הרבה עמו יתברך, ותתודה אליו יתברך על כל פרט מי מביאך אל החטא המגנה הזה. ויתר מכן עליך לעשות לעצמך גדר חזקה ללמד ולומר בכל יום ח"י פרקים משניות; פי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, שיחה יט): אפלו אותן האנשים שגלפדו בעון חמור של הוצאת זרע לבטלה, אם יעשו לעצמן חק קבוע ללמד בכל יום ויום כף וכף, התורה תוציא אותן מהחטאים המגנים שנפלו אליהם. ושמעתי מאנשי שלומנו, שהפונה של כף וכף היתה ח"י פרקים משניות, אשר צריכים להיות חזקים באמירת משניות, וזה מזכך ומצחצח את הנפש מכל מיני חלדה; אשרי מי שמקיים את זה בתמימות ובפשיטות, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל שְׁשֵׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיְרַדְפוּ אֶל אֶהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי מְזֵה. כְּמָה שְׁבוּעוֹת, אִף מִיּוֹם שְׁזָכִיתִי לְפִתּוֹחַ כָּאֵן אֶת "מְתִיבְתָא-הֵיכַל-הַקִּדְּשׁ", כְּמַעַט שְׂאִין הַזְּמַן בְּיָדִי. תִּהְיֶה לְאֵל, אָנוּ מְדַבְּרִים רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְלוֹמְדִים תּוֹרָה בְּצוֹתָא וּשְׂמִיחִים וְרוֹקְדִים מְאֹד מְאֹד. "חֲסֵדִי ה' כִּי לֹא תִמְנֹנוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵיו" (אֵיכָה ג, כב), בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרְנִי. וְהִנֵּה בְּנֹדָי צָרְתָךְ הִיא צָרָה גְדוֹלָה עַד מְאֹד, אִף כְּכֹר הוֹרְנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שְׂאָסוּר לִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוּם אִפְּן שְׁבַעוּלָם, וְלֵה' הַיְשׁוּעָה, "תְּשׁוּעַת ה' כְּהֶרֶף עֵינַי"; אִף בְּזֵה שְׂאֵתָה חוֹשֵׁב שְׁיִשׁוּעָתָךְ תְּבֹא עַל-יָדֵי בֶּשֶׁר וְדָם, בְּזֵה אֵתָה טוֹעָה, לְדַעֲתִי, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא עֹלֵת כָּל הָעֲלוֹת וְסִבַּת כָּל הַסִּבּוֹת, וְאִין לָנוּ לְגִשָּׁם וְלַחֲשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת וְדַמְיוֹנוֹת, כִּי הַיְשׁוּעָה תְּבֹא רַק בְּדֶרֶךְ זֶה וְכוּ' וְלֹא בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת, הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ כַּאֲשֶׁר תְּבִין מֵעֲצָמָךְ.

וְהִנֵּה הַתְּחִיבוֹת צְרִיכִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה מִחֲדָשׁ, וּבְכַרְטֵי פְּרָטִיּוֹת אָדָם שְׁעֵדִין מְסַבֵּב בֵּין בְּנֵי-אָדָם, אֲשֶׁר עֵדִין הֵם רַחוּקִים מִגְּלוּי הָאֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית.

וְהִנֵּה מָה אִמַּר לָךְ, עֲלֵינוּ לְהִתְחִיל הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה עַל-כָּל-פְּנִיִם מֵהַיּוֹם, וְלִרְאוֹת עַל-כָּל-פְּנִיִם מֵהַיּוֹם לְהִזְהַר לְדַבֵּר בִּ"מְתִיבְתָא הֵיכַל-הַקִּדְּשׁ" רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְלֵהִיוֹת אִף וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, עַל נַעַם חֻלְקָנוּ, אֲשֶׁר בְּנַחַל שֵׁם גּוֹרְלָנוּ.

וְאוֹדוֹת הַחוֹבוֹת הַנוֹרְאִים שְׂאֵנִי מְסַבֵּב בָּהֶם עֲכָשׁוּ, לֵה' הַתְּקוּהָ, שְׂאֵזְכָּה לְהוֹשִׁעַ בְּקִרְוֹב מִמֶּשׁ בְּדֶרֶךְ גַּס מִמֶּשׁ בְּזְכוּת רַבְּנוּ ז"ל.

קפ אשר ב' תיג בנחל

ובקאמת פשנתבונן היכן אנחנו בעולם, ועדין מתמימות תורת רבנו ז"ל אנו רחוקים — יראה נפחד יפלו בנו, כי הלא בפרוש מבאר בדבריו הקדושים (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז'), אשר אמונה, תפלה ונסים תלויים זה בזה, אם מאמינים בו יתברך שהוא שומע תפלה, צריך להאמין שבגדו לבטל את הטבע ולשדד את המערכות ולעשות נס.

חמדת לבכי! בלך מבלבולי חנם, בודאי לא יעזבנו השם יתברך, עלינו למסר נפשנו על-כל-פנים מעכשו מחדש רק לגלות ולפרסם אלקותו יתברך בעולם. ולמען השם, אל תירא ואל תחת משום ברעה שבועלם, כי גדול אדונינו. ותזהר מאד מאד לא להחליש דעת שום בר נש, אתה ראה לדבר רק דבורי אמונה בהשגחה פרטי פרטית עם כל מידעך, ותראה לחזק את כל ברעה אשר תבוא אליך, ותראה לרקד בכל יום כמה וכמה פעמים ביום — רק שמחה, רק שמחה, זהו העקר. וכמאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מח): תכף ומיד פשוצים להיות איש כשר, עברה גדולה כשהוא בעצבות, עין שם; ואם היית יודע מעלת האדם הזוכה לחזק את חברו, היית עוסק בזה תמיד. והעקר דבוריכם צריך להיות רק מאמונה פשוטה, אשר זהו העקר. ורבנו ז"ל רצה בזה מאד מאד, כמוכא הרבה מזה ב"שיחות הר"ן", עין שם; ההכרח לקצר.

הדורש שלומך...

ב' תיג.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר תולדות ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לאהובי, אחי ורעי,
הבחור היקר לי מאד ... גרו יאיר.

הנה מה דהנה בין אנשי שלומנו ... הנה, ומהיום צריכים

אֲשֶׁר   ב' תיד   בנחל   קפא

לעשות התחלה חדשה. צריך להזכיר עצמו היטב היטב מהתכלית הנצחית. וידוע מאמר מוהרנ"ת ז"ל: את הכל הוא יכול לצייר לעצמו, אבל לא את ה'ברוך הבא' הראשון בקבר. ובזה רצה להכניס בדעתנו את אמתת הזכרון על היום האחרון.

חמדת לכבי! אף שלעת עתה נסתיימה לחלוטין מכירת והפצת הספרים, וגם נפילתי בחובות עצומים, אשר לא היו לי עד עכשו, וברור אצלי שהדבר הזה מפאת הקטרוגים שעברו עלי וכו', והנני עומד בדעתי, כי בעוונותינו הרבים, בשביל זה אבדנו הזדמנות גדולה בשנת תשל"ו על התגלות מלך המשיח וגלוי אור רבנו ז"ל, אף מה נעשה וכו'.

העבר אין. על-כל-פנים מעכשו עלינו למסר את נפשנו, ובנדאי בוא יבוא ולא יאחר. אף לעת עתה יש לראות לדבר עם כל מידיענו רק דבורי אמונה בהשגחה פרטי פרטית, ולחזק את הכל להיות רק בשמחה עצומה, אשר זהו בעצמו מסוד גלוי שכינתו יתברך — להאמין בו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, וכן לרקד בכל יום ולשמח בשמחה שאין לו סוף וקץ.

חמדת לכבי! שמר פתחי פיך, וקבל על עצמך לא לדבר כל העולה על דעתך, ותראה לקצר מאוד מאוד בדבורך, רק אם אחר ישאל אותך דבר — תענה לו, אבל אתה הרגל את עצמך לא להתחיל לדבר עם שום ברירה שבעולם, ועל-ידי-זה תנצל מכל רעה.

הדורש שלומך...

ב' תיד.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר תולדות התשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לאהובי, ידידי היקר, הבחור השותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר ויזרח לנצח.

קפב אשר ב' תטו בנחל

מכתבך בתוך מכתב חכרך לנכון קבלתי, והנה להשיבך יקצרו המון יריעות, וכבר כתבתי לחכרך אודות שנפסקה לעת עתה הפצת הספרים, ועל ידי זה נפילתי לחובות נוראים, אני מקנה להשם יתברך בבטחון חזק בזכות רבנו ז"ל, שבשבוע הבא זמין לי אנשים חדשים לגמרי, אשר יכניסו את עצמם בהפצת הספרים, ונזכה לגלות ולפרסם אלקותו יתברך בעולם. מה אמר לך? השם יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית, כמו שאיתא (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה; אתה, אהובי, אחי, ברח לך רק אליו יתברך, ומסר את נפשך תמיד רק אליו יתברך בלי שום קווי שחר כלל, כי מה אנו, ומה חיינו, הלא אנחנו חלק אלוק ממעל ממש, ומה נקרא 'שוב הדעת באמת'? כשמשיכים אותו יתברך אצלו, הינו לראות שבכל מאורעותיו ימצא אותו יתברך, זה נקרא 'שוב הדעת באמת' (עין לקוטי מוה"ר), חלק ב', סימן יב).

חמדת לבבי! אל תדאג בעבורי כלל, כי בודאי לא יעזב אותי השם יתברך, ובשבוע הבא תראה נפלאות רבות שיעשה עמי השם יתברך.

מה אמר לך, זהו עקר חיותי, שאני זוכה לראות ולשמע דבורי אמונה שמדברים ב"מתיבתא היכל הקדש", טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו.

הדורש שלומך...

ב' תטו.

בעזרת השם יתברך מוצאי שבת קדש לסדר תולדות ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אֲשֶׁר   ב' חטו   בַּנְחַל   קפג

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ולהשיבך דברי אמת יקצרו המון יריעות, ובפרטיות כי כל ספרי רבנו ז"ל בידך, הפך בהם דכלא בהם — עצות והתחזקות. ובאמת צריכים על זה בעצמו הינו על למוד ספרי רבנו ז"ל בכל יום התחזקות עצומה, כי הבעל-דבר יעשה ועושה כל מיני פעולות שבעולם למנוע ולעכב מללמד ולעין בספרי רבנו ז"ל, ועל-כן עלינו להתחזק בכל יום מחדש להתמיד בספרי הקדושים בהתמדה רבה ובתשוקה נוראה ונפלאה, ואז טוב לנו לנצח.

והנה רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'), שצריכים לחפש בעצמו היכן אוחזים באמונה, כי יש סובלי חלאים וכו', שסובלים רק מחמת חסרון אמונה וכו', עין שם; הינו כי עלינו לחקק היטב בלבנו, שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחתו פרטי פרטית, וכידיעה זו נגאל מכל פגעי ומקרי הזמן, כי הלא הכל בידו יתברך, ומה שהוא יתברך ירצה — פן יהיה, ועלינו רק למסר את רצוננו אליו יתברך, שזו נקראת שלמות עלית המלכות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קעז); חמדת לבבי! אם תמסר את עצמך בשלמות אליו יתברך, ותבקש ממנו יתברך את כל הצטרכויותיך בפרטי פרטיות בלשון שאתה רגיל בה תראה נסים ונפלאות שלא שערפת ממיך. כי זה אתה צריך לחקק היטב היטב בדעתך, אשר ישועתך אינה תלויה ביד בשר ודם כלל רק בידו יתברך. ועל-כן מה ולמה לך להכניס בדעתך מה שזה אומר... או מה שזה אומר... ברח לך ברגע זה אליו יתברך, ותספר לפניו את כל לבך וכל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, ואז תראה ישועות ונסים נגלים. מה אמר לך, ידידי היקר, כבר דברנו הרבה הרבה פנים אל פנים, אף עדין צריכים לחזור עוד פעם ועוד פעם, כי בדרך כלל באמונה הקדושה — הנה בוער ומתלהב הלב מאד מאד בתשוקה עצומה, והנה אף יצוא יצא קצת מההתלהבות, תכף-ומיד נתקרה אצלנו הכל. ועל-כן עלינו לחזור מאד מאד בדבורי אמונה והשגחה פרטית, למען נוכל לעמד על עמדנו.

הדורש שלומך...

קפד אֲשֶׁר ב' תטז בנחל
ב' תטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבִרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ וְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לְזָכֵר, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ הָעֶקֶר הוּא הַלֵּב, כַּמּוּבָא בְּזִהַר (כִּי
תֵצֵא רפא): ר'חֲמָנָא ל'בָּא ב'עֵי; וַיֵּשׁ לֹאמַר שְׁזָה רְאִשֵׁי תְבוֹת ר'ל'ב',
שֵׁם הַיְחֻדִים שֶׁל הַד' עוֹלָמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, הָעוֹלָמִים יַחַד
כְּמִסְפַּר רל"ב. וּכְשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל מְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִיַּחַד אֶת
הַיְחֻדִים הָאֵלוּ, זֶה עֶקֶר הַבְּרָכָה; וְעַל־כֵּן גַּם הַבְּרָכָה עוֹלָה כְּמִסְפַּר
רל"ב; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְיַחַד בְּכָל פֶּעַם אֶת הַיְחֻדִים הָאֵלוּ מֵעִילָא
לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעִילָא, שְׂאֵז יִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת
אֶלְקוֹת.

הָעֶקֶר תְּחִזֵּק עֲצָמְךָ אֶפְלוֹ שְׁלֵא עוֹבֵר יוֹם בְּלִי שְׁיֵשׁ לָךְ בְּלִבּוֹלִים.
אֵל תִּתְיָאֵשׁ, רַק תַּעֲשֶׂה בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְתִשְׁכַּח אֶת הָעֶבֶר
וְכו'.

וְעַלֵי לֹאמַר לָךְ, כִּי הָאָדָם שְׁזוֹכָה לְהַכְנִיס עֲצָמוֹ בְּזִכְרוֹן דְקַדְשָׁה,
מִמִּילָא שׁוֹכַח אֶת הָעֶבֶר שְׁלוֹ. וְעֶקֶר הַזִּכְרוֹן הוּא לְזָכֵר תְּמִיד בְּעִלְמָא
דְאֵתִי, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נד); זְכוּר
וְגַם זְכוּר שְׁכָל צֶעַר וְעִגְמַת גִּפְשׁ — זֶה כְּפֶרֶת עוֹנוֹת, וּמוֹרִיד
מִהָאָדָם עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל־כֵּן הַחֲזֵק מְעַמְד,
וְאֵז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

גַּא וְנָא אֵל תְּשִׁים לֵב מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִיְלֻדֶיךָ, הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וְסוּף הַכְּבוֹד לָבוֹא, רַק בְּרַח לָךְ אֵלֶיךָ יִתְבָּרֵךְ,
וְאֵז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תיז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל הבחור היקר לי מאד, שותה בצמא ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הכסף להדפסה.

מה אמר לך, אינך יכול לתאר ולשער את גדל הזכות שיש לאדם הזוכה לנדב בכל פעם על הדפסת ספרי רבנו ז"ל, אשר זו היום העבודה הכי קדושה שצריכה להיות לכל אנשי שלומנו חסידי ברסלב; כי באמת מוהרנ"ת ז"ל אמר, שחשבתי הרבה איך ימשך דבר רבנו בעולם, ובאתי להספמה שזה אי אפשר רק על-ידי שאחדש חדושי תורה בדברי רבנו ז"ל, ואפיצם בכל העולם פלו. ותהלה לאל, האוצרות שהשאיר לנו מוהרנ"ת ז"ל, הם אוצרי אוצרות, ועלינו לראות למסור את נפשנו בפעל ממש, ולהדפיסם ולהפיצם בכל העולם פלו, אף שאני יודע שיש חולקים על זה וכו', ועושים בקרת, כבר היה לעולמים, שפל צדיק וצדיק היתה עליו מחלקת ומחקרים וכו', ואם היתה יודע מה עבר על מוהרנ"ת ז"ל, כמה בויגן לא יספיקו למלא ולכתב ולרשם את אשר עבר עליו, מסרו אותו כמעט בכל שני וחמישי, הכניסוהו לבית-הסדר כמה פעמים, שברו לו את החלונות, הוא לא היה יכול ללכת למקנה וכו', לא היה יכול להתפלל במנין וכו', כי צעקו אחריו פל מיני שמות של גנאי וכו', והוא נותר רק עם חמשה מאנשי שלומנו וכו', ואף-על-פי-כן התחזק והתחזק וכתב וכו' וכו', ולפני הסתלקותו הניח לנו צוואה, ואמר: העבדה שלכם יהיה, שיהיה יפוצו מעינותיך חוצה"; ועל-פן אנו צריכים למסור את נפשנו לקיים את צוואתו. והקדוש-ברוך-הוא עזר לי משנת תשכ"ה, שאני מדפיס ומפיץ את כל ספרי רבנו ז"ל בכל העולם פלו, ולא בחנם אשר קמו עלי

קפו אָשֶׁר ב' תיח בנחל

רשעים ארורים, פוגמי הברית, מלכלכים בכל מיני עוונות וכו' וכו', ורודפים אותי ומדברים עלי כל דבר אסור, אף-על-פי-כן אני לא מתפעל מאף אחד, אלא לא אנוח ולא אשקט עד שאמלא את כל העולם בלו עם ספרי רבנו ז"ל; ולכן אשריך ואשרי חלקך, שאתה מנדב בכל פעם על הדפסת ספרי רבנו ז"ל, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שיהיה לך חלק במצנה הקדושה הזו.

מה אמר לך, מי שרק מסתכל בספרי רבנו ז"ל, הוא רואה נוראות נפלאות, אורות צחצחות, אשר כל תורה ותורה, כל מאמר ומאמר כל שיחה ושיחה מרבנו ז"ל הם כמים קרים על נפש עיפה, ומי שרק הולך עמם, יכול להיות איש צדיק קדוש כל ימי חייו. ורבנו ז"ל מאד מאד רצה שילמדו את הספר שלו "לקוטי-מוהר"ן", עד שידעו אותו בעל-פה. ואמר, שעל-ידי הספר הזה יכולים להיות בעל מח ובעל השגה גדול ובעל תשובה נפלא, כי הספר הזה פותח את קשיות גידי לבנו, ועל-פני אשרי מי שזוכה ללמד הרבה בספריו הקדושים, ואשרי ואשרי מי שזוכה להפיצם אצל כל שכבות העם, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תיח.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר ויצא ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי מאד, שותה בצמא מימי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לזכר אשר דבר רבנו ז"ל לא מצמצם אצל אחד, אדרבה, רבנו ז"ל רצה מאד שהלמוד שלו יתפשט בין כלל גשמות ישראל, כי הוא מתנה לכל עם ישראל, ולא שיף לצמצמו רק אצל אדם

אָשֶׁר   ב' תיט   בַּנְחָל   קפז

אָחַד, אָלֵא בְּכָל דוֹר וְדוֹר יֵשׁ אָחַד שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵאשׁ בֵּית הַמּוֹבֵא בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז. וְיִדוּעַ שְׂרָבִי מִיכְלֵי נֶכְדָּק מוֹהֲרָנ"ת ו"ל הִיָּה רְגִיל לומר: הַיּוֹם הָרֵאשׁ-בֵּית הוּא ר' גַּחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר ו"ל. רוֹאִים מִכָּאן שְׁגָם נֶכְדוֹ שֶׁל מוֹהֲרָנ"ת ו"ל הֶחְזִיק כֶּף. וְזֶה רָאוּ בְּחוּשׁ, שֶׁמוֹהֲרָנ"ת ו"ל הִיָּה הַיְחִיד מִכָּל תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ ו"ל, שֶׁהֶדְפִּיס וְהִפִּיץ אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכֹתֵב וּבַעַל-פֶּה, וְכֵן תַּלְמִידוֹ ר' גַּחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר ו"ל, שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְגַלוּת אֶת הַטּוֹב וְהַטָּמוּן וְהַצָּפוּן בֵּין תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ ו"ל וְתַלְמִידֵי תַּלְמִידָיו, וְכֵן יֵשׁ בְּכָל דוֹר וְדוֹר; וְעַל-כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ לְמָה אֶתָּה מִתְפַּלֵּא מִמָּה שֶׁשָּׁמַעְתָּ וְכוּ' וְכוּ', אֲדַרְבֵּה, צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר שְׁגָם לָנוּ הִיָּה חֶלֶק בְּזֶה; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאֵינּוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הֶהָכַרְח לִי לְקַצֵּר מְרַב הַטְּרָדוֹת, וְהִיָּה טוֹב מְאֹד אִם אֶתָּה תַּלְמִד עֲכָשׁוּ ב' לִקוּטֵי-הַלְכוֹת", הַלְכוֹת שְׁלוּחִין, הַלְכָה ה', שֶׁשָּׁם מְדַבֵּר מוֹהֲרָנ"ת ו"ל הַרְבֵּה מֵעַנִּין הַמְשַׁכֵּת אֹרֶךְ הַצְדִּיק בְּכָל דוֹר וְדוֹר, וְאֵיךְ שֶׁהַצְדִּיק עֲדִין חַי בִּיגִינוּ, וְהַתַּלְמִידִים הֵם הֵם הַמְמַשְׁכִּים אֶת אֹרֹו ו"ל, וְכֵדֵאֵי לָךְ מְאֹד לְלַמַּד בְּהַלְכָה זו, כִּי שָׁם מְדַבֵּר בְּרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ נִפְלֵא מְאֹד, אֵיךְ שֶׁהַמְשַׁכֵּת אֹרֶךְ רַבֵּנוּ ו"ל גִּמְשָׁף גַּם עֲכָשׁוּ, תַּעֲזֵן שָׁם וְתַחֲיֶה אֶת עַצְמְךָ.

הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תיט.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָאֲבִרְךָ הַשׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחָל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ הָאָרוֹךְ, אֲשֶׁר בּוֹ אֶתָּה מְסַפֵּר אֶת כָּל

קפח אֲשֶׁר ב' תיט בנחל

מה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

מה אמר לך, ידידי היקר, ראוי לך לשמח מאד על אשר בנחל שם חלקנו וגורלנו, ומה היינו עושים בלי רבנו ז"ל? ! ובשביל זה אתה צריך מאד להתחזק שזכית להתודע מרבנו ז"ל, ומה היית עושה עם כל הצרות והיסורים והמרירות שעוברים עליך, אם לא היית יודע מרבנו ז"ל, כף לכל הפחות אתה יודע מרבנו ז"ל, ואתה יודע מעצותיו הקדושות, שלכל הפחות איך שהוא איך שהוא, אין שום יאוש בעולם כלל, והיכן שומעים דבר כזה בכל מקום, ולכן עליך לשמח מאד מאד בהתקרבות אל רבנו ז"ל, ואתה מוכרח לדבר בכל יום עם אחד מאנשי שלומנו היקרים, אשר כל אחד ואחד מאנשי שלומנו הוא צנור, אשר על ידו דיקא צריך לעבר אור רבנו ז"ל, ועל-כן עושה הסמ"ך-מ"ם כל מיני פעלות שבעולם, שיהיו פרודים בין תלמידי הצדיק. ורבנו ז"ל אמר, שהעולם ראוי שיתמהו על גדל האהבה שבינינו, ועל-כן אנחנו צריכים לראות מצדנו, שיהיה תמיד שלום ואהבה בין אנשי שלומנו היקרים, אשר כל אחד ואחד הוא חדוש נפלא מאד, אלא הסמ"ך-מ"ם עושה את שלו, ומביא בכל פעם מדברים מבחוץ שהם השדים והרוחות, והם אשר גורמים שיהיה דחק בבית-המדרש, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו): האי דוחקא דהנה בכלה — מניהו; אם רואים דחק בבית-המדרש בין אנשי הצדיק, צריכים לדעת שהם לא חייבים, אלא השדים והרוחות שהם המדברים (עין ספורי-מעשיות, מעשה ג, מהחגור) הן הן הגורמים את כל הצרות. ושמעתי מאנשי שלומנו, אשר בעיר טשערין היה קבוץ גדול מאנשי שלומנו, ובנו לעצמם בית-המדרש מפאר, כי הם היו עשירי אנשי שלומנו, וכל אחד מהעשירים קנה לו מקום במזרח, ועל-כן היה דחק רב במזרח, שישבו צמודים אחד לשני. ענה ואמר פעם הרב הקדוש מטשערין ז"ל, בזה הלשון: "הגופות כל-כף צמודים אחד לשני, אבל הלבבות כל-כף רחוקים אחד מהשני" ... כאומר אף שיושבים צמודים, אבל יש קנאה וסנאה ביניהם, ויש פרודים, אשר דבר זה אנו רואים גם עכשו בין אנשי שלומנו היקרים; אשר באמת כל אחד ואחד הוא

אֲשֶׁר   ב' תכ   בְּנַחֵל   קִפְט

חדוש נפלא מאד, ועובד השם גדול, אך הסמ"ך-מ"ם מכניס כמה לצים, כדי שיקלקלו את המראָה והטעם והריח, כמוכא בדבריו ו"ל (עין ספורי-מעשיות, מעשה י"ג, מיום ב'); ועל-כן צריכים לעקר את הרע מאתנו, ולהרבות בדבורי רבנו ו"ל ובעצותיו הקדושות. ועלינו למסר את נפשנו, שתהיה אהבה ואחדות בין אנשי שלומנו, ואחד יאהב את השני, ויחזקו ויאמצו ויעודדו וישמחו זה את זה. ואת זאת ראינו בכל הדורות, שהיו אנשי שלומנו תמימים, שהלך להם בחיים רק לחזק ולעודד ולשמח את נשמות ישראל; ולכן אשרי ואשרי מי שיש לו חלק בזה — לאחד את אנשי שלומנו היקרים, ולהשתדל שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד.

מאד מאד רציתי לדבר עם שני גיטסך... ותודיע להם שאני רוצה לדבר אתם.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תכ.

בעזרת השם יתברך, אור ליום ששי לסדר ויצא ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל האברך, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה אודות המהרש"א שפכתה, עין בשיחות-הר"ן, סימן ה', שהפליג רבנו ו"ל מאד מאד בפרושו, שיש בהם עמקות ושכל נפלא ונעים מאד, עין שם; וידוע אשר למוד מהרש"א מחדד את המח, כמו שלוקחים צמר פלדה ומנקים ברזל, כך הלמוד העמק הזה מנקה את המח מכל מיני חלדה; אשרי מי שיתמיד בהם! שמו הוא שמואל אליעזר, אבל איידליש הוא נקרא על שם חמותו איידל, שהיא היתה בעלת צדקה גדולה, ושלמה את הוצאות הדפוס, והיה המהרש"א מפיר לה תודה על כך; ועל-כן חתם שמו על שמה

קצ אֲשֶׁר ב' תכא בַּנְחַל

שְׁמוּאֵל אֵיידִלִישׁ, וְזֶה בְּרוּר, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁפְּתַבֵּת לִי וְכוּ'.

מָה אָמַר לָךְ, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁעוֹשֶׂה מִהֶעֱקָר עֵקֶר וּמִהֶטְפֵּל טְפֵּל, וְלֹא מִי שֶׁעוֹשֶׂה מִהֶטְפֵּל עֵקֶר וּמִהֶעֱקָר טְפֵּל; הֶעֱקָר הוּא לְמוּד. וַיֵּשׁ מֵאִמֶר הַחֶכֶם (הַיּוֹבָא דְבְּרִיּוֹ בַּסֵּפֶר דְּרַכִּי הַגְּמָרָא): אֵינְךָ חֲכָמַת הָאָדָם מִגַּעַת אֲלֵא עַד מְקוֹם שֶׁסִּפְרִיּוֹ מִגִּיעִין, וְלִכְּנָן יִמְכֹּר אָדָם כָּל מָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ וַיִּקְנֶה סְפָרִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; רַבְּנּוּ וַיִּלְרָצָה מְאֹד שֶׁנִּזְכָּה לְטַיִל וְלִהְיוֹת בְּכָל הַסְּפָרִים, וְאָמַר מְשָׁל עַל זֶה, כְּדֶרֶךְ הַשָּׂרִים הַגְּדוּלִים שֶׁהוֹלְכִים בְּכָל הַמְּדִינּוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ-כֵן צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׂיֻכַּל אַחַר-כֵּן לְהִתְפָּאֵר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, שֶׁהִנֵּה כָּאֵן וְהִנֵּה כָּאֵן (עֵינֵי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כח); וְעַל-כֵּן רָאָה לְהִתְמַיֵּד בַּסֵּפֶרִי רַבְּנּוּ וַיִּלְרָצָה יִפְתַּח לָךְ חֶשֶׁק לִהְיוֹת בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ בְּאַהֲבָה...

ב' תכא

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תּשׁל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבֵרֶךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַשּׁוֹתֶה מִמִּימֵי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה ... זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

הֶעֱקָר רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמֶךָ עִם כָּל נִקְדָּה וּנְקֻדָּה שֶׁיֵּשׁ בָּךְ, כִּי בְּאֵמַת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא מְלֵא מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן (בְּרִכּוֹת נו.); וְצְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּר הָעֵבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, לְמִצְאָה בְּעֲצָמוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירוּ רַבְּנּוּ וַיִּלְרָצָה (לְקוּטִי-מִהַר"ן, חֻלְקֵי א', סִימָן רפב), וּמִהַרְנַנְתָּ וַיִּלְרָצָה הָאֲרִיף בְּזֶה הַרְבֵּה, בְּהִלְכוֹת הַשְּׂכֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א', שֶׁכָּל הַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה תְּלוּי בְּזֶה, כִּי כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, זֶה נִקְרָא שָׁנָה, כְּמוֹבָא בְּדְבָרֵי רַבְּנּוּ וַיִּלְרָצָה (שָׁם, סִימָן ס'), שֶׁהִמְחִין שְׁלוֹ וְשָׁנִים, וְכִדִּי לְעוֹרְרָם מִן הַשָּׁנָה, צְרִיכִים לְבוֹא אֶל הַצְּדִיק. וּמָה

אָשֶׁר   ב' תכב   בַּנְחַל   קצא

הצדיק יכול לעשות? למצא באדם את הנקודות הטובות. ועל-כן מה טוב ומה נעים, כשאתם זוכה לבוא אל הצדיק, שאז הוא מעוררו ומעודדו, מחזקו ומאמצו, שיזכה למצא בעצמו נקודות טובות.

עליך לדעת, כי למעלה בשמים כל נקדה ונקדה טובה שעושים בשביל הקדוש-ברוך-הוא זה מאד יקר, וכמו שאמר השני למלך: "שם הכל יקר" (עין ספורי-מעשיות, מעשה א' בסופו); הינו שם בשמים כל דבר קטן שרק עושים בשביל הקדוש-ברוך-הוא מאד מאד יקר, כי כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך, כל רצון וכסופין שאדם כוסף ומשתוקק אליו יתברך, עושה רשם גדול בכל העולמות, ואם בני-אדם היו יודעים איך שכל מחשבה ומחשבה שהוא חושב לטובה אליו יתברך, ואיך שכל תכנית שיש לו איך לעבד את הקדוש-ברוך-הוא, חשובה אצלו יתברך, ומה הרצון הזה עושה ופועל בשמים, אז היו בני-אדם שומרים מאד על מחשבתם, וכסופם ורצונם היה רק לריחניות אלקות, ומכל שפן וכל שפן, מה שהדבור פועל למעלה, אין לתאר ואין לשער כלל; כי הדבור הוא פלי לקבל בו אורות צחצחות, אורות עליונים; ועל-כן אשרי מי ששומר על דבורו לא לדבר כל העולה על רוחו, על אחת כמה וכמה באין ערוך כל פעלה ופעלה ומעשה טוב שאדם עושה להקדוש-ברוך-הוא, זה מרעיש את העולמות, כי אדם שהוא גוש עפר, טפה סרוחה וכו', בזה העולם העובר וכו' וכו', זוכה לעשות איזו מצוה בשביל הקדוש-ברוך-הוא, הוא צריך לרקד מרב שמחה, כי עושה רשם בכל העולמות, ולמעלה משתבחים עם בר ישראל שמרבה במצוות ומעשים טובים; אשרי מי ששם לבבו אל דברינו אלה, ואז טוב כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תכב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר וישלח ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי

קצב   אֲשֶׁר   ב' תכב   בַּנְחַל

מאד, שוֹתֵה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ...
נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים מְאֹד לְשִׂמְחָה עַל נַעַם
חֻלְקָנוּ, עַל אֲשֶׁר בַּנְּחַל שָׁם חֻלְקָנוּ וְגוֹרְלָנוּ, וּמָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלִי
רַבְּנוּ ז"ל, מִי הִיָּה מְחִזֵּק אוֹתָנוּ וְכוּ'?! לְזֹאת כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְהִתְקַרֵּב
אֶל רַבְּנוּ ז"ל, הֵינּוּ לְשִׁקָּד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְלִילֵף בְּדַרְכֵי הַיָּקָרוֹת,
הֵן לְהִתְבּוֹדֵד עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהֵן לְלַמֵּד שְׁעוֹרִים כְּסִדְרָן,
וּלְהִזְהַר מְאֹד בְּכָל לֵילָה לְקוֹנֵן בַּחֲצוֹת עַל חֲרַבְוֹן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְעַל
צְרוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִתְחִיל לְהִשְׁתַּוְּקֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ וְכוּ' וְכוּ', אֲזוֹ רְאוּי
מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחָה, שְׂזִכֵּינוּ בְּצַל הָעוֹבֵר הַזֶּה עַל-כָּל-פָּנִים לְהִיּוֹת
מְקַרְבִּים אֶל צַדִּיק כְּזֶה שְׂמַעוֹרֵר וּמְחִזֵּק וּמְאַמֵּץ וּמְעוֹדֵד וּמְשִׂמְחָה
אוֹתָנוּ לְחֻטֵּף נִקְדוֹת טוֹבוֹת.

עָלִי לוֹמַר לָךְ, פִּי הֵהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל תְּלוּיָה רַק כְּפִי
הֵהִתְמַדָּה בְּלִמּוֹד סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, פִּי רַק בְּזֶה תְּלוּיָה כָּל הֵהִתְקַרְבוֹת,
וְאִף אֶחָד שֶׁלֹּא יִגִּיד לָךְ שֶׁהוּא מְקַרֵּב פְּחוֹת אוֹ מְקַרֵּב יוֹתֵר וְכוּ' וְכוּ',
כְּאֲשֶׁר הִטְפֵּשׁ הַזֶּה מִתְּפָאֵר וְכוּ' וְכוּ', עַקֵּר הֵהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל
הִיא רַק עַל-יְדֵי סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּפִרוּשׁ
(לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנָיו, שְׂכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ גְּנוּזִים
וּטְמוּנִים בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה לְרְאוֹת אֶת פָּנָיו
הַצַּדִּיק, עָלָיו לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּתוֹךְ סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וּלְהַחֲדִיר
בְּעֲצָמוֹ אֶת לִמּוּדֵי הַיָּקָרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה לוֹ אִיזוֹ הַשְּׂגָה טְפָה
אֶחָת מִנֵּי אֶלֶף אֶלְפִי אֶלְפִים וְרַב רַבּוֹת מִהַשְּׂגַת הַצַּדִּיק; כִּי כָּל
שֶׁאָדָם יִתְמַיד יוֹתֵר בְּתוֹרַת הַצַּדִּיק, כֵּן תִּהְיֶה לוֹ אִיזוֹ הַשְּׂגָה וְתִפְסָה
בְּדַרְכֵי הַקְּדוּשִׁים, וְלָכֵן מִי שֶׁמְתַמַּיד יוֹתֵר בְּסִפְרֵי הַצַּדִּיק, עָלָיו מְאִיר
יוֹתֵר אוֹר פָּנָיו הַצַּדִּיק, וְעַל-כֵּן עַקֵּר הֵהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל תְּלוּיָה
רַק כְּפִי הֵהִתְמַדָּה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְלָכֵן רְאוּי לְלַמֵּד כָּל-כּוֹף הַרְבֵּה
פְּעָמִים אֶת הַ"לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן", עַד שֶׁיִּהְיֶה שְׂגוּר עַל פִּיו, בְּלִי שׁוֹם
גְּזָמָא כָּלֵל. וְרַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד בְּקֶשׁ אוֹתָנוּ, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר נִדְפָס

אֲשֶׁר   ב' תכב   בַּנְחַל   קצג

ספרו הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן", אני רוצה שילמדו אותו הרבה מאד, עד שיידעו אותו בעל-פה. ואמר על הספר שלו, שהוא אתחלתא דגאולה. ובאמת מה תהיה הגאולה? רק גלוי אלקות! הינו שלבסוף ישלח לנו הקדוש-ברוך-הוא גואל צדק, אשר הוא יגלה ויפרסם את אמתת מציאותו: תברך לכל העולם; ורבנו ז"ל אמר, שאת הטובות האלו הוא כבר יכול לעשות עכשו, אבל ההפרש הוא, שאצלו יש עדין בחירה, ואצל משיח צדקנו כבר לא תהיה בחירה. ועל-כן אנחנו רואים שכל הגאולה תהיה תלויה רק בגלוי אמתת מציאותו: תברך, שהאדם ידע אשר אין בלעדיו: תברך כלל, והוא: תברך מחיה, ומנהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו: תברך, וכפי שהאדם מכניס בעצמו ידיעות אלו, כן נמשך עליו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא: תברך שמו, עד שטועם טעם גן-עדן, טעם עולם הבא עוד בעולם הזה העובר; ולכן אשרי מי שמתמיד בלמוד הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן, וזוכה לומר על כל תורה את התפלה מ"לקוטי-תפלות", וכן זוכה לשפך שיח ותפלה ובקשה בדמעות שליש וכו' וכו' אליו: תברך, ולבקש ולהתחנן שיזכה לקיים את העצות הנוראות והנפלאות שגלה לנו רבנו ז"ל בכל מאמר ומאמר, ועל-ידי-זה יזכה שיפתח לבבו וידעתו עד שגם הוא יהיה כלי להמשכת שכינת עזו: תברך בעולם, ויזכה להפיר את הקדוש-ברוך-הוא.

נא ונא אל תבלבל את עצמך משום בריה שבבעולם. ועליך להכניס את עצמך תמיד רק בגלוי אלקות, הינו לציר בדעתך איך שהכל לכל אלקות גמור הוא, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, והכל אלקות, ואתה נמצא בתוך האלקות, ואז אם תחשב כך, יתבטל הרע ממך לגמרי, ותזכה תמיד לדבר אליו: תברך, אשר אין עוד מעלה יותר גדולה מזו, שאדם זוכה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אשר מלאכי מעלה, שרפים ואפנים וחיות הקדש ולמעלה למעלה וכו' וכו' אינם זוכים, ואנחנו קטני ערך, פחותים וירודים יכולים בכל פעם לדבר אליו: תברך,

קצד   אָשֶׁר   ב' תכג   בְּנַחֵל

הַיֵּשׁ זְכוּת כְּזוֹ? ! הַיֵּשׁ הַצְּלָחָה כְּזוֹ? ! אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת
עַצְמוֹ כְּלָל, אֶלָּא מְדַבֵּר כָּל יוֹם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ.

תַּפְסִיק לְהַכְנִס בְּכּוּחַיִם עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עה), אֲשֶׁר מִי שְׁאִין דְּמִיו מְזַכְכִּים
וְכוֹ, מִשֶּׁם בָּא מִדַּת הַנְּצַחֵן; וְעַל-כֵּן לֹא כְּדַאי לְהַכְנִס בְּכּוּחַיִם עִם
בְּנֵי הַנְּעוּרִים, אֲשֶׁר פְּגוּמִים בְּפָגַם הַבְּרִית, כִּי דָמָם עֲדִין אִינוּ מְזוּכָּר,
וְהִטְבַּע שְׁלֵהֶם רַק לְנִצְחַת וְכוֹ וְכוֹ; וְעַל-כֵּן מִי צָרִיף אֶת כָּל הַשְּׁטוּיֹת
הָאֵלֶּה? ! הָעֵקֶר לְנִצְחַת אֶת יִצְרוֹ הָרַע עַל-יְדֵי הַתְּמִדָּה וְשִׁקְיָה רַבָּה
בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ; וְעַל-כֵּן רָאָה לְלַמֵּד
בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנָּיֹת בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ, וְתֹאמַר אֶת הַפְּרָקִים,
וְאִז תִּרְגֵּשׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיִּיף. וְכֵן תִּתְמִיד בְּלִמּוּד שְׁלֵחַן עֲרוּף,
וְעַל-כֵּל-פָּנִים בַּפֶּעַם הָרֵאשׁוֹנָה תַעֲבֹר אֶת כָּל אַרְבַּעַת חֵלְקֵי שְׁלֵחַן
עֲרוּף רַק מְחַבֵּר רַמ"א, שֶׁתִּדַּע כָּל סִימָן וְסִימָן הֵיכֵן הוּא נִמְצָא, וְזוֹ
סִגְלָה לִירְאָת שְׁמַיִם. וְהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, מְאֹד מְאֹד עוֹרֵר
אֶת תְּלִמִּידָיו הַיְקָרִים, שְׁיִלְמְדוּ הַרְבֵּה מְחַבֵּר רַמ"א, וְאָמַר, שְׁנֹת־חַבֵּר
עַל-פִּי רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ; וְעַל-כֵּן הָיִית שׁוֹרְבָנוּ ז"ל הַזֶּהִירָנוּ כָּל-כָּף עַל
לִמּוּד שְׁלֵחַן עֲרוּף, עַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְחַבֵּר
רַמ"א, עַד שְׁיִהְיֶה בְּקִי בְּכָל סִימָן וְסִימָן בְּמָה שְׁמַדְבֵּר, וְאַחֲרֵי-כֵן
יִלְמַד גַּם ב"מְגִנֵי אֶרֶץ", הֵינּוּ ב"טוֹרֵי-זֶהָב" וּב"מְגִן אַבְרָהָם" וְכוֹ
וְכוֹ.

וְעַל כָּלֵם — רָאָה לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשְּׁמִחָה הִיא רְפוּאָה
לְכָל — בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָף בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדְר וַיִּשְׁלַח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוּר הַיְקָר לִי

אֲשֶׁר   ב' תכג   בְּנַחַל   קצה

מָאד, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ...
נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ. וּמָאד מָאד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע הַטּוֹב
מִמֶּךָ, אִיךָ שֶׁנִּפְשׁ חֲדָשָׁה רוֹצָה לְהֵאִיר אֶת עֲצָמָה בְּהֶאֱרַת הַצַּדִּיק
הָאֵמֶת, אֲשֶׁר כָּל הַגְּלוּיִים שְׁלוֹ הֵם רַק גְּלוּי אֱלֻקוֹת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז) שֶׁהַצַּדִּיק הוּא בְּחִינַת מְאוּרֵי
אוֹר, שֶׁמִּגְלָה רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְכַבֵּה אֶת
מְאוּרֵי הָאֵשׁ, שֶׁזֶה כָּלֵל הַתְּאוּוֹת רְעוּת, וּבִפְרָט תְּאוּוֹת נְאוּף שְׁבוּעֶרֶת
בְּאָדָם. וְלִכֵּן אַתָּה צְרִיךְ מָאד לְשַׁמַּח שְׂזִכִּיתָ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל,
וְתִתְחִיל לְלַמֵּד הַרְבֵּה סְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים, כִּי כָּל הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ
ז"ל תְּלוּיָהּ רַק כִּפִּי הַהִתְמַדָּה בְּלַמּוּד סְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים, כִּי בְּלִי לַמּוּד
סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֵינוֹ מְקַרֵּב כָּלֵל, וְזֶה רַק דְּמִיוֹנוֹת וְשִׁטוּת וְכוּ' וְכוּ';
וְעַל-כֵּן מִי שְׁלוּמֵד הַרְבֵּה סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֵינוֹ צְרִיךְ אֶת אֵף אֶחָד,
כִּי יֵשׁ לוֹ תְּהִלָּה לְאֵל חַיּוֹת; וְעַל-כֵּן רָאֵה לְהִתְמַד הַרְבֵּה מָאד,
וְתִאֲמִין לִי, שְׂבִימִי נְעוּרֵי כְּשִׁזְכִּיתִי לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, הֲיָה מֶר
לִי מָאד, כִּי עָבַר עָלַי כָּל-כֶּף הַרְבֵּה צְרוּת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים וְכוּ'
וְכוּ', בְּזוֹ וַחֲרַפּוֹ אוֹתִי בִּישִׁיבָה וְכוּ', וְכֵן בְּבֵיתִי וְכוּ' וְכוּ', וְקִבְלָתִי
מִכּוֹת רִצַּח וְכוּ' וְכוּ', וְזָרְקוּ אוֹתִי מִהִישִׁיבָה וְכוּ' וְכוּ', וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן
עָקַר הַתְּחִזּוֹקוֹתֵי הֵיךְ מִזֶּה שֶׁלְּמַדְתִּי הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", אֵיזָה
טַעַם, אֵיזוֹ עֲרֻבוֹת, אֵיזוֹ חַיּוֹת קִבְלָתִי בְּשַׁעֲה שֶׁהִתְמַדְתִּי בְּלַמּוּד
"לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", אֲשֶׁר הוּא פֶּעַל רַבְּנוּ ז"ל בְּגְלוּי נִפְלָא מָאד, כִּי רַק
עַל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל הַעִיד רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁקִּבַּל מִמֶּנּוּ יוֹתֵר מִכָּל הַתְּלַמִּידִים,
וְעַל-כֵּן עָקַר הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל תְּלוּי בְּלַמּוּד הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-
הַלְּכוֹת", כִּי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל מְחַיֶּה אֶת כָּל הַנִּפְשׁוֹת הַנִּפְּוּלוֹת
וְהַשְּׁבוּרוֹת וְהַרְצוּצוֹת וְכוּ', וְתִהְיֶה לְאֵל, עָבְרוּ לִי יָמִים שְׁלָמִים,
שֶׁלְּמַדְתִּי רַב הַיּוֹם רַק "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", וְזֶה הַכְּנִיס בִּי אַחֲרֶיךָ
תְּשׁוּקָה לְלַמֵּד בְּשָׂאֵר חֻלְקֵי הַתּוֹרָה; וְעַל-כֵּן אֵינְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מָאד, שְׂאֵל תְּשַׁבֵּר מְשׁוּם דְּבָר, אֶלָּא תִּתְחִיל לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן בְּסֻפֵּר
הַיְקָר וְהַנִּפְלָא "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", אֲשֶׁר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אָמַר עַל סֻפְרוֹ:
דָּאִס אִיז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גִּן-עֵדֶן; הֵינּוּ שֶׁהַסֻּפֵּר שְׁלוֹ שֶׁהוּא "לְקוּטֵי-

קצו אשר ב' תכג בנחל

הַלְכוֹת", וְהוּא הַגֵּן-עֵדֶן שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבִקְאֶמֶת רוֹאִים, מִי שֶׁרַק לֹמַד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט סִפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", מְרַגֵּישׁ מִמֶּשׁ טַעַם גֵּן-עֵדֶן בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלִכֵּן רָאָה לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וּמִשָּׁם תִּשָּׂאב חַיּוֹת וְהִתְחַזְקוֹת. וְשִׁמְעֵתִי מִהֲרִבָּה אֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּבִפְרָט מִתְלַמְּדֵי ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ז"ל, שֶׁרָאוּ שְׁמִי שֶׁהִתְמַיֵּד יוֹתֵר בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", הִיָּתָה לוֹ יוֹתֵר הִתְחַזְקוֹת בְּאִפְּן אַחֵר. וּבִקְאֶמֶת עָלַי לֹמַר לְךָ, עָבְרוּ עָלַי יָמִים וְשָׁנִים קָשִׁים מְאֹד מְאֹד, מִכַּמָּה וּכַמָּה בַחֲיִנוֹת, וְלוֹלִי תוֹרְתְךָ שֶׁעֲשׂוּעִי, אִז אֲבִדְתִּי בְּעֵנִי, וְכָל הַהִתְחַזְקוֹת שֶׁלִּי הִיָּתָה בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְהִיָּתִי כָּל-כָּךְ מְכַנִּים אֶת עֲצָמִי בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", עַד שֶׁלֹּא יָכַלְתִּי לְהַפְרִיד מִהֶסְפֵּר הַזֶּה. וְזַכְּנִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְלַמֵּד בְּשִׁקְיָדָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, עַד שֶׁזָּכִיתִי לְסִיִּים בְּכָל חֹדֶשׁ אֶת כָּל סִפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְזֶה הִנֵּה בְּמִשְׁךָ שְׁלֹשִׁים חֹדָשִׁים, שֶׁגִּמְרְתִּי אֶת כָּל סִפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ בְּעִקְשָׁנוֹת רַבָּה מְאֹד, וְזֶה אֲשֶׁר עוֹזֵר לִי עַד עַכְשָׁו, שֶׁעוֹבְרִים עָלַי צָרוֹת וְיִסוּרִים, מִחֻלְקַת וּמְרִיבוֹת, שֶׁקָּם עָלַי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּלִבוֹשׁ אֲנָשִׁים רְשָׁעִים אָרוּרִים, פְּגוּמִים בְּפָנִים הַבְּרִית וְכוּ', וְקָמִים עָלַי וְרוֹדְפִים אוֹתִי, וּמְדַבְּרִים עָלַי כָּל דָּבָר אָסוּר, אֲבָל, תִּהְלֶה לְאֵל, זַכְּנִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַקְדִּים רְפוּאָה לְמִכָּה, שֶׁהֲרִבָּה הֲרִבָּה הִתְמַדְתִּי בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", עַד שֶׁדִּבְרֵי מוֹהֲרָנִית ז"ל וְרַבְּנוּ ז"ל חִקְּוִקִים בְּתוֹךְ דָּמִי, וְלִכֵּן אֵינִי מִתְפַּעֵל מִשׁוּם מִתְנַגֵּד וּמִשׁוּם חוֹלֵק וּמִשׁוּם לֵץ וּמִשׁוּם שִׁיגָץ וּמִשׁוּם עַז פָּנִים וְכוּ' וְכוּ', אֲדַרְבָּה זֶה חֻלְקֵי מִכָּל עֲמָלִי, שֶׁאֵינִי יוֹדֵעַ מִרְבִּי אֶמֶת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלְאָ כְּזֶה. וּכְבָר זַכְּנִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְלְהַפִּיצֵם בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, וְנִכְנָסְתִּי בְּחֻבוֹת לְאֲלָפִים וּרְבֻבוֹת, וְרִאִיתִי נְסִים נִגְלִים שֶׁעֲשָׂה עִמִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְנוֹדָאֵי זָכִיתִי בְּמִשְׁךָ הַשָּׁנִים הָאֵלוּ לְגַלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְעֲשִׂיתִי הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה בְּעוֹלָם; וְעַל-כֵּן לֹא בְּחִנָּם שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּעֲצָמוֹ עֲמַד עָלַי, וְהִבִּיא אֶת שְׁלוּחָיו לְרַדְּפֵנִי, אֲבָל כָּבָר לֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם דָּבָר.

נָא וְנָא תֵּאֱמִין לִי, שֶׁעָקַר הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל הִיא רַק

אֲשֶׁר   ב' תכד   בַּנְחַל   קצז

על-ידי למוד ספריו הקדושים, ועל-פני תעוב את כל מיני שטיות ופוכחים של סרק ושל הבל, מה לך להפגס בפוכחים עם חברים וכו', זו היתה כל טעויתי, שבימי נעורי נכנסתי בפוכחים, ורציתי להוכיח אשר דבר רבנו ו"ל אמת, אבל כבר אמר רבנו ו"ל, שמדת הנצחון אינה סובלת את האמת, ולכן לא כדאי להתנפח עם מישהו, יותר כדאי לקחת את עצמו בידיים, ולהתחיל לברח אל הקדוש-ברוך-הוא, ולא להתבלבל משום בריה שבעולם, כי ממנו לא יהיה לך שום דבר, תכניס את דברי אלה אל תוך לבך, ואז תהיה לך חיות כל ימי חייה.

מאד מאד רציתי שתבוא עם אחיך אלי, ונדבר באריכות, כי מה שמדברים פנים אל פנים זה לאין ערוך ממה שכותבים במכתב, כי מכתב זה סתם כלי מצמצם, לא-כן כשמדברים פנים אל פנים הדבור שוטף וכו' וכו', ויכולים להאריך ולספר לך הרבה ספורים נפלאים, כי תהלה לאל, הרבה קבלתי מאנשי שלומנו היקרים, ושמעתי ספורים נוראים ונפלאים, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא שיבוא יום ואדפיס את כל השיחות והספורים שמנחים באמתחתי. הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תכד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויגש ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל האברך השותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בנדאי צערך צער קשה וכו', עם כל זאת אסור להמשיך עצמו אחר הצער, כי כל הנמשך אחר הצער — הצער נמשך אחריו וכו'. עליך לזכור, אשר דבר גדול ודבר קטן לא נעשה לבד, אלא הכל בהשגחת המאציל העליון ברוך הוא וברוך שמו, ולכן צריכים רק

קצח אשר ב' תכה בנחל

לברח אליו יתברך. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנ), אשר בידיעה זו שהאדם זוכה לידע שכל הצרות הן ממנו יתברך, כבר ימתק ממנו, פי הני"ה גמן הני"ה לקח, יהי שם השם מברך לעולם ועד. ובאמת ענין המשכת רוחניות אלקות בזה העולם הגשמי והחמרי הוא מעבודות הכי קשות, פי טבע של האדם להמשיך אחר הגשמיות, ועל-כן קשה לו להשיג רוחניות, ובשביל זה עובר על כל אחד ואחד מה שעובר וכו' — עליות וירידות וכו', ואשרי מי שזוכה להחזיק מעמד, ואינו נשבר משום דבר שבעולם.

העקר הרגל עצמך לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, באשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, וכפי שתרגיל עצמך לילך בדרך זו, הכל ילך לך כבר באפן אחר לגמרי; פי בשעה שיש לאדם אל מי לפנות בעת צרה, הוא הכי מצלח בחייו, לא-כן מי שאינו יודע אל מי לפנות בעת צרה, הוא הכי אמלל; אשרי מי שמשליך את חכמתו המדמה ומצית את רבנו ז"ל בשיחה בינו לבין קונו, שאז ירגיש כל מיני נעם וערבות בחייו.

נא ונא ראה לגנב עתים לתורה, פי רק זה מזון הנשמה, ואשרי הנשמה שזוכה לאכל בכל יום הרבה תורה, פי זה הבית-מנוס של האדם בעולם הזה ובעולם הבא גם יחד.

הדורש שלומו באהבה רבה מאד...

ב' תכה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר ויגש ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל הבחור היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך בצרוף כסף הפדיון. הקדוש-ברוך הוא ימתיק ממך הדינים על-ידי פלא עליון.

אודות וכו', עליך לדעת פי האדם צריך לבטל עצמו לגמרי

אֲשֶׁר   ב' תכו   בַּנְחַל   קצט

אֲלֵיו יתְבַרַךְ, וְתָמִיד רַק יִחְשַׁב מִמֶּנּוּ יתְבַרַךְ, וְכָל מָה שֵׁיִשׁ לוֹ זֶה שְׁלוֹ יתְבַרַךְ, וְלִכֵּן מָה וְלָמָּה לְאָדָם לְהַשְׁבֵּר, הֲלֹא הוּא כָּל כְּלוֹ שֵׁיִף רַק אֲלֵיו יתְבַרַךְ. וּבְאֵמֶת מוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה מֵא, סִימָן א'), שֶׁהֵיוּ נוֹטְלִין מִן הַמֶּן וּמִקְרִיבִין לְפָנָי עֲבוּדָה זָרָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; הֵינּוּ זֶה שֶׁהִקְשִׁית אֵיךְ שֵׁיִף וְכוּ', הֲלֹא כֵּן הָאָדָם עוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם — לוֹקַח אֶת הַכֶּחַשׁ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְחוּטָא בּוֹ, הָאֵם זֶה כֵּן מוּבָן וְכוּ'. וּבְאֵמֶת כָּל מָה שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן — זֶהוּ הַמֶּן שֶׁהָאָדָם אוֹכֵל בְּכָל יוֹם, וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֶה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ תָּמִיד בּוֹ יתְבַרַךְ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יתְבַרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, שׁוֹתָה מִמִּימֵי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסָה.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֵינִי דֹבֵר יוֹתֵר גְּדוֹל מִלְּהַדְפִּים וְלְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְעֲלֵינוּ לְקַחַת אֶת עֲצָמֵנוּ בְּיַדֵּינוּ וְלִגְלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת אוֹר רַבְּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם כְּלוֹ, כִּי כָּף הַשְּׂאִיר לָנוּ מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל צוֹאָה, וְאָמַר לְפָנָי הַסְּתַלְקוּתוֹ בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: "הַעֲבֹדָה שֶׁלְכֶם תִּהְיֶה יְפוּצוֹ מִעֵינֹתֶיךָ חוּצָה", וְלִכֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת צוֹאֵת מוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל, וְלְהַפִּיץ בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ. וְאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם לְקַח אֶת עֲצָמוֹ עָלֵי מַבִּית וּמִבְּחוּץ, רַק בְּגִלְלֵי שְׂאֵנֵי מִפִּיץ אֶת דְּבַר רַבְּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, אֲבָל כְּבָר לֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם דְּבַר, כִּי אֲנִי נַחוּשׁ בְּדַעְתִּי שֶׁלֹּא אֲנוּחַ וְלֹא אֶשְׁקֹט עַד שֶׁאֲמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עִם סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל. וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְמַלֵּא אֶת כָּל בְּתֵי שְׂרָאֵל עִם סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֵּית אֶחָד שֶׁלֹּא יִמְצָאוּ שָׁם

ספרי רבנו ז"ל ותלמידיו ותלמידי תלמידיו וכו' וכו'.

נא ונא ראה גם אתה להתמיד בספרי רבנו ז"ל, כי בודאי צריכים להפיץ את ספרי רבנו ז"ל לאחרים, אבל גם צריכים להפיץ את ספרי רבנו ז"ל לעצמו, הינו לשקד מאד על דלתות ספריו הקדושים. ולכן ראה לקבוע לעצמו שיעור קבוע ב"לקוטי מוהר"ן" הקדוש והנורא, אשר רבנו ז"ל גלה לנו נוראות ונפלאות על הספר הקדוש הזה, ואמר, שהוא אתחלתא דגאליה, ומי שילמד בספר הזה יהיה נעשה בעל תשובה גדול ובעל השגה, ויפתח קשיות גידיו. לכן ראה להתמיד בכל יום בספריו הקדושים, ובפרט ב"לקוטי מוהר"ן" הקדוש והנורא, וכן תמיד בשיחותיו הקדושות של רבנו ז"ל ב"חיי מוהר"ן" וב"שיחות הר"ן", אשר מוהר"ן ז"ל רשם, ובכל שיחה ושיחה מנח שכל עליון ונורא מאד; כי רבנו ז"ל הלביש השגות אלקות במדרגה עליונה עד המדרגה הכי תחתונה, כי כל שיחה ושיחה מרבנו ז"ל, היא אש בוערת ומי שרק מחדיר בעצמו דבור מרבנו ז"ל, והולך עם הדבור הזה, לבו מתלהב בשלהובין דרחימותא אליו יתברך, והלב בוער אל הקדוש ברוך הוא על ידי כל שיחה ושיחה של רבנו ז"ל. ולכן אשרי מי שפקי בשיחותיו הקדושות.

מה אמר לך, ידידי היקר, ראוי לנו לשמח על שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, ומוהר"ן ז"ל רגיל במכתביו הקדושים לומר תמיד: "אשרינו, אשרינו". והיה אחד מאנשי שלומנו היקרים, שהיה נקרא פייוויל, וקראו אותו אנשי שלומנו: 'פייווילי אשרינו', כי היה רגיל תמיד לומר: "אשרינו, אשרינו"; ומוהר"ן ז"ל הפליג במעלתו, וכתב באחד ממכתביו בזו הלשון: "ובודאי ר' פייוויל צדק בהתפארו אשרינו בכל פעם" (עין עלים לתרופה א' ואתחנן תקצ"ה); ולכן גם לנו ראוי לומר בכל יום: "אשרינו אשרינו, מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, אשר שם חלקנו אצל רבנו ז"ל, טוב להודות להקדוש ברוך הוא על כל החסד הנם שעשה עמנו, אשרינו ואשרינו".

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשל"ו.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר, עַל כָּל הַעֲנִין שֶׁל נְסִים שֶׁכְּתַבְתָּ, רְאוּי לָךְ לְלַמֵּד אֶת הַמְּאָמֵר הַנּוֹפֵא בְּ"לְקוּיטִי-מוֹהֲר"ן", חֶלֶק א', סִימָן ז', אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל מְפַלֵּג בְּעֲנִין הַנְּסִים שֶׁתְּלוּי בְּאִמּוּנָה, כִּי כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל מֵאֲמִין בְּאֵל עוֹלָם, וַיּוֹדַע אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, אֲזִי רוֹאֶה נְסִים עַל כָּל שֶׁעַל וְשֶׁעַל; כִּי בְּאֵמַת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה נְסִים עִם הָאָדָם אִף הָאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהַכֵּל טֹבֵעַ, וְהוּא שׁוֹכַח שְׁגָם הַטֹּבֵעַ הוּא הַשְּׁגָחָה, כִּי טֹבֵעַ עוֹלָה כְּמִסְפֵּר אֱלֹקִים; כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַלְּבִישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּטֹבֵעַ, כְּדִי שֶׁאָדָם לֹא יִרְגִישׁ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי הַטֹּבֵעַ הוּא הַצְּמִצּוּם — לְצַמֵּצֵם אֶת הָאוֹר הָאֱלֹקִי, שֶׁאָדָם לֹא יֵדַע בְּגִלּוּי מִמּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲלֵא עַל-יְדֵי שֶׁמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שֶׁמְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׁ תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲזוֹ יִתְגַּלֶּה אֵלָיו מֶלֶךְ עֲלִיוֹן, נוֹרָא נוֹרָאוֹת וְזִיו נִפְלְאוֹת, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְדַבֵּר אֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְחַזַּק אֲצִלוֹ הָאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְכִשְׂיִהְיֶה בְּרוּר וּמְבָרַר אֲצִלוֹ אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן, לֹא נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ אֲלֵא בְּהַשְּׁגָחַת הַמְּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, עַל-יְדֵי-זֶה יִרְאֶה נְסִים וְנִפְלְאוֹת עַל כָּל שֶׁעַל וְשֶׁעַל.

וּבְאֵמַת עֲלִיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, אֲשֶׁר כְּפִי בְּטוּלוֹ שֶׁל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כֵּן נִשְׁפָּע עֲלָיו הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, עַד שֶׁהוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֵל בְּטוּל כְּזֶה שֶׁאֵין אֲצִלוֹ שׁוּם מְחַשְׁבָּה אַחֲרַת, אֲלֵא תָּמִיד חוֹשֵׁב מֵאֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲזוֹ יֵאִיר עֲלָיו אוֹר הַהַשְּׁגָחָה; כִּי כְּשֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי אֵינוֹ חֹסֵר דְּבָר, אֲלֵא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ הוּא רוֹצֶה, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹרֶה בְּאָדָם שֶׁמְבַטֵּל אֶת

רב אשר ב' תבח בנחל

רצונותיו הפּרטיים, אֶל רצונו יתברך; אשרי מי שזוכה להגיע אֶל בטול פְּזֵה, שָׂאז יאיר עָלָיו אור ההשגחה, ויראה נסים נגלים שיעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תבח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שמות התשל"ז.

שלום וברכה וְכֵל טוב סְלֵה יגיעו אֶל האברך היקר לי מאד, שוּתָה מִמִּי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה היום נכנסים ימי השוכבי"ם, אשר מובא בדברי האר"ל (שער רוח-הקדש, תקון כז), שימים אלו מסגלים לתקן פגם הברית של קרי והוצאת זרע לבטלה, והם ארבעים יום, שבהם קוראים את הפרשיות: ש'מות, ו'ארא, ב'א, ב'שלח, י'תרו, מ'שפטים; ובהם מספר על גלות מצרים, שעם ישראל עברו במצרים גלות קשה מאד, ונזדככו בכור הברזל, וכן מיציאת מצרים וקריעת ים סוף וקבלת התורה. וידוע אשר הקריאה מעוררת את הזמן, הינו בכל שנה ושנה כשקוראים את כל ענין גלות מצרים ויציאת מצרים וקריעת ים סוף וקבלת התורה, נתעוררות ההארות האלו מחדש. ועל-כן ימים אלו מסגלים מאד לתקן את העון החמור הזה.

והנה שמעתי מאנשי שלומנו היקרים הנהגה, שפעם בשבוע לא לאכל דבר מן החי, וזה עשו במקום תענית, כי אין בכחנו להתענות, אבל כפי שקבלתי מאנשי שלומנו, שבימים אלו הרבו מאד בתפלה ובקשה, וידוע שמהר"ן ת"ז"ל היה לו שעור לומר בכל יום "יום תהלים", כדי לסיים בכל שבוע את ספר התהלים, אך שלש פעמים בשנה היה רגיל לומר פעמים את היום, כדי לסיים פעמים בשבוע את כל ספר התהלים כמגן 'כפר', והם: ימי אלול, וימי

שׁוֹכְבֵי"ם, וימי הַסְפִירָה. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּקְבֵּל אֶת הַהֲנַהֲגָה הַזֹּאת, כִּי לֹא כָּל אֶחָד יָכוֹל לְהִתְעַנּוֹת וְלֹא כָּל אֶחָד יָכוֹל לְסַגֵּף אֶת עַצְמוֹ בְּסִגּוּפִים. וְכֵן הִרְבּוּ בְּשִׁבוּעוֹת אֱלוֹהֵי יָמֵי הַשׁוֹכְבֵי"ם בְּתַפְלָה וְהִתְבּוֹדָדוּת, וְהִתְנַדְּדוּ עַל עוֹנָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה; כִּי עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא וְדוּי דְבָרִים, לְהִתְנַדְּדוֹת אֱלֹהֵי יִתְבַרֵּךְ, כִּי עַל-יְדֵי וְדוּי דְבָרִים שֶׁאֵדָם מִתְנַדֵּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה יוֹצְאִים הָעוֹנֹנוֹת מֵעַצְמָיו, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'). וּבְאַמֶּת חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (סְנֵהֲדָרִין מִג'): כָּל הַזּוֹבַח אֶת יָצְרוֹ וּמִתְנַדֵּה עָלָיו, מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כִּי אֱלוֹהֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשָׁנֵי עוֹלָמִים; הֵינּוּ כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם יָצְרוֹ הָרַע בְּפָנָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה וְהִרְהוּרִים רָעִים, וְהוּא מִתְגַּבֵּר עַל יָצְרוֹ, וְאֵינוֹ חוֹטֵא, אֲלָא עוֹד מִתְנַדֵּה עַל מַה שֶׁעָשָׂה פָּעַם, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִחְבֵּר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא; כִּי עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא חֲרָטָה עַל הָעֵבֶר וְקִבְלָה עַל לְהַבָּא, וְלְהִתְנַדְּדוֹת אֱלֹהֵי יִתְבַרֵּךְ, וּכְמֵאמָרָם ו"ל (תּוֹרַת כְּהֻנִּים בְּחֻקֵּי), שֶׁמִּיד שֶׁמִּתְנַדְּדִים עַל עוֹנוֹתֵיהֶם, מִיד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם; כִּי אֲצִלוֹ יִתְבַרֵּךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּב הַיְדוּי דְבָרִים שֶׁאֵדָם מִתְנַדֵּה לְפָנָיו יִתְבַרֵּךְ.

וְהִנֵּה בְּעֵינֵי תַקוּנֵי הַבְּרִית, שֶׁאֵתָּה רוֹצֵה שֶׁאֲכַתֵּב לְךָ, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל לְפָנֶיךָ, וּמַה שֶׁיִּףּוּ לְהוֹסִיף אוֹ לְגַרְעוֹ, כָּל מַה שֶׁצָּוָה רַבְּנֵי ו"ל לְתַקּוֹן הַבְּרִית, צְרִיכִים לְקַיֵּם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. עִם כָּל זֹאת אֲמַרְתִּי לְרַשֵּׁם לְךָ כַּמָּה יְסוּדוֹת, שֶׁמְאֹד מְאֹד מְכַרְחִים לְקַיֵּם מִי שֶׁנִּפְגַּם בְּפָנָם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן.

רַבְּנֵי ו"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד עַל טְבִילַת מְקוּהָ, וְאָמַר בְּעֵינֵי תַקּוֹן הַבְּרִית: "דָּאס עֲרֻשְׁטֵעַ אִיז מְקוּהָ" [הַדְּבָר הָרִאשׁוֹן זֶה טְבִילַת מְקוּהָ], וְאֲחֵר-כֵּן שֶׁיֵּאמַר אֶת הַתַּקּוֹן הַכִּלְלִי, שֶׁהֵם עָשְׂרָה מְזֻמּוּרֵי תַהֲלִים, שֶׁגָּלָה רַבְּנֵי ו"ל בְּשִׁבְלֵי תַקּוֹן הַבְּרִית. וְזֶה צְרִיכִים לְקַיֵּם כָּל יְמֵי חַיָּיו. מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁפָּגַם בְּבְרִית, עַל-יְדֵי עוֹן קָרִי וְהוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, עָלָיו לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וּלְכַל יַחֲסֹר לוֹ יוֹם אֶחָד בְּלֵי טְבִילַת מְקוּהָ, וְכֵן יֵאמַר אֶת הַתַּקּוֹן הַכִּלְלִי, שֶׁהֵם עָשְׂרָה מְזֻמּוּרֵי תַהֲלִים, שֶׁגָּלָה רַבְּנֵי ו"ל לְתַקּוֹן פָּגַם הַבְּרִית.

וּרְבֵנוּ ו"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל דְּבַר זֶה, וּבִוְדָאי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וְאוֹמֵר שֶׁם אֶת הָעֶשְׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים — אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, כִּי רַבְּנוּ ו"ל הִבְטִיחָנוּ עִם שְׁנֵי עֲדִים נְאֻמָּנִים, אֲשֶׁר מִי שְׂיָבֹוא עַל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ, וַיִּתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה בְּעִבּוּרוֹ, וַיֹּאמֶר עֶשְׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים הָאֵלוּ, אֶפְלוּ אִם עֲצָמוּ וּגְבָהוּ פִּשְׁעֵיו, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְחַל לוֹ; עַל-כֵּן מִי שֶׁחָטָא וּפָגַם בַּחֲטָא הַמְּגִנָּה הַזֶּה, יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם, לְהִיּוֹת עַל-כָּל-פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּחַיָּיו אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וַיֹּאמֶר שֶׁם אֶת הָעֶשְׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים, כִּי אִם יֵשׁ הִבְטָחָה מִצַּדִּיק גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ כְּזֶה — אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְקִיִּים זֹאת.

יְסוּד גָּדוֹל בְּשִׁמְרֵת הַבְּרִית הוּא קְדֻשַׁת הָעֵינַיִם, שְׂאָדָם יִשְׁמַר עַל עֵינָיו, לֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם דְּבַר הַמְּבִיא לִידֵי הַרְהוּרִים רָעִים, כִּי הָעֵיִן רוֹאָה וְהַלֵּב חוֹמֵד וְכָלֵי הַמַּעֲשֶׂה גּוֹמְרִים, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְשַׁמֵּר מְאֹד עַל הָעֵינַיִם, וְזֶה יְסוּד גָּדוֹל בְּשִׁמְרֵת הַבְּרִית. וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סְנֵהֲדִין מֵה): אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּמֵה שְׂעֵינָיו רוֹאוֹת; וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה לְזַכּוֹת לְשִׁמְרֵת הַבְּרִית, עָלָיו לְשַׁמֵּר מְאֹד אֶת עֵינָיו, לֹא לְהִסְתַּפֵּל בְּמִקּוֹמוֹת הַמְּזוּהָמִים.

וְכֵן עַל הָאָדָם לְשַׁמֵּר מְאֹד עַל אֲזָנוֹ, לֹא לְהִשְׁמִיעַ בָּהֶם שׁוֹם דְּבַר רַע, כְּמֵאמְרָם ו"ל (כְּתוּבוֹת ה): אֵל תִּקְרָא 'אֲזַנִּיד' אֶלָּא 'אֲזַנִּיד', שְׂאִם יִשְׁמַע אָדָם דְּבַר שְׂאִינוֹ הַגּוֹן, יִנִּיחַ אֶצְבָּעוֹ בְּאֲזָנוֹ.

וְכֵן יִשְׁמַר עֲצָמוֹ מְאֹד מִכַּפֵּס וּמִקְפִּידוֹת, אֲשֶׁר זֶה אָבִי-אֲבוֹת-הַטְּמֵאָה, עַד שְׂאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (זֶהר בְּרֵאשִׁית כו): כָּל הַכּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה; וְאָמְרוּ (נְדָרִים כב): כָּל הַכּוֹעֵס כָּל מִינֵי גִיהֲנוֹם שׁוֹלֵטִין בוֹ; וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִשְׁמֵר מְאֹד מְאֹד מִכַּפֵּס וּמִקְפִּידוֹת, אֲשֶׁר זֶה נוֹבֵעַ מִפְּגָם הַבְּרִית, פָּגַם הַדַּעַת.

וְעַל כָּלָם — צָרִיכִים לְשַׁמֵּר עַל דְּבוּר פִּיו, כְּמֵאמְרָם ו"ל (וַיִּקְרָא בְּהַ, פָּרָשָׁה כד), וְלֹא יִרְאֶה בְּדָ עֲרוֹת דְּבַר — עֲרוֹת דְּבוּר; כִּי אָדָם צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד עַל פִּיו לֹא לְנַבְּלוֹ, וְלֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, כִּי הַדְּבוּר הוֹרֵס אֶת כָּל חַיֵּי הָאָדָם, וּמְבִיאָו לִידֵי פְגָם הַבְּרִית. וְכִמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן יט): בְּרִית הַמַּעֲוֹר

אֲשֶׁר   ב' תכט   בנחל   רה

תלוי בברית הלשון, כפי שמקדש את דבורו, בן זוכה לקדשת הברית.

כאשר האדם זוכה לקדש ולטהר את העינים, האזנים, החושים והפה, על-ידי-זה זוכה למחין קדושים, והוא דבוק בחי החיים. ועל פל זה אדם צריך לעבד בימי שוכבי"ם, ואז כבר יהיה מקדש כל השנה.

אודות למודים ללמד בימים אלו, טוב לסיים ששה סדרי משנה, וכן תקוני-זהר, ואם אפשר גם אגדות חז"ל שב"עין יעקב"; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תכט.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערכ-שבת-קדש לסדר וארא ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד מאד, יניק ויחכים, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גג עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך עם הפעות לצדקה לנכון קבלתי, ובאמת אני מצטער מאד מאד על אי הנעימות שנגרמה לך על-ידי שאתה מחפש אותי, וקשה לך למצא אותי. מה אעשה? טרדותי רבו בעוונותינו הרבים, אבל כבר אמרתי לך כמה פעמים, כי אני נמצא כמעט רב היום והלילה בישיבה, ושם תמצאני. ובקרוב אני נכנס לגור למעלה מהישיבה, ואז לא יהיו לך שום בעיות למצאני.

מה אמר לך, חמדת לבבי, אשרינו ואשרי חלקנו, שאנו זוכים לידע מרבי אמת כזה, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, וראוי לך להרגיל את עצמך לילך עם הגלוי שגלה רבנו ז"ל על הפסוק (יחזקאל לג, כד): "אחד היה אברהם", שאברהם אבינו, עליו השלום, הלך בבחינת אחד ולא הסתפל ולא התבלבל

מאחרים כָּלֵל, רק רַדף כָּל יָמָיו אַחֲרָיו יתְבַרֵךְ, כְּמוֹ-כֵן אַתָּה, חֲמַדַּת לְבָבִי, שָׁכַח מִמֶּנִּי לְגַמְרִי, הַדְּבִק בּוֹ יתְבַרֵךְ, וְתִתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְתִלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגְּוֶע לְנַפְשָׁךְ.

ואודות נקדַת הַחֶבֶר, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָךְ חֶבֶר טוֹב ... גֵּרוּ יְאִיר, תְּדַבֵּר עִמּוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ, וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ יֹאמֶר חֲזוּק. וְתִרְאֶה לְהוֹסִיף עוֹד חֲבָרִים, וּבִיחַד תִּחְזַקוּ אֶת עֲצָמְכֶם. וְעַקֵּר הַחֲזוּק צְרִיכִים בְּמִצְוֹת הַשְּׂמִחָה הַעוֹלָה עַל כָּל הַמִּצְוֹת, כִּי שְׂמִחָה הִיא עֵצֶם עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יתְבַרֵךְ, וְעַל-כֵּן הַבְּעַל-דָּבָר מְפִיל בְּכָל פַּעַם כְּבֹדוֹת עַל הָאָדָם לְבָלִי לְשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִנְתַּקוּ מִמֶּנּוּ יתְבַרֵךְ לְגַמְרִי. וְעַל-כֵּן עֲשֵׂה מַה שֶּׁתַּעֲשֶׂה וְאַל תִּגְיַח אֶת הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה אֲצִלְךָ אֲפִלוּ רַגְע; כִּי הָעֲצָבוֹת הֵיא הַסְּטָרָא אַחֲרָא, וְהַשֵּׁם יתְבַרֵךְ הוּא רַק שְׂמִחָה.

אודות שְׂאֵלְתָךְ מִי כְּתַב אֶת הַ"תִּי-מוֹהֲרִין", תִּדְעַ שְׂרַב הַסְּפָר כְּתַב מוֹהֲרֵנִי ת' ז"ל, אֲבָל מִפְּנֵי הַמַּחְלָקַת שֶׁהִיְתָה עָלֵינוּ, הַשְּׂמִיטוֹ הַרְבֵּה דְבָרִים שְׁלֹא רָצוּ לְעוֹרֵר הַמַּחְלָקַת יוֹתֵר. וְעַל-כֵּן תִּמְצָא בְּהַרְבֵּה שִׁיחוֹת תַּבַּת וְכו', וְהִיא הַשְּׂמִטָּה שְׁנֹשְׂמִטָּה. וְכַמְעַט כָּלֵם נִמְצְאִים תַּחַת יְדֵי בְּכַתֵּב יָד, וּמַה שֶּׁכְּתוּב שֵׁם א"ה (אָמַר הַמַּעֲתִיק) זֶהוּ הַרְבַּ הַקְּדוּשׁ מְטַשְׁהֵרִין ז"ל, שֶׁמֶסֶר נִפְשׁוֹ מְאֹד בְּהַדְּפַסַּת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל כְּפִדוּעַ. וְכֵן הַסְּפָרִים "שְׁבַח־יְוֹשִׁיחוֹת-הַרְ"ן" נִכְתְּבוּ עַל-יְדֵי מוֹהֲרֵנִי ת' ז"ל.

ואודות שְׂאֵלְתָךְ מֵהוּ הַחֲלוּק בֵּין הַתּוֹרוֹת שֶׁנִּכְתְּבוּ עָלֵיהֶם לְשׁוֹן רַבְּנוּ ז"ל לְבֵין שְׂאֵר הַתּוֹרוֹת, עֵינִי מַה שֶּׁכְּתַב הָרַב הַקְּדוּשׁ מְטַשְׁהֵרִין ז"ל בְּסִפְרוֹ "פְּרַפְרָאוֹת לְחַכְמָה" (סִימָן יב), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "הַעֲנִין הוּא, כִּי אֵלּוּ הַמַּאֲמָרִים שֶׁרַבְּנוּ ז"ל כְּתָבָם בְּעֲצָמוֹ בְּכַתִּיבַת יָדוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְנִתְּנָה לְהַעֲתִיקָם מִכְּתַב יָדוֹ, אֲצִל אֵלּוּ הַמַּאֲמָרִים נִרְשָׁם שֶׁהֵם לְשׁוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְשְׂאֵר הַמַּאֲמָרִים נִכְתְּבוּ גַם-כֵּן מִפִּי הַקְּדוּשׁ, אֲךָ לֹא מִכְּתִיבַת יָדוֹ הַקְּדוּשָׁה, רַק הוּא ז"ל הִיָּה יוֹשֵׁב וְאוֹמֵר לְפָנָי הַמַּעֲתִיק וְכו', עֵינִי שָׁם. וְאֵלּוּ הַמַּאֲמָרִים שֶׁכְּתוּב שֶׁהֵם מִלְּשׁוֹן הַחֲבָרִים, הֵם תּוֹרוֹת שֶׁנִּכְתְּבוּ קֹדֶם הַתְּקַרְבוֹת מוֹהֲרֵנִי ת' ז"ל, וְנִכְתְּבוּ עַל-יְדֵי ר'

אברמצי פֿעטֿרבוֿרגער ז"ל, שְׁהִיָּה מִתְלַמְּיָדֵי רַבְּנוּ ז"ל.

ואודות אנשי שלומנו דפולין. מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי, עַל זֶה צְרִיכִים סֵפֶר מֵיחַד לְרֶשֶׁם אֶת מַעֲלַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּפִי מַה שָּׂרְאוּ מֵהֶם בְּהַתְגַּלוֹת, וּבְנֵדָאֵי יִתְעוֹרֵר אֶחָד הַבְּקֵי בְּזֶה, וַיִּדְפִּיס, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, סֵפֶר שְׁלָם עַל זֶה, אֶף כְּפִי שְׁשִׁמְעֵתִי בְּעֶצְמִי מִהֲרַבָּה אֲנָשִׁי שְׁלומנו דפולין, שְׁעַקֵּר הַצְּלַחְתָּם הֵיטָה עַל-יְדֵי גְדֹל תְּמִימוֹתָם וּמְסִירוֹת נַפְשָׁם עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט מֵעֵינֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְפֶרֶט־יִשׁוּת עַל יְסוּד הַיְסוּדוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרַסְלָב, וְהוּא הַתְּבוּדוֹת, עַל זֶה הָיוּ נִזְהָרִים מְאֹד מְאֹד. וַיְדוּעַ אֲשֶׁר הָרַב הַחֲסִיד ר' יִצְחָק בְּרִיִּיטֶער ז"ל, הַשֵּׁם יִקָּם דָּמוֹ, הִיָּה הָרֵאשׁ וְהָרֵאשׁוֹן שְׁגָלָה חֲסִידוֹת בְּרַסְלָב בְּפּוֹלִין, וְחַפֵּץ הַשֵּׁם בְּיָדוֹ הַצְּלִיחַ, וְזָכָה לְהַקִּים עֲלֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה, וְנִתְפָּרַס מְאֹד מְאֹד שֶׁם דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְעַל הַכֹּל הֵיטָה מַעֲלַת אֲנָשִׁי שְׁלומנו דפולין, כִּי הֵיטָה בִּינֵיהֶם אַחֲדוּת וְאַהֲבָה עֲצוּמָה, וְזֶה הִיָּה סוּד הַצְּלַחְתָּם. וְאִדּוֹת הַנִּגּוֹן שְׁשִׁאֲלָתָּ, זֶה נִגּוֹן שְׁחִבְרוּ אֲנָשִׁי שְׁלומנו בְּפּוֹלִין וְלֹא מִרַבְּנוּ ז"ל.

חֲמַדַּת לְבָבִי! מָה אָמַר לָךְ וּמָה אֶסְפֵּר לָךְ, אֵינְ אַתָּה יָכוֹל לְשַׁעַר אֵיךְ הַחֲיִיתָ אוֹתִי בְּזֶה שְׁכַתְבָּתָּ בְּסוּף מִכְתָּבְךָ בְּדֶרֶךְ אֲגַב שְׁאֵתָה מִתְמִיד בְּשַׁעוֹרִים קְבוּעִים כְּסִדְרָן: גְּמָרָא וּמִשְׁנֵיּוֹת וְשִׁלְחָן עָרוּךְ. חֲמַדַּת לְבָבִי! זֶהוּ עַקֵּר תְּכִלִּיתְךָ, וְרַק זֶה יִשְׁאַר מִמֶּךָ לְנִצּוּחַ נִצְחִים, וְיִוָּתֵר מִזֶּה הַכֹּל הַבֵּל. עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי, רְאֵה וְגַם רְאֵה לְחַטָּף בְּכָל יוֹם וְיוֹם טוֹב אִמְתִּי וְנִצְחִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלומֶךָ...

ב' תל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשִׁלַּח, י"א בְּשַׁבָּט ה'תשל"ז.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, נַר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצּוּחַ.

רח   אֲשֶׁר   ב' תל   בַּנְחָל

חֲמַדַּת לְבָבִי, אֲשֶׁר אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ, נִפְשֶׁךָ קְשׁוּרָה בְּנַפְשִׁי.
מָה אָמַר לְךָ, שְׁמַעְתִּי קֹדֶם שַׁבַּת-קֹדֶשׁ מָה שָׁעֲבַר עָלֶיךָ, וְאֵיךְ
שָׁשַׁלְחַתָּ לָּהּ גִּט פְּטוּרִין, הַשֵּׁם הָאֵמֶת יוֹדֵעַ אֶת שְׁבוּרֹן לְבִי, וְהֵייתִי
צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה כָּל הַשָּׁבָת, לְבַל
יִבְלְבוּ אוֹתִי הַצַּעַר וְהָעֲגָמַת נַפְשׁ שִׁישׁ לִי.

וְהִנֵּה הָעֶבֶר אֵין, בְּיִדָּאֵי הַכֹּל לְטוֹבָה וּמֵאֵת הַשֵּׁם הֵייתָה זֹאת,
כַּמְבֹּאֵר בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ, פְּרִשְׁתָּ מְשַׁפְּטִים קַג. בְּאַרְיִכוֹת, מְסוּד הַגְּרוּשִׁין
שָׁבָא מַגְלָגוּלִין דְּנִשְׁמָתִין וְכוּ' עֵין שָׁם; מָה אָמַר לְךָ, אִם לְבַחְמָךְ,
אֲנִי צָרִיךְ לְנַחֵם קֹדֶם אֶת עֲצָמִי, כִּי צָר לִי מְאֹד מְאֹד עַל צְרוּתִיךָ,
כַּאֲשֶׁר הַשֵּׁם הָאֵמֶת יוֹדֵעַ אֵיךְ הוֹרְדֵתִי דְמַעוֹת בְּשַׁעֲהַ שְׁשִׁמְעֵתִי זֹאת.
אֵךְ עִם כָּל זֹאת כָּבֵר לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל-פִּי "בְּצָר הִרְחַבְתָּ לִּי"
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"ה), שְׁגַם בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת, הִהְכַרְחַת לְמַצָּא
הִרְחַבּוֹת, וּבְפֶרֶט בְּמַצָּבְךָ שֶׁהֵייתָ עֲגוּן כַּמְעַט שְׁתֵּי שָׁנִים, בְּיִדָּאֵי הוּא
מְצַד אֶחָד לְךָ לִישׁוּעָה גְדוּלָּה, וְרֵאוּי לְךָ לְשִׁמְחָה מְאֹד, אֲשֶׁרִיךְ
שְׁנַתְפַּסְתָּ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, אֲשֶׁר "הִרְשָׁעִים" צָעְרוּ אוֹתְךָ כָּל הַזְּמַן
בְּחִנָּם עַל לֹא דְבָר, כִּי אִם זֹאת, אֲשֶׁר אֵתָּה חֲפִץ לְהַקְרִיא בְּשִׁמוֹ
הַקְּדוּשׁ ז"ל, אֲשֶׁר מְשַׁתֵּף בְּשִׁמוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
סו'), בְּיִדָּאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְמֵאֲמַר רַבְּנוּ ז"ל: "צוּ מִיר
הָאֵט נֶאֱדָךְ קִיִּינְעַר נִישְׁט דְּעַר לִיִּיגֵט"^ה; וּבְיִדָּאֵי בְּקָרוֹב תִּמְצָא זְוֹג
הַגּוּן, וְתִבְנֶה בֵּית חֲדָשׁ עַל-פִּי דְעֵת רַבְּנוּ ז"ל.

חֲמַדַּת לְבָבִי! עֶבֶר כָּבֵר הַרְבֵּה הַרְבֵּה זְמַן, שְׁלֹא שְׁמַעְתִּי מִמֶּךָ,
וְאִם כִּי בִי הָעוֹן, כִּי לֹא כְּתִבְתִּי לְךָ, אֵךְ רֵאוּי לְךָ לְדוֹן אוֹתִי לְכַף
זְכוּת, כִּי עֲסוּק אֲנִי בְּעֶסֶק הַרְבִּים בְּכָל יוֹם כִּיְדוּעַ לְךָ. וּבְפֶרֶט שְׁזָכִינוּ
לְפַתַּח פֶּאן יְשִׁיבָה וְכוּלָּל אֲבִרְכִים עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, וְאִם כִּי הִרְאֵשִׁית
הוּא מְצַעַר, אֵךְ הָאֲחֵרִית בְּעִזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ יִשְׁגָּה מְאֹד.

אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ וּמָה נָעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהִתְדַע מְרַבְּנוּ
ז"ל, זוּהִי נְחֻמָּתָנוּ, זוּהִי תִקְוַתָּנוּ וְזוּהִי שְׁמֻחָתָנוּ. מָה הֵיִינוּ עוֹשִׂים

ת) בְּעִבּוּרֵי אֵף אֶחָד לֹא הִפְסִיד.

אָשֶׁר   ב' תלא   בנחל   רט

בלעדי רבנו ז"ל! טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, חבלים נפלו לנו בנעימים.

ידידי היקר! עכשו הוא הזמן הכי יקר לך לבוא אליו יתברך ולפרש כל שיחתך וצערך ומרירותך אליו יתברך, ובנדאי השומע תפלות — ישמע תפלתך.

ההכרח לקצרה, תראה לכתב לי תכף-ומיד אפלו שורה אחת, למען תחייני בדברך.

הדורש שלומך...

ב' תלא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בשלח, י"א בשבט ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו ויךדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גג עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי בעתו ובמועדו, שכבר היה בדעתי לכתב לך על-כל-פנים שורותים דברי שלומים אחרי שעבר כבר יותר מארבעה חודשים, אשר לא שמעתי ממך, וגם לא ראיתי על-כל-פנים כתיבת ידך, ואם כי בי העזון, כי התרשלתי כל הזמן, אך לא במרד ובמעל עשיתי זאת, כי טרדתי רבו מדי יום ביומו בעסק הרבים פידוע לך, ובפרט שתהלה לאל, פתחנו כאן ישיבה וכולל אברכים על שם רבנו ז"ל, וזה לוקח ממני רב היום ורב הלילה, אך חסדי השם, כי תהלה לאל, הטרדות הן טרדות דקדושה — להפיץ מעינותיו ז"ל חוצה, אשר כל העולם צריך להנות מאורו הגנוז של רבנו ז"ל, ואשרי מי שיתן יד וכתף אל דבר זה. באשר אמר פעם מוהרנ"ת ז"ל לר' אברהם בערניו ז"ל, נכד רבנו ז"ל: "דעם רבינוס זאך וועט זיך אויס פירען אן דיר אויף, נאר שענער און בעסער אז

רי   אֲשֶׁר   ב' תלא   בנחל

דו וועסט צו לייגען א האנד"א; כי ר' אברהם בערניו ו"ל ה'ה עשיר גדול, ופעם אחת בא אליו מוהרנ"ת ו"ל, ובקש אותו צדקה על עסקי רבנו ו"ל, ובתחלה התחיל להשתמט קצת כדרך של גביר, אז אמר לו זאת מוהרנ"ת ו"ל, ונתעורר מאד מאד מזה, ונתן לו בשתי ידים. ודבר זה סובב והולך בכל הדורות, שכל אחד מאנשי שלומנו היקרים צריך לידע: דעם רביניס ואף וועט זיך אויס פירען, אן דיר אויף, נאר שענער און בעסער אז דו וועסט צו לייגען האנד.

חמדת לבבי, אשר אהבת עולם אהבתיך, אודות ההלואה, בודאי אתה צודק, אף עכשו שעמא דחיקא לי מאד מאד, פאשר השם יתברך האמת יודע זאת, ובפרט שאני עומד עכשו לבנות בגן המקנה בתוך ישיבתנו, ומי יתן שהיית יכול להלוות לי עוד... להשם הישועה, ובקרוב ישלם הכל.

ידידי היקר! תקבל פה ארבעה מכתבים למסר לארבעה בחורים שנסעו משיבתנו להגיע אל ציון רבנו ו"ל, תראה לקרבם במה שתוכל.

אהובי, אחי היקר! האדם צריך להכניס בדעתו היטב היטב אמונתו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, לידע כי אין בלעדיו יתברך כלל, והכל משגח בהשגחה, בהשגחה פרטי פרטית, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה, כמאמרם ו"ל (ח"ו ז:); וכשאדם מכניס ידיעה זו היטב בדעתו, אז תכף-ומיד נגאל מכל צרותיו והרפתקאותיו; כי עקר עבודתנו בזה העולם — להכניס בתוך תוף דעתנו ולבנו אמתת מציאותו יתברך, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ועל-ידי-זה בעצמו נקנה מדת הסבלנות — לסבל על כל מה שעובר עלינו, ונזכה לצמח בעבודת השם יתברך, כמאמרו של רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנה) על-פי מאמרם ו"ל (שבת לא): אמונה זה סדר זרעים; על-ידי אמונה הוא כמו מי שזרע בקרקע טובה, שאז שום רוח סערה ושום עגזן

(א) דבר רבנו ו"ל יצא מהכח אל הפעל בלעדיו גם, רק יותר גפה ויותר טוב שאמה תמן ד.

אֲשֶׁר   ב' תלב   בַּנְחַל   ריא

לא יַעֲקֻרְנוּ וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

אחי הַיָּקָר! יש וַיֵּשׁ לְהַאֲרִיךְ בְּדַבַּר רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר הֵם חַיִּינוּ
וְאַרְךָ יָמֵינוּ; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ, שְׂזַכֵּנוּ לְהַתְּנִיעַ מְרַבֵּי אַמַּת כְּזֶה,
רַבֵּי רַחֲמָן כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד תַּנָּם
שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ. בְּקָרוֹב אֶכְתֹּב לָךְ עוֹד.

לְמַעַן הַשֵּׁם, תִּרְאֶה לְקָרֵב אֶת הָאֲרַבְּעָה בַּחֲוָרִים לוֹמְדֵי יְשִׁיבַתְנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל שְׁשֵׁי לְסֵדֵר בְּשִׁלַּח ה'תשל"ז.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהֲוֵבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר
לִי מְאֹד מְאֹד, צְמוּד בַּפְּנִימִיּוֹת נִפְשֵׁי, גֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מְכַתְּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, אָךְ מְרַב צְעָרֵי וְעִגְמַת נִפְשֵׁי שֵׁישׁ לִי
בְּעַמְק לְבִי עַל צְעָרְךָ הַקָּשָׁה וְעַל בְּלִבּוֹל דְּעַתְּךָ וְעַל סִפְקוֹתֶיךָ וְכוּ',
קָשָׁה לִי אֶפְלוּ לְכַתֵּב לָךְ. תֵּאֱמִין לִי שְׂאֵנִי מִבֵּין הַיֵּטֵב אֶת מִצְפּוֹנֵי
נִפְשְׁךָ וּמָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ' מִבֵּית וּמִבְּחוּץ וְכוּ', אָךְ אֵין זֶה עֲצָה
לְבָרַח מִרַבְּנוּ ו"ל, וּבִפְרִט אַתָּה שְׂזַכֵּיתָ לְמַסֵּר אֶת נִפְשְׁךָ זֶה יָמִים
וְשָׁנִים לְגָלוּת וּלְפָרֶסֶם דְּעַתּוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם, אֵין רְאוּי
לָךְ אֶפְלוּ לְחַשֵּׁב לְחֹזֵר לְאַחֹר.

כִּי בְּאַמַּת תַּכְּלִית כּוֹנֵן הַבְּרִיאָה הַיְתָה בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעֵין לִיה
(זֶהֱר בֵּא מִב:) , שְׁנִזְכָּה לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרַךְ בַּפְּרִטִיּוֹת מִכָּל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה,
וְנִזְכָּה לְהִיּוֹת דְּבוֹקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֹהֵי הַתַּכְּלִית וְהַשְּׁלֵמוֹת שֶׁהָאָדָם
צָרִיךְ לְבוֹא אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לִידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְלְהַתְּדַבֵּק עִמּוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּכְשֶׁאָדָם אוֹחֵז בְּמִדְרַגָּה זֹה, אֵז
נִגְאָל מִכָּל צְרוּתָיו, וְאֵינוֹ בְּגָלוּת כָּלָל; כִּי עַקֵּר הַגָּלוּת הוּא רַק מִחַמַּת
חֲסָרוֹן אָמוּנָה, וְתַכְף־וּמִיד כְּשֵׁישׁ לְאָדָם אָמוּנָה, שֶׁבְּמִקּוֹם שֶׁהוּא

ריב   אָשֶׁר   ב' תלב   בַּנְחַל

עומד אֶפְלוּ בְּעַמְקֵי עַמְקִים מְדוּר הַקְּלֹפּוֹת וְכוּ', גַּם שָׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי תִכְףּ-וּמְיָד נִגְאָל. וְלִהְיוֹת — כְּשֶׁאָדָם מִחֲזִיר פָּנָיו מִהַשְׂכִּינָה, וְעוֹשֶׂה קֶלֶן בַּשְׂכִּינָה וּמִטְמֵא עֲצָמוֹ לְפָנָיו הַשְׂכִּינָה, הוּא נוֹפֵל בְּגִלוּת גְּדוּלָה, וּמֵר וּמְרוּר לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְתֵמִיד חוֹשֵׁב מֵאַחֲרֵים וּמִתְפַּעֵל מֵהַשְׂנָה אוֹמֵר, אוֹ מֵהַשְׂנָה אוֹמֵר וְכוּ', וְנִחַלְשֵׁת דַּעְתּוֹ מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

על-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, יַעַן שְׂזֻכִּית בְּזֻכִּיוֹת חֲנָם וּבְנִסִּים נִגְלִים וְנִסִּים נִסְתָּרִים לְהַתְדַּע וּלְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, רְאוּי לָךְ לְשַׂמַּח בְּזֵה מְאֹד מְאֹד, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ. וּבְפָרֵט אַתָּה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ כָּבֵד בִּימֵי נְעוּרֶיךָ מֵהַשְׂעָבֵר וְכוּ', בְּיָדָי צָרִיךְ שְׂתַדַּע שְׂרַבְנוּ ז"ל הוּא עָקֵר חִיּוּתְךָ וְעָקֵר תְּקוּנָתְךָ, וְרַק הוּא מִבֵּין אוֹתְךָ וְרַק לוֹ יֵשׁ דְּבוּרִים לְהַחֲיוֹת אוֹתְךָ וּלְהַרִּים וּלְהַגְבִּיחַ אוֹתְךָ; עַל-כֵּן קָשֶׁר וְדִבְק עֲצָמְךָ בְּרַבְּנוּ ז"ל בְּכָל נִימֵי נַפְשְׁךָ, וְתִרְאֶה לְשַׁמְשׁוֹ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ בְּהַפְצַת דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה בְּעוֹלָם. וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים, כִּי מֵהַ לָּךְ וְלָהֶם? ! רַבְּנוּ ז"ל הוּא עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי עָלֶיךָ לְשִׁים לֵב אֶל גְּדוֹל הַנִּסִּים שֶׁאַרְעוּ עִמָּךְ כָּבֵד עַד עַכְשָׁיו, וּמְכַל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן מֵהַ שְׂעֵדִין מִתְכַּה עָלֶיךָ, סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְמִצְאָה זְוִיג הַגּוּז, וְתִבְנֶה בֵּית חֲדָשׁ. הָעָקֵר אֵל תִּתְיַאֵשׁ, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית תִּרְאֶה לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם בְּרִיָּה, עֲמֵד כְּעַמּוּדָא תְּקִיפָא בְּהַאי עַלְמָא, וְהַדְּבִק עֲצָמְךָ בְּקוֹנֶךָ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ. רְאֵה וְגַם רְאֵה רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְתִתְמִיד בְּגִמְרָא פְּסֻדָּה, אֲשֶׁר הוּא עֲנִין נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְיִוְתֵר מִזֶּה אֵל תִּדְאָג, כִּי בְּיָדָי נִזְכָּה כְּלָנוּ לְתַקּוֹן נִצְחִי עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל.

אם תִּרְבֶּה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוּת, תִּזְכֶּה גַם-כֵּן לְהַגִּיעַ אֶל צִיוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

(ב) כְּעַמּוּד חֲזָק בְּעוֹלָם הַזֶּה.

ב' תלג.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר בשלח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אָחִי וְרַעִי,
הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת נְפֹשִׁי, גֵר לְהַצְדִּיק נַחֵל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גֵרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ.

מִכְתָּבֶיךָ הַיָּקָרִים כָּבֹר קִבְּלָתִי כַּמָּה פְּעָמִים. מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידִי
הַיָּקָר, אֲנִי מְצֻטְעָר מְאֹד מְאֹד בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה, אֵךְ לֹא כִּף לְמַד אוֹתָנוּ
רַבְנוּ ז"ל, כִּי כָּל הַנְּמָשֶׁךְ אַחֵר צִעְרוּ — צִעְרוּ גַּם מְשֻׁךְ אַחֲרָיו. וּבְפִרוּשׁ
גְּלוּהָ לָנוּ רַבְנוּ ז"ל עַל הַפְּסוּק: "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי", שֶׁבְתוֹךְ הַצָּרוֹת
גַּם יְכוּלִים לְמַצֵּא הִרְחַבּוֹת. וַיְמָה גַּם שְׁעַל-יְדֵי שְׂיִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ
לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל פַּעַם עַל הִרְחַבּוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יַעֲזֶרְהוּ לְהַפְטֹר לְגַמְרֵי
מִהַצָּרוֹת. וּבְפֶרֶט בְּעִנְיָנֶיךָ, צָרִיךְ שְׂתַדַּע, כִּי גַם הַטָּבַע הוּא הַשְּׂגָחָה,
וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְשַׁנֵּה אֶת הַטָּבַע, וּבְפֶרֶטִיּוֹת עַל-יְדֵי תַפְלָה וּבְקָשָׁה
בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים. צָרִיךְ שְׂתַדַּע שְׂבִזָּה הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהִתְחַזְּקוֹת
חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וּבְכָל רִגְעַ מְמָשׁ, מֵרַב הַמְרִירוֹת וְהַהֲרַפְתָּאוֹת
שְׂעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם, וְאִין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרֵת לְהַנְצִיל מִפְּגַעֵי
וּמִמְקָרֵי הַזְּמַן, כִּי אִם לְבָרַח אֲלֵיו יִתְבָּרֵךְ, וְלְהִסְתַּכֵּל עַל הַדָּר גְּאוֹנוֹ
יִתְבָּרֵךְ, אִיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ
כָּל עֲלָמִין, וְדִיָּקָא עַל-יְדֵי שְׂאָדָם מְרַגִּיל אֶת עֲצָמוֹ אֵךְ בְּתוֹךְ דִּוְחָקוֹ
וּמְרִירוֹתוֹ לְהִתְחַזֵּק וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שְׂמִחָה אִין סוֹפִית,
דִּיָּקָא עַל-יְדֵי-זִזָּה יְכוּל לְהַפִּיל אֶת כָּל הַקָּמִים עָלָיו, וְאִם, חַס וְשְׁלוֹם,
נַעֲשֶׂה בְכַעַס וּבְקַפְדָּנוֹת עַל אִיזָה אָדָם, אוֹ נִשְׁבֵּר מֵאִיזָה מְאֲרָע, אֲזִי
תַּכְּף-וּמְדִד הוּא כְּלָה וְנִאָבֵד, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כְּקָשׁ. וְאוּלַי יֵשׁ לְהַעֲמִיס
דְּבַר זֶה בְּפְסוּק (שְׁמוֹת טו, ז): "וּבְרַב גְּאוֹנֶךָ" — כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּק עֲצָמוֹ
וּמְסַתַּכֵּל עַל רַב גְּאוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, הִינּוּ עַל גְּדֻלְתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִין לְפָנֵי
מְרָאָה עֵינָיו רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי "תִּהְרַס קָמִיךָ" — תִּהְיֶה מְפֹלָה
לְכָל הַקָּמִים עָלָיו. כְּמוֹ שְׂאֲרַע עִם מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שְׂהִיְתָה תְּקוּפָה
שְׂכַל הָעוֹלָם עֲמָדוֹ כְּנִגְדוֹ, וְכֵן רַב אֲנָשִׁי שְׁלוֹמָנוּ, תַּלְמִידֵי רַבְנוּ ז"ל

ריד   אֲשֶׁר   ב' תלג   בַּנְחַל

בְּעֶצְמָם, וְחָלְקוּ עֲלָיו עַל לֹא דָבַר וְעַל לֹא חָמַס בְּכַפְיוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן חִזַּק אֶת עֶצְמוֹ תָּמִיד בְּאַלְהֵיו, וּבְכָל פַּעַם רַק רַץ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהַפְּדָה אֶת כָּל הַיְגוֹן וְהָאֲנָחָה אֶל תּוֹךְ שְׁמִחָה עֲצוּמָה, עַל-יְדֵי-זֶה עֶבֶר עַל כָּל הַמְרִירוֹת וְהִירִידוֹת וְהַבְּלוּלִים וְכוּ', וְלַעוֹלָם לֹא הִקְפִיד עַל שׁוּם בְּרִיָּה, רַק קִבַּל אֶת הַכֹּל בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, "תִּשְׁלַח חֲרוֹנְךָ" — כְּשֶׁאָדָם נֹעֵשֶׂה בְּכַעַס, וַיֵּשׂ אֶצְלוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, חֲרוֹן אֶף, "יֵאכְלָמוּ בְּקִשׁ" — דָּבַר זֶה יֵאבֵד כְּמוֹ קֶשׁ שְׁבוּעַר תִּכְף-וּמִיד מֵאֵשׁ הַכִּי קִטְנָה. תִּצְמִין לִי, יְדִידִי, שְׂאִין לָנוּ שׁוּם תִּקְנָה, רַק עַל-יְדֵי הַלְמוּד הַקְדוּשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהוּא לוֹמֵד אֶתְנוּ, וְהוּא מְחִזֵּק אוֹתְנוּ וּמוֹלִיכֵנוּ בְּדַרְדָּר הַטּוֹב וְהַנְּעִים, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְצִיַּת אוֹתוֹ תָּמִיד, וְלִהְיוֹנִים אֶת כָּל עֵינֵינוּ רַק בְּסִפְרֵי הַקְדוּשִׁים, וְלַחֲזוֹר בָּהֶם הַרְבֵּה. וּבְכַרְט בְּסִפְרֵי "מְקוֹר הַשְּׂמִיחָה", שֶׁהוּא סֵלֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַמְּפָאֵרִים בְּסִפְרֵי הַקְדוּשִׁים.

אוֹדוֹת מְעַלֵּת הַשְּׁשׁוֹן וְהַשְּׂמִיחָה, חֹזֵר בְּסִפְרֵי הַזֶּה הַרְבֵּה מְאֹד, לְמַעַן תּוּכַל לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשְּׂמִיחָה הִיא רְפוּאָה עַל הַכֹּל (עֵינֵי לְקוּשִׁי-מִוְהַר"ו, חֵלֶק ב', סִימָן כד). וְרֵאוּי לָךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לִהְיוֹת תָּמִיד רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלַחֲזוֹק אֶת אַחֲרִים עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִיחָה הַעוֹלָה עַל כָּל הַנִּקְדוֹת.

חֲמַדַּת לְבָבִי! הַפְּסַקְתִּי אֶת כְּתִיבַת הַמְּכַתֵּב, כִּי שְׂמַעְתִּי שְׂאֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְרַקְדִים עֲכָשׁוּ, וְנִצְטָרְפְתִי עִמָּהֶם, וְתִהְיֶה לָּאֵל, רַקְדָנוּ כְּחִצֵּי שְׂעָה רְצוּפָה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרוּנוּ. וְשְׂמַעְתִּי מֵאֶחָד מֵאֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עֲכָשׁוּ, שְׂאוֹתִיּוֹת "רִיקוּד" הוּא אוֹתִיּוֹת "דִּיקוּר", עִם כָּל "רִיקוּד" דוֹקְרִים אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, עַל-כֵּן עֲשֵׂה זֹאת מֵהַר, בְּנִי, וְהַנְּצֵל מִיָּד, חֲטָף רִיקוּד עֲכָשׁוּ, וְתִרְקַד הַרְבֵּה. אִם תִּזְכֶּה לְצַרְף אֶת שְׂאֵר הַחֲבָרִים בְּתוֹךְ הַרִיקוּד — הַכִּי טוֹב, וְאִם לֹא — תִּרְאֶה לְרַקֵּד בְּעֶצְמְךָ, אֲשֶׁר זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל. וּבְכָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמְדוּת, אוֹת שְׂמִיחָה, סִימָן ח'): עַל-יְדֵי הַרִיקוּדִין וְהַתְּנוּעוֹת שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה בַּגּוּף, נִתְעוֹרֵר לָךְ שְׂמִיחָה, עֵינֵי שָׂם.

וְהִנֵּה בַּמְדָּרֵשׁ אֵיתָא (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה שָׂם): "תְּשׁוּרֵי מֵרֵאשׁ אֲמָנָה"

אָשֶׁר   ב' תלד   בנחל   רטו

(שיר השירים ד, ח): מהיכן זכו ישראל לומר שירה? מאברהם אבינו, שהיה ראש למאמינים; כי באמת לזכות לשלמות השמחה, להיות אך שמח תמיד, זה אין זוכים כי אם על-ידי אמונה פשוטה, להאמין בו יתברך, שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא מחיה ומחיה את כל העולמות, ואז דיקא פשיש לאדם אמונה פשוטה בו יתברך, על-ידי-זה בא לידי התלהבות עצומה, ומתאנה רק אליו יתברך, כמו שאמר רבנו ז"ל (שם, סימן ט): על-ידי אמונה שלמה תבוא למדרגה שמתאנה בגוף ונפש לעבודת השם יתברך, עין שם; וידוע שכל מדתו של אברהם אבינו היתה רק אמונה, שגלה ופרסם את אמתת מציאותו יתברך בעולם, והוא הכניס התלהבות עצומה בעולם, ומשם נמשך אחר-כך, שזכו ישראל לשירה.

ידידי היקר! חזק ואמץ מאד מאד, כי בא יבוא סוף כל סוף גם יום ישועתך, ובודאי בזכותו של רבנו ז"ל הכל יהיה על נכון. ראה לדבר עמו יתברך בכל מקום בואך, כי בכל פסיעה ופסיעה שאתה נוסע, אתה מתקן ענינים נוראים ונפלאים, שנעלמים מעין כל חי, ועל-כן פדאי יותר משתפנס בנפוחים ובספורים עם החברים — שתפנס אליו יתברך, ותספר לפניו יתברך את מרירות לבך. ואם היית יודע מעלת תפלתך אצלו יתברך, היית עוסק בזה כל היום, כי הלא אתה בעצמך רואה את גדל הנסים שעשה עמך השם יתברך עד עכשו, אשר לא היה בידך לפרטה אפלו שנה פרוטה, ולבסוף אתה נמצא כבר באירופה, ותהלה לאל, יש לך וינה להפנס אל המדינה ההיא, ובודאי אם תרבה בתפלה ובתחנונים, תזכה להגיע אל ציונו הקדוש, כי הכל תלוי רק בתפלה.

הדורש שלומך...

ב' תלד.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר בשלח ה'תשל"ז.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו אל אהובי, ידידי היקר לי מאד,

רטז   אָשֶׁר   ב' תלה   בַּנְחַל

גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נּוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּר וְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבָךְ וּפְרִישַׁת שְׁלוֹמְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ שְׁזָכֵנוּ לְהַתְּנֹדַע מִרְבֵּי אֱמֶת כְּזֹה, וְרֵאוּי לָנוּ לְתַן תְּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל נַעַם חֲלַקְנוּ, אֲשֶׁר בַּנְּחַל שָׁם חֲלַקְנוּ וְגוֹרְלָנוּ, וּבִפְרָט אֶתְּהָ שֶׁהִנֵּךְ מִתְּכּוֹנֵן לְנִסְעֵ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, בְּוֹדָאֵי רֵאוּי לָךְ לְהִיּוֹת בְּעֵבוֹר זֶה רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלֹא לְפַחַד מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אֶתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְּלָךְ. וְלִמְעַן הֵשֵׁם, אֵל תַּחְרִישׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט, וְאֵל תִּתֵּן דְּמֵי לּוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק בְּקֶשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּמַתְּנַת חֲנֻם, שְׂיַעֲזֹר לָךְ לְהִגִּיעַ אֶל מְקוֹם קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְרֵאָה לְשִׂמְחָה אֶת כָּל הַחֲבֵרִים, כִּי מַעֲלַת מְצֻת הַשִּׂמְחָה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וּבִפְרָט לְשִׂמְחָה אֶת אַחֲרִים, וְלִמְעַן הֵשֵׁם, אֵל תִּכְנַס בְּוִפּוּחִים, רַק אֲדַרְבֵּה לְהִיּוֹת בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע שְׂאֵתָם מוֹצִיאִים מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל שְׁלִיחוֹת כְּמוֹסָה, אֲשֶׁר גַּם אֵתָם אֵינְכֶם יוֹדְעִים. עַל-כֵּן הֶעֱקַר לְרֵאוֹת שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּינֵיכֶם. וְאֶתְהָ, אֶהוּבִי, אַחִי, רֵאָה וְגַם רֵאָה לְהַרְבּוֹת בְּתַפְּלָה וּבְהַתְּבוּדָאוֹת, וְתֵרֵאוּ לְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל מְקוֹם בּוֹאֲכֶם וְתִגְלוּ וְתִפְרָסְמוּ אֶת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה. גַּם רֵאָה לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם אֵיזָה שְׁעוֹר מִהַשְּׁעוּרִים הַקְּבוּעִים שְׁלָךְ, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח נְצָחִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' תלה.

בְּעֶזְרַת הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחִי וְרַעִי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיִמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נּוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּר וְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבָךְ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. מָה אִמַּר לָךְ, תִּמְחַל לִי שְׁלֹא

אֲשֶׁר   ב' תלה   בנחל   ריז

קִתְּבִיתִי לָךְ זֶה זְמַן רַב, אֶךְ מִיּוֹם שִׁזְכִּיתִי לִפְתַּח אֶת הַיְשִׁיבָה, אֲנִי טְרוּד מְאֹד מְאֹד, וּמָה אַעֲשֶׂה? הַשֵּׁם הָאֵמֶת יוֹדֵעַ, שִׁכְּוֹנְתִי לֹא הֵיטָה לְצַעַר אוֹתְךָ, חֵס וְשָׁלוֹם. וְהִנֵּה צְרוּתֶיךָ וּמְרִירוֹתֶיךָ מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ כָּבֵד דִּבְרָנוּ כִּמְה וְכִמְה פְּעָמִים בְּהִיוֹתְךָ בְּבֵיתִי, כִּי אֵין מְקוֹם לְנוֹס מִפְּגָעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, כִּי אִם אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ, כִּי לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ו"ל. תִּמְאַמֵּן לִי, חֲמֻדַּת לְבָבִי, שֶׁרְאוּי לָנוּ לְתַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל הַחֲסֵד שֶׁגָּמְלָנוּ לְהַתְּנוּדֵעַ מִרַבְּנוּ ו"ל, מָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלַעֲדֵי עֲצוּתֵנוּ הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת וְכוּ? טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

אוֹדוֹת בְּנֶךְ שֶׁמְצַעַר אוֹתְךָ, צְרִיף שֶׁתִּדַּע שֶׁיֵּשׁ שִׂיחָה מִרַבְּנוּ ו"ל, שֶׁאֵמֶר פְּעַם אַחַת לְמוֹהֲרַנְי"ת ו"ל: א קִינֵד שֶׁלֹּא גִט מְעוֹי? עַל-כֵּן אֵין שׁוּם עֲצָה עַל-יַדֵי הַכָּאוֹת — רַק סִבְלָנוּת, וְלְהַסְבִּירוֹ בְּנַחַת, וְהַעֲקֵר לְבַקֵּשׁ מִמָּנוּ יִתְבַּרְךָ, שֶׁיִּרְחַם עָלֶיךָ, וְיִהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינְךָ לְבֵין בְּנֶךְ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! אֵין זֶה שׁוּם עֲצָה לְחִיוֹת חַיִּים מְרוֹרִים מְמוֹת, אֲשֶׁר אַתָּה בְּעֲצָמְךָ גוֹרֵם לְעֲצָמְךָ בְּכָל פְּעַם, אֲדַרְבָּה עֲקָר גְּדֻלוֹת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא רַק לְחֻזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פְּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְכַפְרֵט עַל-יַדֵי הַהַקְּדָמוֹת הַנּוֹרְאוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ו"ל. וְרְאוּי לָנוּ לְהִתְמַיֵד מְאֹד מְאֹד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּתוֹרְתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וְאֵזוּ נְצִלִיחַ דִּרְכָּנוּ.

וְאוֹדוֹת שֶׁאַתָּה צְרִיף לְשַׁפֵּעַ גְּדוֹל בְּשִׁבוּעַ הַבָּא, צְרִיף שֶׁתִּצְאָ מִעֲצָבוֹת רִיחָךְ, וְתִמְאַמֵּן בּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר תִּשׁוּעָתוֹ יִתְבַּרְךָ כְּהַרְף עֵינַי, וְתִבּוֹא לָךְ יְשׁוּעָה מִמְּקוֹם כְּזֶה שֶׁלֹּא שֶׁעֲרַתְּ כָּלֵל, אֶךְ וְרַק חֻזֵק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וּבְקִרְוֵב תִּרְאֶה נְסִים וְנִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר לֹא שֶׁעֲרַתְּ מִיָּמֶיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

הַכֹּפֵל הַדְּבָר, תִּרְאֶה לְקַיֵּם עִם בְּנֶךְ מֵאֲמָרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל

ג) וְכִי לִילָד מִכֵּים?

ריח אֲשֶׁר ב' תלו – ב' תלו בַּנְחַל

(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יח): "בְּרִגְזוֹ רַחֵם תִּזְכֹּר" — בְּשַׁעַה שְׁבָא לָךְ רִגְזוֹ עָלָיו, תִּכְתֹּב-וּמִיד תִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִדַּת הַרְחֻמְנוּת.

הנ"ל...

ב' תלו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, יְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבֶךָ דְבָרֵי אֱמֶת — יִקְצְרוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָטִיּוֹת שְׁסֻפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ — הַפֶּה בָּהֶם, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשֶׁךָ.

אודות כל הבלבולים, מָה אֵמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת, רַק לְבַטֵּל אֶת עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע שְׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, מְהִי עֲלֶיהָ וּמְהִי יְרִידָה וְכוּ', וְאֵיךְ שְׁיִפֵּל דְבָר וְכוּ', כִּי הֵלֵא הוּא יִתְבָּרַךְ מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, וְעַל-כֵּן עָלֵינוּ לְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחוֹתֵינוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כְּדָבָר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ מַעֲלַת הַדְּבוּרִים שְׁמֻדְבָּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הֵייתָ עוֹסֵק בְּזֶה כָּל הַיּוֹם כָּלוּ.

הִתְקַרַח לְקַצֵּר. הִזָּה טוֹב מְאֹד מְאֹד אִם הֵינּוּ זוֹכִים לְהִתְוַעַד יַחַד.

הדורש שְׁלוֹמְךָ...

ב' תלו.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעֲי,

אֲשֶׁר   ב' תלז   בנחל   ריט

האברהם היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך באריכות לנכון קבלתי. מה אמר לך, ידידי היקר, אין לנו על מי להשען, כי אם על אבינו שבשמים, באשר הורנו רבנו ז"ל. בכל יום ויום אני רואה יותר איך ש"שוא תשועת אדם" (תהלים פ, ג), ו"ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרעו, והיה ה' מבטחו" (ירמיה יז, ה-ז), הינו שאדם פנה השם באדם מבטחו, חיו ארוכים ומרוצים, רחמנא לצלן, מה שאין כן, כשאדם זוכה לידע בידיעה ברוכה, אשר אין שום מציאות בלעדיו? תברך כלל, רק הוא תברך מחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה כלה מריש כל דרגין ועד סוף כל דרגין, והכל רק בידו? תברך, אדם פנה חי חיים מתקים וברוכים, ונכלל בו? תברך לגמרי. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש רבה, פרשת שופטים, פרשה ה', סימן ט') זה שאמר הכתוב (תהלים קמו, ג): "אל תבטחו בנדיבים וגו', אמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: כל מי שבוטח בהקדוש-ברוך-הוא זוכה להיות פיוצא בו, מניין? שנאמר: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו" וכו' עין שם; ובמדרש תנחומא פרשת תזריע אמרו: "כה אמר ה' ארוך הגבר אשר יבטח באדם" וגו', אימתי הוא ארוך? בשעה שמן ה' יסור לבו, וישלח בטחונו על בשר ודם וכו', עין שם; הרי לך כשאדם מוסר את עצמו אליו? תברך, הוא חי חיים אחרים.

על-כן, אהובי, אחי ורעי, אל תפל בדעתך כלל, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ובודאי לא יעזב אותך השם תברך. העקר תספר לו את כל לבך וכל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, כי התפלה וההתבודדות עולה על הכל. אל תפחד כלל השם תברך? יהיה בעזרך.

ואודות המרירות שיש לך עם בני-אדם וכו', יותר טוב לך להתחמק תמיד מהם ולברוח רק אליו תברך, כי בדרך כלל קשה מאד מאד, ואי אפשר לצאת ידי חובת כל הבריות, ועל-כן מה

רכ אֲשֶׁר ב' תלח בנחל

וְלָמָּה לָךְ לִשְׂא חֵן בְּעֵינֵיהֶם, בְּרַח לָךְ יוֹתֵר טוֹב אֲלֵיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִז טוֹב לָךְ לִנְצַח נְצָחִים בְּזֶה וּבְבֵא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּצַנֶּה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אָחִי וְרַעִי הַיָּקָר, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל גּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לִנְצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הַשׁוֹבֵר לְכַבּוֹת לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. מָה אָמַר לָךְ, "לוֹלֵא תוֹרְתְךָ שְׁעִשׂוּעֵי אִז אֲבִדְתִי בְּעֵינַי" (תהלים קיט, צב). מָה לְעִשׂוֹת, בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁעוֹבֵר, וְעַקֵּר נִתְמַתְנוּ הִיא רַק עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַמְּאִירָה לָנוּ בְּחִשְׁכוֹתֵנוּ, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (סוֹטָה כ.א): תִּלְּה הַפְּתוּב אֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹר, לוֹמֵר לָךְ מָה אוֹר מִגֵּן לְעוֹלָם, אִף תּוֹרָה מְגִנָּה לְעוֹלָם, "בְּהִתְהַלֵּךְךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ" (משלי ו, כב) — זֶה הָעוֹלָם הַזֶּה, "וּבִשְׂכַבְךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ" — זו מִיתָה, עֵינַי שָׁם; וּכְבֹר יִדְעֶתָ דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה), שְׁעַל-יָדֵי חֲדוּשֵׁי דְאוֹרֵיטָא מְקַרְרִין אֶת הַיִּסּוּרִים; וְעַל-כֵּן רָאוּי וְנִכּוֹן לָךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ, וּלְחַדֵּשׁ בְּכֹל יוֹם אֵיזָה חֲדוּשׁ עַל-פִּי דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר בְּפִרוּשׁ אָמַר רַבְּנוּ ו"ל, שְׁהַחֲדוּשׁ בְּדְבָרָיו הוּא תִקְוֹן גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה); וּבְאֲמַת מָה יֵשׁ עוֹד טוֹב בְּחַיִּים מִהַתְּמַדַּת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר מִי שְׁמַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּדֶרֶךְ רַבְּנוּ ו"ל (עֵינַי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), אִז הוּא הַבֵּן-חֹרִין הָאֲמַתִּי. וּכְמֵאֲמָרָם ו"ל (אֲבוֹת ו'): אֵינ לָךְ בֶּן חֹרִין אֲלֵא מִי שְׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, עֵינַי שָׁם.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! יִדְעֶתִי וְאֲנִי מִבֵּין וּמְרַגֵּשׁ מְרַחוּק מְכַאוֹבֵי נִפְשָׁךְ וּלְכַבְּךָ, אִךְ צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, שְׂאִי אֲפֹשֶׁר לְהִיּוֹת חֲכָם, אֲדַרְבֶּה חֲכָמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם מִפִּילְתּוֹ (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָנִים: יב, יט); וְהַזּוֹכָה

אֲשֶׁר   ב' תלט   בְּנַחַל   רכא

לילך בתמימות הוא מצליח. ראה גם ראה את כל ספר תהלים, ותשכיל ותבין מרחוק, מה שעבר על דוד המלך, עליו השלום, איך שקמו עליו שונאים בחנם על לא דבר... עשה להם טובות, והם שלמו לו רע... היה בעל חוב גדול... בזו אותו בכל פעם כאחד הריקים. מה עשה דוד המלך, עליו השלום? הוא באחת — בורח רק אליו ותברך בתמימות ובפשיטות, ומפרש כל שיחתו אליו ותברך, ומספר לפניו ותברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו.

ידידי היקר! יש הרבה להאריך, אף אין הפנאי עכשו מרב טרדותי, מה טוב ומה נעים באם היינו זוכים להתועד יחד, ואז היו נמתקות צרותינו. כי מבאר מדברי רבנו ז"ל, אשר נקדח החבר הוא עקר גדול בעבודת השם ותברך, ועל-כן בכל פעם פשמתועדים אנשי שלומנו היקרים, עלינו רק לדבר מעצותיו הקדושות של רבנו ז"ל.

הדורש שלומך...

ב' תלט.

בעזרת השם ותברך, אור ליום שלישי לסדר ויקרא ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו ואיר.

מכתבך הארוך לגכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון ריעות, ובפרט שספרי רבנו ז"ל בידך — הפך בהם דכלא בהן — עצות והתחזקות והנהגות ישרות.

והנה מבאר בהקדמת ה"לקוטי-תפלות", שאף שדברי רבנו ז"ל הם מלאים עצות, אבל אי אפשר להמשיכם על עצמו, כי אם על-ידי תפלה. על-כן תמדת לבבי, מה דהנה הנה, הרגל את עצמך להתחבא רב היום במקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותדבר ותשיח

רכב אשר תמ בנחל

עמו יתברך את כל לבך וכל מה שעובר עליך כאשר ידבר איש עם רעהו, ואז תראה נסים ונפלאות שלא שערת מימך. ובכלל טוב מאד מאד להיות רגיל לפרש את כל אשר עם לבך בכל פעם אליו יתברך, קנה להשם יתברך שנתועד יחד, ואז נרבה לדבר פנים אל פנים.

הדורש שלומך...

ב' תמ.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני ה'תשל"ז.

שלוש וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל אהובי, אחי ורעי היקר לי מאד מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך לנכון קבלתי, אך מרב טרדותי, ובפרט שסמוך לחג הפסח נכנסתי לדירה חדשה, על-כן לא היה לי הפנאי להשיבך.

מה אמר לך, ידידי היקר, אין אתה יכול לשער איך אני שמח בשמחתך ובישועתך, כי אהבת עולם אהבתיך, אהבה שאינה תלויה בדבר בטל, כי מנחל אחד אנחנו שותים, חבלים נפלו לנו בפעמים; אשרינו ואשרי חלקנו, אשר בנחל שם חלקנו וגורלנו. מה נעים גורלנו ומה יפה רישתנו. ובפרט נעימת חלקך וגורלך, שזכית לבנות בית בארץ ישראל, אשר לפי דעת רבנו ז"ל, שם הוא עקר השלמות, ובאלין אשתפח גבור ותקיף (לקויטי-מותר"ן, חלק א', סימן כ'); ראוי לך לתן תודה והודאה להשם יתברך בכל יום ויום מחדש, על גדל הנסים והנפלאות שעשה עמך, נסים וגלים ונסים נסתרים, כי אין בעל הנס מכיר בנסו (נדה לא); ועל-ידי-זה יתרחב לבך לבקש ממנו יתברך עוד על להבא, כי עדין מעקר ה'ישועה אנחנו רחוקים וכו'.

ואודות שכתבת במכתבך, ששמעת דבת רבים שיש בלבי עליך

אֲשֶׁר   ב' תמ   בְּנַחַל   רכג

וכו', חס ושלום! השם יתברך ישמרני ויצילני מזה, בודאי בעלי לשון-הרע מולכים לשון-הרע מזה אל זה ומזה אל זה, אף כבר גלה לנו רבנו ו"ל מאין זה (עין בספורי-מעשיות, מעשה ג'): כי יש מדברים, ואלו המדברים הולכים ועושים מחלקת בין מלך זה [מאן מלכי רבנן (גטין סב.)] לבין מלך אחר, ועל-ידי-זה נעשה מלחמה, ועל-ידי-זה נעשים רעידת הארץ, ואשר על-ידי-זה אי אפשר שיהיה נשקה האילן, שהיא הצדיק, ויתפרסם בעולם, עין שם; ועל זה דנה לבנו, ועל אלה חשכו עינינו. הוי! הוי! בשביל ענין זה נתארכה גלותנו, כי בדור הזה ישראל הם סמוכים מאד מאד אל הקץ, ומוכנים לקבל אורו של רבנו ו"ל לולא אלו המדברים, אשר מדברים זה על זה וכו'.

פי באמת עקר השלמות מה שנקרא באמת שלמות הוא רק מי שנקלל בו יתברך, פי רק שם הוא עקר השלמות, פי בלעדיו יתברך הפל חסרים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב); ואיך יכולים לידע אם איתו כבר קצת בשלמות? כשאין מדבר מאחרים רק ממנו יתברך, איש פזה כבר הולך בדרך המוליכה אל השלמות (מי יתן והיה שאזפה לזה על-כל-פנים מצתה).

ויען שבלילה? הנה כ"ו בניסן, יום ההלואה של יהושע בן-נון, אמרתי לרשם לך מה נפל עכשו ברעיוני (במדבר יג, טז): "ויקרא משה ליהושע בן נון יהושע"; ופרש רש"י: התפלל עליו: "יה יהושעך מעצת מרגלים", ומשה הוסיף לו יו"ד על שמו, כמו שאמרו חכמינו הקדושים במדרש (במדבר רבה, פרשה כו, סימן ז); ויש לומר, למה הוסיף לו דיקא אות יו"ד על שמו? אף מבאר בזהר הקדוש (פרשת שלח), פי המרגלים באו בארץ ישראל למדרגה והשגה עצומה, עד שהתחילו לזלזל במשה רבם, פי הנה נראה להם שהם כבר יותר גדולים ממנו, ועל-ידי-זה באו אחר-כך לכפירות גדולות, רחמנא לצלן, וכפרו בעקר. ועל זה הוסיף משה אות יו"ד דיקא ליהושע, פי יו"ד היא הקטנה שבאותיות, ומורה על ענוה (עין באותיות דרבי עקיבא); וברכו והתפלל עליו: אף שתבוא לארץ ישראל, תזכר ממני ולא תחלק עלי וכו'. ועוד יש לומר, למה דיקא אות יו"ד? אלא

רכד אָשָׁר ב' תמ בנחל

אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בַּלִּים פָּרָק א'): עֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת יֵשׁ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן זְכוּתָן שֶׁל הָעֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת תִּגָּן עֲלֵינוּ, שְׁלֹא יִחַלֵּק עַל מִשָּׁה רַבּוֹ. וּבְאֵמַת זְכָה אַחֲר־כֵּן יִהְיֶשׁע מַה שְׁלֹא זְכָה מִשָּׁה (לְהַכְנִיס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ), אֲבָל הַכֹּל בְּכַחוֹ שֶׁל מִשָּׁה וּבְזְכוּת שְׁלֹא הִצְטַרֵּף אֶל הַחוֹלְקִים וְכו'.

וְדָבָר זֶה רָאִינוּ אֲצֵל מוֹרְנוּ רַבִּי נִתָּן ו"ל, שֶׁהַעֲמִיד תְּלַמִּידִים רַבִּים, וְלִבְסוּף בְּעֶטּוֹ בּוֹ, וְנִשְׁאַרוּ אֲצֵלוֹ יְחִידֵי סִגְלָה, וּבִינֵיהֶם תְּלַמִּידוֹ רַבִּי נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר, שֶׁגַּם הִזְלוּלָא שְׁלוֹ הוּא בְּכ"ו גִּיסוֹן, אֲשֶׁר הָיָה בְּעֶצְמוֹ כְּחֶרֶס הַנְּשֻׁבֵר, עַר אִיז גִּיוּעֵן בִּי זִיף וּוי אַ שְׁטִיקֵל בְּלֹא טֵעַל, וְעַל-יְדֵי-זֶה זְכָה אַחֲר־כֵּן שֶׁעַל יָדוֹ נִשְׁאַרָה כָּל הַהִשְׁאַרָה הַפְּנִימִית מִרַבְּנוּ ו"ל (וְאִין כָּאֵן מְקוֹמוֹ לְהוֹסִיף בְּזֶה); כִּי מִדַּת הָעֲנָנָה וְלִהְיוֹת בְּטֵל וּמִבְטָל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ, זֹוּהִי הַמְּדַרְגָּה הַכִּי גְדוּלָּה, וּמִמְשִׁיכָה אֶל הַשְּׁלֵמוֹת. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּתוֹסְפָתָא בְּרַכּוֹת): מִפְּנֵי מַה זְכָה יְהוּדָה לְמַלְכוּת? מִפְּנֵי גְדֹל הָעֲנָנָה שֶׁהִיָּתָה בּוֹ. כִּי אִין דְּבַרֵּי תוֹרָה מִתְקַיֵּמִין אֲלָא בְּמִי שְׁמִשִּׁים עֲצָמוֹ כְּמִי שְׁאִינוֹ (סוּטָה כ"א); וְאָמְרוּ בְּזֵהר הַקְדוּשׁ (פֶּרֶשֶׁת פְּקוּדֵי רֵלֵב): וְדוֹד מְלֻכָּא תְּדִיר אִיהוּ הִנָּה שְׁפִיל גְּרַמִּיָּה לְגַבֵּי קוּדְשָׁא-בְּרִיָּה-הוּא דְכָל מֵאֵן דְּמֵאִיָּה גְּרַמִּיָּה קִמִּי קְדֻשָׁא בְּרִיָּה הוּא אִיהוּ זְקִיף לִיָּה עַל כְּלָא, וּבְגִין כֵּן אֶתְרַעֵי בֵּיהּ קְדֻשָׁא בְּרִיָּה הוּא בְּהֵאֵי-עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּיָּה, עֵין שָׁם; וְאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מִזְבֵּר"ן, חֵלֵק ב', סִימָן ע"ב), שְׁזָהוּ עַקֵּר הַתַּחֲזִיָּה וְהָעֲנָג הַנִּצְחִי, וְהוּא סִימָן שְׁמַקְבֵּל מִהַצְדִּיק הָאֵמַת וְכו', עֵין שָׁם.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ וְטוֹבֶתְךָ תִּמְיֵד.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

(ד) הוּא הָיָה בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ כְּתִיכַת בּוּץ.

(ה) וְדוֹד הַמְּלֻךְ תִּמְיֵד הָיָה מִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכָל מִי שְׁמִכּוֹפֵף אֶת עֲצָמוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא מְגַבִּיָּה אוֹתוֹ עַל הַכֹּל, וּמִשׁוּם זֶה רָצָה בּוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (בְּדוֹד) בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אֲשֶׁר   ב' תמא   בנחל   רכה
ב' תמא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני ה'תשל"ז.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר
לי מאד מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו
... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מאד מאד אני מצטער בצערך הקשה, ובפרט שבמימים האחרונים
אתה מסתובב בעצבון עמוק, רחמנא לצלן, אשר לא יצאו מזה תוצאות
טובות, חס ושלום, כידוע לכל, ובפרט שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן,
חלק ב', סימן כד), שכל החלאים גם בגשמיות באים רק מעצבות
ומרירות; ועל-כן עלינו לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות רק
בשמחה תמיד, אף שזוהי העבודה הכי קשה וכבדה בעולם.

והנה לדעתי, סבת המרירות והעצבות שנקנסו בך, כי זה כמה
שבועות ספרת לי, שבחור אחד הכניס בך ארס כנגד הישיבה וכו'
וכו', ועכשו ראה בעצמך, האם בשבילו תברח וכו' וכו', ותפל
במצודה רעה כזו, שהבעל-דבר כורה תחתך, רחמנא לצלן?! זכר
כמה החיית עצמך עד עכשו; על-כן, אהובי, אחי, חזר בך, חזר
בך! השלך על השם יתברך, והוא יעזר לך, ולא יניח אותך.

ידידי היקר! צריכים למסור את עצמו לגמרי אליו יתברך,
ולידע בידיעה ברורה ומזככת, אשר השם יתברך מנהיג את עולמו
בהשגחה פרטי פרטית, ושום ברירה אינה יכולה להרע לך או
להיטיב לך, כי הכל בידו יתברך. ובידיעה זו תגאל מכל הרע,
שנדבק בך, ותבא לשמחה נצחית, שמחה אין סופית.

חמדת לבבי! הנה ראוי לך לעיין בכל יום בספר "מקור
השמחה", ושם תמצא מרגוע לנפשך. לשמח בו יתברך, אשר אין
לך עוד שמחה גדולה משמחה זו.

ההכרח לקצור.

הדורש שלומך...

ב' תמב.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר שמיני ה'תשל"ז.

שלוש וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
האברך הזקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן
עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי זה כמה שבועות, אך מרב טרדותי,
בעוונותי הרבים, לא היה לי הפנאי להשיבך, ובפרט שגנבתי לגור
בבנין הישיבה שלשה ימים קדם חג הפסח, והטרדות בשעה כזו
הן רבות.

חמדת לבכי! מה אמר לך, אם לתזקך, כבר הקדים השם
יתברך ושלח לנו את רבנו ו"ל, ומה יש להוסיף על דבריו, וכל
עסקנו צריך להיות רק לתפור בכל יום אחר הרוח-הקדש המובאים
בספריו הקדושים (עין לקוטי-הלכות, שלוחין, הלכה ה'); פי פניו, שכלו
וחכמתו מנחים ונגונים בתוך ספריו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן
קצב); וצריך שתדע, שאם תאחז עצמך ברבנו ו"ל, ותרגיל עצמך
בחדושין דאורייתא, לרשם על פני הכתב בכל יום מה שתחדש
באותו היום, אז תחיה חיים חדשים, חיים מתקים, חיים ברוכים;
כי אי אפשר להנצל מפגעי הזמן רק אצל התורה הקדושה, והעקר
אצל חדושי תורה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה); וצריך שתהיה
חזק בזה מאד מאד, לחזק את עצמך בכל יום ויום מחדש ולחזק
את אחרים, כי היא מצנה גדולה אשר אין לשער. כי כל העולם
נפלו כבר בעיניהם, והם בעצמם כבר לאחר יאוש, כאלו שאין
להם כבר שום תקנה לשוב אליו יתברך, ולזכות לכל המדרגות
וההשגות שזכו והשיגו הצדיקים הקדמונים; כי אצל המון-עם
מסכם, שהדרך להיות דבוק בו יתברך שׂיכת רק לצדיקים וליחידי
סגלה, לא-כן על-פי דעת רבנו ו"ל, אשר הוא עשה דרך כבושה
לרבים, שכל בר ישראל יהיה מי שיהיה, אשר ירגיל עצמו לילך

אֲשֶׁר   ב' תמב   בנחל   רכז

בדרךכו הכתובים בספריו הקדושים, יכול לזכות לכל טוב אמת
ונצחי, אם רק יהיה חזק בדעתו תמיד יהיה אף שיהיה. ובפרט
אתה, שתהלה לאל, חנן אותך השם יתברך בכלים טובים, עליך
למסר נפשך לגמרי אליו יתברך, ולא לבטל אפלו רגע אחד ביום,
רק להיות שש ושמח תמיד על נעם חלקך, ותראה לחדש חדושיך
דאורייתא אמתיים, בנויים ומיסדים על דברי רבנו ז"ל. ועקר
החדושיך צריך להיות חדוש עצמו באמונה ובבטחון בו יתברך,
ומכל שכן וכל שכן לחדש את בני הנעורים, ולהאיר בהם אמת
מציאותו יתברך.

חמדת לבבי! הבעל-דבר אורב מאד מאד עליך, כי הוא מפחד
ממך מאד מאד, יען כי יש לך כלים טובים כאלו, על-כן הוא משבר
את רוחך בכל פעם, ומכניס בך עצבות ומרירות גדולה, אשר
בשביל זה בעצמו אתה מבלה את הימים הטובים בהבל ובריק. ואם
חבל על הזמן היקר גם לכל אדם בעולם — הן בגשמי ומכל שכן
ברוחני, ביותר חבל על זמן היקר שלך, שאתה יכול להרבות
בחדושי תורה ולחבר ספרים יקרי ערך, הבנויים על דברי רבנו ז"ל,
ולהחיות נפש כל חי.

ועל-כן, ידידי היקר, מה דהנה הנה, בלך מדרך זו — להיות
כל-כך שבור ועצוב ומיאש, רחמנא לצלן, רק חילך באורייתא.
תתחיל מעתה להיות זריז גדול בענין זה, כי הרבה הרבה נפשות
ישראל מצפים ומיחלים לחדושי-התורה שלך, "הלא אם קטן אתה
בעיניך ראש שבטי ישראל אתה" (שמואל-א טו, יז), צריך שתדע כי
יש בזה העולם גשברי לב ודכאי רוח, אשר סובבים בעולם ביאוש
גמור, ואין לאל גדם לעזר לעצמם, ומרים ומרורים תייהם, ורואים
רק חשך לפני עיניהם, ועל-כן מצוה רבה לדבר על לבם, ולהאיר
בהם אור האמת. וביותר זוכים אל זה על-ידי חדושי תורה
ולהדפיסם. ועל-כן מהיום והלאה אל תהיה בטלן, חס ושלום, רק
תנצל את הזמן היקר, או שתקד או שתבודד, או שתתפלל או
שתלמד, או שתדבר עם בני-אדם דבורי אמונה והשגחה פרטית, או
שתחדש חדושי תורה, ותחבר ספרים על קטב זה.

רכח אָשֶׁר ב' תמג בַּנְחֵל

מָה אָמַר לָךְ, אִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַעֲלַת חֲדוּשֵׁי תוֹרַתְךָ לְמַעַלָּה, הָיִיתָ
מִתְמַיֵּד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד (עֲיֵן לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא).

יְדִידֵי הַיָּקָר! רְאוּי לָנוּ לְשִׁמּוֹחַ מְאֹד מְאֹד, שְׂיֵשׁ לָנוּ רַבֵּי אֲמַת
כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יְתָבָרֵךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים
נִפְלוּ לָנוּ בְּנֻעִימִים, אֲשֶׁרִינוּ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

הַכֹּפֵל הַדְּבָר, בְּרַח לָךְ אֶל תוֹךְ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וְאִז תִּנְצַל מִכָּל רַע
וּמִכָּל מִינֵי עֲצָבוֹן וּמְרִירוֹת, כִּי חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה הֵם כָּלִים לְהַמְשִׁכַת
אוֹרוֹ יְתָבָרֵךְ לְמַטָּה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ.

הַנ"ל.

ב' תמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתָבָרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּזַרְעֵ-מִצְרַע, רֵאשׁ חֲדָשׁ אֵיר ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הַאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבָךְ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן
יְרִיעוֹת. מָה אָמַר לָךְ, הָעֵקֶר לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה עַל-כָּל-פְּנִים מַעֲכָשׁוּ,
אֵל תִּירָא וְאֵל תִּפְחַד מִשׁוֹם דְּבָר, כִּי הַשֵּׁם יְתָבָרֵךְ הוּא אֲתָךְ, עִמָּךְ
וְאֶצְלָךְ, אֵף שֶׁעָשִׂיתָ מַה שֶׁעָשִׂיתָ עֲדִין אֲתָה יְכוֹל לְהַתְּחִיל מִחֲדָשׁ
לְשׁוֹב אֵלָיו יְתָבָרֵךְ, וּבִפְרָטִיּוֹת עַל-פִּי הָעֲצוֹת הַנּוֹרְאוֹת שֶׁקִּבַּלְנוּ
מִרְבֵּנוּ ז"ל.

קֹדֶם עָלִיךָ לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ בְּיוֹתֵר בְּמַדַּת הַשְּׂמִחָה וְהַרְקוּדִים,
לְשִׁמּוֹחַ וְלִרְקֹד עַל נַעַם חֵלְקֶךָ, שְׂזֻכִּיתָ לְהַבְרָא מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
עֲשֵׂנִי גוֹי, וְאֵף שֶׁלְּפִי רַבּוּי הָרַע שֶׁנִּדְבַק בְּךָ, נִדְמָה לָךְ שֶׁאֲבֹד מִנוֹס
וְתִקְוָה מִמֶּךָ, עִם כָּל זֹאת צְרִיךְ שֶׁתִּדַּע שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא אֵיךְ שֶׁהוּא,

אֲשֶׁר   ב' תמג   בַּנְחַל   רכט

על-כָּל-פְּנִים נִבְרָאתָ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וּתְהִלָּה לְאֵל, עֵבֶר חַג הַפֶּסַח, וְלֹא אֶכְלֶתָ חֶמֶץ, חֶס וְשָׁלוֹם, וּתְהִלָּה לְאֵל, הַחֲיִיתָ אֶת עֲצָמְךָ כָּל הַחַג בְּאֵכִילַת מִצָּה. וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי, הֶעֱקַר תִּרְאָה רַק לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְךָ עִם כָּל מִינֵי עֲצוֹת וּדְרָכִים, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, וְעַל-כָּל-פְּנִים מֵעַכְשָׁו תִּרְאָה לְשֹׁמֵר אֶת פִּיךָ לֹא לְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע וּרְכִילוֹת, שֶׁהוּא עוֹן גְּדוֹל, הֲרַגְלָה אֶת פִּיךָ לְבָלִי לְדַבֵּר מֵאַחֵר כָּלֵל — רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר עִם חֲבֵרִים אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנו מִדְּבַרֵי רַבְּנוּ ז"ל — דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהִשְׁגָּחָה פְּרָטִית.

ואודות הבריאות, קנה אל השם ויושיע לך. וזכור כי "מִוֹת וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן" (משלי יח, כא), כְּפִי שֹׁאֵדֵם מְרַגֵּל אֶת לְשׁוֹנוֹ, כְּמוֹ-כֵן הַחַיִּים שָׁלוֹ. אִם מְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְיִרְאָת שָׁמַיִם, אִזּוֹ חַי חַיִּים מְתַקִּים, וְאִם חֶס וְשָׁלוֹם, מִפְּקִיר דְּבוּרוֹ, וּמְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, אִזּוֹ חַיִּיו מְרוּרִים כְּמִוֹת וְכו'.

על-כָּל-פְּנִים מֵהַדְּהוּהָ הָיָה, תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה מְרַגֵּעַ זֶה, וְתִכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, לִידַע שֶׁאֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְכָל מֵה שֶׁעֵינֶיךָ רוֹאוֹת זֶהוּ רַק אֵלְקוֹת בְּהַתְּלַבְּשׁוֹת הַזֶּה. רְאֵה, בְּנִי, כַּמָּה נִסִּים וְנִפְלְאוֹת עָשָׂה עִמָּךְ כְּבָר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד עַכְשָׁו, וּבְפִרְטוּיֹת שִׁבְתְּךָ דְּחֻקוֹתֶיךָ וּמְרִירוֹתֶיךָ זְכִיתָ לְהַתְּנַדֵּעַ מִרַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד זְכִיָּה כְּזוֹ; כִּי בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שָׁם נִדַּע מִיְהוּי רַבְּנוּ ז"ל, וּמֵהוּי הַ"לְקוּטִי-מוֹהַר"ן הַקָּדוֹשׁ. לְמַעַן הַשֵּׁם, אֵל תִּנִּיחַ אֶת עֲצָמְךָ לְהַתְּבַלְּבֵל בְּשׁוֹם אַפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם, מֵה יַעֲשֶׂה לָךְ אָדָם?! רְאֵה גַם רְאֵה לְבָרַח עַל-כָּל-פְּנִים מֵעַכְשָׁו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלַהֲסִתִּיר אֶת עֲצָמְךָ אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה לֹא תִהְיֶה שׁוֹם שְׁלִיטָה לְהַסְמִ"ךָ-מ"ם עֲלֶיךָ, כְּאֲשֶׁר דְּבַרְנוּ מִזֶּה בְּמוֹצָאֵי-שִׁבְת־קִדְּשׁ עַל-פִּי "לְקוּטִי-מוֹהַר"ן", חֲלַק א', סִימָן רִיג, עֵינֵי שָׁם; כִּי צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, שֶׁאֵין שׁוֹם מְכֻסָּה וְהַסְתָּרָה בְּזֶה, לְכַסּוֹת וְלַהֲסִתִּיר אֶת עֲצָמוֹ רַק אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאֵלָיו כָּל הַטְּעִיּוֹת שֶׁבְּנֵי-אָדָם טוֹעִין, כְּאֵלּוֹ יֵשׁ אִיזוֹ תִקְוָה אוֹ מְנוּס וּמִבְטָח בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר בְּאֲמַת הַכָּל דְּמִיּוֹן גְּדוֹל, כִּי אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְסוּף אָדָם לְמוֹת (בְּרִכּוֹת יז); וְעַל-כֵּן טוֹב מְאֹד לְהַתְּחִיל כְּבָר עַכְשָׁיו לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,

רל אֲשֶׁר ב' תמד בנחל

וּלְהַתְחַבֵּא אֶצְלוֹ יְתַבְרֶךְ.

הדורש שלומך...

ב' תמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרֶךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר אָמֹר ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגְיַעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבָי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבֵרֶךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנַצַּח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. אֲשֶׁרֵינוּ שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי אֶמֶת
כְּזֶה, בּוֹדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, עָלֵינוּ רַק לְהַתְחִיל לְהַתְמִיד בְּיוֹתֵר
בְּהַפְצַת דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם בְּיִתֵּר שְׁאֵת וּבְיִתֵּר עֵז, וּלְהַתְגַּבֵּר עַל
כָּל הַמְּנִיעוֹת: הֵן מְנִיעוֹת מִבֵּית (מֵאֵלוֹ הַנִּקְרָאִים אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ), וְהֵן
מְנִיעוֹת מִבְּחוּץ (מִמְתַּנְגְּדִים עַל דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל). עֲכָשׁוּ הִיא שְׁעַת
כֶּשֶׁר מְאֹד מְאֹד לְקַרֵּב רְחוּקִים, כִּי בְּנֵי הַנְּעוּרִים שְׁבִדוֹר הִזָּה צְמֵאִים
מְאֹד לְדַבֵּר הַשֵּׁם, וְעָלֵינוּ לְהִזְרִים עֲלֵיהֶם אֶת מִימֵי הַנַּחַל הַמְּטַהֵר
מִכָּל הַכֶּתְמִים. וּכְכֹר יְדַעַת שְׁיִסוֹד דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל הוּא
רַק "אֲמוּנָה", כְּאֲשֶׁר אָמַר פֶּעַם בְּעֶצְמוֹ: "אֶצֶּל הָעוֹלָם אֲמוּנָה דְּבָר
קָטָן, אֲבָל אֶצְלֵי הָעֶקֶר הוּא אֲמוּנָה" (עֵינֵי שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן לג); וְצָרִיךְ
שְׁתַּדַּע שְׁעַל־פִּי דַּעַת הָאֶמֶת וְהָאֲמוּנָה, שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יְכוּלָה לְהִיטִיב
לָךְ אוֹ לְהַרַע לָךְ, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְעָלֵינוּ רַק
לְהַתְחַבֵּא בְּצֵלוֹ יְתַבְרֶךְ עַל־יְדֵי הַתְּמִדָּה בְּדַבּוּרִים וְהַתְּבוּדוֹת, לְדַבֵּר
עִמוֹ יְתַבְרֶךְ וּלְהַתְּבוּדֵד לְפָנָיו בְּכֹל יוֹם וְיוֹם, וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעֶצְמוֹ נִזְכָּה
לְהַנְּצֵל מִכָּל מִינֵי רַע עֵינֵי וְעֵינֵי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן נה), שֵׁשׁ
צֵל שְׁעַל יְדוֹ מִתְחַבָּאִים מִהַרַע עֵינֵי שְׁלֹא יִזִּיק, וְהַצֵּל הִזָּה הוּא צֵלָא
דְּמֵהִימְנוּתָא, שֶׁהוּא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת.

הַכֹּל — כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֶצְמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יְתַבְרֶךְ בְּלִשׁוֹן
שְׂרָגִיל בָּהּ, וּמְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחַתוֹ אֵלָיו יְתַבְרֶךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם
רַעְהוּ, עַל־יְדֵי־זֶה יִנְצֵל מִהַכֹּל, כִּי הָעֶקֶר הוּא הַמְּחַשְׁבָּה, וּבְמִקּוֹם

אֲשֶׁר   ב' תמה   בנחל   רלא

שְׁאֵדָם חוֹשֵׁב — שָׁם כָּל הָאָדָם (עֵין לְקוּטֵי־מִוֶּהֶר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א); וְדָבָר זֶה רָאוּ אֲצֵל גְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, שֶׁהָיוּ תְּמִיד דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֲמֶת, וְכֹל מֵה שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶם לֹא בִלְבַל אוֹתָם כָּלֵל, כִּי הִתְבַּטְּלוּ עַל־יְדֵי הַתְּבוּדוֹת לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרֵךְ. וְכֹאֲשֶׁר סִפֵּר רַבֵּי נַחֲמָן טוֹלֵטְשִׁינְעֵר, שֶׁפָּעַם אֶחָת בְּתַקְיָה הַמַּחְלָקֶת, שֶׁהָיְתָה עַל רַבֵּי נֶתָן, בָּא אֱלֹוֵי, וְהָיָה שֶׁמַּח מְאֹד מְאֹד, וְהִתְפַּלֵּא רַבֵּי נַחֲמָן מְאֹד, אֵיךְ יָכוֹל אָדָם לְהִתְחַזֵּק כָּל־כֶּף, הֲלֹא בַּחוּץ הִתְלַקְטוּ הַרְבֵּה בְּנֵי־אָדָם וַיִּנְעָרִים בְּמַקְלוֹת וּבְאַבְנִים, וְשָׂכְרוּ חֲלוּנוֹתָיו וְקָלְלוּ אוֹתוֹ בְּקַלְלוֹת נִמְרָצוֹת, וְצָעְקוּ בַּחוּץ דְּבָרֵי בְּזִיוּנוֹת וְכוּ', וְהוּא עוֹמֵד בַּפְּנִים, וּפְנָיו מְלֵהָבוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה. עָנָה וְאָמַר לוֹ רַבֵּי נֶתָן: תֵּאֱמִין לִי, בְּנֵי, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הָאִיר בִּי אֲמֶת כְּזוֹ, אֲשֶׁר כָּבַר לֹא אֶכְפַּת לִי שׁוֹם דְּבָר, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם?! וְכַעֲיֵן שֶׁאָמַר דּוֹד הַמְּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (שְׁמוּאֵל־ב טו, י): "ה' אָמַר לוֹ קָלֵל". עַל־כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי, עָלִינוּ לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמְנוּ לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ — לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדֵי תַפְלָה וְהִתְבוּדוֹת, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכֵב כָּלֵל, רַק לְהִתְעַנֵּג בְּעֵנֵג זֵיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ הַמְּאִירָה בְּכֹל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל מג, ב): "וְהָאָרֶץ הָאִירָה מִכְּבֹדוֹ" וְגו'.

אוֹדוֹת הַהִדְפָּסָה, אֵף שֶׁלַעַת עֵתָה עֲצוּר אֲנֹכִי בַּחֻבּוֹת, אָבֵל, תְּהִלָּה, לְאֵל אַחֲרִים מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַדְּפִיסוֹ עוֹד פְּעַם בְּשָׁבוּעוֹת אֱלוֹוֹ אֶת הַסֵּפֶר "אָרֶךְ אַפִּים", וְ"סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלְמוּד", וְסֵפֶר "מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל", וְ"תִקּוֹן הַכָּלְלִי", וְ"קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמְּטָה", בְּהִדְפָּסָה מְקַטְנָת, וְתִהְיֶה לְאֵל, מִתְפַּשֵּׁט בַּתְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ לְשֵׁלֶם אֶת חוֹבוֹתֵי הַרְבִּים, וְלְהִתְחִיל וְלִגְמֹר מִחֲדָשׁ הַדְּפָסַת הַסֵּפָרִים, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר בְּהַר־בְּחֻקוֹתֵי ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַאֲבִירָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גָּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצָחִים.

מִכְתָּבָךְ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבֶךְ דְּבָרֵי אֱמֶת יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. מָה אִמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִתְחַדְּשִׁים הַבְּלָבוּלִים וְהַקְּטָנוֹת וְהַיְרִידוֹת מִחֲדָשׁ, וְאִין שׁוֹם יַעֲצֶה לְהַטְמִן מִזֶּה — רַק אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל: אִז עָס אִיז גָּאָר שְׁלַעֲכֵט אִיז מְעַן זִיךְ גָּאָר מְבַטֵּל. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: וְוִי אֲזוּי? וְהַשִּׁיב לוֹ רַבְּנוּ ז"ל: מַע פֶּאָרְמַאכְט דָּאָס מוֹיֵל אִין דֵּי אוֹיגֵן אִיז בְּטוֹל" (עֵין שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימֵן רַעֲט), וּבְזֶה יֵשׁ כְּמָה בַּחֲיִנוֹת: פֶּשְׁטוֹת — לְסָגֵר אֶת הַפֶּה, לְבָלִי לְדַבֵּר שׁוֹם דְּבוּר, וְלְסָגֵר אֶת הָעֵינַיִם וְלִנְוַח קִצָּת, כַּאֲשֶׁר אָמַר פֶּעַם רַבְּנוּ ז"ל: כְּשִׁשׁוּכְכֵים בַּעֲצִימַת עֵינַיִם חֲצִי שְׁעָה, אֶף שָׂאִין יִשְׁנִים, הִיא הַתְּחַדְּשׁוֹת הַמַּחֲזִין (עֵין אֲבָנִיָּה בְּרוּל, סִימֵן לַג), כִּי הָרֵאִיָּה מְשַׁכְּרַת בְּיֹתֵר (עֵין סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׁכָרוֹת, סִימֵן ו'), וְכֵן הַדְּבוּר מְבַלְבֵּל אֶת הַמַּחַ, וְגוֹרֵם בְּלָבוּל הַדַּעַת (עֵין לְקוּשִׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָנִים כֵּט, לַח); וְעַל־כֵּן כְּשִׁשְׂאָדָם זֹכָה לְסָגֵר עֵינָיו וּפִיו מִהַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, עַל־יְדִי־זֶה זֹכָה לְנִיחָא, שְׁמַחוּ נַח, וְזֹכָה לְהַתְּדַבֵּק עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְכַל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן מִי שְׁכָבֵר זָכָה לְזַכּוּף וְטָהֳרַת הַמַּחֲזִין, וּמִיחַד אִז יַחֲוּדִים קְדוּשִׁים — אִין לְמַעְלָה מִזֶּה כָּלֵל, כַּאֲשֶׁר גָּלָה הָאָרִיז"ל, שְׁעַסֵּק הַיַּחֲוּדִים הֵם לְמַעְלָה מֵעַסֵּק הַתּוֹרָה (עֵין בְּשַׁעַר רוּח־הַקֹּדֶשׁ וְהַיַּחֲוּדִים). וְלְזַכּוֹת לָזֶה מְבַאָר בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׁעַל־יְדִי־זֶה יִמְשָׁךְ עָלָיו רוּחַ חַיִּים מְנוּקְבָא דְּפֶרֶדְשָׁקָא, מִהַשְּׁמוֹת שֶׁל הָאָרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן (עֵין לְקוּשִׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימֵן ב'); הֵינּוּ עַל־יְדֵי שְׁיִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהַתְּבוּדֵד עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, יִזְכֶּה שְׁיִזְדַּכֵּךְ מַחוּ וְדַעַתוֹ, עַד שְׁיֵאִירוּ תְּמִיד לְפָנָי עֵינָיו שְׁמוֹת אֱלֹהֵי, וְזֶה בְּרוּר מְאֹד. עַל־כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי, רָאָה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמָךְ תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְהַעֲקָר הוּא — לְמַעַט בְּדְבוּר, לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ. כִּי תִנְאִי הָרֵאשׁוֹן בְּהַשְּׁגַת

(ו) שְׁכָבֵר מְאֹד רַע, אִז מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ וְאִיךָ? סוּגְרִים אֶת הַפֶּה וְאֶת הָעֵינַיִם — זֶהוּ בְּטוֹל.

אֲשֶׁר   ב' תמו   בַּנְחַל   רלג

הַחֲכָמָה הוּא הַשְׁתִּיקָה, וְשִׁימְעַט הָאָדָם בְּדַבּוּרוֹ, אֲשֶׁר רַק מִבְטֵל אֶת
הַזְמַן הַיָּקָר, וְעוֹקֵר אֶת הַמַּחִין מִהַדְּבָקוֹת. וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים לְקַבֵּל
עַל עֲצָמוֹ לֹא לְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוֹם בְּרִיָּה בְּעוֹלָם, רַק אִם יִשְׁאַל
אוֹתָהּ — תַּעֲנֶנָּה לוֹ, אָבֵל לֹא שְׂאֵתָה תִּתְחִיל לְדַבֵּר עִמוֹ. וְאִם תִּהְיֶה
רְגִיל בְּזֶה — תִּהְיֶה לָּךְ הַצְּלָחָה רַבָּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תמו.

בַּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר נְשֵׂא הַיְתַשְׁלִיז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבָיו, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבֵרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! חֲזוּק וְאַמֵּץ לְבָא אֶל בֵּית מְדַרְשָׁנוּ, וּמְמַשׁ תְּרַגְּשֵׁ
חַיִּים חֲדָשִׁים; פִּי תִהְלֶה לְאֵל, כָּל דַּבּוּרֵינוּ הֵם רַק דַּבּוּרֵי אֲמוּנָה
בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, מָה שְׂאֵנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיָּקָרִים מְדַבְּרִים אֶחָד עִם
הַשֵּׁנִי. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.
וּבַיּוֹם רַבִּיעִי הַזֶּה דַּבְּרָנוּ הַרְבֵּה עַל־פִּי לְקוּטִי־מוֹהֲרִ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
עֵא, וְכֹאֲשֶׁר יִסְפֹּר לָּךְ מוֹסֵר כְּתָב זֶה, אֵיךְ הוּא בָּא בְּרָנָה אֶל בֵּית
מְדַרְשָׁנוּ, אֲשֶׁר הוּא בְּבִנְיַן הַמְּתִיבְתָא, וּתְהִלָּה לְאֵל, בְּנִית הַמְּקוֹנָה
מִמְשַׁכְּתָה, וּבַעוֹד שָׁנִים אוֹ שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת תִּגְמַר לְגַמְרֵי בְּחֲסָדוֹ
יִתְבָּרֵךְ וּבְזָכוּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל. מָה אִמַּר לָּךְ, הַכֹּל נְסִים וְנִפְלְאוֹת עַל
עֲצָם הַבְּנִיָּן וְכֵן עַל הַמְּקוֹנָה וְכֵן עַל הַמְּנִיָּן. תִּהְלֶה לְאֵל, אֲשֶׁר עַד כַּה
עֲזָרָנוּ, וְעַד זְקֵנָה לֹא יַעֲזָבָנוּ. תִּהְלֶה לְאֵל, בְּכָל שַׁבַּת בָּאִים אוֹרְחִים
רַבִּים, אֲבָרְכִים וּבַחוּרִים, וְאַנְחָנוּ מְסַפְּקִים לְהֵם לְאָכֵל וְכו'.

דִּידֵי הַיָּקָר! מָה אִמַּר לָּךְ, אֵלּוּ פִּינוּ מְלֵא שִׁירָה פִּיָּם וּלְשׁוֹנָנוּ
רְנָה וְכו', אֵינְ אָנוּ מְסַפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסָד

רלד אָשֶׁר ב' תמוז – ב' תמוז בַּנְחַל

שְׁעֵשֶׂה עִמָּנוּ.

הַעֲקֹר תִּהְיֶה רְגִיל רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַכְּפִשִׁיטוֹת
גְּמוּרָה, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תמוז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר נְשֵׂא ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי
מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ
יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי. חֲמֻדַּת לְבָבִי! אֵל תַּכְנִיִּס בְּעֶצְמָךְ
פְּחָדִים שֶׁל הֶבֶל, כִּי אַתָּה בְּעֶצְמָךְ רוֹאֶה אֶת גִּדְּל רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ
שְׁמֵרָחִם עָלֶיךָ, וּמִמְשִׁיף לְךָ יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים וְנִפְלְאוֹת בְּכֹל פֶּעַם, אֲשֶׁר
לֹא עָלָה עַל דַּעְתְּךָ, כֵּן תִּקְנֶה וְתִתְּנֶה בְטוֹחַ כִּי עַד זְקִנְהָ לֹא יַעֲזֹב
אוֹתְךָ. הַעֲקֹר בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תִּבְלָבֵל אֶת עֶצְמְךָ מִשׁוֹם
בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לְךָ אָדָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תמוז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֹדֵר בְּהַעֲלוֹתְךָ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ לְאַהוּבִי, יְדִידֵי הַיָּקָר
לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ
יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ דְבָרֵי אֱמֶת — יִקְצְרוּ
הַמּוֹן יְרִיעוֹת.

אֲשֶׁר   ב' תמח   בַּנְחַל   רלה

הַעֲקָר צָרִיף שְׁתַּדַּע, יְדִידֵי הַיְקָר, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהַנְצִיל מִפְּגְעֵי הַזְּמַן, וְהַדְרִיף הַיָּא רַק — לְבִרְחַת אֱלֹוֹי יִתְבָּרַךְ, וְכָל זְמַן שְׂאִין הָאָדָם חֲזַק בְּדַבָּר זֶה מְאֹד מְאֹד, שְׁעֲזֹרְתוֹ הַיָּא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הוּא בְּסַפְּנָה גְדוּלָה, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּחַיִּים פְּגָעִים וּמְקָרִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר קָשָׁה וְכָבֵד לְהַנְצִיל מֵהֶם, אִם לֹא יִסְתַּר בְּצִלוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵין לְקוּטִי־מֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן נה). תֵּאמְרִין לִי, יְדִידֵי הַיְקָר, שְׂרָאוּי לָנוּ לְתַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ עַל נַעַם חֶלְקֵנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהַתּוֹדַע מִרְבָּנוּ וְ"ל, מָה הֵיִינוּ עוֹשִׂים בְּלַעֲדֵינוּ וְ"ל וּבְלַעֲדֵי עֲצוּתוֹ הַקְּדוֹשׁוֹת, הַמְּחִיּוֹת וּמְחַזְּקוֹת הַרְבֵּה?! חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲמִים. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֹסֵד שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר, וּבִפְרָט שְׁבַקְרוּב נְתוּעַד יַחַד.

יְדִידֵיךָ...

עֲגִין שְׂדִיקָא שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא תִקֵּן פָּגַם הַנְּצַח, כְּמוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (עֵין בְּשַׁעַר הַפְּסוּקִים) מוּבָן מִמֶּה שְׂאָמַר הַסְּבָא דְמִשְׁפָּטִים (זֶהר מִשְׁפָּטִים, דָּף קיא): בְּפָסוּק: "וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יָרְכוֹ", דְּמִתְמַן וְאֵילָף אֶתְפָּגִים נֶצַח יִרְכָא יְמִינָא וְלֹא הוּי נְבִיא דְאֶתְנַבִּי מִתְמַן עַד דְּאָתָא שְׂמוּאֵל, וְעַל דָּא אֶתְמַר' (שְׂמוּאֵל א' טו): "וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקָר" וְכוּ', וְהוּא תִקֵּן אֶת זֹאת וְכוּ', עֵין שָׁם; כִּי כָל עֲגִין שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא הָיָה רַק תְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּמִדְבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה י', סִימָן יד): פְּתוּאֵל זֶה שְׂמוּאֵל, וְלָמָּה נִקְרָא שְׂמוֹ פְּתוּאֵל? שְׂפִתָּהּ לְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּתִפְלָתוֹ וְכוּ', עֵין שָׁם; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׂמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה לח, סִימָן ד'): בֵּימֵי שְׂמוּאֵל בְּתִפְלָה שְׂמַעְתִּי לְהֵם, שְׂנַאָמַר (שְׂמוּאֵל־א ז, ט): "וַיִּזְעַק שְׂמוּאֵל אֶל ה' בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵהוּ ה'" וְכוּ', עֵין שָׁם; וְכֵן כָּל הוֹרְתוֹ וְלִידְתוֹ הָיָה רַק עַל־יְדֵי תְּפִלַּת אָמוֹ, כְּמוּבָא בְּפָסוּקִים (רִישׁ שְׂמוּאֵל); וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת לא). דְּרָשׁוּ מְזֶה כָּל הַלְּכוֹת תְּפִלָּה וְכוּ', עֵין שָׁם.

ז) שְׂמַשֵּׁם וְאֵילָף נִפְגַּם הַנְּצַח — יִרְךָ הַיְמִין, וְלֹא הָיָה נְבִיא שְׁהַתְּנַבָּא מִשָּׁם עַד שְׂבָא שְׂמוּאֵל, וְעַל זֶה נֵאמַר וְכוּ'.

ב' תַּמְט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁלַח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבִי, אַחֵי וְרַעִי, הָאֲבִירָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק בְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ וַיֵּאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרְזָה לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְגַם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסָה וּלְבִנְיָן הִיְשִׁיבָה. מָה אִמְרָה לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר, צָרִיף שְׁתַּדַּע, שְׁמִרְרוֹת עוֹבְרֹת עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם, וְאֵי אֲפֹשֶׁר לְהַנְצִיל מִזֶּה, בִּי אִם עַל-יְדֵי שִׂיחָה בִּינוּ לְבִין קוֹנוֹ וּלְמַעַט בְּדִבְרִים בְּטָלִים; כִּי מְבֹאֵר (בְּלִקוּטֵי-מִוֵּהָר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כט), שְׁעַל-יְדֵי פָגַם הַדְּבֹר, הֵינּוּ לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה גִּתְזִים הַמַּחִין, וּבָא לְיַדִּי חוֹלְאֵת הַנְּפִילָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עֵין שָׁם. וְדַבֵּר זֶה רְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ אֲצֵל גְּדוּלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיָּקָרִים, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵיְתָה דְרָכָם לְהִתְחַמֵּק מִכָּל מִינֵי דְבָרִים בְּטָלִים וְשִׂיחוֹת שֶׁל מָה בְּכָךְ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת ג): שִׂיחַת יְלָדִים וְיִשִׁיבַת בְּתֵי כְּנִסְיוֹת שֶׁל עַמִּי הָאָרְזָה מוֹצִיאִים אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם; וּבִפְרָט אַתָּה, שֶׁתְּהַלֵּה לְאֵל, יֵשׁ לָךְ כָּלִים טוֹבִים לְחַדֵּשׁ בְּדִבְרֵי תוֹרָה, עֲבָרָה גְּדוּלָה לְבַטֵּל לָךְ הַזְּמַן; כִּי אַתָּה יְכוֹל לְהַשְׁלִים אֶת עֲצָמְךָ וְאֶת אַחֲרִים, עַל-יְדֵי כְּתִיבַת חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, שֶׁהוּא עֵקֶר הַמְּשַׁכַּת הַמַּעֲזֵן בְּאֵר מֵיִם חַיִּים הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה. וְאוֹדוֹת ... עֲלֵינוּ רַק לְדוֹנוֹ לְכַף זְכוּת, וְצָרִיף שְׁתַּדַּע שְׂאִין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרֵת, רַק לִילֵךְ בְּדַרְזָה זֶה שֶׁהוֹרְנוּ רַבֵּנוּ וַ"ל — לְדוֹן אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת, וְלֶאֱחֹז בְּסִטְרָא דְאַתְהָבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַפְּגִס בְּטוֹב הַגְּנוּז שֶׁבְּכָל יוֹם (עֵין לְקוּטֵי-מִוֵּהָר"ן, חֵלֶק א', סִימָן פד); כִּי בְּבֵת אִוֵּרוֹ יִתְבָּרַךְ מְאִירָה בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ בְּאוֹרוֹת צַחְצַחוֹת, אֵף עַל-יְדֵי שְׁמִבְטָלִים אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בְּפִטְפוּטֵי דְבָרִים בְּטָלִים, עַל-יְדֵי-זֶה גִּתְעַבֵּר הַדְּמִים, וְנִלְחֵץ הַמַּח וְנִסְתָּם הַדְּעַת, וְהוּא מְבַלְבֵּל מְאֹד. עַל-כֵּן, חֲמִדַּת לְבָבִי, הָעֵבֵר — אֵין, כִּלְיָ מִפְּטְפוּטֵי דְבָרִים בְּטָלִים. וּבִפְרָטִיּוֹת תְּבַרַח מַחְבּוּרוֹת בְּנֵי-אָדָם; עַל-כֵּן מַעֲכָשׁוּ חֲזָר בְּךָ וְחֲזָר

אֲשֶׁר   ב' תנ   בַּנְחַל   רלז

בָּד, עֲדִין לֹא מֵאַחַר, וּבַפֶּרֶט שֶׁכָּבַר קִבְּלָנוּ אוֹצְרוֹת שֶׁל דְּבוּרִים מֵרַבְּנוּ
ז"ל וּמִתְלִמֵּדוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, וְעֲלִינוּ רַק לְהִתְחַדֵּשׁ וּלְקַיֵּם
בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאִזּוּ נִצְלִיחַ דְּרַבְּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁלַח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבֵרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנֹצֵחַ נֹצְחִים.

מִכְּתָבךָ הָאֲרוֹךְ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, עֶבֶר עָלֵי מָה
שֶׁעָבַר, הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִרְחַם עָלֵי מַעֲתָה, עַל-פֶּן לֹא הִיָּה לִי פְּנָאֵי
לְהַשִּׁיבָךְ, וּבַפֶּרֶטִיּוֹת בְּשִׁנָּה זוֹ, שֶׁכָּבַר עָבַר עָלֵי מָה שֶׁעָבַר, "יִשְׁיחוּ
כִּי יִשְׁבִּי שְׁעָר" (תְּהִלִּים סט, יג), "הֵייתִי חֲרָפָה לָהֶם יִרְאוּנִי יִגִּיעוּן
רֵאשִׁים" (שֵׁם קט, כה), "כִּי כָרוּ שׁוֹחָה לְנַפְשִׁי" (יִרְמְיָה יח, כ), "שׁוֹחָה
לְלַכְדָּנִי וּפְחִים טָמְנוּ לְרַגְלִי" (שֵׁם, שֵׁם כב); וְזֹאת נִחְמָתִי בְּעֲנִי, כִּי
הַשֵּׁם הָאֱמֶת יוֹדֵעַ כְּוָנָתִי, וְכִמּוֹ שֶׁדוֹד הַמְּלֶךְ, עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, וְיִרְמְיָהוּ
הַנְּבִיא, עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, אֲשֶׁר אָמְרוּ פְּסוּקִים אֱלוֹ, הֵיוּ חֲפִים מִפְּשַׁע,
כְּמוֹ-כֵן אֲנִי חָף מִפְּשַׁע, רַק מִדַּת הַקְּנָאָה הַרְעָה נִכְנָסָה בְּלֵב אַחֲרֵים,
וְהֵם אֲשֶׁר עוֹשִׂים אֶת כָּל הַרְעַשׁ הַזֶּה. וּכְבָר אָמַר הַחֲכָם מִכָּל אָדָם
(מִשְׁלֵי כז, ד): "וּמִי יַעֲמֵד לְפָנַי קְנָאָה"? ! וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, ו):
"קָשָׁה כִּשְׂאוֹל קְנָאָה"; וְדוֹד הַמְּלֶךְ, עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, מְקוֹנֵן (תְּהִלִּים סט,
ט): "מוֹדֵר הֵייתִי לְאַחֵי, וְנִכְרִי לְבָנֵי אִמִּי, כִּי קִנְאָת בֵּיתְךָ אֶכְלָתָנִי,
וְחֲרָפוֹת חוֹרְפִיךָ נִפְּלוּ עָלַי" וְגו'.

אֵין שׁוֹם עֵצָה אַחֲרַת רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו
בַּפֶּרֶטִי פְּרִטִיּוֹת כָּל הָעוֹבֵר עֲלֵינוּ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבַגְּשָׁמִיּוֹת, וְלֹא נָשִׁיב
לְמַחְרָפֵינוּ דְּבָר, רַק "לִתֵּן לְמַכְנוּ לְחֵי" (צִיָּן אִיכָה ג, ל), וְלִצְעֵק אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ "גַּל מַעְלֵי חֲרָפָה וְבוּז כִּי עֲדִיתִךָ נִצְרָתִי, הַעֲבֵר חֲרָפָתִי אֲשֶׁר

רלח אָשֶׁר ב' תנ בנחל

יגרתתי כי משפטיך טובים" (תהלים קיט, כב).

מה אמר לך, ידידי הנקר, הימים פורחים, הנה יום והנה לילה, אט איז טאג אט איז נאכט, ואין במה לתפס אותם, כי אם במעט תורה ותפלה ושיחה בינו לבין קונו, וקיום המצוות, ושירות ותשבחות, זמירות ונגונים, המתארת כף ורקודים. אשרינו מה טוב חלקנו, שבתקף דחקותנו ובזיונותינו אנו זוכים לידע ולאחז את עצמנו אל הנחל הנובע מקור חכמה, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו. וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל לאנשי שלומנו: איהר זענט ווי איהר זענט און איהר ווילט זיך נאך האלטן אין אזא רביץ איבער דעם גייט אויף אייך אזויפיל איבער". וצריך שתדע, אשר מה שעבר ועובר עלינו, הוא עדין לא חלק מאלף ורובה ממה שעבר על מוהרנ"ת ז"ל, כי עליו קמו כל העולם, ורב אנשי שלומנו — תלמידי רבנו ז"ל, וגרשו אותו על ידי הפאליציטי מביתו, והכניסו אותו בבית-אסורים, וסבל בזיונות ושפיכות דמים כל ימיו על לא חמס בכפו, רק מחמת שעוסק לגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל. ותהלה לאל, עדין לא היינו בבית אסורים, ותהלה לאל, רבים אשר אתנו, ברוך השם, כל באי בית מדרשנו, זכו לסיים ש"ס וארבעת חלקי שלחן ערוך וששה סדרי משנה וכו' וכו', הרבה זכו כבר לסיים כמה פעמים, והרבה עדין אוחזים בפעם הראשונה. תהלה לאל, אין אנו מטעים את עצמנו, אנו חוטפים בכל יום איזה טוב על-פי דעת רבנו ז"ל, ואין אנו עונים למחרפנו דבר. ומה יהיה? יעברו הימים והשבועות, החדשים והשנים, ותהלה לאל, יהיה באוצרותינו טוב נצחי, כן יעזר השם יתברך על להבא.

אהובי, אחי, חמדת לבכי! העבר אין, העקר תעשה התחלה חדשה לשמור את הדבור על-כל-פנים מרגע זה, ולדבר רק מרבנו ז"ל. אל תתביש מפני המלעיגים, אפלו מאלו המסתוככים בין אנשי

ח) אתם כמו שאתם, ואתם רוצים לאחז את עצמכם ברבי פנה, בשביל זה עובר עליכם מה שעובר.
ט) המשטרה.

אֲשֶׁר   ב' תנא   בְּנַחֵל   רלט

שְׁלוֹמְנוּ, אַתָּה תִּהְיֶה חֲזַק בְּדַעְתְּךָ, שְׂאוֹר כְּזֶה הַמְּחִיָּה נְפֹשׁוֹת עֲדִין
בְּעוֹלָם לֹא הָיָה, וְזֶהוּ אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ. וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְגִלּוֹתוֹ
וּלְפָרְסָמוֹ לְפָנַי כָּל הָעוֹלָם, וְאַף שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עוֹבֵר עָלֵינוּ מֵה שְׁעוֹבֵר
— מֵה בְּכָף, כִּי יָמִינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְלֹא יִשְׂאֵר מֵאַתָּנוּ רַק דָּבָר זֶה
שְׁזָכִינוּ לְפָרְסָם דַּעַת רַבָּנוּ ו"ל בְּעוֹלָם.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר, כִּי כָּל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ קִדְּם תְּפִלַּת שְׁחָרִית.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מֵה שְׁשֹׂאֵלֶת פְּרוּשׁ הַדְּבָרִים, שְׁרַבָּנוּ ו"ל אָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
בְּבְרִית שֶׁל בְּנוֹ יַעֲקֹב: נֶאֱדָר וְאוֹס פְּאַרְט אִיהָר צוּ מִיר אִיךָ הָאֵב אִיךָ
פִּינְט' (הַנְּדָפֵס בְּאַבְנֵי בְּרוֹזֶל), דַּע לְךָ, כִּי שְׁמַעְתִּי בְּעֶצְמִי מֵרַבִּי לְוִי
יִצְחָק, (גֵּרוֹ יֵאִיר) [ו"ל], כִּי הַשִּׁיחָה הַזֹּאת הִיא שְׁקָר וְכִזָּב, וְרַבָּנוּ ו"ל
מֵעוֹלָם לֹא אָמַר דְּבוֹר כְּזֶה, רַק נִדְּפֵס כִּי שְׁמַע הַשּׁוֹמֵעַ מִמִּי שְׁשַׁמַּע
וְהַדְּפִיסוּ. וְאָמַר לִי, כִּי יֵשׁ שֵׁם כַּמָּה דְּבוֹרִים וְשִׁיחוֹת שְׁאִינָן נְכוֹנוֹת
כָּלֵל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנִי לְהַדְּפִיס אֶת כָּל הַשִּׁיחוֹת וְהַסְּפוּרִים מֵרַבָּנוּ
ו"ל וְתִלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים, שְׁיִשׁ תַּחַת יָדֵי בְּכַתֵּב יָד.

הַנ"ל.

ב' תנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קִדְּשׁ לְסֵדֵר קִרְח ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעֲי,
הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן
עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח נְצָחִים.

מִכְּתָבְךָ הָאֲרוֹךְ הַמְּלֵא צְעָקוֹת וּמְרִירוֹת לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְהִנֵּה
לְהַשִּׁיבְךָ יִקְצְרוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת, וּבְכַפְרֵט שְׁסַפְרֵי רַבָּנוּ ו"ל בְּיָדְךָ, הַפֶּה

(י) עַל מָה וְלָמָּה אַתָּם נוֹסְעִים אֵלַי? אֲנִי שׁוֹנֵא אֶתְכֶם.

רמ   אָשֶׁר   ב' תנב   בַּנְחַל

בָּהֶם, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשְׁךָ.

הִנֵּה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לֹא טוֹב הַדְּבָר אֲשֶׁר אַתָּה כּוֹתֵב, שְׁמֹרֵב מְרִירוֹת לְבָבְךָ וּבְלָבוּל דְּעַתְךָ, אַתָּה מְסַתּוֹבֵב כָּל הַיּוֹם, וְהוֹלֵךְ בְּטֵל, הֲלֹא אַתָּה יוֹדֵעַ מֵאַמְרָם ז"ל (כְּתוּבוֹת נט.): הַבְּטָלָה מְבִיאָה לְיָדֵי שְׁעֵמוֹם וְלִידֵי זָמָה, עַיִן שָׁם; וְזֶה בְּעֵצְמוֹ הוֹרֵג אוֹתְךָ. זָכֵר מֵה שְׁדַּבְּרָנוּ יַחַד בְּאַרְיֵכוֹת כַּמָּה שְׁעוֹת, שְׁתַּהַלֵּה לְאֵל, יֵשׁ וְיֵשׁ עִם מֵה לְבָלוֹת אֶת הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת, וּבְכַרְט עַל-יָדֵי שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן עַל-פִּי דַרְכוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל. וּבְכַרְטִיּוֹת עַל-יָדֵי שְׁמָחָה וְרַקוּדִים, וְלִרְשָׁם לְעֵצְמְךָ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה וּסְפָרִים, וְאַפְלוּ שְׁאִין בְּדַעְתְּךָ לְהַדְפִּיסָם, רַק כְּדֵי לְמַלֵּא אֶת הַיּוֹם, רְאוּי לְךָ לְחַבֵּר סְפָרִים וְלִלְקַט לְקוּטִים מִסְפָּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁהֵם יַחֲיוּ אוֹתְךָ, וּמְכַל שְׁכֵן אִם יִהְיֶה בְּרַצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ — יִדְפְּסוּ פָּעַם אַחַת. עַל-כֵּן אֵיךְ שֶׁהוּא, אֲסוּר לְךָ לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֵצְמְךָ כָּל-כָּף אַחֲרֵי הַצֵּעַר, וּמְכַל שְׁכֵן לְכַתֵּב דְּבָרִים כְּאֵלוֹ. לָמָּה לֹא תִזְכֹּר כִּי אֵי אֲפָשֶׁר לְשַׁכְנֵעַ בְּנֵי-אָדָם... אַתָּה בָּרַח לְךָ רַק אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ, וְכָל מַחְשַׁבְתְּךָ וְדַעְתְּךָ יִהְיוּ רַק עַל דְּבָר אֶחָד — אֵיךְ לְהַפְלִיל בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלֹא לְהַתְבַּלְּבֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה.

יְדִידֵי הַיָּקָר! הַרְגֵל עֵצְמְךָ בְּחֲדוּשֵׁי דְאוֹרִיָּתָא, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְהֵם יִשְׁקִיטוּ אֶת עֵצְבֵיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' תנב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, מוֹצְאֵי-שְׁפַת-קִדְשׁ לְסֵדֵר קִרְחַ ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרְךָ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ דְבָרֵי אֲמֵת, הֲלֹא כָּל סְפָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּיָדֶיךָ, וְעֲלֶיךָ לְהַכְנִיס אֶת עֵצְמְךָ עַל-כָּל-פְּנִיּוֹת מֵהַיּוֹם הַזֶּה

אָשֶׁר   ב' תנב   בנחל   רמא

להתמיד בהם, ולקבל השקפתך בחיים רק משם, כי הם (ורמיה ב, כא): "כלה זרע אמת" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז') — עצות אמתיות, עצות מעלמא דאתי. ושמור תשמר את עצמך מעצות המון-העם, שהם כלו שקר. כי ראה וגם ראה מה עצתו של רבנו ז"ל — איך להוציאך מהחשך, ואיך להכניס אותך תחת פנפי השכינה. ועצות המון-העם הן — איך להשיג כבוד או ממון וכו'. מה אמר לך, אין שום עצה אחרת להנצל מפל פגעי הזמן, כי אם למסור את עצמו לגמרי אליו ותברך, ולבטל את ישותו לגמרי. ובסעדה שלישית זו דברנו הרבה על-פי התורה "קרא את יהושע", שעקר התשובה היא — לשמע בזיונו, ולדום ולשתק. ובאמת זוהי העבודה הכי כבדה וקשה בעולם, כי הבזיונות הם כולל ההרפתקאות העוברים על האדם — הן בביתו מאשתו ובגיו, והן בפרנסתו, והן אצל חבריו וכו', ומאחר שאתה כותב שאתה בטבעך פעסן גדול, עליך לקיים דברי הרמב"ם בפרק ב' מהלכות דעות, הלכה ב': "מי שהוא בעל חמה, אומרים לו להנהיג עצמו — שאם הפה וקלל, לא ירגיש כלל, וילך בדרך זו זמן מרבה, עד שיתעקר החמה מלבו"; עוד שם בהלכה ג': "וכן הפעס מדה רעה היא עד למאד, וראוי לאדם שיתרחק ממנה עד הקצה האחר, וילמד עצמו שלא יכעס, ואפלו על דבר שראוי לכעס עליו וכו' וכו', לפיכך צוה להתרחק מן הפעס, עד שינהיג עצמו שלא ירגיש לדברים המכעיסים, וזוהי הדרך הטובה. ודרך הצדיקים שהם מהנעלבין ואינם עולבין, שומעים חרפתם ואינם משיבין, עושין מאהבה ושומחים ב"סוורים" וכו' וכו', עין שם; כי הם עקרים גדולים בחיים, כי כמעט ואי אפשר שלא יעבר יום, שלא יכעס אדם על-ידי איזו סבה, אשר דבר זה עוקרו משרשו העליון, ומטפש את שכלו, מבלבל את דעתו לגמרי, רחמנא לצלן. ובפרט אצלך, שבנדך הוא בטבעו ילד רע מאד ושובב, אשר מוציא את לחלוחית הלח ממך וכו', אין עצה אחרת רק להתעלם ממנו, ולבלי להפכותו, חס ושלום, חס ושלום. וכבר אמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל: און ווידער א קינד

רמב אֲשֶׁר ב' תנב בַּנְחַל

שְׁלֹא גַט מְעוֹבֵי? ! וְכֵן אָמַר: מְסַגֵּל לְבָנִים — לְבָלִי לְהִיּוֹת פְּרוּף
אֲחֵרִיהֶם; וְאִי שְׂוֵה כְּבֹד וְקִשָּׁה מְאֹד, כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ
(בְּרִכּוֹת ז:): קִשָּׁה תְּרַבּוֹת רְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם יוֹתֵר מִמְּלַחְמַת
גּוֹג וּמָגוּג, כִּי הַמְחַלְקֵת בְּבֵית וּבַפֶּרֶט כְּשֶׁהֵבֵן עֵז פָּנִים וּמִתְחַצֵּף כְּגֹדֶד
הָאֵב, זֶה קִשָּׁה וְכָבֵד לְסַבֵּל יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִמְּלַחְמַת עוֹלָם וְכוּ', כִּי בֵּן
רַע יָכוֹל לְמַרֵר אֶת הַחַיִּים מְאֹד; עַל-כֵּן, חֲמִדַת לְבָבִי, אֵל תֹּאכֶה וְאֵל
תִּשְׁמַע לְעֵצוֹת הַמוֹן-עַם, אֲשֶׁר כָּלֵם שִׁקָּר, וְאִין בְּהֵם מִמָּשׁ כָּלֵל, אֲשֶׁר
נוֹתְנִים עֲצוֹת, אִיךְ לְהִתְנַהֵג עִם בָּנוּ — הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, אִין
עֲצָה אַחֲרֵת, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל
לְבָבוֹ וְכָל נַפְשׁוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיְךָ, וְלִבְקֵשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ
שִׁירְחֵם עָלֶיךָ, אָבֵל לְמַעֲשֵׂה אֵל תַּעֲשֵׂה שׁוּם דְּבָר. הֲעֵקֶר — שָׁמַר
אֶת עֲצֻמְךָ מִכַּעַס וּמִקְפִידוֹת יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, אַתָּה מְסַר עֲצֻמְךָ רַק
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאֶצְלוֹ יְכוּלִים
לְפַעַל הַכֹּל, וּבַפֶּרֶט כִּי רַבְּנוּ ז"ל וְהָאֲרִיז"ל וְהַזְהַר הִקְדוּשׁ הִחְמִירוּ
מְאֹד מְאֹד עַל עוֹן הַכַּעַס, עַל-כֵּן עָשָׂה מַה שֶּׁתַּעֲשֶׂה, וְרָאָה מֵהַיּוֹם
לְבָרַח מִמֶּדֶה מְגִנָּה זוֹ, וְתִבְטַל אֶת עֲצֻמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּבִטּוֹל כָּל
הַרְגָּשׁוֹתֶיךָ, וְתִסַּפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת הַכֹּל בַּפֶּרֶט פְּרֻטִיּוֹת כְּמוֹ תָם מִמָּשׁ
בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת, וְרַק זוֹ עֵקֶר הָעֲצָה הִיחִידָה לְהַפְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְלְהַמְתִּיק מִמֶּנּוּ כָּל הַדַּיְנִים, וְיִזְכֶּה לְכָל טוֹב סְלָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

הַכֹּפֵל הַדְּבָר — עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל אֲסוּר לְהַפּוֹת אֶת הַבָּנִים,
וּבַפֶּרֶט שְׁבִנְךָ גַּעֲשֵׂה כְּכֹר בַּר מְצוּהָ, בְּוֹדָאֵי אַתָּה צָרִיךְ לְהַזְהַר לֹא
לְהַפּוֹתוֹ.

הַנ"ל...

אַשֶׁר   ב' תנג   בַּנְחַל   רמג
ב' תנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר חֲקַת הַיְתוּשָׁל"ו.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי
הַיָּקָר לִי מְאֹד, נַר לְהַצְדִּיק נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ
... נִרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצָחִים.

מְאֹד אֲנִי מִצְטָעֵר בְּבִלְבוּל דַּעְתָּךְ בְּכִלְיֹת. וְאוֹדוֹת עֲנִין
הַנְּסִיעוֹת בְּפִרְטוּיֹת, וְאַף שֶׁרַבְנוּ ז"ל אָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן פּה):
כְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם נְסִיעָה לְפָנָיו, אֵין לוֹ לְהִתְעַקֵּשׁ לְמַנַּע מִזֶּה לִישָׁב
בְּבֵיתוֹ דְּוָקָא וְכוּ', עֵין שָׁם; זֶהוּ סוֹבֵב דִּיקָא כְּשֶׁאֲחַד מוֹשֵׁף אוֹתוֹ
וּמְבַלְבֵּל אוֹתוֹ: בֵּא, בֵּא עִמִּי; וּכְשֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּט מִזֶּה, אֲזוּ צְרִיף
שְׂיַדַּע, כִּי הֲלֹא דְבָרִים בְּגוּ, וּבְיַדָּאֵי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ (תְּהֵלִים לו, כג):
"מֵה' מִצְעָדֵי גִבֹר" וְגו'. אֲבָל סֵתָם כְּשֶׁנִּכְנַס בִּי אֵיזָה בְּלְבוּל וּסְפִקוֹת
לְנִסְעַ, מִי יוֹדַע מֵאֵין דְּבַר זֶה בֵּא. וְאַף שֶׁרַבְנוּ ז"ל אָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן,
סִימָן קצ"ה): מִדָּה זֶה הֵיא מִצַּד הַגְּלָגוּל, שֶׁהַגְּלָגוּל מְחַיֵּב שְׁתַּהֲיֶה לוֹ
מִדָּה זֶה, שְׁתַּתְּאֵה תְּמִיד לְנִסְעַ לְדַרְכִּים, וַיְהִיָּה מוֹכֵן לְנִסְעַ, וְאַחֲרֵי-כֵן
אֵינוֹ עוֹלָה בְּיָדוֹ וְנִמְנַע מִלְּנִסְעַ, עֵין שָׁם; עַל-כֵּן לְפָנִים אֵיךְ שֶׁהוּא,
אֱהוֹבֵי, אַחֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבַּתִּיךְ, אֶהְבָּה שְׁאֵינָה תְּלוּיָה
בְּשׁוּם דְּבַר בְּטֵל. זְכַר מֵה שֶׁאֲמַרו חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְרוּשָׁלַיִם בְּרַכּוֹת
ד, ד): כָּל הַדַּרְכִּים בְּחֻזְקַת סִפְנָה. וּבְפִרְטוּיֹת בְּעֵתִים הַלְלוּ הַסִּפְנָה הֵיא
בְּרוּחָנִיּוֹת יוֹתֵר מִבְּגִשְׁמִיּוֹת מִצַּד הַפְּרִיצוֹת וְכוּ'. וְאֲמַרו חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה כה, א): כָּל מִי שֶׁיּוֹצֵא לְמַלְחָמָה, וְאֵינוֹ מְבִין לְבוֹ
לְמַלְחָמָה, סוּף שֶׁנּוֹפֵל בְּמַלְחָמָה, עֵין שָׁם; וּבְפִרְט כְּפֶאֱשֶׁר סִפְרַת לִי
כְּבָר וְכוּ'; עַל-כֵּן אֵיעֲצָךְ, וַיְהִי הַשֵּׁם עִמָּךְ, בְּטֵל מִחֲשַׁבְתָּךְ לַעֲתַת
מַעֲנִין נְסִיעוֹת, וְשָׁב בְּבֵית מְדַרְשָׁנוּ, וְתַעֲסֵךְ שָׁם כָּל הַיּוֹם וּלְרַבּוֹת
הַלְלֶה רַק בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה וּבְהַתְּבוּדוֹת בְּקוֹל רֶם, וְאֵל תִּתְּבַשׂ מִפְּנֵי
הַמְּלַעֲיָגִים, מֵה יֵשׁ לָךְ עִמָּהֶם? אֲדַרְבֶּה, מִמָּךְ יִירָאוּ וְכֵן יַעֲשׂוּ,
וְתִכְנִיס רוּחַ יְרֵאת שָׁמַיִם בִּישִׁיבְתָנוּ, וְתִדְבַר עִם הַכֹּל רַק דְּבָרֵי רַבְנוּ
ז"ל, הַעֲקָר אֵל תִּפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, וּכְשֶׁיִּגְיַע הַרְּגַע מִמֶּשׁ,
שֶׁאֲתָה צְרִיף לְמִצָּא זְוִיגָךְ, כֵּן יְהִיָּה בְּלִי שׁוּם עֲכוּב כָּלָל. עַל-כֵּן מֵה

רמד אָשֶׁר ב' תנד בנחל

וְלָמָּה לְבַלְבַּל אֶת עֲצָמָךְ בְּחַנָּם, וְלִהְיוֹת כָּל-כֶּף שָׁבוּר וּמִשְׁבֵּר כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבֵּר? ! בְּרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, אָחִי, אֵינִן לִי שׁוֹם כְּנֹנָה עֲצָמִית בְּזֶה שְׁאֲנִי מְעוֹרֵר אוֹתָךְ לֹא לְנִסֵּעַ שׁוֹם נְסִיעוֹת, וְאִךָ שְׁלֹאֲחֵרִים הַשׁוֹאֲלִים אוֹתִי אֲנִי מִזְעִץ שְׁיִסְעוּ, כִּי כְּנֹנְתִי הִיא רַק לְשִׁמְיִם וּלְטוֹבֵתְךָ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדִין עו:): הָיִי זְהִיר מִן הַיּוֹעֲצָךְ דְּרַפּוֹ, מוֹבֵן עַל-פִּי לְקוּטִי-מִזְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז', שְׁעֵצוֹת הַצְּדִיקִים הֵם "כֹּלָה זֶרַע אָמֶת", כִּי הֵן עֲצוֹת מֵעֶלְמָא דְאִתִּי, עֲצוֹת מֵה שְׁטוֹב בְּעוֹלָם הַבָּא, וּבּוֹדָאֵי כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְמִיד בְּיִתְרָא שְׁאֵת וּבְיִתְרָא עוֹ בַתְּפִלָּה וּבְהַתְּבוּדוֹת, וּבְסִיּוּם מִסְכָּת אַחַר מִסְכָּת וְכוּ' וְכוּ', בּוֹדָאֵי יְמֵהָר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יְשׁוּעָתְךָ.

הדורש שלומך...

ב' תנד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִזְרֵנוּ לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר חֲקַת ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אָחִי וְרַעִי, הָאֲבִירָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְּדִיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנֹצֵחַ נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאֲרוֹךְ לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ דְּבָרֵי אָמֶת יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וּבְפִרְטוּת כִּי בְּשָׁנָה זֹאת עָבְרָה עָלַי הַרְּבֵה מְרִירוֹת מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לָךְ כָּלֵל, כִּי קָמוּ עָלַי עֲדַת מְרַעִים, כְּמָה בְּעָלִי קִנְאָה וּבְעָלִי מַחְלָקַת וְכוּ', וְעוֹרְרוּ עָלַי מַחְלָקַת גְּדוּלָה, וּפְשׁוּט נִשְׁבָּרְתִי כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבֵּר, כִּי בְּעֵינַי אֲנִי רוֹאֶה וּבְאָזְנֵי אֲנִי שׁוֹמֵעַ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ מֵה שְׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְאֵינִן מִי שְׁיִחְזֹקֵם, וְנִתְקַיֵּם בְּשִׁלְמוֹת (אֵיכָה ד, א): "תִּשְׁתַּכְּנֶה אֲבִנִי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפֹז" וְגו'; וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עֲזָרְנִי בְּזִכְרֵי חַנּוּן לְחִבְרָה כְּמָה סְפָרִים עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְתִהְיֶה לְאֵל, נִתְפָּשְׁטוּ בְּכֹל תְּפּוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, וְנִדְפְּסוּ וְחִזְרוּ וְנִדְפְּסוּ כְּמָה פְּעָמִים

אָשֶׁר   ב' תנה   בנחל   רמה

בכמה מיני מהדורות פידוע לך, ועל-כן הסמ"ך-מ"ם עיניו לטש עלי וכו'.

על-פל-פנים עלינו לברח רק אליו יתברך, ולדבר בכל יום עם חברינו היקרים רק מהעצות הקדושות של רבנו ו"ל בתמימות ובפשיטות גמורה, אשר דבר זה הוא הצלחה נצחית, פי הדבור מרבנו ו"ל הוא טהרת הנפש ממש, ומזכה את האדם לכל טוב, ועל-כן עלינו רק לדבר מרבנו ו"ל מהיום והלאה.

הדורש שלומך...

תמסר נפשך להיות אצל הקבוצת הקדוש של חסידי ברסלב על ראש השנה, ואל תירא ואל תחת משום בריה, כי מה יעשה לך אדם. העקר תכניס בדעתך "אמונה", שאין בלעדיו יתברך כלל, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, והכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, השם יתברך עמך, ובכל אשר תפנה — תצליח.

הנ"ל...

ב' תנה.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר חקת ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ושמתתי מאד מאד, שתהלה לאל אתה מתקבץ בכל שבוע עם עוד כמה בחורים ואברכים, וביחד אתם מדברים מרבנו ו"ל. מה אמר לך, אין עוד דבר גדול מזה, כי הבעל-דבר עושה כל מיני פעולות שבעולם להסתיר את רבנו ו"ל, וכל עבודתנו היא רק לגלות את רבנו ו"ל. ולספר לך מה שעובר

רמו   אֲשֶׁר   ב' תנה   בנחל

אָצְלוּנוּ שֶׁבַת אַחַת — יִקְצְרוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת. תִּהְלֶה לְאֵל, בְּשֶׁבַת-קִדְשׁ
 בְּבִקְרָה בְּעֵת לְמִדְנוּ "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת", גַּם-כֵּן נִתְחַדְּשִׁים חֲדוּשִׁים
 נִפְלְאִים, וּבִפְרָטִיּוֹת דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהִשְׁגָּחָה פְּרָטִית, אֲשֶׁר הִיא הַיְסוּד
 וְהַעֲקֵרִית בְּדַעַת רַבְּנוּ ז"ל — לְחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעַתוֹ אֲמַתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, וְלַחֲפֹשׂ אַחֲרָיו מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ מִחֲדָשׁ, בְּסוּד
 "חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֱמוּנָתְךָ" (אֵיכָה ג, כג). וּבְאֲמַת מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת
 עַצְמוֹ רַק בְּדְבוּרֵי אֱמוּנָה וְהִשְׁגָּחָה פְּרָטִית, הוּא דִּיקָא חֵי חַיִּים
 נְעִימִים, חַיִּים חֲדָשִׁים, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה — חַיָּיו הֵם חַיִּים (עֵין
 שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נג); כִּי כְּשֵׁישׁ לוֹ אֱמוּנָה, אֶפְלוּ כְּשֶׁבָאִים עָלָיו
 יְסוּרִים, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי יוּכַל לְנַחֵם עַצְמוֹ וְלִהְיוֹת אֶת עַצְמוֹ, כִּי
 הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ יִרְחַם עָלָיו וְיֵיטִיב אַחֲרֵיתוֹ, וְהַיְסוּרִים הֵם לוֹ לְטוֹבָה
 וְלִכְפָּרָה, וְלִכְסוּף בְּוַדָּאֵי יֵיטִיב עִמּוֹ הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ בְּזָה וּבְכָא, עֵין שָׁם.

וְדַבְּרָנוּ בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית הַרְבֵּה עַל-פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֵלֶק א', סִימָן יח, מְעַנֵּן שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשֶׁר לְהַגִּיעַ
 אֶל זֶה, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַפֶּרֶת הַכַּעַס בְּרַחֲמָנוּת, הֵינּוּ כְּשֶׁבָא לְכָל
 כַּעַס, וְיִרְצָה לְכַעַס עַל מִישֶׁהוּ, תַּכְּף-וּמִיד יִהְפְּכוּ לְרַחֲמָנוּת; כִּי בְּאֲמַת
 הַמַּאֲמִין בְּהִשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַרֵךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵיךְ שָׂאִין שׁוּם מְצִיאֹת
 בְּלַעֲדָיו יִתְבַרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַרֵךְ מִחִיָּה וּמְהוּה וּמְקִיָּם אֶת כָּל
 הַבְּרִיאָה בְּהִשְׁגָּחָה נִפְלְאָה, אֲזִי לֹא יִכְעַס וְלֹא יִקְפִיד כָּלֵל, כִּי הֲלֹא
 בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ, וְזֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁעָשׂוּעַ
 עוֹלָם הֵבֵא, שֶׁלְעוֹלָם אֵינּוּ כּוֹעֵס וְאֵינּוּ מְקַפֵּיד כָּלֵל עַל שׁוּם בְּרִיָּה
 שֶׁבְּעוֹלָם, אִם נוֹתְנִים לוֹ כְּבוֹד וּמְכַבְּדִים אוֹתוֹ, אוֹ לְהַפְּךָ כְּשֶׁמְבִזִּים
 אוֹתוֹ וּמְזַלְזְלִים בוֹ, הוּא בְּאַחַת — דְּבוּק בּוֹ יִתְבַרֵךְ בְּכַטּוֹל כָּל
 הַרְגָּשׁוֹתָיו, הָעֶקֶר לֹא לְקַנָּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, אֶפְלוּ אֵלוֹ
 שֶׁשָּׁעַתָּם מְצַלַּחַת מְאֹד, מַה לִּי וְלָהֶם?! אֲנִי צָרִיךְ רַק לְבַטֵּל עַצְמִי
 לְגַמְרֵי אֱלֹוֹ יִתְבַרֵךְ.

וּבִפְרָט אִם אֶחָד מְקַרֵּב אֶת אַחֵר אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְאַחֲרֵי-כֵן
 הוּא עוֹשֶׂה טוֹב יוֹתֵר מִמֶּנִּי, עָלִי לְאַהֲבֹ אוֹתוֹ בְּיוֹתֵר וְלֹא לְקַנְאוֹתוֹ,
 חֵס וְשְׁלוֹם, אֲדַרְבֶּה, זֹו צָרִיכָה לְהִיּוֹת כָּל מְגַמְתָּנוּ, אֲשֶׁר אֵלוֹ הַנְּשָׁמוֹת
 שָׂאֵנוּ זוֹכִים לְקַרֵּב אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, אָנוּ צָרִיכִים לְשַׁמַּח עִמָּהֶם

אֲשֶׁר   ב' תנו   בַּנְחַל   רמז

מָאד מָאד, וְאִף שְׁעַל-יְדֵי עֲבוּדְתָם עָלוּ לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה וְכוּ' וְכוּ' —
מָה בְּכֶף, זֹהֵי שְׁמַחְתָּנוּ וְזוֹ תַכְלִיתָנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תנו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר מִטוֹת-מִסְעֵי ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה לְיַדֵּי הַיָּקָר, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ בַּפְּרָטִיּוֹת — קֶשֶׁה וְכָבֵד
עַד מָאד, וּבַפְּרָט עַל פְּנֵי הַפֶּתַח, בְּיָדַי צָרְתָךְ הִיא צָרָה גְדוֹלָה, אֲבָל
אִם הֵייתָ מְכַנֵּס אֶת עֲצָמְךָ הַיָּטֵב בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אִזּוֹ הֵייתָ פּוֹטֵר
כָּל הַמְרִירוֹת שְׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ עַכְשָׁיו.

מָה אָמַר לָךְ, עָלֵינוּ רַק לְהוֹדוֹת בְּכֹל יוֹם עַל גְּדֹל גַּפְּלָאוֹת הַחֶסֶד
חֲנָם שְׁעָשָׂה הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהַתְּנוּדַע מִרַבֵּי אֱמֶת כְּזֹה,
רַבֵּי הַמַּחְיָה וּמַחְזֵק אוֹתָנוּ כָּל-כֶּף.

מָה אָמַר לָךְ, יְדֵי הַיָּקָר, אֲסוּר לְהִיּוֹת חֲכָם, צְרִיכִים לְבַטֵּל אֶת
עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת, רַק בַּתְּמִימוֹת
וּבַפְּשִׁיטוֹת, וְלְהַעֲשׂוֹת בְּכֹל רָגַע וְרָגַע בְּרִיָּה חֲדָשָׁה, לְשַׁפֵּחַ אֶת הָעֶבֶר
לְגַמְרֵי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֵא יִתְחִיל לְחַשֵּׁב עַל לְהַבֵּא, אִין לוֹ רַק שְׁעָה
זוֹ שְׁחִי בָּהּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה לֹא יִדְאָג דְּאֶגַת אַחֲרֵים. וְכָבֵר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סא): בַּחֲלוּם גִּדְמָה שְׁבָעִים שָׁנָה כְּרַבַּע
שְׁעָה, וְכֵן הוּא אֶצֶל הַבַּר דַּעַת הָאֱמֶתִי, כָּל הַשְּׁבָעִים שָׁנִים בְּאֱמֶת
הֵם רַק רַבַּע שְׁעָה, וּבְרַבַּע שְׁעָה בְּיָדַי יְכוּלִים לְסַבֵּל הַכֹּל, וְעַל-כֵּן
מִי שְׂזוּכָה לְדַעַת הָאֱמֶת, צְרִיךְ לְהִיּוֹת סְבֻלָּן גְּדוֹל, וְיִדַּע כִּי כָּל חֲזִיו
הֵם רַק רַבַּע שְׁעָה מִמָּשׁ וּבְרַבַּע שְׁעָה יְכוּלִים לְסַבֵּל, וְטוֹב לְסַבֵּל
וְלְסַבֵּל וְלְסַבֵּל, מֵאֲשֶׁר לְעֲשׂוֹת דְּבָרִים מְשֻׁנָּם כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר הַחַיִּים שְׁלוֹ
יְהִיו אַחֲרֵי-כֵן קָשִׁים מְגִיהָנוּם מִמָּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

רמח   אֲשֶׁר   ב' תנו   בַּנְחַל

וְצָרֶיךָ שֶׁתִּדְעַה, שְׂאִין לְךָ עוֹד נֶעֱמַם בְּעוֹלָם מִהִדְבָּקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
אֲשֶׁר כָּל הוֹן דְּעֵלְמָא אֵינּוּ שְׂוֵה כְּנֶגְדֵי דְבִקּוֹת אַחַת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעַקֵּר
הִדְבָּקוֹת הִיא בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת — לְהַכְנִיס בְּעֶצְמוֹ הָאֲמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵיּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ
מִחֵיה וּמִהֵנָּה וּמִקַּיִם אֵת כָּל הַבְּרִיאָה בְּכָל רִגְעַ וּבְכָל תְּנוּעָה מִמֶּשׁ,
אֵין בְּלִעְדֵיּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבִידִיעָה זֶה יִתְפָּרְדּוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֲוֶן,
וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים יִחְיֶה, כִּי שׁוּם בְּרִיָּה לֹא תוּכַל לְהַחְלִישׁ אֵת
דְּעָתוֹ כָּלֵל, מֵאַחַר שִׂידְעַ שֶׁהַכֵּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּמֵה שָׂרָק נֶאֱרָע
עִמּוֹ — הַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן מֵה וּלְמָה לְהִיּוֹת כָּל-כָּף
בְּחִלְשׁוֹת הַדְּעַת, מִמָּה וּבְשָׂף, אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ רוּצָה ... יִהְיֶה, וְאִם
לֹא — בּוֹדֵאי לֹא יִהְיֶה כֵּן ... וְעַל-כֵּן מֵה וּלְמָה לְשַׁבֵּר אֵת עֶצְמוֹ
כָּל-כָּף?! וּבְכָלֵל — מֵה לְךָ עִם אַחֲרִים?! אַתָּה, בְּנִי, יְדִידִי הַיְקָר,
שָׁב בְּבֵיתְךָ — בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה, וְחַדֵּשׁ
חֲדוּשִׁים דְּאוֹרֵינְתָא, וְתַמְלֵא אֵת הַיּוֹם עִם טוֹב נְצָחִי, וְאִז טוֹב לְךָ
לְנִצָּחַת. וְצָרֶיךָ שֶׁתִּסִּיר מִדְּעָתְךָ כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת, וְתַכְנִיס כָּל
עֵינֶיךָ רַק בְּאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִז דִּיקָא תַחֲיֶה חַיִּים אֲמִתִּיִּים.

לְמָה תִּהְיֶה כָּל-כָּף שָׁבוּר?! מֵה יְכוּל לַעֲשׂוֹת לְךָ בְּעַל בְּחִירָה
בְּלִעְדֵי רְשׁוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ?! וּכְשֶׁתִּדְעַה יְדִיעָה זֶה, אֲזִי תִיִּף יִהְיוּ חַיִּים
אֲמִתִּיִּים, חַיִּים שֶׁל בֶּן חוֹרִין, כִּי אֵין לְךָ בֶּן חוֹרִין, אֲלֵא מִי שֶׁעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ...

וְשִׁמְעָתִי פַעַם אַחַת מֵאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ שְׁסַפֵּר, שֶׁהָלַךְ פַּעַם
לְהַתְּבוּדָה בְּשָׂדֵה, וְשָׁמַע מִרְחוֹק אֵת אֶחָד גַּם-כֵּן מִתְּבוּדָה עַל הַר
גְּבוּהָ, וְצוּעֵק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הָאֵר בִּי אֵת הַדְּעַת
הָאֲמִת, עַד שֶׁלֹּא אֶתְבַּלְבַּל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֵוֹלָם, רַק אֲדַע שֶׁהַכֵּל
בְּהַשְׁגָּחְתָּךְ הַפְּרִטִי פְּרִטִית, וְתוֹכְנִי לְאֲמוּנָה תּוֹקָה גְּדוּלָה כָּל-כָּף, עַד
שֶׁלֹּא אֶרְאֶה לְפָנַי עֵינֵי שׁוּם בְּרִיָּה רַק אוֹתְךָ לְבַד". וּכְשֶׁעָה שֶׁשָּׁמַע
תַּפְּלָה כְּזוֹ שֶׁהוּא תּוֹר הַרְּבִיה פְּעָמִים, עָמַד עַל מְקוֹמוֹ בְּהָאָרֶץ
וּבְבִטּוֹל כְּזוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ אִז, כְּאֵלוֹ כָּל הָעוֹלָם כְּכֹר בְּטַל

אָשֶׁר   ב' תנו   בנחל   רמט

במציאות. כִּלְכֵךְ נִתְעוֹרָר מֵהַדְּבוּרִים וְהַתְּפִלוֹת שֶׁשָּׁמַע מֵאַחַר. וְכִבֵּר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק א'): כִּשְׂאֵחַד מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַשְּׂנִי שׁוֹמֵעַ, הוּא יָכוֹל לְהִתְעוֹרָר מְאֹד מְאֹד, עֵינַי שָׁם; עַל-כֵּן רָאָה לְהִתְחַבֵּר רַק עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר כָּל מַגְמָתָם הִיא רַק הַתְּכִלִּית הַנִּצְחִית, וְלִבָּם בּוֹעֵר בְּאֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת הַדְּבִקוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה גַם אִתָּה תּוּכַל לְזַכּוֹת בְּנִקְל לְהִתְעוֹרָר וְלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַנ"ל...

ב' תנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת־קֶדֶשׁ לְסֹדֵר מְטוֹת-מַסְעֵי, רֹאשׁ חֹדֶשׁ מִנְחָם-אָב ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֵל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרְךָ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח נִצְחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ הַמְּלֵא מְרִירוֹת לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי, וְנִשְׁבַּר לְבִי בְּקַרְבִּי עַד מְאֹד, אֵיךְ יָכוֹל לְהִיּוֹת שְׂאֵתָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמְסֻתּוֹבֵב בְּקַבִּיעוֹת בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן תִּכְתָּב דְּבוּרִים כְּאֵלוּ הַמְּלֵאִים יְאוּשׁ וְכו'. וּמְרַב צְעָרֵי הַרְאִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ לְכַמָּה אֲבָרְכִים מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ מִפֶּה, וְכִלְנוּ תְּמַהִים מֵהַ גֵּעֵשָׁה עִמָּךְ.

מֵה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר, אִם כִּי רֹאשִׁיתְנוּ הוּא בְּצַעַר גָּדוֹל, אָבַל בְּאַחֲרִיתְנוּ נִשְׁגָּה מְאֹד (עֵינַי אֵיּוֹב ח, ז). תִּהְלֶה לְאֵל, בֵּין הַבַּחֲוָרִים וְהָאֲבָרְכִים הַמְּסֻתּוֹבְבִים כְּאֵן בִּ"מִתִּבְתָּא-הֵיכַל-הַקֶּדֶשׁ", יֵשׁ הַתְּעוֹרְרוֹת רַבָּה, וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ אוֹמֵר חֲזוּק. תִּהְלֶה לְאֵל עֲכָשׁוּ נִתְחַתְּנוּ שְׁנֵי בַחֲוָרִים לוֹמְדֵי יְשִׁיבְתְנוּ, אֶחָד זָכָה לְסִיִּים ש"ס וְאֶרְבַּעַת חֲלָקֵי שְׁלֹחַן עָרוּךְ לְיוֹם חֲתֻנָּתוֹ, וְגַם הַשְּׂנִי זָכָה לְסִיִּים כְּמֵה מְסֻכְתוֹת וְחֵלֶק גָּדוֹל בְּשִׁלְחַן עָרוּךְ. וּמֵה גַם שֶׁהוּא בְּעַל מִתְבוֹדֵד גָּדוֹל, וְכֵן יִתַּר הַבַּחֲוָרִים מִתְמִידִים מְאֹד בְּשַׁעוּרִים כְּסֻדְרָן, וּמִתְבוֹדְדִים בְּכָל יוֹם

רנ   אֲשֶׁר   ב' תנו   בנחל

ניוס, אם אמנם קלפת הליצנות היא גם כאן, אבל אף-על-פי-כן
 זוהי עקר עבודתנו — להגביר את מדת התמימות והפשיטות, ולא
 להמשיך את עצמו אל הליצנות. וצריך שתדע כי סדנא דארעא חד
 הוא (קדושין כז:); קלפת הליצנות יש בכל העולם, כמו שאמר ר'
 אברהם בר' נחמן ז"ל: עכשו עקר התגברות הגלות היא קלפת
 הליצנות, שכל אחד מתלוצץ, והתמימים האמתיים הם בשפלות
 עצומה, עד שאין נראים בעולם כלל, ודבר זה נעשה בכלליות
 ובפרטיות ובפרטי פרטיות בין אנשי שלומנו בעצמם, התמימים
 האמתיים, אשר כל מגמתם וכל מחשבתם וכל רצונם הוא רק השם
 יתברך והצדיק והתורה וכו', הם ללעג ולקלס, ומדברים עליהם מה
 שמדברים, כי אין לה מקום שלא יהיו בו לצים (ירושלמי ברכות פ"א);
 ואין שום עצה להנצל מהם רק לברח מהם, כמו שצוה רבנו הקדוש
 את בניו: אל תדור בשכנציב משום דליצני הוה ומשכו לה
 בליצנותא (פסחים קיב:); ואל תחשב שצריך לישוב ולדבר ליצנות, רק
 שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה — הרי זה מושב לצים
 (אבות ג); כי אנשי שלומנו כשמתועדים יחד, תכף ומיד מכרחים
 לדבר מרבנו ז"ל, ואם אינם מדברים מרבנו ז"ל, צריכים לידע שזהו
 מושב לצים, ועלי לברח משם כמו שבורחים מאש; כי ימי חיינו
 קבל, ועוד מעט נחזור לעלמא דאתי, ועל-כן אם נתחבר עם יראים
 ועובדי השם, אשר ימשיכו את לבבנו אליו יתברך, כדאי וכדאי
 להתאבק באבק רגליהם, אבל אם, חס ושלום, ינתקו אותנו ממנו
 יתברך, עלינו לברח מהם כמטחוי קשת, אף שהם זקנים, כי מאחר
 שרוצים לקרר אותנו — הם לצים, ואסור לישוב על ידם. והבקר
 בלמדנו "ספורי-מעשיות" כדרךנו, למדנו את המעשה מהזבוב
 והעכביש, מעשה ז', דער ווייל איז צו גיקומען אהויכער בארג און
 האט איהם געפרעגט וואס שרייסטו אזוי עס איז שוין אזוי איין
 לאנגע צייט אז איך שלאף, האט מיר קיינער ניט אויף גיוועקט און
 דו האסט מיר אויף גיוועקט^ל; ודברנו כי "הר" מרמז על "זקן",

(ל) מה אפה צועק? זה זמן ארוך כל-כך שאני זשן ואף אחד לא העיר אותי, ואפה הערף
 אותי.

אֲשֶׁר   ב' תנו   בַּנְחַל   רנא

כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (זְכַרְיָה ד, ז): "מִי אַתָּה הֵר הַגְּדוֹל" וְגו'; כִּי מֵרֵב זְקֵנָה
 וְנַעֲשֶׂה כְּהַר, אֶחָד זְקֵן וְנַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ הֵר עִם אֶכְל, אֶחָד זְקֵן וְנַעֲשֶׂה
 אֶצְלוֹ הֵר עִם עֲבְרוֹת, אֶחָד זְקֵן וְנַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ הֵר עִם צְרוֹת, בְּחִינַת
 (יְשַׁעְיָה מו, ו): "עַל זְקֵן הַכְּבֹדֶת עֲלֶיךָ מְאֹד" וְגו'; וּמֵרֵב הַרְפַּתְקָאוֹת,
 כְּמֵאמָרָם ז"ל (שְׁבַת קנב.): אֶפְלוּ גְבֻשׁוּשִׁית קִטְנָה דוֹמָה עֲלֵיו כְּהַרֵי
 הַרִים, עֵינֵי שֶׁם; וּבְדֶרֶךְ כָּלֵל כְּשֶׁנִּתְיָשׁוּן וְנִזְקָן בְּמַעֲשָׂיו וְנַעֲשֶׂה כְּהַר
 — הוּא יֵשׁוּן, וּכְשֶׁבָאִים בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְאֲבָרְכִים הַבּוֹעֲרִים בְּעַבּוּדַת
 הַשֶּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְחִלִּים לְצַעֵק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, אֲזִי תִכְףּ-וּמְיָד
 מִתְעוֹרְרִים הַזְּקֵנִים, וְשׁוֹאֲלִים: לָמָּה אַתֶּם צוֹעֲקִים? זֶה זְמַן רֵב שְׁאֲנוּ
 יִשְׁנִים, וְאֵף אֶחָד לֹא הֵעִיר אוֹתָנוּ, וְאַתָּה בָּא וּמַעִיר אוֹתִי (וְדָבָר זֶה
 נוֹגֵעַ גַּם בְּעֵינֵי הַנַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ, שֶׁהַזְּקֵנִים יִשְׁנוּ שְׁנָה מִתְקָה, וְלֹא עָשׂוּ
 שׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם אוֹדוֹת הַתְּגִלוֹת הַדַּעַת הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, וּכְשֶׁבָא אֶחָד
 וּמַרְעִישׁ עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֵת הַדַּעַת הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, אֲזִי
 זְקֵנִים קָמִים מִשְׁנָתָם, וְשׁוֹאֲלִים: לָמָּה אַתָּה צוֹעֵק וּמַרְעִישׁ וְעוֹשֶׂה
 חֲדָשׁוֹת... וְאֵין אַתָּה מְנִיחַ אוֹתָנוּ לִישׁוֹן?...! עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא
 קִלְפַת הַלִּיצְנוֹת הִיא הֵכִי גְרוּעָה שֶׁבְּכָל הַמַּדּוֹת הַרְעוֹת, כִּי לִיצְנוֹת
 אַחַת דּוֹחָה מֵאַה תּוֹכְחוֹת.

וְדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל הִיא תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, "עֵמֶק עֵמֶק מִי
 יִמְצְאוּנוּ" (קֹהֶלֶת ז, כד), אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיִגּוֹ וּלְקַבְּלוֹ, כִּי אִם עַל-יַדֵּי
 תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת אֵמֶתִית, וְעַל-יַדֵּי מַעֲט דְּמַעֲט לִיצְנוֹת, תִּכְףּ-וּמְיָד
 מְגַרֵשׁ מַעֲצָמוֹ אוֹר רַבְּנוּ ז"ל, וּכְמֵאמָרָם ז"ל (מִדְרָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה,
 פָּרָק א'): מַה הַשֶּׁמֶן הַזֶּה כּוֹס מְלֹא אֵינוֹ מְזוּרְזֵף, אֵף דְּבָרֵי תּוֹרָה אֵין
 מְזוּרְזָפִים בְּדְבָרֵי לִיצְנוֹת, אִם נִכְנָס דְּבָר שֶׁל תּוֹרָה לְלֵב, יוֹצֵא כְּנִגְדּוֹ
 דְּבָר שֶׁל לִיצְנוֹת, נִכְנָס לְלֵב דְּבָר שֶׁל לִיצְנוֹת — יוֹצֵא כְּנִגְדּוֹ דְּבָר
 שֶׁל תּוֹרָה, עֵינֵי שֶׁם; וּבְדִיוֹק כֶּף הוּא בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל, אוֹתָם
 הַתְּמִימִים אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ דַּעַתָּם לְגַמְרֵי, וּבִטְלוּ אֵת עֲצָמָם אֶל רַבְּנוּ
 ז"ל, וּמְצִיִּיתִים אוֹתוֹ עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּי הוּא זֶה (עֵינֵי לְקוּיִטִּי-מוֹהַר"ן,
 חֵלֶק א', סִימָן קכג), הֵם גְּדֹלִים וּמְצַלִּיחִים מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, עַד שֶׁכָּרַב
 הַזְּמַן נִטַּל מִעֵינֵיהֶם כָּל חִיזוֹ דְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְאֵין רוֹאִים מִשׁוּם דְּבָר,
 רַק אֵמֶתֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא מְחַיֶּה וּמְהַיֶּה וּמְקַיֵּם אֵת כָּל

רנב   אֲשֶׁר   ב' תנו   בנחל

הבריאה: דומם, צומח, חי, מדבר; פי באמת אין שום מציאות בלעדיו: תברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו: תברך ממש, רק שנתלבש בלבוש כזה שהוא למראה עינינו בדומם, צומח, חי, מדבר. ודבר זה אי אפשר לתפס, כי אם על-ידי תמימות ופשיטות, כי בעין של תמימות רואים את אלקותו: תברך, המחיה ומנהיה את כל הבריאה, והוא תמיד בשמחה עצומה, ובעין של חכמות רואים רק גשמיות העולם הזה, והוא תמיד בעצבות ובמרה שחורה.

על-פני, אהובי, אחי הנקר, ראה כמה שנים עברו כבר מימי חייך ... זכור מה עבר עליך בימי בחרותך, איך קויית להיות אברהם, ועכשו כבר עזר לך השם: תברך, וזכית לבנים, למה תפל כל-כך בדעתך? ! מהר מהר ברח לך מלצים, ואז תצליח את דרכך. הרגל את עצמך לדבר עמו: תברך בלשון שאמה רגיל בה, ותספר לפניו: תברך את כל לבך כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו, וברח לך מלצים כמו שבורחים מאש, ואז תקא תחיה חיים מתקים, חיים נעימים. מדוע תפל כל-כך בדעתך? ! מדוע לא תזכור את התורה "אזמרה לאלקי בעודי", ומה שאמר מוהרנ"ת ו"ל לר' נחמן טולטשינער ו"ל על זה בזו הלשון: ביי מיר איז דאס פריש ניי אלע טאג", מה אמר לך, ידידי הנקר, כל הצרות והמרירות שעוברות על האדם, הן רק מחמת שהחטאים נחקקו על עצמותיו, וכשיזכה לדבר עמו: תברך ולהוציאו מפיו, על-ידי-זה יצאו לגמרי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'); ויש לומר, אשר בשביל זה תקן ירמיה הנביא את מגלת איכה בא"ל-י-בי"ת, כי עקר החרבן הזה בשביל עוונותינו, כמו שאנו אומרים: "עוונותינו הטו אלה" (עין ירמיה ה, כה), ועל-ידי שאנחנו מתנדים בא"ל-י-בי"ת ואומרים הקנות, על-ידי-זה תהפך לתקון (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמז); ובספרי "שפת הנחל" על ה"לקוטי-מוהר"ן" הארכתני ענין גפלא על-פי מאמר זה (השם: תברך יזכני להדפיסו), על-כל-פנים איך שהוא בלי התבודדות

(מ אצלי התורה הנ"ל תדשה וטריה בכל יום ניום.)

אָשֶׁר   ב' תנח   בַּנְחָל   רנג

הָאָדָם בּוֹדֵד לְגַמְרִי, וְאֵין לוֹ — לֹא עוֹלָם הֵזָה וְלֹא עוֹלָם הַבָּא, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהִתְבּוֹדֵד כִּי אִם עַל־יְדֵי תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת אֲמִתִּית; עַל־כֵּן, בְּנֵי הַיָּקָר, הַשְּׁלֵף הַנְּעֵרוֹת וְהַקְטָנוֹת מִמֶּךָ, וּבְרַגַע זֶה תִּכְרַח לָךְ לְמָקוֹם מְיֻחָד, וְתִסִּיחַ דַּעְתְּךָ מִכָּל מָה שֶׁעֵבֵר עָלֶיךָ, וְתִפְרֹשׂ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּתִמְימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא יֵאִיר לָךְ. וּבְכֹרַח לָךְ מֵעֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת כִּי "בְּנֵי מְרִי מַחְלֵי וּמוֹשִׁי" (שְׁמוֹת ו, יט), הַתּוֹלְדוֹת שֶׁל מְרִירוֹת הוּא מַחְלוֹת וְעוֹבְיוֹת (לְשׁוֹן (שְׁמוֹת י, כא) "וַיִּמַּשׁ חֹשֶׁךְ" — מִמְּשׁוֹת), "וַיֵּאִיר בֶּן מְנַשֶּׁה" (בַּמִּדְבָּר לב, מא) הַתּוֹלְדוֹת שֶׁל שִׁכְחָה, שֶׁהוּא מְנַשֶּׁה (לְשׁוֹן "נִשְׁכַּח" הוּא 'יֵאִיר', שֶׁיֵּאִיר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ; עַל־כֵּן שְׁכוּחַ תִּשְׁכַּח אֶת כָּל מָה שֶׁעֵבֵר עָלֶיךָ עַד רַגַע זֶה, וְתַעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יֵאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכָּה לְבַנְּנוֹ בֵּית הַמַּחֲיִן, שֶׁהוּא בְּנִי-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ (עֵין לְקוּסְטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג), וְיִתְגַּלֶּה בְּנוֹ הַשְּׁמַחָה וְיִשְׂמַח לְבַבְנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מְרַב טְרַדוֹתֵי הַרְבוֹת הֵיזָה הַהִכָּרַח לְקַצֵּר, וּבְקָרוֹב אֶכְתֵּב לָךְ עוֹד. נֹא וְנֹא לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם.

הַנִּ"ל...

ב' תנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קִדְשׁ לְסֹדֵר מִטּוֹת־מִסְעֵי, רֵאשׁ חֲדָשׁ מְנַחֵם־אָב ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמִּי הַנְּחָל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

טִייעֶרְעֶר בְּרוּדְעֶר! עֵס אֵיז שׁוֹיִן אַ דוֹרְךָ זַייעֶר אַ לֹאנְגַע צַיִט

רנד   אָשֶׁר   ב' תנח   בַּנְחַל

וואס מיר האָבן זיך נישט געשריבן איך ווייס דאס דו ביסט אַביסעל
 ברגז אויף דעם, נאר דו דארפסט מיר דן זיין לכף זכות ווייל מינע
 טרדות איז נישט צו באשרייבן ובפרט דאס אין אַנפאנג ווינטער
 האָבן מיר דא גיעפנט אַ ישיבה על שם רבנו ז"ל "מתיבתא
 היכל-הקדוש" פאר בחורים אויך אַ כולל פאר יונגעלייט "כולל
 אברכים אור הצדיק", און דאס נעמט אַוועק מיין גאַנצע צייט, אויך
 האב איך, בעזרתו יתברך, אַפגידרוקט אַלע ספרים "לקוטי-
 מוהר"ן", "ספורי-מעשיות", "ספר-המדות", "קצור-לקוטי-
 מוהר"ן", "לקוטי-עצות", אויך האב איך אַנגעהויבן צו דרוקען די
 "לקוטי-הלכות" דער ערשטער באַנד איז שוין אַפגידרוקט אויך
 האט מיר השם יתברך מזכה גיווען מחבר זיין פמה ספרים יקרי
 ערך וואס איז שוין אויך גידרוקט גיווארן, און נאך פיעל ספרים
 וואס זיינען עדין בכתב יד, השם יתברך זאל מיר העלפן דאס צו
 דרוקען ווייל, איך וויל זייער עס זאל אַרײַן גיין אין דער וועלט
 וכו', פון די אַלע טרדות ומניעות איז מיר ממש נישט אויס גיקומען
 צו שרייבען דיר אַ בריעף כאטשע עס איז נישט קיין תרוץ אַבער
 על-כּל-פּנים ההכרח לא יגנה.

טייערער ברודער! אַשרינו ואַשרי חלקנו, שזכינו להתודע
 מרבי אמת פּוֹה, רבי המחיה ומקיים אותנו לנצח, ואף שגם
 להתקרבותו יש לנו בחירה גדולה, כי זה כּלל גדול, שכל העולם
 לא נברא, כי אם בשביל הבחירה (שיחות-הר"ן, סימן ש), ועל-כּן

(ג) אחי היקר! עבר כבר זמן רב שלא התפתחנו, ואני יודע שאמה ברגז על זה, רק עליך
 לדון אותי לכף זכות, כי טרדתי אי אפּשר לי לכתב לך מהן, ובפרט שבתחלת החיך
 פתחנו פה ישיבה על שם רבנו ז"ל "מתיבתא-היכל-הקדוש" לבחורים, וכולל
 לאברכים: "כולל אור הצדיק", וזה לוקח לי את כל הזמן, גם בעזרתו יתברך הדפסתי
 את כל הספרים: "לקוטי-מוהר"ן", "ספורי-מעשיות", "ספר המדות", "קצור-לקוטי-
 מוהר"ן", "לקוטי-עצות", והתחלתי להדפיס את ה"לקוטי-הלכות", הפרך הראשון כבר
 נדפס, גם זכני השם יתברך לחבר פמה ספרים יקרי ערך שכתב נדפסו, ועוד הרבה
 שהם בכתב-יד, זכני השם יתברך להדפיסם, כי אני רוצה מאד שהם יכנסו בעולם.
 מכל הטרדות והמניעות הללו ממש לא יצא לי לכתב לך, ואף שאין זה תרוץ,
 על-כּל-פּנים ההכרח לא יגנה.

(ס) אחי היקר!

אֲשֶׁר   ב' תנח   בַּנְחַל   רנה

הַבְּחִירָה יֵשׁ לָהּ כַּח גְּדוּל מְאֹד מְאֹד, וְעַקְר כַּח הַבְּחִירָה הוּא עַל-יְדֵי שְׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ הַעֲלִים וְהִסְתִּיר רְצוֹנוֹ בְּהִסְתָּרוֹת וְהַעֲלָמוֹת גְּדוּלוֹת, עַד שֶׁתְּכַלִּית הַהַפּוּךְ נִכְנָס בְּכָל פַּעַם בְּדַעַת הָאָדָם, וַיֵּשׁ לִפְנֵי כָל אָדָם שְׁתֵּי דְרָכִים — לְבַחֵר בְּחַיִּים וּלְבַחֵר בְּמָוֹת, וְכַח הַבְּחִירָה הוּא כָל-כֶּף גְּדוּל, עַד שֶׁעַל-פִּי-רַב מֵהַפְּכִים, וְאֵת דֶּרֶךְ הַחַיִּים קוֹרְאִים דֶּרֶךְ הַמָּוֹת, וְדֶרֶךְ הַמָּוֹת קוֹרְאִים דֶּרֶךְ הַחַיִּים, וְזֶה אֲשֶׁר קוֹרְאִים אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו "טוֹיטֶע חֲסִידִים", אֲשֶׁר בְּאֵמֶת הֵם חַיִּים חַיֵּי רוּחַנִיּוֹת, חַיֵּי נֶצַח, וְלַהַפּוּךְ אַחֲרָיִם נִקְרָאִים "לְעַבְעֵדִיגֶע חֲסִידִים", אֲשֶׁר בְּאֵמֶת הֵם מְתִים מְוֹת רוּחַנִי וּמְוֹת נֶצַח, כִּי אֵינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשְׂמָאלָם וְדָבַר זֶה בְּרוּר.

אף-על-פי-כן מאחר שֶׁכָּבַר זְכִינוּ לְהַתְּנִידֶע מִרְבְּנוּ ז"ל, רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח מְאֹד עַל נַעַם חֻלְקָנוּ וְגוֹרְלָנוּ, אֲשֶׁר מְאִיר בָּנוּ אוֹר נֶצַחִי, לִידַע שְׁצַרִּיךְ לְבָלוֹת כָּל יָמָיו, לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׁ רַק אַחַר רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַטֵּל כָּל רְצוֹנוֹתָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה יְדוּעַ וּמוֹבָן לְכָל, שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה אֵינוֹ כְּלוּם, הֶבֶל הֶבְלִים אֵין בּוֹ מִמֶּשׁ, וְכִמוֹ שֶׁהַתְּחִיל הַחֶכֶם מְכַל אָדָם בְּסִפְרוֹ קִהְלָת: "הֶבֶל הֶבְלִים" וְגו', וְחִזּוֹר וְאָמַר "הֶבֶל הֶבְלִים הַכֹּל הֶבֶל", וְכֵן אָבִיו הַמְּלִיךְ הָאֵמֶת דָּוִד אָמַר (תְּהִלִּים קמ"ד, ד): "אָדָם לְהֶבֶל דְּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר". וְכִמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צו, סִימָן ב'): לֹא כְּצֵלוֹ שֶׁל דֶּקֶל וְכו', אֲלֵא כְּצֵלוֹ שֶׁל עוֹף הַפּוֹרֶחַ בְּאוֹר. וְכֵן בָּאוּ כָּל חֲכָמֵי אֱמֶת, וְצוּעֵקִים בְּכָל דוֹר וְדוֹר עֲגִינֵן זֶה בְּכַמָּה וְכַמָּה לְשׁוֹנוֹת אֵין מְסֻפָּר, וְאִפְלוּ כָּל חֲכָמֵי אֱמוּנוֹת הָעוֹלָם מוֹדִים בְּזֶה, כִּי הֵלֵא רוֹאִים עֵינֵי בְּעֵינֵי שְׂיָמֵינוּ כְּצֵל, וְהָאָדָם מֵת בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, כִּי הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה שְׁחִי לֹא יִהְיֶה לוֹ עוֹד; וְעַל-כֵּן מְאֹחַר שֶׁזְּכִינוּ לְהַתְּנִידֶע מִרְבְּנוּ ז"ל, רְאוּי לָנוּ לְצִיַּת וּלְבָלוֹת אֶת יָמֵינוּ רַק בְּשִׂיחָה בִּינֵינוּ וּבֵין קוֹנָנוּ, וּלְדַבֵּר עִם חֲבֵרֵינוּ רַק מְאֻמּוֹנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְלֹא לְהַתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה, לְאַסֵּף מְעוֹת לְצִדְקָה לְבִגְנֵן הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וּלְבִגְנֵן דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה מְצֻטְרָפֶת לְחֻשְׁבוֹן גְּדוּל.

וְצַרִּיךְ שֶׁתַּדַּע שֶׁגְּדוּל הַמַּעֲשֵׂה יוֹתֵר מִהָעוֹשָׁה (בְּבֵא בַתְּרֵא ט); כִּי בְּזֶה שֶׁהוֹלֵךְ לְאַסֵּף צִדְקָה, הוּא מְזַכֶּה אֶת אַחֲרָיִם, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם

אחת רבנו ו"ל: עֲפֵעַס טוֹט אִיְהֵר קִיִּין מְצוֹת נִישְׁט"; וּבְאֵר מוֹהֲרֵנִי"ת ו"ל, שְׁכַנְנַת רַבְנוּ ו"ל הִיְתָה, שְׁנִלְךָ לְאַסְף צְדָקָה וְלִזְכוּת אֵת יִשְׂרָאֵל, שְׁיִהְיֶה גַם לָהֶם חֵלֶק בְּבִנְיַן הַדַּעַת הָאֵמֶת, בְּנִין הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וְהוּא בְנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בְּבִין הַמְצָרִים, וּבִיּוֹתֵר עֲכָשׁוּ בְּתַשְׁעַת הַיָּמִים צְרִיכִים לְהַרְבוֹת בְּעִנְיַן הַנוֹרָא וְהַנְּפֵלָא הַזֶּה — לְאַסְף מְעוֹת לְצְדָקָה, וְלִזְכוּת אֵת יִשְׂרָאֵל, שְׁיִהְיֶה לָהֶם חֵלֶק בְּבִנְיַן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, בְּנִין-בֵּית-הַצְּדִיק, שֶׁהוּא הַפְּצַת דַּעַת הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, וְלִהְיָרִיךְ לָךְ בְּמַעֲלַת הַצְּדָקָה בְּכָלֵל וּבְמַעֲלַת הַצְּדָקָה בְּפְרָט, וּבִפְרָטֵי פְרָטִיּוֹת כְּשֶׁהוּא עַל בְּנִין דַּעַת רַבְנוּ ו"ל בְּעוֹלָם — יִקְצְרוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת. (וְאִם יִהְיֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעִזְרִי, אֲרַשֵׁם קוֹנְטֵרַס מִיַּחַד עַל מַעֲלַת נְתִינַת צְדָקָה לְהַדְפָּסָה וְהַפְּצַת דַּעַת רַבְנוּ ו"ל בְּעוֹלָם), עַל-כָּל-פָּנִים פְּטוּר בְּלֹא כְלוּם — אִי אֶפְשָׁר; צְרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר לִי, חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (מִדְרָשׁ זוֹטָא, שִׁיר הַשִּׁירִים): כָּל הַנוֹתֵן צְדָקָה לֹא לַעֲצֵמוֹ בְּלִבָּד הוּא מֵיטִיב, אֲלֹא לְכָל הַבְּרִיּוֹת מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וּצְדָקָה זֹו שְׁיִכַּת רַק כְּשִׁזְכוּכִים לַתֵּן עַל הַדְּפָסָה וְעַל הַפְּצָה; כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בְּחוֹר שְׁפָגוּם מְאֹד בְּפָגַם הַבְּרִית, לְבוֹ נִשְׁבֵּר וְנִהָרַס לְגַמְרִי, כְּאֲשֶׁר רַק הַיּוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת מִבֵּין זֹאת, וְאֵין לוֹ מִי שְׁיִחְזֹק אוֹתוֹ וּמִי שְׁיִדְבֵּר עַל לְבוֹ, וּמִי שְׁיַעֲזֹר לוֹ, וּכְשֶׁמוּצָא סֵפֶר אֶחָד מִסְפָּרֵי רַבְנוּ ו"ל, וּמִתְחִיל לַעֲיֵן בּוֹ בְּעֵינֵי אֵמֶת, אַז מוּצָא חִיוֹת וְהַתְחִזְקוֹת עַד אֵין סוּף, וּמְכַל שְׁכֵן כְּשֶׁהִסְפֵּר מִתְחִיל לִילֵךְ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, בְּוִדָּאֵי צְדָקָה שְׁנַתֵּן בְּעֵבוּר זֶה הִיא הוֹלְכַת מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שָׁם): אִם אֵין לוֹ לְמִי שְׁיִתֵּן צְדָקָה, מִנֵּין, שְׂאֵם לֹא בָאִים אֲצִלוֹ — שְׁלִיךְ אַחֲרֵיהֶם? שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרִים טו, כ): "צְדָק צְדָק תִּרְדֹּף". וּבְהַפְּצַת סְפָרִים יְכוּלִים לְקַיֵּם זֹאת יוֹתֵר מֵהַכֵּל, כִּי הַסְּפָרִים רוֹדְפִים אַחֲרֵי בְנֵי-אָדָם עַד אֲשֶׁר מִשְׁיַגִּים אוֹתָם, וְלֹא עוֹד שְׁמֻזְכָּה לוֹ וְלְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ וְלְכָל דוֹרוֹתָיו. וְכְאֲשֶׁר יְדוּעַ לָנוּ בְּחוּשׁ, כִּי רַב אֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ שְׁנַתְּוִדְעוּ וְנִתְקַרְבוּ לְרַבְנוּ ו"ל, הָיָה רַק עַל-יְדֵי אֵיזָה סֵפֶר מִסְפָּרֵינוּ הַקְדוּשִׁים, כִּי רַבְנוּ ו"ל אָמַר תּוֹרָתוֹ בְּאֶפֶן כְּזֶה, אֲשֶׁר פָּנִיו, שְׁכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ, הֵם

אֲשֶׁר   ב' תנח   בַּנְחַל   רנו

בַּתּוֹךְ הַסֵּפֶר מִמֶּשׁ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן קצב); וְעַל כֵּן מְסֻרוֹ
אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל יוֹר וְדוֹר אֶת עֲצָמָם בְּיוֹתֵר עַל הַדְּפָסָה וְהַפָּצָה.
הָיָה אִישׁ אֶחָד בִּימֵי רַבֵּי יִשְׂרָאֵל קֶאֱרֻדוֹנֶעֶר, וְרַבֵּי צְבִי ווייס־לֵיב הָיָה
שְׁמוֹ, הוּא הַדְּפִיס הַמּוֹן סְפָרִים מִסְפָּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאַחֲרֵי-כֵן הַדְּפִיס
בְּיַתֵּד עִם רַבֵּי יִשְׂרָאֵל קֶאֱרֻדוֹנֶעֶר, וְהָיָה אָדָם גְּדוֹל מְאֹד כִּי שָׁמַעְתִּי
מֵר' לִוִי יִצְחָק (נֵרוֹ זְאִיר) [ז"ל], שֶׁשָּׁמַע זֹאת מֵר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן,
וְאִיךָ שֶׁר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן כָּבְדוֹ עַד מְאֹד, כִּי מְסַר נִפְשׁוֹ עַל הַדְּפִסַּת
סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, הוּא הָיָה הֶרְאֵשׁוֹן שֶׁהַדְּפִיס בְּשָׁנַת תרס"ב אֶת הַסֵּפֶר
"מְשִׁיבַת גִּפְשׁ". וַיֵּשׁ אֶצְלִי בְּכַתְב־יָד הַמּוֹן סְפּוּרִים מִמֵּנוּ, וְהִשָּׁם
יְתֻבְּרוּ יוֹכְנֵי שְׁאֲדָפִיס סֵפֶר "לְקוּטִי-שִׁיחוֹת וְסְפּוּרִים", וְשָׁם אֶאֱרִיךְ
בְּזֶה. עַל-כָּל-פָּנִים בְּמָה שֶׁנּוֹגַע לְהַדְּפָסָה, בָּנוּ נַעֲשֶׂה חֶתֶן וְקִבַּל גְּדֻן
גְּדוֹל, וּבָא אֶל אָבִיו וְאָמַר לוֹ: אָבִא, מָה אַעֲשֶׂה עִם הַמְּעוֹת, וּבִאִיזָה
מִסְחָר אֲשַׁקִּיעַ אֶת הַכֶּסֶף? כִּי הֲצִיעוּ לוֹ כְּמָה וְכְמָה מִסְחָרִים. וְהִשִּׁיב
לוֹ: בְּנִי, אִם אַתָּה רוֹצֵה שְׁמַעוֹתֶיךָ יוֹצִיאוּ וְיִתְּנוּ פְרוֹת, תִּשְׁקִיעַ אוֹתָם
אֶצְלִי, וְאֲנִי אֶתֶן לְךָ רוּחַ הַגּוֹן, וַיֵּמָּה גַם שֶׁהִקְרָן תִּהְיֶה קִיָּמַת לְנֹצַח.
וּמִחֲמַת שֶׁהֵבֵן הָיָה זֶהִיר מְאֹד מְאֹד בְּכַבוֹד-אֵב, עַל-כֵּן הִסְכִּים
תַּכְף-וּמִיד, וּמְסַר אֶת הַכֶּסֶף לְאָבִיו, וְאָבִיו לָקַח אֶת הַכֶּסֶף, וְהַדְּפִיס
עִמּוֹ אֶת הַסְּפָרִים, וְכִידוּעַ בְּסְפָרִים עַל-פִּי-רַב מְאֻבְּדִים אֶת הַמּוֹן
שֶׁמְשַׁקִּיעִים, וּמִכָּל שָׂכֵן בְּסְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, הִהְכַּרְחַת שִׁיאֲבֹד אֶצְלוֹ
הַמּוֹן, כִּי מִי שֶׁמְדַפִּיס סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּכֻנְיָה אֲמַתִּית — לְגַלוֹת
וּלְפָרְסָם נִעַת הָאֲמַת, עַל-פִּי-רַב צָרִיךְ לְמַכְרֵם לְמִטָּה מִהִקְרָן, וְכְמָה
פְּעָמִים לְחַלְקָם אֶפְלוּ בְּפְרוּטוֹת, אִךְ מִחֲמַת שֶׁהֵבֵן צִיַּת אֶת אָבִיו,
עַל-כֵּן מְסַר לוֹ אֶת כָּל הַכֶּסֶף. וְהִסּוֹף הָיָה, שֶׁלָּקַחוּ אֶת הֵבֵן לְצָבָא
בְּעִיר אַחֲרַת, וְהִצְרִיךְ לְעֹזֵב אֶת אֲשֶׁתוֹ וְאֶת הוֹרְיוֹ, וְרָאוּ עֵין בְּעֵין כִּי
אִם הָיָה מְשַׁקִּיעַ אֶת הַכֶּסֶף בְּאִיזָה מִסְחָר, הָיְתָה גְּאֻבְּדַת גַּם הִקְרָן.
וּלְבִסּוֹף הָיָה, שֶׁהָאֵב אָהֵב כָּל-כֵּן אֶת בָּנוּ, וְהִצְטַעַר מְאֹד אִיךָ יִהְיֶה
בָּנוּ בְּלִי אִשָּׁה כְּמָה שְׁנַיִם שִׁיְהִיָּה בְּצָבָא, עַל-כֵּן לָקַח אֶת אֲשֶׁתוֹ וְאֶת
אֲשֶׁת בָּנוּ, וְנָסַע אֶל הָעִיר שֶׁשָּׁם שָׂרַת הֵבֵן בְּצָבָא, וְקָדָם כָּל הַתְּבוּרָד
הַרְבֵּה שִׁישָׂא חֵן בְּעֵינֵי הַשָּׂר הַמְּמַנֶּה עַל הַצָּבָא, וְאַחֲרֵי-כֵן הִלֵּךְ אֶצְלוֹ
וּפָעַל, שִׁיּוּכַל בָּנוּ לְבוֹא אֶל בֵּיתוֹ בְּאוֹתָהּ הָעִיר כְּמָה פְּעָמִים בְּשָׁבוּעַ,
כִּי עֲבוֹדַת הֵבֵן הָיְתָה בְּמִשְׁרָד הַצָּבָא, וְכֵן הָיָה, שֶׁהָעֶרֶל שֶׁר הַצָּבָא

רנח   אָשֶׁר   ב' תנח   בנחל

הספּים, וְשָׁכַר ר' צְבִי דִיָּה בַעֲבוּרוֹ וּבַעֲבוּר בְּנוֹ, וְשָׁם גְּרוּ. וּמַחֲמַת שְׁהִיְתָה לְבֵן דְּחֻקוֹת קֶצֶת, הַשְּׁפִיר עֲצָמוֹ ר' צְבִי לְמַלְמָדוֹת, וְאֵת הַמָּמוֹן גָּתַן לְפָרְנֶסֶת אֲנָשֵׁי בֵּית בְּנוֹ, וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עֲזָרָם, שֶׁנִּפְקְדוּ בְּבָנִים, וְחָיו חַיִּים נְעִימִים. עַל-כָּל-פָּנִים רוֹאִים מֵאֲמַר רַבְּנוּ ז"ל: צוּ מִיר הָאֵט נֶאֱדָר קִינְעָר נִישֵׁט דְּעַר לִיגֵט^ב; מִכָּל שְׁפָן וְכָל שְׁפָן מִי שְׁמֹזֶכֶה גַם אֵת אַחֲרִים, אֲשֶׁר אֵז זְכוּת הַרְבִּים תְּלוּיָהּ בּוֹ, עַד כָּאֵן.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי, חֻזַּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְתִהְיֶה מְמוֹצֵי הַרְבִּים, וְלָךְ אֶסֶף מְעוֹת לְצַדָּקָה, וְתִזְכֶּה אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיָּה לָהֶם חֵלֶק בְּהַתְגַּלוֹת מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ, וּבְזְכוּת שְׁתַּלְּךָ לְאַסְף כֶּסֶף יַעֲזֹרְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיִמְחַל לָךְ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כְּמֵאֲמַרְם ז"ל (מְכִילֵתָא מְשַׁפְּטִים): בֵּא וִרְאֵה רַחֲמֵי שְׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל בְּשָׁר וְדָם, שְׂאָדָם פּוֹדֶה אֵת עֲצָמוֹ בְּמָמוֹן מִיְדֵי שְׁמִים, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיאל ד, כד): "וַיַּחֲטִיֵּף בְּצַדָּקָה פָּרַק", עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (בְּמִדְרַשׁ זוּטָא שִׁיר הַשִּׁירִים): הַדּוֹרוֹן שְׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צַדָּקָה, הַנּוֹתֵן צַדָּקָה אֶפְלוּ הִיְתָה בְּיָדוֹ עֲבָרָה, וְנִחַתָּם דֵּינֹו לְאָבֵד, יְכוֹל לְהִיּוֹת מְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה בְּכָל יוֹם, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לְמַלְאָךְ שְׁל פּוֹרְעָנוֹת אֵל תִּגַּע בּוֹ, עֵינֵי שָׁם; וּבְזְכוּת זֶה יַעֲזֹר לָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! בְּטַל רְצוֹנְךָ לְרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים, מָה לָךְ וְלָהֶם? אֵתָה תִּהְיֶה רְגִיל לְבָרַח רַק אֲלִיו יִתְבָּרַךְ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וּבְיוֹדָאֵי סוּף כָּל סוּף יִגִּיעַ יוֹם יְשׁוּעָתְךָ, שְׁתִּזְכֶּה לְהַפְּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק חֻזַּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, כִּי סוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא.

הַעֲקָר לְחַקֵּק בְּדַעְתְּךָ, שְׂאִינְךָ צְרִיךְ לְשׁוּם בְּרָיָה, וּכְשֶׁאֵתָה הוֹלֵךְ לְצַדָּקָה, תִּדַּע שְׂאֵתָה הוּא הַנּוֹתֵן וְלֹא הַמְּקַבֵּל, כִּי אֵתָה נּוֹתֵן לְנִשְׁמַת הָאָדָם זְכִיָּה כְּזוֹ, שִׁיְהִיָּה לוֹ חֵלֶק לְבַנְיָן דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל. וּפָה יֵשׁ בְּחֹזֵר נִפְלָא שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, יֵשׁ לוֹ כְּלָיִם יוֹצְאִים מִהַכְּלָל, וְאִין לוֹ שׁוּם בּוּשָׁה, אֲדַרְבָּה יֵשׁ לוֹ עֲזוֹת וְעַקְשָׁנוֹת גְּדוֹלָה דְּקַדְשָׁה, וּמִסְתּוֹכֵב בְּכָל יוֹם כְּמָה וְכְמָה שְׁעוֹת לְצַדָּקָה, וְלוֹקַח מֵאֲנָשִׁים נְשִׁים וְטָף, וּמְזוֹכָה

ב) בַּעֲבוּרֵי עוֹד אֵף אֶחָד לֹא הִפְסִיד.

אֲשֶׁר   ב' תנט   בַּנַּחַל   רנט

אוֹתָם, שְׁלָלְךָ אֶחָד יִהְיֶה חֶלֶק עַל-כָּל-פָּנִים בְּכִמָּה פְּרוּטוֹת, וּמֵהַכֶּסֶף הַזֶּה אָנוּ מְדַפְּסִים סְפָרִים חֲדָשִׁים וְגַם מוֹכְרִים אוֹתָם בְּכִמָּה פְּרוּטוֹת לְמַעַן זְכוּי הַרְבִּים, וְאִם הָיָה הַבְּחוּר הַזֶּה יוֹדֵעַ מַעֲלַת אֲסַפְת צְדָקָה וְזְכוּי הַרְבִּים, וְאִילוּ שֶׁעָשׂוּעִים הוּא גוֹרֵם לְמַעֲלָה, בְּמָה שְׁכָל אִישׁ וְאִשָּׁה, כָּל בְּחוּר וּבְתוּלָה נוֹתֵן לוֹ כְּמָה פְּרוּטוֹת לְצְדָקָה זֹו שֶׁהוּא אוֹסֵף, אֲזִי לֹא הָיָה עֵינִי וְיִגַּע כָּלֵל, כִּי אֵין לָךְ נֶאֱדָה בְּמַלְחָמָה אֶלֶּא בְּחוּר (חֲגִיגָה י"ד) בְּעוֹד שֶׁהוּא צָעִיר, וְהוּא עֹדֵן בְּחוּר, אֲזִי כְּשִׁיּוֹצֵא לְצְדָקָה וּמִתְגַּבֵּר עַל יְצִרוֹ, מַעֲלָתוֹ גְּבוּהָה מְאֹד מְאֹד אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל בְּחוּרִים כְּאֵלוֹ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת מ"ג): עֲתִידִים בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיתְּנוּ רֵיחַ טוֹב כְּלָבוֹן.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, רַק חֲזַק וְאַמֵּץ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, מוֹצֵאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסִדְר מְטוֹת-וּמְסַעֵי, רֹאשׁ חֲדָשׁ מְנַחֵם אָב ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ וְאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְּפָסָה לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר, מִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים נִפְחַתָּ בִּי, בְּמָה שֶׁפִּתְּבַתְּ שְׂאֵתָה חֲזַק מְאֹד מְאֹד בְּשִׁעוּרִים קְבוּעִים כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם, וְכֵן אֵתָה מִתְבּוֹדֵד עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל יוֹם, וְעַקֵּר שְׂמִחָתִי שֶׁמְצָאֵתִי אֶת שְׂאֵתְךָ נִפְשִׁי, שְׂתֵּהֲלֶה לְאֵל, הַתְּחַלֵּת לְהַשְׁפִּיעַ עַל חֲבֵרֶיךָ, שְׂגִם הֵם יַעֲשׂוּ לְעִצְמָם שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּדָרְכוּ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל וְכֵן יִתְבּוֹדְדוּ בְּכָל יוֹם, אֵין אֵתָה יְכוּל לְשַׁעַר אֶת שְׂמִחָתִי בְּעִבוּר זֶה, עַד שֶׁנִּשְׁקָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ מֵרַב שְׂמִחָה, וְאֵנִי מַחִיָּה אֶת עֲצָמֵי בְּזָה מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין

דָּבָר גָּדוֹל בְּעוֹלָם יוֹתֵר מִזְכוּי הַרְבִּים, אֲשֶׁר בְּזָכוֹת זְכוּי הַרְבִּים יַעֲזֹר לָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיִּמְלֵא כָּל מַשְׁאֲלוֹת לְבָבְךָ לְטוֹבָה. וְהַיּוֹם בִּבְקָר אַחַר הַתְּפִלָּה לְמִדְּנוּ "סִפּוּרֵי-מַעֲשֵׂי־יְהוָה" בְּרַבִּים כְּדַרְכֵּנוּ, וְלְמִדְּנוּ הַמַּעֲשֵׂה מִהַזְּכוּב וְהָעֶכְבִּישׁ (מַעֲשֵׂה ז'), אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ אָמַר: עַר וְעֵט שׁוֹיֵן בְּיָדָי זַיִן א אִיד, נָאֵר וְוֵאס טוֹט מְעַן א מְעַן זָאֵל דִּי גֵאֲנָצֶע וְוֵעֲלֵט מַחֲזִיר לְמוֹטֵב זַיִן מְעַן זָאֵל זַיִי אֵלֶּע בְּרַעֲנָגֵן צוּס אָמֵת^ז, עַיִן שָׁם; וְהֵאֲרַכְנוּ בְּזֵה, תְּהִלָּה לְאֵל, אִיךְ שָׂזוּ צְרִיכָה לִהְיוֹת עֲבוּדְתֵנוּ קִדְּם זַיךְ גּוֹט שְׁטאַרְקֶען און אַלִּיִן זַיִן א אִיד, וְאַחֲר־כֵּן לְחֻשָׁב מַחֲשָׁבוֹת וְוֵאס טוֹט מְעַן אַז מְעַן זָאֵל דִּי גֵאֲנָצֶע וְוֵעֲלֵט מַחֲזִיר לְמוֹטֵב זַיִן מְעַן זָאֵל זַיִי אֵלֶּע בְּרַעֲנָגֶען צוּס אָמֵת^ק. הַפֶּךָ אוֹתָם הַטּוֹעִין שְׂאוּמְרִים שְׂאִין לְקַרֵּב אַחֲרֵים וְכוּ', אֲדַרְבֵּה בְּזֵה רוּאִים שְׁבוּעַר בּוּ אוֹר הָאָמֵת — כְּשִׂרְוֹצָה לְהַשְׁפִּיעַ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ גַּם לְאַחֲרִים; וְעַל-כֵּן כְּשִׁפְתְּכָה לִי שְׂאֵתָה מְדַבֵּר עִם אַחֲרִים, וּמִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, הַחֲיִית אֵת נַפְשִׁי עַד מָאֵד, עַד שְׁנִשְׁקַתִּי אֵת מַכְתְּבֵךְ, וְנִזְכַּרְתִּי הַנְּהַגְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ז"ל, שֶׁהִזָּה נוֹהֵג כְּשֶׁהִזָּה מְקַבֵּל מַכְתָּב מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הִזָּה מְנַשְׁקוֹ, וְהַחֲזִיקָה אֵת עֲצָמוֹ בְּזֵה א אִיִן בְּרִיעַף פּוֹן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל^ר (מֵרֵב הַרְגָּשְׁתּוֹ בְּקִדְּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל), וְאָמַר: וּוִי זָאֵל אִיךְ דָּאָס לֵייִגֶען^ש? וְלֹא מִצָּא מְקוֹם אַחֲרֵ לְהַנִּיחוֹ, כִּי אִם בְּכִיס הַטְּלִית וַתְּפִלִּין שְׁלוֹ, כָּל-כֵּן הִזָּה חֲשׁוֹב אֲצִלוֹ כָּל דְּבָר שֶׁבָּא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּפְעַם אַחַת אָמַר: בְּאוּמָן לְמִדְּתִי קִדְּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מֵהָיָא, וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְמִדְּתִי קִדְּשַׁת אוּמָן. וְסִפֵּר לִי ר' לױי יִצְחָק, שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִזָּה ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ז"ל מְדַבֵּר תְּמִיד רַק מֵאוּמָן, וּבְאוּמָן הִזָּה מְדַבֵּר תְּמִיד רַק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִזָּה תְּמִיד מְלֵהֵב עַד מָאֵד, וּבְכָל שָׁנָה עֲשֵׂה גִדְּר שֶׁכָּבֵר לֹא יֵצֵא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁהֲגִיעַ חֹדֶשׁ אֱלוּל סָמוּךְ לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הַכֶּרַח לְהַתִּיר נְדָרוֹ, כִּי לֹא הִזָּה יְכוֹל לְקַרֵּר אֵת

ז) הוּא בְּיָדָי יְהִיָה יְהוּדִי, רַק מֵה עוֹשִׂים לְהַחֲזִיר אֵת כָּל הָעוֹלָם לְמוֹטֵב, לְהַבִּיא אֵת כָּלֵם אֵל הָאָמֵת.

ק) קִדְּם לְחֻזַּק אֵת עֲצָמוֹ חֻזַּק, וְלִהְיוֹת יְהוּדִי בְּעֲצָמוֹ, וְאַחֲרֵ כֵּן לְחֻשָׁב מֵה עוֹשִׂים לְהַחֲזִיר לְמוֹטֵב אֵת כָּל הָעוֹלָם, לְהַבִּיא אֵת כָּלֵם אֵל הָאָמֵת.

ר) אַה! מַכְתָּב מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

ש) הֵיכֵן אֲשִׁים אֵת זֵה?

התלהבות לבבו לנסע לאומן, וכן עשה עשרים שנה, שנסע מארץ ישראל לאומן, ובכל שנה ושנה כשנסע מארץ ישראל לאומן לקח אתו בקבוק יין מיינה של ארץ ישראל, והיה שופך ממנו טפה בכל משקה ששתה בחוץ לארץ, ורצה שיקבל אותו משקה מטעם ארץ ישראל ומקדשתה, ואותו בקבוק היה יקר וחשוב בעיניו, והיה מקמץ בינו זה, כדי שייספיק לו עד שישוב לארץ ישראל, כל-כף בערה בו קדשת ארץ ישראל. וידוע מה שאמר החוזה מלובלין, זכותו גגן עלינו, בשעה ששמע שרבנו ז"ל נסע לארץ ישראל — שמח מאד, וענה ואמר: "אור חדש על ציון תאיר, ונופה כלנו לאורו", אף כשחזר רבנו ז"ל מארץ ישראל נאנח, ואמר: "ראוי ר' נחמן שכל העולם כלו יקבל את תורתו, והוא יהיה מנהיגו של הדור, אלא כיון שחזר מארץ ישראל, לא זכינו שיתפשט אורו בכל העולם". ויש עוד המון ספורים אודות נסיעת רבנו ז"ל לארץ ישראל ונסיעת אנשי שלומנו בכל דור ודור לארץ ישראל (ואין כאן המקום להאריך בזה, ואם יזכיר השם יתברך נאריך בזה במקום אחר).

חמדת לבבי! חזק ואמץ מאד מאד בכל יום ויום מחדש, והעקר אל תסתכל על שום בריה שבעולם, "כי גדול אדוננו ורב להושיע", ואני מקווה שגם אתה תזכה להוציא מהפכת אל הפעל ולנסע לארץ ישראל, פי מבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב, סימן קט): ארץ ישראל הוא תקון גדול לפגם הברית, ומוכא (בלקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן כ'): באלין אשתפח גבור ותקיף; הינו כשבא לארץ ישראל אז דיקא נקרא מנצח שנוצח במלחמה, עין שם; ומבאר במדרש שוחר טוב (תהלים נו) על הפסוק (תהלים קטו, ח): "כי חלצת נפשי ממות את רגלי מדחי אתהלך לפני ה' בארצות החיים", ארצות החיים — זו ארץ ישראל, עין שם; ועל זה אנו צריכים לבפות בכל לילה בחצות כל השנה, ובפרטיות בשלשת השבועות הנקראים 'בין המצרים', על אשר גלינו מארצנו, ונתרחקנו מעל אדמתנו, ונתערכה הסטרא אחרא בהתלבשות ערב-רב, אשר מעיקין ומסיתים ומדיחין את ישראל לסור מאביהם שבשמים, אשר אין

רסב   אֲשֶׁר   ב' תנט   בַּנְחַל

עוד צָרָה כְּזוֹ. וּבִאֲמַת מְבֹאֵר בְּ"בְנֵי יִשְׁשַׁכָּר" (מאמרי חֲדָשִׁי תמוז-אב, מאמר ג', סימן א'), שְׁדִיקָא בְּשַׁעָה שְׁנַתְרַחֲקִים בְּיוֹתֵר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אִזּוּ נִתְעוֹרְרַת תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי כְּפִי הַהִתְרַחֲקוֹת, כְּמוֹ-כֵן נִתְעוֹרְרִים הַגְּעוּגוּעִים, עֵינַי שָׁם; וּבְשִׁבִיל זֶה מוּבָא בְּדַבְּרֵי הַצְּדִיקִים, שְׁבִשְׁלֶשֶׁת הַשָּׁבוּעוֹת הַנִּקְרָאִים 'בֵּין הַמְּצָרִים' יְכוּלִים לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּיוֹתֵר, כִּי אִזּוּ הַמְּלֶךְ בַּחוּץ. (אגב אֲמַרְתִּי לְהַעִיר, מֵה שֶׁנֶּדְפַס בְּ"אַבְנֵיהָ בְּרוּזֵל" דף ס"א, שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ו"ל אָמַר, שְׁאַנְשִׁים כְּשָׂרִים הָיוּ אוֹמְרִים שְׁבִ'בֵין הַמְּצָרִים' יֵשׁ לָהֶם יְרִידָה, שִׂיחָה זוֹ אֵינָה אֲמִתִּית, כִּךָּ שְׁמַעְתִּי מֵר' לִוִי יִצְחָק, אֲדַרְבֵּה! בְּ'בֵין הַמְּצָרִים' הִיָּתָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַתְּעוֹרְרוֹת עֲצוּמָה עַד מְאֹד); הַחֲצוֹת שֶׁהִיָּה מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל אֹמֵר בְּלִילֵי 'בֵּין הַמְּצָרִים' — זֶה אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר כָּלֵל, הַבְּכִיּוֹת וְהַקּוֹלוֹת שְׁלוֹ הָיוּ מְשַׁבְּרִים אֶת לֵב הַשְׂוֹמְעִים, וְכֵן כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים מְבַלִּים בְּיוֹתֵר בְּהַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְכֵן מְזַרְזִים עֲצָמָן לְסִיִּם מְסַכֵּת אַחַר מְסַכֵּת. וּכְבָר יָדוּעַ לָךְ מֵאֲמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן רִיד), שֶׁתְּלַמוּד עוֹלָה מְסַפֵּר הַקְּלָפָה לִילִית נוֹקְבָא דְסִמְ"ד-מ"ם, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְסִימִין מְסַכֵּת — מְכַנִּיעִין אוֹתָהּ. וְזֶה שְׁמוּבָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, כִּי הַסִּמְ"ד-מ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, שְׁאֵדָם לֹא יִסִּים מְסַכֵּת, כִּי דָבָר זֶה עוֹקֵר אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְזֶה מְרַמֵּז בְּשִׁמוֹ: סִיּוֹם מְסַכֵּת אֵין לְעִשׂוֹת, כִּי זוֹ כָּל מְגַמְתוֹ שֶׁל הַסִּמְ"ד-מ"ם — לֹא לְעִשׂוֹת סִיּוֹם. וְהַמְּתִיק בְּזֶה בְּסִפֵּר "שַׁעַר יִשְׁשַׁכָּר", כִּי מִטַּעַם זֶה נוֹהֲגִים לְעִשׂוֹת סִיּוֹם בְּכָל יוֹם מְרֹאֵשׁ חֲדָשׁ אָב עַד תְּשַׁעָה בָּאָב, לֹא מִטַּעַם שְׂרוּצִים לְאָכַל בָּשָׂר, אֶלֶּא כִּדִּי לְהַכְנִיעַ אֶת הַסִּמְ"ד-מ"ם, עֵינַי שָׁם; עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, חִילָף בְּאוֹרֵייתָא, יְדִידֵי הַיָּקָר, חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לְסִיִּם מְסַכֵּת אַחַר מְסַכֵּת, כִּי רַק זֶהוּ חֵלְקָךְ לְנִצְחַת, וְרַק בְּזֶה תְּכַנִּיעַ אֶת הַסִּמְ"ד-מ"ם הַרוּדָף אַחֲרֶיךָ לְלַכְדֵּךְ בְּמַצּוֹדְתּוֹ, וְכֵן תְּעוֹרֵר וְתַחַזֵּק אַחֲרֵים גַּם לְעִשׂוֹת לְעֲצָמָם שְׁעוֹרִים כְּסֻדְרָן בְּגִמְרָא, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹר מְאַרְבַּעַת הַמְּלֶאכִים הַמְּשַׁמְרִים אֶת הָאָדָם, שֶׁהֵם: גַּבְרִיאֵל, מִיְכָאֵל, רַפָּאֵל, אֲוִרִיאֵל. וּמוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ה'), שֶׁזֶה סוּד קְשׁוּר הַמְּרַכְבֵּה, שֶׁעַל יָדָהּ נִצּוֹלִין מִפְּגַם הַבְּרִית וְכוּ', עֵינַי שָׁם; הַתְּמִד

אֲשֶׁר   ב' תנט   בַּנְחַל   רסג

בַּגְמָרָא, וְאִזּוּ בֵּא יָבוֹא יוֹם יִשׁוּעָתְךָ, וְתִמְצָא אֶת בֵּית זוּגָךְ. אֵל תִּפְל
בְּדַעְתְּךָ כָּלְל, כִּי עֲלִית הַמְּלָכוֹת לְשִׁרְשָׁה הוּא דִּיקָא עַל-יְדֵי לְמוּד
תוֹרָה שְׁבַעַל פָּה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג'), וְהַזּוּג הוּא בְּחִינַת
הַמְּלָכוֹת, וְהוּא בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (יומא ב.): בֵּיתוֹ זֶה
אֲשֶׁתּוֹ; וְאָמְרוּ (סוֹטָה מ.ד.): "וּבְנֵית בֵּיתְךָ" — זֶה גְמָרָא; נִמְצָא,
שְׁסֻגְלַת הַגְּמָרָא לְהַכְנִיעַ אֶת הַסֵּמ"ך-מ"ם, וְלַעֲלוֹת אֶת הַמְּלָכוֹת
לְשִׁרְשָׁה, וְלִמְצָא אֶת זוּגוֹ. וְעַל כָּלֵם — רַק לְשִׁפּוֹךְ שֵׁיחַ וְתַפְלָה בְּכָל
יוֹם, אִזּוּ דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּמְצָא אֶת זוּגְךָ; כִּי אִתָּה שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה"
יַחֲזִיר לְךָ אִשְׁתְּךָ, וּמָה שְׁתַּפְּלָה פּוֹעֵלַת — שׁוֹם דְּבַר אֵינוֹ פּוֹעֵל.

עַל-כֵּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, חֲמֻדַּת לְבָבִי, חֲזוֹק וְאֲמִץ מְאֹד מְאֹד
וּבְכַרְט עֲכָשׁוּ בְיָמִים אֵלָיו, לְהַרְבּוֹת בַּגְּמָרָא וּבְהַתְּבוּדָדוֹת, וְאֵל
תַּסְתַּכַּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאֶצְלְךָ,
אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מְשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, הַדְּבִק עֲצֻמָּךְ בְּקוֹנְךָ,
וְתַהַפֵּךְ אֶת הַיְגוֹן וְאֲנַחָה אֶל שְׁלֵמוֹת הַשְּׂמֻחָה, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִזְכְּנוּ,
שְׂיָמִים אֵלָיו יִתְהַפְּכוּ לְתַקוּן, וּמִתְקַנּוֹת יַעֲשֶׂה תַקוּן (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן,
חֶלֶק א', סִימָן רמז); וּבְסִפְרֵי "שְׁפַת הַנְּחַל" עַל "לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן"
הָאֲרֻכָּתִי בְּזֶה, תְּהִלָּה לְאֵל, בְּאוֹר נִפְלָא (הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִזְכְּנֵי לְהַדְּפִיסוֹ),
וְתַשְׁבִּי יִתְרַץ כָּל הַקְּשִׁיּוֹת וְהַבְּעִיּוֹת, וְנִזְכָּה לְגֵאֲלָה שְׁלָמָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

מְנַהַגְנוּ לומר בְּלֵיל תַשְׁעָה בְּאָב כָּל מְגִלַּת אֵיכָה, וְלַחֲזוֹר וְלֶאֱמָרָה
בְּבִקְרָ עוֹד פַּעַם, וְיִוָּשְׁבִים עַל הָאָרֶץ דִּיקָא וְלֹא עַל סִפְסָל הַפּוֹף,
וְלִכְנוֹן בְּכָל הַפְּסוּקִים שֶׁל מְגִלַּת אֵיכָה עַל צְרוֹת נַפְשׁוֹ הַפְּרָטִית,
וּיִפְרֹשׂ אֶת כָּל הַפְּסוּקִים עַל עֲצָמוֹ, וְיִכּוּלִים לְשַׁלֵּב דְּבוּרֵי הַתְּבוּדָדוֹת
בֵּין הַפְּסוּקִים, בְּאִפְסוֹן שְׂיִתְעוֹרֵר לְכַבּוֹ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּיִפְרֹשׂ כָּל
הַפְּסוּקִים עַל עֲצָמוֹ.

הַנִּ"ל.

ב' תס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר דְּבָרִים ה'תשל"ז.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבִירָה הַיְקָר
לִי מֵאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גַּר
יְאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבָךְ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבֶךְ יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט
שְׁסַפְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל בְּיָדְךָ — הַפֶּךְ בָּהֶם וּמֵהֶם לֹא תִזְוַע, כִּי אֵין לְךָ
טוֹב מֵהֶם.

אֹדוֹת כָּל הָעֲנָן ... תִּדְעַ מֵה שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהדְרִין
ז:) עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים א, טז): "שָׁמַע בֵּין אַחֲיֶיכֶם וּשְׁפִטָתָם" — הָרִי
זו אֲזַהְרָה לְבֵית־דִּין, שְׁלֹא יִשְׁמַע דְּבָרֵי בַעַל־דִּין קָדָם שְׁיִבֹא
בַעַל־דִּין חֲבֵרוֹ, וְאֲזַהְרָה לְבַעַל־דִּין שְׁלֹא יִטְעִים דְּבָרָיו לְדִין קָדָם
שְׁיִבֹא בַעַל־דִּין חֲבֵרוֹ, עַיִן שָׁם; וּכְבָר יְדוּעַ מֵה שְׁאֲמַר פֶּעַם אַחַת
מוֹהַרְנָת ו"ל: בֵּי מִיר אֹז חו"ל הַקְּדוּשִׁים זָאגְען עֶפְעַס זָאגַט גָּאט
אַזוֹי"; וְעַל־כֵּן אֵיךְ מְלֹאֵם לְבָם שֶׁל אַנְשִׁים רְשָׁעִים לְהִתְאַסֵּף עַל אַחַד
וְלְדוֹנוֹ, בְּשַׁעַה שֶׁהֵצֵד שֶׁכִּנְגַד אֵינוֹ שָׁם, הֵלֵא עֲבָרוֹ עַל דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים, וְאֵין בְּזֵה שׁוֹם תְּרוּץ וּמַחִילָה, וְאֹי לְהֶם וְאֹי לְנַפְשָׁם וְאֹי
לְבַעֲלֵי הַמַּחֲלָקָת, כִּי כָל הַמַּחֲזִיק בְּמַחֲלָקָת עוֹבֵר עַל לָאו (בַּמִּדְבָּר יז,
ה): "וְלֹא יִהְיֶה כְּקִרְחָ וּכְעֵדָתוֹ" (סְנֵהדְרִין קי:); וְצָרִיךְ שֶׁתִּדְעַ, 'בְּרֶסֶלְבֵר
חֲסִיד' נִקְרָא רַק זֶה שְׁיִישׁ לוֹ בְּקַבִּיעוֹת הַתְּבוּדוֹת, אַחֲרַת אֵינוֹ
בְּרֶסֶלְבֵר כָּלָל, אֵף שְׁנוֹסֵעַ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמֵרוֹן אוֹ לִירוּשָׁלַיִם אוֹ
לְשָׁכֶם אוֹ לְכָל מְקוֹם, כִּי דַעַת רַבְּנוֹ ו"ל הִיא דַעַת מְשִׁיחַ — לְדַבֵּר
עִמוֹ יִתְפָּרֵךְ וְלִשְׁפֹט אֶת עַצְמוֹ, וְתַכְפֶּה־וּמִיד כְּשֶׁאָדָם זֹכֵה לְשִׁפֹּט אֶת
עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם, כְּבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ עֵסֶק עִם אַחֲרִים כָּלָל — מֵה לִי
עִם אַחֵר. וְאֶתְמוּל בְּלִילָה בְּלִמְדָנוּ בְּצוֹתָא בְּתוֹרָה כ"ח: "בְּנֵי לָן
בֵּיתָא", הָאֲרַכְנוּ בְּזֵה, תְּהִלָּה לְאֵל, אֲרִיכוֹת גְּדוּלָה, אֲשֶׁר עֲכָשׁוּ אֵין
שׁוֹם עֲצָה נִגְדַּד הַמַּתְנַגְדִּים וְהַמְחַרְפִּים, רַק לַעֲשׂוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּתוֹלַעַת,

(ח אצלי, אם חו"ל הקדושים אומרים משהו, הרי זה כמו שהקדוש־ברוך־הוא אמר.

אֲשֶׁר   ב' תס   בַּנְחַל   רסה

וְלֹא לְעֵנוֹת לְמַחְרָפוֹ דָּבָר; כִּי רוֹאִים תּוֹלְעַת רוּחַשֶׁת עַל הָאָרֶץ, וְאִינָה מְסַתְפֶּלֶת עַל שׁוֹם בְּרִיָּה, רַק עוֹשֶׂה אֶת שְׁלֵה בְּפִיָּה, כְּמוֹ-כֵן יִרְאִי ה' בְּעֵתִים הִלְלוּ, שֶׁהַעֲזוֹת מִתְגַּבְּרֶת מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָם, "וְיִרְאִי ה' יִמְאָסוּ" (סוּטָה מט:), אִין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת, רַק לְמַעַט אֶת עֲצָמוֹ, וְלֶאֱחֹז בְּמִדְרַגַּת אַבְרָהָם אִישׁ הַחֶסֶד, וְלַעֲשׂוֹת רַק חֶסֶד עִם כָּל הַמְצַעְרִים וְהַמְבֻזִּים נִפְשׁוֹ. וְצָרִיף שְׁתַּדַּע, שְׁדִין יְהוּדָאִין שְׁמִזְכִּיר רַבְּנֵי ו"ל בַּתּוֹרָה הַנ"ל, זֶה סוֹבֵב עַל אוֹתָם הַהִדְיוּטוֹת הַקּוֹפְצִים בְּרֹאשׁ עַל אֵלוֹ שְׁעֲדִין לֹא תִקְנֵי חֲטָאת נְעוּרֵיהֶם, וְאֲשֶׁר עֲדִין אֵינָם יְכוּלִים לֹאמַר "אֲשֶׁרִי זְקֻנוֹתֵנוּ שֶׁכִּפְרָה אֶת יְלָדוֹתֵנוּ (סְפָה נג:); כִּי לֹא עוֹד שְׁפִימִי יְלָדוֹתָם הָיוּ פְּגוּמִים עַד מְאֹד, כְּאֲשֶׁר רַק הֵם וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדַע זֹאת, עוֹד זֹאת כְּשֶׁנִּזְקָנוּ — דַּעְתָּם מִטְפֹּשֶׁת עֲלֵיהֶם (שְׁבַת קנב:), וְעוֹד מְרַבִּים בְּמַחְלָקַת בְּמָה נִקְרָא זְקֵן — שְׁאֵכַל יוֹתֵר לְחֵם וּכְשֶׁר מִמְּנִי, אוֹ חֲטָא יוֹתֵר?! ... וְכִבְרַת יְדוּעַ מַה שְׁאָמְרוּ בַּפּוֹסְקִים עַל דִּין, כְּשֶׁם שְׁצָרִיף הַדִּין לְהִיּוֹת יוֹדַע דִּינֵי תּוֹרָה, כְּמוֹ-כֵן צָרִיף לְהִיּוֹת בְּעַל מִדּוֹת וְאָדָם כְּשֶׁר, שְׁלֹא יֹאמְרוּ לוֹ: טַל קוֹרָה; וְזֶה שְׁכַתוֹב: "אֲנָשִׁים חַכְמִים" — לְדוֹן דִּין אֱמֶת, "וַיְדוּעִים לְשִׁבְטֵיכֶם" — שְׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימְנוֹ לְהִיּוֹת אָדָם כְּשֶׁר, "אֲנָשִׁי חִיל" — שֶׁהֵם מְדַקְדְּקִים בְּמַעֲוֹת וּמְדַקְדְּקִים עַל עֲצָמָן שְׁלֹא יִהְיֶה בָּהֶם שׁוֹם גְּנָאִי, גַּם שְׁיִהְיֶה לָהֶם כַּח לְהִצִּיל עֲשׂוֹק מִיַּד עוֹשֶׁקוֹ. וְכִמוֹ שְׁכַתוֹב בְּמִשֶׁה (שְׁמוֹת ב, יז): "וַיִּקָּם מִשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן"; וּמַה מִּשֶׁה שְׁהִיָּה עָנוּ, כֵּן כָּל דִּין צָרִיף לְהִיּוֹת עָנוּ. וְאִם-כֵּן אֵיךְ יְכוּלִים לְהִתְאַסֵּף כְּמָה זְקֻנִים בְּעֲלֵי עֲבֵרוֹת, וְלְדוֹן אֶת אִישׁ הַכְּשֶׁר מֵהֶם (וְאִין כְּאֵן הַמְקוֹם לְהַאֲרִיף בְּזֶה); עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, אַתָּה אֶהוּבִי, אַחִי, שְׁתַּק! שְׁתַּק! וְאַל תַּעֲנֶה לְמַחְרָפֶיךָ וְלַמְבֻזִּיף דָּבָר, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וְסוּף הַכְּבוֹד לָבוֹא, כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׁיָבוֹא וַיֹּאִיר עֲלֶיךָ אוֹרוֹ הַגָּנוּז. אֶחָז עֲצָמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְרַבְּנוֹ ו"ל וּבַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּוֹת, כִּי אִין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת, רַק לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ וְלָדָם וְלִשְׁתַּק לְכָל הַמְבֻזִּים וְהַמְחָרְפִים.

וְצָרִיף שְׁתַּדַּע, שְׁכָּל עֲנִין הַתּוֹכַחָה הִיא לְמוֹד עֲמַק עֲמַק, כְּאֲשֶׁר אָמַר רַבְּנוֹ ו"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן שְׁנַת תַּקְע"א בְּהַתּוֹרָה "תַּקְעוּ

תוכחה", וזוהי הצנזורה שהניח לנו רבנו ו"ל, איך לדבר עם בני-אדם באופן של "נרדי נתן [בון] ריחוי" (שיר השירים א, יב) — להכניס בו ריח טוב, בחינת תוכחה של חיים, להגביה שפלים ולא להפילם, כמו שאמר פעם אחת רבנו ו"ל: א קונטץ א איד אראפ צו ווארפן? א קונטץ א איד אויף צו הויבען^א; כי בשעה שאומרים מוסר, צריך להגביה את האדם, ובאופן הזה יקבל את דבריך. ובזה מפרשים (ספר עיר מקלט, פרשת דברים), מה שאמר החכם מכל אדם (משלי ט, ח): "אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך", כשאתה רוצה להוכיח לחוטא, אל תאמר לו: כך וכך אתה גרוע וצרוע, כי חטאת, כי אז ישנאך, ולא ישמע לדבריך, וזה "אל תוכח לץ", הינו אל תוכיח אותו בלשון זלזול: "אתה לץ", רק אדרבה תגביה אותו, ותאמר לו: אתה חכם, ואם-כן חרפה לאיש חכם כמוך לעשות דבר כזה, וזה "הוכח לחכם" — תעשהו חכם, ואז "ויאהבך". ודבר זה הוא יסוד גדול בחסידות ברסלב — להגביה את האדם ולקרבו על-ידי-זה להשם יתברך, ולא להשפילו — יהיה מי שיהיה, אפלו עשה עברות הכי גדולות, כי בדרך קנאות ופגאנות לא תפעל כלל.

חמדת לבבי! קבל על עצמך לא לדבר מאחר כלל, בטל רצונך לרצונו יתברך, ואז יבטל רצון אחרים לרצונך. מה טוב ומה נעים אם תוכל למסר נפשך לילה בכל יום למקוה, כי הסמ"ך-מ"ם אורב עליך מאד מאד ללכודך במצודתו. אל תפל בדעתך כלל, כלך מבני-אדם לגמרי, מה לך עם אחר?! בטל עצמך אליו יתברך. וצריך שתדע כי השם יתברך מלא רחמים, ואוהב אותך מאד מאד. ועין בתולדות הקדוש בפרשת בראשית, דכמו שגאלה הראשונה היתה רק על-ידי האמונה והבטחון בהשם יתברך, שהכניס משה רבנו בישראל, כמו-כן הגאלה העתידה תהיה רק על-ידי האמונה והבטחון בהשם יתברך, שיכניסו בנו הצדיקים האמתיים. ובפרשת משפטים מביא מהבעל-שם-טוב הקדוש ז"ע, שפשוטין לפרע ענש למישהו ראוי לענש, אזי נוטלין ממנו מדרגת הבטחון, עין

(א) קונץ להפיל יהודי? קונץ להרים אותו!

אֲשֶׁר   ב' תסא   בַּנְחַל   רסז

שָׁם; וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי, רַק תִּמְסַר אֶת עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת מְשׁוּם דְּבָר וּמְשׁוּם דְּבָר וּמְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנָנוּ! וְרֵאוּ לָנוּ לְשִׂמְחָה, שְׁשֵׁם נִפְשָׁנוּ בַּחַיִּים, וְאִין אָנוּ מִתְנַגְּדִים עַל רַבְנוּ ז"ל וְעַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה. זְכַר מַה שֶּׁעָבַר עַל מוֹהֲרַנְיָה ז"ל, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן חִזַּק אֶת עֲצָמוֹ בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֵז לְהַפְיֵן דַּעַת רַבְנוּ ז"ל, וְלֹא הִתְפַּעֵל מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם. אַתָּה, אֶהוּבִי, בְּנִי, חֲבִיבִי, אֵל תִּכְנִיס אֶת עֲצָמְךָ בְּשׁוּם רִיב וּמַחְלָקָת. וּבְכָל-ל — טוֹב לָךְ לְבָרַח מִמוּשָׁב לְצִיִּים, מֵאַסְפַּת בְּנֵי-אָדָם הַמְדַּבְּרִים דְּבָרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, כִּי מִי שִׂיִּצְטָרֵךְ לָךְ — מִמִּילָא יָבֹוא אֶל בֵּיתְךָ, וּמִי שֶׁלֹּא יָבֹא אֶל בֵּיתְךָ — מִמִּילָא אִין אַתָּה צָרִיךְ לוֹ; וְעַל-כֵּן מַה וְלָמָּה לְהִתְבַּלְבֵּל מִבְּנֵי-אָדָם. עֲשֵׂה לָךְ עֲכָשׁוּ שְׁעוֹר בַּגְּמָרָא וּבִשְׁלַחֵן עָרוּךְ, בַּזְהַר הַקְּדוּשׁ וּבְסַפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לָךְ לְנַצַּח נְצַחִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר יֵשׁ אַנְשֵׁי שְׁלוּמָנוּ הַיְקָרִים, הַיּוֹשְׁבִים בְּקֶרֶן זְוִית, וְאִינָם מְבַלְבְּלִים אֶת עֲצָמָם בְּשׁוּם מְרִיבוֹת וּמַחְלָקָת, רַק מִתְמַיִדִים בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: מְקָרָא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, (בְּבַלִּי יְרוּשְׁלָמִי) תּוֹסְפָתָא, מְדַרְשִׁים, וְסַפְרֵי הַזְהַר הַקְּדוּשׁ וְהַתְּקוּנִים, וְכָל כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל, וְהַמּוֹן סְפָרִים, וּמִתְבוֹדְדִים עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּדַבְּקוֹת אַמְתָּה, וּמְאַרְיָכִים בְּתַפְלָה, וּמְקַיְמִים אֶת הַמְּצוּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְשׁוּם בְּרִיָּה אִינָה יוֹדַעַת מַהֶם, וְהֵם חַיִּים חַיִּים רּוֹחֲנִיִּים, חַיִּים נְצַחִיִּים, חַיִּים מְתַקִּים — אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָם! יְהִי חֻלְקֵי עִמָּהֶם!

הַנִּל.

ב' תסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אֹר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה' בְּאָב ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבִירָה הִתְקַר לִי מְאֹד, נִרְ לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגְן
עָלֵינוּ ... נִרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבָךְ לְנִכוּן קִבְלָתִי, וּמְאֹד אָנִי מִצְטָעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה, עַל
אֲשֶׁר אַתָּה מְבַלְבֵּל כָּל-כָּף, וְלֹדַעְתִּי הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִפָּגַם הַדְּבִוּר, אֲשֶׁר
עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּלְבַּל מַחֲךָ, וְנוֹפֵל, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן (עֵינֵי לְקוֹטֵי-מוֹתֵרֵי, חֶלֶק
א', סִימָן כט); וּכְבָר אָמְרוּ בַּזְהַר הַקְּדוּשׁ (בַּמְדָּבָר קצג): לֵית מְלָה בְּעֵלְמָא
דִּישְׁתַּמוּדְעוּן לִיה לְבַר נֶשׁ אֱלָא בְּזִמְנָא דְאַפְתַּח פּוּמִיָּה; הֵינּוּ שְׂאִין
דְּבַר בְּעוֹלָם שְׂאֵפְשֵׁר לְהַפִּיר בּוּ אֶת הָאָדָם, אֱלָא בְּזִמְנֵן שְׁפוּתַח פִּיו;
כִּי עָקַר הָאָדָם הוּא הַדְּבִוּר, וְעַל-כֵּן לָמָּה לָךְ לִפְתַּח פִּיךָ, וְלִדְבַר בְּכָל
פְּעַם כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחֶךָ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת דְּרַבֵּי
גַמְו, פָּרָק כב): אִם לְחֲכָמִים יָפָה שְׁתִּיקָה, קַל וְחֹמֶר לְטַפְשִׁים; וּבִגְמָרָא
(פְּסָחִים צט). אֵיתָא: יָפָה שְׁתִּיקָה לְחֲכָמִים, קַל וְחֹמֶר לְטַפְשִׁים, כִּי סִיג
לְחֲכָמָה שְׁתִּיקָה (אֲבוֹת ג); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֲלִין פט): מָה
אֲמַנּוּתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה? יֵשִׁים עֲצָמוֹ כְּאֵלִים. וְדַבֵּר זֶה בְּרוּר,
כִּי אִישׁ הַרְגִיל לְשִׁתְּקָא, אֵין שׁוּם בְּרִיָּה שְׁיִכּוּלָּה לוֹ, כְּמוֹ שְׂאֵמֶר רַבֵּנוּ
ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן לה): מִי שֶׁהוּא עֲצוּר בְּמַלִּין — לֹא
יֻכַּל אוֹתוֹ שׁוּם אָדָם; כִּי שְׁתִּיקָה מְקַיֶּמֶת וְאֵין שְׁתִּיקָה מְבַטֵּלָת
(תוֹסֵפֶתָא גְדָרִים, פָּרָק ז'); הֵינּוּ בְּזֶה שְׁיִשְׁתַּק לְמַחְרְפוֹ וְלַמְבּוּזוֹ, יִהְיֶה לוֹ
קִיוּם, וְלֹא שְׁעַל-יְדֵי שְׁתִּיקָה יִתְבַטֵּל, חַס וְשְׁלוֹם (כְּאֲשֶׁר נִדְמָה לָךְ).
וְרֵאוּ לָךְ לְלַמֵּד עֲכָשׁוּ כָּל אוֹת מְרִיבָה מִסֵּפֶר הַמִּדּוֹת, וּתְבַקֵּשׁ לְהֵשֵׁם
יִתְבַרְךָ, שְׁתַּזְכֶּה לְקִיָּמָה, וְאִז תִּחְיֶה חַיִּים נְצַחִיִּים. כִּי בְּפִרוּשׁ אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שׁוּחַר טוֹב, תְּהֵלִים טז): כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ קִלְלָתוֹ
וְשׁוֹתֵק — נִקְרָא חֲסִיד; וְדוּד שְׁמַע קִלְלָתוֹ וְשִׁתְּקָא, בְּדִין הוּא שְׁיִקְרָא
חֲסִיד, עֵינֵן שָׁם; וְכֵן הוּא (שָׁם פו): כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ קִלְלָתוֹ — וְשׁוֹתֵק,
וְסַפֵּק בִּידוֹ לְמַחֲוֹת וְנִעֲשֶׂה שְׁתָּף לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכֵן הוּא
שׁוֹמֵעַ לְאֵמוֹת הַעֲכוּ"ם, שְׁמַחְרַפִּין אוֹתוֹ לְפָנָיו, וְהֵיךְ יִכּוֹל לְאַבְדֵן
בְּשַׁעַה אַחַת — וְשׁוֹתֵק; אִף דּוּד כֵּן הֵיךְ — שׁוֹמֵעַ קִלְלָתוֹ וְשׁוֹתֵק,
לְפִיכָךְ "שְׁמָרָה נִפְשֵׁי כִּי חֲסִיד אָנִי" (תְּהֵלִים פו, ב), עֵינֵן שָׁם; וְכֵן
שְׁמַעְתִּי מִר' לְוִי יִצְחָק (נִרוּ יֵאִיר) [ז"ל], כִּי אִי אֶפְשֵׁר לְהַקְרָא

אֲשֶׁר   ב' תסב   בַּנְחָל   רסט

'בְּרִסְלָבֶר חֲסִיד', רק אם יש בכחו לשַׁתֵּק לְמַבּוּז וְלַמְחַרְפוֹ. וְזֶהוּ עֵקֶר פְּנֹת אֱלוֹל הַמְסָגֵל לְתִשׁוּבָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ו'; וּבְחֶלֶק ב', סִימָן פו), עֵינֵן שָׁם.

חֲמִדַת לְבָבִי! עַל-כֵּן קָבַל עַל עֲצָמָךְ עַל-כָּל-פְּנִימִים מֵהַיּוֹם לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, וּבְכָלֵל טוֹב מְאֹד לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ, שְׁלֹא לְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם כָּל בְּרִיָּה, אֲדָרְבָּה יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הַשְּׂתִיקָה, וּמִי שֶׁשׂוֹאֵל אוֹתָךְ — תַּעֲנֶה לוֹ, וְאֵל תִּרְדֹּף אַחַר הַכְּבוֹד וְכו', וְאִם שִׁיְהִיָּה בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּתְפָּרֵס — מִמִּילָא תִּתְפָּרֵס, וְאִם לֹא יִהְיֶה בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּתְפָּרֵס, אָז לֹא יוֹעִיל שׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם. אַחֵי הַיֵּקָר, שְׂתֵק, שְׂתֵק! וְסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא, שִׁיְתַגַּלְהַ עֲלֶיךָ מִלֶּךְ הַכְּבוֹד. וְעֵינֵן בְּסִפְרֵי "עִיר מִקְלֵט" (פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית), שֶׁהָעֵקֶר צְרִיכִים לְשֹׁמֵר בְּקִדְשַׁת הָעֵינִים וּבְקִדְשַׁת הָאֲכִילָה וּבְקִדְשַׁת הַלְשׁוֹן, וְהִבִּיא רַמְזוֹ (וַיִּקְרָא ה', טו): נִפְשׁ כִּי תִמְעַל מִ'עַל' רֵאשִׁי תְבוֹת: עֵינִים, מֵאֲכָל, לְשׁוֹן; וְזֶה (קִהְלֵת ו, ז): "כָּל עֵמֶל' אָדָם לְפִיָּהוּ" וְכו' (וְהוּא שְׂמִינֵי מ.ב.); וּכְבָר מְלֵאִים סִפְרֵי רַבָּנוּ ז"ל מִקִּדְשַׁת הָעֵינִים, הָאֲכִילָה וְהַלְשׁוֹן; אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיֵּאֲחַז בְּזֶה! הָעֵקֶר מִכָּאן וְלִהְבֵּא אֵל תַּעֲשֶׂה לִּיצְנּוֹת מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, רַק בְּרַח לָךְ אֱלֹו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת, וְאִם שִׁיְהִיָּה בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁתִּתְפָּרֵס — מִמִּילָא תִּתְפָּרֵס, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם וְכו'.

וַיֵּשׁ לְהֵאָרִיךְ בְּכָל זֶה, אֵךְ אֵינֵן הַפְּנָאִי, מַה לָּךְ עִם בְּנֵי-אָדָם? !
בְּרַח לָךְ רַק אֱלֹו יִתְבָּרַךְ, וְאָז לְעוֹלָם לֹא תְבוֹא לִיְדֵי נִסְיוֹן וְלֹא לִיְדֵי בְזִיוֹן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תסב.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדְרֵי דְבָרִים ה' בְּאֵב ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעִי,
הַבְּחוּר הַיֵּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן

עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי, והנה להאריך לך — אין לי הפנאי, אף
 מה שאתה שואל, מאין לנו דרך כזו לבלות ימים ולהפיץ הספרים,
 וכי זו מצוה וכו' וכו'? אחי, אחי! לא מדעת שאלת זאת, כי כמו
 שצריך להוליד בנים בגשמיות, כמו-כן צריך להוליד בנים
 ברוחניות, ולהכניס בהם את הדעת האמת (עין לקווי-מוהר"ן, חלק ב',
 סימן ז'); וצריכים להשקות את בני-אדם העומדים חוצה עם תורה,
 ולהודיע להם הדרך שילכו בה (עין שם, חלק א', סימן יד); ועקר קשויטי
 האמונה, כשמקרבים אצלה בני-אדם שלא היו מקרבים לה (שם, סימן
 סב); וידוע מה שכתב רבנו תם בספר הישר (שער ד' משער העבודה):
 וצריך לקנא לעובדי עבודה זרה המענים נפשותם, והולכים באפסי
 ארץ, ויוציאו ממונם בהבל וריק, ואם הפתאים והשוטים עובדי
 עבודה זרה עושין כן, על אחת כמה וכמה העובד לאדון העולם
 צריך לעשות כפלי כפלים, עין שם; ובזה יש להאריך קונטרס שלם,
 ממעלת המכתת רגליו ממדינה למדינה ומעיר לעיר, ולהפיץ תורת
 האמת בעולם, לגלות את האמונה הקדושה השלמה והתמימה
 בעולם. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ח.) על פסוק
 (דברים לג, ג): "והם תכו לרגלך" — אלו תלמידי חכמים שמכתתים
 רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמד תורה, עין שם; ובפרט
 בעתים הללו, אשר עובדי עבודה זרה מפיצים קרחיהם הרעים
 בעולם, רחמנא לצלן, וצדים נפשות ישראל במצודתם הרעה,
 ומעבירים על הדת, בודאי אנו צריכים לקיים צואת מוהרנ"ת ז"ל,
 שאמר קדם הסתלקותו: "אז עזרא הסופר גייט אוועק און טרייף
 פסול איז זיך מתגבר אזוי פיעל, ווי סע היינט דא אלפים ורבבות
 טרייף פסול, נאר איך האף אז איין בלעטל פון ספרי רבנו ז"ל וועט
 זיין א תקון אוף אלדינג, נוא זאג איך איך אן אז אייער עובדא
 זאל זיין איר זאלט דרוקען די ספרים סע זאל זיין יפוצו מעינותיך
 חוצה איהר זאלט זיין שטארק מיט געלט און מיט רצון און מיט

טרחא"ב; הרי שענגן הנורא הזה קנה רצונו של מוהרנ"ת ז"ל, וזו היתה צנאיתו הקדושה אלינו, ועל-כן איך תבוא עם קשיות עלינו, הלא לא אני המצאתי דבר זה, כי אנשי שלומנו מעולם הדפיסו ספרי רבנו ז"ל. אמת — היו רק מעוטי דמעוטי, כמו רבי ישראל קארדוונער ורבי צבי ווייסלייב ורבי לייבל פראמפלער ורבי אהרן לייב ציגעלמאן, אבל לכל אנשי שלומנו קנה חלק בזה. ומה אמר לך, מיום שנתקרבתי ונתודעת מרבנו ז"ל, בערה בי אש ותשוקת מצות ההדפסה, וזכיתי בזכות חנם בצעירותי להדפיס במשך שנה וחצי שמונים וחמשה אלף ספרים מספרי רבנו ז"ל, והפצתים בכל העולם, כידוע דבר זה בין אנשי שלומנו. זה קנה בשנת תשכ"ה תשכ"ו, ואז נתקרב ... ובליתי עמו שעות בכל יום ימים ושבעות וחדשים ושנים ממש, עד שגם הוא נתעורר על ידי להתחיל להדפיס ספרי רבנו ז"ל, וחפץ השם בידו הצליח — שכן עשה, והדפיס כל ספרי רבנו ז"ל, ובשנה שעברה שהיא שנת תשל"ו, זכני השם יתברך לחזור ולהדפיס את כל ספרי רבנו ז"ל בתכלית ההדור והיפי בהדפסה מגדלת: ה"לקוטי-מוהר"ן", וה"ספורי-מעשיות", ו"ספר-המדות", וה"לקוטי-עצות", וה"קצור-לקוטי-מוהר"ן", גם התחלתי לעסק בהדפסת ה"לקוטי-הלכות" בהדפסה מגדלת מאד, וכבר הדפסתי את החלק הראשון של ארח חיים, וזכני השם יתברך להדפיס את שאר החלקים ולהפיצם על פני תבל. וזאת אגיד לך, כי איני ירא משום בריה שבעולם, רק את האלקים אני ירא, ועל-כן כל עוד נפשי באפי, אשתדל להדפיס ולהפיץ בעצמי ספרי רבנו ז"ל בכל פנות העולם, וכן אעשה התעוררות גדולה בין כל חסידי ברסלב, מי ששם רבנו ז"ל יקר אצלו, שהוא בעצמו ידפיס ויפיץ. וצריך שתדע, שהספרים ספרי רבנו ז"ל, הם רכוש הצדיק, ועל-כן אסור לרשם על שום ספר מספרי ברסלב: "כל הזכיות שמורות", כי אדרבה מצוה על כל אחד מישראל להדפיסו, ולא לשאול את

ב) עזרא הסופר הולך להסתלק, וטריף פסול (פסול וטרפה — כנוי לספרי מינות וטמאה) מתגבר, רק אני מקנה שדף אחד מספרי רבנו ז"ל, יהיה תקון על הכל. נו, אני אומר לכם, שהעסק שלכם יהיה שתדפיסו את הספרים, שיהיה לפוצו מעינותיך חוצה, שתהיו חזקים בכסף, ברצון ובטרחה.

ערב אָשר ב' תסג בנחל

שום ברָה שָׁבעוֹלם, וּכְדַאי אָפְלוּ לִילָךְ לְבֵית אָסוּרִים בְּשָׁבִיל זֶה, כְּאֲשֶׁר עָשָׂה מוֹהֲרַנְתָּ ז"ל. אֲנַחְנוּ לֹא נִתְפַּעַל מִכַּמָּה עוֹבְרֵי בְּטֹל זְקֵנִים, שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת, מְאָרִיכֵי יָמִים בְּחַנָּם (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ד').

חֲמֻדַּת לְבָבִי! הֶעֱבַר אִין, הֶעֱקַר מִכָּאן וּלְהַבֵּא בְּרַח לָךְ מִשְׁטִיּוֹת וּבִלְבוּלִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, יוֹתֵר טוֹב לְבָרַח בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וַיִּסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֵת כָּל לְבוֹ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, כִּי אִין עֲצָה אַחֲרַת כָּלָל; וּכְשֶׁתְּהִיָּה חֲזֵק בְּעֵגֶן הַנוֹרָא הַזֶּה, לֹא תִצְטָרֵךְ לְפַחַד מְשׁוּם בְּרָה שָׁבעוֹלם. חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים. אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ! שְׂאֵנוּ זוֹכִים לִידַע מְרַבֵּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבֵּי הַמַּחֲיָה וּמַחֲזֵק אוֹתָנוּ כָּל-כָּף, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חָנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אָחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצַחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְשִׂמְחָתִי עַד מְאֹד, כִּי זֶה כַּמָּה נִכְסֵף נִכְסֵפְתִי לְרֵאוֹת אֶת כְּתָב יָדְךָ עַל-כָּל-פָּנִים. מַה אִמַּר לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, כְּמוֹ שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים: "וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית", וּבְכָל יוֹם יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּבְפִרְט, כִּי כְּבָר הִכִּין לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל כָּלִים, אִיךְ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; וְעַל-כֵּן רָאוּי לָנוּ לְהִתְמַיֵּד בָּהֶם מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, כִּי לֹא גִדַּע מַה יִּלְד יוֹם. וּבְכָלֵל טוֹב מְאֹד לִידַע כִּי דְבַר רַבְּנוּ ז"ל הוּא עֵגֶן רוּחָנִי, וְעַל-כֵּן אִין לוֹמֵר כִּי אֲנִי כְּבָר יוֹדַע מַה שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר, אֲדַרְבֵּה צְרִיכִים לְחַתֵּר וּלְחַפֵּשׁ בְּכָל יוֹם

ובְּכֹל שְׁעָה אַחֲרֵי הַרוּח־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלוֹ הַטָּמוֹן בְּסִפְרֵיו (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלוּחֵי, הַלְכָה ה'), וְאִזּוֹ דִּיקָא כְּשֵׁיחֲתֹר אַחַר הַרוּח־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלוֹ, יִזְכֶּה שְׂרַבְנוּ ז"ל יוֹפִיעַ עָלָיו "וַיִּשְׁלַף אֶדְרֹתָו אֵלָיו" (מְלָכִים א יט, יט); כִּי כָל מֵה שְׁמַח־פְּשִׁים אַחֲרֵי רַבְנוּ ז"ל בְּסִפְרֵיו הַקְדוּשִׁים, אֲשֶׁר שָׁם פְּנִיּוֹ, שִׁכְלוּ וְחִכְמָתוֹ גְּנוּזִים (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן קצב), כְּמוֹ-כֵן זוֹכִים שְׁיוֹפִיעַ עָלָיו. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג אֶת דַּעַת רַבְנוּ ז"ל, כִּי אִם כְּשֶׁהוּא נָקִי לְגַמְרֵי מִמַּחֲלָקַת וּמְמַרְיבוֹת, כִּי דַעַת רַבְנוּ ז"ל הוּא גְלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַמְדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה, אֲשֶׁר עֲדִין לֹא נִתְגַּלָּה וְכוּ', וְתַכְף-וּמִיד כְּשֶׁאֵדָם מְכַנִּים בְּדַעַתוֹ אִיזוֹ מַחֲשָׁבָה שֶׁל מַחֲלָקַת וּמְרִיבוֹת, כְּמוֹ-כֵן כָּבֹר אֵין לוֹ שְׁיִכוּת אֶל רַבְנוּ ז"ל. וְלֹךְ נָא וּרְאֵה אֵיךְ שְׁמַסֵּר אַבְרָהָם אֲבִינוּ נִפְשׁוֹ, וְאָמַר אֶל לוֹט (בְּרֵאשִׁית יג, ח): "אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רְעִי וּבֵין רְעִיךָ כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנִיחֶנּוּ"; וְשִׁמְעֵתִי דְבַרֵי צַחוֹת, בְּתַבַּת "מְרִיבָה" שְׁאָמַר בְּלִשׁוֹן נִקְבָה וְלֹא אָמַר "רִיב" לְשׁוֹן זָכָר; אֲלֹא בְּאֵמַת כָּבֹד הַתְּחִיל הַרִיב בֵּין הַרוּעִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שֵׁם) "וַיְהִי רִיב בֵּין רוּעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רוּעֵי מִקְנֵה לוֹט", וְעַל-כֵּן בִּקְשׁ אַבְרָהָם וְאָמַר: לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵל נָא תְהִי "מְרִיבָה" בֵּינִי לְבִינֶךָ, כִּי "מְרִיבָה" הִיא לְשׁוֹן נִקְבָה כְּנִ"ל; הֵינּוּ מֵה שֶׁהֵם כָּבֹד הַתְּחִילוֹ לְרִיב, אֵל יִהְיֶה נַעֲשֶׂה הַרִיב הַזֶּה "מְרִיבָה" — לְשׁוֹן נִקְבָה, שֶׁתּוֹלִיד מְרִיבָה גַם בֵּינִי לְבִינֶךָ, רַק נִרְאֶה לַעֲשׂוֹת תַּכְף-וּמִיד שְׁלוֹם, כִּי הֵאֵי תִגְרָא דְמִיָּא לְבִידְקָא דְמִיָּא בֵּין דְרוּחַ רְוַח; וּכְדָרְךָ שְׁאָמְרוּ (סְנֵהֲדִין ז): כְּדָרְךָ נִקְבָה שְׁמוֹלְדַת עוֹד, וְדְבַרֵי פִי חֲכָם חָן (עֵין בְּסִפְר עֵיר מְקַלֵּט, פֶּרֶשֶׁת לֶךְ-לֶךְ, שְׁמַאֲרִיךְ בְּזֵה, עֵין שֵׁם); וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי, אִם כְּמָה בַחּוּרִים מִיִּשְׁכִּיבְתָנוּ עָשׂוּ... עַל-כָּל-פְּנִים אָסוּר לְהַרְחִיב אֶת הַמַּחֲלָקַת, וּלְצָרְךָ גַם אוֹתִי בְּזֵה, חֵס וְשְׁלוֹם, אֶדְרַבָּה לְרֵאוֹת תַּכְף-וּמִיד לְהַמְתִּיק הַכֹּל, וְעַל-כָּל-פְּנִים אֵל נָא תְהִי "מְרִיבָה" בֵּינִי לְבִינֶךָ וְגו'. וּבִפְרָטִיּוֹת כִּי כְּמָה צָרִי עֵין וּבְעֲלֵי קִנְאָה מַחֲכִים עַל זֹאת, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְרֵאוֹת שְׁיִהְיֶה בֵּינֵינוּ שְׁלוֹם וְאַחְוָה.

חֲמַדַּת לְבָבִי! דַּעַת רַבְנוּ ז"ל הִיא רַק תּוֹרָה וְתַפְלָה וְעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּבוּדָדוֹת יִזְדַּכְּךָ מִחֶד, וְתִזְכֶּה לְיַחַד

עדר   אֲשֶׁר   ב' תסד   בַּנְחַל

יחודים קדושים ולטייל בהם כמו מי שמטייל בגן נהדר. והאריז"ל אומר, שעסק היחודים עולה על הכל. וכבר מבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), שעל-ידי תקון הברית, שהוא שמירת המחשבה (כי פגם הברית תלוי במחשבה), על-ידי-זה יזכה לחרב התפלה, ועל-ידי תפלה יפתחו לפניו תרעא דרקיעא מנוקבא דפרדשקא, ויאירו תמיד לפני עיניו השמות של הארבעה עולמות, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, והכתרין שלהם: קס"א, קמ"ג, קנ"א. ומבאר בדברי האריז"ל, שביותר מועילים היחודים בשעת התבודדות. ועל-כן, חמדת לכבי, בלך מכל הבלי העולם הזה, מה דהנה הנה, אל תכניס במחך שום מחשבות חוץ, רק הדבק מחשבתך בעלמא דאתי, בתמימות ובפשיטות גמורה, ותכניס במח מחשבתך, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל: דומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ותתבודד בביתך כל היום, ותיחד יחודי שמוותיו יתברך, ואז יאיר עליך מלך הכבוד בהארה ובזיו ובנעם כזה, שלא שערף מימך. העקר קדש את עיניך ואת אזניך ואת החטם ואת הפה, אז ממילא תקדש ויטהר ויזדכך מח מחשבתך, ותזכה להכלל בו יתברך לנצח (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כא); ומה טוב ומה נעים אם תזכה לחדש חדושי תורה חדשים בכל יום, שזה חלקך לנצח.

הדורש שלומך...

ב' תסד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ואתחנן ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי. והנה להשיבך דברי אמת — יקצרו המון יריעות, ובפרט שספרי רבנו ז"ל בדיך — הפך בהם,

וְשֵׁם תִּמְצָא מְרוּגוּעַ לְנַפְשְׁךָ.

הַעֲקֹר, חֲמַדַּת לְבָבִי, הַשְּׁלֵךְ מִמֶּךָ הַעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה, אֲשֶׁר עוֹקְרַת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מַהֲעוֹלָם הִזָּה וּמַהֲעוֹלָם הַבָּא. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מ"ח), שֶׁתִּכְרַף-וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשׁוּר, עֲבֵרָה גְדוֹלָה כְּשֶׁהוּא בְּעֲצָבוֹת, עֵינַי שָׁם; וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שְׁאֵנוּ מוֹכֵנִים לְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בּוֹדָאֵי רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח עַד מְאֹד, כְּמֵאמָרָם ז"ל (תַּעֲנִית כ"ו): "בְּיּוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ" (שִׁיר הַשִּׁירִים ג', י"א) — זֶה בִּנְיַן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, עֵינַי שָׁם; וּבִפְרָט שְׁזָכִינוּ לְהַתּוֹדֵעַ מִרַבְּנוּ ז"ל, בְּזֶה רְאוּי לָנוּ לְהַגְדִּיל אֶת הַשְּׂמֵחָה, וּבּוֹדָאֵי גִזְכָּה עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל סוּף כֹּל סוּף לְכֹל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, אִם רַק נִצִּית אוֹתוֹ. וּבִפְרָטִיּוֹת בְּמִצְוֹת הַשְּׂמֵחָה, שְׂמֵאֵד מְאֹד הִזְהִירָנוּ עַל זֶה, וְאָמַר, שְׁצַרִּיכִים לַעֲשׂוֹת כֹּל מִיְּנֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוֹלָם לְזָכוֹת לְשְׂמֵחָה עֲצוּמָה, כְּמִבְּאֵר הַרְבֵּה מְזֵה בְּשִׂיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת. וְכֵן זָכַנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס סֵפֶר "מְקוֹר הַשְּׂמֵחָה", אֲשֶׁר בּוֹ מִבְּאֵר, אֵיךְ שְׁצַרִּיכִים לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל הַמִּצְוִיּוֹת, וְלֹא לִפְלַ בְּדַעַתוֹ יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, וְלְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם מַה שְׂיֻכַּל, וּבִפְרָטִיּוֹת עִם הַנִּקְדוּת טוֹבוֹת שְׂיִמְצָא בְּעֲצָמוֹ, כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא בּוֹדָאֵי אָנוּ מְלֵאִים נִקְדוּת טוֹבוֹת, כִּי אֶפְלוּ הַרִיקָנִין שְׂבָךְ מְלֵאִים מִצְּוֹת פְּרָמוֹן (בְּרָכוֹת נ"ז); וּבְמִדְרָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים (פָּרָשָׁה ד', סִימָן ה') אֵימָא עַל פְּסוּק: "כִּפְלַח הָרִמּוֹן רִקְנִיךָ" — רִיקָנִין שְׂבָכֶם רְצוּפִים מִצְּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים פְּרָמוֹן הִזָּה, עֵינַי שָׁם; וּבִפְרָט אַתָּה, שֶׁהָיוּ לְךָ כָּבֵר כָּל-כֶּף הַרְבֵּה נִסְיוֹנוֹת לַחֲטָא וְלֹא חֲטָאתָ וְכוּ', זוֹהִי מַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שָׁם), שְׂכַל מִי שֶׁבָּא עֲבָרָה לְיָדוֹ וְנִצּוֹל מִמֶּנָּה, וְלֹא עָשָׂה אוֹתָהּ — מִצְּוֹה גְדוֹלָה עָשָׂה וְכוּ', עֵינַי שָׁם; שְׂכַל מִי שֶׁעוֹמֵד וְשׁוֹלֵט וּמִתְגַּבֵּר בְּיָצְרוֹ קְרוּי גְבוּר, כְּגוֹן: מִשָּׁה בְּשַׁעַתוֹ, דָּוִד בְּשַׁעַתוֹ, עֲזָרָא בְּשַׁעַתוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מ"ט), שֶׁעֲקָר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה הִיא כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר בְּאֵלוֹ הַמְּקוֹמוֹת מִמֶּשׁ שֶׁהָיָה קֹדֶם הַתְּשׁוּבָה, כֹּל אֶחָד לְפִי מַה שֶׁעָבַר עָלָיו בַּיָּמִים הַקְּדוּמִים, וּכְשֶׁעוֹבֵר בְּאֵלוֹ הַמְּקוֹמוֹת וְהַעֲנִינִים שֶׁהָיָה מִתְחַלֵּה מִמֶּשׁ, וְעֲכָשׁוּ פּוֹנֵה עֲרָף מֵהֶם וְכוּפָה יִצְרוּ לְבָלִי לַעֲשׂוֹת עוֹד מַה שֶׁעָשָׂה, זֶהוּ עֲקָר הַתְּשׁוּבָה

הַשְּׁלֵמָה, וְרַק זֶה נִקְרָאת תְּשׁוּבָה וְכוּ', עַיִן שָׁם; עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֵל יָרַע לְבָבְךָ, וְאֵל תַּחְלֵשׁ דְּעִתְךָ מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', וְאִיךָ שְׁעֵדִין בּוֹעֵר בְּךָ יִצְרָךְ, כִּי כָל זֶה לְנִסּוֹתֶךָ, אִיךָ תּוּכַל לַעֲמֹד עַל עֲמֻדָּךְ, אוֹיֵב דּוּ וְוַעֲסֵט זִיךָ קַעֲנֵעַן דְּעַר הַאֲלֻטְנִי. אַךְ עַקֵּר הָעֲצָה הוּא שְׂמִחָה, כִּי כָל מַה שְׂתִּשְׂמַח בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן תּוּכַל לְגַרֵּשׁ אֶת יִצְרָךְ הַבּוֹעֵר בְּךָ, כִּי הַיִּצָּר הָרַע מִתְּפַחַד מִשְׂמִחָה עֲצוּמָה. וְשְׂמֵעֵתִי פִּעַם אַחַת מֵר' לױ יִצְחָק (נֵרוֹ יֵאִיר) [ו'ל], כִּי הִמְלִיךְ נִפְּוֹלִיּוֹן הָיָה מִצְּלִיחַ בַּמְּלַחְמָה וְשָׁלְחוּ לְרֵאוֹת וּלְהַתְּוֹדֵעַ בְּמָה כָּחוֹ וּמַה הַסּוּד שֶׁל נִצְחוֹנוֹ, וְנִתְגַּלָּה — כִּי בַחֲזִית הִרְאֵשׁוּנָה בְּמָקוֹם שֶׁהוּא כְּבֹד הַמְּלַחְמָה, שָׁם מְנַגְּנִים מִקְהֵלוֹת שֶׁל כְּלֵי זָמֵר, וְכָל הַחֲזִילִים שָׁם הֵם בְּשְׂמִחָה עֲצוּמָה מְעֻרְבוֹת גְּעִימוֹת קוֹל כְּלֵי הַזָּמֵר, וְזֶהוּ עַקֵּר הַצְּלַחְתֶּם. עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי! אִם אַתָּה רוֹצֵה לְנִצֵּחַ אֶת הַיִּצָּר הַבּוֹעֵר בְּךָ, זֶהוּ רַק עַל-יְדֵי תַקְוָה שְׂמִחָה, כִּי הַיִּצָּר דוֹמָה לְחִכּוּךָ, אִם יַחֲכֹךְ בְּשֵׁר יַעֲלֶה שְׂחִין, וְאִם יַעֲצֹר וַיִּסְבֵּל, לֹא יַעֲלֶה שְׂחִין (עַיִן סֵפֶר חֲסִידִים, סִימָן קַעג); וְאִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל הַחִכּוּךְ רַק עַל-יְדֵי שְׂמִחָה, כִּי בְּשַׁעֲהָ שְׂאָדָם שְׂמַח, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי עֲצוֹת לְשְׂמַח, וְקוֹפֵץ וּמְרַקֵּד מֵרַב שְׂמִחָה, עַל-יְדֵי-זֶה אֵינוֹ מִרְגִּישׁ שׁוֹם רַע וְצָעֵר, וַיְכוּל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל. וְאִךָ שְׁעַכְשׁוֹ מֵר וּמְרוֹר לְךָ מֵרַב תְּבַעֲרַת הַיִּצָּר וְכוּ', וְכַמְעַט שְׂתִּשְׂרַף מֵרַב אֵשׁ יִצְרָךְ וְכוּ', עַל-כָּל-פָּנִים בְּוַדַּאי סוּף כָּל סוּף יַעֲזֹר לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. תִּרְאֶה לְהֵלוֹת לַעֲצֻמָּה אֵיזָה שְׂמִחָה וְרַקוּד, וְכַאֲשֶׁר רַבִּי אֶהְרֹן קוֹבְלִיטְשְׁעֵר (חֹתֵן ר' לױ יִצְחָק) הָיָה רָגִיל לֹאמֹר: עַר בְּאַרְגֵּט זִיךָ אוֹיֵס אַ רַקוּדִי, כִּי הוּא הָיָה אִישׁ שְׂמַח תָּמִיד, וְאִךָ שֶׁהָיָה עָנִי גְּדוֹל וּמְחֹזֵר עַל הַפְּתָחִים, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, אַף-עַל-פִּי-כֵן שׁוֹם דְּבָר לֹא הִפִּילוֹ בְּעֲצָבוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק בֵּין בֵּית לְבֵית רַקֵּד. וּפִעַם אַחַת שְׂאַלוּ אוֹתוֹ: בְּמָה אַתָּה מְחִיָּה אֶת עֲצֻמָּךְ, הֲלֹא כָל-כָּף מֵר וּמְרוֹר עוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַתָּה עָנִי וְאַבְיוֹן, וּמְכַרַח לְחֹזֵר עַל הַפְּתָחִים?! וְהַשִּׁיב הֲלֹא אֲנַחְנוּ מֵאַמִּינִים, שְׂבּוֹדַי סוּף כָּל סוּף יִיטִיב עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן אֲנִי מְלוֹה לַעֲצָמִי אֵיזוֹ שְׂמִחָה, וְרַקֵּד 'בְּהִלּוֹאָה' מֵהַזְּמַנִּים הַטּוֹבִים שִׁיטִּיב עִמּוֹ

ג) אם תוכל להחזיק את עצמך.
ד) הוא מלוה לעצמו רקוד.

השם יתברך.

חֲמִדַּת לְבָבִי! עֲשֵׂה מֵה שְׁתַּעֲשֶׂה בְּאִפְּן שְׁתִּהְיֶה רַק בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחֵב לְבָבִי לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל לְדַבֵּר בָּהּ; כִּי כְּשֶׁאָדָם שָׂמַח כָּל הַיּוֹם, אָזִי בְּנִקְל לּוֹ לְפָרֵשׁ כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עֵינַי שִׂיחוֹת-הַר"ן); וּמִבְּאֵר בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֶׂה ג) מִהַחֲגָר: "אֲנִי אִיזו גִּיגָאֲנִינְעֵן אֲנִי הָאֵט אֲבִיסְעַל מִתְּפִלָּל גִּינְוִעֵן אִיז גִּינְוִאֲרֵן גִּרְוִיסֶע וְוֹאֲלִקִּינְס", עֵינַי שָׁם; כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה נַעֲשֶׂה עֵנְן, וְנִהְרָגִין כָּל הַשָּׂדִים, עֵינַי שָׁם; אִף צָרִיף שְׁתַּדַּע מֵה שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח): עֲמָלֵק נִכְנַס תַּחַת כַּנְּפֵי הָעֵנְן, וְגוֹנֵב נִפְשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְהוֹרְגֵן, עֵינַי שָׁם; וְיִדְוֵעַ שְׁעֲמָלֵק גִּימְטְרִיָּה 'סֶפֶק', שְׂאֲפֵלוֹ כְּשֶׁאֲחַד כָּבֵר עוֹסֵק בַּתְּפִלָּה, וּמִסְבָּב בְּעֵנְן, בָּא עֲמָלֵק שֶׁהוּא הַסֶּפֶקוֹת, וְנִכְנַס בַּתּוֹךְ הָעֵנְן וּמִבְּלִבֵּל הַתְּפִלָּה: הָאֲמַת שְׂאֲנִשְׁע עַל-יְדֵי תְּפִלָּה?! הָאֲמָנָם שׁוֹמְעִים אוֹתִי?! שְׁכָל זֶה עֲבוּדָתוֹ שֶׁל עֲמָלֵק. עַל-כֵּן, חֲמִדַּת לְבָבִי, אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, וּרְאֵה גַם רְאֵה, שְׁשִׁפְתוֹתֶיךָ תָּמִיד יִדְבְּרוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה, וּבְכָל מְקוֹם שְׂאֵתָה רַק עוֹמֵד אוֹ הוֹלֵךְ שָׁם, יִשִּׁיחוּ וְיִדְבְּרוּ שְׁפִתוֹתֶיךָ שִׂיחוֹת וְתַפְלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִקְרִים אֲצִלְךָ (תְּהִלִּים קה, לט): "פָּרֵשׁ עֵנְן לְמִסְדָּךְ" וְגו'; שְׁתִּהְיֶה מִסְבָּב בְּעֵנְן, בְּחִינַת (אִיּוֹב לח, ט): "בְּשׁוּמֵי עֵנְן לְבִשׁוֹ" וְגו'; וְיִתְגַּלֶּה עֲלֶיךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נִפְלְאָ, בְּחִינַת (שְׁמוֹת טז, י): "וְהִנֵּה כְבוֹד ה' נִרְאָה בְּעֵנְן" וְגו'; וְעֵינַי בַּתְּקוּנִים (תְּקוּן ל'): עֵנְן דָּא שְׁכִינְתָא מְסֻטְרָא דִּימִינָא, עֵינַי שָׁם; [וַיֵּשׁ לְהֶאֱרִיף בְּזֶה דְרוֹשׁ נִפְלְאָ, אִף אִין הַפְּנָאֵי עֲכָשׁוּ מֵרַב טְרִדוּתֵי לְגִמְרָא אֵת הַסֶּפֶר "פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק", שְׁיִגְמַר בְּקִרְוֹב (וְהוּא דָּבָר נִפְלְאָ עַד מְאֹד, כִּי כָּבֵד זַפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְחַבֵּר כְּמָה וְכְמָה סִפְרִים, בְּעִזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְכַחוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ז"ל, וְקִצְתָם כָּבֵד נִדְפְּסוּ, כְּמוֹ: "אֲרֵךְ אַפִּים", "מְקוֹר הַשִּׂמְחָה", "קוּוֹנְטְרַס סִדְרֵי-דְרֵךְ-הַלְמוּד", "אֵילַן הַחַיִּים", "אֲשֶׁר בְּנַחַל", "קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְטָה", וְעוֹד הַרְבֵּה סִפְרִים מוֹכְנִים לְדְפוּס, וְשׁוּם סִפֵּר לֹא אֲרֵךְ זְמַן רַב כֹּל-כֵּף כְּמוֹ סִפֵּר "פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק", מֵרַב הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲפוּבִים שִׁישׁ לִי עַל זֶה — אִין לְשַׁעַר; כִּי בְּאֲמַת כְּשִׁיזְכְּנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהוֹצִיאֵו לְאוֹר עוֹלָם, אִז תִּרְאֶה כִּי לֹא נִרְאָה כְּבִשְׁם הַזֶּה, שֶׁהוּא מְסֻדָּר בְּסֻדָּר יָפֵה וְנֹאֵה עַד

רעה אֲשֶׁר ב' תסה בנחל

מָאד — תולדות רבנו ז"ל ואת אשר פעל בזה העולם].

חמדת לבבי! רק חזק ואמץ מאד מאד לקיים את כל הנאמר
פֶּאן, וְאֵז תְּצַלִּים דְּרַכְךָ לְנֶצַח.

הדורש שלומך...

ב' תסה.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ואתחנן ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי
מָאד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידֵי הַיָּקָר, רְאוּי לָנוּ לְשִׁמַּח מָאד מָאד, שְׁאֲנוּ
זוֹכִים לְדַעַת מִרְבֵּי אֱמֶת פְּזָה, רְבִי נוֹרָא וְנִפְלְאָ פְּזָה, רְבִי הַמְּגִלָּה לָנוּ
אִוֹרוֹת צַחְצַחוֹת פְּאֵלוּ, וְרְאוּי לָנוּ לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם עַל נַעַם חֻלְקָנוּ, עַל
אֲשֶׁר בְּנַחַל שָׁם חֻלְקָנוּ וְגוֹרְלָנוּ.

אֲנִי מָאד מָאד מִבְּקָשׁ אוֹתְךָ, שְׁאַל תְּחַלֵּשׁ דַּעְתְּךָ מִכָּל מָה
שְׁקוֹרָה עֲכָשׁוּ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיָּקָרִים, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
אָמְרוּ: כָּל הַמְּקַדֵּשׁ בְּיֹתֵר — חָרַב בְּיֹתֵר; וְעַל-כֵּן עוֹבֵר בֵּין אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמָנוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה וּפְחוּחִים, אָבָל אֵין זֶה מֵהֶם, חַס וְשָׁלוֹם, אֵלָא
כְּמֵאמָרָם (בְּרָכוֹת ו.): הֵאֵי דוֹחֲקָא דִּיהֵן בְּכֻלָּהּ — מִנִּייהוּ; הַדְּחַק
שֵׁישׁ בִּישִׁיבָה, זֶה מֵהַסְטֵרָא אַחְרָא וּמֵהַקְּלָפוֹת, שְׁמִסְבָּבוֹת אֶת
הָאֲדָם, וְזֶה שִׁיּוֹשְׁבִים בְּיַחַד, עַל-יְדֵי-זֶה הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחְרָא
בְּאִים לְהַפְרִיעַ. וְעַל-כֵּן אֵל תְּשִׁים לֵב לְכָל זֶה.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר עֵקֶר יְסוֹד חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב הוּא תְּפִלָּה
וְהַתְּבוּדָּוֹת, שְׁאָדָם צְרִיף לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶה הַמְּפָתֵחַ הַפּוֹתֵחַ
אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת; כִּי הַשַּׁעַר לְהַכְּנִס אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זֶה תְּפִלָּה,

אֲשֶׁר   ב' תסה   בנחל   רעט

כמוֹבא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פד); וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁבָּא בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְשִׁיחַ וּמְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מֵהַכֹּל.

רָאָה לְהִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי עָקַר הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל הִיא רַק כְּפִי שְׂאֵדָם זוֹכָה לְהִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשִׁים; כִּי בְּלִי לְמוֹד סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֵין הָאָדָם מְקַרֵּב אֵלָיו כָּלֵל, אֶלָּא חַי בְּדַמְיוֹנוֹת גְּדוּלִים. וְאֲנִי רְאִיתִי אַנְשִׁים זְקֵנִים, שְׂאִינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשִׂמְאֵלָם וְכוּ', אַף-עַל-פִּי-כֵן הֵם קוֹרְאִים אֶת עֲצָמָם עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, וְזוֹ בְּאֵמֶת רַחֲמָנוּת גְּדוּלָּה מְאֹד. כִּי כְּשֶׂאָדָם לּוֹמֵד בְּכָל יוֹם "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", הִבְטִיחַ לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הַסֵּפֶר הַזֶּה יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ לְבַעַל תְּשׁוּבָה, וַיִּפְתַּח אֶת קְשִׁיוֹת גִּידָיו (עֵין חַי מוֹהַר"ן, סִימָן שטט). וְלִכֵּן חָבַל מְאֹד שְׂאִין לּוֹמְדִים אֶת סֵפֶרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר בְּפִרוּשׁ אָמַר, שֶׁהוּא אֶתְחַלְתָּא דְגְּאֻלָּה. וְעַל-כֵּן עָלִיד לְזַכֵּר שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהִקְרֵא בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, אֶלָּא אִם בְּקִיָּאִים בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" יֵשֶׁר וְהַפּוּף; כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם מִהַשְּׁנָה (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס'); וּבְפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהָעוֹלָם מְטַעָה מְאֹד, וְהַעֲקָר אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי — שְׂלֵא יִטַּעָה אַתְּכֶם הָעוֹלָם (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא); וְעַל-כֵּן רָאָה לְהִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל יוֹם, וְתַעֲשֶׂה לְעֲצָמָךְ שְׂעוֹר בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְכֵן בְּ"סֵפֶר הַמַּדּוֹת", כִּי הַמַּדּוֹת הֵן יְסוּד הָאָדָם. וְעַל כָּלֵם — תִּהְיֶה בְּקִי בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת אֲשֶׁר בְּ"חַיֵּי-מוֹהַר"ן" וּבְ"שִׁיחוֹת-הַר"ן", אֲשֶׁר הֵיוּ הַשִּׁיחוֹת חֲלִין שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּמוֹהַר"ן ז"ל אָמַר, שְׂזָכָה לְהַפִּיר אֶת רַבְּנוּ ז"ל, רַק עַל-יְדֵי הַשִּׁיחוֹת חֲלִין הָאֵלוּ. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁלוֹמֵד סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְזֶה הוּא יְכוּל לְהַשְׁתַּבַּח שֶׁהוּא נִקְרָא עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל; כִּי אִם לּוֹמְדִים אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, עַל-יְדֵי-זֶה לְבַסּוּף מְכַרְחִים לְקַיֵּם אֶת אֲשֶׁר לּוֹמְדִים. וְלִכֵּן אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: לֹא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד; מִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת חֲסִיד, עָלָיו לְלַמֵּד הַרְבֵּה אֶת סִפְרֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת, כִּי אַחֲרַת הוּא מְטַעָה אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי.

אֶף שְׂכַתְּבִיתִי לָךְ קִצָּת בְּחִרִּיפוֹת, אֲבָל אֵין כּוֹנְנִיתִי לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, אֶלָּא לְפַקֵּחַ אֶת עֵינֶיךָ, כִּי אֲנִי רוֹאֶה אַנְשִׁים שְׂאִינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם

לשְׂמאלֵם, וּמְדַבְּרִים בְּשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, וְאִם תִּשְׁאַלְמֵם מֵאַיִן הֵם לוֹקְחִים אֶת זֹאת? בְּעֶצְמָם אֵינָם יוֹדְעִים. וְעַל-כֵּן אֵל תְּשִׁים לֵב לְכָל אִשְׁרֵי עוֹבְרֵי עֶכְשָׁו, וְאֵל תִּחְלַשׁ דַּעְתָּךְ, אֲלֵא אַתָּה בֵּרַח לָךְ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתַדְבֵּר וְתַשִּׁיחַ לְפָנָיו יְתָבָרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְכֵן תִּלְמַד אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְדַקָּא עַל-יְדֵי-זוּהַ תִּהְיֶה מִקְרָב אֵלָיו ז"ל, וְלֹא תִתְחַרֵּט — לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא; כִּי מִי שֶׁמִּקְרָב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, נִפְתַּח לְבוֹ בַתְּשׁוּקָה עֲצוּמָה אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֵּר, כִּי רַבְּנוּ ז"ל פּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם לְרֵאוֹת אֶת גְּדֻלַּת הַבוֹרָא יְתָבָרֵךְ שְׁמוֹ, וּבִשְׁפִלוּת עֲצוּמוֹ, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרָיו ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז); וְכֵן מְכַנִּיס בּוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְלַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וּבַפֶּרֶט אִם תִּרְגֵּל אֶת עֲצֻמָּךְ לְלַמֵּד עַל-פִּי סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, כַּמּוּבָא בְּאֲרִיכוֹת בְּדַבְּרָיו הַקְּדוֹשִׁים (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו); וְנֶאֱוִי לָךְ לְלַמֵּד עֶכְשָׁו אֶת הַשִּׁיחָה הַזֹּאת וְלַחְזוֹר עָלֶיהָ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים, וְאִז תִּרְאֶה אֶל מֵה הָאָדָם יְכוֹל לְזַכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, אִם אֵינּוּ בְּטָלָן, וְאִם אֵינּוּ מְשֻׁטָּה בְּעֲצוּמוֹ, הוּא יְכוֹל לְעַבֵּר עַל כָּל הַתַּנּוּ"ךְ, וּבְבִלִי וִירוּשָׁלַיִם, עַל הַתּוֹסֵפֶתָא, עַל הַרְמַב"ם, טוֹר וְשִׁלְחָן עָרוּךְ, זֵהָר וְתַקּוּנִים, וְעַל כָּל הַמְדַרְשִׁים, בְּכֻלָּם הוּא יְכוֹל לְטַיֵּל. וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, אֲלֵא קַח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיָדֶיךָ, וְאִז תִּהְיֶה הַכִּי מְאֲשֶׁר בְּחַיֶּיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתָבָרֵךְ, אֹר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וְאַתְחַנֵּן ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַהֲוֵבִי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבַּחֲזוֹר הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מְכַתְּבֵךְ הַמְשַׁבֵּר לְכַבוֹת לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי, וְאוֹדוֹת שְׂאֵתָה פּוֹתֵב שְׁנִלְפִדְתָּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, בְּאֲרִיף אֲנַפִּין דְּקַלְפָּה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן).

אֶשֶׁר   ב' תסו   בנחל   רפא

חלק א', סימן רמב), שאתה מסתכל על נשים, ואי אפשר לך להנצל מזה, וממש בוערת בך תבערת המדונה של שבועים אמות, שהיא תאנת נאוף (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים יט, לו). מה אמר לך, חמדת לבבי, בודאי רחמנות גדולה עליך, אך כבר הקדים לנו השם יתברך רפואה קדם למכה, ושלח לנו את רבנו ז"ל, והוא הכין לנו תורות נוראות ונפלאות, שהם עצות עמקות על כל פרט ופרט, לך נא וראה באלו התורות שצינתי לך, ושם תמצא מרגוע לנפשך, אם אמנם שהן ארכות מאריך מדה, כי התורות הן עמקות "עמק עמק מי ימצאנו", אך גם פשטות העצות המובאות שם לפי קטנות דעתנו והשגתנו, גם-כן יכולים להוציא משם עצות והדרכות, באפן שנופה להנצל מתבערת המדונה של תאנת נאוף הבוערת וכו', והיוצא מלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן י"ט, שצריכים לקדש את הלשון מאד מאד, ולדבר רק דבורים קדושים, וביותר לדבר הרבה עמו יתברך בלשון שרגיל בה, ויתמיד בענין זה עד מאד, ועל-ידי-זה בעצמו יזדכך מחו וישקט דמו הבוער בו, עין שם.

והיוצא מלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לא, שהעקר הוא אמונה, ולהיות רגיל באמירת: "שמע ישראל הו"ה אלקינו הו"ה אחד", "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ומכל שפן כשזוכה להוריד דמעות בפסוקים אלו; כי המאמין באמת, שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך ממש, אז כבר שום דבר לא יבלבל אותו, וינצל מכל רע, עין שם.

והיוצא מלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמב, שיזכה בצדקה ויברח מנשים כמטחוי קשת, עין שם.

ותאמין לי, שיש להאריך בזה קונטרס שלם, אך כבר נעתק בספר "תקון הברית", יזכני השם יתברך להדפיסו; אך פטור בלי כלום אי אפשר. חמדת לבבי! רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מט), שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו

בְּיָמִים הַקּוֹדְמִים, וּכְשֶׁעוֹבֵר בְּאֵלֵינוּ הַמְקוֹמוֹת וְהָעֲנִינִים שֶׁהִיא מִתְחַלֵּה מִמֶּשׁ, וְעֹכֵשׁוּ פּוֹנֶה עֲרָף מֵהֶם, וְכוֹפֶה יִצְרוּ לְבִלִי לַעֲשׂוֹת עוֹד מֵה שֶׁעָשָׂה, זֶהוּ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה, וְרַק זֶה נִקְרָא תְּשׁוּבָה, עַיִן שָׁם.

על-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר, אִף שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ, שְׁבוּעֶרֶת בְּךָ תֵּאָנֶה זוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל נְשִׁים וְכוּ', כִּאֲשֶׁר אִתָּה כּוֹתֵב בְּמִכְתָּבְךָ וְכוּ', תִּדַע שֶׁזֶהוּ עֵקֶר תְּשׁוּבַתְךָ — שְׁלֵא תִסְתַּכֵּל עוֹד, וְאִף שְׁבוּעֶר בְּךָ יִצְרָךְ, וְנִדְמָה לְךָ שְׁאִין לְךָ כְּבָר בְּחִירָה, כְּבָר גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קי') מֵהִי הַבְּחִירָה? "אִם רוֹצֵה עוֹשֶׂה, וְאִם אִינוּ רוֹצֵה אִינוּ עוֹשֶׂה", עַיִן שָׁם; וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירוּשְׁלָמִי בְּרִכּוֹת, פָּרָק א', הֵלָכָה ה'): לְבָא וְעֵינָא תְרִין סְרוּרֵי דְחֻטְאָה, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אִי יְהִיבִית לִי לְבָא וְעֵינָא, אָנָּא יָדַע דְּאִתְּ לִי, עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ (סְנֵהֲדִין מֵה'): אִין יִצְרֵ הֲרַע שׁוּלְט אֱלָא בְּמָה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת, עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (פָּרָשַׁת נִשְׂא, פָּרָשָׁה י', סִימָן ו'): מָה רָאָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְשָׂאֵל מִיִּשְׂרָאֵל הַלֵּב וְהָעֵינַיִם שֶׁיְהִיוּ אַחֲרָיו? לְפִי שֶׁהָעֵבֶרָה תְלוּיָה בְּהֶם — הָעֵינַיִם רוֹאוֹת אֶת הַזּוֹנָה, וְהַלֵּב מְהַרְהֵר אַחֲרֶיהָ, עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ (בְּבֵא בְּתָרָא נו'): עַל הַפְּסוּק: "וְעַצְם עֵינָיו מִרְאוֹת בְּרַע" — זֶה שְׁאִין מִסְתַּכֵּל בְּנָשִׁים שֶׁעוֹמְדוֹת עַל הַכְּפִיסָה, עַיִן שָׁם; וּמִכָּל זֶה תֵּרָאָה אִיךָ הַחֲמִירוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בְּקִדְשַׁת הָעֵינַיִם, וּבְפָרְטִיּוֹת אִיךָ מְלֵאִים סְפָרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ מִקְדְּשַׁת הָעֵינַיִם; כִּי הָעֵינַיִם הֵן שְׁעָרֵי הַלֵּב, וְהָעֵינַיִם יְכוּלוֹת לְרְאוֹת נֶעֱם זִיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם יִסְתֶּם עֵינָיו מִחִזּוֹ דֵּהֲאִי עֲלֵמָא, אִזּוּ דִּיקָא יִזְכֶּה לְחִיּוֹת חַיִּים חֲדָשִׁים, חַיִּים נְעִימִים, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא תוּכַל לְהֲרַע לוֹ כָּלֵל, כִּי הוּא מִתְּפַסָּה בְּסִתְרָא כְּנֻפְיוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן, חֲמִדַּת לְבָבִי, הָעֵבֶר אִין, מֵה דִּהְוָה הָנָה, עָשָׂה עַל-כָּל-פָּנִים מֵהַיּוֹם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְתֵרָאָה רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תִּתֵּן דְּמִי לוֹ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה, בְּשַׁעַר שֵׁשׁ לְךָ רַק זְמַן פְּנוּי, תֵּרָאָה רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאִתָּה רְגִיל בָּה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל. וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֵל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה, וּמִכָּל שְׁכֵן עַל נְשִׁים, תִּסְתֶּם עֵינֶיךָ לְגַמְרֵי מִחִזּוֹ דֵּהֲאִי עֲלֵמָא, וְתִכְנִיס כָּל עֵיוֹנְךָ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִרְבֶּה בְּצַדִּיקָה. וְעֵקֶר הַצְּדִיקָה — לְהִדְפָּסֵת סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל —

ותפִּיצֵם, כִּי הִיא זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

וְאִם יִעֲזָרֶךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְחֹדֶשׁ חֲדוּשִׁים דְּאוֹרֵי־תָא, תִּרְאֶה לְרִשְׁמָם עַל פְּנֵי הַפְּתָב בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים, אִם תִּהְיֶה לָךְ זְכוּת — יִדְפֵּס, וְאִם לֹא, — עַל־כָּל־פְּנִים — מַה בְּכֶךָ? הַכְּנִסְתָּ מִחֶךָ בֵּין כֶּךָ בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי אֵין הַיִּצָר הַרַע בָּא אֶל הָאָדָם, אֶלָּא בְּלִב פְּנוּי מִהַחֲכָמָה, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי הַרַמְבַּ"ם. וּבְכֻלָּל, טוֹב מְאֹד מְאֹד לְתַקוּן הָעֶבֶר — לְהִיּוֹת רַגִּיל בְּחֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵי־תָא, אֲשֶׁר הוּא תַקוּן גָּמוּר לְהַרְהוּרִים רַעִים, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (עֵין לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה); וּמְכַל שְׂפָן מִי שֶׁרַגִּיל לְהַתְּבוּדָר כָּל הַיּוֹם, וְהַהֲכַרַח לְתוֹן גִּיחָא לְהַמְחִין, עֵקֶר הָעֲצָה הוּא רַק עַל־יַדֵּי חֲדוּשִׁים דְּאוֹרֵי־תָא (עֵין לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה); וּבְזֶה יִדַע הָאָדָם שְׁזָכָה קָדָם לְבִטּוּל אֲמֵת, לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמְבִטָּל בְּאוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא — אִם זָכָה אַחֲר־כֶּךָ לְחֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵי־תָא. נָא וְנָא אֵל תִּפַּל בְּדַעְתָּךְ יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, מְכַל מִינֵי חֲשָׁךְ יְכוּלִים לְצָאָת, הָעֵקֶר מְכַאן וְלִהְבֵּא לֹא יַעֲשֶׂה עוֹד כְּנ"ל. אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ, שְׂיֵשׁ לָנוּ רַבֵּי אֲמֵת כְּזֶה, רַבֵּי הַמְּחִיָּה וּמְחִזֵּק אוֹתָנוּ, רַבֵּי הַמְּלַמֵּד אוֹתָנוּ אִיךָ לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמָךְ...

מַה טוֹב וּמַה נְעִים, שֶׁתְּרַגִּיל עֲצָמָךְ בְּשִׁקִּינָה רַבָּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל־יַדֵּי־זֶה תִּקְרַר אֶת חֲמִימוֹת הַיִּצָר הַרַע הַרוֹצֵה לְבַעַר אוֹתָךְ לְגַמְרֵי (עֵין לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן עח), אֲשֶׁר הַתּוֹרָה מְצַמְצַמֵּת וּמְקַרְרֵת וְכוּ', עֵין שָׁם.

הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֹדֵר וְאַתְחַנֵּן ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,

רפד   אָשֶׁר   ב' תסח   בַּנְחָל

האַבְרָהָם הִיָּקָר לִי מְאֹד, נָר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נָרוּ יָאִיר.

מִכְתָּבָךְ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבָךְ יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת.

הַעֲקָר אֶל תְּדַאג, אָהוּבִי, אָחִי הִיָּקָר, אֲנִי מִקְנֶה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרָךְ, שְׁתִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבְנוּ ז"ל בְּזְכוּת שְׁזִכִּיתָ לְשִׁמְשׁ אֶת רַבְנוּ ז"ל, וּמִסִּרְתָּ נִפְשֶׁךְ לְמַעַן הַפְּצַת דַּעְתּוֹ הַקְדוּשָׁה בְּעוֹלָם. אֶל תְּדַאג כָּלֵל, הֵשֵׁם יִתְבָּרָךְ גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד וְכוּ', וְאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר מִזֶּה כָּלֵל, בְּסוּד: "כִּי אֲנִי יִדְעָתִי כִּי גְדוֹל ה'" וְגו' (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן א'); אֲתָה עֲשֵׂה אֶת שְׁלָךְ — לְשַׁפֵּךְ נִפְשֶׁךְ אֵלָיו יִתְבָּרָךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים וְהוּא יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתְךָ בְּיָדָאִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב' תסח.

בְּעֶזְרַת הֵשֵׁם יִתְבָּרָךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וְאַתְחַנֵּן ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אָהוּבִי, אָחִי וְרַעִי, הַאֲבְרָהָם הִיָּקָר לִי מְאֹד, נָר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נָרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבָךְ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלֹא אוֹכַל לְהַשִּׁיבָךְ בְּאַרִיכוֹת פְּרָצוֹנָךְ. וּבְאַמַּת הַלֹּא סְפָרִי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" בְּיַדֶּיךָ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ טוֹב מֵהֵם. מַה לָּךְ לְדַבּוּרִי, אֲשֶׁר גַּם-כֵּן גִּלְקַחִים מִשָּׁם. וְשִׁמְעָתִי מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים: דִּי אֶלַע וְוֹאס הָאֲבֵן זִיף גִּיווּיִיקָט אֵין דִּי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" הָאֲבֵן גָּאָר אַנְדֶּעֶרְשֵׁט גִּישִׁינִיט". וְהָיוּ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שְׁסִימוּ אֶת סְפָרִי הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר וְזֶה הַחִיָּה אוֹתָם, כִּי יֵשׁ שָׁם הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת כְּזוֹ, אֲשֶׁר מְחִיָּה נִפְשׁ כָּל חַי; אֲשֶׁרִי מִי שִׁיתְּמִיד תְּמִיד בָּהֵם. וְהֵשֵׁם יִתְבָּרָךְ עֲזָרְנִי בִימֵי

(ה) כֹּל אֵלֹו שֶׁהִשְׁקִיעוּ עֲצָמָם בְּלְקוּטֵי הַלְכוֹת, הֵם הָאִירוּ אַחֲרַת לְגַמְרֵי.

אָשׁוּר   ב' תַּסַּט   בְּנַחֵל   רַפָּה

נַעֲוֵרִי לְהַתְמִיד בְּהֵם מְאֹד, וְכָל הַתְּחִזְקוֹתַי הֵיא רַק מִשָּׁם.

וּמָה גַם שְׁזַכִּיתִי בְּזַכִּיּוֹת חֲנָם לְהַדְפִּיס אֶת חֶלֶק א' מ"לקוטי-הלכות" בְּפֹרְמֵט גָּדוֹל, וּמֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲבַקֵּשׁ חֶסֶד חֲנָם לְהַדְפִּיס אֶת כָּל חֶלְקֵי הַ"לקוטי-הלכות" וְלְהַפִּיץֵם עַל פְּנֵי תֵבֵל, אֲשֶׁר זֶה הִזָּה רְצוֹנוֹ וְכִסּוּפּוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְאִף שְׁבַחְתִּיו לֹא הַדְפִּיסִם, אִף-עַל-פִּי-כֵן הִזָּה בְּרְצוֹנוֹ וְחֻשְׁקוֹ מְאֹד מְאֹד שִׂדְפָס וַיִּתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עוֹבֵר עַל כָּל אָדָם יְרִידוֹת וּמְנִיעוֹת וּבְלִבּוֹלִים אַחֲרֵים, וְאִי אֶפְשֶׁר לְהַנְצִל מֵהֵם, כִּי אִם עַל-יְדֵי דַעַת רַבְּנֵי ז"ל; עַל-כֵּן בָּרַח לָךְ לְסַפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשֶׁךָ. וּבְפֶרֶט בְּסַפְרֵי "לקוטי-הלכות", אֲשֶׁר אָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁהֵם הַתּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי בַחֲסִידוֹת בְּרֶסֶלֶב, וְכֵן מְקַבֵּל אֲצִלְנוּ, שְׂרַבּוּי הַדְּבוּרִים שֶׁל הַתְּחִזְקוֹת הַמּוֹבָאִים שֶׁם בְּאַרְיֵכוֹת, הֵם מִמֶּה שֶׁשָּׁמַע בְּעֵצְמוֹ מְרַבְּנֵי ז"ל, וּבְמִשְׁךְ חֲזִיו הַקְּדוּשִׁים רְשָׁמָם בְּתוֹךְ חֲדוּשָׁיו, וּבְנָה עֲלֵיהֶם צִיצִים וּפְרָחִים בְּפִסּוּקֵי הַתּוֹרָה וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא וּמְדַרְשֵׁים וְזֶהר הַקְּדוּשׁ וְכַתְּבִי הָאֲרִיז"ל וְכוּ'.

מָה אָמַר לָךְ, אִם תִּהְיֶה רְגִיל בְּסַפְרֵי "לקוטי-הלכות", אֲזוֹ תִּחְיֶה חַיִּים חֲדָשִׁים מִמֶּשׁ. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנֵי לְסַדֵּר עוֹד סְפָרִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר יִקְרְבוּ אֶת הַ"לקוטי-הלכות" אֶל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁזַכְּנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּסִפְרֵי "שְׁמִירַת הַזְּמַן", שֶׁהוּא כָּל הַדְּרוּשִׁים הַמְּדַבְּרִים מִשְׁמִירַת וְחֲדוּשׁ הַזְּמַן, וְכֵן בְּסִפְרֵי "מְקוֹר הַשְּׂמִחָה", שֶׁהוּא כָּל הַדְּרוּשִׁים הַמְּדַבְּרִים מִמַּעַלַּת הַשְּׂמִחָה. וְתִהְיֶה לָאֵל, הַסְּפָרִים הָאֵלוֹ נִתְפַּשְׁטוּ בְּתַפּוּצוֹת יִשְׂרָאֵל בְּאֵלְפֵי טַפְּסִים, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עַד כֹּה עוֹרְנִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

ב' תַּסַּט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסַדֵּר וְאֶתְחַנֵּן ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעִי,
הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבָךְ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְגִדְל הַצָּעֵר וְהָעֲגַמַת נֶפֶשׁ שֵׁישׁ לִי,
שְׂאֵתָהּ נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, וּמִמֶּשׁ
שָׂאֵי אֶפְשָׁר לָךְ לְהַנְצִיל מִזֶּה וְכוּ'; אֵי אֶפְשָׁר לָךְ לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל,
כִּי כָּבֵד הִרְבִּינוּ לְדַבֵּר מִזֶּה, וְאֲשֶׁר רַבְּנוּ וְ"ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטִי-מוֹהֲרִין,
חֶלֶק ב', סִימָן עח): אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא, חַס וְשְׁלוֹם, בַּמְדַּרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה
לְגַמְרֵי, חַס וְשְׁלוֹם רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֶפְלוּ אִם מִנַּח בְּשִׂאוֹל תַּחְתּוֹת, וְ
רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אַף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִתְיָאֵשׁ, וַיִּקְיֵם: "מִבְּטָן שִׂאוֹל
שׁוֹעֵתִי" (יוֹנָה ב, ג); וַיַּחְזִיק עֲצָמוֹ בַּמָּה שִׁיּוּכָל, כִּי גַם הוּא יָכוֹל לְחַזֵּר,
וּלְשׁוּב וּלְקַבֵּל חַיּוֹת מִהַתּוֹרָה עַל-יְדֵי הַצְדִּיק (הַגְּדוֹל בַּמַּעֲלָה נִפְלְאָה
עַד מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא רַבְּנוּ וְ"ל בְּעֲצָמוֹ); וְהַעֲקָר לְחִזּוֹק עֲצָמוֹ בְּכָל
מָה שֶׁאֶפְשָׁר, "כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל". וְאָמַר אִזּוּ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן:
"קִיִּין יְאוּשׁ אִיזוּ גָאָר גֵּיט פֶּאָר הַאֲנִדִּין". וּמִשָּׁךְ מְאֹד אֵלוֹ הַתְּבוּת:
קִיִּין יְאוּשׁ אִיזוּ גָאָר גֵּיט פֶּאָר הַאֲנִדִּין; וְאִמְרָם בְּכַח גְּדוֹל וּבְעֲמֻקּוֹת
נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, כְּדֵי לְהוֹרוֹת וּלְרַמֵּז לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְדוֹרוֹת,
שֶׁלֹּא יִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם אַפֵּן בְּעוֹלָם, אֶפְלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה, וְאִיךָ
שֶׁהוּא אֶפְלוּ אִם נִפְל לְמָקוֹם שֶׁנִּפְל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, מֵאַחַר שֶׁמִּחְזֵק
עֲצָמוֹ בַּמָּה שֶׁהוּא עֲדִין, יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְשׁוּב וּלְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. עֵינַי
שָׁם. וְעֵנִין זֶה הוּא נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט מִי שֶׁנִּלְכַּד כְּבָר
בַּמְצוּדָה הַרְעָה הַזֹּו — פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, שֶׁנִּדְמָה
לוֹ כְּאֵלוֹ אֲבֵד מְנוּס וְתִקְוָה, וּכְאֵלוֹ לְעוֹלָם כְּבָר לֹא יֵצֵא מִזֶּה וְכוּ',
אִם יִשְׁלִיךְ דַּעְתּוֹ וְשִׁכְלוֹ מִנְּגֵד, וַיִּצִּית אֶת רַבְּנוּ וְ"ל בַּתְּמִימוֹת
וּבִפְשִׁיטוֹת, וַיַּחְזֵק עֲצָמוֹ, וַיִּסְמָךְ עַל כַּחוֹ הַגְּדוֹל וְהַנוֹרָא, בְּוִדְאֵי סוּף
כָּל סוּף יִזְכֶּה לְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה אֱמֵתִית, וּלְחַזֵּר וּלְהַפְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִיךָ
שֶׁעֲכָשׁוּ נִדְמָה לָךְ כָּל הָעֵנִין לְשַׁחֲוֶק... אִיךָ יָכוֹל לְהִיּוֹת שֶׁנִּפְשׁ פְּגוּמָה
וּמְלַכְלַכְתָּ, בְּזוּיָהּ וּמְבִזָּה וְכוּ', מִשְׁקֻצָּת וּמִתְעַבְתָּ בְּלִכְלוּךָ הוֹצֵאת זֶרַע

(ו) יְאוּשׁ כָּלֵל אִינּוֹ בְּנִמְצָא.

לבטלה, ובווערת בו תאנות נאוף וכו', שִׁיכוֹל לְצֵאת מֵעֶמֶק הָרַע וְהַחֲשׂוֹךְ וְכוּ'. אָחִי, אָחִי! אִם תִּבְטֹל שְׂכָלְךָ הַמְגֻשָּׁם וְהַפְּגוּם, וְתִתְחִיל לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ו"ל, בּוֹדֵאי תּוֹכָה לְצֵאת מֵהָרַע וְהַחֲשׂוֹךְ. הַעֲקֵר לֵהִיּוֹת עֲקָשׁוֹן גָּדוֹל בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה יִסוֹד דַּעְתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וְאֲשֶׁר זֶהוּ עֲקֵר הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (הוֹשַׁע יד, ג): "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'". וְאָמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בִּילְקוּט שָׁם): אֵינִי מִבְּקֵשׁ מִכֶּם אֲלָא דְּבָרִים; וְאָמְרוּ (בַּמְדָּרֵשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח): אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲפִץ לְחַיֵּב בְּרִיָּה, אֲלָא מִבְּקֵשׁ שְׂתִתְּפַלְלוּ בְּרִיּוֹת לְפָנָיו וּיקָבְלֵם, עֵין שָׁם.

חֲמַדַּת לְבָבִי, אֶהוּבִי, אָחִי! מָה אֵמַר לָךְ, כְּכָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּפְּסִיקְתָא דְּרַב כְּהֵנָא): גָּדוֹל כְּתָה שֶׁל תְּשׁוּבָה, שְׂכִינּוֹן שְׂאָדָם מֵהִרְהַר בְּלָבוֹ לְעֵשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מִיָּד הִיא עוֹלָה לֹא עַד עֲשָׂרָה מִלִּין וְלֹא עַד עֲשָׂרִים מִלִּין וְלֹא עַד מֵאָה מִלִּין, אֲלָא מֵהַלָּךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רִקִּיעַ רֵאשׁוֹן וְשָׁנֵי וְכוּ', אֲלָא שֶׁהִיא עוֹמַדַּת לְפָנֵי כְּפֹא הַכְּבוֹד וְכוּ', עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן מָה לָּךְ לְהַתְּבַלְּבֵל מָה שֶׁזֶּה אוֹמֵר לָךְ וְכוּ', אוֹ מָה שֶׁזֶּה אוֹמֵר לָךְ וְכוּ', יוֹתֵר טוֹב לָךְ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל רַבְּנוּ ו"ל, שְׂאָמַר, שְׂאֵין שׁוּם יְאוּשׁ כָּלָל, וּבּוֹדֵאי מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה עַל הַכֹּל, אֲפִלּוֹ עַל פְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן). וְצָרִיף שְׂתַדַּע, שְׂאֲפִלוֹ עֲנִינִים יוֹתֵר חֲמוּרִים מִזֶּה — מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּפְּסִיקְתָא דְּרַב כְּהֵנָא): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל" — אֲפִלוֹ כְּפִרְתָּ בְּעֵקֶר, אָדָם עוֹמֵד וּמְתַרְרֵף וּמְגַדְּף בְּשׁוֹק, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לוֹ: עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה בִּינִי לְבִינְךָ וְאֵנִי מְקַבֵּלְךָ, עֵין שָׁם; וְאִיתָא (בְּתַנָּא דְּבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה, פְּרָשַׁה יח): גָּדוֹל כְּתָה שֶׁל תּוֹרָה, שְׂמַטְהֵרַת אֶת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּזִמָּן שְׂעוֹשִׁין תְּשׁוּבָה אֲפִלוֹ מֵעֲבוּדָה זָרָה שְׂכִינְדָם, עֵין שָׁם; וּכְכָר יְדוּעַ לָךְ מָה שְׂאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט): אֲפִלוֹ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַרְחוּקִים מִן הַקְּדוּשָׁה מְאֹד, שְׂגֻלְכֶדּוֹ בְּמִצְוֵה רָעָה, עַד שְׂרָגִילִים בְּעִבְרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אַף-עַל-פִּי-כֵן הַכַּח שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל-כָּף, עַד שִׁיכוֹלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעִבְרוֹת שְׂרָגִילִים בָּהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֵק קָבוּעַ וְחַיִּיב חֲזַק לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם כָּךְ וְכָךְ יִהְיֶה אֵיף

רפח   אָשׁר   ב' תע   בַּנְחָל

שִׁיְהִיָּה, בְּנֹדָאֵי יִזְכּוּ לְצֵאת מִמְצוּדָתָם הַרְעָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כַח הַתּוֹרָה גְּדוּל מָאד, עֵינֵי שָׁם; וְקִבְלָה בְיַדֵּי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁעֲנִינֵי כֶּף וְכֶף הוּא ח"י פְּרָקִים מְשָׁנִיּוֹת, שְׁתַּקְבַּל עַל עֲצָמָךְ לֹמֵר בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשָׁנִיּוֹת, שְׁבַכַח הִזָּה תוּכַל לְצֵאת מִמְרִירוֹת הַתְּאֵנָה הַמְרָה הַזֹּאת: פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה. וְכִבֵּר יְדוּעַ מִדְּבָרֵי הָאֲרִיז"ל, שְׁאוֹתִיּוֹת מ'שְׁנֵי ה' הוּא כְּמוֹ אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָה, שְׁעַל-יְדֵי לְמוֹד מְשָׁנִיּוֹת, מִמְשִׁיכִים עַל עֲצָמָם נְשָׁמָה קְדוּשָׁה.

חֲמִדַת לְכַבֵּי! אֵל תִּפְל בְּדַעְתָּךְ מִשׁוּם דְּבָר שְׁבַעוּלָם, אֵתָה מְסוֹר אֵת עֲצָמָךְ רַק אֵלֶיךָ יִתְבָּרַךְ, וְאֵז תִּצְלִיחַ דְּרַכְךָ. אֵל תִּפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה, הַחֲזוֹק עֲצָמָךְ רַק בְּרַבְנוּ ז"ל, וְאֵל תִּסְתַּפֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב אֲפִלוּ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֵינֵן לָנוּ אֵלָא דְבָרֵי בֵּן שְׁמִחָה הַנִּכְלָל בְּמִקְוֹר הַשְּׁמִחָה, הַעוֹסֵק לְקִשְׁרָנוּ בְּשֵׁרֵשׁ הַשְּׁמִחָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תע.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וְאֶתְחַנֵּן ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מָאד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְשְׁמִחָתִי כְּעַל כָּל הוֹן. מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר, רְאוּי לָנוּ לְתַן תּוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנָם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׁזָכִינוּ בְּזָכוֹת חֲנָם לְהַתְּנוּדַע מִרַבְנוּ ז"ל הַמְּעוֹרָר אוֹתָנוּ מִשְׁנִתְנוּ הַעֲמָקָה (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס'), וּפּוֹתַח אֵת עֵינֵינוּ, שְׁנוֹכָה לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמֵנוּ, הֵיכָן אֲנַחְנוּ בְּעוֹלָם (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סז), וּבָזָה בְּעֲצָמוֹ רְאוּי לָנוּ לְשִׁמְחָה; כִּי רַב הָעוֹלָם נִפְלוּ בְּהִסְתַּרְהָ שְׁבַתוֹךְ הַסְּתַרְהָ, הֵינֵנוּ שְׁנוֹסְתַרְהָ מֵהֵם הַהִסְתַּרְהָ בְּעֲצָמָה, שְׁאֵינָם יוֹדְעִים שְׁהֵם רְחוּקִים מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נז), וְרַבְנוּ ז"ל לֹקַח מֵאִתָּנוּ הַסְּתַרְהָ אַחַת, וְעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ

אָשֶׁר   ב' תעא   בְּנַחֵל   רפּט

יודעים, שאנו רחוקים מאד ממנו ותברך, ועל-ידי-זה אנו מחפשים ומבקשים אחריו ותברך ושבים בתשובה. מה היינו עושים אם, חס ושלום, לא היינו יודעים מרבנו ז"ל? היינו נופלים לבאר שחת ממש. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (בבא קמא נב.): כד רגזו רעיא על ענא עביד לנגדא סמותא, ופרש רש"י לעז המושכת, מנקר עיניה, ונכשלת ונופלת בבורות והעדר אחריה; כך כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להם פרנסים שאינן מהגנים, עין שם; שזהו כלל המפרסמים של שקר. ותהלה לאל, בזכות חנם אנו יודעים מרבנו ז"ל, ועל-כל-פנים אין אנו חולקים עליו, בזה לבד ראוי לנו להחיות את עצמנו.

חמדת לבבי! העקר ברח לך מכל מיני מחלקת וסכסוכים, פי השם ותברך שמו הוא "שלום" (שבת י.); וצריך לתפש תמיד אחרי השלום בכל מאורעותיו ומדותיו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לג), אתה מסר את עצמך רק אליו ותברך, כי כל ענייניך שאתה צריך לפעל הם רק בידו ותברך, ועל-פני אל תירא ואל תחת משום ברקה שבעולם, כי מה יעשה לך אדם?! ולמען השם, התמד מדי יום ביומו במקרא, משנה, גמרא, מדרש בקביעות עצומה בכל יום, מלבד זה התמד ביותר בספרי רבנו ז"ל "לקוטי-מוהר"ן", ולומר על תורה התפלה מ"לקוטי-תפלות", ולחזר הרבה ב"לקוטי-הלכות", אשר הם הגן-עדן של השם ותברך, כי מחיים את כל השבורים והגדפאים; אשרי מי שיתמיד בהם, ואז טוב לו לנצח.

הדורש שלומך...

ב' תעא.

בעזרת השם ותברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ואתחנן שבת נחמו ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור הנקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך מיום ששי ערב-שבת-קדש לסדר דברים לנכון קבלתי, חמדת לבבי, ולהשיבך דברי אמת פרוץ — יקצרון המון יריעות, ובפרט שספרי רבנו ז"ל בידך — הפך בהם, ושם תמצא מרגוע לנפשך ובפרט שהיום היה חמשה-עשר באב, ומוכא ב"בני יששכר", שמעכשו כבר מתחלת הארת ראש השנה; ועל-כן, אהובי, אחי, חטף ואכל, ותחזק את עצמך בהתחזקות ובהתעוררות דקדושה — לעבד עבודתך עבודת השם. וידוע בין אנשי שלומנו ספורים רבים מהנהגות אנשי שלומנו היקרים שבדורות הקודמים, איך שהתחילו כבר מחמשה-עשר באב עבודת הקדש שבימי אלול. ושמעתי פעם אחת מר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ז"ל], שהפיר איש אחד מטעפליק, שבכל שנה התחיל את ה"לקוטי-הלכות" בט"ו באב, וסימו בערב יום הכפורים. על-כל-פנים איך שהוא, חמדת לבבי, חילך באורייתא, חזק ואמץ גם-כן להתחיל עבודתך עכשו במה שתוכל: הן בלמוד התורה הקדושה והן בהתבודדות והן בשמחה וברקודים והן בצדקה וגמילות חסדים. ולמען השם, אל תפל בדעתך משום דבר ומשום בריה שבעולם.

ובסעדה שלישית זו דברנו הרבה על הפסוק (ישעיה מ, א): "נחמו נחמו עמי" המוכא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא, ותהלה לאל, היו דבורים נפלאים, עיני שם בפנים היטב, ותחזק את עצמך; כי הדעת היא עקר הנחמה של כל הצרות והיסורים והגליות, הינו כשזוכים להכניס בדעתו אמתת מציאותו ותברך, ואיך שאין שום מציאות בלעדיו ותברך כלל, והכל ממנו ותברך, אז דיקא יכולים להתנחם מכל צרותיו ומרירותו וכו'; פי באמת צרות ויסורים ומרירות והרפתקאות וכו' עובר על כל בריה שבעולם, ואי אפשר להתנחם מזה כי אם על-ידי הדעת האמת, שהיא האמונה הקדושה, שעל-ידי-זה בעצמו מתנחמים מהכל, כמאמר ז"ל (גדרים מא): אם דעת קניית — מה חסרת וכו'; וזהו שבת נחמו, שבה מתנחמים מכל אשר עבר עלינו עד עכשו — תקף הגלות והחרבן והמרירות, ואף-על-פי-כן עלינו להתנחם בנחמה, שסוף כל סוף נזכה לכל הטובות. ובפרטיות שזכינו להיות

אֲשֶׁר   ב' תעא   בַּנְחַל   רצא

בְּחִלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁהוּא הַיְצִיחַ מִן' הָאֲמִתִּי, הַמְּנַחֵם וּמְפַיֵּס וּמְקָרֵב אוֹתָנוּ.

חֲמִדַּת לְבָבִי! שָׁמַר אֶת עֲצֻמָּךְ מְאֹד מִהִסָּמֵךְ-מ"ם הַרוֹדֵף אַחֲרָיִךְ לְלַכְדֵּךְ בְּמַצּוֹדְתוֹ, וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבְכֶךָ הַנְּצַחִית, שָׁמַר אֶת עֲצֻמָּךְ מִכַּעַס וּמִקְפִּידוֹת הָעוֹקְרִים אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי — בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגַשְׁמִי, אַתָּה עָשִׂה אֶת שְׁלֵךְ — לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבְזוֹה בְּעֲצֻמוֹ תִּזְכֶּה לְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי וְנִצְחִי. וּבְאֲמַת צְרִיף שְׁתַּדַּע, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְבוֹא לְמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת הָאֲמִתִּית, כִּי אִם עַל-יַדִּי הַתְּבוּדוֹת, הֵינּוּ בַּשָּׁעָה שְׂאֵתָה רוּאָה, שְׂאֲחַד מְצַעַר אוֹתְךָ וְרוֹדֵף אוֹתְךָ, וּמְבַלְבֵּל וּמַעִיק לְךָ, אַתָּה עָשִׂה אֶת שְׁלֵךְ, דַּבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּקוֹל רֶם, וְאֵל תַּחְבִּישׁ מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם, יוֹתֵר טוֹב לְצַעַק אֱלֹו יִתְבַּרְךָ מִלְּצַעַק עַל אֱלוֹ הַמַּעִיקִים וּמְצַעְרִים אוֹתְךָ, וְאֵף שְׂתַרְאָה בְּעֵינֵיהֶם כְּשׁוֹטָה, שְׂאֵתָה מְדַבֵּר בְּקוֹל רֶם אֱלֹו יִתְבַּרְךָ בְּפִנְיָהֶם, צְרִיף שְׂתִזְכֹּר מֵאֲמָרָם ו"ל (עֲדוּיֹת פ"ה): מוּטָב לִי לְהִקְרָא שׁוֹטָה כֹּל יָמֵי וְלֹא לְעֲשׂוֹת שָׁעָה אַחַת רָשָׁע לְפָנֵי הַמָּקוֹם, עֵינִ שָׁם; כִּי הַמְּכַנִּים אֶת עֲצֻמוֹ בְּמַרְיבוֹת וּבְמַחְלָקֹת וּבְלִשׁוֹן-הָרַע — נִקְרָא רָשָׁע; וְעַל-כֵּן מוּטָב לִי לְהִקְרָא שׁוֹטָה, וְאֵנִי אֶת נַפְשִׁי הַצְּלִיתִי. וְעַל-כֵּן, חֲמִדַּת לְבָבִי, מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה מֵהַ שָׂרֵק יֵאָרַע עִמָּךְ, אֵל תִּכְנַס בְּשׁוֹם וּפְוַחִים וּבְשׁוֹם טְעָנוֹת לְהַצְדִּיק אֶת עֲצֻמָּךְ, אֵף שְׂאֵתָה יוֹדַע שְׂהַצְדִּיק עִמָּךְ, תַּדַּע כִּי לְעוֹלָם לֹא תוּכַל לְהַפְּךָ דַּעַת בְּעַל בְּחִירָה הַרוּצָה לְנִצְחֹת אוֹתְךָ, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן קכב) עַל פְּסוּק (שְׂמוּאֵל-א טו, כט): "וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר"; מִדַּת הַנְּצַחֹן אֵינָה סוֹבְלַת הָאֲמִתִּי, וְאֵף אִם יִרְאָה לְעֵינַיִם דַּבֵּר אֲמִת — יִדְחָה אוֹתוֹ מִחֲמַת הַנְּצַחֹן, עֵינִ שָׁם.

וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לְךָ לְהַכְּנִס בְּטוֹעֵן וְנִטְעֵן וּבּוֹכּוּחִים עִם בְּנֵי-אָדָם, וְלִהְרָאוֹת שְׂהַצְדִּיק עִמָּךְ, רָאֵה כְּמָה עֵתִים וְזִמְנַיִם בְּלִית עִמָּהֶם, וְגַם יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְחֻדָּשִׁים וְאֶפְלוּ שָׁנַיִם בְּלִית עַל עֵגְנֵן זֶה, וְעַדִּין הַמַּחְלָקֹת עָלֶיךָ הוֹלְכֹת וּמִתְגַּבְּרֹת עַל לֹא דַבֵּר, רַק מִפְּאֵת קִנְיָה וּשְׁנָאָה; וְעַל-כֵּן, חֲמִדַּת לְבָבִי, עָשִׂה זֹאת, אֵיפּוּא, בְּנִי, בְּרַח לְךָ רַק אֱלֹו יִתְבַּרְךָ. אַתָּה תְּדַבֵּר רַק עִמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּקוֹל רֶם בְּפָנֵי הַמַּעִיקִים וּמְצַעְרִים אוֹתְךָ, כְּמוֹ שְׂעָשִׂה דָוִד הַמֶּלֶךְ: "וַיִּבְרַךְ דָּוִד אֶת ה' לְפָנָי

רצב   אֲשֶׁר   ב' תעא   בַּנְחַל

כָּל הַקְהָל", וְלֹא הִתְבַּיֵּשׁ כָּלֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִחְזִיק
 מִעֲמִד. כְּכֹר הַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתִּפְתַּח קֶצֶת מַחֲדָה, וְתִרְאֶה שֶׁחִבֵּל עַל
 הַזְּמַן הַיָּקָר, הַפּוֹרֵחַ כְּצֵל צְפוֹר הַפּוֹרֵחַ בְּאֹוִיר (בְּרֵאשִׁית־רִבָּה, צו, ב),
 שֶׁהוּא יוֹתֵר מִהֶרֶף עֵינַי, יוֹתֵר טוֹב לִהְיוֹת רְגִיל רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ
 יְתִבְרָךְ, וּלְנַצַּח רַק אוֹתוֹ יְתִבְרָךְ, אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ יְתִבְרָךְ מִזֶּה שֶׁעֲשׂוּעִים
 גְּדוֹלִים. כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכד)
 עַל־פִּי (פְּסָחִים קיט.): "שִׁיר מְזֻמּוֹר לְמִנְצַח" — זָמְרוּ לְמִי שֶׁמִּנְצַחִין
 אוֹתוֹ וְשָׂמַח; כִּי כְּשֶׁמְדַבֵּר לְפָנַי הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ, וְרוֹצֵה לְנַצַּח אֶת
 הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ, יֵשׁ לוֹ מִזֶּה תַעֲנוּג גְּדוֹל, עֵינַי שָׂם; וְאִף כְּשֶׁעוֹבֵר עָלַי
 מֵאִנְשֵׁי בֵיתֶךָ אוֹ מִבְּנֶיךָ, אֵינִי עֹצֶה אַחֲרֶיךָ, רַק לְהִתְחִיל לְצַעֵק אֵלָיו
 יְתִבְרָךְ וְלֹא עַל אֲשֶׁתֶּךָ אוֹ בְּנֶיךָ, אֲדַרְבֶּה, אִם תִּצְעַק עַל אֲשֶׁתֶּךָ אוֹ
 עַל בְּנֶיךָ יִתְמַרֵּר לְבָד יוֹתֵר, וְיִגְדֵל צַעֲרֶךָ יוֹתֵר, כִּי אַתָּה תֹאמַר דְּבַר,
 וְהֵם יַעֲנוּ לְךָ, וְכִךָ תִּבְעַר אֵשׁ הַמַּחְלֶקֶת בֵּינֵיכֶם וְכוּ', אֲבָל אִם תִּרְגִּיל
 עֲצֻמָּה רַק לְצַעֵק אֵלָיו יְתִבְרָךְ — בְּנִדְאֵי תוֹשֵׁעַ, כִּי הֵם יַעֲזוּבוּ אוֹתְךָ
 כִּי יִתְבַּיֵּשׁוּ וְכוּ'. וְכִכֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּפִסְקָתָא דְּרַב כְּהֵנָא):
 כְּשֶׁאָדָם צָדִיק — אִף בְּנֵי בֵיתוֹ כְּמוֹתוֹ צָדִיקִים, וְכֵן כָּל מִי שֶׁיִּדְבַק
 בּוֹ יִהְיֶה צָדִיק; וְכְשֶׁאָדָם רָשָׁע — אִף בְּנֵי בֵיתוֹ כְּמוֹתוֹ רָשָׁעִים,
 וְכֵן כָּל מִי שֶׁיִּדְבַק בּוֹ יִהְיֶה רָשָׁע, וְכֵן ל'; הַעֲקֵר לְמַסַּר אֶת עֲצֻמוֹ
 רַק אֵלָיו יְתִבְרָךְ, וְלִידַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה כִּי אֵינִי עוֹד מְלַבְדּוֹ, וְהוּא
 יְתִבְרָךְ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבַתּוֹךְ כָּל עֲלָמִין, מַה
 לְךָ עִם בְּנֵי־אָדָם?! מַה הֵם יְכוּלִים לַעֲזֹר לְךָ?! וּמַה הֵם יְכוּלִים
 לְהִרַע לְךָ?! אַתָּה הַדְּבִק עֲצֻמָּה רַק בּוֹ יְתִבְרָךְ, וְיִתְדַבֵּר רַק עִמּוֹ
 יְתִבְרָךְ, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא — שֶׁיֵּאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ יְתִבְרָךְ בְּהֶאֱרָה
 וּבְנֵעַם וּבְזִיו, וְתִצָּא מִצְרוּתֶיךָ וּמִחֻבוּתֶיךָ. זָכֹר זָכֹר מַה כְּכֹר עֲבַר
 עָלֶיךָ בְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים, לְכַמָּה בְּנֵי־אָדָם עֲזַרְתָּ, וְעַם כְּמָה בְּנֵי־אָדָם דִּבַּרְתָּ
 וּבִלִּית יָמִים וְלִילוֹת, וְעַכְשָׁו גִּתְהַפְּכוּ לִהְיוֹת לְךָ לְרוֹדְפִים וּמְדַבְּרִים
 עָלֶיךָ כָּל דְּבַר אָסוּר, עַל־כֵּן אַתָּה כְּכֹר רוֹאֶה שֶׁהַכֵּל הַכֵּל, הַכֵּל
 הַכֵּלִים, הַכֵּל גִּדְף כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ אֵינוֹ שׁוֹה אֶפְלוֹ אֲנַחָה אַחַת
 לְהִתְאַנֵּחַ עָלָיו... וְלִדְאֹג בּוֹ אֶפְלוֹ דְאֹגָה אַחַת... עַל־כֵּן שָׁמַע בְּקוֹל
 רַבֵּנוּ ז"ל הַיְצִיחַ מִינִי הָאֱמֶתִי, וּבִרַח לְךָ רַק אֵלָיו יְתִבְרָךְ לְגַמְרֵי,
 סָגַר עֵינֶיךָ וְאָטַם אֲזָנֶיךָ וְתִאֲרִיךְ אִפְךָ וְשָׁמַר פִּיךָ מִכָּל רַע, וְאֵז דִּיקָא

אֲשֶׁר   ב' תעב   בַּנַּחַל   רצג

תתחיל לחיות חיים חדשים שלא טעמת מימיה.

הדורש שלומך...

ב' תעב.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר עקב ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן
עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ושמחתי פעל כל הוץ. מה אמר
לך, ידידי היקר, עקר חיותי היא רק בזה שזכיתי בזכיות חנם
להתודע מרבי אמת כזה, המחזק ומעורר אותנו, ומוליקנו בדרך
הישר והקל לשוב אליו יתברך, העקר לבטל את עצמו לגמרי אליו
יתברך, ולברח מפל מיני עצקים של הכל, "דייה לצרה בשעתה"
(ברכות ט); צריכים לעסק באיזה עסק בשביל פרנסה, אבל לקפץ
בענינים פאלו שהם למעלה מכחותיו, ומפל שפן להשקיע הוץ כזה,
אשר מי יודע אם הוא לא רמאי, ובלשון יפה הוא מרמה אותך,
ואם חכמינו הקדושים הורו אותנו (בבא מציעא מב.): לעולם ישלש
אדם מעותיו ולא להשקיע הכל במקום אחד, וכי אתה חכם יותר
מחכמינו הקדושים? ! מדוע לא תזכר (שם מד.): כל שהפסך בידו,
ידו על העליונה; ובפרט לקחת על עצמך משא ומתן כזה, שאתה
צריך להשקיע כל מעותיך, הלא אתה מאבד עצמך לדעת, רחמנא
לצלן. וידוע שרבנו ז"ל אמר, שמי שעוסק במשא ומתן, ואינו נכנס
למעלה מכחותיו, אדם זה מקיים בכל מאדך. וזכר מה שאמרו
חכמינו הקדושים (ויקרא רבה, פרשה ג, א): טוב מי שיש לו עשרה
זהובים ונושא ונותן ומתפרנס בהן ממי שהולך ולוה ברבית. מה
אמר לך, מי אני שתשאל עצה אצלי, הלא בפרוש הורה לנו רבנו
ז"ל, שצריכים להאריך בתפלת: "ותקנני בעצה טובה מלפניך",
ואמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז'), שצריכים להזהר ולהשמר

רצד אשר ב' תעג בנחל

מעצות המון-עם שהן עצת נחש. ואם תעין בדברי רבנו ו"ל וּבְדַבְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים, תִּמְצָא עֲצָה טוֹבָה לְנַפְשְׁךָ. וְהִנֵּה אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים בְּסִפְרֵי, פְּרִשְׁת הָאֲזִינוּ, עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים לֵב, יב): "וְאִין עֲמוּ אֶל נֹכַר", שְׁלֹא יִהְיוּ בְּכֶם בְּנֵי-אָדָם שְׁעוֹסְקִים בְּפְרַגְמְטִיָּא שֶׁל כְּלוּם, עֵינֵי שָׁם; כָּל הָעֶסֶק הַזֶּה הוּא עֲנִין שֶׁל פְּרַגְמְטִיָּא שֶׁל כְּלוּם, אַתָּה מְשַׁקֵּיעַ כָּל-כָּף הַרְבֵּה כֶּסֶף עַל הַבְּטָחְתּוֹ שְׂיַעֲשֶׂה עוֹד כֶּף, הֲלֹא הַכֹּל הוּא רַק דְּבַר הַתּוֹלָה בֵּין שָׁמַיִם לָאָרֶץ, דְּבַר הַתּוֹלָה בְּאֵוִיר וְכוּ'.

חֲמִדַת לְבָבִי! אַחֲרֵי שֶׁהוֹדִיעֵנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּזִכְיוֹת חֲנֻם מֵרַבְּנוּ ו"ל, רְאוּי לָנוּ לְשַׁכַּח מִכָּל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה (אִין זִיף אִינְגְּאֻנְצֵעֵן אִיבְעֵר גְּעֵבֵן זִיף צוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ), וְלִמְסַר אֶת עֲצֻמְנוּ לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, וּפְרַנְסָה כְּבָר יִתֵּן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּנִקְלָה. מַה לָּנוּ לְדַאָּג, כְּשֵׁיִשׁ לָנוּ רַבִּי אָמֵת כְּזֶה, רַבִּי אֲשֶׁר הַכִּין פְּלִים לְמַשִּׁיחַ צְדָקְנוּ. וְכַבֵּר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֲרוּבִין נַה): "לֹא תִמְצָא תּוֹרָה לֹא בְּסַחְרָנִים וְלֹא בְּתַגְרִים, עֵינֵי שָׁם; וְכֵן אָמְרוּ (אָבוֹת ב, ה): "וְלֹא כָל הַמְרַבֵּה בְּסַחְרָה מַחְכִּים"; (עוֹד שָׁם פֶּד): "הֲוֵי מִמַּעַט בְּעֶסֶק וְעֶסֶק בְּתוֹרָה". (עוֹד שָׁם ו, ה): "הַתּוֹרָה נִקְנִית בְּמַעוֹט סַחְרָה". וְאָמְרוּ (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פְּרָשָׁה כֵב, סִימָן ח): "לֹא מִמָּה שְׂאָדָם יוֹצֵא וְעֵמֶל בְּסַחְרָה, וְהוֹלֵךְ מִמְזֻרַח לְמַעַרְב — נַעֲשֶׂה עֲשִׂיר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (תְּנָא דְּבִי אֱלִיהוּ רַבָּה, פֶּרֶק ב'): יִרְבֶּה בִישִׁיבָה וַיִּמְעַט בְּסַחְרָה, מִיָּד רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עָלָיו, עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא (בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ זִוְטָא, פֶּרֶק ב'): שִׁים עֲצֻמְךָ בְּתוֹרָה יוֹתֵר מִבְּסַחְרָה, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן, חֲמִדַת לְבָבִי, עֲשֶׂה מַה שְׂתַּעֲשֶׂה, וּבְרַח לֵךְ רַק אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יַעֲזֹר לְךָ, וְאֵל תִּכְנִיס מַחֵךְ בְּמַסְחָרִים עַקְמִים כְּאֵלוֹ.

הדורש שלומך...

ב' תעג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר עקב ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,

אֲשֶׁר   ב' תעג   בַּנְחַל   רצה

האברך היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך הקצר עם המעות לפדיון גפש לנכון קבלתי, ולמדתי ב"לקוטי מוהר"ן" התורה רט"ו, המדברת מפדיון, ואמרתי עליה התפלה מ"לקוטי תפלות", תפלה ק"ד, ויהי רצון שתקבל תפלתנו, וימתקו כל הדינים מעליך ומעלינו ומעל כלל ישראל. חמדת לבבי! החכם מכל אדם אמר (משלי כא, כג): "שמר פיך ולשונך שמר מצרות נפשו". ואמר התנא הקדוש (אבות א): "וכל המרבה דברים — מביא חטא", עינין שם; ואמרו (חלין פט): מה אמנותו של אדם בעולם הזה? ישים עצמו כאלם, עינין שם; ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן לח): מאי דכתיב (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו" — עקר הרוח סערה שנתהנה במח האדם הוא רק על-ידי הדבור, עינין שם; כי הפך בנבלתא ולא תפל במלי (פסחים קג). [כדאי אפלו להפך ולהטפל עם נבלה סורחת מלהפך במלי — לדבר דברים של מה בכך]. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (דרך ארץ זוטא, פרק ג'): הוי דן דבריה עד שלא תוציאם מפיה, עינין שם; ודו"ק ותשפח, שכל המרירות שעברה עליך עד עכשו היתה רק מסבת פיה שלא שמרת, כי אם היית מרגיל את עצמך לא להכנס בוכוחים, והיית סותם פיה, ולעולם לא היית מתחיל לדבר עם בני-אדם יהיה איך שיהיה, רק אם היו שואלים אותך — היית עונה, אז דיקא היית זוכה לחיות חיים נצחיים, חיים מתקים.

הדורש שלומך...

חמדת לבבי! אמרו חכמינו הקדושים (בירושמי שבת, פרק יד, הלכה ג'), על הפסוק: "והסיר ה' ממך כל חלי" — ר' אליעזר בן יעקב אומר זה הרעיון, עינין שם; כי אין לה עוד חלי ודבר המעיק לו לאדם כמו הרעיונות רעים, שעל-פירוב באים רק על-ידי פגם הדבור, כי כפי שמדבר — כמו-כן מאיר מחו, ולהפוך — מה שיש במחו — פן הוא מדבר. וכמוכא בזהר הקדוש (פרשת בלק, דף קצג): לית מלה בעלמא דישתמודעון ליה לבר נש אלא בזמנא דאפתח

הנ"ל.

ב' תעד.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר עקב ה'תשל"ז.

שלום וברכה אל האברך היקר לי מאד, שותה מימי הנחל נובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

העקר ראה להיות שמח, ותרחיק ממך את העצבות והמרה
שחורה; כי תכף-ומיד כשאדם רוצה להיות איש כשר וירא ה',
עברה גדולה כשהוא בעצבות ובמרירות; ועל-כן ראה למסר את
נפשו על מדת השמחה. ואף שאני יודע שזה בא לך מאד מאד
קשה, כי מרב העוונות, קשה לאדם להיות בשמחה, עם כל זאת זה
עקר גדלת בר ישראל — כשזוכה להיות תמיד בשמחה. וחכמינו
הקדושים אמרו (בראשית ובה, פרשה ג', סימן ג'): רבי שמעון בר יוחאי
פתח (משלי טו, כג): "שמחה לאיש במענה פיו, ונדבר בעתו מה טוב",
"שמחה לאיש" — זה הקדוש-ברוך-הוא, שנגמר (שמות טו, ג'): "ה'
איש מלחמה ה' שמו", "במענה פיו" — "ויאמר אלקים יהי
האור", "ונדבר בעתו מה טוב" — "וירא אלקים את האור כי טוב";
כי תכף-ומיד כשאדם שש ושמח, אזי נכלל בהקדוש-ברוך-הוא,
שהוא כביכול עצם השמחה, ורואה את האור הגנוז בתוך הבריאה,
אשר אין לך עוד מאשר יותר ממנו.

ולך נא וראה מה שכתב המהר"ל בספרו "נתיבות עולם" (נתיב
התורה, פרק יז), וזה לשונו באמצע דבריו: והמצוה שהיא עבודת
השם יתברך, ראוי שתהיה בשמחה, כי מעשה המצוה הוא להשלים

(ז) אין דבר בעולם שמכירים את הבן-אדם, אלא בזמן שפותח פיו.

אֲשֶׁר   ב' תעה   בַּנְחַל   רצו

את האדם, כמו שהתבאר לך לפני זה, כי לך הם רמ"ח מצוות עשה — להשלים את האדם בכל איבריו. ומאחר כי המצוה היא השלמת האדם, לך ראוי שתהיה המצוה בשמחה, כי השמחה היא מצד השלמות, ואשר יש לו שלמות הוא שמח. והפך זה כאשר מת לו אחד מן הקרובים אשר שכימים אליו, ובזה מגיע העדר וחסרון, אז הוא באבלות, ומפני כי המצוה היא שלמות גמורה לאדם, לך ראוי שיעשה המצוה בשמחה, ואז ראוי שתשרה השכינה עליו לגמרי, כי אין השכינה שורה רק מתוך שמחה (שבת ל:); אבל כאשר יש לו שמחה בשביל עשרו, דבר זה אינו נחשב לכלום, כי העשר אינו השלמת האדם. ומה שאין השכינה שורה מתוך שמחה, מפני כי אין השם יתברך מתחבר רק אל השלם, כמו שהיא יתברך שלם בתכלית השלמות. ודבר זה שיהי פאשר עושה המצוה שהיא שלמות האדם בשמחה, ואז האדם שלם לגמרי, ואז השכינה שורה, עד כאן לשונו; הרי שלך לפניך, שעקר השלמות לאדם היא השמחה, אשרי מי ששמח תמיד, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תעה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר עקב ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל היקר והנעלה,
שותה מממיני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אודות חדושים דאורייתא, תדע אשר רבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן קה), שהוא תקון גדול למחשבה; כי פנגד זה שאדם חשב הרהורים רעים, עליו לחשב ולחדש חדושי תורה, ועל-פן אין מה לחשש כלל, ובפרט פשכותבים דברי אמונה ויראת שמים, אין בזה שום חשש כלל, ואפלו בענין הלכות שאדם מחדש גם-פן אם מקורן בשלחן ערוך, יש לו על מה לסמוך, ואין לו מה

רחצ אשר ב' תעה בנחל

לחשש; כי מוכא בדברי ה'פרי מגדים' בהקדמה, שאם האדם מכון לדברי הגאונים, וה'טורי-זהב' וה'מגן אברהם' וה'שפתי-כהן', כבר טוב מאד. ואפלו אם כון אל האמת בכל החבור שעשה שלש פעמים, די לו וטוב מאד. וכן מביא שם, אם לא פעל בזה שחדש חדושי תורה אלא שבשעה שחדש את החדושי תורה הוציא את מחו ומחשבתו מהרהורי העולם הזה, כבר היה מספיק, וכל זה כתב מרב עונה שהיתה לו. אבל כבר ידוע מה שאמר הרב הקדוש מצאנו זי"ע, שה'פרי מגדים' דחק את עצמו בין הפוסקים, והוא מאחרוני הפוסקים, וכל זה זכה על-ידי גדל העניויות שלו. ובאמת הוא פתח לנו דרך, איך שכל אחד יכול לחדש בתורה, ואין צריכים לפחד, אדרבה תבוא עליו ברכה, על כל מי שזוכה לחדש חדושי תורה. ורבנו ז"ל הזהירנו רק לא לחדש דין חדש, אשר אינו מבאר בפוסקים ובשלחן ערוך, כי זו עצת היצר הרע לחדש איזה דין חדש, וצריכים לשמר על זה מאד, אבל סתם לכתב חדושי תורה — אשרי לו ואשרי חלקו! ומוכא בשאלות ותשובות "משיב דבר" להנצי"ב ז"ל, שפסק בפרוש בסימן כד, דאף על-פי שתלמיד חכם תורתו דיליה היא, אינו רשאי למנעה מכלל ישראל, עין שם; כי צריכים לכתב כל חדוש וחדוש שאדם מחדש בתורה, ולא להסס ולדאג כלל, ומכל שפן שכותבים דבורי אמונה והשגחה פרטית, אשרי האדם שזוכה לחבר ספר. וכתב רבי יהודה הקסיד בספר חסידים, סימן תקל, דכל מי שגלה הקדוש-ברוך-הוא לו דבר, ואינו כותבו ויכול לכתב, הרי הוא גוזל מי שגלו, כי לא גלה לו אלא לכתב, דכתיב: "סוד הו"ה ליראיו ובריתו להודיעם", וכתיב: "יפוצו מעינותיך חוצה", וזה שכתוב: "יביא במשפט כל נעלם", שגורם שנעלם טוב שגלה לו שאינו כותבו, הרי שאין מה לחשש כלל. ובפרט פשזכינו להקדמות הנוראות מרבנו ז"ל, אין מה לפחד כלל, ובפרט דבר שאינו נוגע להלכה, אלא ליראת שמים ולחזק את אחרים, אין בזה שום חשש כלל. ועל-כן אשרי מי שזוכה לחדש חדושי תורה, ואז טוב לו כל הימים, והוא תקון נפלא לפגם הברית ולהרהורים רעים.

אֲשֶׁר   ב' תעו   בַּנְחַל   רצט

רָאָה לְעֵינַי בְּכָל הַסְּפָרִים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל רָצָה מְאֹד שְׁנֵהֲיָהּ בְּכָל הַסְּפָרִים, וְנִטְוִיל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְרָאוּי לְלַמֵּד בְּכָל סֵפֶר מִהַתְחַלָּה עַד הַסּוֹף, וְלַעֲצֹמֹת לְעֵצְמוֹ שְׁזָכָה לְעֹבֵר בְּסֵפֶר הַזֶּה, וְכִף יְזָכָה לְעֹבֵר בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנִים בְּכָל הַסְּפָרִים; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת עֵצְמוֹ כָּלֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תעו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְתַּי לְסֹדֵר עֶקֶב ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצַּח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ מְגֻדֵל הָאֲמֶת בְּתוֹךְ מִכְתָּב הָאֲבָרָךְ ... גֵּרוֹ יֵאִיר לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְאַף שְׁטְרוֹדוֹתֵי רַבּוֹ עַד מְאֹד, הֵן בְּעֶסֶק הַרְבִּים פִּידוּעַ לָךְ, וּבִפְרָט כִּי יִמְנִינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְצָרִיכִים לְחֻטֵּף בְּזֶה הָעוֹלָם וְוָאֵס עֵס לְאֲזַט זֵיף, כִּי הַזְּמַן קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרַבָּה, אִוֵן דָּאֲרֻטְעֵן אִיזוֹ אֶלְדִּינֵג טִייעֶר (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת, מַעֲשֵׂה א'), וּמִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, "כִּי הַזְּמַן הוֹלֵךְ וְהוֹמָה, וְהַגּוֹף אֶפְשָׁר עֲכָשׁוּ בָּא יוֹמוֹ" (שִׁיר רַבְּנוּ ז"ל), וְצָרִיכִים לְרַחֵם עַל עֵצְמוֹ קִדְּם הֵיטֵב הֵיטֵב. עַל-כָּל-פָּנִים יַעַן שְׁנִגְעַת בְּמִכְתָּבְךָ נִקְדָּה מְאֹד חֲשׂוּבָה וְנַחוּצָה, אֲשֶׁר כָּל הַשְּׁאָרֵת רַבְּנוּ ז"ל תְּלוּיָהּ בְּזֶה לְנִצַּח, וְטַעֲיַת בְּזֶה טַעוּת, עַל-פֶּן הַהֲכָרַח לְהוֹדְרוֹ תַּכְף-וּמְיָד וְלְהַשִּׁיבָךְ, וְלִכְרַר עַל פָּנֵי הַפְּתָב נִקְדָּה זוֹ; כִּי בְּנֹדָאֵי בְּעִזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ עוֹד יִדְפֵס וְיִתְפָּרֵס בְּרַבִּים, וְיִהְיֶה נִצְרָךְ לְעוֹד בַּחוּרִים וְאַבְרָכִים כְּמוֹךְ.

מַה שְׁכַתְּבָתְךָ, שֶׁהַסְּבָה שֵׁישׁ מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲשֶׁר אֵינָם מְדַבְּרִים עִם אַחֲרִים, זֶהוּ מִפְּאֵת גְּדֵל עֲנִיוּת וְגְדֵל הָאֲמֶת שֵׁישׁ בְּזֶה וְכוּ' וְכוּ'.

חֲמֻדַּת לְכַבִּי! אָנוּ אֵינָן לָנוּ אֶלָּא דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵינָן אָנוּ מְכִירִים אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וּמַה שְּׁלֵא כְּתוּב בְּסֵפֶרֵי רַבְּנוּ ז"ל,

ש   אֲשֶׁר   ב' תעו   בַּנְּחָל

אין זה מענין אותנו כָּלֵל, וְזֶה לֹא מַעֲלָה וְלֹא מוֹרִיד, כִּי הַשְּׁלֵמוֹת הֵיטָה רַק אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל, שְׁזָכָה בְּזֶה הָעוֹלָם לְמַה שְׁזָכָה, וְעָלָה לְמָקוֹם שְׁעָלָה, וְהַשִּׁיג מַה שְּׁהַשִּׁיג וְכוּ' וְכוּ'. וּמְצִינּוּ בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַפֶּן הַטְּעוֹת הַזֶּה; בְּחֵי-מוֹהַר"ן (סִימָן תַּקמ"ג) אֵימָא, כַּמָּה פְּעָמִים הָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ, וְהִזְהִיר אוֹתָנוּ מְאֹד לְקָרֵב נַפְשוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, לְהַשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם בְּנֵי-אָדָם, כְּדֵי לְעוֹרְרֵם וּלְהַשִּׁיבֵם וּלְקַרְבֵם לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וּרְצוֹנוֹ הָיָה אֲפִלּוֹ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי הָעוֹלָם שִׁיחוֹת חֲלִין בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, אוֹלֵי יִצְמַח וְיִתְגַלְּגַל מְזֵה דְבוּרִים שְׂיַעוֹרְרוּ אוֹתָם לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֲפִלּוֹ אִם לֹא יַפְעֵל כִּי אִם תְּנוּעָה בְּעֵלְמָא, שְׂיַכְנִס בָּהֶם אֵיזָה הִרְהוּר תְּשׁוּבָה אוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְפִי שְׁעָה — גַּם-כֵּן טוֹב מְאֹד, מְכַל שְׂכָן שְׂיָכוֹל לְהִיּוֹת, אֲשֶׁר בְּרַבּוֹת הַיָּמִים, שְׂשִׁיבֵיבֵיב עִמָּהֶם וְיִחְזוֹר וְיִדְבֵר, אוֹלֵי יִזְכֶּה לְעוֹרְרֵם בְּאֵמַת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְקַרְבֵם לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר גְּדוֹל מְזֵה, כַּמּוּבָא בְּכָל הַסִּפְרִים, וּבַכְּפֻט בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (חֶלֶק ב' קכח:) אֵימָא הַלְשׁוֹן: וְכָאָה מֵאֵן דְּאֶחִיד בְּיָדָא דְחֵיבָא וְכוּ', וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתַּבַּח בֵּיהּ בְּכָל עֵלְמִין וְכוּ', עֵינן שָׁם; וְרַבְּנוּ ז"ל הֵאָרִיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים מְזֵה, וְנָרוּ אוֹתָנוּ לְזֶה מְאֹד בְּכַמָּה מִיָּנִי לְשׁוֹנוֹת, וְכַמָּה פְּעָמִים הָיָה מְבַזֵּה אוֹתָנוּ בְּכִזְיוֹנוֹת עַל שְׂאָנוּ מִתְּעַצְלִים בְּזֶה. וּפַעַם אַחַת קָרָא אוֹתָנוּ עֲצִים יְבִשִׁים, עַל שְׂאֵין אָנוּ מוֹלִידִים נַפְשׁוֹת שְׂיִתְקַרְבוּ לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל גִּדְּנוֹ. וּפַעַם אַחַת בְּלִיל מוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, עָמְדוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לְפָנָיו (וְהָיוּ אֲזֵי מוֹהַר"ן ז"ל וְר' יוֹדֵל וְר' שְׁמוּאֵל אֵיזִיק, וְעוֹד הַרְבֵּה מִהַחֲשׁוּבִים שְׁלוֹ) וְהוֹכִיחַ אוֹתָם מְאֹד כַּמָּה שְׁעוֹת עַל עֲנִין זֶה, וְסִפֵּר אֲזֵי הַרְבֵּה מִעֲנִין זֶה, וְגַם הָיָה רְצוֹנוֹ שְׂיַסְעוּ נְסִיעוֹת בְּשָׂבִיל זֶה, כְּדֵי לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם וְכוּ', עֵינן שָׁם; וּבַלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן ז') אֵימָא: כָּל אָדָם יָכוֹל לְקַיֵּם זֹאת — לְהַעֲמִיד תַּלְמִידִים, כִּי כְּשִׁשְׁנַיִם מְדַבְּרִים יַחַד בְּיִרְאַת שְׁמַיִם, אֲזֵי כְּשִׁאֲחַד מֵאִיר לְחַבְרוֹ בְּאֵיזָה דְבוּר, נִחְשָׁב חֲבֵרוֹ אֶצְלוֹ בְּחִינַת תַּלְמִיד, וּלְפַעְמִים נַעֲשֶׂה לְהַפּוֹךְ, דְּהֵינּוּ כְּשִׁאֲחַר-כֵּךְ הוּא מְקַבֵּל מִחֲבֵרוֹ אֵיזָה דְבוּר, אֲזֵי נַעֲשֶׂה הוּא בְּכַחֲשֵׁינַת תַּלְמִיד לְגַבֵּי חֲבֵרוֹ. "וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְהִזְהַר לְהַשְׁתַּדֵּל וְלַעֲסֹק בְּזֶה", כִּי "לֹא תִהְיֶה כְּרָאָה לְשַׁבַּת יִצְרָה" (יִשְׁעִיָּה מֵה, י"ט); כִּי צָרִיךְ כָּל אֶחָד לַעֲסֹק בְּיִשׁוּבוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׂיִהְיֶה

אֲשֶׁר   ב' תעו   בַּנְּחָל   שֵׁא

הָעוֹלָם מִמְּלֵא מְבִנֵי-אָדָם, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (בְּרֵאשִׁית א, כח): "וּמְלֵאוּ אֶת
הָאָרֶץ"; כִּי זֶה עֵקֶר יֵשׁוּב הָעוֹלָם — כְּשֶׁהָעוֹלָם מִמְּלֵא מְבִנֵי-אָדָם,
הֵינּוּ מְבִנֵי דָעָה וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וְכֵן הוּא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן
סח): וְהַכֶּלֶל — שִׁצְרִיף שִׁישְׁאָרוֹ מִמְּנוֹ בָּנִים וְתַלְמִידִים, וְהַתַּלְמִידִים
יֵאִירוּ יוֹתֵר לַתַּלְמִידִים אַחֲרֵיהֶם וְכֵן לְהֵלֵן יוֹתֵר, שְׁגָם הַתַּלְמִידִים
יִפְרוּ וְיִרְבּוּ וְיַעֲשׂוּ תַלְמִידִים אַחֲרֵים, וְתַלְמִידֵי תַלְמִידוֹ יַעֲשׂוּ יוֹתֵר
תַלְמִידִים וְכֵן לְהֵלֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה נִשְׁאָר מֵחוּ גַם לְמִטָּה
לְעוֹלָם וְעַד וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וּבְלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן יד) אֵיחָא:
וְאִי אֶפְשָׁר לְקַרְבֵּי אֶת הַגְּרִים עִם בְּעַלֵי הַתְּשׁוּבָה, אֶלֶּא עַל-יְדֵי תוֹרָה,
כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (מְשַׁלֵּי ה, טז): "יִפּוּצוּ מִעֵינֹתֶיךָ חוּצָה", שִׁצְרִיף לְהַשְׁקוֹת
אוֹתָם שְׁהֵם מִבְּחוּץ, לְהוֹדִיעַ לָהֶם הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בָּהּ וְכוּ', עֵינֵן שָׁם;
וּבְלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן קפד) אֵיחָא: כְּשֶׁאֶחָד מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ
בִּירְאָת שְׂמִים, נַעֲשֶׂה אֹרֶךְ יֶשֶׁר וְאֹרֶךְ חוּזֵר וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וּבְלִקוּטֵי-
מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן לד) אֵיחָא, שְׂיֵשׁ בְּכָל יִשְׂרָאֵל נִקְדָּה מֵה שְׂאִין
בְּחִבְרוֹ, וּבְחִינָה הַזֹּאת שְׂיֵשׁ בּוֹ יוֹתֵר מִחֲבֵרוֹ הוּא מְשַׁפִּיעַ וּמַעוֹרֵר לִב
חֲבֵרוֹ, וְחֲבֵרוֹ צְרִיף לְקַבֵּל הַתְּעוֹרְרוֹת וּבְחִינָה הַזֹּאת מִמְּנוֹ, כְּמוֹ
שִׁפְתוֹב: "וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין" וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וּבְלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק
א', סִימָן כא) אֵיחָא: וּמִי שִׁזְכָּה לְאֵלוֹ הַמְּקִיפִין לְהוֹלִיד אוֹתָם וּלְהַכְנִיס
אוֹתָם בְּפָנִים, נִמְצָא, שִׁזְכָּה לְהַבִּין אֶת הַסְּגָלָה, בְּוֹדֵאֵי הַיֵּשֶׁר לְגִלוֹת
הַסְּגָלָה לְעַם סְגָלָה וְכוּ' עֵינֵן שָׁם; וּבְסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת (מַעֲשֶׂה ג') אֵיחָא
(הַחֶכֶם): "הָאֵט זֵי גִילְאֲזֵט צִנְאָה, אִז זֵי זְאֵלֵן אֵן טְרַעֲנִקְעֵן בֵּיימְעֵר,
אִיר מְעֵגֵט עוֹסֵק זֵיין אִין אַנְדֶּעֶרע פֶּרְנִסוֹת אוֹיף גָּאָר דָּאָס זְאֵלֵט אִיר
זַעֵהֵן תְּמִיד צוֹ טָאן אֵן צוֹ טְרַעֲנִקְעֵן בֵּיימְעֵר" וְכוּ', עֵינֵן שָׁם;
וּבְסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת (מַעֲשֶׂה יב) אֵיחָא: אִזוֹי הָאֵט זֵיךְ דְּעֵר בְּעַל תְּפִלָּה
זֵיךְ אֵלֶץ גַּעֲפִירֵט אוֹן פֶּלְעֵגֵט אֵלֶע מְאֵל מְקֻרֵב זֵיין מְעֵנְטִשְׁעֵן" וְכוּ'
(עֵינֵן שָׁם, אִיךְ שֶׁעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת, וְהַלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי
לְבוּשִׁים לְקֻרֵב אֲנָשִׁים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא עוֹד אֶלֶּא כְּשֶׁרָאָה כְּבָר גַּם

ח) הַחֶכֶם הַשְּׂאִיר לְבָנָיו צִנְאָה, שְׁהֵם יִשְׁקוּ אֵילָנוֹת; מִתֵּר לָכֶם לְעַסֵּק בְּפִרְסוֹת אַחֲרוֹת
גַּם-כֵּן, רַק זֶה תִּרְאוּ תְּמִיד לְעִשׂוֹת — לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת.
ט) כִּף הַתְּנַהֵג תְּמִיד הַבְּעַל-תְּפִלָּה, וְהוּא תְּמִיד הִזֵּה מְקֻרֵב אֶת הָאֲנָשִׁים שְׁלוֹ.

ש ב אָשֶׁר ב' תעו בנחל

בין אנשיו מי שיכול לדבר — נתן להם רשות לדבר, עין שם; ובספר המדות (אות נאוף, סימן מא) איתא: "תקון להוצאת זרע לבטלה, שישתדל להחזיר בני-אדם בתשובה", עין שם; ואמר רבנו ז"ל (ת"י-מוהר"ן, סימן תנא), שטוב יותר לספר עם חברו מעניני עבודת השם, כי כמו שז"ל מגביה את הלב, כמו שכתוב (משלי לא, ו): "תנו שכר לאובד, וז"ל למרי נפש", כך הדברים שמדברים עם חברו, מגביה לבו של אדם, כמו שכתוב (שם יב, כה): "דאגה בלב איש ישחנה", ודרשו חכמינו הקדושים (יומא עה.): "ישחנה לאחרים, וכמו ששוחה מעט ז"ל — מגביה לבו, וכששוחה הרבה ז"ל — בעשה שכור ומנח על משכבו, כך הדברים שמספרים, אם יש בהם על-כל-פנים קצת אמת, אף-על-פי שיש בהם צביעות וגדלות, אף-על-פי-כן הוא מגביה לבו וכו', עין שם; הרי לך מכל דברי רבנו ז"ל בעצמו הפוך דעת הטועים, שאין לדבר ולגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל, וכן זה שאין לדבר הרבה דברים גבוהים שאינו אוהז בהם, גם זו טעות גמורה; כי בפרוש אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קיט): כאטש איך בין נישט קיין ערליכער איד על-כל-פנים זאל איך זעהן מיין חבר זאל זיין א ערליכער איד; הינו שאף שעדין אינו זוכה להיות איש פשוט, ולבוא אל איזו מדרגה, על-כל-פנים אראה לדבר מזה עם חברי, ולעוררו ולחזקו בזה מאד מאד, ואם אין עושים זאת — הוא חסיד שנפל, אשר אמר רבנו ז"ל: חסיד שנפל גרוע ממשמד, עין בהשמטות לת"י-מוהר"ן; ואיתא בלקוטי-הלכות (גזיקין, הלכה ד', אות כח), ויש שמכנים עצמן בשם חסידים, ואומרים חכמות של שטות והכל המרחקים מהשם יתברך ומתורתו ומצדיקי אמת, ואלו הם בבחינת קלפת נגה, שמערכת טוב ורע; כי באמת יש בהם טוב הרבה, כי אינם פורקים על, חס ושלום, וקצתם הם אנשים פשוטים קצת, ולפעמים אומרים דברי אמת, אף מערב בהם גם רע הרבה, דהינו החכמות שלהם שנדמה להם לחכמות, ובאמת הם שטיות גדולות, ואלו מזיקים גם-כן הרבה ומונעין מאד מלהתקרב לצדיקי אמת ואנשיהם, הממשיכים השגת אלקות

(י) אפלו שאיני איש פשוט שלפחות חברי יהיה איש פשוט.

אָשֶׁר   ב' תעו   בַּנְחַל   שג

בעולם, ובאפן אחר הם מזיקים יותר מהעכו"ם והאפיקורסים, כי מעכו"ם ואפיקורסים רב ישראל מרחקים עצמן מהם בתכלית הרחוק, כראוי להתרחק מהם יותר מן בעלי ראתו, אף מאלו הנשרים קצת, אין מתרחקים מחכמתם כל-כף. ובאמת הם מזיקים הרבה על-ידי חכמתם וליצנות שלהם, שמתלווצצים מכמה דברי התמימות האמתית וכו' עי' שם; הרי לך בפרוש, שמצוה לדבר עם חברו בעבודת השם אפילו בדברים שאינו אוהב בהם, אדרבה אם אין אני יכול עדין לזכות לזה, על-כל-פנים אחזק ואעורר את חברי, שעל-כל-פנים הוא יזכה לזה, אשר מעלת זה הענין עולה על הכל, כמובן למשפיל. כי בזה מראה ישר ואמתת לבבו, כמו משה רבנו שאמר (במדבר יא, כט): "ומי יתן כל עם ה' נביאים", כי יתן את רוחו עליהם, ובזכות זה גם הוא יזכה להגיע לכל זה, אשר דבר עם חברו. וכן כבר אמרו חכמינו הקדושים: אין אדם יודע מה שבלב חברו, ומי יכול לומר על חברו שהוא מדבר דברים שאינו אוהב בהם, הלא גם בזה דבר פעם רבנו ז"ל, ואמר (חיי-מוהר"ן, סימן תקיח): יש אצלי אנשים שלפעמים הם מתלהבים להשם יתברך וסמוכים להשם יתברך באמת, והם אז במדרגה טובה שאפילו צדיקים גמורים אינם אוהבים בזה וכו', עי' שם; ומכל זה תראה טעוהתך ומי הולך עם דמיון... אחי, אחי! אין לנו אלא דברי רבנו ז"ל, והעפתתי לך אות באות דברי רבנו ז"ל בעצמו המדבר מזה, ומי יחגר מתניו לומר אחרת? אין זה כי אם שנתישן אצלם הדברים, ובעזרתו יתברך, אצלנו הדברים מתחדשים בכל עת ורגע מחדש ממש; כי כן צריכה להיות ההתקרבות אל רבנו ז"ל — בכל פעם מחדש, ולא להיות "זקן" (עי' שיחות-הר"ן, סימן נא); ומה שכתבת שדברת אודותי עם שני אברכים שאני מכיר, גם בזה טעית, מה לך לדבר מאחר?! הלא אם מצאת שני אברכים, תראה לדבר עמהם רק מרבנו ז"ל, כי הטפשות הכי גדולה — לדבר מבין-אדם, כי הוא יצר הרע גדול לומר: צדיק זה נאה וזה לא נאה (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פג); ובכלל מי יודע דבר זה?! אדרבה רבנו ז"ל אמר בפרוש: מי שגדול ביותר — אצלו אין רואים שום קדשה כלל (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמג).

דש אָשׁר ב' תעו בנחל

חֲמַדַּת לְבָבִי! הַבְּקָר בְּלִמְדָנוּ "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת", לְמַדְנוּ מַעֲשֵׂה ט' מִהַחֲכָם וְהַתָּם, וְתַהֲלָה לְאֵל, הָיוּ דְבוּרִים גְּפִלָּאִים, אֲשֶׁר לְהַעֲתִיקָם צָרִיךְ קוֹנְטְרָס שְׁלָם, וְהַתְמַצִּית הִיא, כִּי הַחֲכָם הֵלֵךְ בְּחֻכְמוֹת שֶׁל הַבַּל, וְטִלְטַל עֲצָמוֹ בְּטִלְטוּלִים קָשִׁים מִמְדִּינָה לְמְדִינָה, אֲוֹן אִיז פֶּאָר שְׁוואַרְצֵט גִּינוּאָרִיץ פּוֹן אָנְפֶּאָנג בִּיז צוּם סוּף², כִּי כָל פַּעַם חָשַׁב מֵאַחֲרִים — מַה יֵּאמֵר זֶה עָלַי... וְאֵילוּ פָּנִים יִהְיוּ לִי אֲצֵל זֶה... וְכוּ'. אָבֵל הַתָּם הָיָה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְהָיָה רָגִיל לֹאמֵר בְּכָל פַּעַם: נֶאֱהָר אָן לִיצְנוּת³, וְעַל-יְדֵי-זֶה הִצְלִיחַ דְרָכּוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

מַה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ, אֶהְבֵּה שְׂאִינָה תְלוּיָה בְּדָבָר, אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים כְּבָר שְׁנַיִם רְצוּפוֹת, שְׂאִין שׁוּם תְּכֵלִית אַחֲרָת, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ וְלְבָרַח אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן וְלְבָרַח מִלְּצִים וְכוּ', זָכַר כְּמָה יָמִים וְלֵילוֹת בְּלִית אֲצֵלִי, זָכַר כְּמָה שְׁעוֹת דְּבַרְנוּ יַחַד, מַה הָיִיתָ עוֹשֶׂה אִם הָיִיתִי עִנּוּ כְּדַעֲתָךְ הַמְטָעִית, וְלֹא הָיִיתִי מְדַבֵּר עִמָּךְ? הֲאִם אֵינְךָ זוֹכֵר דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל, אֵיךְ שֶׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ מֵהִי עֲנֻה, עֵינֵי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"ז, עֲנֻה בְּלֹא חֲכָמָה אֵינָה כְּלוּם, כִּי בּוֹדָאִי אֵינִי זוֹ מַעֲלַת הָעֲנֻה לְהִרְאוֹת עֲצָמוֹ בְּכַפִּיפַת רֹאשׁ בְּדַרְךָ שְׁטוּת, כְּאֵלוֹ הוּא עִנּוּ, כִּי זוֹ עֲנֻה פְּסוּלָה. וְעַקֵּר הָעֲנֻה כְּשֶׁהִיא בְּחֻכְמָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעֵינֵי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן כ"ב): בְּעֵינֵי הַהַכְנָעָה טוֹעֵינִי הָעוֹלָם הַרְבֵּה, וְעֲנֻה כְּזוֹ נִקְרָא חֲנֻפָּה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעֵינֵי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן קמ"ז), שְׁשֵׁלְמוֹת הָעֲנֻה הוּא מִי שְׂכִיב לֹאמֵר עַל עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא עִנּוּ, וְהַעֲקָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲזוּת דְּקִדְשָׁה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעֵינֵי בְּסִפֵּר "מְקוֹר הַשְּׂמֻחָה" (דְּרוֹשׁ יוֹם כְּפוּרִים) עֵינֵינִי גְּפִלָּא בְּאַרְיִכוֹת מְגֵאוֹת וְעֲנֻה, עֵינֵי שָׁם; שֶׁהֵם סֵלַת דְּבָרֵי מוֹהַר"נ ת"ו"ל.

חֲמַדַּת לְבָבִי! מַה יֵּשׁ עוֹד לְהֶאָרִיךְ וְלְהוֹסִיף עַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל (כְּמֵאֵמֶר הָעוֹלָם אוֹ שְׁלֹא יוֹעִיל, אוֹ שֶׁהֵם שְׁלֹא לְצַרְךָ), עַל-כָּל-פָּנִים

(ב) וְנִשְׁחָר לְגַמְרֵי מֵהַתְחַלָּה וְעַד הַסּוּף.
(ל) רַק בְּלִי לִיצְנוּת.

אֲשֶׁר   ב' תעו   בְּנַחַל   שֶׁה

אִיךָ שֶׁהוּא, צָרִיךְ שְׁתַּדַּע שְׁדִיקָא מִי שֶׁהוּא עָנוּ גְדוּל, הוּא מְדַבֵּר עִם
 בְּנֵי-אָדָם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִפְקִיר אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת בֵּיתוֹ לְגַמְרֵי,
 כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוֹ אֶצֶל מֹשֶׁה רַבֵּנוֹ (בַּמְדָּבָר יב, ג): "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנוּ מְאֹד,
 מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה", עַל-כֵּן כְּתִיב אֶצְלוֹ (שְׁמוֹת יט, יד):
 "וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן הַהָר אֶל הָעָם" וְגו', וּפִרְשׁ רַש"י: מְלַמֵּד שְׁלֵא הָיָה
 מֹשֶׁה פּוֹנֵה לְעַסְקֵי, אֲלֵא מִן הַהָר אֶל הָעָם, עֵינֵי שָׁם; וְכֵן מְצִינּוֹ
 בְּהִלֵּל הַזָּקֵן, שֶׁהָיָה עָנוּ גְדוּל, עַל-כֵּן דִּיקָא הוּא קָרַב גָּרִים, כְּמוֹ
 שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שִׁבְתָּ ל:): לְעוֹלָם יֵהָא אָדָם עֲנוּתָן כְּהִלָּל,
 וְאֵל יִהְיֶה קַפְדָּן כְּשִׁמְאֵי וְכו', עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
 (עֲרוּבֵין יג:): מִפְּנֵי מַה זָכוּ בֵּית הַלֵּל לְקַבֵּעַ הַלֵּכָה כְּמוֹתָן? מִפְּנֵי
 שְׁנוּחִין וְעֹלֹבִין הָיוּ וְכו', עֵינֵי שָׁם; כִּי כָל מִי שֶׁהוּא שָׁבוּר בְּעֲצָמוֹ
 וְשִׁפְלֵי בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ, זוֹכָה שֶׁהַשְּׂרָאָת הַתּוֹרָה אֶצְלוֹ, וְהוּא זוֹכָה
 וּמְגַלֶּה תּוֹרָה, וּמַשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, כְּמֵאמָרָם ו"ל (מְדַרְשׁ
 עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת): מִפְּנֵי מַה זָכָה הָרַסִינִי לְכָל זֹאת? מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁפִיל אֶת
 עֲצָמוֹ, לְפִיכָךְ רָאָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְלוּתוֹ, וְהַשְּׂרָה שְׁכִינָה
 עָלָיו וְכו', עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (אוֹתִיּוֹת דְּרַבֵּי עֲקִיבָא): כָּל הַמְּבַקֵּשׁ לְלַמֵּד
 תּוֹרָה, צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה גִמְרָה מִכָּל הַבְּרִיּוֹת, שְׁנֹאמֵר (מִשְׁלֵי כט, כג): "וְשִׁפְלֵ
 רוּחַ יִתְמַךְ כְּבוֹד" וְכו', עֵינֵי שָׁם; וְרוֹאִים שֶׁיֵּשׁ מִי שֶׁשֹּׁשְׂאָר שָׁמוֹ
 וְזָכְרוֹנוֹ לְדוּרֵי דוֹרוֹת, כָּל זֶה הָיָה מֵרַב עֲנוּהַ שֶׁהִיָּתָה בוֹ, וְכְמוֹ שֶׁאָמַר
 רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עב), שֶׁעָקַר הַתַּחֲתִיָּה תִּהְיֶה רַק
 לְשִׁפְלוּת שֶׁל הָאָדָם וְכו', עֵינֵי שָׁם; וְרוֹאִים אֲשֶׁר מוֹהַרְנ"ת ו"ל הָיָה
 בְּעֲצָמוֹ עָנוּ, שִׁפְלֵ וְסִבְלָן, שָׁבוּר וּמַשְׁבֵּר כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבֵּר, מִמַּשׁ אֶ
 שְׁטִיק בְּלֵאטְעָה, עַל-כֵּן זָכָה וְזָכָה אֶת הַרְבִּים עִם הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת"
 שָׁלוֹ, וְהֵם אוֹצֵר שֶׁל יְרֵאָת שְׁמַיִם. וּפְעַם אַחַת אָמַר, שֶׁהֵם הִגְן-עַדָּן
 שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְכָל זֶה זָכָה עַל-יְדֵי גְדֹל עֲנוּתָנוֹתוֹ, כִּי (תַּעֲנִית ז:):
 מַה מַּיִם מְנִיחִין מְקוֹם גְּבוּהַ וְהוֹלְכִין לְמְקוֹם גִּמְרָה, אִף דְּבַרֵי תּוֹרָה
 אֵינִן מִתְקַיְמִין אֲלֵא בְּמִי שֶׁדַּעְתּוֹ שִׁפְלָה עָלָיו וְכו', עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ
 (עֲרוּבֵין נד:): אִם אָדָם מֵשִׁים עֲצָמוֹ כְּמְדַבֵּר זֶה שֶׁהִכַּל דָּשִׁין בוֹ —
 תִּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, וְאִם לֹא — אֵינִן תִּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ וְכו',

שׁו   אֲשֶׁר   ב' תעו   בַּנְחַל

עַיִן שָׁם; כִּי אַחַת מֵהַמִּדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית בָּהֶן הִיא עֲנֻהָ (אֲבוֹת ר'); כִּי עֲנֻהָ סִיג לַחֲכָמָה (מִסֻּכַּת פְּלֵה); וְיָדוּעַ אֲשֶׁר כִּמְעַט כִּמְעַט לֹא הָיָה בְּעוֹלָם נִרְדָּף בַּחֲנָם עַל לֹא דָבָר כְּמוֹ מוֹהַרְנֵ"ת ו"ל וְדוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְעַל-בֶּן זְכוֹי לְהַשְׁאִיר הַשְּׁאָרָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר כָּלֵל יִשְׂרָאֵל מִחַיִּים אֶת עֲצָמָם בָּהֶם, כְּמוֹ הַתְּהִלִּים הַקְּדוֹשׁ וְהַ"לְקוּיִטִּי-תְּפִלוֹת" הַקְּדוֹשִׁים (וַיֵּשׁ לְהֶאֱרִיךְ בְּנִקְדָּה זֶה מִמַּאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בְּגִמְרָא וּבַמְדַרְשִׁים וּבַזְהַר הַקְּדוֹשׁ, אֵיךְ שֶׁדוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, הָיָה נִרְדָּף כָּל יָמָיו בַּחֲנָם — מֵאֲחִיו וּמִחוּתָנוּ וּמִגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל וְהַסְּנֵהֲדָרִין וְכוּ', וְכֵן מוֹהַרְנֵ"ת ו"ל הָיָה נִרְדָּף כָּל יָמָיו עַל לֹא דָבָר — הֵן מִמְשַׁפְּחָתוֹ וְהֵן מֵהַצְּדִיקִים הַמְּפָרְסָמִים וְהֵן מֵהַמְּתַנַּגְדִּים וְהֵן מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ בְּעֲצָמָם, וְאֵין כָּאֵן הַמְּקוֹם לְהֶאֱרִיךְ בְּזָה, וַיִּתְּבָאֵר בְּאֵרִיכוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר). עַל-כָּל-פָּנִים, חֲמִדַת לְבָבִי, רָאָה גַם רָאָה שֶׁעָבְרוּ עָלַי כְּמָה שְׁנַיִם, וּבְכָל פַּעַם אֶתָּה מִתְּעוֹרָר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַתְּהַלֵּךְ לְאֵל, אֶתָּה זֹכֶה לַחֲטָף טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, וְאַחֲרֵי-כֵן אֶתָּה פּוֹגֵשׁ אֵינָה לֵץ, וְהוּא מְקַרֵּר אוֹתָךְ וְכוּ', וְאַתָּה מְסִתּוֹבֵב בְּמָרָה שְׁחוּרָה וְכוּ'. כִּלְכֵן מְדַרְךָ זֶה, רָאָה גַם רָאָה לְהִתְחַבֵּר עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים, הַתְּמִימִים דִּיקָא, וּבְנֻדָּאֵי לֹא אֶלְמָן יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ, תְּהַלֵּךְ לְאֵל, בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, חַדוֹשִׁים נְפִלְאִים, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קצב): אִם מֵאֲמִינִים בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, צְרִיכִים לְהֵאֱמִין שֶׁיֵּשׁ צְדִיקִים גַּם-כֵּן, כִּי כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּנֻדָּאֵי, כְּמוֹ-כֵן נִמְצָאִים צְדִיקִים בְּנֻדָּאֵי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, עַיִן שָׁם; וּבְנֻדָּאֵי הֵם נִסְתָּרִים וְנִנְעֲלָמִין מֵעַיִן כָּל חַי, כִּי בְּחַיֵּי הָאָדָם קָשָׁה וְכִבֵּד מְאֹד, כִּי הוּא הוֹלֵךְ בְּגוֹפּוֹ וְאֵיבָרִים וּמְלַבּוֹשִׁים כְּמוֹ אַחֲרִים, אֲבָל בְּפְנִימִיּוֹת הוּא עֲנֵן אַחֵר לְגִמְרֵי. וְכִמְאֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּיִטִּי-מוֹהַרְנֵ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קטז), שֶׁבְּנֵי-אָדָם גְּבוּכִים בְּטַעוּתִים, כִּי יֵשׁ טוֹעִים וְסוֹבְרִים שֶׁצְּרִיכִים לְהַפִּיר אֶת הַצְּדִיק אוֹ שֶׁאֵר דָּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה לְהַפִּירוֹ בְּפְנֵינוּ, בְּצִלְמוֹ וּבְדַמּוֹתוֹ, שֶׁיְהִיָּה מְשֻׁנָּה בְּדַמּוֹתוֹ וּבַתְּנוּעוֹתָיו דִּיקָא, וּבְאַמֶּת לֹא-כֵן הוּא, כִּי הַצְּדִיק הוּא בְּדַמּוֹת וּבְצִלְמֵם כְּכֹל הָאֲנָשִׁים, וְאֵין בּוֹ שׁוּם שְׁנוּי, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא עֲנֵן אַחֵר לְגִמְרֵי, וְשֶׁאֵר בְּנֵי-אָדָם אֵינָם בְּדַמּוֹתוֹ כְּכֹל בְּאַמֶּת לְאֶמְתּוֹ וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְעֲנֵן זֶה הוּא דָּבָר נִצְרָךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי גִדְמָה לְאָדָם שֶׁצְּרִיךְ לְהַפִּיר אֶצְלָ

אָשֶׁר   ב' תעו   בַּנְחָל   שז

הצדיקים אילו תנועות או היות או וילדע שטיקל או עבודות וכו' וכו', ובאמת היא טעות, כי אצל איש פֿשר אין רואים שום דבר ושום תנועה, כמו שאמר פעם רבנו ז"ל: ווער עס קען מיר וועט עדות זאגן דאס איך האב גישט אין מיר קיין איין תנועה פון איין גוטען איד^א. וידוע מה שהיה פעם אחת, שתלמידי מוהרנ"ת ז"ל דברו מגדלתו, ונכנס אדם אחד, ואמר: וואס מאכט איהר פון איהם אזוי איין גרויסען צדיק, איך האב איהם אליין גיזעהן עסן לאקשן מיט קעז^ב... וכן ר' לוי יצחק רגיל לספר, שדרכו תמיד לדבר מגדלת ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, ופעם אחת נגש אליו אחד מאנשי שלומנו, ואמר לו: וואס מאכסטו פון איהם אזוי גרויס? איך האב איהם אליין גיזעהן טרינקען הייסע טיי און איין טונקען הארטע ברויט^ב... ומכל זה רואים, איך שכלל העולם תופסים ומשיגים איש פֿשר, שצריך להיות משנה בהנהגותיו ובמעשיו וכו', עד שנמצאים גם בין אנשי שלומנו שאוחזים בך (תשאל את ר' לוי יצחק, מי זה שאמר לו דבר זה, כי אין רצוני לרשמו על הפתב, והוא בן של אחד מהכי חשובים וכו'). על-כל-פנים איך שהוא, תמדת לבבי, יש גיש עכשו צדיקים קדושים, ועל-פן לך רק אל קבוץ פֿזה, אשר מדברים שם רק מרבנו ז"ל ומהתכלית הנצחית, ואין מדברים מאחרים כלל, כי תכף-ומיד פֿשמדברים מאחר, על-ידי-זה עוקרים את עצמם מהשם ותברך ומרבנו ז"ל ומהתורה ומהאמונה הקדושה. וכבר אמרו חכמינו, זכרונם לברכה (מנחות כט:): מפני מה נברא העולם הבא ביו"ד? מפני שצדיקים שבו מועטים. ומפני מה פֿפוף ראשו? מפני שצדיקים שבו פֿפוף ראשם, מפני מעשיהם שאינם דומין זה לזה. ופרש רש"י: וכבודו של זה גדול משל זה, משום הכי ראשיהם פֿפופים דמתביש מפני חברו, עין שם.

(ג) ענינים פראיים.

(ס) מי שמפיר אותי, יוכל להעיר, שאין בי שום תנועה של מפרסם ("יהודי טוב" היה כנוי לצדיקים מפרסמים).

(ע) מה אתם עושים ממנו צדיק כל-כך גדול, אני בעצמי ראיתו אוכל אטריות עם גבינה...
 (פ) מה אתה עושה ממנו כל-כך גדול, אני בעצמי ראיתו שותה תה חם, ומטביל בתוכו לחם קשה...

שח אֲשֶׁר ב' תעז בנחל

העקר לברח מקנאה וּשְׂנֵאָה וּמְחִלָּקָת, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל חֲבֵרוֹ
בְּעֵינֵי הָרַע, חֵס וְשָׁלוֹם, רַק אֲדַרְבֵּה לְרַחֵם עָלָיו בְּכָל מִינֵי אָפְנִים.

וְעֵינַי בְּבִגְיִי יִשְׁשָׁכֶר (מֵאֲמָרֵי חֲדָשׁ תַּמּוּז-אָב, מֵאֲמָר ד'), שְׁכַתְּבֵנִי
נִפְלָא עַל-פִּי מֵאֲמָרִים, זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה: עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
לַעֲשׂוֹת מְחֹל לְצַדִּיקִים; כִּי עֲנִינֵי הַמְּחֹל הוּא שֶׁהוֹלֵךְ סָבִיב סָבִיב
בְּהֶקֶף, וְאֵין שָׁם מַעֲלָה וּמַטָּה רֹאשׁ וְסוֹף, כֵּן לֹא יִהְיֶה לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד קִנְאָה וְשְׂנֵאָה לִּזְמַן זֶה גְבוּהַ מְזֵה. וּכְעֲנִינֵי הַמְּחֹלֹת, שְׁפָל אֶחָד
עוֹלָה לְמַעֲלָה דְרָךְ אַחֲוָרִיו, וְנִדְמָה לְכָל אֶחָד שֶׁהוּא עוֹלָה רֹאשׁוֹנָה
וְכוֹ, עֵינַי שָׁם; וּבִפְרָט בְּחֲדָרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, אֲסוּר שֶׁתִּהְיֶה קִנְאָה
וְשְׂנֵאָה, רַק אֲהַבָּה, אַחְוָה, אַחֲדוּת וְשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהַתְּוַדַּע מִרַבֵּנוּ ז"ל, טוֹב
לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ
לָנוּ בְּנִעְיָמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה עַד מְאֹד, וּמִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ לְשִׂמְחָה
וְלִרְקָד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תעז.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר רְאֵה הִתְשַׁל"ז.

שָׁלוֹם וּבָרְכָה לְהַבְּחוֹר הַרוּצָה לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַחֲכָמָה שֶׁל הַנַּחַל
נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְּתָבְךָ קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְשִׂמְעַ מִמֶּךָ. גַּם אֲנִי שִׂמְחָה מְאֹד
וְשִׂמְחָה לִּזְמַן בִּישִׁיבַת בְּרִסְלָב. חֲזוּק וְאַמֵּץ לְהִיּוֹת תְּמִיד רַק בְּשִׂמְחָה,
וּלְלַמֵּד תּוֹרָה בְּשִׂמְחָה, וְהַעֲקֹר לְהַתְּפַלֵּל בְּשִׂמְחָה.

וְאֵין כְּדָאֵי לָךְ לְבוֹא לְחוּץ לְאַרְץ, כִּי סוּף כָּל סוּף כְּלָנוּ נָשׁוּב
לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאִם אֵתָה כְּבָר שָׁם, לָמָּה לָךְ לְצֵאת, וּבִפְרָט שְׁבָאֲרָץ

אֲשֶׁר   ב' תעח   בנחל   שט

ישראל יש הרבה חסידי ברסלב, תראה להסתובב רק ביניהם. וכבר אמרו חכמינו, זכרונם לברכה (בבא בתרא קנח): **אוירא דארץ ישראל מחכים; ובפרט ללמד תורה טוב שם יותר מפה, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (בראשית ובה, פרשה טז, סימן ד') על הפסוק (בראשית ב, יב): "וזהב הארץ היא טוב" — מלמד שאין תורה בתורת ארץ ישראל, ואין חכמה פתחמת ארץ ישראל. ואמרו בלקויט (פרשת שלח): בגוים אין תורה — מכאן שהתורה בארץ ישראל. ואמרו במדרש שוחר טוב (תהלים קה): אתה מבקש לראות את השכינה בעולם הזה, עסק בתורה בארץ ישראל, עין שם; וידוע לנו איך שרבנו ז"ל רצה מאד מאד שאנחנו נגור רק בארץ ישראל. ומי יתן ויהיה שנוזקה לבנות בארץ ישראל קרית "היכל-הקדש" על אחד מהרי ירושלים, כי ירושלים היא עיר הנצח, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ברכות נח): "והנצח" (דברי-הימים' טו, יא) — זו ירושלים; ואמרו (כתבות קיא): אין עיר אלא ירושלים; רק חזק להיות תמיד בשמחה, ותתפלל אל השם, והוא יעזר לך.**

הדורש שלומך...

ב' תעח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ראה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך לנכון קבלתי, ומה אמר לך, צערי גדול מאד, ואני מצטער בצערך הקשה לך מאד מאד, ויותר מזה מתגבר עלי הצער, כי צערך הוא צער שעובר כמעט על רב בני הנעורים שבדור הזה, ואשר שום בריה אינו יודע מזה, או עושה עצמו כאינו יודע, ובני הנעורים נקשלים, רחמנא לצלן, בכל יום ויום, כאשר תבין מעצמך, ולבסוף פשוטים לעזר להם, עוד יוצא הסמ"ך-מ"ם בעצמו,

שי   אָשֶׁר   ב' תעח   בַּנְחַל

ומתלבש עצמו במי שמתלבש לרדף את אלו שרוצים להציל ולעזר, והמלחמה עליהם פנים ואחור, מצד אחד — הם לוחמים מלחמת השם לעזר לבני הנעורים, ולגלות להם דעת האמת של רבנו ז"ל, ומצד שני — עליהם ללחם מלחמת השם נגד חכמים בעיניהם, זקנים מאריכי ימים, שאין בהם שלמות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ד'), המעכבים ואומרים: מה ולמה לכתב לשונות כאלו וכו'?! אין עובר על בני הנעורים כלל וכו'! וכדומה פתויים כאלו וכו'. ואף שאומרים שהם זקנים ויודעים וכו', ובאמת כבר הקדימו חכמינו הקדושים ואמרו (שבת קנב:): דעותיהם של זקנים משתנות, שפתותיהם של זקנים מתרפטות, אזניהם של זקנים מתכבדות וכו', עין שם; ועל כן איך ירגישו מה שעובר על בני הנעורים, אשר אפלו אברך שוכח מה עבר עליו בימי נערוותו. ועל-כן פשאני מקבל ממך מכתב מלא מרירות מפל מה שעובר עליך בפגם הברית וכו', וכן מה שעבר עליך מאחר וכו', ועדין מה שעובר עליך בכל רגע ורגע, ואין מי שיעזר לך, ואין מי שיבין אותך, לבי מתפוצץ בקרבי לגמרי מרב כאב ועגמת נפש, ויש לי חשק לרוץ אל כל החולקים והמדברים עלי, ולאחז באזניהם ולתלש את שער ראשם, ולצעק לפניהם: איך תוכלו לומר 'אשרי זקנותנו שכפרה את ילדותנו' (סנה גג.)! הלא למה שכחתם מה עבר עליכם וכו'?! ואיך תמלאו פה מלא ליצנות לחלק על מי שמוסר נפשו ושמו בשביל לעזר לבני הנעורים?! והצער והכאב הזה הוא לי למכאוב גדול, כי אני רואה ושומע בכל יום מה שעובר על בני הנעורים, ולבסוף חולקים ומדברים — אלו שצריכים לעזר להם וכו'. מדוע לא יזכרו מאמרם ז"ל (ירושלמי ביצה פ"א): "אבנים שישבנו עליהם בנערוותנו, עשו עמנו מלחמה בזקנותנו"; אותו היצר הרע שנקרא "אבן"; שישבו עליו, ונכשלו בו בנערוותם, עכשו עושה עמם מלחמה בזקנותם. לא די שלא ישובו בתשובה בעצמם עוד חולקים וכו'. ואי אפשר לי לקרר ולתקן ולתפור שברון רוחי, כי לדעתי, עתידים לתן דין וחשבון, כי אם לא הם, היו הספרים מתפשטים במרץ עוד יותר גדול מעכשו, והיו בני הנעורים מתקרבים אל רבנו ז"ל, והיו באים אל תקונם הנצחי, אבל מה נעשה? הבחירה חפשית, והשם יתברך

אֲשֶׁר   ב' תעח   בַּנְחָל   שִׂיא

בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּאֶפְסוֹן כְּזֶה, שְׂיֵהִיָּה דַעְתּוֹ וְאוּרוֹ גְּלוּי וְסִתּוּם, אֲבָל לְעוֹלָם יָדָךְ עַל הָעֲלִיּוֹנָה, וְסוּף כָּל סוּף תַּתְּגַלֶּה הָאֵמֶת, וְיִשׁוּבוּ הַכֹּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ.

עַל-כָּל-פָּנִים בְּעִנְיָנְךָ לְבִי מִתְפּוֹצֵץ מְרַב צַעַר וְעִגְמַת גִּפְשׁ, סְבִלְתָּ כְּכֹר כָּל-כֶּף מִחֲמַת הָאֵמֶת, וְתִהְיֶה לְאֵל, שְׂזָכִיתָ בְּשָׁנִים אֱלוֹ לַחֲטָף כָּל-כֶּף כָּל-כֶּף טוֹב תּוֹרָה וּמִצְוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְעַכְשָׁו תִּכְתָּב לִי מִכְּתָב מְלֵא סִפְקוֹת וּמְרִירוֹת וְכוּ' וְכוּ'. הֵן אֵמֶת שְׁלֹדְעָתִי כָּל הַמְרִירוֹת וְהַבְּלוּלִים שְׁעוֹבָרִים עָלֶיךָ עַכְשָׁו זֶהוּ מִפְּנֵי שְׁמִבְטָלִים אוֹתָךְ מִתּוֹרָה, שְׂאֵתָה רְגִיל לְלַמֵּד כָּל-כֶּף, וְעַכְשָׁו סָבַב עִמָּךְ אֲבִיךָ שֶׁתִּשָּׁב בַּחֲנוּת וְכוּ'. וְאֵיתָא בְּרַמ"א (חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט, סִימָן שֵׁלד, סַעִיף ג'), דְּכָל לּוֹמְדֵי תּוֹרָה יוֹתֵר נֹחַ לָהֶם לְלַמֵּד מִלִּילָךְ בְּטֵל, עֵינֵי שָׁם; צָרִיךְ שֶׁתִּדְעַע, שְׁגָם זֶה יַעֲבֹר. (אֵיתָא בְּמִדְרָשׁ תַּלְפִּיּוֹת, שְׁשֵׁלְמָה הַמְּלֵךְ, הֵיְתָה לוֹ טַבְעַת, וְהָיוּ חִקּוּקוֹת עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת אֱלוֹ: ג' ז' י', וּבְכָל עֵת צָרָה הַסֵּתֶפֶל עַל הַטַּבְעַת, וְלֹא יָדְעוּ מִהוּ, עַד שֶׁנִּתְגַּלֶּה, שְׁזֵהוּ רֵאשִׁי תִבּוֹת שֶׁל גִּים ז'ה י'עֲבֹר); עַל-כֵּן, אַחֲרֵי, חֲבִיבִי, בְּנֹדָאֵי גָם זֶה יַעֲבֹר, וְתִזְכֶּה עוֹד לְצֵאת מִהַגְּלוּת הַזֶּה שֶׁסָּבַב אוֹתָךְ וְכוּ', הַעֲקֹר רַק לְהַפִּיךָ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׁמְחָה, וְלִקְשֹׁר עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד אֶל רַבְּנוּ ז"ל. וְכִכֵּר דְּבַרְנוּ פַּעַם מִהוּ הַחֲלוּק בֵּין הַתְּקַרְבוֹת וְהַתְּקַשְׁרוֹת? הַתְּקַרְבוֹת הִיא — עַכְשָׁו אֲנִי מְקַרֵּב אֵלֶיךָ, וּבְזִמְנֵי אַחֵר אֲנִי יָכוֹל לְהַתְּרַחֵק מִמָּךְ, אֲבָל הַתְּקַשְׁרוֹת הִיא עֵנִין שֶׁל קֶשֶׁר שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּרַחֵק בְּכָלֵל, כִּי אִם אֲנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמִי עִמָּךְ בְּחֻבָּל, אֲזִי אֵי אֶפְשָׁר לָךְ לְהַתְּרַחֵק מִמֶּנִּי כָּלֵל, כִּי בְּכָל מְקוֹם שְׂאֲנִי הוֹלֵךְ — אֵתָה הוֹלֵךְ עִמִּי, כְּמוֹ-כֵן צָרִיכָה לְהִיּוֹת הַהַתְּקַשְׁרוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, שְׂיֵהִיָּה מְקַשֵּׁר עִמּוֹ כְּמוֹ עִם חֻבָּל חֲזָק, בְּאֶפְסוֹן שְׁלֵעוֹלָם לֹא יִנְתַּק הַקֶּשֶׁר, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁתִּלָּךְ — רַבְּנוּ ז"ל יִלָּךְ עִמָּךְ; הֵינּוּ שֶׁתְּמִיד תִּדְבַּר מִרַבְּנוּ ז"ל, הֵן עִם עֲצָמָךְ וְהֵן עִם חֲבֵרֶיךָ, תְּמִיד יִהְיֶה דְּבוּרְךָ רַק מִרַבְּנוּ ז"ל, שְׁהֵם דְּבוּרֵי אֲמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית.

הֵנָּה מְרַב צַעֲרִי עַל צַעֲרָךְ לֹא אוֹכַל לְהֶאֱרִיךְ לָךְ, וּבִיּוֹם חֲמִישִׁי שְׁעֵבֵר יֵצֵא לְאוּר חֲלָק ג' מֵאֲשֶׁר בַּנְחָל, אֲקַנְהָ שְׂיֵשׁ לָךְ כְּכֹר הַסִּפֵּר — עֵינֵי בּוֹ, וְיִהְיֶה לָךְ בְּפֹה לְהַתְּחַזֵּק. וְהַעֲקֹר בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת

שיב אֲשֶׁר ב' תעט בנחל

גמורה בלי שום חכמות כָּלֵל.

הדורש שלומך...

ב' תעט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ראה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחִי וְרַעִי,
הָאֲבִירָךְ הַקָּרֵן לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת,
וּבְכַרְט שְׁסִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל בְּיָדְךָ — הַפֶּךָ בָּהֶם דְּכֹלָא בָּהֶם.

אודות השנה, בהכרח לתן בכל פעם נִיחָא לְהַמְחִין שְׁלֵא
יִתְבַּלְבֵּל. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ט', סִימָן
ו') עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, לא): "וְהָיָה טוֹב" — זֶה הַשָּׁנָה, מִתּוֹךְ
שְׁאֵדָם יִשָּׁן קִימָעָא, הוּא עוֹמֵד וַיִּגַּע הַרְבֵּה בַתּוֹרָה, עֵינֵי שָׁם; וְרַבְנֵי
ז"ל אָמְרוּ, אֲשֶׁר לְשֹׁכֵב לְחֻצֵי שְׁעָה בְּסִגְיַת עֵינַיִם, הוּא גַם־כֵּן בְּחִינַת
שָׁנָה וְנִיחָא לְהַמְחִין, וְעַל־כֵּן בְּאֲמֻצֵּעַ הַיּוֹם כְּשֶׁנִּתְבַּלְבֵּל מִחֻד
וּמִתְיַצֵּעַ מִחֻשְׁבְּתָךְ — תִּשְׁכַּב מְעַט, וְתִזְכֶּה לִישׁוּב הַדַּעַת, וּמִכָּל
שָׁכֵן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לִיחַד אֵילוּ יְחוּדִים, אִזּוּ הַשָּׁנָה בְּחִינַת דְּבִקּוּת, וְהִיא
מִדְּרָגָה גְבוּהָה עַד מְאֹד, בְּחִינַת: "וְהָיָה ר' אֶלְיָעָזָר יִשָּׁן", שֶׁהוּא
בְּחִינַת: "עֵינֵי לֹא רָאָתָה אֱלֹקִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה" וְגו' (ישעיה סד, ג),
שֶׁהִיא הַמְּדֻרְגָה הַכִּי גְבוּהָה (עֵינֵי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'); וְעַל־כֵּן
עָשָׂה זֹאת, אַחִי, יִקְרִי, כְּשֶׁמִּתְבַּלְבֵּלֵת דַּעְתָּךְ בְּאֲמֻצֵּעַ הַיּוֹם וְכו',
תִּשְׁכַּב לְחֻצֵי שְׁעָה, וְתִתְחַיֵּל לִיחַד יְחוּדִים קְדוּשִׁים: ע"ב, ס"ג, מ"ה,
ב"ן, שֶׁהֵם הָאוֹרוֹת מְנוּקְבָא דְּפִרְדֵּשְׁקָא (עֵינֵי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
ב'), שֶׁהוּא הַרוּחַ חַיִּים שְׁיִמְשִׁיךְ מְשִׁיחַ בְּעוֹלָם; כִּי הוּא יִגְלֶה אֱלֹקוֹתוֹ
יִתְבַּרֵךְ בְּמִדְּרָגָה גְבוּהָה כְּזוֹ, עַד שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יִזְכֶּה לְטִיֵּל
בְּשִׁמּוֹת אֵלוּ, כְּאֲשֶׁר יִטִּיל הָאִישׁ בְּגֵן וּבְפִרְדֵּס נְאֻה וְכו'. וְדַבֵּר זֶה
שִׁיךְ לְכָל אֶחָד, כִּי תוֹרַת רַבְנוּ ז"ל הִיא לְכָל־יְחִיד נְשִׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל.

אֲשֶׁר   ב' תפ   בַּנְחַל   שיג

על-ידי שְׁתַּרְבֵּה בְּהַתְּבוֹדָדוֹת — יִזְדַּבֵּר מִחֶף, וְתִזְכֶּה לְהֵאָרֵת פְּנִים אֶל פְּנִים, שְׁתַּרְגִּישׁ אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהוּא מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין בְּלִעְדָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתִצְיֵר לְפָנַי עֵינַיִךְ שְׁמוֹת הַיְיָ הַבְּרוּךְ הוּא בְּאַרְבָּעָה צְרוּפִים אֱלוֹ: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שֶׁהֵם הַשְּׁמוֹת שֶׁל הָאָרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשֵׂיָה, וְהַשְּׁמוֹת הֵם כֶּף: יו"ד ה"י וי"ו ה"י (ע"ב), יו"ד ה"י ווא"ו ה"י (ס"ג), יו"ד ה"א ווא"ו ה"א (מ"ה), יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה (ב"ן), וּכְכֹר אָמַר רַבְּנֵי ו"ל: בְּמִקּוֹם שְׂאָדָם חוֹשֵׁב — שָׁם כָּל אָדָם, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַכְנִיס מִחוּ וּמִחֲשִׁבְתוֹ בְּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ לְנִצַּחַת. וְעַיִן בְּסִפְר "קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמַּטֵּה" דְּרוּשׁ נֶאֱדָה עַל אַרְבָּעָה שְׁמוֹת אֱלוֹ, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הָעֵינַיִם, הָאֲזוּנִים, הַחֻטָּם וְהַפֶּה, כְּפִי שְׁמַקְדָּשֵׁם — כְּמוֹ-כֵן יִזְכֶּה לְהֵאִיר שְׁמוֹת אֱלוֹ, עַיִן שָׁם.

הדורש שלומך...

ב' תפ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר רְאֵה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצַּחַת.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ לְנִכוֹן קִבְּלָתִי, וְגַם הַמְּעוֹת לְצַדִּיקָה. חֲמִדַת לְכַבִּי! הָעֵקֶר לְהִיּוֹת חִזֵּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוֹדַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְּׁכָלוֹת שֶׁל הַבַּל, רַק יִרְאֶה שְׁתַּמִּיד יִבְעַר לְכָבוֹ בְּחַמִּימוֹת גְּדוּלָה אֱלִיוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹכַל לְדַבֵּר תַּמִּיד אֱלִיוֹ, כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ חַמִּימוֹת בְּיוֹתֵר, יֵשׁ לוֹ דְּבוּרִים בְּיוֹתֵר (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קנ"ו); הֵינְנוּ כְּשׁוֹבְעֵר לְבוֹ מְאֹד מְאֹד אֱלִיוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ דְּבוּרִים רַבִּים אֱלִיוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וּבְכַפְשִׁיטוֹת כְּשִׁזּוֹכֶה לְהַעֲלוֹת וּלְתַקֵּן אֶת הַדְּבוּר, לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁזֶה נִקְרָא עֲלִית הַדְּבוּר לְשָׂרְשׁוֹ, עַל-יְדֵי-

שִׁיר   אֲשֶׁר   ב' תפ   בַּנְחֹל

זֶה נִתְּלֵהב לְבוֹ, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּשִׁלְהוּבִין דְּרַחֲמֵימוֹתָא
 בִּינּוּ לְבִין קוֹנּוּ (עֵץ לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לח); כִּי הָעֵקֶר הוּא
 הַחֲמִימוֹת, שְׂיִהְיֶה לְבוֹ תָּמִיד מְחַמֵּם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. וְר' נַחְמָן
 טוֹלְטְשִׁינְעֶר ז"ל הִיָּה רָגִיל לְסַפֵּר, שְׁפַעַם אַחַת הִתְאַרַח אֶצֶל אִישׁ
 אֶחָד, וְהִלָּה גִתָּן לְפָנָיו מָרְק (שְׁקוּרִין יוֹהֵד) חֵם, אֲבָל הִיָּה רַבּוֹ מִיָּם
 בְּלִי שׁוּם טַעַם, וְהוּא הִחֵל לֶאֱכֹל, וְהִיָּה טַעְמוֹ כְּטַעַם מִיָּם חֲמִים,
 וְעַל-פֶּן מִשָּׁךְ יָדוֹ מִהַמָּרְק, וְהִיָּה הָאִישׁ מְעוֹרָרוֹ בְּכָל פַּעַם: עָסֵט,
 עָסֵט, כָּל זְמַן עָס אִיז נֶאֱדָ וּוּאֲרַעֵם^ק, דָּאס מְעַן דַּאֲרַף אַרְיִין כַּאֲפִן
 כָּל זְמַן דִּי הָאֲרַץ אִיז וּוּאֲרַעֵם^ק; וְצָרִיף שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחִי, שְׁהֵלֵב
 צָרִיף לְבַעַר בְּחֲמִימוֹת גְּדוּלָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, עַד שְׁלֹא יִרְאֶה וְלֹא יִרְגִישׁ
 סְבִיבוֹ, רַק אֵשׁ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שְׁמֻסְבֵּב סְבִיבוֹ, וְאִז מִמִּילָא כְּבָר לֹא
 יִהְיֶה זְמַן לְרַגַע לְדַבֵּר מֵאַחֲרִים כָּלֵל; כִּי כְּמוֹ בְּגַשְׁמִיּוֹת, אָדָם עוֹמֵד
 בַּתּוֹף בִּנְיָן בּוֹעֵר בְּאֵשׁ, וְסְבִיבוֹ אֵשׁ, אִזִּי מִתְחִיל לְצַעֵק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת:
 "הַצִּילוּ, הַצִּילוּ, הוֹצִיאוּ אוֹתִי מִפֶּה, כִּי אֲנִי נִשְׂרָף". הַיַּעֲלֶה עַל
 הַדַּעַת, שְׁבֹאֲמַצַּע הַשְׂרָפָה כְּשִׁיבּוֹא אֶחָד, וְיִרְצֶה לְהַשְׂיֵאוֹ לְדַבֵּר אַחֵר,
 וְלְדַבֵּר עִמּוֹ מֵאַחֵר, הָאֵם יַעֲמֵד לְדַבֵּר עִמּוֹ? אֲדַרְבֶּה לְשׁוֹטֵה גְּדוֹל
 יִחְשַׁב, כִּי הֲלֹא בּוֹעֵר סְבִיבֵי אֵשׁ, וְאִיף יֵשׁ לִי אֶפְשָׁרוֹת לְדַבֵּר עִמּוֹ? !
 כְּמוֹ-כֵן הָאָדָם צָרִיף לִידַע, שְׁבּוֹעֵר סְבִיבוֹ אֵשׁ, הֵן כְּכִיכּוֹל הַשֵּׁם
 יִתְבַּרְךָ הוּא סְבִיבוֹ, וְהֵן לְהַפּוּף — שְׂאֵשׁ הַתְּאוּוֹת בּוֹעֵר בּוֹ, וְהוּא
 צָרִיף רַק לְצַעֵק וְלְצַעֵק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ: הוּי גִיוּוּאֵלֵד, עָס
 בְּרַעֲנַט אִין מִיר אַ פִּייעֶרֶר הַצִּילוּ, הַצִּילוּ! וְאִיף יֵשׁ לוֹ זְמַן לְדַבֵּר
 מֵאַחֵר לְגַמְרִי?! וּבַפֶּרֶט עֲכָשׁוּ כְּבָר אַחֵר חֲמִשָּׁה-עָשָׂר בָּאֵב, שְׁהוּא
 כְּבָר הִכְנֶה לְאֵלוֹל וּלְתִשְׂרֵי, שְׁהוּא יֵרַח הָאִיתְנִים, צָרִיף לְבַעַר אֵלָיו
 יִתְבַּרְךָ בְּשִׁלְהֶבֶת אֵשׁ מִמֶּשׁ. וְיֵשׁ לוֹמֵר עַל-פִּי זֶה מֵאַמָּרִם ז"ל (כְּבֹא
 מִצִּיעָא קו:): חֲצִי אֵב אֵלוֹל וְחֲצִי תִשְׂרֵי חֵם; הִיָּנוּ שְׁבַזְמַן הִיָּה צָרִיף
 שְׂיִבְעֵר לְכַבּוֹ בְּחֲמִימוֹת אֵשׁ נַעַם זִיו שְׁכִינְתּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבַפֶּרֶט אַתָּה,
 יְדִידֵי הַיָּקָר, עַתָּה בְּעַת יְלִדוּתְךָ תִּרְאֶה תָּמִיד לְחַמֵּם לְכַבֵּד אֵלָיו

(צ) תֵּאֲכֹלוּ, תֵּאֲכֹלוּ כָּל זְמַן שְׁעֲדִין חֵם.
 (ק) צָרִיכִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם לְחַטֵּף כָּל זְמַן שְׁלֹבוֹ חֵם.
 (ר) אוֹי וְאָבִי, בּוֹעֵר בִּי אֵשׁ.

אֲשֶׁר   ב' תפא   בנחל   שטו

יתברך ותמשיך על עצמך שמן משחת קדש שהוא הדעת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'), ואז עד עת זקנה לא יסור ממך. וזו פונת מאמרם ו"ל (חליו כד): חמין ושמן שסכתני אמי בילדותי, הן עמדו לי בעת זקנותי; הינו שהתפאר התנא הקדוש, שאמו חממה את לבבו בשמן הדעת בעת ילדותו, שהיתה רגילה לעוררו בעבודת השם יתברך בחמימות, הן עמדו לי בעת זקנותי — זה מחיה ומקיים ומחזק אותו עד עת זקנתו.

וכבר אמרתי לך פעם אחת, שאסור לך להתבלבל משום דבר שבעולם, כי ענינך הוא רק מ'צה', ללמד בכל יום הרבה פרקים משניות, ולאסוף הרבה צדקה, ולהיות רגיל מאד מאד בענין התבודדות, שתבודד תמיד אליו יתברך, ותפרש כל שיחתך רק אליו יתברך, ותספר לפניו יתברך את כל לבך וכל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, ואז בודאי תזכה לראות נסים ונפלאות, ישועות ונחמות. העקר אל תפחד משום בריה שבעולם רק ממנו יתברך, ותרגיל עצמך לדבר רק מהשם יתברך ומרבנו ו"ל, ואל תניח עצמך לפל אפלו רגע. ומה שאמרת לי, שאתה שבור שראית מקרה וכו', עין בלקוטי-מוהר"ן (חלק ב', סימן קיז), שדיקא מי שנכנס בעבודת השם יתברך, אז יקרה לו מקרה בלתי טהור וכו', עין שם; ומה לך לדאג, שאמרת לי, שרצת תכף-ומיד למקנה, וטבלת ש"י טבילות (ואף שרבנו ו"ל לא אמר שצריכים דוקא ש"י, רק לטבל במקנה), ואמרת ה'תקון הפללי' — העשרה מזמורים עם התפלה שאחריהם; ועל-כן מה לך לדאג?! בפרוש אמר רבנו ו"ל: מען זאל נישט איבער טראכטן מעהר", רק העבר — אין, העקר מה יש לעשות מעכשו וכו', העקר לברח משחוק וקלות ראש, כמאמרם ו"ל (אבות ג): "שחוק וקלות ראש מרגילין לערוה", עין שם; והשם יתברך יאיר עינינו באור תורתו, ונזכה להפלל לגמרי בו יתברך.

הדורש שלומך...

ב' תפא.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ראה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל האברך היקר לי מאד, שותה ממיימי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... ואתו עמו ... שיהיו.

לנכון קבלתי את מכתבכם.

מה אמר לכם, מאד מאד אני מצטער ממה שעובר בביתכם בענין השלום-בית שלכם וכו' וכו'. הלא עליכם לדעת, אשר רבנו ז"ל הקפיד מאד על ענין זה, ובפרוש אמר (שיחות-הר"ן, סימן רסג), אשר הפעל-דבר מניח את עצמו על זה מאד מאד — לקלקל השלום-בית של בני הנעורים, כדי שיתפסו במצונדתו, חס ושלום, והוא עושה בערמומיות גדולה, שיהיה נעשה קלוקל ופרוד בשלום-בית, כדי להכשילם אחר-כך בעברות חמורות, רחמנא לישזבן. ועל-פן צריכים כל בני זוג לידע את מזימתו של הסמ"ך-מ"ם הרשע, הרוצה רק להכשילם בשבירת הבית, ועליהם לעמד על המשמר, שלא יבואו לידי גרושין, חס ושלום; כי המחלקת בבית זה אש בבית, ואש תמיד מתחילה רק עם גפרור קטן, כמו-כן מחלקת מתחילה רק בדבר קטן, כמאמרם ז"ל (סנהדרין ז): אמר רב הונא, האי תיגרא דמיא לצנורא דבידקא דמיא, בין דרוח רוח וכו'; ועל-פן בעוד האש קטנה יכולים תכף-ומיד לכבותה, לא-כן אם כבר יצאה אש גדולה, והמשפחות מערבות בזה, אזי מר מאד, כי עומדים על צד זה וכו', ועל צד זה וכו', והמשפחות מתערבות בכל הענין וכו', ונעשית מזה מחלקת עצומה, רחמנא לישזבן, עד שבאים לידי גרושין, רחמנא לצלן, והכל התחיל מדבר פעוט. ולכן עליכם לראות תכף-ומיד להשלים ביניכם, ובפרט שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על שלום-בית, וכל ההנהגות המשנות וכו' כלל אינן פתובות בספרי רבנו ז"ל, וחדשים מקרוב באו וכו', שמלמדים אברכים דמיונות ושטיות וכו', עד שחושבים שהם עובדים וכו', ובאמת אינם אלא עובדי עבודה זרה,

אִשָּׁר   ב' תפא   בַּנְחַל   שׁיז

כי איש ואשה זכו שכינה שרויה ביניהם, וכיון שיש מריבות ביניהם, מסלקים את השכינה, ותכף-ומיד שיש סלוק שכינה, הרי עובדים עבודה זרה. כמו שפרש הבעל-שם-טוב, זכותו יגן עלינו, על פסוק: "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים", תכף ומיד כשאדם סר ממנו יתברך, אז הוא כבר עובד עבודה זרה, ורחמנא לישזבן. ועל-פן צריכים למסור את נפשו מאד שיהיה שלום בתוך הבית, כי לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום (עקצין פרק ג'); ושמו של הקדוש-ברוך-הוא שלום (שבת י'); ועל-פן כשיש שלום בין איש לאשה, משרים את השכינה בבית. ולכן עליכם תכף-ומיד לעשות כל מיני פעולות שבעולם להשלים ביניכם, ואל תתלו את החסרונות על חסידות ברסלב, אדרבה מי שלומד באמת ספרי רבנו ז"ל ומתמיד בהם, יודע איך שרבנו ז"ל הקפיד מאד שיהיה שלום בין הזוגות הצעירים, שתהיה ביניהם הבנה הדדית, ולמד לנו עצות נפלאות איך להחזיק את הבית ולא לשבר אותו, חס ושלום.

עליכם לדעת, כי איש ואשה הם שתפים לכל דבר — הן להפסד והן לשכר, ואסור להאשים אחד את השני, אדרבה שניהם צריכים לכבד וללקר זה את זה, הבעל צריך למסור את נפשו לכבד וללקר את אשתו, ויתן לה את כל צרכיה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (יבמות סב): האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו, והמדרוך בניה ובנותיו בדרך ישרה, והמשיאן סמוך לפרקן, עליו הכתוב אומר: "וידעת כי שלום אהלך"; וכן אמרו (ראש השנה ו'): אשה — בעלה משמחה; על הבעל לשמח ולאהב את אשתו, ולעשות כל מיני פעולות שבעולם שיהיה לה טוב בחייה, אבל מצד שני — האשה צריכה למסור את נפשה בעבור בעלה. ואמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק י'): אין אשה כשרה אלא העושה רצון בעלה; ועל האשה להיות מסורה לגמרי לבעלה ולכבד את רצונו, ועליה להבין, שישנם דברים, בהם צריכה היא לוותר לבעלה, ובפרט כשיש לו סבה טובה למבקשו.

הכלל — מדת הטוב היא דו סטרית, ונעשית משני הכוונים,

שיח   אשר   ב' תפא   בנחל

הבעל צריך להיות טוב לאשתו, ולהבין אותה, והאשה צריכה להיות טובה לבעלה ולהבין אותו, ורק זה נקרא טוב — כשהוא נעשה משני הצדדים, ולא שכל אחד יצעק שרק הוא מחזיק בטוב, אלא תמיד צריכים להתחלק עם הטוב. ובאמת מי שהולך במדת הטוב — הוא מצליח; כי אין עוד מדה יקרה כמדת הטוב. אף-על-פי-כן אנחנו מוצאים שיש מקומות, שהאשה אינה רוצה ללכת וכו', ואין לבעלה להכריחה דיקא לילך וכו', וכן ישנם מקומות שקשה לבעל ללכת, ואין לאשה להכריחו לילך וכו'. אם יכבדו אחד את רצון זולתו, אזי יהיו זוג למופת. וזה מה שנגזר אצלכם, שתהיה הבנה הדדית ביניכם, וחס ושלום, לא תלכו אחד נגד השני, בדרך "דוקא", או "כף אני רוצה" וכו', הנהגות כאלו שורפות את השלום-בית. צריכים לחיות רק עם עקרונות בלב טוב תמיד, ועם מדת הטוב אין מפסידים כלל ועקר, אלא תמיד יוצאים נשפכים. וחקמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה, פרשה לג, סימן ג): כתיב (תהלים קמה, ט): "טוב הנו"ה לכל ורחמיו על כל מעשיו", אמר רבי לוי: טוב הנו"ה לכל — על הכל שהוא מעשיו. אמר רבי שמואל: טוב הנו"ה לכל ורחמיו על הכל, שהן מדותיו הוא מרחם; וכך האדם צריך להרגיל את עצמו — להיות טוב לכל, ולרחם על הכל. ומכל שכן הבעל על האשה והאשה על בעלה, שאחד ירחם על זולתו, ויתנהגו בטוב זה לזה, ואז הם הולכים במדותיו של הקדוש-ברוך-הוא.

ובאמת עליכם לדעת, שכל המריבות והאי הבנות בבית, זה בא כשאין הבעל לומד תורה, וכן אין האשה עוזרת לבעלה ללמד תורה, כי אם הבעל הנה לומד תורה, והנה מכניס את עצמו תמיד בלמוד התורה הקדושה, אזי הנה זוכה להיות סבלן גדול על כל מה שבא עליו, וכן אם האשה היתה מחזקת ומעוררת את בעלה ללמד תורה, אזי היו יכולים שניהם להסתדר על הצד הכי טוב, והיו סובלים סבל דקדשה, כמאמר ו"ל (בראשית רבה, פרשה צח, סימן יב): "וירא מנוחה כי טוב" — זו התורה, שנאמר (משלי ד): "כי לקח טוב נתתי לכם", ואת הארץ כי נעמה" — זו התורה, (איוב

אֲשֶׁר   ב' תפב   בְּנַחֵל   שֵׁיט

יא): "אַרְכָּה מֵאַרְץ" וְגו', "וַיֵּט שְׂכֵמוֹ לִסְבֵּל" — עֲלֵה שָׁל תּוֹרָה; וְלִכֵּן בֵּית שְׁנֵבְנָה עַל יְסוּדוֹת הַתּוֹרָה, וּמִדְּבָרִים שֶׁם רַק דְּבָרֵי תּוֹרָה, אֵין עוֹד שְׁלוֹם יוֹתֵר מִזֶּה. וְלִהְפֹּךְ בֵּית שֵׁישׁ שֶׁם כָּל מִינֵי הַבָּלִים וְהַבְּלֵי הַבָּלִים, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וּרְחוּקִים מִהַתּוֹרָה, יֵשׁ שֶׁם מְרִיבוֹת וּמַחְלֵקֵת וְאֵי הַבְּנוֹת. וְלִכֵּן רְאוּ לְקִנּוֹת לְעֲצָמְכֶם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר עָלֶיהָ נֶאֱמַר (תְּהִלִּים לג): "טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב הַנְּוִי"ה"; וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְהַתּוֹרָה אֶחָד הֵם, וְאִם מִתְנַהֲגִים כְּפִי דְרָכֵי הַתּוֹרָה, הָרִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשָּׁרָה שְׂכִינְתּוֹ בְּבֵית זֶה, וְנַעֲשֶׂה טוֹב בְּבֵית לְשִׁנְיָהֶם.

וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם, רְאוּ לְפָקֵחַ אֶת עֵינֵיכֶם, וְתִשְׁנוּ אֶת הַנְּהַגוּתֵיכֶם, וְתִדּוּנוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי לְכַף זְכוּת, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְהַבִּין זֶה אֶת זֶה, וְדִיקָא עַל-יַד־זֶה תְּצַלִּיחוּ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיכֶם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְכֶם בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב' תפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר רְאֵה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל הָאֲבֵרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד ... גִּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ עִם הַמַּעוֹת לְפִדְיוֹן.

הַעֲקָר בְּנֵה הָעוֹלָם הוּא מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, לְהִיּוֹת סְבָלָן עַל כָּל אֲשֶׁר בָּא עָלָיו, וְתָמִיד לְזַכֵּר מַה שֶּׁפָּרַשׁ רַש"י הַקְּדוּשׁ בְּפָרָשַׁת שׁוֹפְטִים עַל הַפְּסוּק: "תָּמִים תִּהְיֶה עִם הַנְּוִי"ה אֶלְקִיךָ", הַתְּהִלָּךְ עִמוֹ בְּתַמִּימוֹת וְכוּ', וְכֹל מַה שֶּׁיִּבּוֹא עָלֶיךָ קַבֵּל בְּתַמִּימוֹת וְאֵל תִּהְרַהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ. וְרִאִיתִי בְּסִפּוֹר, שֶׁהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, הִזִּה לוֹ תִּלְמִיד וְשָׁמוֹ ר' דָּוִד פִּירְקִיס זי"ע, שֶׁהָיָה רִגִּיל לֹמֵר תָּמִיד בְּלִשׁוֹן אִיִּדִישׁ בְּזוֹ הַלִּשׁוֹן: גָּאט אִיז אַ פֶּאָטְעֵר (הֵינּוּ שֵׁישׁ לָנוּ אָב רַחֲמָן, וְאֵין לְהִרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ); וְעַל-כֵּן כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — קַבֵּל בְּתַמִּימוֹת, וְאֵל תִּהְרַהֵר אַחֲרֵי הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שָׁמוֹ לְנִצָּח.

שכ   אָשֶׁר   ב' תפג   בַּנְחָל

ואף שאני יודע, שכל הענין כואב לך מאד מאד, ואתה מרגיש שמרב צער ועגמת נפש, אתה יוצא מדעתך, עם כל זאת, ראה למסד את עצמך לגמרי אליו יתברך, ותמיד תחפש אחר הטוב והחסד שעושה עמך הקדוש-ברוך-הוא. כי הוא יתברך עושה חסד עם בריותיו בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, ומה אתה יודע מה היה ראוי לבוא עליך, ובשכר הצער והעגמת נפש היה שעובר עליך, אתה נפטר מכל הצרות והרעות שהיו ראויות לבוא עליך, כפי חטאיך הרבים, שמגיע עליהם מה שמגיע — ענשים קשים ומרים וכו' וכו'. ועל-פן שתק, שתק, אהובי, ידידי, וברח לך אליו יתברך, ותסתפל תמיד על החסד שעושה עמך. וזה הלמוד העמק של רבנו ז"ל ותלמידו הקדוש מוהרנ"ת ז"ל. וראוי לך להתמיד בספריהם הקדושים בכל יום ויום, ואל תסתפל על שום מונע ומעכב, אדרבה כפי רבוי המניעות, כמו-כן מתגבר החשק (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סו); ואם תהיה סבלן גדול, לבסוף תנצח במלחמה; כי העקר בזה העולם הוא להיות דבוק בו יתברך, ולא להסיח דעתו כרגע ממנו יתברך, כי ימינו כצל עובר, ועוד מעט נצא מכאן, ועל-פן מה ולמה לך לאכל את הלב, מכל מה שעובר עליך, קנה לעצמך מדת הסבלנות, ועל-ידי-זה תוכל לעבר על הכל. ובפרטיות בביתך, ראה להיות סבלן גדול, ותהיה ותן על כל דבר, ואז תעבר את זה העולם בשלום.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תפג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר ראה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

אודות ששאלת, אם תלך לגור אצל איש אחד, ואתה מבין

אָשֶׁר   ב' תפג   בנחל   שכא

מרחוק, שִׁיְהִי לָךְ שֵׁם נְסִינּוֹת, וּכְבֹר גַּת אֲדָרִיף כְּסָף וְכוּ'. חֲמַדַּת לְכַבִּי! בָּרַח לָךְ מִנְסִינּוֹת, שְׂתוּכַל לְאַבֵּד עַל-יְדֵי-זֶה הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא בַיַּחַד, הָעוֹלָם הַזֶּה, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, אִם תְּגוֹר שֵׁם, וְיֵצֵא עֲלֶיךָ שֵׁם רַע, אֲזִי, חֵס וְשְׁלוֹם, תִּאֲבֹד אֶת אֲשֶׁתְּךָ, כִּי הִיא תִתְדַע, וְתֵאֱמִין לְשֵׁם רַע, וְתִהְיֶינָה לָךְ בּוֹשׁוֹת רַבּוֹת, הֵן מֵצַד אֲשֶׁתְּךָ שְׂתַעֲזֹב אוֹתְךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְהֵן מֵצַד הָעוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוֹת כָּל מְשַׁפְּחָתְךָ וְכוּ', וּמְכַל שְׂכָן אִם, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, תִּכְשַׁל בְּעִבְרָה, הֲלֹא יִהְיֶה מֶר מְאֹד לָעוֹלָם הַבָּא; עַל-כֵּן, לְדַעֲתִי, תִּנְיַח לְאַבוּד הָאֲדָרִיף, וְאַל תִּכְנַס לְדוֹר שֵׁם בְּשׁוֹם אִפֶּן שְׂבַעֲוֹלָם, וְאִם אֵין לָךְ דִּירָה לְגוֹר, בּוֹא אֲצִלִי לְדוֹר בְּחַנָּם, וְיִהְיֶה לָךְ א' ש' ל': א' כִּלְהָ, ש' תִּיְהִי, לִיְנֵה בְּחַנָּם, אֲדַרְבֵּה תּוֹכָה אוֹתִי בְּמִצּוֹת הַכְּנַסַּת אוֹרְחִים, אֲבָל גַּא וְנָא חוּס וְרַחֵם עֲלֶיךָ, וּבָרַח לָךְ מִנְסִינּוֹת, וּזְכֹר כִּי עַל זֶה אָנוּ מְבַקְּשִׁים בְּכָל יוֹם: "וְאַל תִּבְיָאֲנִי לְיַדֵי גַּסְיוֹן וְלְיַדֵי בְּזִיוֹן", כִּי זֶה תְּלִוִי בְּזֶה כְּנ"ל. וּבִפְרָט כְּשֶׁחֲזַר רַבֵּנוּ ו"ל מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה בְּבֵית אֶחָד וְכוּ', וְהִבִּין שֵׁשׁ שָׁם גַּא וְנָא גְדוֹל, תִּכְףּ וּמִיד בָּרַח מִשָּׁם, וְאָמַר, שְׂעַכְשׁוּ רוּאָה שְׂכַל הָעוֹלָם מְלֵאִים עִם גַּסְיוֹנּוֹת (עֵין חֵי-מוֹהַר"ן, נְסִיעַתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל). וּכְבֹר אֲמַר רַבֵּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קמ"ה): עַקֵּר הַנְּסִיּוֹן שֶׁל כָּל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא בַּתְּאֲנָה הַזֹּאת שֶׁל גַּא וְנָא, וְאִפְלוּ תְּאֲנֹת מְמוֹן אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִיא תְּאֲנָה גְרוּעָה מְאֹד, וְהִיא עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עַקֵּר הַנְּסִיּוֹן הוּא בַּתְּאֲנָה הַזֹּאת, עֵין שָׁם; וּכְבֹר אֲמַרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדִין קו'): לָעוֹלָם אֵל יָבִיא אָדָם עֲצָמוֹ לְיַדֵי גַּסְיוֹן, עֵין שָׁם; וּפְעַם אַחַת אֲמַר רַבֵּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן ד"ש): אֲדַעַר אֶ גַּסְיוֹן אֲדַעַר אֶ בְּזִיוֹן"; הִינּוּ כִּי אִם לֹא יַעֲמֵד בְּנְסִיּוֹן יִהְיֶה לוֹ בְּזִיוֹן, עֵין שָׁם.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! שְׂכַח הַכָּל, וְאַל תִּלְךָ שָׁם, וְאֲזִי תִנָּצַל מִכָּל רַע, וְזֶה בְּעֲצָמוֹ שְׂלֵא תִלְךָ לְשָׁם, זֶהוּ הַנְּסִיּוֹן שְׂלָךְ, כִּי לֹא בָּרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יֵצֵר הָרַע, אֲלֵא לְנִסּוֹת בּוֹ אֶת הַבְּרִיּוֹת (זֶהר הַקְּדוּשׁ, בְּרֵאשִׁית קו'); וּבְזֶה שְׂלֵא תִלְךָ וְתַעֲמַד בְּנְסִיּוֹן, הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ יִגְדִּיל

(ח) דְּמֵי קְרִימָה.
(א) אוֹ גַּסְיוֹן אוֹ בְּזִיוֹן.

שכב   אָשֶׁר   ב' תפד   בנחל

ויפרסם אותך, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות נסיון, סימן א'): הנסיון הוא בשביל לגדל ולפרסם את האדם, עין שם. ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות סב.): קבלה דיסורי שתיקותא ומבעי רחמי, ופרש רש"י, שלא יבעט ביסורים הבאים עליו; דבר זה צריכים לחקק היטב היטב בנפשו, להרגיל את עצמו במדת השתיקה, ועל-ידי-זה בעצמו יזכה שיתגלה עליו רזא דעתיקא קדישא, סוד הכתר, בחינת (מנחות כט:): שתק! כך עלה במחשבה; כי על-ידי השתיקה זוכה להתעלות בחשב מ"ה, התגלות עצם אלקותו יתברך. וזה (אבות ג): "סיג לחכמה שתיקה"; לזכות להתגלות אור מ"ה הקדש, אור תקוה כל העולמות, לידע ולהודיע ולהודיע שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, זה זוכים דיקא על-ידי קבלת היסורים באהבה, ואינו בועט ביסורים הבאים עליו, אדרבה שותק, ובזה מגלה שהכל ממנו יתברך, ואין לו מה לעשות רק מבעי רחמי — להתמיד בתפלה ושיחה בינו לבין קונו, פאשר ידבר איש עם רעהו, ויבקש ויפציר בתפלה, ואז יזכה שיגיע יום ישועתו — אם יהיה עקשן גדול על זה.

הדורש שלומך...

ב' תפד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ראה ה'תשל"ו.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, והנה להשיבך דברי אמת. התמד בספרי רבנו ז"ל, ושם תמצא מרגוע לנפשך, כי אין לך טוב מהם, וראוי לך לעשות לעצמך שעור קבוע מדי יום ביומו ב"לקוטי-הלכות" כסדרן, ואז תראה שכל מה שעובר עליך ביום זה מרמז באותו

אֲשֶׁר   ב' תפד   בנחל   שכג

הַעֲנִין שְׁלֵמֵדָתָּ, כִּי דְבַרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הֵם מְלֵאִים רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ בְּמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה עַד מְאֹד, וְר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר הָיָה רְגִיל לְסַפֵּר, כִּי בַעַת שֶׁהֶעֱתִיק אֶת הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" שֶׁיָּהִיו רְאוּיִים לְדַפּוּס, הָיָה מְכַרְח כַּמָּה פְּעָמִים לְהַנִּיחַ אֶת הַעֵט מֵרֵב דְּבָקוֹת עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת הַחַיּוֹת וְהַמְּשִׁיבֵת נֶפֶשׁ מְאֹר הָאֱלֹקִי שֶׁשָּׁפַע עֲלָיו אִזּוֹ. וְאָמַר ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן, שֶׁעֲכָשׁוּ צְרִיכִים לְלַמֵּד הַרְבֵּה יוֹתֵר "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", כִּי עַל יְדוֹ דִּיקָא זְכִינוּ שְׁנֹשְׂאָרָה לָנוּ הַהִשְׁאָרָה מֵרַבְּנוּ ז"ל, וְעַל כֵּן שֵׁם בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" מְגַלָּה אֶת תּוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל בְּאִפְסָן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד.

ואודות חלישות הדעת שיש לך, כבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות תשובה, סימן כה): חלישות דעתו של האדם היא גדולה מתענית. וזכור כמה הקצפת את השם יתברך במעשיך הרעים, ועל-כן תקבל את זה לתשובה. ובפרטיות שעכשו ימי אלול מתקרבים ובאים, ועקר פונת אלול לעבדה ולמעשה — לדם ולשתק למחרפו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ר'; ובחלק ב', סימן פז); ודרך של ר' לוי יצחק, כשאחד מבזה אותו או רואה בני-אדם המתעקשים ואינם רוצים לשמע, הוא מסתובב (ער דרייט זיף אויס) והולך לו, ומקיים דבורו של רבנו ז"ל (ספר המדות, אות פחד, סימן ג'): מי שבורח מן הצרה — הוא פקח; והיא רגיל לדבר רק מרבנו ז"ל, השומע ישמע והחדל יחדל. וספר לי פעם אחת, ש"בעל התניא" לעת זקנתו לא שמע היטב, והיה רגיל לומר: מה אני צריך את השמיעה, מה שאני אומר אני אומר, ומה שאתם אומרים — לא אכפת לי... וכמו-כן הוא התנהג, מה שהוא צריך לומר — אומר, ומה שהאחר אומר — לא אכפת לו; כי אסור להכנס בכוותח בשום אפן שבעולם, אם הוא איש תמים — ממילא יקח את דבריך, ויחזק את עצמו בהם, ואם הוא בא עם חכמות, ורוצה רק לצער אותך בכוותח ולהחליש דעתך, על-כן למה אתה צריך לשמע אותו?! ועין בספורי-מעשיות, מעשה יג, מיום שני, מה שאמר הבעטליר החדש: "איר מיינט איך בין טויב איך בין גאר גיט טויב נאר די גאנצע וועלט טרעפט ביא מיר גאר גיט אן, אז איך זאל

שכד   אֲשֶׁר   ב' תפד   בַּנְחַל

הַעֲרֵן זַיִיעַר חֶסְרוֹן, וְוַאֲרֵן גָּאָר אֶלַע קוֹלוֹת פּוֹן דְּעַר וְוַעֲלֵט זַעֲנַעַן נָאָר פּוֹן חֶסְרוֹנוֹת וְוַאֲרֵן אִיטְלִיכֶער שְׂרִיִיט אוֹיף זַיִין חֶסְרוֹן דִּהֵינּוּ אוֹיף דְּעַם וְוַאֲס סֶע גַּיִיט אִים אָפּ אוֹן אָפּלוּ אֶלַע שְׂמַחוֹת אוֹיף דְּעַר וְוַעֲלֵט זַעֲנַעַן אֶלַע גָּאָר פּוֹן חֶסְרוֹנוֹת וְוַאֲס מְעַן פְּרִיִיט זִיף אוֹיף דְּעַם וְוַאֲס סֶע אִיז אִים אָפּ גִּיאַנְגֶען אוֹן הֵינְט הָאָט עַר דָּאָס וְוַאֲס סֶע אִיז אִים אָפּ גִּיאַנְגֶען, אוֹן בֵּי מִיר טְרַעפֶט דִּי גַאנְצֶע וְוַעֲלֵט גָּאָר נִיט אָן אַז אוֹיף זַאל הַעֲרֵן זַיִיעַר חֶסְרוֹן, וְוַאֲרֵן אוֹיף לְעַב אַזוֹי אַה חַיִּים טוֹבִים וְוַאֲס סֶע הָאָט גָּאָר קִיִּין שׁוּם חֶסְרוֹן נִיט"ב, עֵינן שָׁם; וְעַל-כֵּן מַה לָּךְ מַה שְׁזָה אוֹמֵר אוֹ זֶה מְדַבֵּר, עֵס דַּאֲרַף דִּיר גָּאָר נִיט אָן גַּיִינ'ג; אַתָּה, חֲמַדַּת לְבָבִי, בְּרַח לָךְ רַק אֲלִיוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדִיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וְהַכֵּל לְכָל — דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, עֵצָם אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁנַתְלִבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשִׁים כְּאֵלוֹ, הַעֲקָר לֹא לְרַצוֹת שׁוּם רַצוֹן אַחַר מִבְּלַעֲדֵי רַצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא תַחֲיָה חַיִּים אַמְתִּיִּים, חַיִּים נְצַחִיִּים, מֵאַחַר שְׂאִינְךָ רוּצָה שׁוּם דְּבַר שְׂבַעוּלָם, רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה מִתְבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ תְּמִיד, וְכָל מַה שְּׂאֵתָה צְרִיךְ, אַתָּה מְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לָךְ שׁוּם שְׂמִיעָה בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, אִז דִּיקָא תִזְכָּה, בְּנִי, לְחַיּוֹת חַיִּים נְצַחִיִּים; וְאִם אַף-עַל-פִּי-כֵן אַתָּה שׁוֹמֵעַ אֵילוּ עוֹפוֹת טְמָאִים מְצַפְצָפִים וּמְדַבְּרִים עֲלֶיךָ, צְרִיךְ שְׂתַדַּע שְׁגָם בְּדַבּוּרֵיהֶם מְלַבֵּשׁ רַצוֹן הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְאִם תִּטָּה הֵיטֵב הֵיטֵב אֲזַינְךָ, אִז תִּזְכָּה לְהוֹצִיא מִזֶּה תוֹרָה; כִּי מִהַדְּבוּרִים שֶׁל הַמִּתְנַגְּדִים נִתְהַוָּה הַלְכוֹת (עֵינן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן יב), וּמִהַדְּבוּרִים שֶׁל הַרְשָׁעִים יְכוּלִים לְשַׁמַּע כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ בְּרוּךְ הוּא (עֵינן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן נה); הַעֲקָר רַק שְׂמַחָה, שְׂתַהַפֵּף כָּל הַיְגוֹן וְאַנְחָה לְשְׂמַחָה

(ב) אַתָּם חוֹשְׁבִים שְׂאִינִי חַרֵּשׁ, אִינִי חַרֵּשׁ כָּלֵל, רַק כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ עוֹלָה אֶצְלִי וְאֵינוֹ נִחְשָׁב לְמֵאוּמָה, כְּדִי שְׂאֲשַׁמַּע אֶת הַחֶסְרוֹן שְׁלָהֶם, כִּי הָרִי כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הֵם רַק מִחֶסְרוֹנוֹת, כִּי כָּל אֶחָד צוֹעֵק עַל הַחֶסְרוֹן שֶׁלוֹ, הֵינּוּ עַל זֶה שְׂעוּבָר עֲלָיו, וְאַפְלוּ כָּל הַשְּׂמַחוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם, הֵם גַּם בְּלָם רַק מִחֶסְרוֹנוֹת, כִּי כָּל אֶחָד שְׂמַח עַל זֶה שֶׁהִיא חֶסֶר לוֹ, וְעַכְשָׁו כְּבָר לֹא חֶסֶר לוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ הַחֶסְרוֹן הַזֶּה, וְאַצְלִי כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ נִחְשָׁב שְׂאֲשַׁמַּע אֶת הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁלוֹ, כִּי אִנִּי חֵי חַיִּים טוֹבִים כְּאֵלוֹ, שְׂאֵין בְּהֶם שׁוּם חֶסְרוֹן.
 (ג) אֵין זֶה צְרִיךְ לְהִיּוֹת אַכְפַּת לָךְ.

אֲשֶׁר   ב' תפה   בַּנְחַל   שכה

עצומה, ואל תפחד, כי לא יהין איש את ידו להכותך, כי השם יתברך שומרך ומצילך, כי הוא מסבב אותך, והוא אתך, עמך ואצלך, אל תירא ואל תחת, רק חזק ואמץ תמיד.

הדורש שלומך...

ב' תפה.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ראה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל אהובי, אחי היקר, הבחור השוטה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו זאיר ויזרח.

הנה הכנתי לך הספרים שבקשתי, הינו שבעים "אריך אפים" הקטנים, ועשרים וחמשה "לקוטי-מוהר"ן", ומאה "ספר-המדות", ומאתים "לקוטי-עצות", והם מנחים ... היה לי ההכרח ללכת לדרך, כי חפיתי עד שעה...

ידידי היקר! חזק ואמץ מאד מאד למכר את כלם, והיא זכות הרבים לדורי דורות. "אשרי מי שזוכה למכר בכל יום ספרי רבנו ז"ל, ואז טוב לו לנצח נצחים". וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין קיא.): אחד מן העיר מזכה את כל העיר, ושנים ממשפחה מזכין כל המשפחה. והוא ענין נורא ונפלא מאד — התקרבות הגאולה — להפיץ ספרי רבנו ז"ל בעולם, ואין למעלה מזה, כי רבא דרבא של אנשי שלומנו זכו להתקרב ולהתודע מרבנו ז"ל על-ידי ספרים שקנו או מצאו. על-כן חזק ואמץ בדבר זה — להפיץ ספרי רבנו ז"ל בכל יום ויום, ואז טוב לך בזה ובכא.

הדורש שלומך...

אמרו בגמרא (ברכות סג.): אמר ר' הונא בר ברכיה משום רבי אלעזר הקפר: כל המשתף שם שמים בצערו — כופלין לו פרנסתו,

שכו   אֲשֶׁר   ב' תפּו   בְּנַחַל

שֶׁנֶאֱמַר (איוב כה, כו): "וְהָיָה שְׂדֵי בְצֻרֶיךָ וְכֶסֶף תּוֹעֲפוֹת לָךְ"; יֵשׁ לומר כִּי יְדוּעַ, אֲשֶׁר עָקַר הַצֵּעַר וְהַיְסוּרִים שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם הוּא מִחֲמַת רַחוּקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו הַרְבִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נט, ב): "כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם הִיוּ מִבְּדָלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם", וְכָל מֵה שֶׁחֹטֵא יוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם, גֹּרֵם לְעֲצָמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּחֵינַת הַסְתָּרָה וְצֵעַר (עֵינִי לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קעב): כָּל הַחֲסוּרֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם — הֵן בָּנִים, אוֹ פְרָנְסָה, אוֹ בְרִיאוֹת — הַכֹּל מֵצַד הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ, כִּי עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו הַמְּגִנִּים, עוֹשֶׂה לְעֲצָמוֹ צַל, וּמִזֵּה בָּאִים לוֹ צְמֻצוּמִים בְּפְרָנְסָה, וְיֵשׁ לוֹ צֵעַר גָּדוֹל, אֲבָל כְּשִׁזְזָה לְיַדָּע בְּאֵמֶת, שֶׁהֵלֵא אֵינִי שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּי וְתִבְרָךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֲלוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹהֵי וְתִבְרָךְ, וּמִשְׁתַּף וּמִכְנִיס אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּצִעְרוֹ, הֵינּוּ שְׁמֹגְלָה, שֶׁגַּם בְּתוֹךְ צִעְרוֹ מְלַבֵּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּבְכָל צְרָתָם — לוֹ צָר, אֲזִי בְרָגַע "יִתְפָּרְדּוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֶזְרָא" (תהלים צב, י), וְיִזְכָּה שֶׁיִּכְפַּל לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ פְּרָנְסָתוֹ. וְעֵינִי בְּשִׁיחֹת-הַר"ן (סִימָן קלו): "מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" — אִם אוֹחֵז אֶת עֲצָמוֹ לֵלֵא כְּלוּם, אֲזִי נִתְגַּלָּה לוֹ שֶׁכָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, עֵינִי שֵׁם.

ב' תפּו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אוֹר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר רֵאָה ה'תשל"ז.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. אוֹדוֹת הַפְּחָדִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ. מֵה אִמַר לָךְ, אֵינִי שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת רַק לְהַתְּבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִשְׁפֹט אֶת עֲצָמוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֵה תְּסִיר אֶת הַפְּחָד מִמֶּךָ. וְכֵן תִּלְמַד בְּסִפּוֹר הַמְּדוּת, אוֹת פְּחָד, וְתִרְאֶה לְקַיֵּם כָּל הַנֶּאֱמָר שֵׁם. וְעַל כָּלֵם תִּרְאֶה לְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ז"ל, וְתִמְשִׁיף עַל עֲצָמְךָ זְכוּתוֹ הַגְּדוֹלָה, וְתִנְצֵל מִכָּל מִינֵי פְחָדִים שֶׁל הַבָּל, כִּי הַדְּבוּר מִרְבֵּנוּ ז"ל הוּא סְגֻלָּה נִפְלְאָה וְזְכוּתָךְ

אָשֶׁר   ב' תפּו   בַּנְחַל   שְׂכֹז

הַנֶּפֶשׁ לְגַדֵּל מְאֹד, וּמִמְשִׁיף יְשׁוּעוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ לְרַבְּנוּ ז"ל בַּחֲלוּם: "מִגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מִלְכֵי רַבָּנָן (גִּטִּין ס.), מִי שֶׁמִּגְדִּיל וּמְסַפֵּר אֶת הַיְשׁוּעוֹת שֶׁאָרְעוּ לְרַבָּנָן] (עַל-יְדֵי-זֶה) "וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְמִשִּׁיחוֹ" [הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה חֶסֶד לְמִי שֶׁמִּשִּׁיחַ בָּהֶם, הֵינּוּ מִי שֶׁמְסַפֵּר אוֹתָם הַסְּפוּרִים]; עַל-כֵּן בְּכָל עֵת צָרָה תִּרְאֶה לְדַבֵּר רַק מִרַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְיְשׁוּעוֹת, וְיִתְבַטֵּל מִמֶּךָ הַפַּחַד לְגַמְרִי.

וּסְפָר ר' לְוֵי יִצְחָק, כִּי הוּא הָיָה כָּלוּא בְּבֵית-הַסֵּהַר עִם עוֹד אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּעִיר אוּמָן חֲמִשָּׁה-עָשָׂר שָׁבוּעוֹת, וְדָנוּ אוֹתָם לְמִיתָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּבִלְיָלָה הָאֲחֵרוֹן עָנָה וְאָמַר הָאֶחָד לְר' לְוֵי יִצְחָק: הַיּוֹת שֶׁהִלְיָלָה הוּא הָאֲחֵרוֹן מִחַיֵּינוּ, עָלֵינוּ לוֹמַר תְּקוּן חֲצוֹת. וְהַשִּׁיב ר' לְוֵי יִצְחָק: אִם הִלְיָלָה הוּא הִלְיָלָה הָאֲחֵרוֹן מִחַיֵּינוּ, עָלֵינוּ לְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל. וְדַבְּרוּ כָּל הִלְיָלָה מִרַבְּנוּ ז"ל, וְאֲחֵר-כֶּף לְמַחֲרַת לְקַחוּ אוֹתָם לְעִיר קֵיב וְשֵׁם נִצְלוּ עַל-יְדֵי גִס (וְיִתְבָּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם); עַל-כָּל-פָּנִים רוֹאִים מְזֶה, כִּי הַדְּבוּר וְהַסְּפוּר מִרַבְּנוּ ז"ל מְבִיא יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים. עַל-כֵּן, חֲמֻדַת לְבָבִי, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת כָּלֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, בְּיָדָאֵי תִרְאֶה בְּקִרְוֹב יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים נְגָלִים כְּאֵלוֹ שְׁעוֹד לֹא רְאִיתָ, וְיִהְיֶה לְךָ שִׁפְעַ דְּקִדְשָׁה לְשִׁלָּם חוֹבוֹתֶיךָ וְכוּ' וְכוּ', וְתִצֵּא מֵהַדְּאָגוֹת לְגַמְרִי לְגַמְרִי, רַק חֲזַק וְאַמֵּץ לְבָךְ בּוֹ יִתְבַּרְךָ. וְהַעֲקֹר תִּרְאֶה לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, כִּי הַפַּחַד הֵלֵא דְבָר הוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲז"ל (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה פָּרָשָׁה יד): עַד שֶׁלֹּא יִחַטָּא אָדָם, נוֹתַנִּין לוֹ אֵימָה וְיִרְאָה, וְהַבְּרִיּוֹת מִתְּפַחְדִּין מִמֶּנּוּ, כִּינּוֹן שֶׁהוּא חוֹטָא, נוֹתַנִּין עָלָיו אֵימָה וְיִרְאָה, וְהוּא מִתְּפַחַד מֵאַחֲרִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּבִזְהַר הַקְּדוֹשׁ אֵימָה: אֵימָה מֵאֵן דְּדַחִיל וְלֹא יָדַע מִמָּה אִיהוּ דַּחִיל, בְּגִין אֵינּוֹן חֲטָאִין דְּלֹא יָדַע דְּאֵינּוּ חֲטָאִין וְלֹא אֲשַׁנַּח בְּהוּ, עֵינֵי שָׁם; וּבִזְכוּת זֶה תִּנְצֵל מֵהַפַּחַד. וְעַקֵּר הַתִּשׁוּבָה הוּא וְהוּי דְּבָרִים, וְלִשְׁמַע בְּזִיוְנוֹ לְדָם וְלִשְׁתַּק לְמַחֲרָפוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

חֲמֻדַת לְבָבִי! תִּהְיֶה רְגִיל בְּתַפְלָה זוּ בְּכָל יוֹם לוֹמַר לְפָנָיו

שכח אשר ב' תפז בנחל

יתברך באמת ובתמים: רבונו של עולם, חוס ורחמל עלי, שאזכה לאמונה ברוחה ומזככת, עד שאדע בידיעה בלב שלם, שאין שום מציאות בלעדית כלל, והכל משגח ממך בהשגחה פרטית, ולא יעשה לי אדם הרע או הטוב מבלעדי רשותך, ועל-כן למה לי לרוץ אחרי בני-אדם או להתפחד מהם, כי מה יעשה לי אדם?! אבי שבשמים, זכני ללב אמיץ וחזק, לבל אירא ולבל אפחד משום ברה שבעולם, יהיה ממני שיהיה, זכני ליראה עלאה, יראת הרוממות, שאתירא רק ממך, ואדע וארגיש תמיד נעם זיו אלהותך עלי, ועל-ידי-זה תמתיק מעלי כל הדינים, ותמשיך עלי חסדים ורחמים גמורים, כאשר הודעתנו על-ידי ראש צדיקך, שהיראה היא הפלי לקבל בו שפעך. חוס ורחם עלי, שאזכה להכלל בך תמיד, ולא יהיה לי רצון אחר מבלעדי רצונך, אמן בן יהי רצון.

ב' תפז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ראה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גג עלינו ... גרו ואיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון יריעות. חמדת לבבי! חזק ואמץ מאד מאד לאחז עצמך ברבנו ז"ל. וצריך שתדע, שירידות וקטנות ובלבולים עובר על כל אחד מדי יום ביומו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עז) וכל יום מתחיל עם מצר גדול (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'); כי העולם הזה עולם העשייה, מלא קלפות והסתרות, המכסים ומסתירים אותו יתברך, ועלינו ללחם מלחמת השם, כי הקטנות והחלישות הדעת והפכדות שמסבבים את האדם בכל יום, כל זה נמשך מהקלפות שבעולם הזה — עולם העשייה. אף-על-פי-כן צריך שתדע, אהובי, אחי, כי עקר כל התקונים תלויים בזה עולם העשייה הגשמי דיקא, שעל-ידי שהאדם

אָשֶׁר   ב' תפז   בַּנְחַל   שִׁכְט

הַבַּעַל בְּחִירָה מְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִזֶּה הָעוֹלָם הַגָּשְׁמִי, שֶׁהוּא תְּכֵלִית הַנִּקְבָּה הַתַּחְתּוֹנָה (עַיֵן לְקוּטִי-מִוֶּהֲר״ן, חֵלֶק א', סִימָן ו') שֶׁל כְּלָלִיּוֹת הַבְּרִיאָה (כִּי עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הוּא הַרְגֵלִין שֶׁל כָּל פְּרָצוּף הָעוֹלָמוֹת), עַל-יְדֵי-זֶה דִּיּוֹקָא נִכְלָל כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה — עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, עִם כָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בּוֹ לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, עַד שֶׁיִּכְלָל הַכֹּל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרִי, וְיֵאִיר גַּם הָעוֹלָם הַזֶּה הַגָּשְׁמִי עִם כָּל הָעוֹלָמוֹת עִם עֲצָם עֲצָמֵיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּהַתְּגַלּוּת נִפְלְאוֹה. וְאֵל כָּל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי אֱמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, עַל-יְדֵי שְׂאָדָם מְכַנִּים בְּעֲצָמוֹ אֱמוּנָה פְּשוּטָה, שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָם נִפְלְאוֹת רוממותו יִתְבָּרַךְ, הוּא צוֹפֶה וּמְבִיט בְּהִשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית עַד סוּף תְּכֵלִית הַדִּיּוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁל זֶה עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְעַל-יְדֵי אֱמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, אֲשֶׁר הַכֹּל מְקַשֵּׁר יַחַד — תְּכֵלִית מְדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה, עוֹלָם הַזֶּה, עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגָּשְׁמִי, אֵל כָּל פְּרָטִי פְּרָטִי הָעוֹלָמוֹת: יִצִּירָה, בְּרִיאָה, אֲצִילוּת. וְהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ יִכְלָל קֳדָם הַבְּרִיאָה בְּאַחַר הַבְּרִיאָה, וְיִהְיֶה נֶעֱשֶׂה הַכֹּל אֶחָד: הֵשֵׁם אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד (עַיֵן לְקוּטִי-מִוֶּהֲר״ן, חֵלֶק א', סִימָן נא), וְיִהְיֶה אֶחָדוֹת אַחַת. וְיִתְעַנֵּג בְּעֲרֻבוֹת תַּעֲנוּגֵי וְשִׁעֲשׂוּעֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וְיִדַּע שֶׁכָּל מְאוּרְעוּתוֹ הֵם לְטוֹבָתוֹ (עַיֵן לְקוּטִי-מִוֶּהֲר״ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'); וּמֵה שֶׁרַק יַעֲבֹר עָלָיו לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, וְלֹא תִקְצַר רוּחוֹ, רַק יִהְיֶה חֲזָק וְאַמִּיץ בְּאַמַּת, לְאַחֵז אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל מֵה שְׂיוּכָל, וְלֹא יִפֹּל בְּנַעֲרֻוֹיִן קִיִּיט^ד, רַק יִהְיֶה סִבְלָן גָּדוֹל; כִּי הַמְּאַמֵּן שֶׁהַכֹּל מְרַצוֹן הַמְּאַצִּיל הָעֲלִיּוֹן, וְהַכֹּל נֶעֱשֶׂה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אִז סוֹבֵל אֶת כָּל הַבָּא אֵלָיו, מְאַחַר שֶׁמוֹסֵר אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת.

וְעַתָּה אָבוֹא לְהַשִּׁיב לָךְ עַל שְׂאֵלוֹתֶיךָ אוֹדוֹת עֲנִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁשְׂאֵלָתְךָ מִמֶּנִּי מֵה לַעֲשׂוֹת. חֲמַדַּת לְבָבִי! רַבְּנוּ ז"ל אָמַר: וְאִם זָאל אִיךָ אִיךָ זָאגֵן קִיִּין גְּרַעסְעֶרס דְּעֶרְפוֹן אִיז נִישְׁט פֶּאר הַאָנְדֵן^ה; כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ תְּלוּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלִי, אִי אַנְדֶּעֶרע צִדִּיקִים זָאגֵן נִישְׁט

(ד) בְּעֲצָבָנוֹת.

(ה) אִין דְּבַר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה.

שֶׁל אֲשֶׁר ב' תפז בַּנְחַל

אָזוּי, אִיךָ נֶאֱדָר אֶקְשִׁיא'; כְּאוֹמֵר שֶׁבְּלֹאוֹ הִכִּי מִקְשִׁים עָלָיו קִשְׁיוֹת, וַיֵּשׁ אֶצְלָנוּ תְּלֵי תְּלִים שֶׁל שִׁיחוֹת וְדְבוּרִים, דְּרוּשִׁים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, מִמַּעַלְת הַזּוֹכָה לְבוֹא אֶל רַבְּנוּ וְ"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים.

וְהִיא דְּבַר פְּשוּט אֶצֶל כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ לְנִסְעַ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְעִיר אוֹמֵן עַל צִיוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְרַב אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ מְסֵרוּ נִפְשָׁם בְּכָל שָׁנָה לְהִיּוֹת בְּאוֹמֵן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִף שֶׁהָיוּ לָהֶם מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת, אוּלַי יוֹתֵר גְּדוּלוֹת מִהַמְנִיעוֹת שֶׁלָּךְ וְכוּ', אַבְּל דְּבַר זֶה הִיא אֶצְלָם קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, כִּידוּעַ אֶצֶל כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, אִף מֵאֵז שֶׁנִּסְתַּם וְנִסְגַּר הַגְּבוּל, הָיוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּעִיר פּוֹלִין מִתְקַבְּצִין בְּעִיר לוֹבְלִין מִהַטְעָמִים שֶׁהִסְכִּימוּ בִּיגִיחָם (שֶׁהִיא בְּנִקְדָּה הָאֲמֻצָּעִית שֶׁבְּכָל עָרֵי פּוֹלִין, בְּאִפְּן שֶׁכָּלם יִהְיוּ יְכוּלִים לְבוֹא, וְכֵן מִטַּעַם שֶׁהֲצִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַחֲזוּזָה מְלוֹבְלִין שָׁם, וְעוֹד טְעָמִים רַבִּים); וְאַחֲר־כֵּן אַחַר הַמְּלַחְמָה הָעוֹלָמִית — נֶאֱבַד הַכֹּל, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אִף בִּירוּשָׁלַיִם הִעֲתִיקָה הִיא קְבוּץ שֶׁל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְאַחֲר־כֵּן מִכַּמָּה טְעָמִים פְּרֻטִיִּים עָשׂוּ קְבוּץ גַּם בְּמֵרוֹן, וְכִשְׁנִפְּלָה הָעִיר הִעֲתִיקָה בִּיְדֵי הָעַרְבִים, יִמַּח שָׁמָּם, אֲזִי הִיא הַקְּבוּץ בִּירוּשָׁלַיִם, וּמֵאֵז וְעַד עַתָּה יֵשׁ שְׁנֵי קְבוּצִים: קְבוּץ אֶחָד בְּמֵרוֹן וְקְבוּץ אֶחָד בִּירוּשָׁלַיִם. וְתִהְיֶה לְאֵל, בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מִתְרַבֵּים בְּשְׁנֵי הַקְּבוּצִים נִפְשׁוֹת חֲדָשׁוֹת — יוֹסִיף הַשֵּׁם עֲלֵיהֶם, וְתִרְבֶּה הַדַּעַת בֵּין כָּל שְׂכֻבוֹת עִם יִשְׂרָאֵל. וְכֵן פֹּה בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית הִיא קְבוּץ אֶחָד בְּאִסְט סִייד, וְהִיא, תִּהְיֶה לְאֵל, הַתְּמִימוֹת שָׁם — עֵין לֹא רְאֵתָהּ, עַד שֶׁבֵּא הַסַּמ"ד־מ"ם וּבִלְבַל אֶת הַקְּבוּץ, וּמֵאֵז נִתְפָּרְדָּה הַחֲבִילָה, וְנִעְשָׂה גַם כָּאֵן שְׁנֵי קְבוּצִים. וּמִחֲמַת שִׁזָּה שֶׁגָּרַם הַפְּרוּד וְהַמְּחֻלָּקֵת כָּאֵן, עוֹשָׂה עוֹד פְּרוּדִים, כִּי כֵּן שֶׁמַּעֲתִי מֵר' לֹוי יִצְחָק, שֶׁאָמַר זֹאת לְפָנַי מֵעַמֵּד אֲרַבְּעָה אַבְרָכִים... כָּל זְמַן עַר וְעֵט זִיּוֹן צוּוִישְׁעֵן אִיךָ וְעֵט עַר אֵן מֵאֲכֵן מִחֻלָּקֵת'; וּמִטַּעַם זֶה עָשִׂינוּ פֹּה, בְּעֲזֶרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִתִּיבְתָא, וְאֲשֶׁר הוּא הַמְּרַבּוּ הַיְחִידִי בְּכָל עָרֵי אֲרְצוֹת־הַבְּרִית וְקִנְיָה לְבָנֵי

(ו) וְזֶה שֶׁצְּדִיקִים אַחֲרִים אֵינָם אוֹמְרִים כֵּן — מֵה בְּכֵן? תִּהְיֶה עוֹד קִשְׁיָה עָלַי.
(ז) כָּל זְמַן שֶׁהוּא יִהְיֶה בִּיגִיכָם, הוּא יִגְרַם מִחֻלָּקֵת.

אֲשֶׁר   ב' תפח   בַּנְחַל   שלא

הנעורים. ומסתמא נעשה פה גם-כן קבוץ על ראש השנה, מלבד השנה הזו, שרוב התלמידים ואנשי שלומנו המתפללים כאן, נוסעים לארץ ישראל על ראש השנה. ונקנה אשר לשנה הבאה נזכה ונהיה בקבוץ עם משית. על-כל-פנים איך שהוא, ההכרח להתפלל בראש השנה בקבוץ אחד, יהיה היכן שיהיה, העקר להתפלל בין חסידי ברסלב בראש השנה, והוא ענין נורא ונפלא מאד מאד. ואמר רבנו ז"ל, שבראש השנה יכולים לקבל ממנו תקונים כאלו, אשר בכל השנה אינו יכול הוא בעצמו לתקנם.

חמדת לבכי! עשה מה שתעשה, ותשתדל להיות בראש השנה בקבוץ אנשי שלומנו היקרים, יהיה במקום שיהיה — "כי בכל מקום שמתקבצים עשרה מאנשי שלומנו בראש השנה, ומקשרים את עצמם אל רבנו ז"ל, צריך לידע ולהאמין שרבנו ז"ל הוא שם, וזה ברור. גם צריך שתדע, שרבנו ז"ל הוא מתנה לכלל ישראל, ואינו מצמצם במקום אחד, לומר: דוקא שם הוא רבנו ז"ל וכו'. וקבלה בידי אנשי שלומנו, שהקבוץ הקדוש הוא רק באומן, אבל אם לא אומן, אזי בכל מקום שמתקבצים אנשי שלומנו — שם רבנו ז"ל. העקר לברח ממחלקת, כי דעת רבנו ז"ל היא אהבה ואחוה ושלום.

הדורש שלומך...

ב' תפח.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ראה ה'תשל"ז.

שלום וברכה לאהובי, ידידי היקר לי מאד, שוטה מימי הנחל
נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הכסף להדפסה לעלוי נשמת
אמך, עליה השלום. אודות ששאלת בענין הדלקת גר בשנה
הראשונה וכן ביארצייט, צריך שתדע, אשר נוהגים להדליק
בבית-הכנסת דוקא ולא בבית, וכן נוהגים להדליק גר של שענה

שֶׁלֶב   אֲשֶׁר   ב' תפח   בַּנְחָל

דִּיקָא, שְׁהוּא רְאֵשֵׁי תְבוֹת: ה'קִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם, שְׁאַנְחֲנוּ
 מֵאֲמִינִים שְׁיִקוּמוּ בְתַחֲתֵי הַמַּתִּים. וּבְעֵנִין שְׁשֹׂאֲלֵת לְהַסְבִּיר לָךְ עֵנִין
 הַדְּלָקַת הַגְּרוֹת לְעֵלּוּי נְשִׁמַת הַנְּפֻטָרִים — הֵן בְּבֵית וְהֵן בְּבֵית־
 הַכְּנֶסֶת וְהֵן עַל קַבְרָם, אֲמַרְתִּי לְהַעֲתִיק לָךְ מִדְּבַרֵי הַחֶכֶם הַשְּׁלָם אִישׁ
 אֶלְקִי, רַבְּנוּ יוֹסֵף חַיִּים מִבְּגֵדָד, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּשׁוֹ"ת
 'תּוֹרָה לְשִׁמָּה' (סִימָן תַּקכ): וְעַל מָה שְׁשֹׂאֲלֵת בְּעֵנִין הַדְּלָקַת גֵּר בְּתוֹךְ
 הַשְּׁבָעָה בְּבֵית הַנְּפֻטָר, דַּע כִּי כָתַב רַבְּנוּ בְּחַיֵּי ו"ל בְּפֶרֶשֶׁת תְּרוּמָה,
 וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: וְיִדוּעַ כִּי הַנְּשִׁמָּה נִהְיִית בְּהַדְּלָקַת הַגְּרוֹת, וְהִיא מִתְהַלְקֶת
 בְּעֵדוּנֵי הַהוֹד וְהַשְּׁמָחָה, וּמִתְפַּשְׁטָת וּמִתְרַחֶבֶת מִתּוֹךְ הַנְּאֻת הָאוֹרָה,
 מִפְּנֵי שֶׁהִיא חֲתִיכַת אוֹר חֲצוּבָה מְאוֹר הַשְּׁכָל, וּמִן הַטַּעַם הַזֶּה
 נִמְשָׁכַת אַחַר הָאוֹר שֶׁהוּא מִיָּנָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא אוֹר גּוֹפְנֵי
 וְהַנְּשִׁמָּה אוֹר רוּחָנִי וְךָ וּפְשׁוּט. וְעַל־כֵּן הַמְּשִׁילָה שְׁלֵמָה הַמְּלָךְ, עֲלִיו
 הַשְּׁלוֹם לְגֵר, הוּא שְׁאָמַר: "גֵּר ה' נְשִׁמַת אָדָם", עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ; הָרִי
 לָךְ שֶׁהַנְּשִׁמָּה יֵשׁ לָהּ הַנְּאֻת מִן הָאוֹר, וְאֵל תִּתְּמָה עַל זֶה, כִּי גַם מִן
 הָרִיחַ מְצִינּוּ שֶׁהַנְּשִׁמָּה נִהְיִית בְּעוֹדָה שׁוֹכְנֶת בַּגּוֹף, וְכִמּוֹ שְׁאָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה: אֵיזָה דְבָר שֶׁהַנְּשִׁמָּה נִהְיִית בּוֹ? זֶה הָרִיחַ
 וְהַטַּעַם, מִפְּנֵי שֶׁהָרִיחַ הוּא רוּחָנִי, וְלָכֵן מַגִּיעָה מִמֶּנּוּ הַנְּאֻת לְנִפְשׁ
 שֶׁהִיא רוּחָנִית, וְכָל שֶׁכֵּן הָאוֹר שֶׁהוּא יוֹתֵר דָּק וְרוּחָנִי מִן הָרִיחַ.
 וְעַל־כֵּן בְּתוֹךְ הַשְּׁבָעָה, אֲשֶׁר נִפְשׁ הַנְּפֻטָר עוֹדְנָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ הַבֵּית
 כְּפִי הַהֲתַחֲלָקוֹת, וְכִמּוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ הָאֲר"י זצ"ל בְּטַעַם ז' יָמֵי
 אַבְלוֹת, לָזֶה מִדְּלִיקֵין גֵּר שֵׁם בְּעֵבוֹר הַנְּאֻת הַנְּפִשׁ, אַף אַחַר ז'
 שְׁמִסְתַּלְקֶת לְגַמְרֵי מִן הַבֵּית, אֵין טַעַם לְהַדְּלִיק, וְכֵן אִם לֹא נִפְטָר
 הָאָדָם שֵׁם אַף־עַל־פִּי שֶׁהָאֲבָלִים הֵם שֵׁם — אֵין מִדְּלִיקֵין. אַף טוֹב
 לְהַדְּלִיק גֵּר תּוֹךְ י"ב חֳדָשׁ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת לְמַנוּחַת הַנְּפֻטָר, וְכֵן בְּכָל
 שָׁנָה בְּיוֹם הַיָּאֲרָצִיט, יוֹם הַזְּכָרוֹן, וְהֵינּוּ כִּי צָרִיךְ שְׁיֵאמַר בְּפִיו בְּשַׁעַת
 הַדְּלָקַת הַגֵּר שֶׁהוּא מְדֻלֵּיק הַגֵּר הַזֶּה לְמַנוּחַת נִפְשׁ פְּלוֹנִי בֵּן פְּלוֹנִי,
 וְאֵזוּ בְקָרִיאָה זוֹ שֶׁהוּא מוֹצִיאָה בְּפֶה, תַּגִּיעַ הַנְּאֻת לְנִפְשׁ הָאָדָם הַהוּא
 אֶפְלוּ מִרְחוֹק. וְכָל שֶׁכֵּן אִם מְדֻלֵּיק עַל הַמְצָבָה עֲצָמָה שְׁשֵׁם מְשָׁכֵן
 חֶלֶק מִחֻלְקֵי הַנְּפִשׁ. וְהָרִי הוֹדְעָתִי לָךְ לְפִי דְרַבְּנוּ שְׁיֵשׁ טַעַם גַּם־כֵּן
 בְּהַדְּלָקַת גְּרוֹת אֲצֵל מַצְבוֹת הַצְּדִיקִים זִיע"א, כְּשֶׁהוֹלְכִים הָעוֹלָם
 לְהַשְׁתַּטַּח שֵׁם. גַּם דַּע כִּי בְּאוֹר הַגֵּר יֵשׁ חֲמֻשָּׁה גְּנָוִים הַיְדוּעִים

אֲשֶׁר   ב' תפֹּט   בְּנַחֵל   שֶׁלֵג

למשפילים, וכנזכר בראש חדש, והם כנגד חמשה חלקי הנפש, שהם: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. ודבר זה גם בדברי רבותינו, זכרונם לברכה, בתלמוד הוא מפרש, במה שאמרו: חמשה שמות יש לנשמה, ועל-כן אור הגר הוא דגמא לנשמה, ולזה תהיה לה הנאה מן האור הנדלק על שמה. אף ודאי צריך להזכיר בפה שהוא מדליק שמן זה למאור למנוחת ולעלוי נשמת פלוני בן פלוני, וכאשר אמרנו, כי בכל ענין תמצא שהדבור פועל, וכאשר תראה מה שאמרו בצרכי שבת, שצריך לומר בערב שבת בכל עסק של תבשיל וכיוצא שהוא עושה: 'זה לכבוד שבת-קדש', ועל-ידי הדבור הזה, ממשיך הארת קדשה מקדשת השבת על אותו הדבר שעוסק בו, וכל זה נחשב מקלל כבוד השבת פנודע, ולכן ודאי טוב ונכון שהגר שמדליקין תוף ז' בבית וכן תוף י"ב חדש בבית-הכנסת וכן בכל שנה ביום יארציי"ט, צריך שהבן עצמו ידליק הגר בידו בעבור אביו או אמו, ויאמר בפיו בכל פעם שמדליק: 'הריני מדליק שמן למאור גר זה למנוחת ולעלוי נפש וכו'; ודבר זה נחשב לו בכלל כבוד אביו ואמו, ודי בזה למשפילים, והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזר לי, עין שם; ועל-כן אשרי מי שגזר בזה להדליק גר נשמה לעלוי נשמת אביו או אמו שנפטרו, לא עלינו, כל השנה בבית-הכנסת או בבית-המדרש דיקא, וכן כשבא על קברם ידליק גר נשמה, שהוא דבר גדול מאד, וכן כשבא לקברי צדיקים ראוי להדליק גר נשמה, ויש לנשמה נחת רוח גדול בשמים. ושמעתי נוהגים בשעה שמדליקים גר נשמה לעלוי נשמת צדיק, אז בעת הדלקת הגר לבקש ממנו יתברך כל מה שצריכים בזכות הצדיק הקדוש שמדליק הגר לעלוי נשמתו, וזה מועיל מאד מאד שתתקבל תפלתו לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ב' תפֹּט.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ראה ה'תשל"ז.

שֵׁלַד   אֲשֶׁר   ב' תפֿט   בַּנְּחַל

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מִימֵי הַנְּחַל נֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנֹכַח קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמְּלֵא צֶעַר וְיִסוּרִים וּמְכַאֲבִים.

מָה אָמַר לְךָ, אִם לְנַחֲמְךָ וְכוּ', הַהֲכַרְח לְהַעֲתִיק לְךָ אֶת כָּל סִפְרֵי
רַבְּנוּ ז"ל, וְלִכְן יוֹתֵר טוֹב שֶׁתַּחֲחִיל לְהִתְמַיֵּד בָּהֶם, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּסִפְרֵי
"לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגְּעֵ לְנַפְשְׁךָ; כִּי דְבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל
מַחִיִּים אֶת נַפְשׁ כָּל חַי.

וְהִנֵּה זֶה שָׁנִים עַל גְּבֵי שָׁנִים, שְׁאַנִּי שׁוֹקֵד עַל דְּלֹתוֹת סִפְרֵי
הַ"לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", וְזֶה אֲשֶׁר מְחַיֵּינִי. וְהָאֵמֶת אֲגִיד לְךָ, כִּי רְאִיתִי
בְּחַיִּים חַיּוֹתֵי הַרְּבֵה דְבָרִים פְּלֵאִיִּים. הִנֵּה גְדוֹלִים ... עָשׂוּ צָחוּק
וְלִיצְנוֹת מִמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וּמִסִּפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְהִנֵּה הִגִּיעוּ לַעֲת
זְקֻנָתָם, הִתְחִילוּ לְסַבֵּל יִסוּרִים קָשִׁים וּמְרִים, וְלֹא הוֹעִילָה — לֹא
גְּאוּנוֹתָם וְלֹא חֲרִיפוֹתָם וְכוּ', אֲלָא הִתְחִילוּ לְדַבֵּר כְּלָפִי מַעֲלָה (עֲפָרָא
לְפוּמֵייהוּ), וְאִזּוֹ רְאִיתִי מֵהִי גְדֻלַּת הָאָדָם הַזּוֹכֵה לְהִתְמַיֵּד בְּ"לְקוּטֵי-
הַלְּכוֹת", אֲשֶׁר עַד הִרְגַע הָאֲחֵרוֹן מִחַיָּו מְדַבֵּר דְּבוּרֵי אֲמוּנָה
וְהַשְׁגָּחַ פְּרָטִית, וְאִינוּ מְאָבֵד אֶת עֲשֵׂתוֹנוֹתָיו וְכוּ', הוּא אֵף פְּעַם לֹא
נִמְצָא לְבַד, אֲפִלוּ כְּשֶׁנִּתְאַלְמַן, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, הוּא מְדַבֵּר עִם
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו. וְזוֹ
הַעֲצָה שְׁגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְזוֹ מִמֶּשׁ מִתְּנָה מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שֶׁהוֹרִיד לָנוּ אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וְיִגְלָה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל אֶת הַדֶּרֶךְ שֶׁל
תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת. וְכִבֵּר יְדוּעַ, שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הִנֵּה רָגִיל לֹאמֵר,
שְׁמַשִּׁיחַ יַעֲשֶׂה מִזֶּה דֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים, הִינּוּ שְׁיִגְלָה וּיִפְרָסֵם אֶת כָּל
הַעֲנָן שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת. וְאִיתָא בְּתַנְּא דְּבֵי אֲלֵיהּ, פָּרַק טו:
לְפִי שְׁכַל הַמְּרָבָה שִׁיחוֹת וְתַפְלוֹת הֵם מְלוּיִם אוֹתוֹ עַד שְׁמַגִּיעַ לְבֵית
עוֹלָמוֹ. וּבְאֵמֶת מִי שְׁיֵשׁ לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי, רוּאָה אֲשֶׁר רַק דְּבַר
זֶה מְלוּהָ אֶת הָאָדָם כָּל יְמֵי חַיָּו עַד הִרְגַע הָאֲחֵרוֹן. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי
מִי שְׁמַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּסִפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת",
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִקְבַּל הַתְּחִזְקוֹת בְּעִבּוּר שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּכָל
הַעֲתִים וְהַזְּמַנִּים שְׁעוֹבְרִים עֲלָיו.

אָשֶׁר   ב' תצ   בַּנְחַל   שְׁלֵה

נא וְנָא הַרְחֵק מֵעַזֵי פָּנִים הַמְדַבְּרִים עַל צַדִּיקֵי הַדּוֹר, אֵין זֶה עֲנִין רַבְּנוּ ז"ל כָּלֵל, רַק סֵתֵם שְׁקָצִים וְעַזֵי פָּנִים עֲבָדָא דְבַהֲפָקְרָא נִיחָא לִיה. רַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּפִרוּשׁ: רָאוּי לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל מַפְרָסְמֵי הַדּוֹר, שְׁמַחֲזִיקִים אֲנָשֵׁיהֶם, שְׁלֵא יִתְעַרְבוּ בֵּין הַעֲכוּ"ם וְהָאֲפִיקוֹרְסִים — הֵן בְּלָבוּשׁ וְהֵן בְּכָל דְבָר. וְעַל־כֵּן אֵיךְ יַעֲזוּ כַּמָּה פְּרָחִים לְדַבֵּר עַל צַדִּיקֵי דוֹרְנוּ, וְעוֹד לְדַבֵּר בְּשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל?! הֲלֵא מְדַבְּרִים פּוֹה מִיְהוּדִים יְרֵאִים וְשְׁלֵמִים, הַמְדַקְדְּקִים בְּקִלְהָ כְּבַחֲמוּרָה, אֵיךְ יְכוּלִים לֹאמַר עַל רַבָּם שֶׁהוּא מַפְרָסֵם שֶׁל שְׁקָר?! אֵין זֶה כִּי אִם מִי שְׁפָגַם בְּבְרִית יֹאמַר אֵת זֹאת. וּבְעֲנִין מַפְרָסְמֵים שֶׁל שְׁקָר, כְּבָר הִרְבֵּה לְדַבֵּר מִזֶּה בִּדְגָל מַחְנֵה אֲפָרִים' דוֹדוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה סוֹכֵב עַל צְבוּעִים הַמְרַמִּים אֵת הַבְּרִיּוֹת וְכוּ', אֲבָל לֹא עַל רֹאשֵׁי יִשְׂרָאֵל, הַמַּחֲזִיקִים עֲדָה קְדוּשָׁה. כִּלְךָ מִכָּל מִינֵי עַזֵי פָּנִים.

הַעֲקוֹר רָאָה לְהִתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר רַק בְּזֶה תְלוּיָהּ כָּל הַהִתְקַרְבוֹת אֵלָיו; אֲשֶׁרֵי הַמְתְּמִיד בְּ"לְקוּטֵי־הַלְכוֹת", שֶׁהֵם תְּמַצִּית דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּכָלֵי טְהוֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישֵׁי לְסֵדֶר רֵאָה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם אֶל הָאֲבָרְךָ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֵת מַכְתְּבֶךָ.

אוֹדוֹת הַבְּזִיוְנוֹת, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין שֶׁהֵם מְנַת חֶלְקֶךָ וְכוּ', אֵין שׁוּם יַעֲזָה אֶלָּא לְמַסֵּר עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע כִּי לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ הַתְּשׁוּעָה. רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), אֲשֶׁר אֵי אֲפָשֶׁר לְהַשִּׁיג כְּבוֹד אֱלֹקֵי רַק עַל־יְדֵי בְּזִיוְנוֹת וְשְׁפִיכוֹת דָּמִים וְכוּ', וּבְפִרְטִיּוֹת אִם זֶה קָשׁוּר בְּעֲנִין הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, שֶׁהִנְקֵדָה

שְׁלוֹ אֲשֶׁר ב' תצא בַּנְחָל

הַתַּחֲתוֹנָה צְרִיכָה לְקַבֵּל מִהַנְּקֵדָה הָעֲלִיוֹנָה, הַהֶכְרַח לְסַבֵּל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, עַיִן שָׁם בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

מָה אָמַר לָךְ, לְפָנַי כָּל יְשׁוּעָה צְרִיף לְבּוֹא בְּזִיוֹן גָּדוֹל, וּכְפִי גָדֹל הַיְשׁוּעָה, כֵּן גָּדֹל הַבְּזִיוֹן; וְלִכֵּן בְּמָה שֶׁסָּבַלְתָּ עֲכָשׁוּ בְּזִיוֹן גָּדוֹל, קִבַּל אֶת זֶה לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, וּבְיַדָּאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

נָא וְנָא קָנָה לְעֲצָמָךְ מִדַּת הַסְּבָלָנוּת, שֶׁהִיא אַרְיַכַת אַפִּים, שְׂזוּכִים עַל-יְדֵי תַקְוָה הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרַךְ, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנ"ה); וּכְשֵׁי"ש לְאָדָם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, יֵשׁ לוֹ כַח הַגָּדֹל וְכַח הַצּוֹמַח, וְיִכּוֹל לְעֵבֵר עַל הַכֹּל, עַיִן שָׁם בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

מָה אָמַר לָךְ, הָעֵקֶר לְבִטּוֹל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֵין לָנוּ בְּזֵה הָעוֹלָם אֲלֹא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אָדָם לְבַד הוּא כָלוּם, הַיּוֹם כָּאֵן וְלִמְחָר בְּקֶבֶר וְכוּ'. וְלִכֵּן מָה וְלָמָּה לְפַל בְּמַרְיוֹת וּבְמַרְהָ שְׁחוּרָה וּבְעֲצָבוֹת, יוֹתֵר טוֹב לְבָרַח אֶלָּו יִתְבַּרַךְ תָּמִיד, וְלִהְתַּחַבֵּא בַתּוֹךְ הַתּוֹרָה, וְאִזּוּ יִהְיֶה הַכִּי מְאֹשֶׁר בְּתַיִּו; כִּי אֵין עוֹד טוֹב כְּמוֹ לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, לְלַמֵּד כְּפִי סֵדֵר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הַמּוּבָא בְּ"שִׁיחוֹת-הַר"ן" סִימָן עו'; נָא וְנָא תַעֲזֵן שָׁם, וְתִמְצָא מְרַגּוּעַ לְנַפְשֶׁךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ כָּל הַיָּמִים...

ב' תצא

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, אִזּוּר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר רְאֵה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

חֲכִיתִי עֲלֶיךָ כָּל הַיּוֹם, וְחִבַּל מְאֹד שְׁלֹא בָאתָ, וּבְכַפֶּרֶת שֶׁהֲלִילָה דְבַרְנוּ הַרְבֵּה עַל-פִּי הַתּוֹרָה בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"ז,

אֲשֶׁר   ב' תצא   בנחל   שלז

וְהִיא תוֹרָה נִפְלְאָה, עֵינַי שָׁם; אֵךְ אֲנִי דָן אוֹתָךְ לְכַף זְכוּת, כְּפִי שִׁשְׁמַעְתִּי מִגִּיסֶךָ מֵה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ.

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֲנִי מַחֲכָה עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם, אֵל תִּדְאָג, הַכֹּל יִתְיַשֵּׁב וְיִהְיֶה עַל גִּבּוֹן, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתָּךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתָּךְ.

לַעֲת עֵתָה רְאֵה לְדַבֵּר עִם ... גֵּרוֹ יְאִיר, דְּבוּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהֵם דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּבְזְכוּת זֶה תִּנְשָׁע גַּם אִתָּה אֵל תִּדְאָג; כִּי עַל-יְדֵי שִׁתְּדַבֵּר עִם אַחֲרִים, יִהְיֶה גַעֲשֶׂה אוֹר יִשְׂרָאֵל וְאוֹר חוּזֵר (עֵינַי לְקוּטֵי מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפ"ד), וְהוּא עֲנֵן יְסוּדֵי בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב — לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים מֵעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יַעֲזֹר וְיִחַזֵּק גַּם אוֹתָךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

הַכֹּפֵל הַדְּבָר, רְאֵה לְהִתְנַעַד עִמִּי וּנְדַבֵּר הַרְבֵּה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ שֶׁתִּנְצֵל מִכָּל רַע וְיִהְיֶה לְךָ שְׁלוֹם וְכוּ'.

הַעֲקָר לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע וְלִהְיוֹדֵיעַ וְלִהְיֹדֵעַ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיךָ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוֹם דְּבָר גַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֶלֶין ז'): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְּמִטָּה, אֵלָא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה; וְכֵן (בְּרִכּוֹת נח.): אֵפְלוֹ רִישׁ גְּרִגִּיתָא מִשְׁמֵיָא מִנּוּ לִיה; וְכֵן (ירושלמי שְׁבִיעִית ט, א): אֵפְלוֹ צִפְרָא קְלִילָא מִבְּלַעֲדֵי שְׁמֵיָא לֹא מִתְצַדָּא, וְכָל שְׂכָן בְּרַי אֵינִישׁ. וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצֵל מִכָּל פְּגַע וְנִגַע וּמַחֲלָה וְשׁוֹם צָרָה וּמְכַשׁוֹל לֹא יִגַע בּוֹ; כִּי מִי שֶׁמְסַתִּיר עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵז אֵין מִי שֶׁיִּגַע בּוֹ. וְעַל-כֵּן הַעֲקָר לְחַשֵּׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִסִּיחַ דַּעַת אֵפְלוֹ רַגַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵז יִמְשִׁיךְ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵלָיו.

שלח אשר ב' תצב בנחל
ב' תצב.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ראה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
האברהם הנקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן
עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי. והנה אודות שאתה מבקש התחזקות,
צריך שתדע שאם לא תקבע עצמך בספרי "לקוטי הלכות" לעולם
לא תהיה לך התחזקות, כי מה עושים שאר אנשי שלומנו האמתיים,
אשר נכנסו לפני ולפנים בעבודת השם יתברך, ואשר גם עליהם
עובר מה שעובר וכו', הלא כל התחזקותם והדרכתם היא מספרי
רבנו ז"ל; על-פן חמדת לבבי, קבע עצמך בקביעות עצומה בספרי
רבנו ז"ל, ואז טוב לך לנצח. העקר אל תפחד משום דבר וענין
שבעולם, ואל יהיה בעיניך שום דבר לחובה, רק אם תוכל —
תעשה וכו', ואם לא — גם-כן אסור שתפל בדעתך כלל.

ואודות הצרות שעוברות עליך, חמדת לבבי! אין שום עצה
להנצל מכל מיני מרירות וצרות, רק על-ידי התבודדות ותפלה,
אשר זוהי עקר הצלחתו בחיים; כי התפלה מכניסה באדם חזק
ואמוץ, התפלה מכניסה באדם אמונה חזקה ובטחון גדול, התפלה
מכניסה באדם סבלנות גדולה, שיוכל לסבל כל העובר עליו. ולך
נא וראה מה שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש שוחר טוב, תהלים ד'):
הרבה נביאים וצדיקים התפללו לפני הקדוש-ברוך-הוא, ולא בא
הכתוב ליחס אלא למשה בלבד, לפי שהיו מעשיו משנים מכל
הבריות. אדם עומד ומתפלל שעה אחת או שתי שעות, וכשהוא
מתפלל הרבה, מתפלל יום אחד, אבל משה רבנו ארבעים יום
וארבעים לילה, הרי שזו היתה כל הצלחת משה רבנו, שלא התנגע
כלל, רק היה עקשן גדול בתפלה, ועמד ארבעים יום וארבעים
לילה. ועל-פן חמדת לבבי, צריך שתדע, שאי אפשר לעבר את זה
העולם בשלום, כי אם על-ידי רבוי תפלה, ואשר אל זה צריכים
ללמד הרבה ספרי רבנו ז"ל.

אֲשֶׁר   ב' תצג   בַּנְחַל   שלט

יְדִידֵי הַיָּקָר! סָגַר עֵינַיִךְ וּסְתַם אָזְנֶיךָ וּתְאַרִיף אֶפְדֶּךָ וּבְלִם פִּיךָ
מִכָּל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲזוּ יִמְשֶׁךְ עֲלֶיךָ הָאֶרֶת נָעַם זִיו שְׂכִינְתּוֹ
יִתְבַּרֵךְ, וְתִזְכֶּה לְהַנְצִיל מִכָּל רַע, וְיִמְשְׁכוּ עֲלֶיךָ יְשׁוּעוֹת וְחַסְדִּים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ב' תצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׂשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר רֵאֵה ה'תשל"ז.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי הַיָּקָר
לִי מְאֹד, הָאֲבִירֵךְ הַשׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבֶךָ. אוֹדוֹת אֲמִירַת
חֲצוֹת יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, כִּי אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל הוּא עֵקֶר וַיְסוּד גְּדוֹל
בִּיְהוּדוֹת — לְקוּם בְּחֲצוֹת לִילָה וְלוֹמֵר הַתְּקוּן חֲצוֹת, וְלְהַתְּבוּדָד
עֲצָמוֹ אֲזוּ עַל צְרוֹת נִפְשׁוֹ הַמְּרַבּוֹת, כִּי הָעֶבֶר אֵין, כִּי כָּבֵד גִּשְׁרֵךְ בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ, אֵךְ כָּעַת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מְצַפֶּה לָשׁוּב אֵלֵינוּ וְלַחֲזוֹר וְלִבְנוֹת
בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, רָאוּי לָנוּ שְׁלֵא לְעַכְב, חַס וְשְׁלוֹם, בְּגִינֵן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ,
רַק לְהַשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָנוּ. עַל־כֵּן צָרִיךְ מְאֹד לְהִזְהַר לְקוּם בְּחֲצוֹת,
לְהִתְאַבֵּל עַל חֲרַבְּנֵי־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי אוֹלֵי בְּגִלְגוֹל הָרֵאשׁוֹן הָיָה הוּא
הַגּוֹרֵם שֶׁיִּחְרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְאַפְלוּ אִם לָאוּ, אוֹלֵי הוּא מְעַכֵּב עֲתָה
בְּגִינֵי־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְנִחְשָׁב גַּם־כֵּן פְּאֵלוֹ הוּא גֵרָם לְהַחְרִיבוֹ. עַל־כֵּן
צָרִיךְ לְהִזְהַר מְאֹד לְקוּם בְּחֲצוֹת, וְלְהִתְאַבֵּל מְאֹד עַל חֲרַבְּנֵי־בֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ הַבְּטִיחַ לְכָל הַמִּתְאַבֵּל עַל צִיּוֹן (יִשְׁעִיָּה סא, ג)
"לְשׁוּם לְאַבְלֵי צִיּוֹן פָּאֵר תַּחַת אֶפְרַי" (עֵינֵן לְקוּטֵי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן
סז); וּבִפְרוּשׁ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (עֵינֵן לְקוּטֵי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן קמט):
חֲצוֹת הוּא מְסַגֵּל כָּמוֹ פְּדִיּוֹן, כִּי הוּא הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים, עֵינֵן שָׁם;
וּבְקִאֻמַּת רַבְּנוּ ז"ל לֹא חֲדַשׁ דְּבָר, כִּי הִיא הַלֵּכָה מִבְּאֶרֶת בְּשִׁלְחָן עֲרוּף
(אַרְחַ חַיִּים, סִימָן א', סְעִיף ב' וּג'): "הַמְּשֻׁפִּים לְהַתְּחַנּוֹן לְפָנֵי בּוֹרְאוֹ, יִכּוֹן
לְשַׁעוֹת שְׂמֻשְׁתָּנוֹת הַמְּשֻׁמְרוֹת, שֶׁהֵן בְּשִׁלִּישׁ הַלֵּילָה וְלִסוּף שְׁנֵי

שֵׁם   אֲשֶׁר   ב' תצג   בנחל

שְׁלִישֵׁי הַלַּיְלָה וְלִסוּף הַלַּיְלָה, שֶׁהִתְפַּלֵּה שְׂיִתְפַּלֵּל בְּאוֹתָן הַשָּׁעוֹת עַל הַחֲרָבָן וְעַל הַגְּלוּת רְצוּיָהּ. "רְאוּי לְכָל יְרֵא שָׁמַיִם שְׂיִהֵא מִיֵּצֵר וְדוֹאֵג עַל חֲרָבָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ"; וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנֵי ו"ל (תִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רפ"ט): אֲנִי קִנְקַן חֲדָשׁ מְלֵא יֶשֶׁן; כִּי רַבְּנֵי ו"ל מְכַנְּסִים הַתְּחִדָּשׁוֹת חֲדָשָׁה בְּאֵדָם לְקַיִם אֵת כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּמְצוּוֹתֶיהָ, וּלְחַפֵּשׂ אַחַר רְזוּיָהּ וְסוּדוֹתֶיהָ בְּחִיּוֹת חֲדָשָׁה, וּבְאַמֶּת וּבִתְמִימוֹת וּבְדַבְּקוֹת אֲמֶת וְכו'. וְאָמַר רַבְּנֵי ו"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן שא), שֶׁעָקַר עֲבוּדַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הוּא בַּחֲרָף לְקוּם בְּחִצּוֹת לַיְלָה וְכו', עֵינֵי שָׁם; עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא מָה יֵשׁ לְהוֹסִיף עַל דְּבָרָיו?! וּבַפֶּרֶט שְׁכַפִּי שָׁאֲנוּ יוֹדְעִים צוּיָהּ רַבְּנֵי ו"ל אֵת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לֹאמַר בְּכָל לַיְלָה תִּקְוֶן חִצּוֹת (עֵינֵי יְמֵי מוֹהַר"ת, דף ז:); וְיִדְוַע אֵיךְ שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ מוֹהַרְנ"ת ו"ל לְקַיִם דְּבָרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וּמִיּוֹם שֶׁשָּׁמַע אֲזָהַרְתָּ רַבְּנֵי ו"ל הַנַּ"ל, לֹא חָסַר לַיְלָה אֶחָד מִבְּלֵי לֹאמַר חִצּוֹת, וּמְסַפְּרִים אֲשֶׁר הַחִצּוֹת שֶׁל מוֹהַרְנ"ת ו"ל הָיָה יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, וּבַפֶּרֶט בְּשָׁנוֹת הַמַּחְלָקָת שְׁעָלָיו, שָׁאֲז צָעַק אֵת סֹדֵר הַתִּקְוֶן חִצּוֹת בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְהָיוּ אֲשֶׁתּוֹ וּבִתּוֹ מְרֵאוֹת לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֵת הַתְּנוּעוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁלּוֹ שֶׁעָשָׂה בְּיָדָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וְאֵיךְ שֶׁאֲחָז עֲצָמוֹ בְּרֵאשׁוֹ עִם שְׁתֵּי יָדָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וְצָעַק וּבָכָה בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, עַד שֶׁהֵעִיר אֵת שְׁכֵנָיו בַּלַּיְלָה מְשֻׁנָּתִים. וּפְעַם אַחַת שָׁאֵל הַחוֹלֵק וְכו' אֵת אֶחָד מִמְּקַרְבָּיו שֶׁהָיָה שְׁכֵנּוֹ שֶׁל מוֹהַרְנ"ת ו"ל, מִדְּוַע אֵינִי רוֹדֵף אֵת ר' נָתָן כְּרִצּוֹנוֹ. וְהֵשִׁיב לוֹ: וְאֵס זָאל אֵיךְ אֵיךְ זָאגְן", כִּמָּה פְּעָמִים אֲנִי מִתְּעוֹרֵר בְּאֲמִצָּע הַלַּיְלָה מְשֻׁנָּתִי, כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה קוֹלֵי קוֹלוֹת בְּאֲמִירַת חִצּוֹת בְּכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וְנִדְמָה לִי כְּאִלוֹ מְשֻׁלְכִים אוֹתִי מִהַמָּטָה, וְאֵיךְ אוֹכַל בְּבִקֵּר לְדַבֵּר עַל אִישׁ כְּזֶה?! וְהָיָה עָקַר אֲמִירַת חִצּוֹת שֶׁלּוֹ, שְׂיִתְגַּלֶּה אוֹר רַבְּנֵי ו"ל בְּעוֹלָם, וְשִׁישׁוּבוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁשָּׁמְעוּ הַתְּבוּדוֹת בֵּין אֲמִירַת הַמְּזֻמְרִים, וְאֵיךְ שֶׁפָּרַשׁ אֵת הַמְּזֻמְרִים עַל קֶטֶב זֶה. וּפְעַם אַחַת שָׁמַע ר' נָחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר אֵיךְ שֶׁבוֹכָה מְאֹד בְּשַׁעַת אֲמִירַת תִּקְוֶן חִצּוֹת, וְצָעַק וּבָכָה: אֲתָה יוֹדֵעַ רְזוּי עוֹלָם, דוּ וּוִיִּסֵּט דָּעַם סוּד

אֲשֶׁר   ב' תצג   בַּנְחַל   שְׁמַא

פּוֹנְעֵם רַבִּינ', וְוִי דְעַר רַבִּי אִיז אַ סוֹד בֵּי דִי וְוַעֲלִט^ט, וְאוֹתִי קַרְבָּתָהּ
 לְרַבִּי פְּזָה; וְהִתְחִיל לְבָכוֹת עוֹד יוֹתֵר, וְנָתַן לְהֵשֵׁם יְתַבְרָךְ תּוֹדָה
 וְהוֹדָאָה, שֶׁהִתְוַדַּע מֵרַבּוֹ ו"ל, וּבְקִשׁ הַרְבֵּה, שִׁיתְגַּלֶּה אֹר רַבּוֹ ו"ל
 לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ וכו'. וּבְכָבֵד אָמַר מוֹהֲרַנ"ת ו"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׂמֵת
 הַבְּקָר, הַלְכָה א'): כְּמוֹ שֶׁהִגְאָלָה הָרֵאשׁוֹנָה הִיָּתָה בַּחֲצוֹת, כְּמוֹ-כֵן
 הִגְאָלָה הַעֲתִידָה שְׁאֲנוּ מְחַפִּים וּמְקוּיִם עָלֶיהָ תִּהְיֶה בְּזָכוֹת אוֹתָם
 הָאֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים שְׁקָמִים בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, עֵינַי שָׁם; וְכֵן יְדוּעִים
 אֲצִלְנוּ סְפוּרִים לְמֵאוֹת מֵעֲבוּדַת קִימַת חֲצוֹת אֲצֵל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ
 הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל הַדּוֹרוֹת (וְאִם יִהְיֶה הַשֵּׁם עִמָּדִי נְדַפִּיסִים). וְר' מִיכָלִי,
 נֶכֶד מוֹהֲרַנ"ת ו"ל הָיָה רַגִּיל לֹאמֵר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: אֲזוּי וְוִי אַ שׁוֹסֶטְעַר
 קָעַן גִּישׁט זַיִן אָן זַיִן גָּאָהֵל אֲזוּי קָעַן קַיִן עֲרִלִיכְעַר אִיד גִּישׁט זַיִן
 אָן חֲצוֹת'; וְר' וְוַעֲלִוּוֹל (אֲחָד מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ מֵעוֹבְדֵי הַשֵּׁם יוֹצְאִים
 מִן הַכְּלָל), הָיָה אוֹמֵר, שֶׁאִתָּא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים: מִי שְׁאוּמֵר בְּכָל
 לַיְלָה חֲצוֹת, כְּבָר לֹא יַחֲזוֹר בְּגִלְגּוּל. וּמְסַפֵּר, כְּשָׁבָא ר' וְוַעֲלִוּוֹל הַנ"ל
 לְעִיר אוּמָן, בִּרְךָ עָלָיו ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן בְּרַפְתָּ שֶׁהִחְיִינוּ בְּשֵׁם
 וּמְלָכוֹת, כִּי ר' אַבְרָהָם הָיָה הוֹלֵךְ בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת אֶל הַצִּיּוֹן
 הַקְּדוּשָׁה, אִף בַּחֲרָף שֶׁהָיָה קָר מְאֹד מְאֹד, וְשֶׁלֶג רַב, וְהָיָה תָּמִיד
 מִשְׁתַּוְּקֵק שִׁיְהִיָּה לוֹ עִם מִי לַיְלָה, כִּי מֵרַב בְּכִיּוֹת הָיוּ עֵינָיו נְפוּחוֹת
 בְּכָל פַּעַם, וְהִיָּתָה קִשָּׁה לוֹ הָרֵאוֹת, אֲבָל לֹא הָיָה לוֹ עִם מִי לַיְלָה,
 כִּי מִי עוֹד הִלֵּךְ אֲזוֹ בַּחֲשֻׁכַת לַיְלָה בְּלִילֵי טַבַּת הָאֲרָפִים וְהַקָּרִים, וְר'
 וְוַעֲלִוּוֹל הִזָּה הָיָה גַם-כֵּן אִשׁ לוֹהֶטֶת בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרָךְ, וְהוּא
 גַם-כֵּן הִלֵּךְ, וְעַל-כֵּן הָיוּ הוֹלְכִים בְּיַחַד בְּכָל לַיְלָה. וּמֵעֲבוּדַת הַחֲצוֹת
 שֶׁל ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, אִיךָ בִּלְהָ בַּחֲצוֹת שְׁנַיִם
 שְׁנַיִם בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה בְּבִכּוּיּוֹת וּבַהֲתַבּוּדָדוֹת, כָּל הַלַּיְלָה בַּתְּפִלָּה
 וְהַתְּבוּדָדוֹת, וְהָיָה רַגִּיל לֹאמֵר: "כָּל חֲצוֹת שְׁאֲנִי חוֹטֵף בְּזָה הָעוֹלָם,
 זֶהוּ הַחַיּוֹת שְׁלִי, זֶה הַתְּקוּהָ שְׁלִי, זֶה הַיְשׁוּעָה שְׁלִי, זֶה הַתְּכִלִּית שְׁלִי,
 זֶה הָעוֹלָם הַבָּא שְׁלִי"; כָּל-כֵּף הַרְגִישׁ מֵהוּ חֲצוֹת. וּפַעַם אַחַת אָמַר:

(ט) רבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲתָה לְבַד יוֹדַע אֵת הַסּוֹד שֶׁל הַרְבִּי, אִיךָ הַרְבִּי הוּא סוֹד וְרוֹז נַעֲלָם מִהָעוֹלָם.

(י) כְּמוֹ שֶׁרָצַעַן אִי אֶפְשֵׁר שִׁיְהִיָּה בְּלִי הַמְרָצַע שְׁלוֹ, כְּמוֹ-כֵן אִי אֶפְשֵׁר לֵאשׁ כְּשֵׁר לִהְיוֹת בְּלִי חֲצוֹת.

שמב אשר ב' תצד בנחל

כמו שהשם יתברך בחר את ארץ ישראל מכל הארצות, ובחר את ישראל מכל האמות, כמו-כן בחר את השתי שעות חצות יותר מכל המעת לעת. וספר לי ר' לוי יצחק (נרו יאיר) [ז"ל], שכל דבוריו של ר' אברהם בר' נחמן היו רק מחצות והתבודדות ושעורים כסדרן; ועל-כן, תמדת לכבי, מה יש עוד להאריך לה. מי יתן שנזכה על-כל-פנים מהלילה הזה להתחיל לומר תקוין חצות, ואם ירצה השם, אם יהיה לי פנאי, אכתב לה עוד מכתב באריכות ממעלת תקוין חצות ושיחות וספורים מאנשי שלומנו היקרים אודות נקדת חצות.

הדורש שלומך...

ב' תצד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ראה ה'תשל"ז.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברהם היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך לנכון קבלתי, ולהשיבך דברי אמת — יקצרו המון וריעות. מה אמר לה, צרות יש לכל אחד, כי "אדם לעמל יולד, קצר ימים ושבע רגז" (איוב ה, ז); ושלמה המלך, עליו השלום, אמר (קהלת ב, כג): "כי כל ימיו מכאובים וכעס" ורגז. וזה כולל כל בני-אדם בעולם מקטן ועד גדול; כי כלם נולדו לעמל, ומלאים רגז ויסורין, ואין שום עצה ותחבולה להנצל מהעמל והרגז הזה, כי אם לברח להשם יתברך, ולעסק בתורה. וכמו שאמרו במדרש (בראשית רבה, פרשה יג): אדם לעמל יולד — אשרי מי שעמלו בתורה; הינו מאחר שכל אדם נולד לעמל, ואי אפשר להמלט מזה בשום אופן, אפלו יהיו לו כל חללי דעלמא, בודאי יהיה לו עמל ויסורין ודאגות הרבה, על-כן החכם עיניו בראשו, שיהפך העמל לעמל של תורה, אשר בשביל זה נולד — שיעמל בתורה. ואז

אֲשֶׁר   ב' תצד   בנחל   שמג

אֲשֶׁר־לוֹ, כִּי נִצַּל מֵעַמַּל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזוֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא (עֵין לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיט); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת סג.): כָּל הַמְרַפֶּה אֶת עַצְמוֹ מִדְּבַרֵי תוֹרָה, אֵין בּוֹ פֶּחַ לְעַמֵּד בְּיוֹם צָרָה, עֵין שָׁם; וְאֵף שֶׁהַצְרוֹת מְעַקְמוֹת אֶת דַּעְתָּךְ כָּל־כָּף, עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָךְ לְצַמְצֵם אֶת מַחְךָ כְּרָגַע, מֵרַב מְרִירוֹת, אֵף־עַל־פִּי־כֵן כָּבַר הוֹרָה לְנוּ רַבְנוּ ז"ל דֶּרֶךְ וְעֵצָה קִלְיָה, אֵיךְ לְלַמֵּד (עֵין שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן עו; וּבְקוּיֶטְרִס סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלְמוּד עַל־פִּי דַעַת רַבְנוּ ז"ל, עֵין שָׁם); הֵינּוּ לוֹמְרֵי הַדְּבָרִים כְּסֻדְרָן הַרְבֵּה מְאֹד וְכוּ'; כִּי הָאֲמִירָה בְּעֶלְמָא גַם־כֵּן טוֹבָה מְאֹד מְאֹד, וְסִגְלַת הַנְּפֶשׁ, עֵין שָׁם; אֵף־עַל־פִּי־כֵן אִם גַּם זֶה קָשָׁה וְכָבֵד לָךְ, אֲזִי כְּדָאִי לְהַתְחַבֵּא בְּחִדוּשֵׁין דְּאוֹרִיטָא, לְתַדֵּשׁ אֵיזָה דְּבַר בַּתּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי תַחֲדוּשֵׁין דְּאוֹרִיטָא תִּזְכֶּה לְקַרֵּר אֶת הַיְסוּרִין מִמָּךְ (עֵין לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה); וְאֵף שְׂאִין אַתָּה עֲדִין בְּגִדְרָא זֶה לְתַדֵּשׁ, עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא תַרְשֵׁם עַל הַסֵּפֶר כָּל מָה שֶׁתּוֹכַל אֵילוֹ דְּבוּרֵי הַתְּחִזְקוֹת, דְּבוּרֵי אַמוּנָה, אוֹ אֵיזָה פֶּשֶׁט, אוֹ אֵיזָה רַמְזוֹ, אוֹ אֵיזָה דֶּרֶשׁ וְכַדוּמָה. וְצָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה לָךְ אַמוּנָה בְּחִדוּשֵׁין שְׁלָךְ, שֵׁישׁ לְהֵשֵׁם יְתַבְרַךְ נַחַת רוּחַ מִהַחֲדוּשֵׁין שְׁלָךְ. וְכָבַר אָמַר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא); וְיֵישׁ שֵׁישׁ עַלִּיהֶם מַחְלֶקֶת, מַחְמַת שְׂאִין לָהֶם אַמוּנָה בְּעֶצְמָן, וְאֵינֶם מְאֲמִינִים בְּחִדוּשֵׁי תוֹרָה שְׁלָהֶם שֶׁהֵם מְחַדְּשִׁים, וְאֵינֶם מְאֲמִינִים שֵׁישׁ לְהֵשֵׁם יְתַבְרַךְ שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים מִהַחֲדוּשֵׁין שְׁלָהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה שְׂאִין לָהֶם אַמוּנָה בְּחִדוּשֵׁין שֶׁל עֶצְמָן, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם מַתְרַשְׁלִים בְּחִדוּשֵׁין שְׁלָהֶם, וְעַל־כֵּן בָּאָה עַלִּיהֶם מַחְלֶקֶת, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם שָׁבִים בְּתַשׁוּבָה, וְחוֹזְרִים וְנִחַשְׁבִים אֶצְלָן תַּחֲדוּשֵׁין שְׁלָהֶם וְחוֹזְרִים וּמְחַדְּשִׁים, וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה סֵפֶר וְכוּ', עֵין שָׁם; הֲרִי שֵׁישׁ לְהֵשֵׁם יְתַבְרַךְ שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים מִחֲדוּשֵׁי תוֹרָה שֶׁמְחַדְּשִׁים בְּזֶה הָעוֹלָם, וְזֶה סוֹבֵב עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל; כִּי לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ חֶלֶק בַּתּוֹרָה. וְאָמַר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה); כִּי הַחֲדוּשֵׁין דְּאוֹרִיטָא שְׁזוֹכִין לְתַדֵּשׁ, הֵם תְּקוּן גְּדוּל עַל הַרְהוּרִים רַעִים וְכוּ', עֵין שָׁם; עַל־כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, קָנָה לָךְ חֶבֶר — זֶה הַקּוּלְמוּס, וְרַשֵׁם עַל הַכְּתָב כָּל דְּבַר טוֹב שֶׁיַּעֲלֶה בְּמַחְשַׁבְתָּךְ, כִּי הוּא עֲנִין נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וּמְקַרְבִּין וּמְיַחֲדִין אֶת הָאָדָם אֵלָיו יְתַבְרַךְ; כִּי אֶפְלוּ שֶׁתַּרְשֵׁם אֵיזוֹ הַלְכָה אוֹ מְנַהֵג טוֹב, וְתַכְתֵּב אֵילוֹ דְּבַרֵי הַתְּחִזְקוֹת לְקִיָּמָם, הוּא גַם

שדמ אָשׁר ב' תצד בנחל

טוב מאד מאד, פי דברי התורה שתכתב ותרשם יקרבו את לבך אליו ותברך, כמאמרם ו"ל (חגיגה ג): מה דרבן זה מכונן את הפרה לתלמיה, להוציא חיים לעולם, אף דברי תורה מכוננין לומדיהן מדרכי מיתה לדרכי חיים, ומה נטיעה זו פרה ורבה, אף דברי תורה פרים ורבים, עין שם; ואמרו במדרש (קהלת רבה, פרשה יב, סימן יא): דברי חכמים כדרבנות, כדרבן זה שמכונן את הפרה כדי לחרש וכדי לתן חיים לבצליה, כך דברי תורה מכוננין לב לומדיהם מדרכי מיתה לדרכי חיים, עין שם; ובכלל — טוב מאד לאסף לעצמו דברי תורה, ולרשם על פני הכתב, אף שאין בדעתו להדפיסם, כי אמרו חכמינו הקדושים (ספרי פרשת האזינו): אם כנסת דברי תורה כדרך הכונסים מטר לבור, לסוף שאתה מנזל ומשקה אחרים, עין שם; ובפרט אתה, שעוברים עליך עכשו כל-כך הרבה צרות ומרירות עד דכדוכה של נפש, ואי אפשר לך להנצל מזה בשום אופן, רק לברח אל התורה, ותאסף בעצמך דברי תורה, וסוף הכבוד לבוא — שתזכה להיות מנזל ולהשקות גם אחרים. ולמען טובתך הנצחית, אל תפל בדעתך, חס ושלום, חס ושלום, בשום אופן שבעולם, כי כל זה יכול להעביר אותך מדעתך ומדעת קונך, חס וחלילה, חס ושלום. ובמדרש (בראשית רבה, פרשה יד, סימן ד) איתא על פסוק (וכריה יב, א): "ויצר רוח אדם בקרבו" — מלמד, שנפשו של אדם צרורה בקרבו, אלמלא כן, פיון שהיתה הצרה באה אליו הנה שומטה ומשליכה, עין שם; הרי הוא כדבריך, שכתבת מרב צרותיך הלואי היית מת וכו', כן הוא במדרש, שמרב צרות שעוברים על האדם, הנה שומט ומשליך נפשו, כי למה לו חיים מרורים כאלו?! אף השם יתברך אוזן את נפשו אצלו, עד עת בא דברו; כי על כרחך אתה חי ועל כרחך אתה מת (אבות ד); ובודאי טוב מאד מאד להתפלל תמיד להשם יתברך, שיזכה למות ולהשרף על קדוש השם, והיא מדרגה הכי גבוהה בעולם, אף לעת עתה שעדין חי אסור להתמרר על החיים, חס ושלום, אדרבה, למצא בכל צרותיו הרחבות, כדרך שעשה דוד המלך, עליו השלום, שאמר (תהלים ד, ב): "בצר הרחבת לי", ופרש רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצה), שבכל צרותיו מצא הרחבות (ועין מה שכתבתי על זה בספרי "שפת

אֲשֶׁר   ב' תצד   בנחל   שמה

הנחל"); אָמַר דָּוִד לְהַקְדֹּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: כָּל צָרָה שֶׁהֵייתִי נִכְנָס בָּהּ, אֲתָה הָיִית מַרְחִיבָה לִי, נִכְנָסְתִי לְצָרְתָה שֶׁל בַּת-שֶׁבַע, נָתַתְּ לִי אֶת שְׁלֹמֹה, נִכְנָסְתִי לְצָרְתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנָתַתְּ לִי אֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ (עֵין בִּירוּשָׁלַיִם, מַעֲנִית, פָּרָק ב', הַלְכָה ט'); וְאֵל תַּחֲשֹׁב שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, לָקַק דְּבַשׁ (מִיֵּין נִישָׁט דָּאס דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָאֵט גִּילְעָקֵט הָאֵנִיג אוֹיף די ווֹעֶלְטִי) בְּעֵת בַּחֲרוּתוֹ וְדַפּוּהוּ וְגִרְשׁוּהוּ אַחֲרָיו, וְכִשְׁהִתְחַתֵּן וְדַפּוּ וְגִרְשׁוּהוּ חוּתָנוּ, וְהָיָה נִרְדָּף מִמֶּנּוּ וּמֵעַל כָּלל יִשְׂרָאֵל וְהַסְנֵה־דַרְיִן, וְאַחֲרֵיכֶן בָּאוּ עָלָיו צָרוֹת בְּנוֹ אֲבִשְׁלוֹם (מִיֵּין נִישָׁט נָאֵר דוּ הָאֵסֵט צָרוֹת פּוֹן דַּיִן זוּהֵן דָּוִד הָאֵט אוֹיף גִּיהָאֵט יַעֲנַעִם אֲבִשְׁלוֹם^ל) אֵל תַּחֲשֹׁב שֶׁרַק לָךְ יֵשׁ צָרוֹת מִבְּנֶךָ, גַּם לְדָוִד הָיוּ צָרוֹת כְּאֵלוֹ וַיֹּתֵר מִזֶּה אֲלֵפִים וְרַבָּבוֹת פְּעָמִים. בְּנוֹ אֲבִשְׁלוֹם קָם עָלָיו וְגִרְשׁ אֹתוֹ וְכוּ' וְכוּ', וְאַחֲרֵיכֶן מָה שֶׁסָּבַל מֵאַמְנוֹן וְתָמָר וְכוּ' וְכוּ', כָּל יָמָיו הָיְתָה לוֹ מְרִירוֹת עֲצוּמָה, אֵךְ מָה עָשָׂה דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם? עַר הָאֵט זֵיךְ נִישָׁט פֶּאֶרְלָאָרֵן, חַס וְשְׁלוֹם, לֹא אֵבֵד אֶת עֲצָמוֹ, רַק סָבַל וְסָבַל וּבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְחִבֵּר אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים, שֶׁהֵם תְּפִלוֹת, תְּחִנוּת וְצַעֲקוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרֵת לְהַנְצִיל מִפְּגַעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה כַּנִּל, וּבִיּוֹתֵר עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה. וְכַמְאַמְרֵם ז"ל (בִּירוּשָׁלַיִם בְּרַבּוֹת, פָּרָק ט', הַלְכָה א'): אִם בָּאָה לְאַדָּם צָרָה, לֹא יִצּוּחַ לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֲלָא לְהַקְדֹּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ וְכוּ', עֵינן שָׁם; וְאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים בְּמִדְרָשׁ (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ב', סִימָן ד'): "וְאַתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהִיא לֵאמֹר", מַהוּ לֵאמֹר? אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה, לֵאמֹר לְדוֹרוֹת, שֶׁיִּהְיוּ מִתְּפַלְלִין בְּשַׁעַת הַצָּרָה, שֶׁהָרִי מִשָּׂה אֶף-עַל-פִּי שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ: "לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן" הַתְּחִיל לְהַתְּחַנֵּן, עֵינן שָׁם; כִּי אֵין שׁוֹם עֲצָה בְּשַׁעַת הַצָּרָה, רַק לְצַעֵק וְלְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בַּתְּפִלָּה וּבַהֲתַבּוֹדְדוֹת, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, שֶׁזוֹ נִקְרָאת "הַתְּבּוֹדְדוֹת".

חֲמַדַּת לְכַבִּי! אֵל תַּפַּל בְּדַעְתְּךָ כָּלל, כִּי בְּנוֹדָאֵי תִרְאֶה בְּקֶרֶב יִשׁוּעָה נִפְלְאָה, כִּי דִיקָא מִהַצָּרָה הַזֹּאת תּוֹכָה שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לִישׁוּעָה

(כ) אֵל תַּחֲשֹׁב שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ לָקַק דְּבַשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 (ל) אֵל תַּחֲשֹׁב שֶׁרַק לָךְ יֵשׁ צָרוֹת מִבְּנֶךָ, גַּם לְדָוִד הָיָה אֶת ה' אֲבִשְׁלוֹם' הַהוּא.

שמו   אֲשֶׁר   ב' תצד   בַּנְחַל

וּלְגֵאֲלָהּ, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (ירוּשְׁלָמֵי תַעֲנִית, פָּרָק א', הַלְכָה א'): אֲבוֹתֵינוּ נִגְאָלוּ מִמְצָרִים עַל־יְדֵי צָרָה, עֵינַי שָׁם; וְאֲמְרוּ בַּמְדָּרָשׁ (דְּבָרִים רַבָּה, פְּרָשַׁת וְאַתְחַנֵּן, פְּרָשָׁה ב', סִימָן יד): יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִים מִתּוֹךְ צָרָה, עֵינַי שָׁם; וְאֲמְרוּ (מְדָרָשׁ שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים כ'): כִּי אָמַר הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אִם רְאִיתֶם שֶׁהֲצָרוֹת מְכֻסּוֹת אֶתְכֶם, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אַתֶּם נִגְאָלִים, עֵינַי שָׁם; וְאֲמְרוּ (שָׁם כ"א): מִתּוֹךְ צָרָה — רְוַחָה, שְׁנֹאֲמַר (יִמְיָה ל, ז): "וַעֲת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב, וּמִמָּנָה יִנְשַׁע", עֵינַי שָׁם; וְאֲמְרוּ (בִּילְקוּט תְּהִלִּים, רְמֵז תרפ): הַנְּבִיא אוֹמֵר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, אִם רְאִיתֶם הֲצָרוֹת שֶׁיִּכְסּוּ אֶתְכֶם, מִיָּד אַתֶּם נִגְאָלִים, עֵינַי שָׁם; הֲרִי לָךְ שְׂדֵינְקָא מִהֲצָרוֹת נִגְאָלִים, כִּי כְּשֶׁאָדָם בָּא לְקַטְנוֹת וְלִמְרִירוֹת, דִּינְקָא אֲזַ בּוֹרְחִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בִּילְקוּט יִשְׁעִיָה, רְמֵז תעג): בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְצָרָה, הֵם אוֹמְרִים לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא גָּאֵל אוֹתָנוּ, עֵינַי שָׁם; אִךְ דִּינְקָא אֲזַ הָאָדָם הוּא בְּסַפְנָה גְדוּלָה כִּי אִם זוֹכֵה שֶׁהֲצָרוֹת מְבִיאֹת אוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזַי בְּנֻדְאֵי יִזְכֶּה לְרְאוֹת בִּישׁוּעָה, וְאִם, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, הֲצָרוֹת יַעֲקֹמוּ אֶת לְבוֹ, וְיִרְחִיקוּ אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יוֹסִיף צָרוֹת עַל צָרוֹתָיו, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מְדָרָשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרָשַׁת בְּהָר): בֵּן־אָדָם, כִּינֵן שְׂמַגִּיעָה לוֹ צָרָה, וְעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְצִילוֹ. וְאִם לָאוּ — הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְבִיא עֲלָיו עוֹד צָרָה, עֵינַי שָׁם; עַל־כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, כִּלְךָ מְדָרָךְ זֶה מִלְּהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ כֹּל־כִּי אֵל צַעַר, בְּרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְאֵל הַתּוֹרָה וְאֵל הַחֲדוּשִׁין דְּאוֹרֵינְתָא, וְאֲזַ דִּינְקָא תִּזְכֶּה לְרְאוֹת יִשׁוּעוֹת וְהִרְחַבּוֹת, וּבִפְרָט כִּי כָּבַר הַקְדוּשִׁים לָנוּ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא רְפוּאָה לַמֶּכֶה, וְשָׁלַח לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֶת רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא הַנִּחְמָ' מִן הָאֲמַתִּי, הַמְּנַחֵם אֶת כָּל הַשְּׁבוּרִים, וּמְחַזֵּק אֶת כָּל הַנְּפוּלִים, וּמְגַבִּיָּה אֶת כָּל הַשְּׁפִלִים וְהִירוּדִים; אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהַתְּנַדַּע מִמֶּנּוּ. וְרְאוּי לָךְ לְתַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסָד תַּנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, כִּי מֵה הֵיִינוּ עוֹשִׂים בְּלַעֲדֵי רַבְּנוּ ז"ל?! מֵה לָךְ עִם הַלְּצִים הַמְּסֻתוֹכְבִּים בֵּין אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּעֲצָמָם, הֲלֹא מְרָה תִּהְיֶה לָהֶם בְּאַחַרְוֹנָה, בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׁכְּבוּ עִם רַגְלֵיהֶם אֵל הַדָּלֶת וְכוּ', כִּי אֲזַ יִתְבַּיְשׁוּ בְּאַמְתָּ, הֲלֹא הִנֵּה לָנוּ רַבִּי כְּזֶה, אֲשֶׁר הִרְאָה לָנוּ אֶת הַסֵּלָם הַמְּצַב אַרְצָה וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ הַשְּׂמִימָה,

אָשֶׁר   ב' תצד   בַּנְחַל   שמו

ואיך בלינו את זמינו בהבל וריק — לדבר לשון-הרע מזה על זה וכו', או לעשות ליצנות ומחלקת בין זה לזה וכו'; אוי להם ואוי לנפשם! מה לנו ולהם?! רבנו ז"ל הורנו, שעקר התכלית הוא רק לעבד את השם יתברך, ולהיות באהבה, אחנה ורעות עם כל בר ישראל, ולברח ממחלקת כמו שבורחין מאש, כי המחלקת היא אש לוהטת, ומבעירה את מי שנוגע בה. וידוע מה שהיה ר' נחמן טולטשינער רגיל לומר בשם מוהרנ"ת ז"ל, שאמר בשם רבנו ז"ל: איהר זאלט אייך האלטן צוזאמען און אויב עס וועט זיין צווישען אייך מחלקת וועט פון אייך גארנישט בלייבן. ודבר זה ראו בכל הדורות, בקבוץ שהיתה אחדות ואהבה, ודברו רק מהתכלית הנצחית ומעצות רבנו ז"ל, היה לזה קיום, ויצאו משם עובדי השם אמתיים, ועל ידם נמשך אור רבנו ז"ל בעולם, ומקבוץ שהיה מושב לצים ובעלי מחלקת, לבסוף לא נשאר ממנו שום זכר.

על-פן, חמדת לבבי, ברח לך אל אנשי שלומנו היקרים, חסידיו ברסלב האמתיים, שהם אותם שאינם מטעים את עצמם כלל, רק תמיד זוכרים את יום המיתה, ושמיחים מאד מאד, ועוסקים רק בעבודת השם יתברך: תורה — שעורים כסדרן, ותפלה והתבודדות — שמבלים שעות שעות בשדות ובמערות ובין נקיני הסלעים וכו'. אל קבוץ פזה הדבק עצמך, ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך...

(מתחזיקו את עצמכם ביחד, כי אם תהיה ביניכם מחלקת, לא ישאר מכם כלום.)

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

* * *

ברוך רחמנא, שזכנו לסיים את כל החבור הנפלא הזה, והוא כרך י"ז, יזכנו השם יתברך לסדר עכשו לדפוס את כרך י"ח להגדיל תורה ולהאדירה.

אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

הקב"ה יעזור שיזכה להוציא מהכח אל הפועל כל רצונותיו
וכיסופיו ויזכה לאריכות ימים ושנים טובות בבריאות הנפש
והגוף ולנחת רוח מכל יוצ"ח

*

לזכות

אסתר בת פירחה

נתן בן שושנה

הקב"ה יעזור שיפקדו בזרע של קיימא במהרה ויזכו
להצלחה ברו"ג ולפרנסה בשפע ובנקל ולאריכות ימים
ושנים טובות בבריאות נפשם, גופם, שכלם ודעתם ויזכו
לישועות גדולות

*

ולזכות

יצחק בן פירחה

הקב"ה יעזור שיזכה למצוא את זיווגו ההגון במהרה

*

ולרפואת

פירחה בת יוכבד

הקב"ה יעזור שתזכה לאריכות ימים ושנים טובות ונעימות
בבריאות הנפש והגוף

*

ולע"נ

מרדכי בן אסתר ז"ל

שיזכה לתיקונו הנצחי בזכות רביז"ל ותהא מנוחתו עדן
.ת.נ.צ.ב.ה.

*

ולזכות

משה בן פנינה רחל

הינדא לוטקה בת חיה שרה

הקב"ה יעזור שיזכו להצלחה ברו"ג ולפרנסה בשפע ובנקל

ויעלה זיווגם יפה, ויזכו לאריכות ימים

ושנים טובות בכריאות הנפש והגוף

*

ולזכות

ברוך בנימין זאב בן פנינה רחל

הקב"ה יעזור שיזכה לרפואה שלמה ברמ"ח איבריו ושס"ה

גידיו וכל חושיו וטיפי דמיו ושאר כוחות הגוף יהיה בריא

בנפשו, בגופו, בשכלו ובדעתו וירוו ממנו הוריו רוב נחת

ואושר תמיד

*

לזכות

אדם בן נז'ימה

חנינה בת שטרונה

יזכו לאריכות ימים ושנים טובות בכריאות הנפש והגוף

ולנחת ואושר מכל יוצ"ח.

*

ולזכות

מזל בת חנינה

ואמנון בן אסתר

וילדיהם שיחי'

יזכו לאריכות ימים ושנים טובות בכריאות השלמה ולנחת

מכל יוצ"ח

*

ולזכות
פנינה בת חנינה
ובנימין בן שושנה
וילדיהם שיחי'

יזכו לאריכות ימים ושנים טובות בכריאות השלמה ולנחת
מכל יוצ"ח

*

ולזכות
לואיזה בת חביבה

לרפואה שלמה במהרה ברמ"ח איברים ושס"ה גידים ובכל
כוחות הגוף
ובן-ציון בן סברסה
יזכו לאריכות ימים ושנים טובות בכריאות הנפש והגוף
ולנחת מכל יוצ"ח

*

ולזכות
אורי בן לואיזה
רפי חלפון בן חביבה

לזיווג הגון במהרה

ולזכות

יהודית בת חנינה
ומשה הכהן בן לואיזה

וילדיהם:

אברהם ישראל שי, תהילה, מלכה, אליעזר
שלמה, מנחם שיחי'

הקב"ה יעזור שיזכו תמיד לעבוד אותו יתברך מתוך אהבה ויראה והרחבת
הדעת, ויהיו בשמחה תמיד ובקדושה ובטהרה, יזכו להצלחה ברו"ג ובכל אשר
יפנו — ישכילו ויצליחו. וישרה הקב"ה שכינתו ביניהם, וברכה והצלחה
ושלום-בית אמיתי ישרו בכיתם תמיד. ויזכו להדבק בצדיקים אמיתיים, ולאמונת
חכמים השלמה. ויזכו להיות על ציון רביז"ל במהרה, ולחזות בנועם השם.
ויאיר הקב"ה עיניהם לגור במקום הטוב להם להצלחתם הנצחית. יזכו לפרנסה
בשפע ובנקל, ולנחת דקדושה מכל יוצ"ח ולגידול קל וחינוך טהור ויהיו נוטרי
הברית, ולאריכות ימים ושנים טובות בכריאות הנפש והגוף, השכל והדעת,
וימלאו משאלות לבם לטובה בזכות כל הצדיקים האמתיים, רבי נחמן בן פייגא
זי"ע ורבי מאיר בעל הנס זי"ע וכו'.

תַּכְן הָעֲנִינִים

חֶלֶק יז

ג פֶּתַח דְּבַר . . . . .

ה הַקְדָּמָה . . . . .

יא ב' שח . . . . .
יחזק על למוד ספרי רבנו ו"ל, שפמתיקים המרירות, ויחזק על שמחה
וידבר מאמונה והתבודדות.

יב ב' שט . . . . .
ידבר מהמחלקת שנתהוה על-ידי איזה נחש, ויעורר למסר את עצמו
אליו יתברך.

יג ב' שי . . . . .
ידבר מענוה ושלום ושתיקה על הבזיונות ובריחה ממחלקת, ויתאר
גדלת ר' אברהם בר' נחמן ו"ל, איך התנהג ואיך היה נעלם מכל העולם
וכו', ויבאר שקף נוהג בכל דור, ויחזק לא להתבלבל מהסוככים רק
לעשות את שלו וכו'.

יד ב' שיא . . . . .
ידבר מענין דמימה ושתיקה ובריחה מוכוחי סרק, ומהתכלית האחרונה,
ויחקק היטב בדעת — האמונה הקדושה בהשגחה פרטית, ויחזיק
מיראות נפולות ובפרט מבני-אדם, ויעורר לחשב רק ממנו יתברך,
ויעורר לעשות התחלה חדשה.

יט ב' שיב . . . . .
ידבר מאסור לשון-הרע, ומענין "למיחש מפעיי" ומהריגת גדליה בן
אחיקם בראש השנה, ומענין הכאת שוטה אחד שהרים יד על יהודי
בראש השנה... וידבר מגנות העזי פנים שבינינו ומענין קבוצי ראש
השנה.

כא ב' שיג . . . . .
ידבר מתדושי תורה על-פי דעת הצדיק האמת — רבנו ו"ל, ויגלה
שהעקר הוא חדוש עצמו, ויגלה באור בדברי רבנו ו"ל "שהסתרת פנים

נקרא דין", ויביא תפלה קצרה על ענין הבטול הגמור אל האור אין סוף ברוך הוא, וידבר מזה שתורה רפואה לכל החלשות, ומהלמודים של אלול, שאפשר להתחילם מט"ו באב, ויזהיר על שמירת הדבור משטיות ופכוחים, ולאחז את עצמו ביחד, ולברח מבצלי מחלקת, ויביא משיחת מוהרנ"ת ז"ל על זה, ויביע צערו על מה שנתנה בדורנו וכו'.

כד' שיד . . . . .

יעורר על מדת אהבת ישראל, ויעתיק הרבה מאמרי חז"ל המדברים בשבח ישראל, והחוב לאחז את עצמו באהבה ובלמוד זכות עם כל ישראל, ויגלה איך זוכים להגיע לזה.

כו' שטו . . . . .

ידבר נוראות נפלאות ממעלת מדת הבטחון הקשורה יחד עם ענין ההתבודדות — לדבר אליו יתברך, ויסביר ענין זה באפן נפלא.

כח' שטז . . . . .

ידבר מעבודתו עם בני הנעורים, ובפרט בעניני תקון חטאים, ואיך שהרבה שוכחים בימי גדלותם את ימי הקטנות ונהפכים לרודפים וכו'.

כט' שיז . . . . .

יארץ לגנות מדת המחלקת, ויגלה אשר מי שהוא גדול באמת אינו מחפש השקר אצל אחרים, וידבר מענין הלבנת פנים שהוא כמו רציחה, ומהעולה שעושים הזקנים שחותמים, ומענין ההלכה בהלכות יין נסוף, שחבר מוהרנ"ת ז"ל בתקף התבערה של המחלקת, ויגלה מדרגת ר' אברהם בר' נחמן ומוהרנ"ת ז"ל בענין הבלגה על בדינות.

לב' שיח . . . . .

יחזק וייעץ איך לצאת מפחדים, ויגלה מהיכן נמשך ענין היראות הנפולות, ויעורר על דווי דברים על העוונות שחוקקים על העצמות.

לד' שיט . . . . .

יחזק אחד שהצריך להתגלגל למקום רחוק, ויגלה שבכל "דרך" של אדם יש בה פגנה נפלאה מדוע הצריך לילך בה, ויארץ לחזק שבכל מקום שהולכים צריך לדבר אליו יתברך, ויספר מנפלאות מדרגת ר' אברהם בר' נחמן, ואיך שהיה מסתיר את עצמו מהעולם, ואיך היה מתנהג.

לו' שכ . . . . .

יבאר התורה ו', וידבר ממדת הדמימה והשתיקה למבזים ולמתרפים,

תִּכְן הַעֲנִינִים

שנג

ויגלה למה זוכים על-ידי-זה.

ב' שכא . . . . . לט

ידבר ממעלת התמימות והפשטות, ויספר ויתאר איך היתה חזקה מדת התמימות אצל אנשי שלומנו, ויספר איזו עבדה שהיתה לר' לוי יצחק ו"ל עם סנדלר אחד.

ב' שכב . . . . . מ

יאריך בדברים נפלאים ועצות נכונות וישרות למי שעובר עליו ונכשל בפגם המקרה ורחמנא לצלן, ויורהו דרך ישרה מה לעשות כדי שלא יכשל עוד.

ב' שכג . . . . . מב

יחזק מאוד על תפלה ולמסר את עצמו לגמרי אליו יתברך.

ב' שכד . . . . . מד

ידבר ממעלת הנרדף, ואיך שאסור לרדף אחרי בר ישראל, ובפרט איש כשר, ויחבר תפלה קצרה על זה, ויביא שיחת ר' אברהם בר' נחמן על מעלת קבלת הבזיונות והשפיות דמים באהבה, ויעתיק ממכתב רבנו ו"ל לאחיו ר' יחיאל ו"ל, ויעורר להתחבא בצל כנפיו יתברך, על-ידי תפלה ובקשה.

ב' שכה . . . . . מו

יוכיח אחד שהתקרב לרבנו ו"ל, שימנע מכל מיני שטיות של הדבקות מודעות ועסק בלשון הרע וכו'.

ב' שכו . . . . . מז

יחזק אחד שנתלה במחלת פליות, ויעודדו לצפות לנסי השם יתברך בזכות הרהורי תשובה שהכניס באחרים, ויחזק על חנוף הבן בדרך חיובית, ולא בדרך הנאות.

ב' שכז . . . . . מח

ידבר מענין הסתכלות על אשר הצילו השם יתברך בעבר ולא לפל ולחור אחורנית, וירבה לחזק מענין בטחון.

ב' שכח . . . . . נ

יספר מנפלאות ההרגשה שהיתה לו בתורות רבנו ו"ל, שלמד באותו יום, ויפליא ממעלת למוד תורות רבנו ו"ל, ויחזק לא להתבלבל מזה שאיננו בקביעות בין אנשי שלומנו רק להנהיג חיים כפי המקום

תְּכֵן הָעֲנִינִים

וְהִזְמַן, וַיְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַמְּחַדָּשׁ בַּתּוֹרָה, וַיִּזְהַר מְאֹד לְבָרַח מִהַבְּטָלָה, וַיַּעֲזֹר לֹא לְחֹזֵר וּלְהִרְהֹר תָּמִיד בְּמָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו.

ב' שכט . . . . . **נב**

יֵאָרִיף כְּדָרְכּוֹ בַקֶּדֶשׁ לְחִזּוֹק מְאֹד מְאֹד עַל הַתְּפִלָּה וּבִכְיָה וּשְׁפִיכַת הַלֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַבּוּי וּבְלֵב נִשְׁבֵּר, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וַיֹּאמֶץ לְהִתְחַזֵּק כַּנֶּגֶד הַמְּנִיעוֹת שֵׁשׁ עַל זֶה, וַיַּעֲזֹר לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה תָּמִיד.

ב' של . . . . . **נד**

יִחֲזַק אֶחָד שְׁעוֹבֵר עָלָיו הַרְבֵּה, וַיִּגְלֶה לוֹ שְׂדֵי־קָא אֲזִי הוּא הִזְמַן לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, וּמֵצֵד שְׁנֵי יֵשׁ לוֹ חַיִּיב חֲזָק לְהִתְחַזֵּק, כִּי אַחֲרַת זֶה סִפְנָה, וַיִּחֲזְקוּ עַל סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל וּתְפִלָּה.

ג' שלא . . . . . **נה**

יַעֲזֹר לְהִתְחַזֵּק בְּמָה שְׂיֻכַּל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וַיְדַבֵּר מִהַתְּבוֹדָדוֹת וּמֵעֲנָן שְׂמֵחָה, וְעַקְשָׁנוֹת לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ, וַיִּחֲזַק עַל אֲמוּנָה פְּשוּטָה בְּהַשְׁגָּחַה פְּרֻטִית בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלְחֹזֵר עַל מֵאֲמַר אֲמוּנָה, וְלֹא לְהֵשִׁיב לְמַתְרָפִים דְּבָר וְלֹא לְדַאֵג כָּלֵל.

ב' שלב . . . . . **נו**

יִחֲזַק אֶחָד שֶׁנֶּפֶל לְחַוִּבוֹת בַּעֲבוּר הַדְּפֶסֶת סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וַיִּגְלֶה לוֹ מַעֲלָתוֹ, וַיֹּאמְצוּ עַל בּוֹא יִשׁוּעָתוֹ.

ב' שלג . . . . . **נד**

יִגְלֶה נוֹרְאוֹת הַיְרִידוֹת שְׁגוּרִים פָּגַם הַדְּבוּר, הֵן דְּבוּרִים אֲסוּרִים וְהֵן דְּבָרִים בְּטָלִים, וַיִּשְׁבַּח מַעֲלַת הַשׁוֹמֵר דְּבוּרוֹ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנָן תַּעֲנִית דְּבוּר וַיְקַדְּשֵׁת הַדְּבוּר, וַיִּגְנֶה הַחֲטָא הַתְּמוּר שֶׁל לְשׁוֹן־הַרֶעַ, וַיִּתֵּן עֲצוֹת אֵיךְ לְכַפֵּר עַל זֶה בְּסוּר מֶרַע וְעֵשָׂה טוֹב.

ב' שלד . . . . . **נט**

יְדַבֵּר מֵעֲנָן "אֲזוּמְרָה" — לְדוֹן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, וּבְכַרְט אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, שֶׁכּוֹנְתֵם לַשָּׁמַיִם, וַיִּגְלֶה שְׁעַל־יְדֵי אֲמוּנָה זֹכִים לְאַהֲב אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּלְקַבֵּל עַל־יְדֵי־זֶה מִרַבְּנֵי ז"ל.

ב' שלה . . . . . **ס**

יִחֲזַק אֶחָד שֶׁאֲבִיו חָלָה, וַיַּעֲזֹרוּ עַל תְּפִלָּה, וַיִּתֵּן לוֹ מָה לְלַמֵּד לְרְפוּאָה אֲבִיו, וַיִּרְחִיקוּ מֵיֵאוּשׁ, וַיִּחֲזְקוּ עַל שְׂמֵחָה שֶׁהִיא הַרְפוּאָה לְהַכֹּל.

תִּכְן הַעֲנִינִים

שנה

ב' שלו . . . . . סא

יִשְׁבַּח מַעֲלַת הַמְדַבֵּר וּמְחַזֵּק בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן הַתְּבוּדוֹת שֶׁל יוֹם שְׁלֹם וּמֵאֲמוּנָה.

ב' שלז . . . . . סב

יִחְזַק שְׁלֵא לִפְל בְּדַעְתּוֹ וּלְבַטֵּל הַרְצוֹן אֶל רְצוֹן הַשֵּׁם, שְׂזוּכִים לְזֶה עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת וְאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה וְלִמְסַר אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיִּזְהַר לֹא לְסַפֵּר מֵהַצְּרוֹת לְאַחֵרִים.

ב' שלח . . . . . סג

יִחְזַק בְּקִצְרָה עַל עֵקֶר הַבַּיִת-מְנוּס הַנּוֹצֵחַ, שֶׁהוּא הַתְּבוּדוֹת.

ב' שלט . . . . . סד

יֵאֱמָץ מֵאֵד שְׁלֵא לְהִתְיַאֵשׁ אֶפְלוּ בַּמִּצְבִּים הַכִּי קָשִׁים, וַיַּעֲזֹר לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ עַל-יְדֵי דְהִקּוֹת בְּשִׁמוֹת שֶׁל הָאֲרֻבָּעָה עוֹלָמוֹת וְהַכְּתָרִים שֶׁלָּהֶם, וַיִּשְׁבַּח עֵסֶק הַיְחִידִים, וַיִּזְהַר שְׁלֵא לְהַפְגִּס לְעִסְקִים שֶׁהֵם לְמַעַלָּה מִכַּחוֹ, וְלִהְתַּחַרֵּט עַל הַחֻבוֹת שֶׁעָשָׂה וְלֹא יַעֲשֶׂה עוֹד.

ב' שמ . . . . . סה

יְדַבֵּר מֵהַחַיּוֹב לְהִתְחַזֵּק תָּמִיד וְלִבְרַח אֶל תוֹף הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וַיִּסְפֹּר מִצְעָרוֹ שֶׁנִּתְבַטֵּל הַמַּקֵּחַ עַל הַבְּנֵן לְפָרְסוּם דַּעַת רַבְּנוּ ו"ל בְּכָל אֲרָצוֹת אַמְרִיקָה, וַיְדַבֵּר מִזֶּה שֶׁרַבְּנוּ ו"ל אֵינוֹ מִצְמָצֵם אֶצֶל יְחִיד.

ב' שמא . . . . . סו

יְדַבֵּר מֵעֲנֵן לְהִתְגַּבֵּר בְּעִזּוֹת דְּקָרְשָׁה לְהִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְלֹא לִפְל בְּדַעְתּוֹ, וַיְדַבֵּר מֵהַחֲסֵד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ שֶׁשָּׁלַח לָנוּ צַדִּיקִים וְכו' — רַבְּנוּ ו"ל וְתִלְמִידָיו, וַיִּחְזַק עַל עֵסֶק בְּכָל יוֹם בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן וְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, וַיְדַבֵּר מֵהַשְּׂמֵחָה עַל הַהִתְקַרְבוֹת וְנִצּוּל הַזְּמַן וְשִׁכְל הַיְרִידוֹת תַּתְּהַפְּכָנָה לְטוֹבָה.

ב' שמב . . . . . סח

יִסְפֹּר לְמָה הוּא טְרוּד כָּל-כֶּף וּמָה עוֹשֶׂה בְּהַדְּפָסָה וּבַהֲקַמַת הַבְּנֵן בְּאוֹתָם עֵתִים, וַיִּגְלֶה אֶהְבָּתוֹ לְכָל אֶחָד בְּלִי לְהִתְפַּעֵל עַל זֶה שֶׁמְדַבְּרִים עֲלָיו, וַיַּחֲיֶה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה שֶׁתְּהַלֵּה לְאֵל, זוֹכֶה לְשִׁמְשׁ אֶת רַבְּנוּ ו"ל, וּמִמִּילָא אֵינוֹ נִשְׁבֵּר, וַיְדַבֵּר מֵהַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ אֶצֶל רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁהוּא בְּכָל מְקוֹם שֶׁמְדַבְּרִים מֵעֲצוֹתָיו, וְלֹא הֵיכָן שֶׁמְדַבְּרִים עַל אַחֵרִים... וַיְדַבֵּר מֵהַעֲקָר שֶׁהוּא רַק הַתְּכָלִית הַנּוֹצֵחַ, וַיּוֹכִיחַ בְּתוֹכָתָהּ מַגְלָה וְאֶהְבָּה מְסַתֵּר אֶחָד שֶׁהִיא אֶצֶל כָּבֵן-בַּיִת, וְעַכְשָׁו מִתְנַפֵּר, וַיִּזְכִּיר לוֹ מָה שֶׁעָשָׂה בְּעִבּוּרוֹ, וַיִּגְּהַ מִדַּת הַכְּפִיּוֹת טוֹבָה.

ב' שמג . . . . . **עא**

יעורר לברח אליו יתברך, ולשכח העבר ויגלה שעקר כל המרירות הוא — שרוצה איזו ישות, ויעורר על הבטול לגמרי אליו יתברך, ויזהיר לברח ממחלקת, אשר מבטלת מתורה ויראה, ויוכיח שלא להתעסק עם אף בריה שבעולם, ולחקק שכל הצלחתו תלויה בו יתברך בלבד.

ב' שדמ . . . . . **עג**

ידבר מנוראות נפלאות ההשגחה פרטית, ולחכות רק אליו יתברך.

ב' שמה . . . . . **עג**

יגלה מעלת המקבל באהבה ובהשלמה את הבזיונות שהם מנת חלקו, שרק על-ידי-זה זוכים לינק מהנקדה העליונה, ולזכות לכבוד אלקים, ויספר ספור נפלא מענין זה, ויגלה איך זוכים לזה.

ב' שמו . . . . . **עה**

יסלק מדת הדאגה המגנה, ויפליא מעלת בית-הכנסת הנקרא על שם רבנו ז"ל, ויגלה מהו ענינו בהפצת המענינות, וידבר מאמונה ומסבלנות, ויעורר על למוד לקוטי-מוהר"ן, לקוטי-תפלות ולקוטי-הלכות, ויחזק לתלות עין למרום על כל צרה שלא תבא.

ב' שמז . . . . . **עו**

יחזק בחור שנופגם בפגם הברית, רחמנא לצלן, ויתנה על החסרון הגדול שזקני הדור שאין בהם שלמות אינם מבינים עסקו להציל בני הנעורים, ועוד חולקים עליו וכו', ויחזק לתשובה ולעליה מתוך הירידה הנוראה הזו.

ב' שמח . . . . . **עח**

יתן תרופה כנגד כל העצבות, העגמת נפש והקפידות על זולתו וכו', לחקק בדעתו אמתת מציאותו והשגחתו הפרטית יתברך שמו, ויעורר לדון זולתו לכף זכות, וידבר נוראות נפלאות מהדבקות בו יתברך ומקדשת שבעת הנרות.

ב' שמט . . . . . **פ**

ידבר מענינו שהוא רק למסר נפש על הפצת דעת רבנו ז"ל בעולם, ויספר מהספרים שהדפיס, ויתאר את הצלחת אנשי שלומנו, שהיא רק על-ידי אהבתם זה לזה, וידבר מטרדותיו בדרך התנצלות, ויארץ לדבר מאמונה ובטחון, מלקוטי-הלכות, ומהסתכלות על הנקדות טובות שהן תשארה מאתנו, ויעורר להתרים על "הדפסה" כי זו חובת השעה.

תִּכְן הָעֲנִינִים

שנז

ב' שנ . . . . . פב

יִחֲזַק לְשִׁתֵּק בְּסִבְלָנוֹת עַל הַחֲרָפוֹת וּבְזִיוּנוֹת, וַיִּתְאַר מֶה נִשְׁאַר מִהַמְתַּנַּגְדִּים עַל מוֹהַרְנִית ו"ל וְר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן, וַיִּמָּה נִשְׁאַר מִהַצְדִּיקִים הַנ"ל, וַיֵּאמֶץ לֹא לִפְלֵ בְחַלְיֵשׁוֹת הַדַּעַת, וַיִּזְהֵר מִמִּדַּת הַכַּעַס, וַיִּגְלֶה מַעְלַת מִדַּת הַסִּבְלָנוֹת שֶׁבָּאָה עַל-יְדֵי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאַמוּנָה, וַיֵּאמֶץ מְאֹד עַל מִדַּת הָאַמוּנָה, וַיַּעֲוֹרֵר לִילָף עִמָּה וְלַעֲבֹר עַל יָדָהּ הַכֹּל בְּשָׁלוֹם.

ב' שנא . . . . . פד

יִגְנֶה מְאֹד מְאֹד אֶת הַפּוֹגֵם דְּבוּרוֹ וּמִפְקִירוֹ, וַיַּעֲוֹרֵר עַל שְׁמִירָתוֹ, וַיִּגְלֶה בְּאֵלוֹ הַבְּטִים יוֹכַל לְשָׁמֹר עֲצָמוֹ מִזֶּה, וַיִּגְלֶה הַפְּלָגַת מַעְלַת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַקְּדוֹשִׁים בְּמִדַּת דְּבָקוֹת הַבוֹרָא, וַיִּזְכִּיר מֵאִמֵּר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע בְּקִדְשַׁת הַדְּבוּר, וּמַעְלַת ר' שְׁמוּאֵל הוֹרְבִיץ ו"ל, וַיִּגְנֶה זִקְנִים שְׂאִין בָּהֶם שְׁלָמוֹת וְשׁוֹם הַשְּׂגָה בְּמִדְרָגוֹת שְׂזוּכִים עַל-יְדֵי רַבְּנוֹ ו"ל, וּמִתְלוֹצְצִים וְכוּ', וַיִּזְהֵר לְבִרְחַת מִהַתְנַשְּׂאוֹת, וַיִּדְבֹּר מִהַשְּׂגָחַת פְּרֻטִית וּמִהַתְבוֹדְדוּת.

ב' שנב . . . . . פו

יִדְבֹּר נִפְלְאוֹת מַעֲנִין חֲנוּף הַיְלָדִים שֶׁצָּרִיף לָזֶה סִבְלָנוֹת, וַיִּבְיַע הַתְּנַגְדוֹתוֹ עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוֹ ו"ל עַל עֲנִין הַכָּאֵת יְלָדִים, וַיִּזְהֵר שֶׁלֹּא לִכְעֹס וּלְקַלְקֵלם רַק לִילָף עִמָּהֶם בְּדָרֶךְ בְּרִכָּה וְאַהֲבָה וְלִהְתַּפְּלֵל עֲלֵיהֶם, וְזוֹ הִיְתָה דְרָף אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ.

ב' שנג . . . . . פז

יִדְבֹּר מִתְפַּלֶּה וְהַתְבוֹדְדוּת מִתּוֹךְ שְׂמִחָה, וְלִהְפֹּךְ כָּל הַיְגוֹן וְאַנְחָה לְשְׂמִחָה, וַיִּחֲזַק עַל אֲמוּנָה וְהַשְּׂגָחַת פְּרֻטִית, וְלֹא לִהְתַּבְּלַל מִבְּנֵי-אָדָם, וַיַּעֲוֹרֵר עַל שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וַיִּזְהֵר לְדוֹן לְכַף זְכוֹת כָּל אֶחָד וּבִפְרָט אֶת הָעוֹסֵק לְהַפְיֵץ דַּעַת רַבְּנוֹ ו"ל בְּעוֹלָם וְלֹא לְמַצֵּא בּוֹ מִדּוֹת רַעוּת.

ב' שנד . . . . . פט

יִסְפֹּר עַל חוֹזֶה שְׂחַתֵּם עַל בְּנֵין לִישִׁיבְתָנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וַיִּתְאַר אֶת גְּדֵל הַמְּנִיעוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ עַל דְּבַר זֶה, וְעַל כָּל עֲנִין בְּדַבְּרֵי רַבְּנוֹ ו"ל, וַיִּדְבֹּר מֵעֵסֶק הַהַדְפָּסָה וּמִהַלְוָאָה שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ עַל הַדְפָּסַת "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" וּמִגְדֵּל הַזְכוֹת הַזֶּה, וַיַּעֲוֹרֵר עַל שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנֵי וְעַל שְׂמִחַת הַדְּבָקוֹת בּוֹ תְּחִבָּרָף וְעַל הַהַתְּוֹדְעוֹת מִרַבְּנוֹ ו"ל, וַיִּכְרַף וַיֵּאֱחָל.

ב' שנה . . . . . צא

יִדְבֹּר מִהַשְּׂמִחָה שֶׁאֵנוּ יוֹדְעִים מִרַבְּנוֹ ו"ל, וְעַל-כָּל-פָּנִים אֵינְנוּ חוֹלְקִים עֲלָיו, וַיִּחֲזַק וַיֵּאמֶץ עַל הַתְבוֹדְדוּת וְעַל שְׂאָרֵי עֲצוֹת מִרַבְּנוֹ ו"ל, וַיַּעֲוֹרֵר

על למוד ספריו הקדושים בקביעות ועל שעורים כסדרן בכל חלקי התורה הקדושה, ויחזק לא לפל בדעתו, וידבר על לב למסר את עצמו אליו יתברך באמונת ההשגחה פרטית ובטחון חזק בו יתברך.

ב' שנו . . . . . צב

יחזק אחד שעוברים עליו בלבולים מחמת שחפיץ דוקא לפגש אינה אדם, ויאמרו מאד על אמונה פשוטה בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, ויספר ספור נאה מענין אמונה ממך הפעל-שם טוב הקדוש זי"ע, שמגלה ענין הבטחון החזק בו יתברך על-ידי אמונה חזקה ויחזק מאד.

ב' שנו . . . . . צד

יזכיר מאד שלא לדבר על שום ברירה שבועולם, אשר זה מורה על פגם האמונה, שבזה תלויה כל הצלחת האדם, ויעורר על הפצת דעתו הקדושה בעולם של רבנו ז"ל, שבזה תלויה הגאולה, ויחזק שלא לפל ביאוש על הצרות שעוברות וכו', ויחזק על אמונה ותפלה ולברך רק אליו יתברך, שעל-ידי זה באה ישועה, ולא כשדופים אחר בשר ודם.

ב' שנה . . . . . צה

יזהיר שלא להתערב במחלקת ולא להיות צד המגשר בין שני צדדים, רק לקשרם אליו יתברך, ולהטות רק כלפי חסד.

ב' שנט . . . . . צו

יעורר לידע תמיד ממצבו האמתי, ואז יתן תמיד תודה להשם יתברך, וידבר מאמונה פשוטה, וצריך להוציא עצות ולמודים מכל דבר, איך להתקרב להשם יתברך, ויעורר על שעורים כסדרן ועל תפלה והתבודדות, ויחוד יחודים, ויגלה איך שמכל הירידות אפשר להתקרב אליו יתברך.

ב' שס . . . . . צח

יחזק אחד שעבר עליו הרבה בחיים, שיקח את עצמו כבר בידי, וידבק את עצמו בו יתברך, ויעסק בהתבודדות ובהתקרבות לרבנו ז"ל, ועל-ידי זה תבא ישועתו.

ב' שסא . . . . . ק

ידבר מהזכות הגדולה להפיץ דבר רבנו ז"ל, ומבטחון חזק ולא לצפות לאחרים וכו'.

ב' שסב . . . . . ק

ידבר מהדפסת ה"לקוטי-הלכות", ומענין תפלה והתבודדות, שהמרה

תִּכְן הָעֲנִינִים

שנט

בְּזֶה מְאִירִים לְפָנַי עֵינָיו הָאוֹרוֹת מְנוֹקְבָא דְפִרְדְּשָׁקָא, וַיִּשְׁמַח אֶת הַנְּמָצָן שֵׁשׁ לוֹ חֵלֶק בְּהַדְפַּסַּת הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" הַמְהַדְרִים.

ב' שסג . . . . . קב

יְעוֹרֵר עַל לְמוֹד תּוֹרוֹת בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְלוֹמֵר עֲלֵיהֶן הַתְּפִלוֹת בְּ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וַיַּחֲזֹק מְאֹד עַל נִקְדַּת הַחֶבֶר, וְהִכַּל בְּאַהֲבָה בְּלִי שׁוֹם נְגִיעוֹת וּפְנִיּוֹת, וְלִידַע שְׁלֵכַל אֶחָד יֵשׁ כַּח, וְצָרִיף לְהֶאֱמִין שֶׁתְּפִלָּה שֶׁל כָּל אֶחָד פּוֹעֵלֶת, וְרַק לֹא לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ וְכוּ'.

ב' שסד . . . . . קג

יִתֵּן עֲצָה לְטְהָרַת הַמַּחֲיִין מֵהַ לְלַמֵּד בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" וּבְ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת" וַיַּחֲזֹק לְדַבֵּר עִם הַמְּפָרִים — מְרַבְּנוּ ו"ל וּמַעֲצוֹתָיו, וַיַּחֲזֹק מְאֹד עַל מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ.

ב' שסה . . . . . קד

יַחֲזֹק לֹא לִפְלִי בְּדַעְתּוֹ וְהַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוֹבִילִים, וַיַּגְלֶה שֶׁכָּף הוֹלֵף כָּל עֲנִין רַבְּנוּ ו"ל רַק עַל-יְדֵי מְנִיעוֹת, וַיַּדְּבֵר מֵעֲנִין לְמִצַּא הַרְחֻבוֹת בְּתוֹף הַצָּרוֹת.

ב' שסו . . . . . קה

יַדְּבֵר מִהַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וּמַעֲסֵק הַהַדְפָּסָה הַקְּדוֹשׁ, וַיַּחֲזֹק עַל אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלִידַע שֶׁכָּל הַלְּבוּשִׁין הֵם מִכַּח הַהִסְתָּרָה בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, וַיְעוֹרֵר לְדַבֵּר עִם הַחֲבָרִים מֵאֲמוּנָה, וַיַּפְקֵחַ הָעֲנִינִים עַל הַתְּכָלִית הַנְּצַחִית, וַיַּדְּבֵר מִשְׁמָחָה וּמְגֻדְלַת מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת.

ב' שסז . . . . . קז

יִתֵּן עֲצוֹת נְכוֹנוֹת וְהַדְּרָכוֹת יְקָרוֹת וַיִּשְׁרוֹת לְמִי שֶׁפָּגַם בְּפָגַם הַבְּרִית, וַיַּדְּבֵר מִחֲמַר הָאִסּוּר, וַיִּעֲצֵן מֵהַיּוֹם וּלְהַבָּא אִיף לְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ, וְאִיף לְכַפֵּר עָלָיו, וְעוֹד דְּבוּרִים נִפְלְאִים עַל כָּל עֲצָה וְעֲצָה הַמוֹבָאֵת בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל עַל תְּקוּן חֲטָא זֶה.

ב' שסח . . . . . קי

יַדְּבֵר מִנּוֹרְאוֹת הַפְּלִגַּת מַעֲלַת הַקְּבוּץ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וַיְנַהֵר לְבָרַח מֵאֵשׁ הַמַּחֲלֶקֶת, וְהָרִי רַבְּנוּ ו"ל נִמְצָא בְּכָל קְבוּץ, וַיַּדְּבֵר מְגֻדְל סִפּוּק הַנֶּפֶשׁ שֵׁשׁ לוֹ מִמָּה שֶׁזָּכָה לְהַדְפִּים בְּאוֹתָהּ שָׁנָה סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל וּמוֹהַרְנַ"ת ו"ל, וּמָה שֶׁזָּכָה לְחַדֵּשׁ בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ו"ל.

ב' שסט . . . . . קיב

יְעוֹרֵר עַל לְמוֹד הַתּוֹרוֹת שֶׁבְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁבְּכָל אַחַת מֵהֶן יֵשׁ עֲצוֹת

אחרות, ויחזק על שמחה והתבודדות, שהיא כְּלִיּוֹת כָּל הַעֲצוֹת, ויגלה שהעוסק בתפלה מפשיט הלבושים שנעשו על האמונה הקדושה, וצריך להיות עקשן גדול על חרב התפלה.

ב' שע . . . . . קיג
יעורר על האהבה שצריכה להיות בין אנשי שלומנו ולהשתדל בזה, ולהתנהר שלא לדבר על שום אחד מאנשי שלומנו, וללמד זכות על כל אדם ולהקדים שלום לכל אדם.

ב' שעא . . . . . קטו
יזהיר על אמונה פשוטה בלי להכנס בעיונים של חקירות ובלבולים, ולשמר הדבור שלא לדבר לא רק על בר ישראל אלא בכלליות דבורים של רע, ויגלה שעל ידי שקינה באמונה ותפלה יזכה לראות שמות וכו', וידבר מענין גבורות דקדושה והפקן, שהם התגברות על היצר — קדושה, ומחלקת ומרירות בסטרא אחרא, רחמנא לצלן.

ב' שעב . . . . . קיז
ידבר מגנות מדת דחיקת השעה כבאור מוהרנ"ת ז"ל ב"לקוטי הלכות", ויחזק על אריכות אפים וסבלנות בכל דבר אף על דבר שבקדושה וכו', וצריך להמתין ולצפות ולחכות לישועת ה' כהרף עין, ויגלה שכל עסק הנוגע לדבר רבנו ז"ל אי אפשר לגמרו, כי אם על ידי תפלה והתבודדות.

ב' שעג . . . . . קיח
יחזק על שמחה ורקודים, ועל יסוד דעת רבנו ז"ל — התבודדות, ויאמץ לא לפל בדעת כשאין יכולים להתנער עם החברים, רק לידיע שרבנו ז"ל אינו מצמצם אצל פרטי וכו', ויעורר מאד על למוד ספרי רבנו ז"ל, ויגלה שזו עקרה של ההתקרבות.

ב' שעד . . . . . קכ
ידבר ממעלת הפצת אורו ודעתו של רבנו ז"ל — מכירת וחלוקת ספריו הקדושים, ויביא ציטטות מספורי חיייו של מוהרנ"ת ז"ל איך כל שמחתו היתה על ידי שזכה "להשאיר" ספרי רבנו ז"ל בכל מקום, ויספר מעבודת אנשי שלומנו היקרים הזקנים, איך שהיו מחיים את עצמם עם זה מאד, ויביא כמה עבודות, ויספר מה שזכהו השם יתברך להפיץ באותה שנה ויעורר על זה.

תַּכְן הַעֲנִינִים

שסא

ב' שעה . . . . . קכג

יְדַבֵּר מֵעֵינַי הַדְּפֹסֶת סִפְרֵי הַ"לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן הַקְּדוּשִׁים, שֶׁלֹּא צָרִיף לְשֵׂאל שׁוּם בְּרִיָּה, רַק לְכַל אֶחָד יֵשׁ רְשׁוּת לְהַדְפִּיסוֹ, וַיַּחֲזֵק לֹא לְסַפֵּר לְשָׁנֵי אֶת יְרִידוֹתָיו וּבִלְבוּלָיו וְכוּ', וַיִּסְפָּר מִסְעֲדַת הַהִלּוּלָא שֶׁעָרְכוּ לְכַבוֹד יוֹם הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

ב' שער . . . . . קכה

יְדַבֵּר מִמַּעַלַת נְתִיבַת צְדָקָה לְהַדְפֹּסָה, וַיַּגְלֶה מֵהֵיכָן נִמְשָׁכוּ לוֹ הַדְּבוּרִים שְׁכוּתְבָם בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, וַיַּחֲזֵק מְאֹד.

ב' שער . . . . . קכה

יְדַבֵּר מִמַּעַלַת מִדַּת הַסְּבָלָנוּת הַנִּצְרָכַת כָּל-כָּף בְּחַיֵּי הָאָדָם וּבִפְרָט עִם הַיְלָדִים וְכוּ'.

ב' שעה . . . . . קכו

יַחֲזִיק בְּחֹר שְׁבָקְרוּב עוֹמֵד לְהַנְשֵׂא, וַיְדַבֵּר עִמּוֹ הַרְבֵּה מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית, וַיַּחֲזִיקוּ וַיֹּאמְצוּ לֹא לְהַמְשִׁיךְ אַחֵר הַבַּחּוּרִים הַלִּיצְנִים, אֲלֵא לְהִיּוֹת רְצִינֵי בְּשַׁעֲוִירֵינָן כְּסֹדֶרֶן וּבַתְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּכּוֹנֵה, וְלַעֲסֵק בְּשִׂיחוֹת וּתְפִלוֹת בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְלִמְסָר עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע שֶׁצָּרִיף רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיַּעֲוֹרֵר עַל הָעֵסֶק בְּלִמּוּד סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וַיְדַבֵּר מֵעֵינַי כְּבוֹד וְשָׁלוֹם בֵּיתוֹ.

ב' שעט . . . . . קכט

יֹארִיף לְחֲזֹק אֶחָד שֶׁנִּפְלַ בְּדַעְתּוֹ מִחֲמַת רַבּוּי הַרְדִּיפוֹת שֶׁהֵן מִנַּת חֵלְקוֹ, וַיִּזְרֹזוּ עַל עֵינָיו סוֹד הַבְּטוּל הַגְּמוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיַּחֲזִיקוּ עַל מִדַּת הַדְּמִימָה וְהַשְׁתִּיקָה, שֶׁלֹּא לַעֲנוֹת שׁוּם דְּבָר לְמַחְרָפְיוֹ, וַיִּסְפָּר מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו גַּם-כֵּן מִהַסְּמִ"ךְ-מ"ם שֶׁהִתְקַנָּא מְאֹד בָּזֶה שֶׁמִּפְרָסֵם אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וַיַּגְלֶה אֵיךְ הוֹפְכִים אֶת הַגִּיהֵנוּם שֶׁבָּזֶה הָעוֹלָם לְגַן-עֵדֵן.

ב' שפ . . . . . קלב

וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל שְׁמִירַת הַדְּבוּר בְּקִדְשָׁה, וַיַּגְלֶה גְּנוּת הַפּוֹגֵם בּוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, וַיֹּאמֶן מְאֹד עַל קְבִיעוֹת שְׁעוּרִים בְּכָל חֵלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּסֹדֶרֶן דִּיקָא.

ב' שפא . . . . . קלד

יְדַבֵּר מֵעֵינַי הַתְּחִזְקוֹת שֶׁלֹּא לְפַל בְּיֹאוּשׁ, וַיַּגְלֶה שֶׁעַל-יְדֵי סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל יוֹדְעִים עֲצוֹת אֵיךְ לִזְכּוֹת לָזֶה, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל הַלְּמוּד בְּתוֹרוֹת וּבְשִׂיחוֹת רַבְּנוּ ז"ל, וַיַּגְלֶה מֵעַלְתּוֹ הָעֲצוּמָה שֶׁל הַסִּפֵּר הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא

תִּכְן הָעֲנִינִים

”לקוטי-מוהר”ן”.

ב' שפב . . . . . קלה

יְדַבֵּר מִדַּעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנֵי וי”ל שֶׁהוּא הַלְמוּד בְּסֵפֶר ”כְּסֵדְרָן” דִּף אַחַר דִּף וְכוּ', וַיַּעֲזֹר עַל לְמוּד וְאַמִּירַת מְשֻׁנִּיּוֹת, גְּמָרָא, זֶהר וְסִפְרֵי רַבְּנֵי וי”ל, וַיַּחֲזִק לְעַסֵּק בַּתְּפִלָּה.

ב' שפג . . . . . קלו

יְדַבֵּר מִקְדָּשֵׁת וַזֵּהִירוֹת הַדְּבֹר וְלִהְזַהַר מִלְשׁוֹן-הַרַע וְהוֹצֵאת שֵׁם רַע, וַיִּגְלֶה גְנוּת הַפּוֹגֵם בַּדְּבֹר וְשֹׁכֵר הַשׁוֹמְרוֹ, שְׂזוּכָה לַחַיִּים טוֹבִים וְשָׁפַע, וַיַּעֲזֹר עַל זֶה מְאֹד.

ב' שפד . . . . . קלז

יְדַבֵּר מִעֲנִין תְּבַת נַח — תְּבַת הַתְּפִלָּה, הַמְצַלֵּת מִמִּי הַמְּבוּל שֶׁל הַמַּחְשָׁבוֹת וְכוּ', וַיַּעֲזֹר עַל זֶה מְאֹד וְעַל דְּבוּרֵי אֲמוֹנָה.

ב' שפה . . . . . קלח

יְדַבֵּר וַיִּגְלֶה מִקְדָּשֵׁת וּמֵהוֹת שַׁבַּת-קִדְשׁ.

ב' שפז . . . . . קלח

יְדַבֵּר מִגְּדֹל הַחַיּוּב לְלַמַּד סִפְרֵי רַבְּנֵי וי”ל, וּבִפְרָט הַמְּקַרְבִּים שֶׁעֲתִידִין לַתֵּן הַדִּין שְׁלֹא אָמְרוּ בְּכָל יוֹם ”לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת” וְ”לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת”, וַיַּחֲזִק עַל הַשְּׁלֵשָׁה לְמוֹדִים (עִם לְקוּטֵי-מוֹהַר”ן), וַיִּגְלֶה שֶׁמֶתָר לומר תְּהִלִּים בְּלִילָה כְּשֶׁהוּא דָרָךְ בְּקִשָּׁה, וַיָּבִיא מִכֶּמָּה פּוֹסְקִים עַל זֶה, וַיִּסְפֵּר גַּם עַבְדָּא דְעַמָּא דְּבַר מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, וַיִּשְׁבַּח מִי שֶׁמְדַקְדֵּק הַיֵּטֵב בְּהַלְכָה כְּרִצוֹן רַבְּנֵי וי”ל.

ב' שפז . . . . . קמ

יִתֵּן עֲצָה לְמִי שְׂאִין לָהּ וְסֵת קְבוּעַ וְכוּ', וַיּוֹרֶה דָרָךְ וְנִתִּיב אֵיךְ לְהַתְּנֶהֱג.

ב' שפח . . . . . קמא

יְדַבֵּר מִמָּה שֶׁקוֹרָה בְּדוֹרְנוֹ, אֵיךְ הָעַרְב־רַב וְשְׁלוּחֵיהֶם הַרְעֵ-בָנִים הַחֲרִיבוּ כָּרֶם יִשְׂרָאֵל, וַיִּזְהִיר לְבָרַח וְלִהְתַּרְחַק מִרְשָׁעִים וְאַפִּיקוֹרְסִים שֶׁמְסַכְּנִים מְאֹד, וַיַּעֲזֹר עַל אֲמוֹנָה פְּשׁוּטָה וְעַל הַזְּהָרוֹת מִדִּינֵי שָׁקֶר.

ב' שפט . . . . . קמג

יְדַבֵּר דְּבוּרִים חוֹצְבִים לְהַבּוֹת אֵשׁ כְּנֶגֶד הַעֲבוּדָה זָרָה וְהַשָּׁקֶר שֶׁל מַלְכוּת הַמִּינּוֹת מִצַּד הָעַרְב־רַב, שֶׁהַתְּפִשְׁטָה בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְנִתְּפָסוּ לְזֶה הַרְבֵּה, בְּצִרוּף הַרְעֵ-בָנִים הַשִּׁיכִים לְעֲבוּדָה זָרָה זֹאת שֶׁהִיא גְּאֻלָּה

תִּכְן הַעֲנִינִים

שסג

כּוֹזֶבֶת כְּנֶגֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיֹּאדָרֶךְ לְדַבֵּר מְאֹמָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב' שצ . . . . . קמו
יִדְבֵּר מִדְּבָקוֹת הַמַּחְשָׁבָה וְהַדְּבִיר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיִּרְחִיק מִמֶּנּוּ הַיְּאוֹשׁ
הַמְּגָנָה.

ב' שצא . . . . . קמז
יִדְבֵּר מִסְּבִלְנוֹת הַתְּלוּיָה בְּתַקוּן הַבְּרִית, וַיַּעֲוֹרֵר עַל זֶה מְאֹד.

ב' שצב . . . . . קמח
יֹכֵחַת בְּחֹרֶר שֶׁהִתְקַרַּב לְרַבְּנֵנוּ ו"ל, שִׁיזְהֶר מְאֹד בְּכַבּוֹד הַזְּרִיו, וַיִּקְדֵּשׁ שֵׁם
שָׁמַיִם בְּהַתְנַהֲגוֹתָו, וְאֵז לֹא יִמְנָעוּהוּ.

ב' שצג . . . . . קמט
יִגְלֶה שֶׁעָקַר הַהִתְקַרְבוֹת תְּלוּיָה רַק בְּלִמּוּד סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ו"ל, וַיִּתֵּן עֲצָה עַל
הַרְהוּרִים רְעִים, וַיִּדְבֵּר מִקְּדֻשַׁת הַמַּחְשָׁבָה, וַיִּסְפֹּר מִר' לִיב אֲחִיו שֶׁל ר'
סַעֲנָדֵר מִטִּירְהָאוּיָצָא אִיךָ שֶׁהִתְפָּאֵר בְּקְדֻשַׁת מַחְשַׁבְתּוֹ, וַיִּחְזַק עַל זֶה
מְאֹד.

ב' שצד . . . . . קנא
יִחְזַק עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא תְּבַלִּין כְּנֶגֶד הַיַּצֵּר הָרַע.

ב' שצה . . . . . קנב
יִתֵּן עֲצָה עַל בְּלִבּוֹלִים שְׁעוֹכְרִים עָלָיו בְּבֵית אֹו כִּיּוֹצֵא בְּזָה, שִׁיִּסְלַק
מִחֲשַׁבְתּוֹ מִקְּטָנוֹת, וַיִּדְבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְשָׁב וּרְפָא לוֹ.

ב' שצו . . . . . קנג
יִדְבֵּר מִעֲבוּדָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אַבִּינוּ בְּקְרוּב רְחוּקִים וְגִלּוּי הָאֱלֹקוֹת שֶׁהָיָה
עַל-יָדֵי שְׁצַמְצָם אֶת עֲצָמוֹ, וְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֵלֵיהֶם, וְקָרַבם עַל-יָדֵי
עֲנִינִים חֲמֵרִים — אֲכִילָה וּשְׁתֵּיָה וְכוּ'.

ב' שצז . . . . . קנד
יִחְזַק עַל אֶהֱבַת יִשְׂרָאֵל, וַיִּדְבֵּר מִעֲבוּדַת אַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁהָיְתָה
בְּבַחֲיָנָה זוֹ, וַיִּדְבֵּר מִלְּדוֹן לְכַף זְכוֹת אֶת אַחֲרִים וְאֶת זוּלָתוֹ וּמַהֲשִׁמְתָהּ
בְּרַבְּנֵנוּ ו"ל.

ב' שצח . . . . . קנה
יִתְרַץ מִדּוּעַ נִפְל מִשָּׂה עַל פְּנָיו כְּשֶׁחֲשָׁדוּהוּ עַל אִשֵּׁת אִישׁ וְכוּ', וּמַה שִּׁיךְ
הַתְּפַעְלוֹת אֲצֵל צְדִיק, וַיִּסְבִּירוּ עַל-פִּי עֲבָדָה מִחַיֵּי רַבְּנֵנוּ ו"ל עִם מִתְנַגְּדוֹ,
וּמִבְּכִיתוֹ שֶׁל רַבְּנֵנוּ ו"ל, וַיִּדְבֵּר מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עַל הַצְּדִיקִים בְּכָל הַדּוֹרוֹת.

תִּכְוֵן הַעֲנִינִים

ב' שצט . . . . . קנו
ידבר ממעלת מדת הסבלנות והותרנות ויתן עצה על זה.

ב' ת . . . . . קנז
ידבר מהמניעות והעכובים שיש לכל אחד, וממעלת מדת ההתחזקות שמקבלים על-ידי ספרי רבנו ז"ל, וידבר משתי העצות: שמחה ובכיה להשם יתברך, ונזכיר ההתחזקות שהיתה לדוד על-פי המבאר במדרש תלפיות, ויגלה שעל כל אחד עובר איזה צער ובפרט מי שגדול יותר — צערו גדול יותר.

ב' תא . . . . . קנט
ידבר מנקדת "אחד היה אברהם", ויזהיר מלהתפעל מעוזי פנים שבדור, שחולקים על ספרים חדשים כדברי מוהרנ"ת ז"ל, שהמשילם לאנשי אבימלך שסתמו את הבארות, ויחזק לדבר אליו יתברך תמיד.

ב' תב . . . . . קס
ידבר מחיוב המטל להתחזק תמיד, ויזרו לחזור על שיחות רבנו ז"ל, ויפליא מעלת ה"לקוטי-הלכות" הקדושים של מוהרנ"ת ז"ל, שהם דבורי רבנו ז"ל, ויעורר על שמירת הזמן, וידבר משיחת רבנו ז"ל לעבר על כל הספרים, ויגלה מעלת הקובע עצמו לעין בכל יום בספרי השו"ת, ויחזק לדבר אליו יתברך.

ב' תג . . . . . קסב
ידבר ממעלת החוגר מתניו לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל בכל העולם כלו, ויספר ממה שזוכה לעשות בזה, ומתסכל שסובל וכו', וידבר ממעלת השתיקה והדמימה על הבזיונות, שזהו התקון וגבית החובות הרוחניים הכי טובים, ויעורר על השיחה בינו לבין קונו בהתבודדות, וידבר מענין קביעות עתים לתורה, ומענין 'אין לך אדם שאין לו שעה' על-פי מליצת מוהרנ"ת ז"ל, וידבר משמירת הזמן לחטף בו אף טוב אמת ונצח.

ב' תד . . . . . קסד
ידבר מגדלת הנתינה לעסק ההדפסה ומשמחת אי התנגדותנו, ויגלה מעלת הזוכה להפיץ אור רבנו ז"ל בעולם, ויעורר על זה ועל דבור להשם יתברך.

ב' תה . . . . . קסה
ידבר מנחיצות ומעלת מדת הסבלנות, ויעורר בעת צרה לברח רק אל

תִּכְוֵן הַעֲנִינִים

שסה

השם יתברך בתפלה וצעקה ודמימה למחרפים, ויחזק מאד מאד על
למוד "לקוטי-הלכות", ויגלה מעלת הזוכה להתמיד בזה.

ב' תו . . . . . קסז

יחזק חזן שישפח מפל העבר, וידלג על הפל, ויעשה התחלה חדשה,
וישמחו ויעוררו על אמירת תהלים, ויגלה מעלתם, ויעורר על הארבעה
למודים: מקרא, משנה, גמרא, מדרש, ובפרט על ח"י פקקים משניות
ולמוד אגדה.

ב' תז . . . . . קסח

יגלה מעלת המחזק עצמו באמונה, ונוהר מדבורים שהם הפך האמונה,
רק מדבר תמיד דבורי אמונה והשגחה ותכלית, ויעורר על הארבעה
למודים ובפרט על גמרא, ועל הדבור להשם יתברך.

ב' תח . . . . . קע

יעורר מאד על למוד בספר הקדוש "לקוטי-מורה"ן, ויגלה מעלתו
ומעלת הרגיל בו, וידבר מעשיה מתורה — תפלה, ולחדש גם תפלות
חדשות, ויחזק מאד על למוד "לקוטי-הלכות", ולהיות בקי בשיחות
רבנו ו"ל, ולהיות רגיל ב"לקוטי-תפלות", ויעורר על למוד חמש רש"י,
מדרש ומשניות, ויתן הנהגה בלמוד מדרש.

ב' תט . . . . . קעג

יחזק מאד על מדת השמחה, על אף הקשי לזכות לה בקביעות, ויעורר
לא לבטח בבן-אדם שאין לו תשועה, כי אם לרוץ רק אתריו יתברך,
ויחזק לילך אל אנשי שלומנו האמתיים דיקא, ולברח מליצנים, ויעורר
על למוד פסדרן ועל תפלה במנין, ויגלה מדוע חולקים עליו וכו'.

ב' תי . . . . . קעה

ידבר נוראות נפלאות מתקון העצה, ויגלה איך זוכים לזה, וידבר מפונה
בעת אמירת "ותקננו בעצה טובה", וידבר משמחה שהיא מביאה
לקדשת המחשבה ולתפלה.

ב' תיא . . . . . קעז

יחזק אחד שעובר עליו אחרי התנה מענינים שדמה שלאחר הנשואין
יפטר מהם, ויגלה לו דרך נכונה איך להתנהג כדי שלא יבוא לידי חטא,
ויזרוז על למוד משניות, ושלא להוסיף על הצווי שבשלחן ערוך, כדי
שלא יצטרך אחר-כך לגרע.

ב' תיב . . . . . קעט

יְדַבֵּר מִטְרֹדוֹתָיו מֵעַת שֶׁבָּנָה אֶת 'הַיְכָל־הַקֹּדֶשׁ', וַיִּסְפָּר אֵיךְ מִתְנַהֲגִים שָׁם, וַיְגַלֶּה שֶׁהַיְשׁוּעָה תְלוּיָהּ בְּרַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ, וַיְדַבֵּר מִמִּדַּת הַהִתְחַזְקוֹת, וַיִּזְהַר לְדַבֵּר בְּרַק דְּבוּרֵי אֱמוּנָה, וַיְדַבֵּר מִכֹּף שְׂאֵמוּנָה תְּפִלָּה וְנִסִּים תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה, וַיַּעֲזֹר לְחֻזַּק חֲבָרוֹ תָּמִיד, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד.

ב' תיג . . . . . קפ

יְדַבֵּר מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחֵי הָאֲחֵרוֹן, וַיִּסְפָּר מִהַחֹבוֹת שֶׁנִּפְּל בָּהֶם עַל־יְדֵי הַהֲדַפְסָה, וּמַגְדֵּל הָאֲבֵדָה שֶׁל הַהֲזַדְמָנוֹת לְגֵאֲלָה שֶׁנֶּעֱשְׂתָה עַל־יְדֵי הַקְטְרוּג וְהַמְחַלְקֵת דָּאָז, וַיְדַבֵּר מִקְדָּשַׁת הַדְּבוּר.

ב' תיד . . . . . קפא

יְדַבֵּר מִצְעָרוֹ עַל הַפְּסָקַת הַהֲפָצָה, וַיְגַלֶּה תִּקְוָתוֹ וּבִטְחוֹנוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ שְׁנֵיהֶם יִמְשֹׁךְ וַיִּמְשֹׁךְ, כִּי הִכַּל מִמְּנוֹ יִתְבַּרְךָ, וַיְדַבֵּר מִיָּשׁוּב הַדַּעַת, וּמִמְעַלַּת דְּבוּרֵי אֱמוּנָה.

ב' תטו . . . . . קפב

יְדַבֵּר מִמְעַלַּת לְמוֹד סְפָרֵי רַבְּנוֹ ו"ל וַיֵּאָרֶיךָ בְּדְבוּרֵי אֱמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרְךָ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וַיַּחֲזֵק עַל זֶה מְאֹד, וַיַּעֲזֹר לְחַזֵּר עַל זֶה תָּמִיד, כְּדֵי שֶׁלֹּא נִתְקַרַּר מִהַהֲתַלְתְּבוֹת.

ב' תטז . . . . . קפד

יְדַבֵּר מִעֲנִין קְדָשַׁת הַלֵּב, וּמִיַּחֲדוֹ יַחֲוִידִים קְדוּשִׁים, שֶׁהֵם הַבְּרַכָּה, וַיַּעֲזֹר לְהִתְחַזֵּק כִּנְגַד כָּל הַבְּלָבוּלִים וּמִעֲנִין זְכוּרוֹן דְּקִדְשָׁה, וְשֶׁכֶּל עֲגָמַת נַפֶּשׁ הִיא כְּפֶרֶת עוֹן, וְלִכְן לֹא לְשִׁים לֵב וְכו'.

ב' תיז . . . . . קפה

יְדַבֵּר מִהַחֹבָה הַגְּדוּלָּה לְחֻדֶּשׁ וּלְהַפִּיץ אֶת דַּעַת רַבְּנוֹ ו"ל בְּעוֹלָם, וַיְגַלֶּה שֶׁזֶּה צְוֵאת מוֹהֲרַנ"ת ו"ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וַיִּסְפָּר מֶה עָבַר עַל מוֹהֲרַנ"ת ו"ל, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר צְרוֹת כְּאֵלוֹ וְכו', וַיְדַבֵּר שְׁגָם הוּא לֹא יִתְפַּעַל מִמָּה שְׁחוֹלְקִים עָלָיו — רַק יִמְשִׁיךְ וַיְדַבֵּר מִגְּדֵלֵת תּוֹרוֹת רַבְּנוֹ ו"ל.

ב' תיח . . . . . קפו

יְגַלֶּה שְׂאֵף שְׂרַבְּנוֹ ו"ל אֵינוֹ מְצַמְצֵם אֶצֶל יַחֲדֵי, אֶף־עַל־פִּי־כֵן בְּכָל דּוֹר יֵשׁ אֵיזָה רֵאש־בֵּית, שֶׁעַל יְדוֹ הַמְשַׁכַּת אֹרֶךְ רַבְּנוֹ ו"ל, כְּמוֹ רַבִּי נַחֲמָן טוֹלְטְשֵׁינְעֵר וְכו', וַיְדַבֵּר מִמָּה שְׁמוֹהֲרַנ"ת ו"ל מִגְּלָה בְּהִלְכוֹת שְׁלוּחִין מִעֲנִין הַמְשַׁכַּת אֹרֶךְ הַצַּדִּיק בְּכָל דּוֹר, עַל־יְדֵי תְּלִמְיָדוֹ עַד הַיּוֹם.

תָּכַן הָעֲנִינִים

שסז

ב' תיט . . . . . קפז

יחזק מאד שֶׁעַל אִף כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר, אָנוּ יוֹדְעִים מְדַבְּרִים כְּאִלוּ מְרַבְּנוּ וְ"ל, וַיַּעֲזֹר לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְרַבְּנוּ וְ"ל, וַיַּחֲזֹק מֵאֵד עַל עֲנִין הָאֵהָבָה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיִּסְפֹּר מַעֲשֵׂה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִטְּשֵׁהָרִין, וַיְגַלֶּה חוֹבְתָנוּ בְּעֲנִין זֶה.

ב' תכ . . . . . קפט

יְדַבֵּר מִגְּדֻלָּתוֹ שֶׁל אֲדוֹנָנוּ הַמֶּהֱרָשׁ"א זי"ע, וּמַעֲנִין שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ עַל-פִּי הַמְּפָרָס, וַיַּחֲזֹק עַל לְמוֹד בְּכָל הַסְּפָרִים כְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ וְ"ל.

ב' תכא . . . . . קצ

יְדַבֵּר מַעֲנִין מְצִיאַת הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת וּמֵהִתְעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה, וַיְגַלֶּה מַעֲלַת כָּל עֲנִין טוֹב שֶׁעוֹשִׂים, וְאֲשֶׁר הִכַּל יִקָּר אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב' תכב . . . . . קצא

יְגַלֶּה שֶׁעָקַר הַהִתְקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ וְ"ל הִיא רַק עַל-יְדֵי לְמוֹד בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, וַיַּעֲזֹר עַל זֶה מֵאֵד, וּבִפְרָט לְהִיּוֹת בְּקִי בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהָרִין", וַיַּחֲזֹק עַל בְּטוֹל עֲצוֹם לְגַבִּי גְלוּי אֱלֻקוֹת וְדַבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיַּעֲזֹר עַל מַשְׁנִיּוֹת וְלְמוֹד שֶׁלַּחַן עָרוֹף כְּסֻדְרָן, וַיְגַלֶּה מַעֲלָתוֹ.

ב' תכג . . . . . קצד

יְאָרִיף בְּדַבְּרִים עֲרִבִים וּמְתַקִּים מִמַּעֲלַת לְמוֹד סִפְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל בְּכָלֵל וְ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" בְּפָרָט, וַיַּאֲרִיף לְסִפֹּר מַה שֶׁעָבַר עָלָיו, וְאִיף שֶׁכָּל הַתְּחִזְקוֹתָיו הֵיטָה עַל-יְדֵי שֶׁהִתְמִיד בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וַיִּסְפֹּר מַה עָבַר עָלָיו כְּשֶׁנִּכְנַס בְּעֶסֶק הַהִדְפָּסָה, אִף יְגַלֶּה עֲנִינּוֹ אִיף שֶׁיִּמְשִׁיף, וַיִּזְהֵר לְבָרַח מִוְכּוּחִים שֶׁל הַכָּל.

ב' תכד . . . . . קצז

יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַזּוֹכָה לִידַע שֶׁכָּל הַצָּרוֹת הֵן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמַעֲנִין הַמְּשַׁכַּח רוּחָנִיּוֹת אֶל גְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיַּעֲזֹר עַל הַשִּׁיחָה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וּמִקְבִיעוֹת עֵתִים לַתּוֹרָה.

ב' תכה . . . . . קצח

יְגַלֶּה נִפְלְאוֹת מַעֲנִין הַבְּטוּל לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, לִידַע שֶׁהַכָּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וַיִּבָּאֵר מִדְּרָשׁ פְּלֵאֵי עַל שֶׁהָיוּ לוֹקָחִים מִן הַפֶּן וּמִקְרִיבִים לְעַבּוּדָה זָרָה וְכו'.

ב' תכו . . . . . קצט

יְגַלֶּה מַעֲלַת יְחֻבַת הַפָּצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל לְאַחֲרִים וְכֵן לְעֲצָמוֹ —

תִּכְן הָעֲנִינִים

שְׁיַעֲסֵק בְּעֲצָמוֹ בְּסִפְרִים, וַיְדַבֵּר מִגְדַּלֵּת שִׁיחוֹת רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּסְפֹּר עַל ר' פִּיבֵּל שֶׁקָּרוּ לוֹ פִּיבֵּל-אֲשֶׁרִינוּ, וְאִיךָ שֶׁשָּׂבַח אוֹתוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְגַם לָנוּ רְאוּי לְהִתְנַהֵג כָּךְ.

ב' תכז . . . . . **רא**
יְדַבֵּר מֵעֲנִין נִסִּים וְאֲמוּנָה וּבִטּוֹל גְּמוּר אֱלֹו יִתְבָּרֵךְ.

ב' תכח . . . . . **רב**
יְדַבֵּר מִמַּעַלֵּת יָמֵי הַשׁוֹכְבִּים הַקְּדוּשִׁים, וְאִיךָ הִתְנַהֵגוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אָז, הֵן שְׂבִיּוֹם אֶחָד מִהַשְּׁבוּעַ לֹא אָכְלוּ מִן הַחֵי, וְהֵן הִנְהִיגָת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל לומר פְּעָמִים תְּהִלִּים בְּכָל שְׁבוּעַ, וַיִּכְתַּב כַּמָּה נִקְדוֹת שֶׁשִׁיכּוֹת לְתַקּוֹן הַבְּרִית: א. מִקְּנָה ב. תַּקּוֹן הַכְּלָלִי. ג. שְׁמִירַת הָעֲנִינִים. ד. שְׁמִירַת הָאֲזִנִּים. ה. שְׁמִירַת מַכְּעַס. ו. שְׁמִירַת הַדְּבוּר, וְעוֹד כַּמָּה לַמּוֹדִים לְלַמֵּד בְּיָמִים אֱלוֹו.

ב' תכט . . . . . **רה**
יְדַבֵּר מִמְּקוֹם הַמְּצָאוֹ שֶׁשָּׁם יְכוּלִים לִפְגֹּשׁוּ, וַיִּגְלֶה מַעַלֵּת עֲנִין אֶחָד הִזָּה אַבְרָהָם, וַיְדַבֵּר מִנִּקְדַּת הַחֶבֶר, וּמֵעֲנִין שֶׁמִּתָּה שֶׁהִיא אוֹר הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וַיַּעֲנֶה וַיִּסְבִּיר מִי כְּתָב וְאִיךָ נִתְחַבֵּר הַ"חֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", וְהַשִּׁיחוֹת וְהַשְּׂבָחִי וְכוּ', וַיִּסְבִּיר הַחֲלוּק בֵּין הַתּוֹרוֹת שֶׁהֵן לְשׁוֹן רַבְּנוּ ז"ל לְאַחֲרִים, וַיִּסְפֹּר מִגְדַּלֵּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מִפּוֹלִין אִיךָ הָיוּ תְּמִימִים וְכוּ', וּבִפְרָטִיּוֹת הַרַב הַצְּדִיק ר' צְחָק בְּרִיִּטְעֵר הַי"ד, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין לַמּוֹד כְּסֻדְרָן.

ב' תל . . . . . **רז**
יִחְזַק אֶחָד שֶׁעָבְרוּ עָלָיו יְסוּרִים קָשִׁים מְאֹד עַל דְּבַר הַתְּקַרְבוֹתוֹ, וַיִּבְיַע צַעֲרוֹ הָעֲצוּם וְהַנוֹרָא מְזָה שֶׁשָּׁמַע מִגְּרוּשָׁיו הַמְּכַרְחִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וַיִּחְזְקוּ מְאֹד, וַיִּגְלֶה לוֹ גְּדַלֵּת רַבְּנוּ ז"ל וּמִקְרָבָיו וְהַשְּׂמִתָּה עַל זֶה, וַיִּחְזְקוּ עַל תְּפִלָּה.

ב' תלא . . . . . **רט**
יְדַבֵּר מִטְרְדוֹתָיו הָעֲצוּמוֹת לְדַבֵּר רַבְּנוּ ז"ל, וַיַּעֲוֹרֵר אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לְעוֹר לְעֲנִין רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּסְפֹּר הַשִּׁיחָה מִמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, מֵה שֶׁאָמַר לְר' אַבְרָהָם בְּרַנְיֹו, וַיְדַבֵּר מֵאֲמוּנָה בְּהַשְּׁגָחַה פְּרָטִית וּמִסְבָּלְנוֹת וּמֵהַתְּקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ ז"ל.

ב' תלב . . . . . **ריא**
יֹוכִיחַ שְׁלֹא לְבַרַח מִרַבְּנוּ ז"ל אִף שֶׁעוֹבֵר מֵה שֶׁעוֹבֵר וְכוּ', וַיִּחְזַק מְאֹד עַל הַדְּבָקוֹת, וְלִהְפִיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיְדַבֵּר מֵאֲמוּנָה וּמֵהַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שסט

ומהגלות שהיא הפך פל זה, ויחזק על עתיד יותר טוב, ויעורר לקוות ולחכות ולא לפל וכו'.

ב' תלג . . . . . ריג

יחזק למצא הרחבות בתוך הצרות, ולהסתפל על זה, ויחזק למצאו יתברך בתוך הטבע וכו', ולהיות בשמחה על-ידי-זה ולא לפל בכעס על איזה אדם, ויפרש על-פי זה פסוק: "וּכְרַב גִּאֲנֵךְ תִּהְרַס קִמְיָךְ, תִּשְׁלַח חֲרֹנֶךָ יֵאֱכַלְמוּ פִּקְשׁ", וידבר ממה שעבר על מוהרנ"ת ז"ל, ויחזק מאד על מצות השמחה, ויחזר על מאמר אחד מאנשי שלומנו שאמר לו בשעת הרקודים, ויגלה שזוכים לשמחה רק על-ידי אמונה, וידבר ממדתו של אברהם אבינו ועל ידה וכו' ישראל לומר שירה, ויזהיר מוכוחים, ויראה על הנסים שעושה השם יתברך.

ב' תלד . . . . . רטו

ידבר מהנסיעה אל ציון רבנו ז"ל, וממצות השמחה — לשמח את אחרים, ומגנות הוכוחים וממצלת השלום ומפרסום שם רבנו ז"ל.

ב' תלה . . . . . רטז

יחזק שאי אפשר לברח ממקרי הזמן כי אם אליו יתברך, וילמד אף להתנהג בחנוף הילדים, ויאמץ על הישועה שקרובה לבוא.

ב' תלו . . . . . ריח

ידבר מענין שאין יודעים מהי עליה ומהי ירידה, ויעורר לדבר הרבה אליו יתברך.

ב' תלז . . . . . ריח

יגלה גדל החסרון שאדם בוטח באדם, ומסיר בטחונו ממנו יתברך, חס ושלום, ויעורר לעסק בשיחה בינו לבין קונו, ולברח מעסק מציאת חן בעיני אדם.

ב' תלח . . . . . רכ

ידבר מענין צרות ויסורים שאפשר להפטר מהם רק על-ידי התורה הקדושה, וידבר מענין חדושין דאורייתא, והתמדת התורה, ויורה לקח מוסר מפל ספר תהלים שם מובאות כל צרותיו של דוד המלך, עליו השלום, ויעורר על נקדת החבר.

ב' תלט . . . . . רכא

ידבר מזה שאי אפשר להמשיך על עצמו את רבנו ז"ל, כי אם על-ידי תפלה, ויעורר על זה.

ב' תמ . . . . . רכב

ידבר מהזוכה לבנות לעצמו בית בארץ ישראל, ויגנה ענין ה"מדברים", שעושים מחלקת בין התלמידי חכמים, ויגלה שעקר השלמות שמדבר רק ממנו יתברך, ויגלה חדושין על ענין יהושע בן-נון לכבוד יום ההולא שלו כ"ו ניסן, וידבר ממדרגת ר' נחמן טולטשינער שגם לו חל יום היארצייט אז, ויספר מגדל שפלותו ובטולו למוהרנ"ת ז"ל, וידבר ממדרגת יהודה ודוד, שזכו למלכות מחמת ענה ושפלות.

ב' תמא . . . . . רכה

יחזק אחר שמסתובב בעצבון עמק, ויעוררו לא לברח מהישיבה רק למסר את עצמו להשם יתברך, ולהיות בשמחה שהיא רפואה לכל.

ב' תמב . . . . . רכו

יחזק מאד לחתור אחרי רוח-הקדש המוכא בספרי רבנו ז"ל, ויעורר הרבה לחדש חדושי תורה לחזק אחרים, כי מצוה רבה ועצומה היא.

ב' תמג . . . . . רכח

יעורר לעשות התחלה חדשה, ולהרגיל את עצמו להיות בשמחה, ולהחיות את עצמו בנקודות טובות של קיום המצוות, ויעורר על שמירת הדבור, שכפי שאדם שומר הלשון כך הם החיים שלו, ויספר מהנס שאנו יודעים מרבנו ז"ל, ויגלה שכשאחד מכסה את עצמו בצלו יתברך, נכנס ונסתר מהסמ"ך-מ"ם על-פי התורה ריג בלקויטי-מוהר"ן, חלק א'.

ב' תמד . . . . . רל

יחזק שלא להתבלבל מהמונעים — הן מבית והן מבחוץ, ויגלה שעקר העבודה פעת היא גלוי האמונה, ויבאר פרט חשוב בדעת האמונה, ויעורר להתחבא בצלו יתברך על-ידי התבודדות, ויגלה מעלתה, ויספר הפלגת דרגת מוהרנ"ת ז"ל, איך התחזק תמיד והיה בשמחה אף שרדפו אותו, ויספר מהספרים שנדפסו אז על-ידי אנשי שלומנו.

ב' תמה . . . . . רלא

ידבר מענין בטול אליו יתברך על-ידי עצימת העינים והפה, ויגלה מדרגת היחודים, שאדם זוכה לה על-ידי התבודדות וקדשת המח.

ב' תמו . . . . . רלג

ידבר מנראות נפלאות החדושים שמתחדשים בבית מדרשנו, ויספר מה קורה אז שם.

תָּכֵן הַעֲנִינִים

שעא

ב' תמז . . . . . רלד
יִחֹק לְבַטַח בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד וְלִבְרַח מִכָּל מִינֵי פְחָדִים שֶׁל הַכֹּל.

ב' תמח . . . . . רלד
יִגְלֶה שְׁעָקֵר הַבַּיִת-מְנוּס מִכָּל צָרוֹת, פְּגָעִים וּמִקְרֵי הַזְּמַן הוּא רַק אֶצְלוֹ
יִתְבָּרַךְ, וַיִּשְׁבַּח נֶעֱם חֲלָקֵנוּ שֵׁישׁ לָנוּ בְּרַבְּנוּ ו"ל, וַיִּבְאֵר עֲנָנֵן הַמּוֹכֵא
בַּזֹּהֵר וּבְכַתְּבִים שֶׁשְׁמוּאֵל תָּקַן מִדַּת הַנִּצְחָח.

ב' תמט . . . . . רלו
זֶהִיר מִפָּגַם הַדְּבּוּר וְעֵסֶק בְּשִׁיחָה בְּטִלָּה, וַיִּגְלֶה הַנְּהַגַת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,
שֶׁהִיָּתָה לְהִתְחַמֵּק מִכָּל מִינֵי שִׁיחוֹת וּפְטָפוּטִים וְכוּ', וַיַּעֲוֹרֵר עַל כְּתִיבַת
חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנָנֵן לְמוֹד זְכוּת וּשְׁמִירַת הַזְּמַן.

ב' תנ . . . . . רלז
יִדְבֵּר מִרְבוּי הַבְּזִיוּנוֹת וְהַשְּׁפִיכוֹת דָּמִים שֵׁישׁ לוֹ מִשִּׁיחַת יוֹשְׁבֵי שַׁעַר,
וַיִּגְלֶה עֲנָנֵנוּ וְכִסּוּפֵינוּ וְאֵי הַתְּפַעְלוּתוֹ, וַיִּדְבֵּר מֵהַטּוֹב הַנִּצְחֵי שֶׁצָּרִיף לְחַטָּף
בְּכָל יוֹם, וַיִּסְפֹּר מִמָּה שֶׁעָבַר עַל מוֹהַרְנֵי ת"ו"ל, וַיִּמְחַסֵּד שֶׁהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ
עוֹשֶׂה עִמּוֹ וְעַם הַמִּתְקַרְבִּים, וַיִּדְבֵּר מִקְדָּשַׁת הַדְּבּוּר וּמְאוֹר רַבְּנוּ ו"ל,
וַיִּסְפֹּר מֵה שֶׁשָּׁמַע מֵר' לִוִי יִצְחָק עַל אִיזוֹ שִׁיחָה בְּ"אַבְנֵיהַ בְּרוֹל" שֶׁאֵינְנָה
נְכוֹנָה.

ב' תנא . . . . . רלט
יִגְּנֶה מִדַּת הַבְּטָלָה, וַיִּזְרֹז לְשָׁמֹר עַל הַזְּמַן עַל-יַדֵּי שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן, וַיִּגְלֶה
מַעֲלַת הַמַּחֲדָשׁ וּמִלְקַט חֲדוּשֵׁינֵן דְּאוֹרֵיתָא.

ב' תנב . . . . . רמ
יִדְבֵּר מִעֲצַת הַצְּדִיק לְמוֹל עֲצוֹת אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, וַיִּדְבֵּר מֵעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה
שֶׁהוּא "שִׁשְׁמַע בְּזִיוּנוֹ יָדָם וַיִּשְׁתַּק", וַיִּגְּנֶה מִדַּת כַּעַס, וַיַּעֲתִיק דְּבָרֵי
הַרְמַב"ם עַל מִדָּה רְעָה זוֹ, וַיּוֹרֶה דְרָף אֵיף לְהַתְּנַהֵג עִם בֶּן מִרְדֵּן עַל-פִּי
דַּעַת רַבְּנוּ ו"ל.

ב' תנג . . . . . רמג
יִבְאֵר שִׁיחַת רַבְּנוּ ו"ל מֵעֲנָנֵן אֵי הַתְּעַקְשׁוֹת בְּעֲנָנֵן נְסִיעוֹת, וַיִּסְבִּיר הֵיטֵב
הַכְּנֻנָה, וַיִּגְּנֶה נְסִיעוֹת מִיִּתְרוֹת וּבְפָרֵט בְּעִתּוֹת "סְכָנָה" רוּחַנִית, וַיּוֹרֶה דְרָף
נְעִימָה אֵיף לְהַתְּנַהֵג בְּכַמָּה עֲנָנִים, וַיִּשְׁבַּח עֲצוֹת עוֹלָם הַבָּא — עֲצַת
צְדִיק.

ב' תנד . . . . . רמד
יִסְפֹּר מִמָּה שֶׁקָּמוּ עֲלָיו עֲדַת מְרַעִים לְבַטֵּל עֲנָנֵנוּ שְׁעוֹסֵק לְהָרִים אַבְנֵי

תִּכְן הָעֲנִינִים

קִדְשׁ — נִשְׁמוֹת בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים וְלִקְרָבָם עַל־יְדֵי סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וַיִּדְבֵּר מֵעַנְיָן נִקְדַּת הַחֵבֶר וְהַתְּבוּדוֹת, וְאַזְהָרָה לְבוֹא עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְהַקְּבוֹץ, וּמֵעַנְיָן אָמוּנָה.

ב' תנה . . . . . רמה
יִסְפָּר מֵהַחֲדוּשׁ בְּדַבּוּרֵי אָמוּנָה שְׁנֵת־חֲדָשׁ לוֹ עַל דֶּרֶךְ שְׁעוּרָיו בְּבֵית מִדְרָשְׁנוֹ, וַיִּדְבֵּר מֵעַנְיָן אָמוּנָה וּמֵעַנְיָן הַפֶּרֶת הַכֶּעַס בְּרַחֲמֵנוֹת וּלְהַסִּיר הַכֶּעַס וְהַקְּנָאָה מֵרוּם הַצְּלָחַת וְעַל־יֵת אֵלּוֹ שֶׁהָיוּ תַחֲתָיו.

ב' תנו . . . . . רמז
יִדְבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת מֵהַתְּחַדְּשׁוֹת וְהַפְּלִלוֹת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמִסוּד הַדְּבִקוֹת אֲמִתִּית, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַסִּיר דַּעְתּוֹ מֵאַחֲרֵים, וַיִּסְפָּר מֵעֲשֵׂה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעַנְיָן הַתְּבוּדוֹת וּצְעָקָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ שֶׁמַּעֲוֹרֵר גַּם אֶת אַחֲרֵים.

ב' תנוז . . . . . רמט
יִדְבֵּר מֵהַחֲדוּשִׁים הַמְּסֻתוֹבְבִים תְּהִלָּה לְאֵל, בְּתוֹךְ הַיְכָל־הַקִּדְשׁ, וַיֹּאדֶרֶךְ לְהַרְחִיק מִמִּדַּת הַלִּיצְנוּת, וַיְבַאֵר עֲצוֹת אֵיךְ לְהַנְצִיל מִמֶּנָּה, וַיְגַלֶּה מֵאִין נוֹבְעֵת קִפְיֵית הַיְזָקִים שְׁלֹא בְקִדְשָׁהּ, שְׁרוּאִים בְּעֵין רַעָה אֶת הַתְּלַהֲבוֹת הַנִּזְעָרִים, וַיִּדְבֵּר מֵעַנְיָן זָקֵן, וּמֵעַנְיָן תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וּמֵהַתּוֹרָה 'אַזְמַרְהָ', וּמִצְרוֹת הַחֶרֶבֶן בְּכָלֵל וּבְפֶרֶט, וַיַּעֲוֹרֵר עַל הַתְּבוּדוֹת וְהוֹדוּי דְבָרִים וְהַתְּחַזְּקוֹת שֶׁמִּשְׁכַּחַת אוֹר.

ב' תנח . . . . . רנג
יִסְפָּר מִטְרַדוֹתָיו בַּיָּמִים הֵהֵם לְמַעַן הַקְּמַת שֵׁם לְצַדִּיק הָאֲמֵת שֶׁהוּא רַבְּנוּ וַיִּלְל, וַיִּפְלִיא נוֹרָאוֹת כַּח הַבְּחִירָה, וַיִּדְבֵּר מִזֶּה שֶׁלְּמַעַן הַבְּחִירָה רוּאִים הַכֹּל הַהֶפֶךְ, וּמִזֶּה שֶׁקּוֹרְאִים לְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעוֹלָם "טוֹיְטַע חֲסִידִים", כַּמָּה גָּחוּף יֵשׁ בְּאַמִּירָה זֹה, וַיִּדְבֵּר מֵהַכֵּל חַיִּי הָאָדָם וּמֵהַתְּכַלִּית הַנִּנְצָחִית, וַיֹּאדֶרֶךְ לְתֹאֵר מַעֲלַת הַצְּדָקָה וּבְפֶרֶט לְצְדָקַת הַדְּפִסַּת סִפְרֵי רַבְּנוּ וַיִּלְל וְהַפְּצָתָם בְּעוֹלָם, וַיְגַלֶּה מַעֲלַת עַנְיָן זֶה עַל־פִּי מֵאַמְרֵי חַז"ל וְסִפּוֹר נִפְלְאָה מֵאַחַד מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ ר' צְבִי וַיִּסְלִיב, אֵיךְ בְּתַמִּימוֹתָו זָכָה לְהַצִּיל אֶת בְּנוֹ וְכִסְפוֹ עַל־יְדֵי שֶׁהִסִּיתוֹ לְתַן נְדוּנָתוֹ עַל הַדְּפִסַּת סִפְרֵי רַבְּנוּ וַיִּלְל, וַיִּפְאֵר בְּחוֹר אֶחָד שֶׁהוּא חֹזֵק בְּהַפְּצָה כָּל־כָּף.

ב' תס . . . . . רסד
יִדְבֵּר מֵאַזְהָרָה לְבֵית־דִּין שְׁלֹא יִשְׁמַע דְּבָרֵי יָחִיד, וַיִּדְבֵּר מִקְּדָשׁ דְּבּוּרֵי חַז"ל, וַיְגַלֶּה מֵאֵד אֲסֻפּוֹת לְדוֹן אֶחָד בְּמַחֲלָקַת, וַיְגַלֶּה מֵהוֹת בְּרִסְלָבֵר חֲסִיד אֲמִתִּי, וַיִּדְבֵּר מֵהַנְּקֻדוֹת הַנִּדְבָרוֹת בְּתוֹרָה כַּח, חֵלֵק א' בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, וַיּוֹרֶה דֶּרֶךְ אֵיךְ מוֹכִיחִים בְּנִעִימוֹת אֶת הַזּוֹלַת, כְּדֵי שְׁלֹא

תְּכַן הַעֲנִינִים

שעג

לְהַפִּילוֹ, וַיְדַבֵּר מִמְדַּרְגּוֹת הָאֱמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן עַל־פִּי דְבָרֵי הַתּוֹלְדוֹת־
יַעֲקֹב־יוֹסֵף הַקְּדוּשִׁים, וַיְגַלֶּה גְדֻלַּת אָנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַמְצִיִּתִּים בְּאֵמַת אֶת
רַבְּנוּ ו"ל.

ב' תסא . . . . . רסז

יְדַבֵּר מִמֵּדַת הַשְּׁתִּיקָה וּבִפְרָט בְּשַׁעַת מְרִיבָה, וַיֹּאֲרִיךְ לְצִטָּט מֵאֲמֵרֵי חַו"ל
הַקְּדוּשִׁים עַד כַּמָּה מַעְלָה מֵדַת הַשְּׁתִּיקָה, וְשָׁפַל קִיּוּם הָאָדָם הוּא
עַל־יְדֵי־זָה.

ב' תסב . . . . . רסט

יְגַלֶּה מֵהֵיכָן לָמַד שְׂחוֹב גְּדוֹל הוּא לְלַמֵּד עִם אַחֲרִים לְגִלוֹת לְאוֹתָם שֶׁהֵם
מִבְּחוּץ וְחוֹב וּזְכוּת הַהִפְצָה, וַיְסַפֵּר מִצְּנוֹאת מוֹהֲרֵי־תּוֹרָה וּמֵהַנְּהַגַּת אָנְשֵׁי
שְׁלוֹמְנוּ בְּזָה, וּמֵהָאֶסוּר לְשָׁמֵר הַזְּכוּיּוֹת לְעִצְמוֹ, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ רְשׁוּת
לְהַדְפִּיס.

ב' תסג . . . . . ערב

יְדַבֵּר מִחֲדוּשׁ ה' אֶת עוֹלָמוֹ בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ, וַיַּעֲזִיר לְחַתֵּר אַחֲרֵי
הַרוּח־הַקְּדוֹשׁ הַמוֹבָא בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וַיְגַלֶּה עֲנִיֵּן "מְרִיבָה" כְּנֶגֶד "רִיב",
שֶׁהָרֵאשׁוֹן מוֹלִיד עוֹד וְעוֹד וּמִפְּשֵׁט הַמַּחְלָקָת, וַיְדַבֵּר מֵתוֹרָה וְתַפְלָה
וְהַתְּבוּדוֹת וְקִדְשֵׁי ז' הַנְּרוֹת וְהַמַּחְשָׁבָה וַיַּחֲזֵר חֲנוּדִים קְדוּשִׁים.

ב' תסד . . . . . עדר

יְדַבֵּר מִמְּצוֹת הַשְּׂמִחָה וְלִמְצָא נִקְדוֹת טוֹבוֹת, וּבִפְרָט בְּעֲנִיֵּן הַתְּגַבְרוֹת
שֶׁלֹּא יָבֵא לִיְדֵי חֲטָא, וַיִּבְאֵר עֲנִיֵּן הַתְּשׁוּבָה, וַיְגַלֶּה שְׁעָרֵי תַקְוָה נִצְחוֹן
הַמְּלַחְמָה הוּא עַל־יְדֵי שְׂמִחָה, שְׁעַל־יְדֵי אִפְשָׁר לְעַסֵּק בַּתַּפְלָה, וַיַּחֲזֵק
מְאֹד עַל עֲנִיֵּן הַתַּפְלָה, וַיְגַלֶּה מֵהַנְּעִשָׂה בְּעֵסֶק הַהַדְפָּסָה.

ב' תסה . . . . . רעח

יַחֲזֵק אֶת אָנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁלֹּא לְהַתְּבַלְבֵּל מִמָּה קוֹרָה, וַיְגַלֶּה מִיִּסוּד
חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב — תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וַיְגַלֶּה שְׁעָרֵי הַהַתְּקַרְבוֹת הֵיא
עַל־יְדֵי שְׁלוֹמְדִים סִפְרָיו, וְלֹא עַל־יְדֵי 'זְקֵנִים' שֶׁכַּמָּה שְׁחִיִּים יוֹתֵר אֶז
וְכוֹ', וַיְדַרְיךְ נְכוּנָה אִיךָ מֵתְקַרְבִּים בְּאֵמַת לְרַבְּנוּ ו"ל.

ב' תסו . . . . . רפ

יְדַבֵּר נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מִמַּעַלֵּת קִדְשֵׁי הָעֵינַיִם וְאֲזַהְרוֹת שֶׁלֹּא לִפְגֹּם בָּהֶן,
וַיַּחֲזֵק עֲצוֹת לְזָה.

ב' תסז . . . . . רפג

יִבְרַךְ וַיֵּאחַל בְּקִצְרָה הַצְּלָחָה בְּכָל, וְכֵן לְזְכוּת לְהַגִּיעַ לְצִיּוֹן לְמִי שֶׁפָּעַל

תִּכְנֵן הָעֵינַיִם

רבות בדבר רבנו ז"ל.

ב' תסח . . . . . רפד
יעורר על למוד "לקוטי-הלכות", ויגלה מעלתם וזכות הזוכה להיות
רגיל בהם.

ב' תסט . . . . . רפה
יחזק בדבורים נוראים ונפלאים את מי שנכשל בפגם הברית, ונדמה לו
שכבר לא יוכל לצאת מזה, ומחמת זה כבר לא תועיל לו התשובה וכו',
ויחזק שכל זמן שאינו מתאש, בודאי יש לו תקנה, ויביא מדברי חז"ל
על גדל מעלת התשובה שמועלת תמיד, ויעורר על תפלה והתבודדות
בעקשנות, ועל למוד התורה ובפרט ח"י פרקים משניות.

ב' תע . . . . . רפח
ידבר מגדלת ענין ההתנדעות מאור רבנו ז"ל, שפותח את העינים ומסיר
הסתרה אחת, וידבר ממעלת מי שמקרב לרבי אמת כזה, ויעורר על
ענין שלום ושעורים כסדרן בכל חלקי התורה.

ב' תעא . . . . . רפט
ידבר מגדלת היום ט"ו באב, שמאז מתחילים הימים הנוראים, ויספר
איך התנהגו אנשי שלומנו מאז, ויחזור על תמצית הדברים שנדברו
בסעודה שלישית על-פי התורה כ"א בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', בענין
'שבת נחמו', להתנחם על הכל, על-ידי דעת האמת והאמונה, ויזהיר
מכעס, וידבר מסבלנות, ישוב הדעת והתבודדות, אפלו בפני אחרים,
ולא להתבייש כלל, ויוכיח מאד לברח מוכוחים, וידבר מהתכלית
הנצחית האמתית, ויעורר למסר את עצמו רק אליו יתברך, ויחזק לא
להשבר מכפויי טובה ורדיפתם.

ב' תעב . . . . . רצג
יוכיח להסתפל נכוחה על-פי עצות רבנו ז"ל, ולא להתפתות לעסקים
מפקפקים, רק לברח אליו יתברך, שהוא נותן פרנסה מסדרת, ויעורר
על אמונה ותורה.

ב' תעג . . . . . רצד
ידבר נוראות נפלאות ממעלת שכר הזוכה לקדש דבורו, ולהפוך —
יתאר גדל גנות הפוגם דבורו, ולשונו מדברת כל העולה על רוחו, ויתן
עצות והתחזקות על זה.

תִּכְן הָעֲנִינִים

שעה

ב' תעד . . . . . רצו

יגלה גדל החיוב לנכנס בעבודת השם להיות בשמחה, ויעתיק קטע ממוהרנ"ת ו"ל על ענן השלמות ששיכת במדת השמחה, וגדל החיוב לקיים המצוות בשמחה.

ב' תעה . . . . . רצז

ידבר ממעלת חדושי דאורייתא ומכתיבתם והדפסתם, ויגלה שאין מה לחשוש משום דבר, על-פי דברי ה"פרי מגדים" (ויגלה מעלתו), ויביא מ"ספר חסידים" בענין חבור ספרים וכן משאלות ותשובות 'משיב דבר' וכו', ויחזק על הדפסת ספרים.

ב' תעו . . . . . רצט

יזכיר נאמנה לנמען שכתב לו, שדרך אלו שאין עוסקים בגלוי ופרסום אור האמת היא דרך אמת של עננה וחסן, וינראה ראיות מפרשות רבות מאד מספרי רבנו ו"ל, איך הזהיר ביותר להפיץ ולגלות ולפרסם האמונה לכלם דיקא, ולדבר עם כל אחד מרבנו ו"ל ומתורתו, ושזו היתה דעתו ו"ל, ואין לנו אלא דבריו הקדושים, ויגלה שאדרבה, העוסק בזה — הוא הענו האמתי, ויבאר מעלת מדת הענוה ושפלות, ולמה זוכים לנצח, על-ידי שרודפים את האדם ומשפילים אותו והוא שותק, איך שנשארת ממנו השארה. וידבר מגדלת הצדיקים, שאין רואים זאת בחוש הגשמי מבחוץ, ויעורר לילך אל אנשי שלומנו האמתיים, ולהשמר מקנאה ושנאה, ושלא לדבר מאחרים, וידבר מאהבה ושמחה.

ב' תעז . . . . . שח

ידבר מנוראות קדשת וגדלת ארץ ישראל, ויחזק אחד שכבר לומד שם, ומסותבב בין אנשי שלומנו שלא יצא משם, ויביע תקנתו שתוקם קרית 'היכל-הקדש' בירושלים.

ב' תעח . . . . . שט

יביע צערו העצום והנורא ושברון רוחו, עד אין שעור מצער הבחור שנפגם ואין מבין אותו, ועוד, שהזקנים שהיו צריכים לתן דעתם לחזק בני הנעורים ממה שעובר עליהם, הם חולקים ורודפים את מי שעוסק בזה, ויחזק על ענין "גם זה יעבר", וידבר מענין החלוק בין 'התקרבות' לצדיק ל'התקשרות' אליו.

ב' תעט . . . . . שיב

ידבר מענין שנה וניחא למחין, ומענין שכיבה לנוח חצי שעה כעצת

רבנו ו"ל, ויחזק על התבודדות ויחוד יחודים קדושים.

ב' תפ . . . . . שיג

ידבר נוראות נפלאות ממעלת תבערת הלב בשלהבת התמימות, שעל-ידי-זה יש לו דבורים לדבר אליו ותברך, וידבר מענין ציור אש סביבו, אש השכינה ואש הפאוות, וידבר מהתחלת הימים נוראים בט"ו באב, ומענין שמן הדעת דקדשה, וספר מר' נחמן טולטשינער בענין התמימות הטובה, ויבאר כמה ענינים על-ידי-זה, וידבר מהנקודות הקמוזות במצ"ה — מ'שניות, צ'דקה, ה'תבודדות, ויתן עצה לפגם המקרה, ויחזק על זה.

ב' תפא . . . . . שטז

נדריך זוג בהנהגות נכונות איך לשמר על שלום ביתם, ויארץ בזה בדבורים ערבים, איך להשרות שכינתו ותברך בבית, ואיך דוגלת חסידות ברסלב בענין זה — היפך ממה שחושבים, וידבר מענין טוב בבית.

ב' תפב . . . . . שיט

יחזק אחד שעוברים עליו צרות רבות, וידבר מהחסדים שעושה עמו אב הרחמן שהוא טוב לכל, וידבר מסבלנות.

ב' תפג . . . . . שכ

יזהיר לברח ממקום שיש בו נסיון, ויעורר על זה, שפדאי להפסיד התשלום ששלם כבר מלהכנס באכסניה שיש עמה נסיון, ועקר הנסיון הוא בתאנה זאת וכו', וידבר מענין עמידה בנסיון, ומענין שתיקה ודמימה על היסורים הבאים, ויגלה שצריך רק למיבצי רחמי.

ב' תפד . . . . . שכב

ידבר מגדלת ה"לקוטי-הלכות" של מוהרנ"ת ו"ל, ויחזק ללמד בהם, ומענין חלישות הדעת שלוקחים זאת לכונת אלול, כדברי רבנו ו"ל בתורה ו', ויספר מהנהגת ר' לוי יצחק בענין קבלת בזיונות באהבה, ומה שהיה רגיל לספר מה'בעל-התניא' ומענין סלוק שמיעה מכל החסרונות שבזה העולם, כפי הדבור של החרש בספור יג בספורי מעשיות, ויחזק על אמונה פשוטה ובטול הרצון אליו ותברך, ויגלה מה נעשה לטובה מהדבורים של המתנגדים, ויחזק שלא לפחד כלל, ורק להיות בשמחה תמיד.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שעז

ב' תפה . . . . . שכה

יגלה מעלת הזוכה למכר מספרי רבנו ז"ל בכל יום, ויבאר באפן נפלא מאמר חז"ל בברכות (ג.ס): כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו.

ב' תפו . . . . . שכו

יחזק אחד שנכנסו בו פחדים, ויתן עצות על זה, ויעוררו לדבר מרבנו ז"ל, ולספר ממנו, ויביא על זה מעשה מפלא שקרה עם רבי לוי יצחק ז"ל, בהיותו בבית-הסתר ויחזק מאד, יחבר תפלה קצרה להתקרב ולידע ממנו יתברך.

ב' תפז . . . . . שכח

ידבר מענין קטנות ובלבולים שעוברים בכל יום, ויגלה מהיכן נמשכת ההסתרה ומענין קשור עולם העשיה נקדה התחתונה אל אלקות גמור וכו', ולאחד עולם הזה בעולם הבא, וידבר מסבלנות והתחזקות, ויבאר בפרטיות ענין התיסדות הקבוץ הקדוש באומן על ראש השנה, ואיך היה הקבוץ בלובלין שבפולין, ואיך הקבוצים בארץ ישראל — ירושלים ומרון, וידבר מענין הקבוצים בארצות-הברית (שנגרמו על-ידי פרוד שעשה איזה בעל מחלקת), ומענין המתכתא הקדושה שפתח, ויגלה שאם לא באומן, אזי בכל מקום שמתקבצים עשרה מאנשי שלומנו, שם המשכת רבנו ז"ל, והעקר — לברח ממחלקת.

ב' תפח . . . . . שלא

ידבר מענין הגר שמדליקים לעלוי נשמה בבית-הכנסת ועל המצבה, ויגלה ענין זה על-פי דברי ה'בן-איש-חי' זי"ע, ויגלה איך צריך להתנהג בזה, וכן בגר שמדליקין לצדיקים.

ב' תפג . . . . . שלג

יגלה את מדת ההתחזקות שלומדים מה"לקוטי-הלכות", שזה נשאר עד זקנה ושיבה, שלא כמו רבים שנחלשה דעתם ונפלו לעת חלשתם וכו', ויגלה אלו מאנשי שלומנו, שחושבים שיש ענין לדבר נגד צדיקי הדור ולקרותם בשם "מפרסמים של שקר".

ב' תצ . . . . . שלה

ידבר ממעלת קבלת היסורים באהבה, שעל-ידי-זה זוכים לישועה, וידבר מסבלנות ומאמונה ומענין לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך.

ב' תצא . . . . . שלו

יְדַבֵּר מִחֲזוּק הַחֵבֶר עַל-יְדֵי אֹר וְשָׁר וְאֹר חוֹזֵר, וַיִּחְזַק מְאֹד עַל אַמּוֹנָה
בְּהִשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, וּמִמִּילָא אֵין מַמָּה וּמִמִּי לַפְּחָד, כִּי הִכַּל בְּרִשְׁוֹתוֹ
יִתְבַּרֵּךְ, וְהָעֶקֶר לַחֲשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד.

ב' תצב . . . . . שלח

יֹכִיחַ וַיַּעֲזֹר מְאֹד עַל לַמּוֹד סִפְרֵי רַבְּנֵי ו' לְבַכֵּל ו' לְקוֹטֵי-הַלְּכוֹת"
בְּפֶרֶט בְּלִי שׁוּם הַתְּרַשְׁלוֹת, כִּי מִשָּׁם תִּצָּא הַתְּחִזְקוֹת, וַיֵּאָרֶךְ בְּמַעֲלַת
הַתְּפִלָּה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עוֹבְרִים עַל הַכֹּל, וַיִּצְטַט מְדַרְשׁ נִפְלֵא בְּשׁוֹחֵר טוֹב,
שְׁמַגְלָה שְׁכַל עֲנִן הַצְּלַחַת מִשָּׁה רַבְּנֵי יוֹתֵר מִשָּׂאָר נְבִיאִים הָיָה עַל-יְדֵי
עֶסֶק הַתְּפִלָּה בִּיגִיעָה וּבַעֲקָשְׁנוֹת.

ב' תצג . . . . . שלט

יְדַבֵּר נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מִמַּעֲלַת הַזּוֹכָה לוֹמֵר 'תִּקּוּן תְּצוֹת', וּמַגְדִּיל הַעֲנִין
וּמַחֲוֹכְתוֹ עַל-פִּי הַלְּכָה וְעַל-פִּי סִפְרֵי רַבְּנֵי ו' ל', וַיִּסְפֹּר מִהַפְּלִגַּת עֲבוּדַת
מוֹהַרְנָת ו' ל' בְּאַמִּירְתוֹ תְּצוֹת, וּבְפֶרֶט בְּעַת הַמַּחְלָקַת הַגְּדוּלָּה עֲלָיו, עַד
שְׁאַפְלוּ הַחֲוֹלְקִים הַתְּפַעֲלוּ מִמֶּנּוּ, וְעַקֵּר הַבְּכִיּוֹת הָיוּ עַל הַסְּתֵרַת אֹר
הַצְּדִיק, וַיִּסְפֹּר עוֹד שִׁיחֹת מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל עֲנִין תְּצוֹת, וְאִיךְ הַתְּנַהֵג
ר' וְעַלְוֹל מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, יְדִידוֹ שֶׁל ר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן, וְאִיךְ הָיוּ
זוֹכִים לִילֵךְ עַל צִיּוֹן רַבְּנֵי ו' ל' בְּהַתְּבוֹדְדוֹת בְּלִילוֹת הַקָּרִים, וְאִיךְ הָיוּ כָּל
דְּבוּרָיו שֶׁל ר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן מַעֲנִין תְּצוֹת.

ב' תצד . . . . . שמב

יֵאָרֶךְ לַחֲזֹק אֶחָד שְׁעוֹבְרִים עֲלָיו כָּל מִינֵי צְרוֹת, וַיִּגְלָה לוֹ אִיךְ הוֹפְכִים
עֲמַל הָעוֹלָם הַזֶּה לְעַמַּל תּוֹרָה, וַיִּחְזַק לְלַמֵּד תּוֹרָה וּלְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי
אוֹרֵיתָא, וְלֶאֱסֹף בְּכֶתֶב עֲנִינֵי תּוֹרָה וּמוֹסֵר, וַיֵּאָרֶךְ מְאֹד מַעֲנִין צְרוֹת
שְׁעוֹבְרוֹת, וַיִּתְאַר אִיךְ הָיָה דְּוֵד הַמֶּלֶךְ, עֲלָיו הַשְּׁלוֹם, מְלֵא צְרוֹת, וְהֵיאָף
הָיָה מִתְחַזֵּק תָּמִיד, וְעוֹשֶׂה מֵהַכֹּל תְּפִלוֹת, וַיִּחְזַק לְעֲשׂוֹת כָּךְ — לְהַפְּךְ
הַכֹּל לְתְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, וַיִּתֵּן עֲצוֹת אִיךְ מִתְּנַהֲגִים בְּשַׁעַת צָרָה, וְלִמָּה
זוֹכִים עַל-יְדֵי-זֶה, וַיְדַבֵּר מֵאַהֲבָה שְׁצָרִיכָה לֵהִיּוֹת בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הכּלִּי

*

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום *
יסדו, תקנו, גלו וצנה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

*

תקון הפללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז. מכתם לדוד שמרני אל פי־חסייתי בך: אמרת ליהוה אדני אתה, טובתי בל־עליך: לקדושים אשר־בארץ המה, ואדירי כל־חפצי־בם: ירבו עצבותם אחר מהרו, בל־אסוף נספיהם מדם, ובל־אשא את־שמותם על־שפתי: יהוה מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: חבלים נפלו־לי בנעימים, אף־נחלת שפרה עלי: אברך את־יהוה אשר יעצני, אף לילות יסרוני כליותי: שויתי יהוה לנגדי תמיד, פי מימיני בל־אמוט: לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף־בשרי ישפן לבטח: פי לא־תעזב נפשי לשאול, לא־תתן חסידך לראות שחת: תודיעני ארח חיים שבע שמחות את־פניך נעמות בימיך נצח:

לב. לדוד משכיל, אשרי נשוי פשע כסוי חטאה: אשרי־אדם, לא יחשב יהנה לו עון, ואין ברוחו רמיה: פי החרשתי בלו עצמי, בשאגתי כל־היום: פי יומם ולילה תכבד עלי ידך, נהפוך לשדי בחרבני קיץ סלה: חטאתי אודיעך, ועוני לא־כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה, ואתה נשאת עון חטאתי סלה: על זאת תפלל כל־חסיד אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו: אתה סתר לי*) מצר תצרני רני פלט תסובבני סלה: אשפילך ואורך בדרך זו

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

תקון הכללי

ג

תלך איעצה עלך עיני: אל תהיו כסוס כפרד אין הבין במתג-ורסן
עדיו לבלום בל קרב אליך: רבים מכאובים לרשע, והבוטח ביהנה
חסד יסובבנו: שמחו ביהנה וגילו צדיקים והננינו כל-ישרי-לב:

מא. למנצח מזמור לדוד: אשרי משכיל אל-דל ביום רעה ימלטהו יהנה:
יהנה ישמרהו ויחיהו ואשר בארץ, ואל תתנהו בנפש איביו: יהנה
יסעדנו על ערש דני. כל משפכו הפכת בחליו: אני-אמתי יהנה
חנני, רפאה נפשי פי חטאתי לך: אויבי יאמרו רע לי מתי ימות
ואבד שמו: ואם-בא לראות, שוא ידבר, לבו יקבץ-און לו, יצא
לחון ידבר: יחד עלי יתלחשו כל-שנאי, עלי יחשבו רעה לי:
דבר-בליעל יצוק בו, ואשר שכב לא-יוסיף לקום: גם-איש שלומי
אשר-בטחתי בו, אוכל לחמי, הגדיל עלי עקב: ואתה יהנה חנני
והקימני, ואשלמה להם: בזאת ידעתי פי-חפצת בי, פי לא-יריע
איבי עלי: ואני, בתמי, תמכת בי, ותציבני לפניך לעולם: ברוך יהנה
אלהי ישראל מהעולם ועד העולם אמן ואמן:

מב. למנצח משכיל לבי קרח: כאיל תערג על-אפיקי-מים, כן נפשי
תערג אליך אלהים: צמאה נפשי לאלהים לאל חי, מתי אבוא
ואראה פני אלהים: היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה באמר אלי
כל היום, איה אלהיך: אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי, פי אעבר
בסף, אדדם עד-בית אלהים בקול-רנה ותודה, המון חוגג: מה-
תשתוחחי נפשי ותהמי עלי הוחלי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
פניו: אלהי, עלי נפשי תשתוחח על-כן אזכרך מארץ ירדן,
וחרמונים, מהר מצער: תהום-אל-תהום קורא לקול צנורך, כל
משבריך וגליך עלי עברו: יומם יצוה יהנה חסדו ובלילה שירה
עמי, תפלה לאל חי: אמרה לאל סלעי למה שכחתיני, למה-קדר
אלך, בלחץ אויב: ברצח בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל
היום איה אלהיך: מה-תשתוחחי נפשי ומה-תהמי עלי הוחלי
לאלהים פי-עוד אודנו, ישועת פני ואלהי:

נט. למנצח אל תשחת לדוד מכתם, בשלח שאול וישמרו את-הבית
להמיתו: הצילני מאיבי אלהי, ממתקוממי תשגבני: הצילני מפעלי

און ומאנשי דמים הושיעני: כי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים,
לא־פשעי ולא־חטאתי יהנה: בלי־עון ירצון ויכוננו, עורה לקראתי
וראה: ואתה יהנה־אלהים צבאות אלהי ישראל, הקיצה לפקד
כל־הגוים אל־תחן כל־בגדי און סלה: ישובו לערב יהמו ככלב,
ויסובבו עיר: הנה יביעון בפיהם, תרבות בשפתותיהם, כי־מי שמע:
ואתה יהנה תשחק־למו, תלעג לכל־גוים: עזו, אליך אשמרה, כי
אלהים משגבי: אלהי חסדי יקדמני אלהים יראני בשררי: אל־
תהרגם פן־ישכחו עמי, הניעמו בחילך והורידמו, מגננו אדני:
חטאת־פימו דבר־שפתימו וילכדו בגאונם, ומאֵלה ומכחש יספרו:
כלה בחמה, כלה ואיגמו וידעו כי־אלהים משל ביצקב, לאפסי
הארץ סלה: וישבו לערב יהמו ככלב, ויסובבו עיר: המה יניעון
לאכל, אם־לא ישבעו וילינו: ואני אשיר ענך, וארנן לבקר חסדך,
כי־היית משגב לי, ומנוס, ביום צר־לי: עזי אליך אומרה, כי־אלהים
משגבי אלהי חסדי:

עז. למנצח על־ידותון לאסף מזמור: קולי*) אל־אלהים ואצעקה, קולי
אל־אלהים והאזין אלי: ביום צרתי אדני דרשתי, ידי לילה נגרה
ולא תפוג מאנה הנחם נפשי: אזכרה אלהים ואהמיה, אשיחה,
ותתעטף רוחי סלה: אחזת שמרות עיני, נפעמתי ולא אדבר:
חשבתי ימים מקדם, שנות עולמים: אזכרה נגינתי בלילה,
עם־לבבי אשיחה, ויחפש רוחי: הלעולמים יזנח אדני ולא־יסף
לרצות עוד: האפס לנצח חסדו, גמר אמר לדר ודר: השכח חנות
אל, אם־קפץ באף רחמיו סלה: ואמר חליתי היא, שנות ימין
עליון: אזכור מעללי יה, כי אזכרה מקדם פלאך: והגיתי
בכל־פעלך ובעלילותיך אשיחה: אלהים בקדש דרךך, מי־אל גדול
כאלהים: אתה האל עשה פלא הודעת בעמים עזך: גאלת בזרוע
עמך, בני יצקב ויוסף סלה: ראוב מים אלהים, ראוב מים יחילו
אף ירגזו תהומות: זרמו מים עבות קול נתנו שחקים, אף־תצצץ
יתהלכו: קול רעמך בגלגל, האירו ברקים תבל, רגזה ותרעש
*) באמרו אל אלהים תכוין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"יו"ד מ"ם

הָאָרֶץ: בַּיָּם דָּרַכְךָ וּשְׁבִילְךָ בַּמַּיִם וּבַיָּבֵשׁ, וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדְעוּ: נַחֲתִיתָ
כַּצֵּאן עֲמֻדָה, בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ. תִּפְלֶה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מֵעוֹן אַתָּה הֵייתָ לָנוּ בְּדֹר בְּדֹר:
בְּטָרִם הָרִים יִלְדוּ וְתַחֲוִלֵּל אֶרֶץ וְתַבֵּל, וּמַעוֹלָם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל:
תָּשָׁב אָנוּשׁ עַד-דִּפְא, וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ
כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָהּ: זָרַמְתָּם, שָׁנָה יִהְיוּ, בְּבִקְרָה
כְּחֹצֵיר יַחֲלֶף: בְּבִקְרָה יִצִּיץ וְחֲלֶף, לְעָרֵב יִמּוֹלֵל וְיִבֵּשׁ: כִּי כָלִינוּ בְּאִפְּךָ,
וּבְחֻמְתְּךָ נִבְהַלְנוּ: שְׁתֵּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנִגְדֶךָ עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיךָ: כִּי
כָל-יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרֹתֶיךָ כָּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ-הֶגֶה: יָמֵי שְׁנוֹתֵנוּ בְּהֵם
שְׂבָעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרַבָּם עָמַל וְאוֹן, כִּי גֹז
חֵישׁ וְנִעְפָּה: מִי יוֹדֵעַ עֹז אִפְּךָ, וּכְיִרְאַתְךָ עִבְרֹתֶיךָ: לְמַנּוֹת יָמֵינוּ כִּן
הַיּוֹדֵעַ, וְנִבְיָא לְבָב חֻכְמָה: שׁוּבָה יְהוָה עַד-מְתֵי וְהִנַּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ:
שְׂבַעֲנוּ בְּבִקְרָה חֲסִדֶךָ, וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל-יָמֵינוּ, שְׂמַחְנוּ כִּימֹת
עֲנִיתֵנוּ, שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה: יִרְאֶה אֶל-עֲבָדֶיךָ פְּעֻלְךָ וְהַדְרִיךְ עַל בְּנֵיהֶם:
וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה

יָדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

קה. הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ וּמְרוּ-לוֹ
שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁוֹ יִשְׁמַח לֵב מִבְּקָשֵׁי יְהוָה:
דָּרְשׁוּ יְהוָה וְעֹזוּ בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תְּמִיד: זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, מִפְּתִי
וּמִשְׁפֹּטֵי-פִיו: זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר צְוָה לְאֶלֶף
דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אֲבָרָהֶם וּשְׂבוּעָתוֹ לִישָׁחֶק: וַיַּעֲמִידָהּ לִיעֲקֹב לְחֹק
לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לָךְ אֶתָּן אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבְל גְּחֻלְתְּכֶם:
בְּהִיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר כְּמַעֲט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְּהִלְכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי
מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעַשְׂקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וְלִנְבִיאֵי אֵל תִּרְעוּ: וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל
מִטֵּה-לֶחֶם שָׁבַר: שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעָבֵד נִמְכָּר יוֹסֵף: עָנוּ בְּכָפֵל
רָגְלוֹ בְּרֹזֶל בָּאָה נִפְשׁוּ: עַד יַעַת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרַפְתָּהּ: שָׁלַח
מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: שָׂמוּ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ וּמוֹשֵׁל
בְּכָל-קְנִינֹו: לְאִסּוֹר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ וּזְקָנָיו יַחֲפָם: וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם

ויעקב גר בארץ-חם: ויפר את-עמו מאד ויעצמהו מצריו: הפך לפם לשנא עמו להתנפל בעבדיו: שלח משה עבדו אהרן אשר בחר בו: שמו-בם דברי אתותיו, ומופתים בארץ חם: שלח חשף ויחשיף ולא מרו את דברו: הפך את מימיהם לדם וימת את דגתם: שרץ ארצם צפרדעים בחדרי מלכיהם: אמר ויבא ערב פנים בכל גבולם: נתן גשמייהם ברד, אש להבות בארצם: ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: ויאכל כל-עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל-אונם: ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל: שמח מצרים בצאתם, כיינפל פחדם עליהם: פרש עגן למסך, ואש להאיר לילה: שאל ויבא שליו ולחם שמים ישביעם: פתח צור ויזוכו מים, הלכו בציות נהר: כי זכר את-דבר קדשו, את-אברהם עבדו: ויוציא עמו בששון, ברנה את בחיריו: ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו, הללויה:

קלז. על נהרות בכל שם ישבנו, גם-בכינו בזכרנו את-ציון, על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: כי שם שאלונו שובינו דברי-שיר, ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: איך נשיר את-שיר יהנה, על אדמת נכר: אם-אשכחך ירושלים תשכח ימיני: תדבק לשוני לחפי, אם לא אזכרכי, אם-לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי: זכר יהנה לבני אדום את יום ירושלים, האמרים ערו ערו עד היסוד בה: בת-בבל השדודה, אשרי שישלם-לך את-גמולך שגמלת לנו: אשרי, שיאחו ונפץ את-עלליך אל הסלע:

קנ. הללויה, הללו-אל בקדשו, הללויה ברקיע עזו: הללויה בגבורתיו, הללויה כרב גדלו: הללויה בתקע שופר הללויה בנגבל וכנור: הללויה בתף ומחול, הללויה במנים ועגב: הללויה בצלצלי-שמע, הללויה בצלצלי תרועה: כל הנשמה תהלל יה, הללויה:

אחר שסיים תהלים, יאמר שלשה פסוקים אלו:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהנה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל: ותשועת צדיקים מיהנה מעזם בעת צרה: ויעזרו יהנה ויפלטם, יפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו:

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

שלמה סולימן בן יוסף שלום ורבקה

ת.נ.צ.ב.ה

להצלחת התורמים ופרנסה בשפע

בנימין בן שרה פרדוס

יוסף בן שרה פרדוס

בן חור בן שרה פרדוס

יגאל בן שרה פרדוס

לידה בת שרה פרדוס

הילדה בת שרה פרדוס

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת

לוי יצחק בן אודל עדינה

מוריה בת רויה

לרפואה שלמה

אדל בת יעל

מוהטרם בת טורן

שרה פרדוס בת סרח

בנימין בן שרה פרדוס

יעל בת מסעודה

רויה בת מוהטרם

אברהם בן לאה

